סֵפֶר
אֲשֶׁר בַּנַּחַל
חֵלֶק קב

וְהוּא קֹבֶץ מִכְתָּבִים וּשְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת אֲשֶׁר בַּנַּחַל הַנּוֹבֵעַ מִקּוֹר חָכְמָה יְסֻדָּתָם, עִנְיָנִים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים, עֵצוֹת יְקָרוֹת, הִתְחַזְּקוּת וְהִתְעוֹרְרוּת לְהִתְקָרֵב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל דַּרְגָּה וְדַרְגָּה מִכָּל מָקוֹם שֶׁהוּא, יִהְיֶה מִי שֶׁיִּהְיֶה.

❖

בָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל־פִּי דִּבְרֵי
רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן
בּוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ
רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ
וְעַל־פִּי דִּבְרֵי תַּלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ הַגָּאוֹן
הַקָּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רָז לֹא אָנִיס לֵיהּ
רַבִּי נָתָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ
וּמְשֻׁלָּב בִּפְסוּקֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמַאֲמְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ

❖

הוּבָא לְדְפוּס עַל־יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב
עִיהּ״ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבַב״א

הכתובת להשיג את הספר הזה
ועוד ספרים של אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע
וספרי מוהר"אש הצדיק מיבנאל
עיר ברסלב בגליל

* * *

הוצא לאור על ידי
"ניצני הקודש הוצאה לאור"
יבנאל ת.ד 599
טל: 5610*
פקס: 077-3182015
דואר אלקטרוני: hkodsh1@gmail.com

* * *

להזמנות ספר זה וספרים נוספים
עם אפשרות משלוחים עד בית הלקוח
תוך 48 שעות

בקרו באתרנו החדש
www.HTZDIK.com

פְּתַח דָּבָר

הִנֵּה חֶלְקֵי שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בַּנַּחַל", נִדְפְּסוּ כְּבָר כַּמָּה פְּעָמִים בְּכַמָּה מַהֲדוּרוֹת, וְנִתְפַּשְּׁטוּ מְאֹד בָּעוֹלָם, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁמְּחַיִּים וּמְחַזְּקִים עַצְמָם עִם סְפָרִים אֵלּוּ, וְכָל חִיּוּתָם וְהַתְמָדָתָם בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, הִיא רַק עַל יָדָם, וּמַה גַּם שֶׁאֲפִלּוּ אֶת הַנְּהָגָתָם בְּגַשְׁמִיּוּת הֵם גַּם־כֵּן לוֹקְחִים מִסְּפָרִים אֵלּוּ, כִּי הַסְּפָרִים מְדַבְּרִים אֶל הָאָדָם כְּדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְהָאָב אֶל בְּנוֹ, וְהָרַב אֶל תַּלְמִידוֹ.

וְהִנֵּה סְפָרִים אֵלֶּה נִדְפְּסוּ עַד עַתָּה שֶׁלֹּא כְּסֵדֶר הַשָּׁנִים, רַק בְּכָל כֶּרֶךְ מְעֹרָבִים מִכְתָּבִים מִכַּמָּה שָׁנִים, וְכֵן חֲסֵרִים הַרְבֵּה מִכְתָּבִים מִכַּמָּה שָׁנִים, לָזֹאת לָקַחְנוּ עַל עַצְמֵנוּ לְסַדֵּר אֶת כָּל חֶלְקֵי שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בַּנַּחַל", מֵהַמִּכְתָּב הָרִאשׁוֹן שֶׁנִּדְפַּס עַד עַתָּה, דָּבָר הַמִּסְתַּכֵּם בְּיוֹתֵר מֵשִׁבְעִים אֶלֶף מִכְתָּבִים, וְסִדַּרְנוּ אֶת הַמִּכְתָּבִים עַל־פִּי סֵדֶר הַשָּׁנִים, וְכֵן הוֹסַפְנוּ מִכְתָּבִים רַבִּים שֶׁהִגִּיעוּ לְיָדֵינוּ אַחַר־כָּךְ מִכְּתַב יָד, אֲשֶׁר טֶרֶם רָאוּ אֶת עֵין הַדְּפוּס, וּכְמוֹ־כֵן סִדַּרְנוּ אֶת הַמִּכְתָּבִים בְּהַדְפָּסָה מְחֻדֶּשֶׁת עִם נִקּוּד בְּתַכְלִית הַהֲדוּר וְהַיֹּפִי, וְהִכְנַסְנוּ אֶת כָּל מַרְאֵי הַמְקוֹמוֹת מִפְּסוּקֵי תַּנַ"ךְ וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים זַ"ל, כַּאֲשֶׁר עֵינֵיכֶם תִּרְאֶינָה, גַּם הוֹסַפְנוּ מַפְתֵּחַ הָעִנְיָנִים עַל

כָּל מִכְתָּב וּמִכְתָּב, הַמֵּבִיא תַּמְצִית הַנּוֹשְׂאִים שֶׁמְּדַבֵּר עֲלֵיהֶם בַּמִּכְתָּב.

וּלְאַחַר עָמָל וִיגִיעָה רַבָּה, אָנוּ מַדְפִּיסִים עַתָּה אֶת כֶּרֶךְ ק״ב, וּמְקַוִּים לְהוֹצִיא אַחֲרָיו אֶת כָּל שְׁאָר הַכְּרָכִים כְּפִי סֵדֶר הַשָּׁנִים, כֶּרֶךְ אַחַר כֶּרֶךְ, וּבְלִבֵּנוּ תִּקְוָה, שֶׁכָּל מִי שֶׁיִּקְרָא בָּזֶה, יֵהָנֶה וִיחַיֶּה אֶת עַצְמוֹ מְאֹד, כִּי מִכְתָּבִים אֵלּוּ הֵם אוֹצָר כְּלִי חֶמְדָּה, הַפּוֹתְחִים דֶּרֶךְ חֲדָשָׁה בְּפֵרוּשִׁים נִפְלָאִים עַל פְּסוּקֵי תַּנַ״ךְ וְעַל מַאֲמְרֵי חַזַ״ל הַקְּדוֹשִׁים בִּגְמָרָא וּמִדְרָשִׁים וּבַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ וְכוּ׳, וְגִלּוּיִים חֲדָשִׁים בְּהַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּת, מְלֻבָּשִׁים בְּכַמָּה לְבוּשִׁים מִלְּבוּשִׁים שׁוֹנִים, עַד אֲשֶׁר אֲפִלּוּ הַיָּרוּד וְהַנָּמוֹךְ בְּיוֹתֵר, יוּכַל גַּם־כֵּן לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ הַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאֹפֶן נִפְלָא וְנַעֲלֶה מְאֹד, מִשֵּׂכֶל עֶלְיוֹן לְשֵׂכֶל תַּחְתּוֹן, מֵעֵילָא לְעֵלּוֹל, כַּאֲשֶׁר יוֹדֶה מִי שֶׁרָגִיל בָּהֶם.

וְכָל הַמִּכְתָּבִים הֵם עֵצוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלָאוֹת בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֵיךְ לְהַחֲזִיק מַעֲמָד עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וְנוֹתְנִים עֵצוֹת נִפְלָאוֹת אֵיךְ לְהִתְמוֹדֵד עִם כָּל בְּעָיוֹת הַחַיִּים שֶׁעוֹבְרוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל.

אַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּתְמִיד בָּהֶם, וְאָז יַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ עֲרֵבוּת, נְעִימוּת, יְדִידוּת, זִיו וְחִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִזְכֶּה לְאַשֵּׁר אֲמִתִּי וְנִצְחִי לָאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים, חַ׳בָלִים נָ׳פְלוּ לָ׳נוּ בַּ׳נְּעִימִים, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן שֶׁעָלָיו נֶאֱמַר עַ׳יִן ל׳א רָ׳אֲתָה אֱ׳לֹקִים זּ׳וּלָתֶיךָ י׳עֲשֶׂה, וְיִזְכֶּה לִגְאֻלָּה שְׁ׳לֵ׳מָ׳ה׳, אָמֵן וְאָמֵן!

הַמּוֹצִיאִים לָאוֹר

הַקְדָּמָה

מְבאָר בִּלְקוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ס״א: עַל־יְדֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים יְכוֹלִין לְהוֹצִיא מִשְׁפָּטֵינוּ לָאוֹר.

הַיְנוּ מִכָּל הַלִּמּוּדִים שֶׁאָדָם לוֹמֵד, צָרִיךְ שֶׁיְּקַבֵּל וְיוֹצִיא מֵהֶם מִשְׁפְּטֵי אֱמֶת, שֶׁלֹּא יִהְיֶה מִשְׁפָּט מְעֻקָּל, שֶׁיְּקַבֵּל וְיִלְמַד מִכָּל הַלִּמּוּדִים שֶׁלּוֹמֵד מִשְׁפְּטֵי הַנְהָגוֹת, שֶׁיֵּדַע אֵיךְ לְהִתְנַהֵג — הֵן לְעַצְמוֹ וְהֵן לַאֲחֵרִים, שֶׁמִּתְנַהֲגִים לְפִי דַּעְתּוֹ כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ, וּכְפִי הַמֶּמְשָׁלָה וְהָרַבָּנוּת שֶׁיֵּשׁ לוֹ, הֵן לְרַב אוֹ לְמִעַט, וְכָל זֶה זוֹכִים עַל־יְדֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים וְכוּ׳.

וְהִנֵּה עִקַּר שְׁלֵמוּת אֱמוּנַת חֲכָמִים הוּא, כְּשֶׁיְּזַכֶּה לְסַלֵּק אֶת דַּעַת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי, וְיֵדַע וְיָבִין בֶּאֱמֶת בְּאֵיזֶה מַעֲמַד וּמַצָּב אֲנִי נִמְצָא, וְעַל־כֵּן עָלַי לְסַלֵּק אֶת דַּעְתִּי לְגַמְרֵי, וְכָל מַה שֶׁאוֹמֵר לִי הֶחָכָם הָרַב הָאֱמֶת, אֲנִי צָרִיךְ לְקַבֵּל עָלַי כָּל אֲשֶׁר יֹאמַר כְּהוּא זֶה — דָּבָר קָטָן וְדָבָר גָּדוֹל, וְלִבְלִי לִנְטוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, מִדְּבָרָיו יָמִין וּשְׂמֹאל, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (סִפְרִי, שׁוֹפְטִים יא): אַפִלּוּ אוֹמֵר לְךָ עַל יָמִין שֶׁהוּא שְׂמֹאל וְכוּ׳; וּלְהַשְׁלִיךְ מֵאִתּוֹ כָּל הַחָכְמוֹת, וּלְסַלֵּק דַּעְתּוֹ כְּאִלּוּ אֵין לוֹ שׁוּם שֵׂכֶל בִּלְעַדֵּי אֲשֶׁר יְקַבֵּל מֵהַצַּדִּיק וְהָרַב שֶׁבַּדּוֹר. וְכָל זְמַן שֶׁנִּשְׁאָר אֶצְלוֹ שֵׂכֶל עַצְמוֹ, הוּא אֵינוֹ בִּשְׁלֵמוּת וְאֵינוֹ מְקֻשָּׁר וּמְקֹרָב לַצַּדִּיק, אֲבָל כְּשֶׁזּוֹכֶה לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל

הַצַּדִּיק וְהָרַב הָאֱמֶת, אָז יָכוֹל לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ עֵצוֹת עַל כָּל דָּבָר, הֵן לוֹ וְהֵן לַאֲחֵרִים — הַחֲפֵצִים לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלוֹ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קכג), וְגַם יִזְכֶּה לָצֵאת מִשִּׁגְעוֹנוֹ וּמִשְּׁטִיּוֹתָיו, שֶׁנִּדְבְּקוּ בּוֹ עַל־יְדֵי עֲוֹונוֹתָיו (עַיֵּן שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן סז), כִּי הַצַּדִּיק הוּא מָלֵא עֵצוֹת וְחִדּוּשִׁים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים מִגָּדוֹל וְעַד קָטָן, דָּרֵי מַעְלָה וְדָרֵי מַטָּה, וְעַל־כֵּן עָלֵינוּ רַק לְהַעְתִּיק דִּבְרֵי הַצַּדִּיק כִּפְשׁוּטָם וּלְהַלְבִּישָׁם בְּכֵלִים מְכֻלִּים שׁוֹנִים לְכָל הַשּׁוֹאֲלִים אוֹתָנוּ דְּבַר הַשֵּׁם, וְלִבְלִי לוֹמַר וּלְהַמְצִיא סְבָרוֹת כְּרִסְיוֹת וְכוּ׳, כִּי כָּל אֵלּוּ הַחוֹלְקִים עַל הַצַּדִּיק, לְמוּדָם הוּא מְמוּתָרוֹת, אֲשֶׁר מִשָּׁם יוֹצֵא מִשְׁפָּט מְעֻקָּל, וְלֹא דַּי שֶׁאֵינָם יְכוֹלִים אֲפִלּוּ לְהַנְהִיג אֶת עַצְמָן, מִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁאֵינָם יְכוֹלִים לְהַנְהִיג אֶת אֲחֵרִים וְכוּ׳.

וְעַל־כֵּן הָעִקָּר לָשׁוּב עַל פִּגַּם אֱמוּנַת חֲכָמִים, וּכְשֶׁאָחָד שׁוֹאֵל אֵיזֶה דָּבָר אוֹ אֵיזוֹ עֵצָה בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, הָעִקָּר לְהָשִׁיב דִּבְרֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, וְעַל־יְדֵי שֶׁזֶּה מַקְשֶׁה וְשׁוֹאֵל, וְזֶה מֵשִׁיב וּמְתָרֵץ אֶת הַשְּׁאֵלָה, עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשָׂה סֵפֶר שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִתְחַדְּשׁוּ הַרְבֵּה סְפָרִים לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת הָרַב הָאֱמֶת, שֶׁהוּא שֵׁכֶל הַכּוֹלֵל כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכָל הַדְּרָגוֹת וְכוּ׳.

וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל: יֵשׁ כַּמָּה סְפָרִים עַכְשָׁו וְגַם עֲתִידִים לִהְיוֹת עוֹד כַּמָּה סְפָרִים, וְכֻלָּם צְרִיכִים לָעוֹלָם, וְאָסוּר לִלְעֹג עֲלֵיהֶם, חַס וְשָׁלוֹם (עַיֵּן לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, קִדּוּשִׁין, הֲלָכָה ג), כִּי רַק הַסְּפָרִים הַמְדַבְּרִים מֵחֲקִירוֹת צְרִיכִין לְהַרְחִיקָם כִּמְטַחֲוֵי קֶשֶׁת, וּלְבַעֲרָם מִבֵּיתוֹ בְּבִעוּר חָמֵץ וּשְׂאוֹר וְיוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְרָאוּי לִגְזֹר שֶׁלֹּא לְהַדְפִּיסָם עוֹד, כִּי שׁוֹרְפִים נִשְׁמוֹת הַקּוֹרְאִים בָּהֶם וְכוּ׳, אֲבָל כָּל הַסְּפָרִים הַהוֹלְכִים בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, בְּדֶרֶךְ אֲבוֹתֵינוּ, בְּדֶרֶךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, בְּוַדַּאי מִצְוָה גְּדוֹלָה לְהַדְפִּיסָם לְהַרְבּוֹת סְפָרִים בְּחוֹל הַיָּם, כִּי כָּל סֵפֶר שֶׁמְּדַבֵּר מֵעִנְיְנֵי תּוֹרָה הֵן בְּדֶרֶךְ פְּשָׁט, אוֹ דְּרוּשׁ, אוֹ רֶמֶז, אוֹ סוֹד, אוֹ

פֵּרוּשׁ, אוֹ בֵּאוּר, אוֹ סִפְרֵי הַפּוֹסְקִים וּשְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת, אוֹ סִפְרֵי מוּסָר וְאַגָּדוֹת וְכַיּוֹצֵא בָּהֶם, כֻּלָּם נְכוֹחִים לַמֵּבִין, וְכֻלָּם צְרִיכִים לָעוֹלָם, כֻּלָּם אֲהוּבִים, כֻּלָּם קְדוֹשִׁים, כִּי כֻלָּם מְדַבְּרִים מֵרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, הַנֶּעֱלָם בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוֹוֹת, וּבְוַדַּאי אָסוּר לָקוּץ בְּרִבּוּי סְפָרִים, כְּמוֹ שֶׁנִּמְצָאִים קְצָת, אֲשֶׁר עֵינָם צָרָה כְּשֶׁרוֹאִים שֶׁנִּתְחַדֵּשׁ עוֹד אֵיזֶה סֵפֶר חָדָשׁ, וְעָתָק יוֹצֵא מִפִּיהֶם כְּאִלּוּ מִצְטַעֲרִים עַל הָרִאשׁוֹנִים, שֶׁכְּבָר יֵשׁ הַרְבֵּה סְפָרִים, וְלָמָּה לָהֶם עוֹד; וּבֶאֱמֶת לֹא בְּדַעַת יְדַבְּרוּ, כִּי "לַכֹּל זְמַן וְעֵת לְכָל חֵפֶץ" (קֹהֶלֶת ג, א), כִּי מִי יַבְרִיחַ אוֹתָם לִלְמֹד זֶה הַסֵּפֶר, וְאִם לֹא יִהְיֶה לָהֶם פְּנַאי לִלְמֹד זֶה הַסֵּפֶר הֶחָדָשׁ, רַק יְבַלּוּ יְמֵיהֶם בִּסְפָרִים שֶׁיֵּשׁ מִכְּבָר, מִי יִמְחֶה בְּיָדָם, וּמָה אִכְפַּת לָהֶם, שֶׁיֵּשׁ עוֹד סְפָרִים בָּעוֹלָם, אוּלַי יֵשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁמִּסְגָּל לָהֶם זֶה הַסֵּפֶר דַּוְקָא, כְּמוֹ שֶׁרוֹאִים בְּחוּשׁ, שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁיֵּשׁ לָהֶם חִיּוּת מִסֵּפֶר זֶה, וְיֵשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁמַּחֲיֶה אוֹתָם סֵפֶר אַחֵר, וְגַם בְּאָדָם אֶחָד בְּעַצְמוֹ יֵשׁ שִׁנּוּיִים בֵּין הַזְּמַן, לִפְעָמִים מִתְעוֹרֵר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי דָּבָר זֶה שֶׁבְּסֵפֶר זֶה, וְלִפְעָמִים אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְעוֹרֵר כִּי אִם עַל־יְדֵי דִּבְרֵי תּוֹרָה וּמוּסָר שֶׁבְּסֵפֶר אַחֵר, וְגַם מִי שֶׁנַּפְשׁוֹ חָשְׁקָה בַּתּוֹרָה, וּמְבַלֶּה יָמָיו עָלֶיהָ כָּרָאוּי כִּי לְכָךְ נוֹצַר, יֵשׁ פְּנַאי בִּימֵי הָאָדָם אֲשֶׁר הוּא חַי עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה לְעַיֵּן וּלְהַבִּיט בְּסִפְרִים הַרְבֵּה מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁרָאִינוּ כַּמָּה גְּדוֹלִים, שֶׁהָיוּ בְּקִיאִים בְּכַמָּה סְפָרִים הַרְבֵּה מְאֹד, וְלָמָּה לֹא נִלְמַד קַל וָחֹמֶר מֵהַגּוֹיִם, שֶׁלֹּא קִבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְכָל עִנְיְנֵי חָכְמָתָם בְּעִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁהוּא הֶבֶל וָרִיק, צֵל עוֹבֵר, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן יֵשׁ לָהֶם הַרְבֵּה סְפָרִים בַּאֲרִיכוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, וּבְכָל מְדִינָה וּמְדִינָה נִתְחַדְּשִׁים אֶצְלָם סִפְרֵיהֶם הַרְבֵּה מְאֹד בְּכָל שָׁנָה וְכִמְעַט בְּכָל יוֹם, וְאֵינָם קָצִים בְּרִבּוּי סִפְרֵיהֶם, וּמַדּוּעַ נִבְגֹּד אֲנַחְנוּ, חַס וְשָׁלוֹם, לְהַקְפִּיד, חַס וְשָׁלוֹם, עַל רִבּוּי הַסְּפָרִים שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר הִיא חַיֵּינוּ וְאוֹרֶךְ יָמֵינוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא, לְעוֹלָם שֶׁכֻּלּוֹ אָרֹךְ וְטוֹב לְעוֹלְמֵי עַד וּלְנֵצַח

נִצָּחִים?! וַהֲלֹא כַּמָּה תַּחְבּוּלוֹת עוֹשִׂים וְכַמָּה סְפָרִים לַאֲלָפִים וְלִרְבָבוֹת מְחַבְּרִים בִּשְׁבִיל עִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, קַל וָחֹמֶר בֶּן בְּנוֹ שֶׁל קַל וָחֹמֶר כַּמָּה אַלְפֵי אֲלָפִים וְרֹב רִבֵּי רִבָּבוֹת רִבָּבוֹת וְכוּ׳ סְפָרִים עַד אֵין קֵץ, אָנוּ צְרִיכִים לְחַבֵּר וּלְהַדְפִּיס בִּשְׁבִיל הַתַּכְלִית הָאַחֲרוֹנָה לָעוֹלָם הַבָּא, כִּי אָנוּ צְרִיכִים לְהָכִין לְעַצְמֵנוּ צֵידָה לְדַרְכֵּנוּ הָרְחוֹקָה מְאֹד מְאֹד, וּכְבָר נִלְכְּדוּ רַבִּים מְאֹד מְאֹד בְּתַאֲווֹת הָעוֹלָם הַזֶּה וּבַהֲבָלָיו וּבְטָעֻיּוֹתָיו וְכוּ׳, וְכַמָּה סְפָרִים וְתַחְבּוּלוֹת אֵין מִסְפָּר אָנוּ צְרִיכִים לְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם, כְּדֵי לִמְצֹא עֵצָה וְתַחְבּוּלָה לְהַצִּיל אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ וְנֶפֶשׁ בָּנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ וְהַתְּלוּיִים בָּנוּ לְהַצִּיל כֻּלָּם מִנִּי שַׁחַת, וּלְהַחֲיוֹתָם עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה בְּחַיִּים נִצְחִיִּים, לְקָרְבָם אֶל הַתּוֹרָה וְאֶל הָעֲבוֹדָה, וְגַם כִּי הָעוֹלָם אוֹמְרִים בְּשֵׁם הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ, כִּי תּוֹרַת ה׳ תְּמִימָה, כִּי לֹא נָגְעוּ בָּהּ עֲדַיִן.

נִמְצָא, שֶׁכָּל הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים וְהַנּוֹרָאִים שֶׁכְּבָר נִמְצָאִים בָּעוֹלָם, עֲדַיִן לֹא נָגְעוּ בְּעֶצֶם הַתּוֹרָה, וְעַתָּה רְאֵה וְהָבֵן כַּמָּה סְפָרִים צְרִיכִים עוֹד, עַד שֶׁנַּתְחִיל לִגַּע בַּתּוֹרָה, מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן לָבוֹא לַחֲדָרֶיהָ וְלֵירֵד לְעֻמְקָהּ, עַל־כֵּן כָּל הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁחִבְּרוּ עַד הֵנָּה, עֲדַיִן אֵינָם חֵלֶק אֶחָד מֵאֶלֶף מֵעֹמֶק רִבּוּי הַסְּפָרִים שֶׁיִּתְגַּלּוּ עוֹד, בְּעֵת שֶׁיִּתְגַּלּוּ סִתְרֵי וְרָזֵי הַתּוֹרָה הָאֲמִתִּיִּים, עַל־כֵּן צְרִיכִים לְהִזָּהֵר לֹא לִלְעֹג וּלְבַזּוֹת שׁוּם סֵפֶר הַהוֹלֵךְ עַל־פִּי דֶּרֶךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, עַל־פִּי הַגְּמָרָא וְהַמִּדְרָשִׁים וְסִפְרֵי הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ וְהָאֲרִיזַ״ל, כִּי כֻּלָּם צְרִיכִים לָעוֹלָם, וְגַם כִּי יֵשׁ כַּמָּה וְכַמָּה מִדִּינוֹת וַעֲיָרוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וּבִמְקוֹמוֹת אֵלּוּ מִתְפַּשְׁטִים אֵלּוּ הַסְּפָרִים וְהֵם מְחַיִּין אֶת עַצְמָן בָּהֶם, וּבִמְקוֹמוֹת אֲחֵרִים מְחַיִּין אֶת עַצְמָן בִּסְפָרִים אֲחֵרִים דַּיְקָא וְכוּ׳.

וְהִנֵּה תַּמְצִית הַסֵּפֶר הַזֶּה הִיא מִכְתָּבִים, אֲשֶׁר נִכְתְּבוּ לִמְקֹרָבִים חֲדָשִׁים, אֲשֶׁר, תְּהִלָּה לָאֵל, בָּאִים וּמִתְקָרְבִים אֶל הָאוֹר הַגָּנוּז וְהַנֶּעֱלָם, אוֹרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמְרִיצִים מִכְתְּבֵיהֶם לְהוֹרוֹתָם הַדֶּרֶךְ, לִרְאוֹת אוֹר וְלָצֵאת מֵהַחֹשֶׁךְ וְהָרָע שֶׁנִּלְכְּדוּ בּוֹ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְהַמִּכְתָּבִים הָאֵלּוּ נִכְתְּבוּ תְּשׁוּבוֹת עַל מִכְתְּבֵיהֶם.

וּבָאֱמֶת לֹא נִתְחַדֵּשׁ בּוֹ שׁוּם דָּבָר, כַּאֲשֶׁר יִרְאֶה הָרוֹאֶה, רַק נִלְקַט מִכָּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּכֵלִים מְכֻלִּים שׁוֹנִים, וּכְדֶרֶךְ הָרוֹפֵא אֲשֶׁר מְעָרֵב כַּמָּה סַמִּים יַחַד (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נז), כִּי כָּל הָרְפוּאוֹת הֵן הַרְכָּבוֹת, דְּהַיְנוּ שֶׁלּוֹקְחִים סַם פְּלוֹנִי וְעֵשֶׂב פְּלוֹנִי בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקָל כָּךְ וְכָךְ, וְכֵן עֵשֶׂב אַחֵר, שֶׁמִּשְׁקָלוֹ כָּךְ וְכָךְ, וְכֵן שׁוֹקְלִים מִכַּמָּה מִינִים, וְכָל עֵשֶׂב וָעֵשֶׂב יֵשׁ לוֹ כֹּחַ אַחֵר, וּמְעָרְבִין אֵלּוּ הַמִּינִים בְּיַחַד, וְעוֹשִׂין מֵהֶם הַהַרְכָּבָה, וְזֹאת הַהַרְכָּבָה יֵשׁ לָהּ כֹּחַ לְרַפֵּא הַחוֹלַאַת, כִּי עִקַּר הָרְפוּאָה הוּא עַל־יְדֵי הַרְכָּבָה דַּיְקָא, שֶׁנַּעֲשָׂה לָהּ כֹּחַ אַחֵר חָדָשׁ, עַל־יְדֵי הַכֹּחַ שֶׁקִּבְּלָה מִכָּל אֵלּוּ הָעֲשָׂבִים שֶׁנִּתְעָרְבוּ, וּבְזֶה הַכֹּחַ הֶחָדָשׁ שֶׁל הַהַרְכָּבָה דַּוְקָא מְרַפְּאִין כָּל מִינֵי חוֹלָאוֹת וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; וְדָבָר זֶה יָכוֹל כָּל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וּמְחֻיָּב לַעֲשׂוֹתוֹ — לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת בָּעוֹלָם, וּלְהַצִּיל נְפָשׁוֹת מֵרֶדֶת שַׁחַת, וּבִפְרָט אִם בָּא אֶחָד וְשׁוֹאֵל אוֹתוֹ, מֻטָּל עָלָיו חִיּוּב לַעֲנוֹת לוֹ, כִּי הַרְבֵּה דּוֹרוֹת תְּלוּיִים בְּנֶפֶשׁ זוֹ, וְאִם תִּרַחֵקְהוּ בַּעֲנָוָה שֶׁל שֶׁקֶר, אַתָּה הוֹרֵג אוֹתוֹ וְכָל הַתְּלוּיִים בּוֹ וְכוּ׳, וְזֶהוּ הַחֶסֶד הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר בָּעוֹלָם, וְאֵין עוֹד חֶסֶד גָּדוֹל מִזֶּה — כְּשֶׁזּוֹכִין לְהַכְנִיס אֶת הַדַּעַת הָאֱמֶת בַּחֲבֵרָיו, וּבִפְרָט בָּעִתִּים הַלָּלוּ אֲשֶׁר הַחֹשֶׁךְ וְהָאֲפֵלָה נִתְפַּשְּׁטוּ בָּעוֹלָם, וְנִתְקַיֵּם בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים (אֵיכָה ד, א): ״תִּשְׁתַּפֵּכְנָה אַבְנֵי קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת״, דְּהַיְנוּ יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים מִתְגַּלְגְּלִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת, וּבִפְרָטִיּוּת נַעֲרֵי יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר עוֹבְרִים

עֲלֵיהֶם בָּעִתִּים הַלָּלוּ נִסְיוֹנוֹת כָּאֵלּוּ, אֲשֶׁר לֹא שְׁעָרוּם אֲבוֹתֵינוּ וַאֲבוֹת אֲבוֹתֵינוּ בִּלִי שׁוּם גְּוָנָא כְּלָל, מַמָּשׁ כְּמוֹ בְּדוֹר הַמַּבּוּל, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְאֵין מִי שֶׁיְּרַחֵם עֲלֵיהֶם כְּלָל, כִּי נִתְפַּשְׁטוּ סִפְרֵי מִינוּת וְנֹאוּף לַאֲלָפִים וְלִרְבָבוֹת, אֲשֶׁר רַבִּים נִתְפַּסּוּ בָּזֶה בְּיוֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וַחֲבָרָא חַבְרֵי אִית לֵיהּ, וְחַבְרָא דְּחַבְרֵי חַבְרֵי אִית לֵיהּ, וְאֶחָד מַכְשִׁיל אֶת חֲבֵרוֹ, וְשׁוּם רֹאשׁ יְשִׁיבָה וּמַשְׁגִּיחַ אֵינוֹ יוֹדֵעַ מִזֶּה כְּלָל (אוֹ עוֹשֶׂה אֶת עַצְמוֹ כְּאֵינוֹ יוֹדֵעַ), וְעַל־יְדֵי־זֶה נִשְׁקָעִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְרַחֵם; עַל־כֵּן הַהֶכְרֵחַ לְהַרְחִיב אֶת הַדִּבּוּר בְּכַמָּה מִינֵי דִּבּוּרִים, כַּאֲשֶׁר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל, לְמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל: כְּשֶׁיַּגִּיעַ בִּכְתִיבָתוֹ לְעִנְיַן ״אֱמוּנָה״ אוֹ ״צַדִּיק״, יַרְחִיב אֶת הָעֵט, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהִנָּצֵל וְלָצֵאת מֵהַחֹשֶׁךְ, כִּי אִם עַל־יְדֵי הִתְקָרְבוּת אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, אֲשֶׁר מְגַלֶּה אֱמוּנָתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲמִתָּתוֹ יִתְבָּרַךְ וְרַחֲמָנוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הוּא הָרוֹפֵא הָאֲמִתִּי, הָרוֹפֵא הַמֻּמְחֶה מְאֹד מְאֹד (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ל), וְהוּא וַאֲנָשָׁיו יְכוֹלִים לֵירֵד אֶל כָּל מִינֵי צְנוֹרוֹת שֶׁל הַסִּטְרָא אַחֲרָא לְהַכְנִיעָהּ, לְשַׁבְּרָהּ וּלְבַטְּלָהּ, וּלְהָרִים אֶת הַנְּפָשׁוֹת שֶׁנִּשְׁקְעוּ שָׁם (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ח).

עַל־כֵּן אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת מִיחִידֵי הַדּוֹרוֹת, שֶׁהוּא גְּמַר כָּל הַתִּקּוּנִים וְכוּ׳, שֶׁהוּא תִּקּוּת כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְתִקּוּת כָּל הַדּוֹרוֹת וְתִקְוַת כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכוּ׳, נַחַל הַנּוֹבֵעַ בּוֹ מְקוֹר הַחָכְמָה הַקְּדוּמָה הַיּוֹצֵאת מִשָּׁלֹשׁ רֹאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכוּ׳, גְּאֻלָּתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳, וְאֶל אֲנָשָׁיו הַיְקָרִים שֶׁבְּכָל דּוֹר, שֶׁהֵם צַדִּיקֵי הָאֱמֶת שֶׁבַּדּוֹר, כִּי כָּל אֶחָד מֵאֲנָשָׁיו הוּא אִיבָּר לַצַּדִּיק, וּבְהִתְחַבְּרוּתָם יַחַד, שָׁם כָּל הַצַּדִּיק וְכוּ׳.

וְאָז יִזְכֶּה לְתִקּוּן אֲמִתִּי וְנִצְחִי, וְיִזְכֶּה לְהִתְגַּלּוּת הָאוֹר הַגָּנוּז, אֲשֶׁר עַיִן לֹא רָאֲתָה אֱלֹקִים זוּלָתֶךָ יַעֲשֶׂה וְיִזְכֶּה לִגְאֻלָּה שְׁלֵמָה, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן!

סֵפֶר
אֲשֶׁר בַּנַּחַל
כֶּרֶךְ קב

כג תיח.

בְּעֻזָּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר קָרַח, א׳ דְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ מִכְּבָר, אַךְ מֵרֹב טִרְדוֹתַי בְּכָל יוֹם וָיוֹם לֹא הָיָה הַפְּנַאי לַהֲשִׁיבֶךָ.

אַךְ עַכְשָׁו שֶׁבַּעְלֵךְ ... גֵּרוֹ יָאִיר, כָּתַב לִי עַל דָּבָר שֶׁמְּבַלְבֵּל אוֹתוֹ, אָמַרְתִּי לָרוּץ בְּשׁוּרוֹתַיִם אֵלּוּ אֲלֵיכֶךָ.

אַתְּ צְרִיכָה לָדַעַת, כִּי סִפְרֵי חִיצוֹנִים הַמְדַבְּרִים נֶגֶד מִצְוֹות הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אָסוּר לְעַיֵּן בָּהֶם, כִּי הַקְּרִיאָה בָּהֶם שׁוֹבָה וְתוֹפֶסֶת אֶת הַמֹּחַ, וְעוֹשָׂה לוֹ שְׁטִיפַת מֹחַ, כִּי הָאָדָם נִמְשָׁךְ אַחֲרֵי מַה שֶּׁקּוֹרֵא, וְלָכֵן אֵין רָאוּי לִקְרֹא בָּהֶם כְּלָל, וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁיֵּשׁ בָּהֶם גַּם תְּמוּנוֹת תּוֹעֵבָה, אֲשֶׁר דָּבָר זֶה מְאֹד מְסֻכָּן בַּעֲבוּר הַיְלָדִים, כִּי אִם יִרְאוּ דְּבָרִים כָּאֵלּוּ, הֵם יְכוֹלִים לְהִכָּשֵׁל, רַחֲמָנָא לִצְלָן, בַּעֲבֵרוֹת חֲמוּרוֹת, אֲשֶׁר הַהוֹרִים אֵינָם מוּדָעִים לָזֶה, וְעַל־כֵּן עַל סְפָרִים כָּאֵלּוּ נֶאֱמַר: ׳הַרְחֵק אֶת הַכְּעוּר מֵהַבַּיִת׳.

אֲנִי מְקַוֶּה, שֶׁתִּהְיִי אִשָּׁה כְּשֵׁרָה הָעוֹשָׂה רְצוֹן בַּעְלֵךְ, וּבְפָרָט שֶׁתַּצִּילִי אֶת הַיְלָדִים, שֶׁהֵם לֹא יִכָּנְסוּ בְּתוֹךְ הַזֻּהֲמָא הַזֹּאת, אֲשֶׁר הוּא מאד מאד מסכן לנפש ולנשמה גם יחד.

כג תיט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר קֹרַח, א׳ דְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר, גַּבַּאי דְּבֵית מִדְרָשֵׁנוּ, וְאִתּוֹ עִמּוֹ יְדִידִי.... נֵרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה שָׁמַעְתִּי, שֶׁלַּאַחֲרוֹנָה מִתְגּוֹרֵר בֵּינֵינוּ אֵיזֶה אַבְרֵךְ מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁבָּרַח מֵאִשְׁתּוֹ, וְעָשָׂה מְקוֹם מִקְלָט בְּמַחֲנֵנוּ בְּיַבְנְאֵל. וְהִנֵּה יָדוּעַ, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל הִקְפִּיד מְאֹד מְאֹד עַל שְׁלוֹם־בַּיִת, וְהִקְפִּיד שֶׁאָדָם לֹא יִהְיֶה נִפְרָד מֵאִשְׁתּוֹ, שֶׁזֶּה בְּעַצְמוֹ פְּגַם־הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לִצְלָן. וְיַעַן שֶׁהַיּוֹם שָׁמַעְתִּי, שֶׁהָלַךְ בְּדֶרֶךְ קִיצוֹנִית לְגַמְרֵי, כִּי מָחָה עַל אֲשֶׁר הַבָּנוֹת שָׂרוּ בַּקּוֹמָה שְׁלִישִׁית, אֲשֶׁר מִלְּכַתְּחִלָּה אֵין לְגֶבֶר בְּכָלָל לִהְיוֹת בַּמָּקוֹם הַזֶּה, וְהֵן עָשׂוּ כֶּנֶס סוֹף הַשָּׁנָה לִבְנוֹת בֵּית־הַסֵּפֶר וְשָׂרוּ וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן מַה לּוֹ לְאַבְרֵךְ לְהִתְעָרֵב וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן, לְדַעְתִּי, צְרִיכִים לְשַׁלְּחוֹ חֲזָרָה מֵהֵיכָן שֶׁבָּא (כַּמּוּבָן בְּדֶרֶךְ כָּבוֹד, לוֹמַר לוֹ שֶׁיַּחֲזֹר לְכָאן עִם אִשְׁתּוֹ וְכוּ׳), כִּי עֲלֵיכֶם לָדַעַת, מִי שֶׁהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ קִיצוֹנִית בִּפְרִישׁוּת, יָכוֹל לִפֹּל חֲזָרָה, רַחֲמָנָא לִצְלָן, אֶל דֶּרֶךְ קִיצוֹנִית לְהִפּוּךְ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִשְׁמֹר עַל בְּנוֹתֵינוּ עַד מְאֹד, וְדַי לְחַכִּימָא.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תכ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר קֹרַח, א׳ דְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעֲרְךָ הַקָּשֶׁה, וּבְוַדַּאי צְרִיכִים לְהוֹצִיא אֶת הָאֶבֶן הַנֶּגֶף הַזּוֹ מֵהַבַּיִת, כִּי סִפְרֵי הַגּוֹיִים הַמְדַבְּרִים אֲפִלּוּ נֶגֶד

מִצְוָה אַחַת, הֵם בִּכְלַל סִפְרֵי מִינִים וְאֶפִּיקוֹרְסִים, וּצְרִיכִים לְבַעֲרָם מִבֵּיתוֹ, אֲבָל צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת אֶת זֶה בְּחָכְמָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא לְעוֹרֵר מַחֲלֹקֶת וּפְרוּד, חַס וְחָלִילָה, חַס וְחָלִילָה.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, וְשׂוּם דָּבָר לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתְךָ בְּשׂוּם פָּנִים וָאֹפֶן, כִּי זֶה עִקַּר גְּדֻלַּת בַּר יִשְׂרָאֵל, שֶׁיּוּכַל לְהַחֲזִיק מַעֲמָד בְּכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו — בֵּין בְּגַשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי, כִּי הַחַיִּים שֶׁל הָאָדָם מְלֵאִים נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמָרִים, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּחֲזִיק מַעֲמָד, וְלֹא רַק שֶׁמְּחַזֵּק עַצְמוֹ, אֶלָּא גַּם מְחַזֵּק אֲחֵרִים, וְזֶה עִקַּר שִׂבְחוֹ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, אַשְׁרֵי לוֹ!

פֹּה תְּקַבֵּל אֶת כָּל הַמִּכְתָּבִים לְמָסֹר לִיעוּדָם, וְכֵן מִכְתָּב בַּעֲבוּר אִשְׁתְּךָ וְכֵן עֲבוּרְךָ וְכוּ'...

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תכא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר קֹרַח, ב' דְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ תַּמּוּז ה'תשנ"ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמַמָּשׁ הֶחֱיֵיתָ אוֹתִי, אַף שֶׁעֲדַיִן צְרִיכִין יְשׁוּעָה גְּדוֹלָה שֶׁיִּשְׁתַּחֲרֵר, עִם כָּל זֶה בָּרֵגַע שֶׁיָּצָא מִבֵּית־הַסֹּהַר, זוֹ כְּבָר יְשׁוּעָה גְּדוֹלָה, וּצְרִיכִין לַעֲזֹר לוֹ לְהִתְפַּטֵּר לְגַמְרֵי מֵהַצָּרָה הַמָּרָה הַזֹּאת, כִּי הֵם רְשָׁעִים אֲרוּרִים, וְאִם הֵם מִתְלַבְּשִׁים עַל מִישֶׁהוּ וְכוּ' אוֹי וַאֲבוֹי וְכוּ', וְזוֹ הַמַּלְכוּת הָרְשָׁעָה, יִמַּח שְׁמָם וְזִכְרָם.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! אֲנִי בְּעַצְמִי נִמְצָא בְּצָרָה גְּדוֹלָה, רוֹצִים לִסְגֹּר אֶת הַקּוֹמָה הַשְּׁלִישִׁית, עִם כָּל הַכְּסָפִים שֶׁהוֹצֵאתִי בַּעֲבוּר זֶה, וְעִם כָּל הַהִשְׁתַּדְּלֻיּוֹת וְכוּ', וַאֲנִי רוֹאֶה שֶׁאֵין לִי רַק אֶת אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם.

לָזֹאת אֲנִי מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתְּדַבֵּר עִם כַּמָּה וְכוּ׳ אֲנִי לֹא אֲפָרֵט אֶת שְׁמוֹתָם, וְאַתָּה תָּבִין בְּעַצְמְךָ מִי הֵם וְכוּ׳, בִּמְקוֹם שֶׁיְּדַבְּרוּ לְשׁוֹן־הָרָע, וְיָסִיתוּ בְּכָל פַּעַם אֵשׁ זָרָה עַל אֲחֵרִים, פֹּה לְהַפִּיל אֶת הַבֵּית־סֵפֶר, פֹּה רוֹצִים לְהַפִּיל אֶת הַמָּעוֹן, פֹּה רוֹצִים לְהַפִּיל אֶת הַגַּן וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְאָז כֻּלָּנוּ נִטְבַּע בַּיָּם וְכוּ׳, בִּמְקוֹם זֶה שֶׁיְּחַזְּקוּ זֶה אֶת זֶה, וְיֹאמְרוּ תְּהִלִּים וִיבַקְּשׁוּ רַחֲמִים עָלַי, וְזֶה מְאֹד מְאֹד כּוֹאֵב לִי, שֶׁבְּכָל פַּעַם יֵשׁ שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה, שֶׁהַהֶכְרֵחַ לָהֶם לַעֲשׂוֹת מַחֲלֹקֶת, וְאֵינִי יוֹדֵעַ לָמָּה? אוֹ רוּחַ שְׁטוּת נִכְנְסָה בָּהֶם, אוֹ רוּחַ קִנְאָה נִכְנְסָה בָּהֶם וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֵינִי יוֹדֵעַ אֶת הַטַּעַם, אֲבָל אֲנִי יוֹדֵעַ, שֶׁאֲנַחְנוּ יוֹשְׁבִים בְּאוֹתָהּ סְפִינָה, וְאִם אֶחָד עוֹשֶׂה חוֹר תַּחַת כִּסְאוֹ... כֻּלָּנוּ נִטְבָּע בַּיָּם, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, הָרְשָׁעִים אֲרוּרִים אֵינָם נָחִים כְּרֶגַע, הַסָּמ״ךְ־מ״ם הָרָשָׁע, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ, מֵסִית וּמַדִּיחַ אֶת כֻּלָּם נֶגְדֵּנוּ. וְאֶתְמוֹל הָיָה דִּיּוּן בַּוַּעֲדָה לְגַבֵּי קוֹמָה הַשְּׁלִישִׁית, וּבַעֲוונוֹתַי הָרַבִּים, זֶה כְּמוֹ שֶׁאֲנִי אָמַרְתִּי כָּל הַזְּמַן, וְאַף שֶׁהִבְטִיחוּ לִי הַבְטָחוֹת, וְנִחֲמוּ אוֹתִי בְּנֶחָמוֹת... יָדַעְתִּי שֶׁהַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת־רוּחַ, וְעַל־כֵּן בִּמְקוֹם שֶׁיֵּשְׁבוּ וְיַחְתְּרוּ תַּחַת הַמְנַהֶלֶת שֶׁל בֵּית־הַסֵּפֶר אוֹ הַמְנַהֶלֶת שֶׁל הַגַּן אוֹ הַמְנַהֶלֶת שֶׁל הַפְּעוּטוֹן, אֵינִי יוֹדֵעַ תַּחַת מִי וְכוּ׳ וְכוּ׳, בִּמְקוֹם זֶה יוֹתֵר טוֹב שֶׁיַּגִּידוּ תְּהִלִּים, וְעַל זֶה אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתְּדַבֵּר עִם ... שֶׁלֹּא יַחְתְּרוּ נֶגֶד, כִּי אִם חוֹתְרִים תַּחַת בֵּית־סֵפֶר אוֹ תַּחַת הַמָּעוֹן, זֶה נִקְרָא שֶׁחוֹתְרִים תַּחְתַּי, וְאָז כֻּלָּנוּ נִפֹּל, וְאִם לֹא נִתְאַחֵד, כֻּלָּנוּ בְּצָרָה גְּדוֹלָה.

מְאֹד מְאֹד צַר לִי לִכְתֹּב דְּבָרִים כָּאֵלּוּ, אֲבָל בָּאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ, וְעַד מָתַי תִּהְיֶה הַקִּנְאָה וְהַלָּשׁוֹן־הָרַע וְהָרְכִילוּת, מָתַי כְּבָר יַתְחִילוּ לְדַבֵּר רַק מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאָז לֹא תִּהְיֶה שׁוּם בְּעָיָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁתִּשְׁמַע אֵיזוֹ בְּשׂוֹרָה מְשַׂמַּחַת מִ... שֶׁהִשְׁתַּחְרֵר, תּוֹדִיעַ לִי, כִּי כָּל הַזְּמַן אֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדוֹ, שֶׁיֵּצֵא וְיִשְׁתַּחְרֵר, וְגַם עַל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל בִּקַּשְׁתִּי בַּעֲבוּרוֹ הַרְבֵּה.

כג תכב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר קְרַח, ב׳ דְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, כִּי זֶה הַרְבֵּה זְמַן לֹא שָׁמַעְתִּי מִמְּךָ, וְלֹא רָאִיתִי אוֹתְךָ.

אוֹדוֹת שֶׁאַתָּה מִתְלוֹנֵן עַל ... שֶׁהָלַךְ וְצִלֵּם כַּמָּה סְפָרִים שֶׁלְּךָ, וְהִכְנִיס בָּהֶם פִּרְסֹמֶת שֶׁל חֲנֻיּוֹת מִסְחָרִיּוֹת וְכוּ׳, וְאַתָּה אוֹמֵר שֶׁזֶּה חִלּוּל הַשֵּׁם וְחִלּוּל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל וְכוּ׳, וְהוֹצֵאתָ אִסּוּר חָמוּר מֵהַבֵּית־דִּין שֶׁלֹּא יַדְפִּיס יוֹתֵר הַסְּפָרִים שֶׁבְּהוֹצָאָתְךָ, וְאַתָּה מַזְהִירֵנִי, שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה גַּם עִם סְפָרַי שֶׁאֲנִי מַדְפִּיס וְכוּ׳, לְפֶלֶא גָּדוֹל לָמָּה אַתָּה פּוֹנֶה אֵלַי, בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה עָשִׂיתָ אוֹתוֹ דָּבָר וְאוּלַי יוֹתֵר חָמוּר מִמֶּנּוּ, אַתָּה לוֹקֵחַ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבִשְׁבִיל בֶּצַע כֶּסֶף מָכַרְתָּ אֶת נִשְׁמָתְךָ וְכוּ׳, וְאַתָּה מַדְפִּיס קוּ קוּקוּ קוּקוּרִי קוּקוּרִיקוּ, שֶׁזֶּה צְחוֹק מַכְאִיב, וּבִזָּיוֹן נוֹרָא, שֶׁלַּאֲחֵרוֹנָה כַּמָּה צָרְפָתִים מְשֻׁגָּעִים וּמְטֹרָפִים עוֹשִׂים בְּכָל אַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, עִם הַפְּתָקִים נ׳ נ׳ח׳ נ׳ח׳מ׳ וְכוּ׳, וְאַיֵּה אֵיפֹה הָעֵדָה הָרָעָה הַזֹּאת, הָאֲנָשִׁים הָרְשָׁעִים, עֲשָׂרָה בְּמִסְפָּרָם, שֶׁחָתְמוּ עַל ה״קְרִיאָה הַקְּדוֹשָׁה״ לְמַעַן הַדְפָּסַת סְפָרֶיךָ, שֶׁאוֹתָם הָרְשָׁעִים חָתְמוּ עָלַי, אַיֵּה הֵם עַכְשָׁו, וְלָמָּה אֵינָם יוֹצְאִים בְּקוֹל קוֹרֵא, וְלַחְתֹּם עַל הַמְּשֻׁגָּעִים וּמְטֹרָפִים הָאֵלּוּ, אֲשֶׁר מְחַלְּלִים שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל בְּכָל חֲצוֹת...

תְּהִלָּה לָאֵל, עַל־יְדֵי הַסְּפָרִים הַחֲדָשִׁים שֶׁאֲנִי הִדְפַּסְתִּי, נִתְקָרְבוּ רֹב רֻבָּם שֶׁל הַמְקֹרָבִים הַחֲדָשִׁים, וְהֵם מְקֹרָבִים אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל רַק עַל־יְדֵי הַסְּפָרִים הָאֵלּוּ, שֶׁהָרְשָׁעִים חָתְמוּ נֶגְדָּם, תִּשְׁעִים אָחוּז שֶׁבָּאִים עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְקִבּוּץ הַקָּדוֹשׁ, הֵם רַק בִּזְכוּת הַסְּפָרִים שֶׁהִדְפַּסְתִּי וְהֻפַּצְתִּי בָּעוֹלָם, וְאַתָּה בְּעַצְמְךָ יוֹדֵעַ מִזֶּה, וְאַיֵּה הֵם הָאֲנָשִׁים הָרְשָׁעִים, עֵדָה הָרָעָה, לָמָּה הֵם לֹא יוֹצְאִים בְּכוֹתֶבֶת הַגַּסָּה גַּם נֶגֶד

זֶה, וְאִם זֶה לֹא מַסְפִּיק, לָקַחְתָּ גַּם אַתָּה אֶת כָּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל וְהִדְפַּסְתָּ, וְעַל הַכְּרִיכָה שַׂמְתָּ אֶת הַלְּכְלוּךְ הַזֶּה, שֶׁזֶּה סְתָם שִׁגָּעוֹן, וְעוֹשֶׂה חִלּוּל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי תְּהִלָּה לָאֵל, כְּבָר הָיָה שֵׁם טוֹב עַל רַבֵּנוּ זַ״ל וְעַל אֲנָשָׁיו וְעַל סְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים, עַד שֶׁבָּאוּ הַמְּטֹרָפִים הָאֵלּוּ, וְהִתְחִילוּ עוֹד פַּעַם לְלַכְלֵךְ עָלֵינוּ, אִם אַתָּה כָּל־כָּךְ מַזְהִיר אוֹתִי, אֲנִי מֻכְרָח לְהַגִּיד לְךָ, שֶׁאַתָּה לָקַחְתָּ אֶת ה״חַיֵּי־מוֹהַר״ן״ שֶׁאֲנַחְנוּ הִדְפַּסְנוּ, וְצִלַּמְתָּ אֶת זֶה, וְעַל הַכְּרִיכָה כָּתָבְתָּ גַּם אַתָּה אֶת הַשְׁגִיוֹנוֹת הַנַּ״ל נ׳ נ״ח׳ נ״ח׳מ׳ וְכוּ׳, וּמִי נָתַן לְךָ רְשׁוּת; וְעַל־כֵּן לִפְנֵי שֶׁאַתָּה מַתְקִיף אֶת אֲחֵרִים, תִּבְדֹּק בְּעַצְמְךָ, אֲנִי לֹא מַצְדִּיק לְהַדְפִּיס פִּרְסוֹמוֹת בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי זֶה עוֹד לֹא הָיָה בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, וּכְבָר הִצִּיעוּ לִי כַּמָּה חֲבֵרוֹת וְלֹא רָצִיתִי, עִם כָּל זֹאת אִם אַתָּה מְדַבֵּר מֵחִלּוּל הַשֵּׁם וְחִלּוּל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל, הַהֶכְרֵחַ לִי לְכְתֹּב לְךָ כָּל זֹאת, וְתֵדַע, שֶׁהֵם בָּאוּ אֵלֵינוּ שֶׁנַּדְפִּיס לָהֶם סֵפֶר, וְהִדְפַּסְנוּ לָהֶם סֵפֶר, אֲבָל בְּשׁוּם פָּנִים לֹא רָצִינוּ לָשִׂים אֶת הַשְׁגִיוֹנוֹת שֶׁלָּהֶם, קוּ קוּקוּ וְכוּ׳, אֲזַי הִפְסִיקוּ לְהַדְפִּיס אֶצְלֵנוּ, וּמָה אַתָּה חוֹשֵׁב, שֶׁאֲנִי אֶפְשֹׁט רֶגֶל? תְּהִלָּה לָאֵל, הִדְפַּסְתִּי כְּבָר סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל לִפְנֵי שֶׁנּוֹלַדְתָּ וְלִפְנֵי שֶׁנּוֹלְדוּ הַצָּרָפָתִים הַמְשֻׁגָּעִים וְהַמְּטֹרָפִים, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְהַדְפִּיס גַּם אַחֲרֵיהֶם, כִּי, תְּהִלָּה לָאֵל, אֲנִי לֹא צָרִיךְ אֶת הַכֶּסֶף שֶׁלָּהֶם, וְלֹא חָסֵר לִי כֶּסֶף.

תִּסְלַח לִי, שֶׁכָּתַבְתִּי לְךָ קְצָת בַּחֲרִיפוּת, כִּי כּוֹאֵב לִי שֶׁאַתָּה מוֹצֵא חִלּוּל הַשֵּׁם וְחִלּוּל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל אֵצֶל אֲחֵרִים, וְאַתָּה לֹא תּוֹפֵס שֶׁגַּם אַתָּה גּוֹרֵם לָזֶה. וְעַל כֻּלָּם — אַיֵּה אֵיפֹה הֵם הָעֵדָה הָרָעָה הַזֹּאת, הָרְשָׁעִים הָאֲרוּרִים שֶׁחָתְמוּ עָלַי, אֵיפֹה הֵם עַכְשָׁו?!

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְרַחֵם עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְיוֹצִיאֵם מֵהַגָּלוּת, וְתִתְגַּלֶּה פְּנֵי הַשְּׁכִינָה בָּעוֹלָם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תכג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר קְרַח, ב׳ דְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ, וּרְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הַשִּׂמְחָה שֶׁיֵּשׁ לִי, שֶׁזָּכִיתָ לְסַיֵּם אֶת כָּל הַשַּׁ״ס. מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! זֶה מַה שֶּׁיִּשָּׁאֵר מִמְּךָ, וְתֵכֶף־וּמִיָּד תַּתְחִיל לִלְמֹד עוֹד פַּעַם, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּצְלִיחַ בְּחַיֶּיךָ, כִּי אֵין לָנוּ רַק אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּתְמִיד בִּלְמוּד גְּמָרָא, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

נָא וְנָא תִּתְחַזֵּק בְּסַבְלָנוּת, וְאָז תִּרְאֶה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שֶׁיִּהְיֶה לְךָ שִׁדּוּךְ טוֹב, וְתִתְחַתֵּן בְּקָרוֹב מְאֹד, רַק תְּקַיֵּם אֶת מִצְוַת כִּבּוּד אָב וָאֵם בִּשְׁלֵמוּת, וּבְזֹאת זֶה תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצָּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תכד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר קְרַח, ב׳ דְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִרְאוֹת אֶת הַהִתְקַדְּמוּת בַּתַּלְמוּד תּוֹרָה, וְאַתָּה עוֹזֵר לָנוּ מְאֹד.

זְכֵנִי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהָיִיתִי בְּצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהַרְבֵּה הִתְפַּלַּלְתִּי בַּעֲבוּרְךָ, רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד, וְאַל תִּבָּלְבֵּל עַצְמְךָ מִשּׁוּם בְּרִיָּה, כִּי כֻּלָּם אוֹהֲבִים אוֹתְךָ, וְכֻלָּם מַעֲרִיכִים אֶת עֲבוֹדָתְךָ, שֶׁאַתָּה מַשְׁקִיעַ בַּיְלָדִים.

מָה אֹמַר לְךָ! אֵין עוֹד מִצְוָה וְדָבָר גָּדוֹל יוֹתֵר מִלְּהַכְנִיס אֱמוּנָה בִּנְעָרֵי יִשְׂרָאֵל. וְתַאֲמִין לִי, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים עִם יְלָדִים מִדִּבּוּרֵי אֱמוּנָה, זֶה נִשְׁאָר אֶצְלָם כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם, וְנֶחְקָק בְּדָמֵיהֶם.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְתַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמְךָ תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תכה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר קְרַח, ב׳ דְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... גֵּרוֹ יָאִיר.

פֹּה תְּקַבֵּל מִסְמָךְ מְאֹד חָשׁוּב לְמִסּוֹר תֵּכֶף־וּמִיָּד עַל הַבֹּקֶר לְ... גֵּרוֹ יָאִיר. הוּא צָרִיךְ אֶת זֶה דָּחוּף לְמִסּוֹר לָעוֹרֵךְ־דִּין.

עַל שַׁבָּת זוֹ אָמוּר לְהִתְאַכְסֵן בְּדִירָתִי הַבֵּן שֶׁל הָרַב מֵעֶרְלוֹי עִם מִשְׁפַּחְתּוֹ וְגַם בְּנִי ... גֵּרוֹ יָאִיר, וְלָכֵן אִם אַתָּה יָכוֹל לְבַקֵּשׁ אֶת ... גֵּרוֹ יָאִיר, שֶׁיְּנַקֶּה אֶת הַדִּירָה, וַאֲנִי אֲשַׁלֵּם לוֹ אִישִׁית.

אוֹדוֹת מַה שֶּׁקּוֹרֶה בְּבֵיתְךָ וְכוּ׳, צְרִיכִים הַרְבֵּה סַבְלָנוּת וְהַרְבֵּה דִּבּוּרִים לְחַזְּקָהּ וּלְשַׂמְּחָהּ וּלְעוֹדְדָהּ, כִּי אִשָּׁה — בַּעֲלָהּ מְשַׂמְּחָהּ (רֹאשׁ הַשָּׁנָה ו:). רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד לְדַלֵּג עַל הַכֹּל, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים לְדַלֵּג וְלִקְפֹּץ עַל הַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁמּוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל רָגִיל לוֹמַר: אִיבֶּער גֶּשְׁפְּרִינְגֶען (כֵּן הַלָּשׁוֹן כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים בְּמִכְתָּבָיו), מִי

שֶׁמַּחֲזִיק מַעֲמָד, וְזֶה עִקַּר גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל בַּר יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר מִמַּלְאֲכֵי מַעְלָה, שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, שֶׁקּוֹרִין דֶּער הַאלְטִין זִיךְ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

נָא לִמְסֹר תֵּכֶף־וּמִיָּד לִידִידִי ... אֶת הַמִּסְמָךְ הַזֶּה.

כג תכו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר קְרַח, ב׳ דְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ הַמָּלֵא שִׂבְרוֹן לֵב וְכוּ׳, וְתַאֲמִינִי לִי, שֶׁאֲנִי מְאֹד מְאֹד מֵבִין אוֹתָךְ מִכָּל מַה שֶּׁעָבַר עָלַיִךְ בְּחַיַּיִךְ.

קֹדֶם עָלַיִךְ לָדַעַת, אֲשֶׁר אֵין דָּבָר כָּזֶה לְהַגְבִּיהַּ יָדַיִם וְכוּ׳, זֹאת אוֹמֶרֶת יֵאוּשׁ, כִּי, תְּהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ לָנוּ רַבִּי, שֶׁגִּלָּה לָנוּ, אֲשֶׁר אָסוּר לְהִתְיָאֵשׁ, בְּכָל מְחִיר צְרִיכִים לְהַמְשִׁיךְ אֶת הַחַיִּים, וּלְהַרְגִּיל עַצְמוֹ לִשְׂכֹּחַ אֶת כָּל הֶעָבָר שֶׁלּוֹ, וְלֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מֵהֶעָבָר כְּלָל. וְעַל־כֵּן רְאִי לְהִתְחַזֵּק, וְתַרְגִּילִי עַצְמֵךְ לְדַבֵּר עִם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וְאָז תִּרְאִי אֶת גֹּדֶל הַנִּסִּים שֶׁיִּהְיוּ לָךְ — בַּיִת מְשֻׁלָּם, רֶכֶב מְשֻׁלָּךְ וּפַרְנָסָה בְּנֶקֶל.

עָלַי לוֹמַר לָךְ, הַמָּקוֹם שֶׁלָּךְ הוּא כָּאן בִּיבְנְאֵל, וּפֹה תָּבוֹאִי אֶל גְּדֻלָּתֵךְ.

אוֹדוֹת הַמָּעוֹן, רְאִי לְהַחֲזִיק מַעֲמָד וְלֹא לְהִשָּׁבֵר בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, תְּהִלָּה לָאֵל, אֲנִי לֹא מְקַבֵּל לְשׁוֹן־הָרַע מֵאַף אֶחָד, אַל תְּבַלְבְּלִי אֶת עַצְמֵךְ מֵהַמִּכְתָּב שֶׁכָּתַבְתִּי, וַאֲנִי חוֹזֵר וְאוֹמֵר עוֹד פַּעַם: מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי צְרִיכִים לָלֶכֶת עִם אֲנָשִׁים בַּעֲדִינוּת, כִּי בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים,

עַל כֻּלָּם עוֹבֵר מַה שֶּׁעוֹבֵר, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לָדוּן אֶת כֻּלָּם לְכַף זְכוּת.

לְדַעְתִּי, אִם אַתְּ מַרְגִּישָׁה עַל אִשָּׁה שֶׁלֹּא מַתְאִימָה לַעֲבֹד בַּמָּעוֹן, אַל תִּתְבַּיְשִׁי וְתֹאמְרִי מַה שֶּׁיֵּשׁ לָךְ לוֹמַר בְּלִי פַּחַד, וְטוֹב מְאֹד שֶׁתִּהְיִי בְּקֶשֶׁר עִם .... וּתְסַפְּרִי לָהּ, כִּי הִיא בֶּאֱמֶת אִשָּׁה חֲגוּנָה עַד מְאֹד.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשְׁמֹר אֶת דַּרְכֵּךְ, וְתַגִּיעִי אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ זַ״ל בְּאוּמַן.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תכז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר קְרַח, ב׳ דְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֶרוֹ יָאִיר.

פֹּה תְּקַבֵּל אֶת הַיִּפּוּי כֹּחַ, וְאֶת הָאוֹרְגִינָלִי אֲנִי שׁוֹלֵחַ עַכְשָׁו עַל הַדֹּאַר, וְהַיִּפּוּי כֹּחַ הַזֶּה הוּא עַל כָּל עִנְיְנֵי מִשְׁפָּטִים וּתְבִיעוֹת, אַתָּה יָכוֹל לְיַצֵּג אוֹתִי.

לְדַעְתִּי, אַחֲרֵי שֶׁשָּׁמַעְתָּ אֶת נְבִיחַת ... וְאֵיךְ שֶׁמְּלַכְלֵךְ אֶת פִּיו נֶגְדֵּנוּ, אֵין אַתָּה צָרִיךְ לְרַחֵם עָלָיו כְּלָל. וְעַל־כֵּן אִם צְרִיכִים לָלֶכֶת עוֹד פַּעַם גַּם עַל הַשֶּׁטַח לְבַגַּ״ץ, אֲנִי מוּכָן לְמַמֵּן גַּם אֶת זֶה, אַף שֶׁתַּאֲמִין לִי שֶׁאֵין בְּיָדִי לְפָרְטָהּ, וַאֲנִי מְסֻבָּב בְּחוֹבוֹת, עִם כָּל זֹאת מִי יוֹדֵעַ דַּרְכֵי הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, שֶׁדַּיְקָא עַכְשָׁו תֵּצֵא טוֹבָה, וְנוּכַל לִבְנוֹת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ עֲנָקִי עַל שְׁנֵי הַשְּׁטָחִים, וְאוּלַי הַקִּבְלָן שֶׁקָּנָה אֶת הַשֶּׁטַח יִהְיֶה מְעֻנְיָן לִבְנוֹת, וְאָבוֹא עִמּוֹ בַּהֶסְכֵּם, עַל־כָּל־פָּנִים אַתָּה רְאֵה לְהוֹדִיעַ לִי תֵּכֶף־וּמִיָּד אִם יֵשׁ לְךָ אֵילּוּ חֲדָשׁוֹת מֵעִנְיַן הַקּוֹמָה הַשְּׁלִישִׁית.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ מִמְּךָ...

כג תכח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר קֹרַח, ב׳ דְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ, וּרְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הַשִּׂמְחָה שֶׁיֵּשׁ לִי, שֶׁזָּכִיתָ לְסַיֵּם אֶת כָּל הַשַּׁ״ס.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! זֶה מַה שֶּׁיִּשָּׁאֵר מִמְּךָ, וְתֵכֶף־וּמִיָּד תַּתְחִיל לִלְמֹד עוֹד פַּעַם, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּצְלִיחַ בְּחַיֶּיךָ, כִּי אֵין לָנוּ רַק אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּתְמִיד בִּלְמוּד גְּמָרָא, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

נָא וְנָא תִּתְחַזֵּק בְּסַבְלָנוּת, וְאָז תִּרְאֶה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שֶׁיִּהְיֶה לְךָ שִׁדּוּךְ טוֹב, וְתִתְחַתֵּן בְּקָרוֹב מְאֹד, רַק תְּקַיֵּם אֶת מִצְוַת כִּבּוּד אָב וָאֵם בִּשְׁלֵמוּת, וּבִזְכוּת זֶה תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תכט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר קֹרַח, ב׳ תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֲקַוֶּה שֶׁקִּבַּלְתָּ אֶת הַמִּכְתָּב הַכְּלָלִי, וְתָלִיתָ אוֹתוֹ עַל לוּחַ הַמּוֹדָעוֹת.

רְאֵה לְהוֹדִיעַ לִי אִם הִגִּיעוּ הָאוֹרְחִים שֶׁל בְּנִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, וְתֵלֵךְ בְּבֵיתְךָ בְּדֶרֶךְ נֹעַם וְאַהֲבָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד, כִּי עִם מִדַּת אַהֲבָה וְיִשּׁוּב הַדַּעַת מַצְלִיחִים עַד מְאֹד, וּבְפָרָט כְּשֶׁאָדָם מַרְחִיב דַּעַת הָאִשָּׁה, אֲזַי טוֹב לוֹ וְטוֹב לָהּ, כִּי בַּיִת שֶׁהוּא בְּמֶתַח, מַשְׁפִּיעַ עָלָיו וְעַל הָאִשָּׁה וְעַל הַיְלָדִים וְכָל הַבַּיִת כְּמוֹ דוּד אֵשׁ, לֹא־כֵן כְּשֶׁהוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ אַהֲבָה וְשִׂמְחָה, אָז כָּל הַבַּיִת בַּאֲוִירָה שְׁקֵטָה עַד מְאֹד וּמַצְלִיחִים. וְשָׁמַעְתִּי פַּעַם מֵר׳ לֵוִי יִצְחָק זַ״ל, שֶׁחוֹתְנוֹ ר׳ אַהֲרֹן קוֹבְּלִיטְשֶׁער זַ״ל הָיָה אִישׁ שָׂמֵחַ מְאֹד, וּכְשֶׁרַק נִכְנַס לַבַּיִת, עָשָׂה אֶת כָּל הַבַּיִת שָׂמֵחַ, וְזֶה הִרְחִיב לָהֶם אֶת הַדַּעַת, אַף שֶׁהָיְתָה שׁוֹרָה עֲנִיּוּת גְּדוֹלָה תָּמִיד בַּבַּיִת, עַל־יְדֵי שִׂמְחָה נִתְרַחֵב לָהֶם הַכֹּל.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ מִמְּךָ אִם הִגִּיעוּ הָאוֹרְחִים.

כג תל.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר קָרַח, ב׳ תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ כְּבָר כַּמָּה פְּעָמִים, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי שֶׁאַתָּה קוֹבֵעַ עִתִּים לַתּוֹרָה, אֲשֶׁר רַק זֶה מַה שֶּׁיִּשָּׁאֵר מֵאִתָּנוּ, כִּי בְּלֹא זֶה הַכֹּל הֶבֶל. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סַנְהֶדְרִין פא:): מַאי דִּכְתִיב (קֹהֶלֶת ט, יב): ״כִּי גַּם לֹא יֵדַע הָאָדָם וְכוּ׳ בְּמְצוֹדָה רָעָה״ וְכוּ׳; וּפֵרֵשׁ רַשְׁ״י, שֶׁבָּא פִּתְאֹם וְאֵינוֹ שָׂם לֵב, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים תָּמִיד לְהָכִין עַצְמוֹ בַּהֲכָנָה רַבָּה הֵן לִהְיוֹת רָגִיל לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהֵן שֶׁלֹּא יֶחְסַר לוֹ יוֹם אֶחָד מִבְּנְיַן בַּי״ת, שֶׁהוּא שִׁעוּר בַּ׳בְּלִי, י׳רוּשַׁלְמִי, ת׳וֹסֶפְתָּא, וְיַעֲמִיד עָלָיו שׁוֹטֵ״ר, שֶׁהוּא שִׁעוּר ר׳מְבַם ט׳וּר שֶׁ׳לְחָן עָרוּךְ, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁגַּם מֵכִין סוּלָ״ם לְבֵיתוֹ, שֶׁהֵם סִפְרֵי

רַבֵּנוּ זַ״ל ״לִ׳קוּטֵי־מ׳וֹהַר״ן, ״סִ׳פּוּרֵי־מַ׳עֲשִׂיּוֹת״, ״סֵ׳פֶר־מִ׳דּוֹת״ (סֵ׳לָ׳ם׳), אַשְׁרֵי מִי שֶׁחָזָק בָּזֶה בְּכָל יוֹם, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

רְאֵה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וָיוֹם, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר הוּא הַצְלָחָה נִצְחִית, הַצְלָחָה גָּזוֹ, שֶׁאֵין לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל, כִּי הוּא כְּלִי לְהַמְשִׁיךְ בָּהּ שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִשְׁתַּדֵּל מְאֹד מְאֹד שֶׁיִּהְיֶה שְׁלוֹם־בַּיִת אֶצְלְךָ, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל הִזְהִירָנוּ עַל זֶה בְּיוֹתֵר.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תלא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר קְרַח, ב׳ תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

תּוֹדִיעַ לִי, אִם הִתְקַשַּׁרְתָּ עִם הָאָדָם שֶׁהֵבִיא אֶת הַחוֹבֶרֶת ״כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים״ לְבֵית־סֵפֶר ״בֵּית פְּיְגֶא״, וַאֲקַוֶּה שֶׁתָּבִין מַה לְּפָנֶיךָ.

רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ לֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, הָעִקָּר שֶׁהַמֹּחַ שֶׁלְּךָ יִהְיֶה בֵּן חוֹרִין וְלֹא בְּגָלוּת וְכוּ׳, תַּחֲשֹׁב רַק מַחֲשָׁבוֹת אֵיךְ יְכוֹלִים לְהַגְדִּיל אֶת עֵסֶק הַהַדְפָּסָה וַהֲפָצָה, וּבָזֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת כָּל הַמֹּחַ שֶׁלְּךָ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָכֶם לְהִסְתַּדֵּר בַּדִּירָה הַחֲדָשָׁה, וְתִזְכּוּ לַעֲבֹר לָגוּר בִּירוּשָׁלַיִם מַה שֶּׁיּוֹתֵר מַהֵר, כִּי הַכֹּל מַעֲלִין לִירוּשָׁלַיִם, וְתִמְכְּרוּ אֶת הַדִּירָה בִּבְנֵי־בְּרַק מַה שֶּׁיּוֹתֵר מַהֵר, וְלֹא לְדַקְדֵּק הַרְבֵּה עִם הַסְּכוּם, וְכָךְ יִהְיוּ לָכֶם קוֹנִים. וְתַאֲמִין לִי, שֶׁכָּל קְנִיַּת הַדִּירָה בִּירוּשָׁלַיִם זֶה גַּם בְּתוֹךְ גַּס.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

תִּכְתֹּב לִי אִם הָיִיתָ בְּקֶשֶׁר עִם הַנַּ״ל.

כג תלב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר קֹרַח, ב׳ תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

רְאֵה לְקָרֵב אֶת בְּנוֹ שֶׁל הָרַב ... וּתְכַבְּדוֹ מְאֹד, כִּי יֵשׁ לוֹ הַשְׁפָּעָה גְּדוֹלָה עַל אָבִיו, וּמַה גַּם הוּא מְתֻמַּצָּא בְּכָל הַמִּשְׁרָדִים, כִּי הוּא הַמַּנְכַּ״ל שֶׁל הַיְשִׁיבָה וְהַתַּלְמוּד תּוֹרָה שֶׁל אָבִיו, שֶׁמּוֹנֶה קָרוֹב לְאֶלֶף תַּלְמִידִים בְּכָל הַסְּנִיפִים בִּירוּשָׁלַיִם וּבִבְנֵי בְּרַק, וְהוּא יָכוֹל לְיַעֵץ לְךָ כַּמָּה דְּבָרִים הַנְּחוּצִים וְכוּ׳.

וְהָעִקָּר תְּדַבֵּר עִמּוֹ כְּמֻשְׂכָּח לְפִי תֻּמּוֹ בְּעִנְיַן שֶׁהִבַּרְתִּי עִמְּךָ בַּעֲבוּר ... יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׂר בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

אַגַּב אַתָּה יָכוֹל לְסַפֵּר לוֹ, אִם לֹא הָרָשָׁע הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ, הָיָה כְּבָר בֵּית־הַמִּדְרָשׁ הַגָּדוֹל מִזְמַן בָּנוּי עַל תִּלּוֹ, וְכֵן תְּסַפֵּר לוֹ שֶׁיֵּשׁ לָנוּ מָעוֹן וְתַלְמוּד־תּוֹרָה וּבֵית־סֵפֶר לְבָנוֹת וְגַנִּים.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תלג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר קֹרַח, ג׳ תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

לְדַעְתִּי, בְּיַבְנְאֵל הֵם צְרִיכִים בְּעֵרֶךְ כְּשִׁשִּׁים חוֹבְרוֹת, וַאֲנִי צָרִיךְ כְּעֶשְׂרִים, וְהַשְּׁאָר תַּעֲשֶׂה כִּרְצוֹנְךָ, כִּי זֶה לֹא סֵפֶר שֶׁנּוֹתֵן לְמִכֹּר, זֶה רַק לְבֵית־הַסֵּפֶר, וְזֶה מַכְנִיס חִזּוּק לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁרוֹאִים, שֶׁתְּהִלָּה לָאֵל, אָנוּ הוֹלְכִים מֵחַיִל אֶל חַיִל, וּמַצְלִיחִים בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד, וְתָמִיד תִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא סוֹד הַהַצְלָחָה שֶׁל הָאָדָם בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא. וּמוֹהַרַנ״תְ זַ״ל אָמַר לְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: אִם תִּהְיֶה תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, תִּהְיֶה בָּטוּחַ שֶׁלֹּא תִּרְאֶה פְּנֵי גֵּיהִנּוֹם; כִּי בֶּאֱמֶת הָעַצְבוּת וְהַמְּרִירוּת, זֶה בְּעַצְמוֹ הַגֵּיהִנּוֹם, וְאִם הָאָדָם נִמְשָׁךְ אַחַר הָעַצְבוּת וְהַמְּרִירוּת, הֲרֵי טוֹעֵם טַעַם גֵּיהִנּוֹם, לֹא־כֵן כְּשֶׁהוּא תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, אֲזַי אֵינוֹ רוֹאֶה פְּנֵי גֵּיהִנּוֹם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תלד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה, ד׳ תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

בְּצַעַר רַב קִבַּלְתִּי אֶת הַיְדִיעָה מִמַּה שֶׁקָּרָה עִמָּכֶם, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר וְינַחֵמְכֶם בְּכִפְלַיִם, וְלֹא תֵּדְעוּ כְּבָר מִשּׁוּם צַעַר וְצוּקָה.

עַכְשָׁו עֲלֵיכֶם לַחֲזֹר עַל הַפָּסוּק הַזֶּה תָּמִיד (דִּבְרִים לב, ד): ״הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ, כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט, אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל, צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא״; כִּי מָה אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים דַּרְכֵי הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא יִתְבָּרַךְ וְיִתְעַלֶּה שְׁמוֹ הַגָּדוֹל.

אַתֶּם צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת לְטוֹבַת הַנִּשְׁמָה בִּזְכוּת הָרַבִּים, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְמַלֵּא מִשְׁאֲלוֹת לִבְּכֶם לְטוֹבָה בְּנֶחָמַת צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תלה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר חֻקַּת, ד׳ תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

פֹּה תְּקַבֵּל מִכְתָּב בַּעֲבוּר ... גֵּרוּ יָאִיר, הוּא צָרִיךְ לָלֶכֶת לְנַחֵם אֵיזֶה אָבֵל, לֹא עָלֵינוּ, יַשְׁמִיעֵנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא תָּמִיד שְׂמָחוֹת.

אוֹדוֹת הַכְנָסַת סֵפֶר תּוֹרָה בְּיַבְנְאֵל, אָמַר לִי ... שֶׁהוּא מַכִּיר הֵיטֵב אֶת הַמּוֹדָעוֹת וְהַסִּגְנוֹן, זֶה בְּוַדַּאי שֶׁל הַסָּמֶ"ךְ־מֵ"ם, יִמַּח שְׁמוֹ.

וְעַל־כֵּן, לְדַעְתִּי, שֶׁאַף אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, לֹא יֵלֵךְ לְהַכְנָסַת סֵפֶר תּוֹרָה, שֶׁמְּאַרְגֵּן הַסָּמֶ"ךְ־מֵ"ם, יִמַּח שְׁמוֹ, וְהוּא עוֹשֶׂה תַּרְגִּיל לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כִּי הוֹלֵךְ לוֹ בְּחַיָּיו, שֶׁיִּהְיוּ נַעֲשִׂים אֵילּוּ פְּרוּדִים, חַס וְחָלִילָה, חַס וְחָלִילָה, בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כִּי מִצַּד הַמּוֹעֵצָה הוּא כְּבָר חָנוּק, עַל־כֵּן הַיֵּרִי הָאַחֲרוֹן שֶׁלּוֹ הוּא לַעֲשׂוֹת פְּרוּדִים. לָזֹאת צְרִיכִים לַעֲמוֹד עַל הַמִּשְׁמָר מְאֹד מְאֹד, לְהִזָּהֵר שֶׁהַשָּׂטָן הַזֶּה לֹא יִתְעָרֵב בֵּינֵינוּ, וְעַל־כֵּן שֶׁאַף אֶחָד לֹא יֵלֵךְ לְשָׁם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תלו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר חֻקַּת, ד׳ תַּמּוּז ה׳תשנ"ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... גֵּרוּ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הָעִקָּר רְאֵה לִהְיוֹת סַבְלָן, עוֹד יָבוֹא הַיּוֹם, שֶׁהַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה. יִהְיֶה לָנוּ בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ בִּנְיַן בֵּית־הַמִּדְרָשׁ עֲנָקִי עַל אַפָּם וְעַל חֲמָתָם שֶׁל שׂוֹנְאֵינוּ וּמִתְנַגְּדֵינוּ, כִּי גָּדוֹל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּבְוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָנוּ, וּמַה שֶּׁאֲנַחְנוּ סוֹבְלִים עַכְשָׁו, זֶה רַק בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן, לִרְאוֹת אֶל מִי נִפְנֶה בְּעֵת צָרָה.

הַאִם בַּיָּמִים שֶׁלֹּא תִּהְיֶה בְּבֵיתְךָ, לֹא יוּכְלוּ לִשְׁלֹחַ פַּקְס אֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ?! אוֹדוֹת הַכְּתִיבָה בְּסֵפֶר תּוֹרָה, גַּם לָזֶה יַגִּיעַ הַזְּמַן, לְעֵת עַתָּה אַל תְּבַלְבֵּל עַצְמְךָ מִזֶּה.

אֲקַוֶּה עוֹד לְבַשֵּׂר לְךָ בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

נָא לְאַתֵּר אֶת ... אֲנִי צָרִיךְ לְדַבֵּר אִתּוֹ דָּחוּף מְאֹד, אֵיפֹה הוּא נִמְצָא עַכְשָׁו.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תלז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר חֻקַּת, ז׳ תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֵין לְשַׁעֵר אֶת הַחֶסֶד שֶׁאַתָּה עוֹשֶׂה עִמִּי לַעֲזֹר לִבְנִי, נֵרוֹ יָאִיר, כִּי הוּא בֶּאֱמֶת נִמְצָא בִּלַחַץ. וְהִנֵּה ... הִתְקַשֵּׁר, וְהִתְחִיל לְדַבֵּר עַל דָּא וְעַל הָא וְכוּ׳ וְכוּ׳, וַאֲנִי מָשַׁכְתִּי אוֹתוֹ, וּלְבַסּוֹף הוּא אוֹמֵר: אֲנִי רוֹצֶה לָקַחַת אֶת בִּנְכֶם לֶחָתָן ... רַק מְחַכֶּה לְאָבִיו. וְעַל־כֵּן תַּרְגִּיעַ אֶת ... בְּנִי, שֶׁלֹּא יִדְאַג, צְרִיכִים רַק סַבְלָנוּת, וְאִי אֶפְשָׁר לִדְחֹק אֶת הַשָּׁעָה, וּבְשִׁדּוּךְ נֶאֱמַר (בְּרֵאשִׁית כד, נ): אִם מֵהַוָי״ה יָצָא הַדָּבָר, לֹא נוּכַל דַּבֵּר טוֹב וָרָע״, לֹא יוֹאִיל שׁוּם פֶּגַע וְנֶגַע לְהַפְרִיעַ, וְעַל־כֵּן שֶׁלֹּא יִדְאַג, וְהוּא מִשְׁפָּחָה מְפֹאֶרֶת וְכָבוֹד גָּדוֹל, וְאַדְרַבָּה שֶׁכָּל הַמִּתְנַגְּדִים יִתְפּוֹצְצוּ, כָּךְ הֵם מְדַבְּרִים עָלֵינוּ כָּל דָּבָר אָסוּר וְכוּ׳, וְכָךְ רְאֵה עִם מִי אַתָּה מִשְׁתַּדֵּךְ, וְזֶה צְרִיכִים לְחַזֵּק אֶת ... נֵרוֹ יָאִיר, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּמֶתַח וּבִלַחַץ, רַק יִקַּח הַכֹּל בְּקַלּוּת.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ...

כג תלח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר חֻקַּת, ז׳ תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד כּוֹאֵב לִי עַל הַמַּצָּב הַשּׁוֹרֶה בְּבֵיתְכֶם.

הָיָה טוֹב מְאֹד, שֶׁתִּבְדְּקוּ אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתְכֶם, וְכֵן לִשְׁמֹר שַׁבָּת כְּהִלְכָתָהּ.

מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, אִם תַּדְלִיקוּ שְׁבָעָה נֵרוֹת לִכְבוֹד שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וּלְהוֹסִיף שְׁנֵי נֵרוֹת שֶׁל שֶׁמֶן זַיִת, וּלְבַקֵּשׁ אָז הַרְבֵּה עַל שְׁלוֹם־בַּיִת, כִּי הַתְּפִלָּה שֶׁהָאִשָּׁה מְבַקֶּשֶׁת בְּעֵת הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת, מְאֹד מְקֻבֶּלֶת וּמְרֻצָּה בַּשָּׁמַיִם.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֵךְ, שֶׁתַּצְלִיחִי דַּרְכֵּךְ, וְיִהְיֶה לָכֶם רַק טוֹב בַּבַּיִת, וְשֶׁכְּבָר יִהְיֶה לָכֶם שָׁלוֹם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תלט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר חֻקַּת, ז׳ תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... וְאִשְׁתּוֹ עִמּוֹ ... שֶׁיִּחְיוּ.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי שָׂמֵחַ, שֶׁיֵּשׁ לְךָ עֲבוֹדָה, וְאַתֶּם מִסְתַּדְּרִים יַחַד, אַתֶּם שְׁנֵיכֶם חֲקוּקִים בְּלִבִּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים. רְאוּ לֹא לָרִיב בֵּינֵיכֶם, כִּי חֶבֶל עַל הַיְלָדִים, וְיֵשׁ לָכֶם יְלָדִים מְצֻיָּנִים, וְהֵם יִצְמְחוּ לְפֵרוֹת טוֹבִים, וְעַל־כֵּן תִּרְאוּ לְכַבֵּד אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, וּבְזְכוּת זֶה יִהְיוּ לָכֶם יְלָדִים בְּרִיאִים בְּגוּפָם וּבְנַפְשָׁם וּבְרוּחָם, וְתַצְלִיחוּ בְּחַיֵּיכֶם.

נָא וְנָא תִּשְׁתַּדֵּל בְּיוֹתֵר לְהִתְפַּלֵּל עֶרֶב וָבֹקֶר בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ דַּיְקָא, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תמ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר חֻקַּת, ח׳ תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, אֲשֶׁר בּוֹ אַתָּה מְדַוֵּחַ לִי אֶת כָּל סֵדֶר הַנְּסִיעָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁלָּכֶם אֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל וְאֶל שְׁאָר צִיּוֹנֵי הַצַּדִּיקִים, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַתְּפִלּוֹת שֶׁלָּכֶם יַעֲלוּ לְרַחֲמִים וּלְרָצוֹן וּבִפְרָט הַשָּׁבוּעַ זֶה, שֶׁהָיָה ו׳ ז׳ ח׳ תַּמּוּז, שֶׁהָיָה אָז הַטֶּבַח הַגָּדוֹל, רַחֲמָנָא לִצְלָן, בְּאוּמַן, וּבְוַדַּאי הַתְּפִלּוֹת שֶׁלָּכֶם בָּקְעוּ רְקִיעִים, וַאֲנִי מְאֹד מְאֹד שָׂמֵחַ, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ חֲבוּרָה קְדוֹשָׁה כָּזוֹ, שֶׁמַּחֲזִיקִים אֶת עַצְמָם בְּיַחַד, וְזוֹ כָּל מְגַמָּתִי, שֶׁיַּחֲזִיקוּ אֶת עַצְמָם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים בְּיַחַד בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת כְּמוֹ בְּמִשְׁפָּחָה אַחַת, וּמִי יִתֵּן, שֶׁכְּבָר אֶזְכֶּה לָבוֹא וְלָגוּר אִתְּכֶם בְּיַחַד, אֲבָל לֹא יַקַּח הַרְבֵּה זְמַן, שֶׁיּוּכַל לְהִתְבַּצֵּעַ הַדָּבָר הַזֶּה בְּסִימָן טוֹב וּבְמַזָּל טוֹב.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ רְפוּאָה שְׁלֵמָה בְּרמַ״ח אֵיבָרֶיךָ וְשָׂסָ״ה גִּידֶיךָ וּבְכָל טִפֵּי דָּמֶיךָ, וְיֶמְתְּקוּ מִמְּךָ כָּל הַדִּינִים, וְכֵן אִשְׁתְּךָ תִּחְיֶה, שֶׁתִּהְיֶה תָּמִיד בְּרִיאָה וְעַלִּיזָה, וּתְסַפְּרוּ לִי בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, שֶׁתָּמִיד תְּדַבְּרוּ עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים רַק בְּצוּרָה חִיּוּבִית, וְעַל־יְדֵי־זֶה נַצְלִיחַ דַּרְכֵּנוּ פֹּה בְּיַבְנְאֵל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תמא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר חֻקַּת, ח׳ תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי

שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב", הַגָּרִים בְּ"יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב", הַוְיָ"ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה, וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה פּוֹרֶצֶת אֶת כָּל הַגְּדָרִים, וְכָל הַתּוֹכֵחָה שֶׁבָּאָה עַל הָאָדָם רַק "תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עָבַדְתָּ אֶת הַוְיָ"ה אֱלֹקֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוּב לֵבָב", כִּי אִם הָיָה אָדָם תָּמִיד שָׂמֵחַ, אֲזַי הָיוּ נִפְתָּחִים לְפָנָיו כָּל הַפְּתָחִים, וְהָיוּ נוֹפְלוֹת לְפָנָיו כָּל הַמְּחִצוֹת וְהַמְנִיעוֹת וְהָעִכּוּבִים, שֶׁשָּׂם בְּדַרְכֵּנוּ הַסָּמ"ךְ־מ"ם הָרָשָׁע, כִּי עַל־יְדֵי שִׂמְחָה מוֹרִידִים אֶת הַשְּׁכִינָה, וּבִמְקוֹם שִׂמְחָה — שָׁם הוּא הַשְׁרָאַת הַשְּׁכִינָה, וְעַל־כֵּן אַתֶּם צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת רַק שָׂמֵחַ. וְעִקַּר הַשִּׂמְחָה בָּא כְּשֶׁאָדָם הוּא מְרֻצֶּה מֵעַצְמוֹ, וּלְהִפּוּךְ כְּשֶׁאָדָם בְּעַצְבוּת, זֶה מוֹרֶה שֶׁהוּא אֵינוֹ מְרֻצֶּה מֵעַצְמוֹ. וְאֵיךְ זוֹכִים לְהַגִּיעַ אֶל נְקֻדָּה זוֹ שֶׁאָדָם יִהְיֶה מְרֻצֶּה מֵעַצְמוֹ? עַל־יְדֵי שֶׁיְּחַפֵּשׂ וִיבַקֵּשׁ וְיִמְצָא בְּעַצְמוֹ נְקֻדָּה טוֹבָה. וּתְהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵאִתָּנוּ הַרְבֵּה נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, וְלָכֵן אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְלַהֵב אֶת הַנְּקֻדָּה הַטּוֹבָה, עַד שֶׁיִּהְיֶה לַהַב גָּדוֹל וְאֵשׁ הַשִּׂמְחָה תִּבְעַר בְּכֻלָּנוּ, וְנִזְכֶּה לִהְיוֹת תָּמִיד שְׂמֵחִים וְעַלִּיזִים, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק, כִּי עַל־יְדֵי שִׂמְחָה זוֹכִים לְחַזֵּק גַּם אֶת הַשֵּׁנִי. וְאַתֶּם צְרִיכִים לִרְאוֹת, שֶׁתִּהְיֶה בְּכְלַל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֲוִירָה שֶׁל שִׂמְחָה, שֶׁהוּא אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ הַמִּתְגַּלֶּה בָּעוֹלָם. וְהַכְלִי לְהַמְשִׁיךְ שִׂמְחָה הוּא עַל־יְדֵי מִדַּת הַחֶסֶד, שֶׁאֶחָד יַעֲשֶׂה חֶסֶד עִם הַשֵּׁנִי בְּמֶה שֶׁרַק נוּכַל, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִבְנֶה קְהִלָּה קְדוֹשָׁה.

נָא וְנָא אַל תָּשִׂימוּ לֵב לְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֵינוּ, כִּי בְּוַדַּאי זֶה נִסָּיוֹן מֵהַשָּׂמַיִם לִרְאוֹת אֵיךְ נִזְכֶּה לְהִתְחַזֵּק בַּמַּצָּבִים הָאֵלּוּ, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּזְכֶּה לַעֲבֹר עַל הַכֹּל, וּלְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תמב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר חֻקַּת, ח׳ תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם הֶעָלִים שֶׁל סִפְרְךָ ״לִקּוּטֵי יוֹסֵף״, וְהֵם חִדּוּשִׁים יָפִים, וְחֵילְךָ לְאוֹרַיְתָא, וְתַמְשִׁיךְ לְחַדֵּשׁ חִדּוּשִׁים דְּאוֹרַיְתָא, כִּי יָדוּעַ מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן קה), שֶׁהַזְּהִיר מְאֹד לְחַדֵּשׁ בַּתּוֹרָה, וְאָמַר שֶׁהוּא תִּקּוּן גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד עַל הֶעָבָר. וְאָמַר שֶׁאֲפִלּוּ דִּבּוּר אֶחָד לְבַד כְּשֶׁזּוֹכִים לְחַדֵּשׁ, הוּא גַּם־כֵּן טוֹב מְאֹד, כִּי הוּא תִּקּוּן גָּדוֹל מְאֹד עַיֵּן שָׁם; וְעַל־כֵּן תַּמְשִׁיךְ בְּחִדּוּשֵׁי דְּאוֹרַיְתָא. אַךְ כְּדֵי לְהַדְפִּיס חִדּוּשִׁים דְּאוֹרַיְתָא, צְרִיכִים קֹדֶם לַעֲבֹר בְּכָל הַתַּנַ״ךְ, שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה, בַּבְלִי, יְרוּשַׁלְמִי, תּוֹסֶפְתָּא, רַמְבַּ״ם, טוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ, סִפְרֵי הַזֹּהַר וְסִפְרֵי הַתִּקּוּנִים, וַאֲקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּזְכֶּה לְסַיֵּם אֶת כָּל זֶה עַל־פִּי סֵדֶר דֶּרֶךְ הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן עו), כִּי עַל־יְדֵי שֶׁלּוֹמְדִים בְּסֵדֶר דֶּרֶךְ הַלִּמּוּד הַזֶּה, יְכוֹלִים לַעֲבֹר וְלִהְיוֹת וּלְטַיֵּל בְּכָל אֵלּוּ הַמְּקוֹמוֹת, וּכְשֶׁזּוֹכֶה לַעֲבֹר עַל־כָּל־פָּנִים פַּעַם אַחַת בְּכָל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, אָז רָאוּי לְהַדְפִּיס אֶת הַחִדּוּשִׁים.

וְעַיַּנְתִּי בְּחִדּוּשֶׁיךָ, וּמָצָאתִי נְקֻדּוֹת יָפוֹת פֹּה וָשָׁם, וְחֵילְךָ לְאוֹרַיְתָא.

אוּדוֹת שֶׁבִּקַּשְׁתָּ לִכְתֹּב מַשֶּׁהוּ עַל־פִּי הַתּוֹרָה בְּלִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לו, בְּסִפְרִי ״שִׂפַת הַנַּחַל״ הֶאֱרַכְתִּי מְאֹד בְּחִדּוּשִׁים נִפְלָאִים עַל תּוֹרָה זוֹ, עַל־כָּל־פָּנִים תַּמְצִית הַיּוֹצֵאת מִן הַתּוֹרָה, כִּי

כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ חֵלֶק בַּתּוֹרָה, וְכָל נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל קֹדֶם שֶׁיֵּשׁ לָהּ הִתְגַּלּוּת בַּתּוֹרָה וּבַעֲבוֹדָה, אֲזַי מְנַסִּים וּמְצָרְפִים אֶת הַנֶּפֶשׁ בְּגָלוּת שֶׁל ע׳ לְשׁוֹן, הַיְנוּ בְּתַאֲווֹתֵיהֶם. וְעִקַּר הַתַּאֲווֹת הוּא תַּאֲוַת נאוּף, וְאֵין עֵצָה אַחֶרֶת לְהַנָּצֵל מִתַּאֲוָה זוֹ, אֶלָּא עַל־יְדֵי צַעֲקָה, שֶׁצְּרִיכִים לִצְעֹק הַרְבֵּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן, שֶׁיָּחוּס וִירַחֵם עָלָיו, שֶׁיֵּצֵא מִתַּאֲוָה הַכְּלָלִית זוֹ תַּאֲוַת נאוּף, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, וּבִפְרָט עַל־פִּי עֲצוֹת רַבֵּנוּ זַ״ל, לוֹמַר אֶת קְרִיאַת שְׁמַע בִּבְכִיּוֹת עֲצוּמוֹת, וּצְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה שֶּׁאָדָם יוֹתֵר חָזָק בֶּאֱמוּנָה, עַל־יְדֵי־זֶה נִצְטַיֵּר לוֹ הָאוֹר לְטוֹבָה; כִּי בֶּאֱמֶת אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל הָיָה הָעִקָּר אֱמוּנָה, וְתָמִיד דִּבֵּר אֵיךְ שֶׁקֹּדֶם הַגְּאֻלָּה, יִפָּתְחוּ אֲרֻבּוֹת הַשָּׁמַיִם בִּכְפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁיַּחֲזִיק מַעֲמָד אָז. וַאֲנַחְנוּ רוֹאִים, שֶׁדָּבָר אֶחָד מִדְּבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים לֹא הָלַךְ לָרִיק, כִּי כֵּן נִתְקַיֵּם, בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, שֶׁהָעוֹלָם מָלֵא כְּפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, וּמִשָּׁם בָּאָה תַּאֲוַת נאוּף, פְּרִיצוּת, שִׁקּוּץ וְתִעוּב וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן עָלֵינוּ עַכְשָׁו רַק לְמַלֵּא אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ עִם דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, וּלְגַלּוֹת אֶת הָאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה שֶׁקִּבַּלְנוּ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, וּלְהָפִיץ אֶת זֹאת בְּכָל שְׁכְבוֹת הָעָם, וְלֹא לְהִתְבַּיֵּשׁ מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְלֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם מִתְנַגֵּד בָּעוֹלָם.

אִם תִּזְכֶּה לִלְמֹד אֶת כָּל הַהֲלָכוֹת מֵהַסֵּפֶר הַנּוֹרָא ״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״, עַל הַתּוֹרָה הַזּוֹ, אָז תִּרְאֶה חִדּוּשִׁים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים עַד מְאֹד, אֵיךְ שֶׁמּוֹהַרַנ״תְ זַ״ל מַרְבֶּה לְהָאֲרִיךְ מִנִּפְלְאוֹת הַתּוֹרָה הַזֹּאת, וּבִפְרָט בְּלִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, הִלְכוֹת קְרִיאַת שְׁמַע, הֲלָכָה ד׳, שֶׁמְּבָאֵר שָׁם, שֶׁעַל־יְדֵי אֱמוּנָה בְּדִבְרֵי הַצַּדִּיק, יְכוֹלִים לַעֲבֹר עַל הַכֹּל, עַיֵּן שָׁם; כִּי בֶּאֱמֶת מְבֹאָר בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ס״א: מֵאַיִן בָּא שֶׁיֵּשׁ מִתְנַגְּדִים עַל סְפָרִים חֲדָשִׁים? עַל־יְדֵי הַמּוֹתָרוֹת וְהַפְּסֹלֶת וְהַצּוֹאָה שֶׁמִּצְטַבֶּרֶת בַּמֹּחַ, מִזֶּה בָּא שֶׁמִּתְלוֹצְצִים מִסְּפָרִים חֲדָשִׁים. וְעַל־כֵּן צְרִיכִים הַרְבֵּה הַרְבֵּה לְבַקֵּשׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּזְכֶּה לְטַהֵר אֶת מֹחוֹ מֵאֵלּוּ הַמּוֹתָרוֹת, וְיִשְׁפֹּךְ עַל עַצְמוֹ מַיִם טְהוֹרִים, כִּי יֵשׁ כַּמָּה סְפָרִים עַכְשָׁו וְגַם עֲתִידִים לִהְיוֹת עוֹד כַּמָּה סְפָרִים, וְכֻלָּם צְרִיכִים לָעוֹלָם וְכוּ׳, וּמַה לַּעֲשׂוֹת, אֲשֶׁר מִי שֶׁפָּגוּם בִּפְגַם־הַבְּרִית, הוּא חוֹלֵק

עַל סְפָרִים חֲדָשִׁים. יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּזְכֶּה לִצְעֹק הַרְבֵּה עָלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה לְטָהֳרַת הַמֹּחִין, וְתִתְגַּלֶּה אֵלֵינוּ הִתְגַּלּוּת הַתּוֹרָה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ בַּתּוֹרָה, וּתְחַדֵּשׁ חִדּוּשִׁים נִפְלָאִים, וּתְסַיֵּם פַּעַם אַחַת אֶת כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, וְאָז תּוּכַל לְהַדְפִּיס אֶת חִדּוּשֶׁיךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תמג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר חֻקַּת, ח׳ תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַיָּנִיק וְחַפִּים ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְגֹדֶל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ — אֵין לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל, כִּי אַתָּה חָקוּק בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים.

רְאֵה לְהַתְמִיד בְּלִמּוּד מִשְׁנָיוֹת, וּבְכָל זְמַן הַפְּנַאי שֶׁלְּךָ תִּגְרֹס הַרְבֵּה מִשְׁנָיוֹת, כִּי הַמִּשְׁנָיוֹת מְזַכְּכוֹת אֶת הַנֶּפֶשׁ לְגַמְרֵי, וְעַל־כֵּן חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּרְאֶה הַצְלָחָה בְּלִמּוּדְךָ.

רְאֵה לְהִתְפַּלֵּל עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרַיִם בְּמִנְיָן דַּיְקָא, כִּי מַעֲלַת הַמִּתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, וְהוּא חָשׁוּב מְאֹד בַּשָּׁמַיִם, וּבְבֵית־הַכְּנֶסֶת תֵּלֵךְ עִם כּוֹבַע וַחֲלִיפָה, וְאַל תִּתְבַּיֵּשׁ מֵאַף אֶחָד, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ.

כָּל הַתַּלְמִידִים מִתְגַּעְגְּעִים אֵלֶיךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תמד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר חֻקַּת, ח׳ תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֲקַוֶּה שֶׁשְּׁמַעְתֶּם אֶת הַשִּׁעוּר, וּמִי יִתֵּן שֶׁגַּם תְּקַיְּמֻתֶם אוֹתוֹ.

רַק חֲזַק מְאֹד, וְתַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי מַאֲמַצִּים לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא יְסוֹד גָּדוֹל בַּיַּהֲדוּת וּבְקִיּוּם הָאָדָם בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת. וְתַאֲמִין לִי, שֶׁרָאוּי לְךָ לִשְׂמֹחַ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, שֶׁזָּכִיתָ וְאַתָּה זוֹכֶה לְהַדְפִּיס סְפָרִים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים כָּאֵלּוּ, שֶׁמְּאִירִים אֶת כָּל הָעוֹלָם עִם אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, אַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי חֶלְקְךָ, יְהִי חֶלְקִי עִמָּכֶם תָּמִיד.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ מִמְּךָ חֲדָשׁוֹת...

כג תמה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר חֻקַּת, ח׳ תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְגָדֵל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי סוֹף כָּל סוֹף אֵין לָנוּ רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּמַה שֶּׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים הוּא רַק לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי רַק הוּא יִתְבָּרַךְ יָכוֹל לַעֲזֹר לָנוּ, וְאִם נִהְיֶה חֲזָקִים בָּעֲבוֹדָה הַקְּדוֹשָׁה הַזּוֹ, אָז נַצְלִיחַ דַּרְכֵּנוּ תָּמִיד — בֵּין בְּגַשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי.

הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי הַדִּבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא הַצְלָחָה נִצְחִית, הַצְלָחָה כָּזוֹ, שֶׁאֵין לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל,

וְתִשְׁתַּדֵּל לָלֶכֶת בַּעֲדִינוּת עִם אִשְׁתְּךָ, וְאַל תְּצַעֵר אוֹתָהּ, אֶלָּא תְּכַבֵּד אוֹתָהּ בְּיוֹתֵר, כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בָּבָא מְצִיעָא נט.): אוֹקִירוּ לְנָשַׁיכוּ, כִּי הֵיכִי דְּתִתְעַתְּרוּ, תְּכַבְּדוּ וּתְיַקְּרוּ אֶת נְשׁוֹתֵיכֶם כְּדֵי שֶׁתִּתְעַשְּׁרוּ; כִּי עִקַּר הָעֲשִׁירוּת תְּלוּיָה רַק בָּאִשָּׁה, וּכְכָל שֶׁמְּכַבְּדִים וּמְיַקְּרִים אֶת הָאִשָּׁה, כֵּן בָּא לוֹ שֶׁפַע גָּדוֹל בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֶךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תמו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר חֻקַּת, ח׳ תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ אֶת הַהַצָּעוֹת שֶׁלְּךָ וְכוּ׳, וְתַאֲמִין לִי, שֶׁאֲנִי מֵכִין עַכְשָׁו בֵּין תַּלְמִידַי שׁוֹחֲטִים וְסוֹפְרִים וּמְלַמְּדִים, וַאֲקַוֶּה שֶׁהֵם יִהְיוּ יִרְאֵי הַשֵּׁם, וְיִשַּׁמְּשׁוּ אֶת כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל וּבִפְרָטִיּוּת בְּיַבְנְאֵל.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! אַתָּה צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי אָסוּר לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ מִכָּל מַה שֶּׁרַק עוֹבֵר עָלָיו, כִּי הַחַיִּים שֶׁל הָאָדָם מְלֵאִים נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמָרִים, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, וְאֵינוֹ נִשְׁבָּר מִשּׁוּם דָּבָר. וְלָכֵן רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת גַּם יַחַד.

אוֹדוֹת הַשִּׁירִים שֶׁלְּךָ — זֶה מַמָּשׁ לְהַפְלִיא, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּזְכֶּה לְהוֹצִיאָם מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל, וְתִזְכֶּה לְקָרֵב אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲשֶׁר זֶה עִקַּר הַיְסוֹד שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל בְּזֶה הָעוֹלָם, שֶׁיִּהְיֶה כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּלִי לְהַמְשִׁיךְ אֶת שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ לְמַטָּה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תמז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר חֻקַּת, ט׳ תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֲהוּבִי, בְּנִי, יַקִּירִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְשׁוּם דָּבָר לֹא יִשְׁבֹּר אוֹתְךָ, אֲנִי עָבַרְתִּי בִּימֵי בַּחֲרוּתִי אַכְזָבוֹת פִּי כַּמָּה וְכַמָּה, עִם כָּל זֹאת הִתְחַזַּקְתִּי בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְשׁוּם דָּבָר לֹא הָיָה יָכוֹל לְהַפִּיל אוֹתִי. דָּבָר אֶחָד שָׁמַעְתִּי לִפְנֵי עֵינַי — דִּבְרֵי דָוִד הַמֶּלֶךְ (תְּהִלִּים כז): ״כִּי אָבִי וְאִמִּי עֲזָבֻנִי וַה׳ יַאַסְפֵנִי״; יָדַעְתִּי כִּי אָבִי וְאִמִּי לֹא מְבִינִים אוֹתִי, וְעַל כֵּן בָּרַחְתִּי תָּמִיד רַק אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְהָיְתָה דַּרְכִּי לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ שָׁעוֹת עַל גַּבֵּי שָׁעוֹת, וְתָמִיד בְּעֵת שֶׁהָיָה מַר לִי בְּחַיַּי, בָּרַחְתִּי לְמָקוֹם פָּנוּי, שֶׁאֵין שָׁם בְּנֵי־אָדָם, וְשָׁם דִּבַּרְתִּי עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהָיִיתִי כָּל־כָּךְ רָגִיל בָּזֶה, עַד שֶׁזֶּה הִצִּילָנִי, וְעָבַרְתִּי עַל הַכֹּל. וּמַה שֶּׁכָּתוּב בְּשִׁבְחֵי הָרַ״ן עַל רַבֵּנוּ זַ״ל, זֶה קַיָּמְתִּי בְּמִלֹּא מוּבָן הַמִּלָּה, בְּלִי שׁוּם שִׁנּוּי. הַיְנוּ עִנְיַן תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת וְעִנְיַן לְמוּד כְּסִדְרָן תַּנַ״דְ וְעֵין יַעֲקֹב וּמִשְׁנָיוֹת וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ. וְהָעִקָּר שִׂיחָה בֵּינִי לְבֵין קוֹנִי, הָיִיתִי רָגִיל בָּזֶה שָׁעוֹת עַל גַּבֵּי שָׁעוֹת. עָבְרוּ לִי שֵׁשׁ שָׁנִים מְאֹד מְאֹד קָשׁוֹת בִּימֵי הַבַּחֲרוּת וְכוּ׳ וְכוּ׳, שֶׁלָּקַח לְאָחִי זְמַן עַד שֶׁהִתְאָרֵס, וּמִמֵּילָא עַל־יְדֵי־זֶה נִתְעַכֵּב לִי, וְכָךְ זֶה עָבַר מִגִּיל שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה עַד גִּיל עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם, וְהָיָה לִי מְאֹד מְאֹד קָשֶׁה. אַךְ מַה שֶּׁהִצִּיל אוֹתִי הָיָה רַק תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, וְשִׂיחָה בֵּינִי לְבֵין קוֹנִי, שֶׁהָיִיתִי רָגִיל בָּזֶה מְאֹד, וְכֵן הִתְמַדְתִּי מְאֹד מְאֹד בַּתּוֹרָה, מַמָּשׁ לֹא יֵאָמֵן כִּי יִסָּפֵר, וּבִפְרָט הִרְבֵּיתִי לִלְמֹד סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל.

וְעַל־כֵּן רְאֵה לְהִתְחַזֵּק, וְתַעֲשֶׂה כְּמוֹ שֶׁדִּבַּרְתִּי עִמְּךָ, וְתִרְאֶה אֵיךְ שֶׁהַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, וְתִרְאֶה נִסִּים נִגְלִים.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

אִם יִהְיֶה אֵילּוּ חֲדָשׁוֹת תְּצַלְצֵל אֵלַי.

כג תמח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר חֻקַּת, ט׳ תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

פֹּה תְּקַבֵּל כַּמָּה מִכְתָּבִים לְמִסֹּר לִיעוּדָם.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְאוֹדוֹת שֶׁאַתָּה כּוֹתֵב מַה שֶּׁעוֹבֵר בַּעֲיָרוֹת הַגְּדוֹלוֹת, הָיָה טוֹב מְאֹד שֶׁתְּסַפֵּר אֶת זֶה לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּבִפְרָטִיּוּת לְכָל אֵלּוּ שֶׁיֵּשׁ לָהֶם בָּנוֹת בַּתִּיכוֹן שֶׁלָּנוּ, לָהֶם אַתָּה מֻכְרָח לְסַפֵּר אֶת כָּל הַסִּפּוּר, כָּךְ לְכָל הַפָּחוֹת שֶׁיֵּדְעוּ מִמַּה אֲנִי מַצִּיל אֶת בְּנוֹתֵיהֶם, וְאֵין הֵם יְכוֹלִים לְתָאֵר אֵילּוּ בַּחוּרִים טוֹבִים אֲנִי מֵכִין לָהֶם בִּשְׁבִילָם לַחֲתָנִים, כָּךְ כָּל אֶחָד חוֹשֵׁב שֶׁהֶבְאתִי אֶתְכֶם לַמִּדְבָּר וְכוּ׳, בָּעִיר אַף אֶחָד לֹא בָּטוּחַ שֶׁבְּנוֹ אוֹ בִּתּוֹ לֹא יִפְּלוּ, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן. וְעַל־כֵּן מִצְוָה עָלֶיךָ לְסַפֵּר אֶת זֶה לְכֻלָּם.

תִּכְתֹּב חֲדָשׁוֹת בְּמוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וּמִי יִתֵּן, שֶׁנִּשְׁמַע שֶׁהַסָּמ״ךְ־מֵ״ם הִתְפַּגֵּר כְּבָר, שֶׁזֶּה יִהְיֶה לָנוּ יוֹם שִׂמְחָה וְחֶדְוָה.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תמט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר חֻקַּת, ט׳ תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת הַקּוּנְטְרֵסִים מְתֻרְגָּם לְשָׂפָה גְּרוּזִינִית, חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַטּוֹבָה שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שֶׁתִּרְגְּמוּ אֶת זֶה כְּבָר לְעוֹד שָׂפָה, כִּי בֶּאֱמֶת זוֹ זְכוּת נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד, וּבִפְרָטִיּוּת כְּשֶׁזּוֹכִים לְתַרְגֵּם אֵיזֶה קוּנְטְרֵס לְשָׂפָה אַחֶרֶת, אֵין לְתָאֵר אֶת הַזְּכוּת הַזּוֹ. וּמִי יִתֵּן, שֶׁאֶזְכֶּה לְתַרְגֵּם אֶת כָּל הַקּוּנְטְרֵסִים בְּשִׁבְעִים שָׂפוֹת, וְתִמָּלֵא הָאָרֶץ דֵּעָה [לָדַעַת] אֶת הַוָ״ה בָּרוּךְ הוּא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

הֵן אֱמֶת שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ, שֶׁאַתָּה שָׂרוּי עַכְשָׁו בְּמַצָּב כַּסְפִּי עָגוּם עַד מְאֹד וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת בָּאתִי בְּשׂוּרוֹתַיִם לְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ וּלְעוֹדֵד אוֹתְךָ, שֶׁאַל תִּפֹּל בְּשִׁבְרוֹן לֵב וּבְיֵאוּשׁ, כִּי פִּתְאֹם יִתְהַפֵּךְ הַגַּלְגַּל, וְיִהְיוּ לְךָ מִלְיוֹנִים שְׁקָלִים לְהַדְפִּיס אֶת כָּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל וּמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תנ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר בָּלָק, י״א תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ בְּיוֹתֵר, וְתַאֲמִין לִי, כִּי הַכֹּל נִסָּיוֹן מִן הַשָּׁמַיִם. גַּם אִתִּי קָרָה עַכְשָׁו מִקְרֶה מוּזָר מְאֹד, שֶׁהַמַּדְפִּיס שֶׁהוּא יָדִיד טוֹב אֵלַי, וְהִדְפִּיס לִי בְּאַשְׁרַאי (עִם טְשֶׁעקִים עַד ג׳ שָׁנִים), וְעַכְשָׁו בָּא בִּטְעָנוֹת וּצְעָקוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳, וַאֲנִי אָנָה אֲנִי בָא. לָזֹאת אָמַרְתִּי לְחַזֵּק גַּם אוֹתְךָ: חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, וְשׂוּם דָּבָר לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתְךָ, בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים חִזּוּק גָּדוֹל בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע, וּבִפְרָטִיּוּת מִי שֶׁעוֹסֵק בְּצָרְכֵי צִבּוּר, הוּא צָרִיךְ הִתְחַזְּקוּת עֲצוּמָה עַד מְאֹד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תנא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר בָּלָק, י״א תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ. יֵשׁ לִי צַעַר גָּדוֹל מִכָּל הָעֵסֶק וְכוּ׳, זֶה לֹא כָּל־כָּךְ פָּשׁוּט, וְאֵינִי יָכוֹל לִכְתֹּב אֶת זֶה עַל פְּנֵי הַכְּתָב, שְׁלַח לִי פַּקְס שֶׁאַתָּה עֵר, וְאָז אֶתְקַשֵּׁר אֵלֶיךָ, כִּי יֵשׁ עִנְיָנִים נְחוּצִים מְאֹד לְדַבֵּר, כִּי עוֹשִׂים מִמֶּנּוּ צְחוֹק, וְהוּא מְאֹד שָׁבוּר, וְנִמְצָא בְּלַחַץ עָצוּם.

אִם אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת בְּחָכְמָה לְהַפְגִּישׁ עִם שַׂר הַדָּתוֹת ... בַּבַּיִת, הָיָה טוֹב מְאֹד מְאֹד, וּכְדַאי שֶׁתִּהְיֶה בְּקֶשֶׁר עִם ... כִּי הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ, עוֹשֶׂה הַרְבֵּה צָרוֹת. יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁנִּשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׂר בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תנב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר בָּלָק, י״א תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לֹא קִבַּלְתִּי שׁוּם מִכְתָּב, כִּי לֹא הָיָה לִי נְיָר בַּפַּקְס, אִם אֶפְשָׁר לִשְׁלֹחַ עוֹד פַּעַם.

יֵשׁ פֹּה מִכְתָּב כְּלָלִי וְכֵן מִכְתָּב לְתָלוֹת עַל הַמִּקְוֶה, כִּי שָׁמַעְתִּי אֲשֶׁר בְּשַׁבָּת כְּמַעַט נָחְנַק יֶלֶד, רַחֲמָנָא לִצְלָן, שֶׁיְּלָדִים שִׂחֲקוּ בַּמִּקְוֶה, וְזוֹ סַכָּנָה גְּדוֹלָה. גַּם תִּמְסֹר שְׁנֵי מִכְתָּבִים — אֶחָד לְ... וְאֶחָד לְ... כִּי עוֹבֵר עֲלֵיהֶם הַרְבֵּה צָרוֹת וְעֶלְבּוֹנוֹת וּבְזָיוֹנוֹת וְכוּ׳, וּצְרִיכִים הַרְבֵּה

חִזּוּק. יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁכְּבָר נִזְכֶּה לִרְאוֹת יְשׁוּעוֹת וְנִסִּים נִגְלִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תנג.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר בָּלָק, י״א תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כָּלְלִיּוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם בְּמִדַּת הַחֶסֶד, כִּי אֵין עוֹד דָּבָר יָפֶה בָּעוֹלָם כְּמוֹ מִדַּת הַחֶסֶד, כִּי ״עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה״ (תְּהִלִּים פט, ג), הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בָּרָא אֶת הָעוֹלָם רַק בְּמִדַּת הַחֶסֶד, וְרוֹאִים בְּחוּשׁ אִם הוֹלְכִים בְּאַהֲבָה וְאַחְוָה וְרֵעוּת אֶחָד עִם הַשֵּׁנִי, אֲזַי מַצְלִיחִים מְאֹד מְאֹד, וְזֶה מַרְאֶה שֶׁהוּא מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, לֹא־כֵן מִי שֶׁהוֹלֵךְ בְּאַכְזָרִיּוּת נֶגֶד הַשֵּׁנִי, וְאֵינוֹ רוֹצֶה בְּשׁוּם פָּנִים אַהֲבָה וָחֶסֶד, סִימָן שֶׁבְּאֵיזֶה שֶׁהוּא מָקוֹם יֵשׁ בּוֹ אֵיזֶה פְּסוּל בְּמִקּוֹרוֹ, שֶׁבָּא מִמִּשְׁפָּחָה פְּגוּמָה וְכוּ׳, אוֹ שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אֵיזֶה גִּיד שֶׁל גּוֹי וְכוּ׳, כִּי לֹא יִמָּלֵט מִי שֶׁהוּא בָּא מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא תִּהְיֶה טְבוּעָה בּוֹ מִדַּת הַחֶסֶד וּמִדַּת אַהֲבָה, וְעַל־כֵּן אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם מְאֹד מְאֹד לְהַחֲזִיק רַק בְּמִדַּת הַחֶסֶד וְאַהֲבָה, לַעֲשׂוֹת חֶסֶד אֶחָד עִם הַשֵּׁנִי, וְלֶאֱהֹב אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכְּלָל, וְתִשְׁתַּדְּלוּ מְאֹד מְאֹד לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה פּוֹרֶצֶת כָּל הַגְּדָרִים וְהַסְּיָגִים, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם בְּשִׂמְחָה, יֵשׁ לוֹ כֹּחוֹת עֲצוּמִים לְשַׂמֵּחַ גַּם אֲחֵרִים, וּבֶאֱמֶת עַכְשָׁו כְּלַל יִשְׂרָאֵל נִמְצָאִים בְּמַצָּב קָשֶׁה מְאֹד מְאֹד בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, וְעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד קַטְנוּת וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמַכְאוֹבִים, זֶה מֵעַצְמוֹ וְזֶה מֵאִשְׁתּוֹ וְזֶה מִילָדָיו, וְזֶה מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְהַפְּחָדִים מַה יִּהְיֶה עִם הַשָּׁלוֹם הַמְּדֻמֶּה וְכוּ׳

וְכַדּוֹמֶה, כָּל מִינֵי מַשְׁבִּרִים שֶׁרַק עוֹבְרִים עַל בְּנֵי־אָדָם, שֶׁזֶּה מַכְנִיס אוֹתוֹ בְּדִכָּאוֹן עָמֹק, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁבָּאִים וּמְחַזְּקִים וּמְשַׂמְּחִים אוֹתוֹ, וּמְעוֹדְדִים וּמְאַמְּצִים אוֹתוֹ, אֵין עוֹד מְצָוָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזּוֹ. וְזֶה הָיָה רְצוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יֵלֵךְ תָּמִיד עִם פָּנִים שְׂמֵחוֹת וְעַלִּיזוֹת, וִישַׂמֵּחַ אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאֵין לְךָ עוֹד צְדָקָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזּוֹ — מִלְּחַזֵּק אֵיזֶה בַּר יִשְׂרָאֵל. לָזֹאת אֲבַקֵּשׁ אֶת כֻּלְּכֶם, שֶׁתַּעֲשׂוּ כָּל מִינֵי מַאֲמַצִּים שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת בְּעַצְמְכֶם בְּשִׂמְחָה, וּלְשַׂמֵּחַ אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְלִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד לֹא לְדַקֵּר אֶת הַשֵּׁנִי בְּשׁוּם דְּקִירָה, כִּי זוֹ עֲבוֹדַת הַסָּמ״ךְ־מ״ם הָרָשָׁע, יִמַּח שְׁמוֹ, לַעֲשׂוֹת פֵּרוּדִים בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי כָּל עִנְיָנוֹ הוּא רַק ״הַפְרֵד וּמְשֹׁל״, וּלְהַפּוּךְ הַצַּדִּיקִים עוֹסְקִים תָּמִיד בְּלַעֲשׂוֹת שָׁלוֹם בֵּין אִישׁ לְרֵעֵהוּ וּבֵין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ, כִּי שָׁלוֹם הוּא שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְעַל־יְדֵי שָׁלוֹם מַשְׂרִים אֶת שְׁכִינַת עֻזּוֹ עָלֵינוּ. וְלָכֵן תַּעֲשׂוּ כָּל מִינֵי מַאֲמַצִּים שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁזּוֹ תִּהְיֶה עֲבוֹדַתְכֶם כָּל יְמֵי חַיֵּיכֶם — לְשַׂמֵּחַ וּלְעוֹדֵד וּלְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּשְׂכָרְכֶם תְּקַבְּלוּ כָּפוּל מִן הַשָּׁמַיִם.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תנד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר בָּלָק, י״א תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר, וְאוֹתוֹ עִמּוֹ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, שֶׁתַּעֲשׂוּ כָּל מִינֵי מַאֲמַצִּים שֶׁבָּעוֹלָם לְהִתְחַזֵּק אֶחָד עִם הַשֵּׁנִי. הֵן אֱמֶת שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ הֵיטֵב אֶת מַכְאוֹבֵי נַפְשְׁכֶם, וַאֲנִי מַרְגִּישׁ אֶת הָעֹל הַכָּבֵד הַמֻּטָּל עַל כִּתְפֵיכֶם, עִם כָּל זֹאת עָלַי לוֹמַר לָכֶם, שֶׁסּוֹף כָּל סוֹף אַתֶּם שְׁלִיחֵי צִבּוּר שֶׁל שִׁשִּׁים מִשְׁפָּחוֹת וְשֶׁל כְּמָאתַיִם וְשִׁשִּׁים יְלָדִים, תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן, אֲשֶׁר הַזְּכוּת הַזּוֹ אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל. הֵן אֱמֶת שֶׁעִם זְכֻיּוֹת לֹא יְכוֹלִים לְשַׁלֵּם מַכֹּלֶת וּמַשְׁכַּנְתָּא וְדֶלֶק וְכוּ׳ וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת בִּזְכוּת

שֶׁעוֹסְקִים בְּצָרְכֵי צִבּוּר בֶּאֱמוּנָה, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְשַׁלֵּם שְׂכָרוֹ מֻשְׁלָם, שֶׁהָאִשָּׁה בְּרִיאָה וְהַיְלָדִים בְּרִיאִים, וּמַה גַּם שֶׁהַיְלָדִים יִהְיוּ בֶּאֱמֶת יִרְאֵי הַשֵּׁם, וְיֵצְאוּ מֵהֶם דּוֹרוֹת קְדוֹשִׁים וּטְהוֹרִים. וְכָל זֶה זוֹכִים עַל־יְדֵי שֶׁעוֹסְקִים בְּצָרְכֵי צִבּוּר בֶּאֱמוּנָה. וּמְקֻבָּל מִצַּדִּיקִים, שֶׁכָּל אֵלּוּ שֶׁעוֹסְקִים בְּצָרְכֵי צִבּוּר בֶּאֱמוּנָה, בְּלִי שׁוּם כַּוָּנָה צְדָדִית, רַק לַעֲזֹר לְזוּלָתוֹ, יֵצְאוּ מֵהֶם צַדִּיקִים בַּעֲלֵי רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ.

וְלָכֵן בָּאתִי בְּשׁוּרוֹתַיִם אֵלּוּ לְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ וּלְעוֹדֵד וּלְשַׂמֵּחַ אֶתְכֶם, שֶׁתַּחֲזִיקוּ מַעֲמָד, כִּי קְרוֹבָה יְשׁוּעָתֵנוּ לָבוֹא, וְאַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁמַּר לָכֶם מְאֹד מְאֹד, וְהַרְבֵּה פְּעָמִים נוֹפֵל עֲלֵיכֶם הָעַצְבוּת וְהָעַצְלוּת וְהַדְּאָוֹן וְכוּ' וְכוּ', מֵהָרָשָׁע מְרֵשָׁע הַזֶּה, שֶׁהִתְלַבֵּשׁ עָלֵינוּ וְרוֹדֵף אוֹתָנוּ כָּל־כָּךְ וְכוּ', עָלַי לוֹמַר לָכֶם בְּפֵרוּשׁ, שֶׁעוֹד יָבוֹא יוֹם בָּהִיר לָנוּ, וְתִרְאוּ נִסִּים נִגְלִים, שֶׁיַּעֲשֶׂה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עִמָּנוּ. כִּי כָּאן בְּיַבְנְאֵל תִּהְיֶה נַעֲשֵׂית עִיר בִּמְלֹא מוּבָן הַמִּלָּה, אַף שֶׁזֶּה נִרְאֶה כְּמוֹ חֲלוֹם, אֲבָל הַחֲלוֹם הַזֶּה יִתְגַּשֵּׁם לְעֵינֵינוּ, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ, גֹּדֶל יַבְנְאֵל הוּא אַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם אֶלֶף דּוּנָם (תִּסְתַּכְּלוּ בַּמַּפָּה), אֲשֶׁר עֲיָרוֹת אֲחֵרוֹת, שֵׁשׁ בָּהֶם שְׁלִישׁ שֶׁטַח, נַעֲשׂוּ בְּמֶשֶׁךְ הַזְּמַן עֲיָרָה גְּדוֹלָה, מִכָּל שֶׁכֵּן כָּאן, שֵׁשׁ כָּאן שְׁטָחִים כָּל־כָּךְ גְּדוֹלִים, בְּוַדַּאי תִּהְיֶה נַעֲשֵׂית פֹּה עִיר, וְאַף שֶׁעַכְשָׁו זֶה נִרְאֶה כְּמוֹ עַל מְנַת שֶׁיַּעֲלֶה לָרָקִיעַ, תַּאֲמִינוּ לִי, שֶׁהָיוּ כְּבָר הַרְבֵּה דְּבָרִים שֶׁלֹּא הֶאֱמִינוּ וְלֹא הֵבִינוּ אֵיךְ זֶה יָכוֹל לִקְרוֹת וְכוּ' וְכוּ', כִּי רָאוּ רַק שָׁחוֹר, אֲבָל פֹּה, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה. רַק תִּתְחַזְּקוּ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאִישׁ יְחַזֵּק אֶת רֵעֵהוּ...

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁיִּהְיֶה לָכֶם שֶׁפַע רוּחָנִי וְשֶׁפַע גַּשְׁמִי, וְשֶׁיִּהְיוּ לָכֶם יְלָדִים מַצְלִיחִים, יִרְאֵי הַשֵּׁם, וְתִרְווּ מֵהֶם רֹב נַחַת. רַק תִּתְחַזְּקוּ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַל תַּנִּיחוּ אֶת עַצְמְכֶם לִפֹּל בְּשׁוּם פָּנִים, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תנה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר בָּלָק, י״א תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה אֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, מִתְפַּלְלֵי בֵּית מִדְרָשֵׁנוּ, שֶׁיִּחְיוּ נֶצַח.

אֲבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִכֶּם בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכְּלָל, הַמִּשְׁתַּמְּשִׁים בַּמִּקְוֶה, שֶׁיְקַיְמוּ אֶת דְּבָרַי אֵלּוּ:

א. שֶׁהַמִּקְוֶה תִּהְיֶה תָּמִיד סְגוּרָה.

ב. בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן שֶׁלֹּא יֵלְכוּ יְלָדִים לְבַד לַמִּקְוֶה רַק עִם הָאַבָּא.

ג. תָּמִיד לְהַשְׁגִּיחַ שֶׁהַדֶּלֶת תִּהְיֶה סְגוּרָה, וְשֶׁהַיְלָדִים לֹא יוּכְלוּ לְהִכָּנֵס שָׁמָּה.

ד. תֵּכֶף־וּמִיַּד כְּשֶׁרוֹאִים אֵיזֶה טִפּוּס מוּזָר שֶׁבָּא מִבַּחוּץ, לָשִׂים עַיִן עָלָיו, וְדַי לְחַכִּימָא.

אֲקַוֶּה שֶׁתְּקַיְמוּ אֶת דְּבָרַי, כִּי זֶה נוֹגֵעַ לְפִקּוּחַ נֶפֶשׁ, וְאַף אֶחָד שֶׁלֹּא יָבוֹא אַחַר־כָּךְ בִּטְעָנוֹת וּמְעָנוֹת, אֶלָּא כָּל אֶחָד וְאֶחָד יִשָּׂא בָּאַחֲרָיוּת.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵר אֶת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמֹר אֶת יְלָדֵינוּ מִכָּל רַע.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תנו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר בָּלָק, י״א תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי

שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חַסִידִי בְּרֶסְלֶב", תַּלְמִידֵי "הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ" דִּי בְּכָל אֲתַר וַאֲתַר, הַוְיָ"ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וּמִכָּל צוּקָה, מִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁאֲנַחְנוּ זוֹכִים עוֹד לַיְלָה בְּזֶה הָעוֹלָם לְהִתְקַבֵּץ יַחַד וּלְדַבֵּר מִדִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל. אֵצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָיְתָה תָּמִיד שִׂמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד, כְּשֶׁהִתְקַבְּצוּ יַחַד, וְדִבְּרוּ מֵעֲצוֹת רַבֵּנוּ זַ"ל, כִּי סוֹף כָּל סוֹף מַה יֵּשׁ לָנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם, אִם לֹא אֶת רַבֵּנוּ זַ"ל?! רַבֵּנוּ זַ"ל אָמַר פַּעַם: חִדּוּשׁ כָּמוֹנִי בָּעוֹלָם לֹא הָיָה. וְנִשְׁאֶלֶת הַשְּׁאֵלָה מַה זֹּאת אוֹמֶרֶת, הֲלֹא יֵשׁ סֵפֶר שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים, כָּל הַשֵּׁמוֹת שֶׁל כָּל הַצַּדִּיקִים מֵאָדָם הָרִאשׁוֹן עַד הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב זי"ע, וְעוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם חִדּוּשׁ כְּמוֹ רַבֵּנוּ זַ"ל?! הֲרֵי זֶה פֶּלֶא עַל גַּבֵּי פֶּלֶא! אֲזַי הָרַב מִטְשֶׁהְרִין מְפָרֵשׁ: חִדּוּשׁ כָּזֶה כְּמוֹ שֶׁהָיָה רַבֵּנוּ זַ"ל עִם הַעֲלָמָה וְהַסְתָּרָה כָּזוֹ, עִם מַחֲלֹקֶת כָּזוֹ — לֹא הָיָה. וְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מְפָרְשִׁים: חִדּוּשׁ כָּמוֹנִי בָּעוֹלָם לֹא הָיָה; כִּי כָּל הָעִנְיָן שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל זֶה הִתְחַדְּשׁוּת, הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל מִתְחַדֵּשׁ בְּכָל פַּעַם, אֲשֶׁר דָּבָר זֶה לֹא הָיָה, לִמּוּד כָּזֶה, שֶׁאָדָם יִשְׁפַּח מַה שֶּׁעָבַר עָלָיו, וְיַעֲשֶׂה הַתְחָלָה חֲדָשָׁה, זֶה עֲדַיִן לֹא הָיָה, לֹא מוֹצְאִים בְּשׁוּם מָקוֹם לִמּוּד כָּזֶה — לִשְׁכֹּחַ אֶת הֶעָבָר וּלְהַתְחִיל מֵחָדָשׁ, מֵחָדָשׁ, מֵחָדָשׁ... אֲבָל בֶּאֱמֶת אִם נִסְתַּכֵּל עַל עַצְמֵנוּ, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים, הַמְרִירוּת, הַדִּינִים וְהֶעָנָשִׁים, וּמַה שֶּׁרַק עוֹבֵר עָלָיו, אֲשֶׁר רַק כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאִתָּנוּ יוֹדֵעַ אֶת הָאֱמֶת מָה עוֹבֵר עָלָיו. אֲזַי בֶּאֱמֶת לַאֲמִתָּהּ בְּלִי לְהַטְעוֹת אֶת עַצְמֵנוּ כְּלָל, לוּלֵא רַבֵּנוּ זַ"ל, מִזְּמַן הָיִינוּ נֶאֱבָדִים לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לִצְלָן. וְזֶה רַק מִי שֶׁרוֹצֶה לְהוֹדוֹת עַל הָאֱמֶת, הוּא מַכִּיר אֶת עַצְמוֹ הֵיטֵב הֵיטֵב, וְאָדָם כָּזֶה לֹא קָשֶׁה לוֹ שׁוּם קֻשְׁיָה. אֱמֶת — הָיוּ צַדִּיקִים מֵאָדָם הָרִאשׁוֹן עַד הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב זי"ע, אֲבָל כְּפִי הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת וְהַהִשְׁתַּלְכוּת שֶׁלִּי, שֶׁנָּפַלְתִּי וְנִשְׁתַּלְכְתִּי וְנִתְלַכְלַכְתִּי הֵיכָן שֶׁנָּפַלְתִּי, הֵיכָן שֶׁנִּשְׁתַּלְכְתִּי, וּבְמֶה שֶׁנִּתְלַכְלַכְתִּי, אֲשֶׁר רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יוֹדֵעַ גְּרִיעוּת מַעֲשַׂי, לוּלֵא רַבֵּנוּ זַ"ל מִזְּמַן מִזְּמַן הָיִיתִי מִתְיָאֵשׁ לְגַמְרֵי וְעוֹזֵב הַכֹּל, רַחֲמָנָא לִצְלָן, עַד שֶׁבָּא רַבֵּנוּ

זַ״ל, וְהֵאיר בָּנוּ, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל, אֵין דָּבָר כָּזֶה לְהִתְיָאֵשׁ, אַף בַּמַּצָּבִים הַקָּשִׁים בְּיוֹתֵר בַּחַיִּים. אֲבָל צָרִיךְ שֶׁתִּהְיֶה אֱמוּנַת חֲכָמִים, לְהַאֲמִין בַּצַּדִּיק בְּלִי שׁוּם קֻשְׁיוֹת וְכוּ׳, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (דִּבְרִים לב, ו): ״עַם נָבָל וְלֹא חָכָם״, אוֹמֵר עַל זֶה הַתַּרְגּוּם: עַמָּא דְּקַבִּילוּ אוֹרַיְיתָא וְלָא חַכִּימוּ, שֶׁקִּבְּלוּ תּוֹרָה לְלֹא חָכְמוֹת, וְשׁוֹאֵל רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קכג), מַה הַקֶּשֶׁר בֵּין הַפָּסוּק לַתַּרְגּוּם? אֶלָּא מַסְבִּיר, שֶׁהָיוּ בָּעוֹלָם הַרְבֵּה חָכְמוֹת, כְּפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, כָּל מִינֵי שְׁטֻיּוֹת, וְעַם יִשְׂרָאֵל יָכְלוּ, חַס וְשָׁלוֹם, לְהִתָּפֵס בָּזֶה, אַף עַם יִשְׂרָאֵל בִּטְלוּ עַצְמָם לְגַבֵּי מֹשֶׁה, וְכָךְ קִבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה.

לֹא־כֵן קֹרַח, שֶׁפָּגַם בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים, וְהֵחֵל לַחֲלֹק עַל מֹשֶׁה. מֶה הָיָה הַפְּגָם שֶׁל קֹרַח? הוּא רָצָה לִהְיוֹת רֹאשׁ וּמַנְהִיג, רָצָה כָּבוֹד, כֶּסֶף לֹא הָיָה חָסֵר לוֹ, כַּמּוּבָא בַּמִּדְרָשׁ, שֶׁקֹּרַח הָיָה מֵהָעֲשִׁירִים בָּעוֹלָם, עַד כְּדֵי כָּךְ שֶׁשִּׁלֵּשׁ־מֵאוֹת גְּמַלִּים נָשְׂאוּ אֶת מַפְתְּחוֹת אוֹצְרוֹתָיו, תְּשַׁעֲרוּ בְּנַפְשְׁכֶם אֵיזֶה עֹשֶׁר זֶה! כִּי גָּמָל אֶחָד יָכוֹל לָשֵׂאת מֵאוֹת מַפְתְּחוֹת, וְהוּא הָיָה צָרִיךְ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת גְּמַלִּים, אֲזַי אֵיזֶה הוֹן הָיָה לוֹ?! וְאִם־כֵּן כֶּסֶף לֹא הָיָה חָסֵר לוֹ, אַךְ תַּאֲוַת הַכָּבוֹד הֶעֱבִירָה אוֹתוֹ עַל דַּעְתּוֹ וְעַל דַּעַת קוֹנוֹ. וְהֵחֵל לַחֲלֹק עַל מֹשֶׁה, עַד שֶׁהִתְלוֹצֵץ מֵהַמִּצְוֹוֹת, מִמִּצְוַת צִיצִית, מִמִּצְוַת מְזוּזָה, עַד שֶׁכָּפַר בָּעִקָּר, כִּי קֹרַח מִין הָיָה; וְכֵיצַד הִתְחִיל בָּזֶה? עַל־יְדֵי שֶׁחָלַק עַל מֹשֶׁה, עַד שֶׁבָּא, רַחֲמָנָא לִצְלָן, לִכְפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת. תִּרְאוּ לְמָה מַגִּיעִים כְּשֶׁחוֹלְקִים עַל הַצַּדִּיקִים! רֵאשִׁית, מַתְחִיל בְּשֵׁם כָּךְ, שֶׁלֹּא רָב בִּשְׁבִיל עַצְמוֹ, אֶלָּא בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל, רוֹצֶה אֶת הַכָּבוֹד שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל. הוּא רוֹצֶה לְהַגְבִּיהַּ אֶת כְּלַל יִשְׂרָאֵל, וּבָא אֶל מֹשֶׁה וְאָמַר (בַּמִּדְבָּר טז, ג): ״רַב לָכֶם וְגוֹ׳ וּמַדּוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל קְהַל ה׳״, מָה אַתֶּם מְיַחֲסִים מִכְּלַל יִשְׂרָאֵל?! מָה אַתֶּם מִתְרַבְרְבִים עַל עַם יִשְׂרָאֵל?! וְאִם לֹא דַּי בָּזֶה, נָטַל שֶׁתָּפִים: דָּתָן וַאֲבִירָם, שְׁנֵי רְשָׁעִים, שֶׁמֵּאָז שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל הָיוּ בְּמִצְרַיִם, הֵם עָשׂוּ בְּעָיוֹת רַבּוֹת לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ, וְשָׁנְאוּ אוֹתוֹ בְּתַכְלִית הַשִּׂנְאָה עַל לֹא דָּבָר, רַק מֵחֲמַת שֶׁרָצָה מֹשֶׁה רַבֵּנוּ לְהַשְׁלִים בֵּינֵיהֶם. וְכֵן הָיָה הַסִּפּוּר, שֶׁהֵם הָיוּ גִּיסִים, וְהִתְקוֹטְטוּ זֶה עִם זֶה, כִּי דָּתָן רָצָה לְגָרֵשׁ אֶת אֲחוֹתוֹ שֶׁל אֲבִירָם, כִּי הִיא נֶאֶנְסָה עַל־יְדֵי הַמִּצְרִי, וְיוֹם

קֹדֶם לָכֵן לִפְנֵי שֶׁרָבוּ, הָרָגוּ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ לַמִּצְרִי, וְאִם־כֵּן עָשָׂה לָהֶם
טוֹבָה גְּדוֹלָה בָּזֶה, כִּי הֲלֹא בָּא מִצְרִי, וְרִחֲמָנָא לִצְלָן, עָשָׂה מַה
שֶּׁעָשָׂה, וּבָא מֹשֶׁה, וְהָרַג אֶת הַמִּצְרִי, וְהִצִּיל אֶת אִשְׁתּוֹ שֶׁל דָּתָן.
וּלְמָחָרָת רָבוּ שְׁנֵי הַגִּיסִים, וּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ רָצָה לְהַפְרִידָם, וְאָמַר: רָשָׁע,
לָמָּה תַּכֶּה רֵעֶךָ?! וּבִמְקוֹם לְהוֹדוֹת לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ, שֶׁהִצִּילָם מִבּוּשָׁה,
מִצָּרוֹת, מִתְסַבֵּכְתָּ עִם מִצְרִי, אֲזַי ה׳תּוֹדָה רַבָּה׳ שֶׁאָמְרוּ לוֹ: הָאוֹמֵר
אַתָּה לְהָרְגֵנִי כְּפִי שֶׁהָרַגְתָּ אֶת הַמִּצְרִי?! וְהָלְכוּ לְמָסְרוֹ לְפַרְעֹה.
רַחֲמָנָא לִצְלָן, אֵיךְ יָכוֹל אָדָם לְהַדְרְדֵּר לַשְׁאוֹל תַּחְתִּית; הַצַּדִּיק עוֹשֶׂה
לְךָ טוֹבוֹת, הִצִּיל אוֹתְךָ, אֶת אִשְׁתְּךָ, וְהַיּוֹם אַתָּה הוֹלֵךְ לְמָסְרוֹ
לְפַרְעֹה, אֲשֶׁר הָיָה רוֹצֵחַ?! וְכֵן הָיָה, שֶׁתָּפְסוּ אֶת מֹשֶׁה וְרָצוּ לְכָרוֹת
רֹאשׁוֹ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָשָׂה נֵס, וְזֶה שֶׁהָיָה מְמֻנֶּה לַהֲרֹג אֶת
מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, לָקַח אֶת הַחֶרֶב, וּכְשֶׁהִשְׁלִיכָהּ עַל מֹשֶׁה, קָפְצָה הַחֶרֶב
עָלָיו — עַל הַמְמֻנֶּה, וְהָרְגָה אוֹתוֹ, וּמֹשֶׁה בָּרַח וְנֶעֱלָם מִמִּצְרַיִם, עַד
שֶׁבִּקְּשׁוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: לֵךְ וְתוֹצִיא אֶת עַם יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם,
וּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ לֹא רָצָה, וְאָמַר: ״שְׁלַח נָא בְּיַד תִּשְׁלָח״, כִּי רָאָה מַה
קּוֹרֶה בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל, שֶׁיֵּשׁ קִנְאָה וְשִׂנְאָה בֵּינֵיהֶם, וּבִקֵּשׁ הַרְבֵּה אֶת
הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל יִשְׂרָאֵל, מֹשֶׁה אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל הָיָה, וְכָאֲבוּ לוֹ
מְצוּקוֹת הַמִּצְרִים עַל יִשְׂרָאֵל. וְשָׁאַל אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם,
לָמָּה צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל לִסְבֹּל עֲנָשִׁים מֵהַמִּצְרִים הָרְשָׁעִים? וְכַאֲשֶׁר רָאָה
שֶׁיֵּשׁ בֵּינֵיהֶם דִּלְטוּרִין, דּוֹבְרֵי לָשׁוֹן הָרָע, אֶחָד מְדַבֵּר עַל זוּלָתוֹ, אָז
אָמַר: ״עַתָּה נוֹדַע הַדָּבָר״, עַתָּה אֲנִי מֵבִין מַדּוּעַ סוֹבְלִים, וְהִסְכִּים
לֵילֵךְ לְהַצִּילָם. אֲבָל דָּתָן וַאֲבִירָם לֹא עֲזָבוּהוּ, וְסָבַל מֵהֶם סֵבֶל עַז.
מֹשֶׁה רַבֵּנוּ הוֹרִיד לְיִשְׂרָאֵל אֶת הַמָּן, וְרָאוּ שֶׁאֵין צְרִיכִים לַעֲבֹד כְּלָל,
אֶלָּא יוֹרֵד לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם. אֲבָל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ מַזְהִיר, שֶׁבְּשַׁבָּת אָסוּר
לַעֲבֹד וְאָסוּר לָצֵאת חוּץ לַתְּחוּם, וְעַל־כֵּן לֹא יִמְצְאוּ מָן בַּשָּׂדֶה, אֶלָּא
בְּעֶרֶב שַׁבָּת יֵרֵד כָּפוּל גַּם בַּעֲבוּר שַׁבָּת. [וְלָזֹאת אָנוּ אוֹכְלִים לֶחֶם
מִשְׁנֶה, שֶׁמְּבָרְכִים ׳הַמּוֹצִיא׳ עַל שְׁתֵּי חַלּוֹת וְכוּ׳, מֵחֲמַת שֶׁיָּרַד בְּיוֹם
שִׁשִּׁי כָּפוּל]. וְהִנֵּה עוֹמְדִים רְשָׁעִים אֲרוּרִים, דָּתָן וַאֲבִירָם, וּבְיוֹם שִׁשִּׁי
מְפַזְּרִים מֵהַמָּן עַל הָאָרֶץ, לְהַרְאוֹת לְיִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם יוֹצְאִים לַשָּׂדֶה
בְּשַׁבָּת וְיִמְצְאוּ מָן, הֵינוּ שֶׁהָלְכוּ לְחַלֵּל שַׁבָּת. אֲבָל לֹא מָצְאוּ, כִּי
הַצִּפֳּרִים אָכְלוּ אֶת הַכֹּל. לְמֵדִים מִכָּאן אֵילוּ כּוֹפְרִים הָיוּ, וְלֹא רַק נֶגֶד

מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, אֶלָּא נֶגֶד הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. כִּי אִם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אוֹמֵר, שֶׁבְּשַׁבָּת לֹא יִהְיֶה מָן, אֶלָּא בְּעֶרֶב שַׁבָּת יְקַבְּלוּ אֶת מְנַת הַשַּׁבָּת, כֵּיצַד יָצְאוּ מִחוּץ לַתְּחוּם לֶאֱסֹף וְכוּ׳? ! סִימָן שֶׁהָיוּ כּוֹפְרִים, וְהֵם הָיוּ מֵאַנְשֵׁי קֹרַח.

לָכֵן, אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! תֵּדְעוּ לָכֶם, שֶׁמִּי שֶׁחוֹלֵק עַל הַצַּדִּיק, בְּסִימָן וַדַּאי שֶׁעָבַר עֲבֵרָה. מוֹהַרַנ״תְּ זַ״ל כּוֹתֵב בְּאֶחָד מֵהַמִּכְתָּבִים, בַּסֵּפֶר ״עָלִים לִתְרוּפָה״, מִכְתְּבֵי מוֹהַרַנ״תְּ זַ״ל (עַיֵּן מִכְתָּב קעב): אָדָם לֹא יִקְרַע אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֶלָּא אִם עָבַר קֹדֶם עֲבֵרָה חֲמוּרָה מְאֹד, וְכֵן אָדָם לֹא יִלְמַד סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֶלָּא אִם הָיָה לוֹ קֹדֶם הִרְהוּר תְּשׁוּבָה. לְמֵדִים מִכָּאן, אִם אָדָם זָכָה לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק, סִימָן שֶׁבְּאֵיזֶה מָקוֹם קִבֵּל הִתְעוֹרְרוּת כָּל־כָּךְ גְּדוֹלָה לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהַתְּשׁוּבָה שֶׁלּוֹ עִם אֱמֶת, אָז הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זִמֵּן וְגִלָּה לוֹ אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, וְעַתָּה יֵשׁ לוֹ אֱמוּנַת חֲכָמִים, אֱמוּנָה בַּצַּדִּיק, אֲזַי הַצַּדִּיק מוֹלִיכוֹ בַּדֶּרֶךְ הַיְשָׁרָה, הוּא ׳גּוֹנֵב׳ עִתִּים לְתוֹרָה, גּוֹנֵב עִתִּים לִתְפִלָּה, לְהִתְבּוֹדְדוּת, גּוֹנֵב עִתִּים לְשִׂמְחָה, וּמִתְחַזֵּק בַּחַיִּים. וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁרוֹאֶה נַחַת מִילָדָיו, וְזוֹכֶה לְאָרֵס בֵּן אוֹ בַּת וּלְחַתְּנָם, וְיֵשׁ לָהֶם יְלָדִים, אֲזַי אֵיזֶה נַחַת־רוּחַ יֵשׁ לוֹ? ! אֲבָל אֵלּוּ רְשָׁעִים אֲרוּרִים, הַחוֹלְקִים, בַּעֲלֵי עֲבֵרָה הֵם מַמָּשׁ, כִּי הַחוֹלֵק עַל הַצַּדִּיק, מֻכְרָח לִהְיוֹת בַּעַל עֲבֵרָה, כְּמוֹ שֶׁרוֹאִים אֵצֶל דָּתָן וַאֲבִירָם, שֶׁיָּצְאוּ חוּץ לַתְּחוּם לְחַפֵּשׂ מָן וְכוּ׳, וּרְשָׁעִים אֵלּוּ הִתְחַבְּרוּ לְקֹרַח, אֲשֶׁר הָיָה עָשִׁיר גָּדוֹל, וְעָשִׁיר יַעֲנֶה עַזּוּת, עַד שֶׁהֵחֵל לְהִתְלוֹצֵץ מִמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ, מֵהַתּוֹרָה וּמֵהַמִּצְווֹת, מֵהַכְּהֻנָּה, מִמַּתָּנוֹת כְּהֻנָּה, כְּאִלּוּ אָמַר מֹשֶׁה הַכֹּל מֵעַצְמוֹ. וּבְכֵן הֵחֵל לַחֲלֹק עַל מֹשֶׁה, וְלֹא דַּי בָּזֶה, אֶלָּא הִצְלִיחַ לְשַׁכְנֵעַ מָאתַיִם וַחֲמִשִּׁים רַבָּנִים, נְשִׂיאֵי הָעֵדָה, אַנְשֵׁי שֵׁם; תִּשְׁעֲרוּ בְּנַפְשְׁכֶם! אִם הָיָה זֶה קוֹרֶה הַיּוֹם, כֻּלָּנוּ הָיִינוּ מִתְבַּטְּלִים לְגַמְרֵי לְגַבֵּי ה׳קֹרַח׳ הַזֶּה, וְהָיִינוּ חוֹשְׁבִים: תִּרְאוּ זֶה לֹא פָּשׁוּט, יֵשׁ לוֹ מַה לוֹמַר, אֵיזֶה סְתָם אָדָם, הוּא עָשִׁיר גָּדוֹל, וְעוֹד הִצְלִיחַ לְגַיֵּס מָאתַיִם חֲמִשִּׁים רַבָּנִים, וַהֲלֹא אִם ה׳רַבָּנִים׳ אוֹמְרִים, אָסוּר לְדַבֵּר עֲלֵיהֶם, אִם ה׳רַבָּנִים׳ אוֹמְרִים מַשֶּׁהוּ נֶגֶד מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, בְּוַדַּאי הֵם צוֹדְקִים, כִּי הֵם הָרֹב, וְהוֹלְכִים אַחַר הָרֹב. שִׁמּוּ שָׁמַיִם!

נֶגֶד מִי הֵם הוֹלְכִים? נֶגֶד צַדִּיק הַדּוֹר! לֵךְ תְּסַפֵּר לַאֲנָשִׁים, שֶׁאֵלּוּ הָרַבָּנִים, הַחוֹלְקִים עַל מֹשֶׁה, הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, הֵם סְתָם 'רַע־בָּנִים', אַךְ אֶת זֹאת קָשֶׁה לִבְנֵי־אָדָם לְהָבִין.

וּמִזֶּה אָנוּ סוֹבְלִים מֶשֶׁךְ כָּל הַדּוֹרוֹת. שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר קָמִים נֶגֶד הַצַּדִּיק הָאֱמֶת רְשָׁעִים אֲרוּרִים בִּדְמוּת 'רַבָּנִים', וְהֵם מוֹנְעִים מֵהֲמוֹן־הָעָם לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת. אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן כח), שֶׁיֵּשׁ 'שֵׁדִין יְהוּדָאִין', תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, אֲבָל חוֹלְקִים עַל הַצַּדִּיק, מִתְלוֹצְצִים מֵהַצַּדִּיק, וּמִי הֵם? 'שֵׁדִין יְהוּדָאִין', אַף שֶׁיְּהוּדִי הוּא, אֲבָל שֵׁד. מַהוּ שֵׁד? מַשְׁחִית! כִּי אִם אָדָם מְדַבֵּר עַל הַצַּדִּיק, אִם אָדָם מְקָרֵר אוֹתִי מֵהַצַּדִּיק, אִם אָדָם מְרַחֵק אוֹתִי מֵהַצַּדִּיק, צְרִיכִים לָדַעַת שֶׁאֵינֶנּוּ אֶלָּא 'שֵׁד', וְאִם הוּא תַּלְמִיד חָכָם, אֲזַי הוּא 'שֵׁד יְהוּדָאִי'; כִּי הַצַּדִּיק — כָּל עִנְיָנוֹ רַק לְחַזֵּק יְהוּדִים, לְקָרֵב יְהוּדִים אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, לְעוֹדְדָם וּלְחַזְּקָם. וּלְזֶה זָכִינוּ — לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ"ל, אֲשֶׁר כָּל אֶחָד וְאֶחָד יוֹדֵעַ מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֵינוּ: יִסּוּרִים וְהַרְפַּתְקָאוֹת, וְלוּלֵא הָיִינוּ זוֹכִים לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ"ל, מֶה הָיָה אִתָּנוּ?!

אֲבָל אֵיךְ זוֹכִים לִהְיוֹת מְקֻרָבִים לְרַבֵּנוּ זַ"ל? רַק עַל־יְדֵי שֶׁנִּתְאַחֵד יַחַד בְּאַחְדוּת אַחַת. כִּי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ אֵינוֹ רוֹצֶה שׁוּם דָּבָר, אֶלָּא לְהַגְבִּיהַּ אֶת יִשְׂרָאֵל וּלְקָרְבָם אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ז'), שֶׁהָרַחֲמָן הָאֲמִתִּי זֶה מֹשֶׁה רַבֵּנוּ. אֲשֶׁר מְרַחֵם עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאֵין לוֹ שׁוּם אִינְטֶרֶסִים, רוֹצֶה שֶׁנְּקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹות, וְנִהְיֶה מְקֻרָבִים אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. קֹרַח זֶה הָרָשָׁע מְרֻשָּׁע, שֶׁרוֹצֶה רַק אֶת הַכָּבוֹד בִּשְׁבִיל עַצְמוֹ, וּמְדַבֵּר בְּשֵׁם עַם יִשְׂרָאֵל וְכוּ', וּמֵסִית וּמַדִּיחַ נֶגֶד מֹשֶׁה רַבֵּנוּ. עַל־כֵּן אִם רוֹאִים אֶחָד חָצוּף, אוֹ חֲצוּפָה מְדַבְּרִים נֶגֶד הַצַּדִּיק, צְרִיכִים לֵידַע, שֶׁהֵם בַּעֲלֵי עֲבֵרוֹת, כִּי לֹא יְמָלֵט שֶׁאָדָם יְדַבֵּר נֶגֶד הַצַּדִּיק, אִם הוּא נָקִי מֵעֲבֵרוֹת, לָכֵן אָנוּ צְרִיכִים הַרְבֵּה רַחֲמִים לֹא לְדַבֵּר עַל הַצַּדִּיק, כִּי כַּמָּה אָנוּ מְשֻׁקָּעִים בַּעֲבֵרוֹת, וּבְנָקֵל אָנוּ יְכוֹלִים לִהְיוֹת חוֹלְקִים, חַס וְשָׁלוֹם. רַבֵּנוּ זַ"ל אָמַר פַּעַם לְמוֹהַרַנַ"תְ זַ"ל בְּזוֹ הַלָּשׁוֹן: אַיי, הַייתֶם יְכוֹלִים לִהְיוֹת מִתְנַגְּדִים עָלַי. וְהֵחֵל לְחַייְךְ, וְהִמְשִׁיךְ: נוּ, עָלַי

הֲיִיתֶם חוֹלְקִים?! וְהַפְּשָׁט בָּזֶה, שֶׁזּוֹ זְכוּת מִן הַשָּׁמַיִם שֶׁאֵינָנוּ חוֹלְקִים עַל רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי אָנוּ כְּפִי מַעֲשֵׂינוּ הַפְּגוּמִים, שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד יוֹדֵעַ בְּאֵיזֶה שְׁאוֹל תַּחְתִּית רַבֵּנוּ זַ״ל פְּגָשׁוֹ, וּמֵאֵיזֶה מָקוֹם טִנּוֹפֶת רַבֵּנוּ זַ״ל הוֹצִיאוֹ, אֲזַי בְּנָקֵל הָיִינוּ עֲלוּלִים לִהְיוֹת מִתְנַגְּדִים הֲכִי גְּדוֹלִים. וּבָרוּךְ הַשֵּׁם, אֵיֶנּוּ מִתְנַגְּדִים, וְאָנוּ מְקָרְבִים לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וְאוֹהֲבִים אֶת הַצַּדִּיק, בָּרוּךְ הַשֵּׁם אָנוּ מְשִׁתַּדְּלִים לְהָפִיץ אֶת הַתּוֹרָה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל. וְאַחַר־כָּךְ סִיֵּם רַבֵּנוּ זַ״ל: נוּ, עָלַי הֱיִיתֶם חוֹלְקִים?! הַיְנוּ, כִּי עָלֵינוּ לְהִתְיַשֵּׁב בֶּאֱמֶת — מִי אֲנַחְנוּ?! אֲשֶׁר עַל־יְדֵי גְּרִיעוּת מַעֲשֵׂינוּ, הָיִינוּ יְכוֹלִים בֶּאֱמֶת לַחֲלֹק עַל רַבֵּנוּ זַ״ל, חַס וְשָׁלוֹם.

לָכֵן, אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! מֵאַחַר שֶׁזָּכִינוּ בֶּאֱמֶת לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ זַ״ל, הָבָה נִתְאַחֵד יַחַד, וּבְפָרָט הַשָּׁבוּעַ, שֶׁזּוֹ פָּרָשַׁת קֹרַח, וּמְדַבְּרִים הַרְבֵּה מַה קָּרָה לְקֹרַח, שֶׁבָּלְעָה אוֹתוֹ הָאֲדָמָה, וַאֲנָשִׁים חָזוּ וְרָאוּ, שֶׁמִּי שֶׁמַּתְחִיל עִם מֹשֶׁה, מִקֹּדֶם אוֹ אַחַר־כָּךְ יְקַבֵּל עֹנֶשׁ הֲכִי גָּדוֹל, אֲזַי לְכְאוֹרָה הָיוּ צְרִיכִים לְקַבֵּל מוּסָר וּלְהַפְסִיק, כִּי עֲלוּלִים לְקַבֵּל עֹנֶשׁ וְכוּ׳, וּמָה אָנוּ רוֹאִים? לְאַחַר שֶׁהָאֲדָמָה פָּתְחָה פִּיהָ וּבָלְעָה אֶת קֹרַח וְכָל מִשְׁפַּחְתּוֹ וְדָתָן וַאֲבִירָם וְכוּ׳, וְכֵן הַמָּאתַיִם וַחֲמִשִּׁים רַבָּנִים נִשְׂרְפוּ, וְלֹא נִשְׁאָר זֵכֶר מֵהֶם, בִּמְקוֹם לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה, מָה אָנוּ מוֹצְאִים, שֶׁתֵּכֶף־וּמִיָּד לְמָחֳרָת כָּל הַסִּפּוּר, ״וַיִּלֹּנוּ כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אַתֶּם הֲמִתֶּם אֶת עַם ה׳״ (בַּמִּדְבָּר יז, ו), וְשׁוּב עָשׂוּ מַחֲלֹקֶת עַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, פִּתְאֹם קוֹרְאִים לְעַצְמָם עַם ה׳, אֶתְמוֹל חֵרְפוּ וְגִדְּפוּ כְּלַפֵּי מַעְלָה, הִתְלוֹצְצוּ מִצִּיצִית, מְמְזוּזָה, מִמַּתָּנוֹת כְּהֻנָּה, וְעַם יִשְׂרָאֵל לֹא רָצוּ שַׁיָּכוּת אֲלֵיהֶם, וְהַיּוֹם הֵם כְּבָר עַם ה׳, וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן הֲרָגוּם, כִּבְיָכוֹל, וְאֵילוּ בִּזְיוֹנוֹת וְעֶלְבּוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים הָיוּ לְמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן?!

וְאַל תַּחְשְׁבוּ, שֶׁזֶּה סִפּוּר שֶׁהָיָה פַּעַם, לֹא וָלֹא! זֶה נַעֲשֶׂה בְּכָל דּוֹר וָדוֹר. וְאָמַר פַּעַם מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל: כְּשֶׁאָדָם לוֹמֵד תַּנַ״ךְ, צָרִיךְ לֵידַע שֶׁהַתַּנַ״ךְ שַׁיָּךְ אֵלָיו; וּכְמוֹ שֶׁאָמַר פַּעַם רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהַסֵּפֶר מוּסָר שֶׁלּוֹ זֶה סֵפֶר הַתַּנַ״ךְ. וְהִסְבִּיר מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל, הַיְנוּ שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְהַכִּיר עַצְמוֹ וְלִמְצֹא עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, בְּתוֹךְ הַנְּבִיאִים וְהַכְּתוּבִים, כָּל סִפּוּר וְסִפּוּר שֶׁקּוֹרֶה, שַׁיָּךְ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, כָּל אֶחָד

הוּא בְּחִינַת אַבְרָהָם אָבִינוּ, וְקָמִים עָלָיו פְּלִישְׁתִּים וְלֵצִים, וּמִתְלוֹצְצִים מִמֶּנּוּ, כָּל אֶחָד הוּא בְּחִינַת יִצְחָק אָבִינוּ, וְקָמִים עָלָיו לֵצִים וּמִתְלוֹצְצִים מִמֶּנּוּ, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד הוּא בְּחִינַת יַעֲקֹב אָבִינוּ, וּכְמוֹ שֶׁהִסְתּוֹבֵב בְּדָד, עַד שֶׁמָּצָא זוּזוּגוֹ וְהִתְחַתֵּן, וְגִלָּה שֶׁחָמִיו רַמַּאי, לָבָן הָאֲרַמִּי וְכוּ׳, וְאַחַר־כָּךְ הֶחְלָה קִנְאָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת, וַתְּקַנֵּא רָחֵל בַּאֲחוֹתָהּ (בְּרֵאשִׁית ל, א), וְהָיוּ לָהֶם יְלָדִים, וְהֶחֱלוּ לְהִתְקוֹטֵט בֵּינֵיהֶם, עַד שֶׁסִּפְּקוּ אָח אֶחָד מֵהָאַחִים, וְהִשְׁלִיכוּהוּ לַבּוֹר, וּמְכָרוּהוּ לְמִצְרִים, וְעִם הַבַּת קָרָה מַה שֶּׁקָּרָה, וְכֵן שְׁאָר הַסִּפּוּרִים שֶׁקָּרוּ עִם הָאָבוֹת, קוֹרֶה עִם כָּל אָדָם בְּכָל יוֹם, אֲבָל אֵין אִישׁ שָׂם עַל לֵב. וּמַה רָאִינוּ אֵצֶל הָאָבוֹת? שֶׁכָּל אֶחָד הִתְחַזֵּק בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְלָכֵן אוֹמְרִים בְּכָל יוֹם: ״אֱלֹקֵי אַבְרָהָם, אֱלֹקֵי יִצְחָק, וֵאלֹקֵי יַעֲקֹב״, לָמָּה צְרִיכִים לְהַזְכִּיר אֵצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד שֵׁם ה׳, יָכְלוּ לִכְתֹּב: אֱלֹקֵי אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב? אֶלָּא אַבְרָהָם גִּלָּה אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כְּפִי בְּחִינָתוֹ, יִצְחָק גִּלָּה אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כְּפִי בְּחִינָתוֹ, יַעֲקֹב גִּלָּה אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כְּפִי בְּחִינָתוֹ, כָּל אֶחָד גִּלָּה אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כְּפִי בְּחִינָתוֹ. וְדָבָר זֶה שַׁיָּךְ לְכָל בַּר יִשְׂרָאֵל, כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאִתָּנוּ, עוֹבְרִים עָלָיו אוֹתָן צָרוֹת שֶׁעָבְרוּ עַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, עַל מִרְיָם, עַל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר, עַל יְהוֹשֻׁעַ שֶׁהָרַג אֶת ל״א מְלָכִים, עַל הַשּׁוֹפְטִים שֶׁסָּבְלוּ מִיִּשְׂרָאֵל, וְהָיוּ מוּכָנִים לְהִשָּׁחֵט בַּעֲבוּר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. הִנֵּה קָמוּ שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא, דָּוִד הַמֶּלֶךְ, וְהֶעֱלוּ וְהֵרִימוּ אֶת נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהִנֵּה שָׁבוּ יִשְׂרָאֵל בִּתְשׁוּבָה, וְהִנֵּה שָׁבִים אֶל הַלִּכְלוּךְ, וְכֵן עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, כְּפִי שֶׁמּוּבָא בַּתַּנ״ךְ. אֲבָל עוֹד לֹא הָיָה פִּגָּם כָּזֶה כְּמוֹ הַפִּגָּם שֶׁל קֹרַח; כִּי כָּל זְמַן שֶׁאָדָם קָשׁוּר אֶל הַצַּדִּיק, הַצַּדִּיק יוֹלִיכֵהוּ בַּדֶּרֶךְ הַנְּכוֹנָה, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סא): כְּשֶׁיֵּשׁ לָאָדָם אֱמוּנַת חֲכָמִים, יוֹדֵעַ אֵיךְ לָלֶכֶת, וְאֵינוֹ נוֹטֶה לֹא לִשְׂמֹאל וְלֹא לְיָמִין, אֶלָּא הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ הַמְמֻצָּע, דֶּרֶךְ הַמֶּלֶךְ, אֲבָל אִם אֵין לוֹ אֱמוּנַת חֲכָמִים, אֲזַי מֹחוֹ מָלֵא צוֹאָה, וְיוֹצֵא מִמֶּנּוּ מִשְׁפָּט מְעֻקָּל, וְעוֹשֶׂה לְיָצְנוּת מִסְּפְרֵי הַצַּדִּיק, כִּי בָּרֵגַע שֶׁיֵּשׁ לוֹ טְנוּף בְּרֹאשׁוֹ, אוֹמֵר: מִי צָרִיךְ אֶת הַסְּפָרִים וְכוּ׳. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל, יֵשׁ סְפָרִים וַעֲתִידִים לִהְיוֹת סְפָרִים, וְכֻלָּם צְרִיכִים לָעוֹלָם. לְמֵדִים מִכָּאן, מַהִי אֱמוּנַת חֲכָמִים,

לִהְיוֹת מְקֹרָב אֶל הַצַּדִּיק, וְהַצַּדִּיק מוֹלִיךְ אוֹתָנוּ בְּדֶרֶךְ הַנְּכוֹנָה, אֶל הַדֶּרֶךְ הַיְשָׁרָה, מְחַזֵּק וּמְעוֹדֵד וּמְשַׂמֵּחַ אוֹתָנוּ. אֲבָל הִנֵּה אָדָם מְקַבֵּל טוֹבָה מֵהַצַּדִּיק, וּלְמָחָרָת בּוֹעֵט בַּצַּדִּיק. אֶתְמוֹל הָיוּ לוֹ טוֹבוֹת מֵהַצַּדִּיק הַזֶּה, רַק יַחֲזִיק מַעֲמָד, וְיִגָּלֶה שֶׁאַף שֶׁהַיּוֹם יוֹם קָשֶׁה, מָחָר יִהְיֶה טוֹב יוֹתֵר, אֲבָל אָדָם מְהַפֵּךְ אֶת הַקְּעָרָה, וְאַף שֶׁהַצַּדִּיק מוֹסֵר נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּרוֹ וּבַעֲבוּר כָּל אֶחָד וְאֶחָד, אֲזַי בְּמָקוֹם לְהוֹדוֹת לוֹ, פִּתְאֹם יֵשׁ קֻשְׁיוֹת עַל הַצַּדִּיק, כְּפִי שֶׁהָיָה בְּדוֹר הַמִּדְבָּר עַל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ.

לָכֵן עָלֵינוּ לְהִתְחַזֵּק מְאֹד בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים! אֲבָל הַצַּדִּיק מְבַקֵּשׁ מֵאִתָּנוּ דָּבָר אֶחָד: אַחְדוּת וְאַהֲבָה! כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סא), שֶׁרַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי אָמַר: אֲנַן בַּחֲבִיבוּתָא תַּלְיָא; אָנוּ תְּלוּיִים בְּאַהֲבָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי גִּלָּה לְתַלְמִידָיו סוֹדוֹת נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים, שֶׁלֹּא שָׁמְעוּ בָּעוֹלָם, וְאֵיךְ זָכָה לְגַלּוֹת דְּבָרִים נִשְׂגָּבִים אֵלּוּ? כִּי הָיְתָה אַהֲבָה בֵּין הַתַּלְמִידִים, וְכֵן הָיָה בִּימֵי הָאֲר״י זַ״ל, שֶׁהָיְתָה אַהֲבָה גְּדוֹלָה בֵּין הַתַּלְמִידִים, וְהָאֲר״י רָצָה לְהָבִיא אֶת הַגְּאֻלָּה, וְהִנֵּה נַעֲשָׂה רִיב בֵּין הַנָּשִׁים, אֲזַי תֵּכֶף־וּמִיָּד אָמַר: חֲבָל, חֲבָל! לְמִדִּים מִכָּאן, שֶׁלֹּא רַק הַתַּלְמִידִים צְרִיכִים לְהַחֲזִיק עַצְמָם יַחַד, וְלֶאֱהֹב זֶה אֶת זֶה, אֶלָּא גַּם נָשׁוֹת הַתַּלְמִידִים צְרִיכוֹת לְהַחֲזִיק עַצְמָן בְּיַחַד, מִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁהַנָּשִׁים בְּעַצְמָן הֵן גַּם־כֵּן תַּלְמִידוֹת, בְּוַדַּאי צְרִיכוֹת לְהַחֲזִיק עַצְמָן בְּאַחְדוּת. וְכֵן הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זִי״ע הִזְהִיר מְאֹד עַל אַהֲבָה וְאַחְדוּת עִם הַתַּלְמִידִים. וּבְיוֹתֵר הִזְהִיר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁנַּחֲזִיק עַצְמֵנוּ בְּיַחַד, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק, כִּי בַּחוּץ תְּשַׁכֵּל חֶרֶב, בַּחוּץ יֶשְׁנָהּ שִׁנְאָה עֲצוּמָה, שֶׁגָּרְמוּ אֵלּוּ הָעֵרֶב־רַב, וְהֵם אַף פַּעַם לֹא הָיוּ יְכוֹלִים לְהַעֲבִיר עַל הַדַּת, אִם לֹא הָיוּ לָהֶם אֵלּוּ הַכֹּחוֹת שֶׁל הָרְשָׁעִים הָ׳רַע־בָּנִים׳, וְהֵם תָּפְסוּ אֶת הַמּוֹן הָעָם, שֶׁיּוֹדְעִים שֶׁעַל רַב אָסוּר לְדַבֵּר. וְלֵךְ תְּסַפֵּר לָהֶם אִם זֶה נִקְרָא רַב?! הֲלֹא זֶה רָשָׁע מְרֻשָּׁע!

מְסֻפָּר עַל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁגָּרוּ בְּמֶעדְוֶודִיוִויקָא, וְרַב הָעִיר רְדָפָם מְאֹד מְאֹד. וּבָאוּ אַנְשֵׁי הָעִיר לְרַבֵּנוּ זַ״ל וְאָמְרוּ לוֹ: רַבִּי, רַב הָעִיר רוֹדֵף אוֹתָנוּ עַד חָרְמָה, מַה לַּעֲשׂוֹת? וְרַבֵּנוּ זַ״ל שָׁתַק. וְחָזְרוּ לְבֵיתָם, וְהָרָשָׁע הַזֶּה הֵצִיקָם מְאֹד וְכוּ׳, וּבָאוּ שׁוּב לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וּבָכוּ:

רַבִּי, אֵין לָנוּ כֹּחוֹת הַנֶּפֶשׁ לִסְבֹּל. אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל, תִּסְעוּ לְבֵיתְכֶם, וְתֹאמְרוּ לָרַב, שֶׁאֲנִי אוֹמֵר, שֶׁיַּפְסִיק לְדַבֵּר וּלְעוֹרֵר מַחֲלֹקֶת, וְאִם לָאו — יְקַבֵּל עֹנֶשׁ מִן הַשָּׁמַיִם וָמוּת. וְהִמְשִׁיךְ רַבֵּנוּ זַ״ל לוֹמַר, הֲרֵי הוּא לֹא יִשְׁמַע אֶתְכֶם, וּבְוַדַּאי יָמוּת, בְּכֵן, אֲנִי מְצַוֶּה אוֹתְךָ (כֵּן צִוָּה לְפַרְנַס הָעִיר), אַתָּה רֹאשׁ הַקְּהִלָּה, רֹאשׁ חֶבְרָא קַדִּישָׁא, שֶׁבְּשׁוּם פָּנִים אַל תִּקְבְּרֵנוּ בְּתוֹךְ בֵּית־הָעַלְמִין, אֶלָּא מִחוּץ לְבֵית־הַקְּבָרוֹת, הֵיכָן שֶׁקּוֹבְרִים אֶת אֵלּוּ שֶׁאֵינָם רְאוּיִים לְהִקָּבֵר בְּקֶבֶר יִשְׂרָאֵל. וְשָׁבוּ לְבֵיתָם, וְאָמְרוּ לָרַב, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר לְהַפְסִיק לַחֲלֹק עֲלֵיהֶם. אַךְ הַהוּא הָיָה חָצוּף, וְהִמְשִׁיךְ בְּמַחֲלֹקְתּוֹ, וּלְבַסּוֹף מֵת מִיתָה מְשֻׁנָּה. וְהִנֵּה בְּעֵת הַלְוָיָה, הֲלֹא פַּרְנַס הָעִיר הִבְטִיחַ לְרַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁיַּעֲשֶׂה רְצוֹנוֹ, וְאֶת הָרָשָׁע הַזֶּה לֹא יִקְבֹּר בְּבֵית־הָעַלְמִין וְכוּ׳, וְהִכְרִיז אָז שֶׁלֹּא יִתְּנוּ לְקָבְרוֹ רַק בְּמָקוֹם מְסֻיָּם, וְהֶרְאָה אֶת הַמָּקוֹם. וְהַמִּשְׁפָּחָה בָּאָה וּבָכְתָה — אֵילּוּ בִּזְיוֹנוֹת אַתֶּם עוֹשִׂים וְכוּ׳, וְהַפַּרְנָס לֹא וִתֵּר, וּבָאוּ לְמוֹשֵׁל הָעִיר, וְטָעֲנוּ אִתּוֹ, אֵילּוּ עֶלְבּוֹנוֹת עוֹשִׂים לַאֲבִיהֶם, שֶׁהוֹלְכִים לְקָבְרוֹ כִּקְבוּרַת חֲמוֹר מִחוּץ לַגָּדֵר. עָנָה וְאָמַר מוֹשֵׁל הָעִיר: מָה אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת? אַתֶּם בְּחַרְתֶּם אוֹתוֹ לְפַרְנַס הָעִיר, הוּא רֹאשׁ הַקְּהִלָּה, רֹאשׁ חֶבְרָא קַדִּישָׁא, וְאַתֶּם חַיָּבִים לְכַבְּדוֹ וּלְצַיְּתוֹ. הַמִּשְׁפָּחָה שָׁמְעָה דָּבָר זֶה, וּבָאוּ לְרֹאשׁ הַקְּהִלָּה וְהֵחֵלּוּ לִבְכּוֹת בִּבְכִיּוֹת, תְּרַחֲמוּ עָלֵינוּ, אַל תַּעֲשׂוּ לָנוּ בִּזָּיוֹן זֶה וְכוּ׳, וּמֵרֹב הַהַפְצָרוֹת וְהַבְּכִיּוֹת וְהַתַּחֲנוּנִים שֶׁבִּקְּשׁוּהוּ, הִסְכִּים לִקְבֹּרוֹ בְּבֵית הַקְּבָרוֹת וְכוּ׳. וַהֲלֹא הִבְטִיחַ לְרַבֵּנוּ זַ״ל שֶׁלֹּא יִקְבְּרֵנוּ שָׁם, עַל־כֵּן בָּא לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וְהֵחֵל לְהִתְנַצֵּל לְפָנָיו, שֶׁהָיְתָה לוֹ רַחֲמָנוּת עַל הַמִּשְׁפָּחָה, עַל הַנִּפְטָר וְכוּ׳, וְתֵכֶף כְּשֶׁשָּׁמַע רַבֵּנוּ זַ״ל דָּבָר זֶה, הֵחֵל לְהִזְדַּעְזֵעַ וְאָמַר: אַתָּה מְרַחֵם, וַאֲנִי אֵינֶנִּי מְרַחֵם?! מֵאָז שֶׁקְּבַרְתָּ אוֹתוֹ, בָּאוּ אֵלַי הַמֵּתִים מִבֵּית הָעַלְמִין, שֶׁמֵּתוּ לִפְנֵי מֵאוֹת בַּשָּׁנִים, וְצוֹעֲקִים וּבוֹכִים אֵלַי, שֶׁמֵּאָז שֶׁנִּפְטְרוּ לֹא הֵבִיאוּ נִפְטָר בַּעַל עֲבֵרָה וּפָגוּם כְּמוֹ הָרַב הַמְקוֹמִי הַזֶּה. וְהִקְפִּיד רַבֵּנוּ זַ״ל מְאֹד עַל רֹאשׁ הַקָּהָל, לָמָּה עָשָׂה דָּבָר זֶה, וְלֹא צִיֵּת אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל. וּמֵאָז אָדָם זֶה נִתְבַּלְבֵּל וְלֹא הָיָה שָׁפוּי בְּדַעְתּוֹ.

מָה אָנוּ לְמֵדִים מִכָּאן? שֶׁאֵין צְרִיכִים לְהִסְתַּכֵּל עַל אַף אֶחָד, אַף שֶׁיִּהְיוּ 'רַע־בָּנִים' הַמְדַבְּרִים עַל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי אִם סִפְרֵי רַבֵּנוּ

זַ״ל מְחַיִּים וּמְחַזְּקִים וּמְעוֹדְדִים אוֹתָנוּ, אֵין צְרִיכִים לְהִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם דָּבָר. וְכַמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קנב), שֶׁלִּפְעָמִים שָׂמִים עַל יַד הַדֶּלֶת יֵרֵא שָׂמַיִם, שֶׁהוּא יַעֲמֹד שֶׁלֹּא יִכָּנְסוּ לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁאָנוּ רוֹאִים, שֶׁאֵלּוּ ״יִרְאֵי ה׳״ שֶׁמַּעֲמִידִים לֹא לְהַרְשׁוֹת לְהַכָּנֵס אֶל הַקְּדֻשָּׁה, אֵינָם אֶלָּא כָּל מִינֵי קַלִּים וְרֵיקִים וּפוֹחֲזִים.

וְלָכֵן, אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! מֵאַחַר שֶׁאָנוּ זְכִינוּ לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, כַּמָּה עָלֵינוּ לְהִתְחַזֵּק בְּשִׂמְחָה, וּבִפְרָט שֶׁאָנוּ רוֹאִים הַיּוֹם לָמָּה אָנוּ זוֹכִים עַל־יְדֵי הִתְקָרְבוּת אֶל הַצַּדִּיק, אֵילּוּ טוֹבוֹת אָנוּ זוֹכִים בְּרוּחָנִיּוּת, כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאִתָּנוּ יָכוֹל לְהָעִיד מַה הַצַּדִּיק עָשָׂה בִּשְׁבִילוֹ בְּרוּחָנִיּוּת, שֶׁמַּתְחִיל לְהִתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן, לוֹמֵד שְׁעוּרִים כְּסִדְרָן וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּבְגַשְׁמִיּוּת — מַצִּיל אֶת יְלָדָיו, חִתֵּן אוֹתָם, וְרוֹאֶה כְּבָר נְכָדִים, אַף שֶׁקָּשֶׁה מְאֹד מְאֹד לְהוֹדוֹת בָּזֶה, אֲבָל אֵלּוּ שֶׁכֵּן צִיְּתוּ אֶת הַצַּדִּיק, הֵם הַמְאֻשָּׁרִים בְּיוֹתֵר, וּבִפְרָט עַתָּה בַּדּוֹר הַזֶּה, אִם לֹא נִשְׁמֹר עַל יְלָדֵינוּ וְלֹא נְחַתְּנָם בְּגִיל צָעִיר, אֶל מָה אָנוּ עֲלוּלִים לַהֲבִיאָם, חַס וְשָׁלוֹם!

לָכֵן אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, בְּכָל מָקוֹם שֶׁאַתֶּם שׁוֹמְעִים אֶת דְּבָרַי, רְאוּ לְהִתְחַזֵּק יַחַד, וְתָמִיד תִּרְאוּ שֶׁלֹּא תִּהְיֶינָה מְרִיבוֹת וְאִי הֲבָנוֹת בֵּינֵיכֶם, כִּי הַסָּמ״ךְ־מ״ם עוֹבֵד חָזָק שֶׁיִּהְיוּ פֵּרוּדִים בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֵיזוֹ בּוּשָׁה וְחֶרְפָּה שֶׁבֵּית־הַכְּנֶסֶת הַנִּקְרָא עַל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל ׳בְּרֶסְלֶבֶר שְׁטִיבְּל׳, תִּהְיֶה בּוֹ מַחֲלֹקֶת. מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, רִבִּית הֲלָכָה ה׳), שֶׁמִּשְׁעַת בְּרִיאַת הָעוֹלָם, הָאֱמֶת קְטֻרְגָה, שֶׁאָדָם לֹא יִבָּרֵא, כִּי כֻּלּוֹ שֶׁקֶר, וְהַחֶסֶד סְנֻגְּרָה שֶׁיִּבָּרֵא, כִּי יַעֲשֶׂה חֲסָדִים, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לָקַח אֶת הָאֱמֶת וְהִשְׁלִיכָהּ אַרְצָה. שִׁמּוּ שָׁמַיִם! שׁוֹאֵל מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, אֵיךְ לָקַח הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת חוֹתָמוֹ, שֶׁהוּא אֱמֶת, וּזְרָקוֹ לָאָרֶץ? אֶלָּא מַסְבִּיר, שֶׁאִם אֶחָד אוֹמֵר, שֶׁהַהוּא לֹא שָׁוֶה שׁוּם דָּבָר, אַל תִּקְרָא אוֹתוֹ אֱמֶת, אֵין זוֹ אֱמֶת! הַאֲזִינוּ הֵיטֵב! אִם אֶחָד אוֹמֵר שֶׁהַהוּא אֵינֶנּוּ טוֹב, אֵין זוֹ נְקֵרַאת אֱמֶת, כִּי ״טוֹב הַוָיָ״ה לַכֹּל, וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו״ (תְּהִלִּים קמה, ט), הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא טוֹב לְכָל יְהוּדִי

וִיהוּדִי, וּמְרַחֵם עַל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, אִם הָאֱמֶת אוֹמֶרֶת אַל יִבָּרֵא, סִימָן שֶׁזּוֹ לֹא אֱמֶת. וְעַל־כֵּן בְּאֵיזֶה בֵּית־הַכְּנֶסֶת הַנִּקְרָא עַל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיֵשׁ שָׁם מַחֲלֹקֶת, וּבְוַדַּאי הַמַּחֲלֹקֶת הִיא עִם ״אֱמֶת״, כִּי כָּל אֶחָד צוֹעֵק, שֶׁאֶצְלִי הָאֱמֶת וְאַתָּה בְּשֶׁקֶר, וְזֶה אוֹמֵר: לֹא! אַתָּה שֶׁקֶר, וַאֲנִי אֱמֶת וְכוּ׳ וְכוּ׳, מֵהֵיכָן יוֹדְעִים בֶּאֱמֶת הֵיכָן הָאֱמֶת, כְּשֶׁשְּׁנֵי אֲנָשִׁים רַבִּים, וְכָל אֶחָד טוֹעֵן שֶׁהוּא הָאֱמֶת וְזוּלָתוֹ שֶׁקֶר? אֶלָּא אָדָם שֶׁאֵינֶנּוּ מִתְעָרֵב בְּשׁוּם מַחֲלֹקֶת — זוֹ הָאֱמֶת, אֲבָל אִם אָדָם מִתְעָרֵב בְּמַחֲלֹקֶת, סִימָן שֶׁהוּא גַּם־כֵּן שַׁקְרָן, וְאוֹי לְאוֹתָהּ בּוּשָׁה וְאוֹי לְאוֹתָהּ חֶרְפָּה שֶׁבֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יֵשׁ קְטָטוֹת וּמְרִיבוֹת, מֵאֵיזוֹ בְּחִינָה שֶׁלֹּא תִּהְיֶה. וְתֵדְעוּ שֶׁאִם יֵשׁ מַחֲלֹקֶת, אֵין זֶה לְשֵׁם שָׁמַיִם, אֶלָּא מַחֲלֹקֶת קַרַח, כִּי זֶה שֶׁחוֹלֵק עַל זוּלָתוֹ — רוֹצֶה כָּבוֹד, רוֹצֶה לְהִתְנַשֵּׂא עַל הַזּוּלַת.

הָיָה אֶחָד נֶכֶד רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהָיוּת שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל בִּקֵּשׁ מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁנְּכַבֵּד אֶת נְכָדָיו וְכוּ׳, עַל־כֵּן כִּבְּדוּהוּ. אַךְ הַנֶּכֶד הַזֶּה נִצַּל תָּמִיד אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּבָא וְתָבַע מֵהֶם כֶּסֶף רַב, בְּאָמְרוֹ: אַתֶּם צְרִיכִים לְפַרְנֵס אוֹתִי, אֲנִי נֶכֶד רַבֵּנוּ, עֲלֵיכֶם לְחַתֵּן יְלָדַי וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְנִגַּשׁ אֵלָיו פַּעַם אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אָדָם פָּשׁוּט, וַאֲמָרוֹ: אֲנִי גַּם בֵּן שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, אָז מָה אַתָּה עוֹשֶׂה רַעַשׁ גָּדוֹל?! כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (מְגִלָּה יג.): כָּל הַמְלַמֵּד בְּנוֹ תוֹרָה כְּאִלּוּ יְלָדוֹ; וְעַל־כֵּן גַּם לִי מַגִּיעַ וְכוּ׳. וְלָכֵן זוֹ נִקְרֵאת אֱמֶת — לֶאֱהֹב אֶת כָּל אֶחָד מֵעַם יִשְׂרָאֵל, וְלֹא לְהַשְׁפִּיל וּלְדַכֵּא, כִּי אַף חָסִיד בְּרֶסְלֶב לֹא יָכוֹל לַחֲלֹק עַל זוּלָתוֹ, וּכְשֶׁאֵין מַחֲלֹקֶת זוֹ עִקַּר הָאֱמֶת, כִּי אֶת הָאֱמֶת אִי אֶפְשָׁר לִרְמֹס, וְכָךְ כָּתוּב (תְּהִלִּים פה, יב): ״אֱמֶת מֵאֶרֶץ תִּצְמָח״, וְאַף שֶׁמְּנַסִּים לְהַכְנִיסָהּ בָּאָרֶץ, הִיא תַּעֲלֶה מַעְלָה, אָז מַה יֵּשׁ לַחֲלֹק עַל הַשֵּׁנִי?!

עַל־כֵּן תֵּדְעוּ לָכֶם, אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! בַּחוּץ הַמַּצָּב מָר מְאֹד, נַתְחִיל עִם הַגִּזְעָנוּת שֶׁיֵּשׁ בֵּין סְפָרַדִּים לְאַשְׁכְּנַזִּים, אֲשֶׁר זֶה מַבְהִיל עַל הָרַעְיוֹן, גֹּדֶל הַשִּׂנְאָה שֶׁיֵּשׁ בֵּינֵיהֶם, וּמֵהֵיכָן זֶה נוֹבֵעַ?! הֲלֹא אָנוּ בְּנֵי אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב! אַחַר־כָּךְ יֵשׁ שִׂנְאָה בֵּין הַחֲסִידֵיוֹת לְמִינֵיהֶן, בֵּין חֲסִידוּת זוֹ לְאַחֶרֶת וְכוּ׳, שׁוֹטִים שֶׁכְּמוֹתָם,

הֲלֹא אוֹתוֹ בַּעַל־שֵׁם־טוֹב יֵשׁ לְכֻלָּנוּ, וּמַה מְּשַׁנֶּה אֵיזֶה חָסִיד הוּא, כָּל אֶחָד שֶׁיֵּלֵךְ הֵיכָן שֶׁמֵּאִיר לוֹ, אַף אֶחָד אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְפָּאֵר, שֶׁהַחֲסִידוּת שֶׁלּוֹ יוֹתֵר חֲזָקָה וְיוֹתֵר יָפָה, וְקִבֵּל יוֹתֵר מֵהַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע, לְכֻלָּנוּ יֵשׁ אוֹתוֹ רַבִּי וְכוּ׳. וְלָכֵן מַה וָּלָמָּה הַשְׁנָאָה?! וּמִכָּל שֶׁכֵּן הַלִּיטָאִים, שֶׁשּׁוֹנְאִים אֶת הַחֲסִידִים בְּתַכְלִית הַשְׁנָאָה, וְעוֹשִׂים מֵהֶם צְחוֹק וְכוּ׳, בְּשָׁעָה שֶׁאָנוּ יוֹדְעִים, שֶׁהַחֲסִידִים נִזְהָרִים בְּמִצְוֹות, חֲסִידִים בּוֹעֲרִים בְּמִצְוֹות וְכוּ׳. וְלֹא דַּי בָּזֶה, אֶלָּא גַּם הַלִּיטָאִים בֵּינֵיהֶם שׂוֹנְאִים זֶה אֶת זֶה. וְזוֹ הַמַּחֲלֹקֶת שֶׁיֵּשׁ בֵּין הַלִּיטָאִים בְּעַצְמָם, וְכֵן אֵצֶל הַסְּפָרַדִּים בֵּינָם לְבֵין עַצְמָם, תּוּנִיסָאִי אֵינוֹ סוֹבֵל עִירָקִי, עִירָקִי לֹא יָכוֹל לְסֹבֹל פַּרְסִי אוֹ תֵּימָנִי, מֻחֲמַת הַשִּׂנְאָה עַל גַּבֵּי שִׂנְאָה. וְאִם לֹא דַּי בָּזֶה יֶשְׁנָן עוֹד שִׂנְאוֹת בֵּין חִילּוֹנִי דָּתִי וְכוּ׳, וַהֲלֹא כֻּלָּנוּ יְהוּדִים חַיָּבִים בְּמִצְוֹות. וּמַהוּ חִילּוֹנִי? חוֹלָנִי, מְסֻכָּן, אֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה זֶּה צִיצִית, תְּפִלִּין, כַּשְׁרוּת וְכוּ׳, צְרִיכִים לְרַפְּאוֹתוֹ מֵחֳלְיוֹ, אֲבָל לֹא לְשָׂנְאוֹ. צְרִיכִים לְהִשְׁתַּדֵּל לְקָרְבוֹ אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְאִם־כֵּן הַשִּׂנְאָה בַּחוּץ אָיִם וְנוֹרָא, שׂוֹנְאִים זֶה אֶת זֶה מַמָּשׁ מַבְהִיל עַל הָרַעְיוֹן, אֲבָל אֵין יְכוֹלִים לְתַקֵּן אֶת כָּל הָעוֹלָם, אַךְ בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (חַיֵּי־מוֹהַר״ן, סִימָן רצב): הָעוֹלָם רָאוּי שֶׁיִּתְמְהוּ עַל גֹּדֶל הָאַהֲבָה שֶׁיְּהֵיהֶ בֵּינֵינוּ. לְעֻמַּת מַה שֶּׁנַּעֲשֶׂה בַּחוּץ, שֶׁאָנוּ רוֹאִים אֵיזוֹ שִׂנְאָה וְקִנְאָה יֶשְׁנָהּ, אֵין בֵּית־הַכְּנֶסֶת שֶׁלֹּא תִּהְיֶה שָׁם מַחֲלֹקֶת וְכוּ׳, עַל כָּל מִינֵי שְׁטֻיּוֹת וְדִמְיוֹנוֹת, שֶׁכָּל אֶחָד רוֹצֶה לִהְיוֹת מַנְהִיג וְרֹאשׁ וְכוּ׳, וּמַדּוּעַ צְרִיכִים לַחֲלֹק?! פְּלוֹנִי רוֹצֶה לְקָרֵב עוֹד אֲנָשִׁים — שֶׁיִּקְרַב, מַדּוּעַ לָרִיב עִם הַזּוּלַת?! וְגַם אֵצֶל כְּלַל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֵין יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת שָׁלוֹם. אֲבָל עַל־כָּל־פָּנִים הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָזָרָנוּ שֶׁיֵּשׁ לָנוּ ד׳ אַמּוֹת הַנִּקְרָאִים ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נט), רָצִיתִי לְכָל הַפָּחוֹת שֶׁבְּדֹ׳ אַמּוֹת שֶׁלָּנוּ תִּהְיֶה אַהֲבָה וְאַחְדוּת, וְהִנֵּה גַּם אֶצְלֵנוּ נִכְנַס הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם, וְעוֹשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת, שֶׁגַּם אֶצְלֵנוּ תִּהְיֶה מַחֲלֹקֶת וּמְרִיבוֹת, זֶה אוֹמֵר כָּךְ, זֶה חוֹשֵׁב כָּךְ, וְאִם־כֵּן כֵּיצַד אָנוּ רוֹצִים לְצַפּוֹת לִגְאֻלָּה, כְּשֶׁאֶחָד שׂוֹנֵא אֶת זוּלָתוֹ?! אִם תִּפָּסֵק הַקְּנָאָה וְהַשִּׂנְאָה בֵּינֵינוּ, מִמֵּילָא תִּפָּסֵק הַקְּנָאָה וְהַשִּׂנְאָה בֵּין כָּל אַנְשֵׁי

שְׁלוֹמֵנוּ, וְאִם תִּפָּסֵק הַקְּנָאָה וְהַשִּׂנְאָה בֵּין כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, תִּפָּסֵק הַקְּנָאָה וְהַשִּׂנְאָה בֵּין כְּלַל הַחֲסִידִים, וְאַחַר־כָּךְ תִּפָּסֵק הַקְּנָאָה וְהַשִּׂנְאָה בֵּין חֲסִידִים וְלִיטָאִים, וְאַחַר־כָּךְ תִּפָּסֵק הַקְּנָאָה וְהַשִּׂנְאָה שֶׁיֵּשׁ בֵּין הַבְּרִיאִים וְהַחוֹלָנִים, כִּי מִיהוּ בָּרִיא? הַשּׁוֹמֵר שַׁבָּת, הָאוֹכֵל כָּשֵׁר וּמְקַיֵּם מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, וּמִיהוּ חוֹלֶה? הַמְחַלֵּל שַׁבָּת וְאוֹכֵל טְרֵפוֹת, וְנִמְשָׁךְ אַחַר מִינוּת וְכוּ׳ וְכוּ׳.

וְלָכֵן אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! הַכֹּל תָּלוּי בָּנוּ! חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יֵשׁ לָנוּ חֲבוּרוֹת גְּדוֹלוֹת מְאֹד, סְנִיפֵי "הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ" בְּכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֲבָל בֹּאוּ נִשְׁתַּדֵּל, שֶׁלְּכָל הַפָּחוֹת בִּד׳ אַמּוֹתֵינוּ תִּהְיֶה אַהֲבָה וְאַחְדוּת, וְכָךְ נִזְכֶּה לִדְבָרִים יָפִים מְאֹד שֶׁמְּחַכִּים עָלֵינוּ, עַל כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל וְעַל כְּלַל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְלָכֵן הַכֹּל תָּלוּי בְּיַדְכֶם, אִם תִּתְאַחֲדוּ יַחַד וְתַעֲזְרוּ זֶה לָזֶה, תִּרְאוּ אֵיזוֹ טוֹבָה תִּהְיֶה לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל, וּלְכָל בְּרֶסְלֶב בְּכָל הָעוֹלָם, כִּי כְּשֶׁהִתְקָרַבְתִּי אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, הָיָה מֻסְכָּם בָּעוֹלָם, שֶׁמִּי שֶׁבְּרֶסְלֶבר מִתְגָּרֵשׁ מֵאִשְׁתּוֹ, בּוֹרֵחַ מֵאִשְׁתּוֹ, בְּרֶסְלֶבר לֹא יִמְצָא שִׁדּוּךְ, כָּךְ אָמְרוּ, אוֹ אֵין לִבְרֶסְלֶבר שְׁלוֹם־בַּיִת וְכוּ׳. הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עֲזָרַנִי בִּזְכֻיּוֹת חִנָּם, שֶׁעָקַרְתִּי אֶת הַשֵּׁם הָרַע הַזֶּה, וַאֲנִי יָכוֹל לְהִתְפָּאֵר, עָקַרְתִּי אֶת זֹאת עַד כְּדֵי כָּךְ, שֶׁהַיּוֹם כְּשֶׁמְּדַבְּרִים עַל שְׁלוֹם־בַּיִת, הַמּוֹן הָעָם אוֹמְרִים: תִּקַּח סֵפֶר מִסְפְּרֵי בְּרֶסְלֶב, וְיִהְיֶה לְךָ שְׁלוֹם־בַּיִת, אַתָּה צָרִיךְ זִווּג? תִּקַּח סֵפֶר עַל מְצִיאַת הַזִּווּג, וְיִהְיֶה לְךָ זִווּג, וְכֵן הָלְאָה; וּבָרוּךְ הַשֵּׁם, אֲנִי גֶּאֶה שֶׁלָּקַחְתִּי אֶת הַיְלָדִים וְחִתַּנְתִּי אוֹתָם, וְאַמְשִׁיךְ לְחַתְּנָם, אֲבָל אִם לֹא תִּהְיֶה אַהֲבָה וְאַחְדוּת — לֹא נִפְעַל כְּלוּם, זוֹ הַשִּׂמְחָה הֲכִי גְּדוֹלָה, שֶׁיְּכוֹלִים לַעֲשׂוֹת אֵרוּסִין וַחֲתֻנָּה.

וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הִנֵּה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זְכָה אוֹתָנוּ, וּפָתַחְנוּ קְהִלָּה בְּיַבְנְאֵל חוּץ לַיִּשּׁוּב, מְקוֹם נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים, יֵשׁ פֹּה סָמ״ךְ־מ״ם גְּדוֹל, אֲבָל גַּם עַם יִשְׂרָאֵל עָבְרוּ בַּמִּדְבָּר, וְזָכוּ שֶׁעָנְנֵי כָּבוֹד סְבָבוּ אוֹתָם, וְלֹא הִצְלִיחַ הַסָּמ״ךְ־מ״ם לְפַצְּלָם וּלְהַפְרִידָם. בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אָנוּ חַיִּים אֶת הַחַיִּים שֶׁלָּנוּ. הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן בַּקְּהִלָּה — מִקְוֶה טָהֳרָה. לָזֹאת אֲבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת כְּלַל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אִם רְצוֹנְכֶם לָתֵת צְדָקָה, יֵשׁ לָנוּ מִקְוֶה טָהֳרָה, מִקְוֶה מֵי

מַעְיָן, שֶׁכָּל אַחַת שֶׁתִּטְבֹּל שָׁם — תִּפָּקֵד בְּזֶרַע שֶׁל קַיָּמָא, הָבָה תַּעַזְרוּ לְנַדֵּב לַמִּקְוֶה, וּבְפָרָט אִלּוּ שֶׁגָּרִים בְּיַבְנְאֵל, צְרִיכִים לִשְׁמֹר שֶׁהַמִּקְוֶה יִהְיֶה נָקִי, וְלֹא יֶחְסַר כְּלוּם, וְנוּכַל לְהַמְשִׁיךְ עִמּוֹ. קְהִלָּה גַּם צְרִיכָה שׁוֹחֵט הָגוּן, שְׁחִיטָה כְּשֵׁרָה, לְצַעֲרֵנוּ הָרַב, מַאֲכִילִים בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל טְרֵפוֹת וּנְבֵלוֹת, וּמְפַטְּמִים בָּהֶם אֶת הַנֹּעַר, כִּי אֵין יוֹדְעִים מִי הַשּׁוֹחֵט. בָּרוּךְ הַשֵּׁם, הֵבֵאנוּ שׁוֹחֵט הָגוּן וְיָרֵא הַשֵּׁם, הָאטְלִיז עָבַר הַרְבֵּה יָדַיִם, אֲבָל, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, מִנִּיתִי מַשְׁגִּיחַ פְּרָטִי ר׳ ... בְּוַדַּאי יֵשׁ הַרְבֵּה מַה לְתַקֵּן לְמְהַדְּרִין מִן הַמְהַדְּרִין, חֲסִידִים מְאֹד מַקְפִּידִים לֶאֱכֹל רַק מֵהַחֵלֶק הַקִּדְמִי, וְיֵשׁ לָהֶם חֲמֵרוֹת גְּדוֹלוֹת, וְלָמָּה נִקְנֶה מִבְּשַׂר הַקּוֹלוֹת, אֲשֶׁר כָּל הַמַּחֲלוֹת בָּאוֹת רַק מִזֶּה! הַיּוֹם יֵשׁ שׁוֹחֲטִים קַלִּים וּפוֹחֲזִים, שֶׁרַחֲמָנָא לְצַלָּן, צוֹפִים בִּכְלֵי מַשְׁחִית, יֵשׁ שׁוֹחֲטִים הַמְחַלְּלִים שַׁבָּת, וְעוֹשִׂים בְּהַצְנֵעַ כָּל דָּבָר אָסוּר, וְכֵיצַד נֶאֱמָנִים הֵם עַל שְׁחִיטָה?! לָזֹאת, יֵשׁ לָנוּ, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, שׁוֹחֵט מְשֻׁלָּנוּ, רָצִיתִי שֶׁכְּלַל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יִקְנוּ מִשְּׁחִיטָה זוֹ, וּמִנִּיתִי מַשְׁגִּיחַ, וְאַף שֶׁעוֹלֶה הַבָּשָׂר יוֹתֵר, אֲבָל עָדִיף לֶאֱכֹל לְמְהַדְּרִין מִן הַמְהַדְּרִין, וְלֹא לֶאֱכֹל מַאֲכָל זוֹל, שֶׁהוּא טָרֵף, חַס וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁמָּצוּי הַיּוֹם, שֶׁהַ׳דָּבָר אַחֵר׳ עוֹלֶה זוֹל מְאֹד, וְעַל־כֵּן הָרוֹסִים קוֹנִים אוֹתוֹ, הַשֵּׁם יִשְׁמֹר. אֲנִי מְשַׁלֵּם פִּי שְׁלֹשָׁה וָחֵצִי עַל הַבָּשָׂר, הֱיוֹת שֶׁיֵּשׁ לִי שׁוֹחֵט פְּרָטִי, וְלֹא — אֵינֶנִּי אוֹכֵל בָּשָׂר. וְאָמַר פַּעַם רַבֵּנוּ זַ״ל, אִם אֵין בָּשָׂר כָּשֵׁר, אוֹכְלִים לֶחֶם וּמְלַפְּפוֹנִים, אֲבָל לְהִכָּשֵׁל בִּנְבֵלוֹת וּטְרֵפוֹת?! לָכֵן אֲנִי רוֹצֶה שֶׁהַבָּשָׂר שֶׁלָּנוּ יִהְיֶה תַּחַת הַשְׁגָּחָה שֶׁל מַשְׁגִּיחַ תְּמִידִי, אֲבָל תֵּדְעוּ שֶׁזֶּה עוֹלֶה יוֹתֵר, כִּי מַה שֶּׁמּוֹכְרִים בַּחוּץ, וְכָתוּב עַל זֶה ׳כָּשֵׁר׳, זֶה בְּלִי שׁוּם פִּקּוּחַ. אֲבָל כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה בָּשָׂר גְּלַאט, חָלָק, שֶׁיִּהְיֶה בְּלִי שׁוּם שְׁאֵלוֹת, צְרִיכִים מַשְׁגִּיחַ, וְאִם יֵשׁ שְׁאֵלָה צְרִיכִים לִשְׁאֹל אֶת הַמַּשְׁגִּיחַ וְלֹא אֶת הַשּׁוֹחֵט. וְזֶה, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, תִּקַּנּוּ, וַאֲנִי מְקַוֶּה מְאֹד, שֶׁכְּלַל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יִקְנוּ אֶת הַבָּשָׂר שֶׁל הַשּׁוֹחֵט שֶׁלָּנוּ, תַּחַת הַהַשְׁגָּחָה שֶׁל ר׳ ... נֶרוֹ יָאִיר. וְאִם לָאו — תַּאֲמִינוּ לִי, לֹא הָיִיתִי אוֹכֵל בָּשָׂר כְּלָל.

וְהִנֵּה, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָזַר לָנוּ, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ תַּלְמוּד־תּוֹרָה, בֵּית־סֵפֶר לְבָנוֹת, גַּנִּים, פְּעוּטוֹן, תַּעַזְרוּ לִי שֶׁנּוּכַל לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, יֵשׁ לָנוּ כּוֹלְלִים: כּוֹלֵל נֵץ,

כּוֹלֵל יוֹם, כּוֹלֵל עֶרֶב, כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאִתָּנוּ מְחֻיָּב לָתֵת בְּכָל יוֹם צְדָקָה, כִּי אֲפִלּוּ הֶעָנִי הַכִּי גָּדוֹל צָרִיךְ לִתֵּן צְדָקָה. וְלָכֵן עֲנִיֵּי עִירְךָ קוֹדְמִים, אֲזַי רֵאשִׁית, צְרִיכִים לַעֲזֹר לַמְלַמְּדִים, מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ יְלָדִים הַלּוֹמְדִים בַּתַּלְמוּד תּוֹרָה, עָלָיו לִתֵּן שָׂכַר לִמּוּד וְלֹא לְהִתְחַמֵּק מִכָּךְ, וְכֵן אֶפְשָׁר לִתֵּן בְּכָל חֹדֶשׁ לַמְלַמֵּד אוֹ לַמּוֹרָה אֵיזֶה סְכוּם, כֵּן הַמִּדָּה בְּעַם יִשְׂרָאֵל, מִי שֶׁרוֹצֶה שֶׁיִּהְיוּ לוֹ יְלָדִים טוֹבִים, יִתְמֹךְ בַּמְלַמְּדִים אוֹ בַּמּוֹרוֹת. אִם יוֹדְעִים שֶׁיֵּשׁ אֵילוּ מוּצָרִים בְּזוֹל, יֵשׁ לְדַאֹג לְיַדַּע אֶת הַמְחַנְּכִים וְכוּ', וְאַחַר־כָּךְ לִתֵּן צְדָקָה לְאַבְרְכֵי הַכּוֹלֵל יֵשׁ פֵּרוֹת בְּזוֹל, תְּחַלְּקוּ לְאַנְשֵׁי הַכּוֹלֵל, יֶשְׁנָן מְצָווֹת מִתְגַּלְגְּלוֹת, זֶה מַה שֶּׁנִּקַּח אִתָּנוּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה נח, ח): "וְהָלַךְ לְפָנֶיךָ צִדְקֶךָ".

לָזֹאת, אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! יֶשְׁנָן הַרְבֵּה צְדָקוֹת לָתֵת, וְיֶשְׁנָן הַרְבֵּה קֻפּוֹת, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁנּוֹתֵן לְכָל הַקֻּפּוֹת, בְּעֶרֶב הַיּוֹם הַקָּדוֹשׁ שָׁמִים הַרְבֵּה קֻפּוֹת, כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה לָנוּ זְכוּת בְּכָל מָקוֹם. כְּמוֹ־כֵן יֵשׁ לָנוּ מַעֲרֶכֶת שֶׁל מוֹסָדוֹת, אֲשֶׁר כֻּלָּן קֻפּוֹת שֶׁל צְדָקָה, וּצְרִיכִים לִתְמֹךְ בָּהֶן.

חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָזַר לָנוּ, וְיֵשׁ לָנוּ כְּהַיּוֹם גַּבַּאי נֶאֱמָן, גַּבַּאי צְדָקָה, ר' ... הַמּוֹסֵר נַפְשׁוֹ מַמָּשׁ לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְאֵינֶנּוּ לְבַד, יֶשְׁנָם שְׁנַיִם הַמְסַיְּעִים בְּיָדוֹ: ר' ... וְר' ... וְלָקְחוּ בִּרְצִינוּת אֶת כָּל עִנְיַן הַבַּיִת־הַכְּנֶסֶת. כִּי הֱיוֹת שֶׁחַיָּבִים אַרְבַּעַת אֲלָפִים שְׁקָלִים לְהוֹצָאוֹת הַחַשְׁמַל, רוֹצִים לְנַתֵּק שָׁם אֶת הַחַשְׁמַל, וְאֵילוּ בּוּשׁוֹת הֵן!? וְלָקְחוּ עַל עַצְמָם לְשַׁלֵּם. דִּבַּרְתִּי כְּבָר הַרְבֵּה פְּעָמִים עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁעֲלִיּוֹת צְרִיכִים לִמְכֹּר, כִּי אִם יֵשׁ מְנְיָן מְצֻמְצָם יְכוֹלִים לְחַלֵּק אֶת הָעֲלִיּוֹת כָּל שָׁבוּעַ שְׁבוּעַיִם, אֲבָל כְּשֶׁיֵּשׁ מִנְיָן גָּדוֹל, אֲזַי צְרִיכִים לִמְכֹּר אֶת הָעֲלִיּוֹת, כִּי לָמָּה לִי יִהְיֶה פַּעַם בַּחֲצִי שָׁנָה וּלְאַחַר כָּל שָׁבוּעַ, עַל־כֵּן מוֹכְרִים אֶת הַמִּצְוֹוֹת, אֶת הָעֲלִיּוֹת, שֶׁזֶּה עִנְיָן גָּדוֹל. אֲבָל בָּזֶה שֶׁמּוֹכְרִים אֶת הַמִּצְוֹוֹת, זֶהוּ כֶּסֶף שֶׁל נֶדֶר, אֶחָד קוֹנֶה בַּעֲבוּר חֲמִשִּׁים שְׁקָלִים עֲלִיָּה, כִּי נָדַר חֲמִשִּׁים שֶׁקֶל, אַחֵר קוֹנֶה בַּעֲבוּר מֵאָה שְׁקָלִים וְכֵן הָלְאָה, וְאוֹי לָאָדָם הָעוֹבֵר עַל אִסּוּר נֶדֶר, הַשֵּׁם יִשְׁמֹר, חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מַזְהִירִים, טוֹב שֶׁלֹּא תִּדֹּר מִשֶּׁתִּדֹּר וְלֹא תְּשַׁלֵּם.

הָיְתָה פַּעַם תְּקוּפָה, שֶׁכָּל הַשָּׁנָה לֹא קִבַּלְתִּי עֲלִיָּה, אֶלָּא בְּשִׁמְחַת תּוֹרָה, כִּי לֹא הָיָה לִי כֶּסֶף לִקְנוֹת עֲלִיָּה, לֹא הָיָה לִי מַמָּשׁ בַּעֲבוּר אֹכֶל, עַל־כֵּן לֹא יָכֹלְתִּי לִקְנוֹת עֲלִיָּה, אַף שֶׁרָצִיתִי מְאֹד, אֲבָל לֹא הָיָה לִי בַּמֶּה לְשַׁלֵּם. וּפַעַם אַחַת הָיִיתִי בְּשִׁוִיצָרְיָה בְּשַׁבָּת, וְקָרְאוּ אוֹתִי לַתּוֹרָה, וְהַגַּבַּאי דָּחַק שֶׁעָלַי לְנַדֵּב מַשֶּׁהוּ, וּמֵחֹסֶר בְּרֵרָה אָמַרְתִּי סְכוּם בְּלִי גֶּדֶר (וְכֵן כְּדַאי לוֹמַר ׳בְּלִי גֶּדֶר׳) שֶׁל עֲשָׂרָה דוֹלָר, וְשָׁכַחְתִּי מִזֶּה לְאַחַר שַׁבָּת וְנָסַעְתִּי. בַּדֶּרֶךְ חָזְרָה הִזְכִּירָה לִי זוּגָתִי שֶׁשָּׁכַחְנוּ בַּמָּקוֹם אֶת כָּל חֻפְצֵנוּ יִקְרֵי הָעֵרֶךְ, תַּכְשִׁיטִים וְאַרְנַק כֶּסֶף וְכוּ׳. הֵשַׁבְתִּי לָהּ, שֶׁנִּטַלְפֵּן לִשְׁמֹעַ מַה קּוֹרֶה וְכוּ׳, וּבֵין כָּךְ כְּבָר הָיִינוּ בְּמֶרְחַק שֶׁל אַרְבַּע שָׁעוֹת מִשָּׁם, וּבְאֵיזוֹ תַּחֲנָה צִלְצְלָה זוּגָתִי לְאוֹתוֹ מָלוֹן, וְהִתְבּוֹדַדְתִּי לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי תָּמִיד כְּשֶׁקּוֹרֶה לִי מַשֶּׁהוּ, אֲנִי מִתְבּוֹדֵד לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְעוֹרֵךְ חֶשְׁבּוֹן נֶפֶשׁ מַדּוּעַ הִגִּיעַ לִי דָּבָר זֶה, אִם עוֹבֵר עָלַי אֵיזֶה מַשֶּׁבֶר, אוֹ אָבַד לִי מַשֶּׁהוּ, אוֹ אֵרַע לִי אֵיזֶה הֶפְסֵד וְכוּ׳, אֲנִי מְפַשְׁפֵּשׁ בְּמַעֲשַׂי עַל מַה וְלָמָּה אֵרַע לִי הַדָּבָר. וְתוֹךְ כְּדֵי כָּךְ שֶׁהִתְבּוֹדַדְתִּי, נִזְכַּרְתִּי שֶׁנָּדַרְתִּי עֲשָׂרָה דוֹלָר, וְלֹא שִׁלַּמְתִּי, וְאִם־כֵּן יֵשׁ לִי הַתְרוּץ מַדּוּעַ שָׁכַחְנוּ אֶת הַדְּבָרִים. וְזוּגָתִי דִּבְּרָה עִם בַּעַל־הַבַּיִת דְּשָׁם, וְאָמַר שֶׁאֶכֶן הַכֹּל נִמְצָא אֶצְלוֹ שָׁמוּר וְאֵין מַה לִּדְאֹג וְכוּ׳, וּבֵין כָּךְ לַחֲזֹר כָּרֵגַע אִי אֶפְשָׁר, אֲבָל קִבַּלְתִּי עַל עַצְמִי שֶׁנִּשְׁלַח שָׁלִיחַ לְשָׁם, וְיִשַׁלֵּם אֶת הָעֲשָׂרָה דוֹלָר וְכוּ׳, וְיָבִיא לָנוּ אֶת אֲשֶׁר שָׁכַחְנוּ. וְתֵכֶף כְּשֶׁאֲנִי מְדַבֵּר עִם זוּגָתִי בְּעִנְיָן זֶה, אֲנִי רוֹאֶה אַבְרֶךְ מִבּוֹרוֹ־פַּארְק שֶׁהוּא בַּדֶּרֶךְ לַמָּלוֹן הַזֶּה וְכוּ׳, בּוֹ שָׁהִינוּ אָנוּ. וְנָתַתִּי לוֹ פֶּתֶק שֶׁהוּא שָׁלִיחַ שֶׁלִּי, וְשֶׁיִּתְּנוּ לוֹ אֶת חֻפָּצַי, וְכֵן הוּא יִתֵּן עֲשָׂרָה דוֹלָר וְכוּ׳, וְאוֹתוֹ אַבְרֶךְ הָיָה בְּמָלוֹן זֶה שָׁבוּעַ, וְאַחַר־כָּךְ הִגִּיעַ לְבוֹרוֹ־פַּארְק, וְהֵשִׁיב אֶת הָאֲבֵדָה וְכוּ׳, וְאָז רָאִיתִי מַה זֶּה נֶדֶר. יֵשׁ מְנָהָג אֵצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁקּוֹנִים עֲלִיּוֹת בְּמֵאָה שֶׁקֶל, מָאתַיִם שֶׁקֶל וְכוּ׳, וְאָדָם חוֹשֵׁב שֶׁלֹּא יִשְׁכַּח לְשַׁלֵּם, וְאוֹמֵר לְעַצְמוֹ: הֲלֹא פַּעַם אֶהְיֶה עָשִׁיר וַאֲשַׁלֵּם זֹאת כְּבָר אֵי פַּעַם בֶּעָתִיד, אַךְ לֹא וָלֹא! בַּעֲוֹן נְדָרִים יְלָדִים נֶחֱלִים, וְאִשְׁתּוֹ מֵתָה. אֵיֶנְנִי רוֹצֶה לְהוֹצִיא מִפִּי אֶת הַדְּבָרִים, אֲבָל רוֹאִים שֶׁיְּלָדִים נַעֲשִׂים חוֹלִים, הָאִשָּׁה חוֹלָה וְכוּ׳, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְאֵין שָׂמִים עַל לֵב, אוּלַי מֵחֲמַת עֲוֹן נְדָרִים. לָזֹאת, רָצִיתִי לְתַקֵּן תִּקּוּן הַהֵיכָל, כְּשֶׁאָדָם קוֹנֶה עֲלִיָּה אוֹ פְּתִיחַת הַהֵיכָל אוֹ הַגְבָּהַת סֵפֶר תּוֹרָה,

יְשַׁלֵּם תֵּכֶף־וּמִיָּד בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת לְר׳ ... וְלֹא לְקְנוֹת וְלַחֲשֹׁב שֶׁיְּשַׁלֵּם אֶת הַחֲמִשִּׁים שֵׁ״ח בְּמֶשֶׁךְ שָׁנָה, וּבְכָל יוֹם יִזְרֹק כַּמָּה אֲגוֹרוֹת לִצְדָקָה. כִּי עָוֹן נִדָּרִים חָמוּר בִּמְאֹד מְאֹד, וּמֻכְרָחִים גַּבַּאי שֶׁיִּגְבֶּה, וְכָךְ לֹא יִהְיוּ לָנוּ בְּעָיוֹת לְשַׁלֵּם מַיִם, חַשְׁמַל וְכוּ׳, כִּי מִכֶּסֶף עֲלִיּוֹת יִהְיֶה לְשַׁלֵּם אֶת כָּל חוֹבוֹת בֵּית־הַכְּנֶסֶת.

אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! עָלֵינוּ לִשְׁמֹחַ מְאֹד מְאֹד, שֶׁבָּרוּךְ הַשֵּׁם, יֵשׁ לָנוּ רַבִּי כָּזֶה, שֶׁבְּכֹחוֹ אָנוּ מַתְחִילִים לְהִתְבּוֹנֵן עַל דְּבָרִים קְטַנְטַנִּים, שֶׁצְּרִיכִים לַחֲזֹר עֲלֵיהֶם בִּתְשׁוּבָה, וְכָל שֶׁכֵּן, שֶׁיֵּשׁ בֵּינֵינוּ אֲנָשִׁים שֶׁצְּרִיכִים לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה עַל דְּבָרִים רְצִינִיִּים, כִּי סוֹף כָּל סוֹף אִם לוֹיִם כֶּסֶף אֵצֶל מִישֶׁהוּ, צְרִיכִים לְשַׁלֵּם חַחוֹב, כְּדִכְתִיב (תְּהִלִּים לז, כא): ״לֹוֶה רָשָׁע וְלֹא יְשַׁלֵּם״, הַמִּדְרָשׁ אוֹמֵר בְּפָרָשַׁת שָׁבוּעַ זוֹ, מִי שֶׁהוּא בַּעַל מַחֲלֹקֶת נִקְרָא רָשָׁע, מִי שֶׁלּוֹוֶה וְלֹא מְשַׁלֵּם נִקְרָא רָשָׁע, מִי שֶׁמְּדַבֵּר לְשׁוֹן הָרָע נִקְרָא רָשָׁע. לָכֵן כִּדֵי שֶׁלֹּא נִקָּרֵא 'רְשָׁעִים', הָבָה נַחְדֵּל מֵהַמַּחֲלֹקֶת זֶה עִם זֶה, וְנַקְבֵּל עַל עַצְמֵנוּ שֶׁאֵינֶנּוּ חוֹלְקִים זֶה עַל זֶה בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, יִהְיֶה מַה שֶׁיִּהְיֶה וְיִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה. הָבָה נַפְסִיק לְדַבֵּר לְשׁוֹן הָרָע זֶה עַל זֶה, הָבָה נְשַׁלֵּם לְמִי שֶׁחַיָּבִים לוֹ חוֹבוֹת!

וּמָה אֶעֱשֶׂה? מֵאָז הָעַרְבִי, יִמַּח שְׁמוֹ, גָּנַב מִמֶּנִּי כִּמְעַט מִלְיוֹן שֶׁקֶל, אֲשֶׁר בְּוַדַּאי עַד הַיּוֹם אֲנִי שָׁב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, כִּי מָה וְאֵיךְ קָרָה לִי דָּבָר כָּזֶה, אֲבָל הִכְנִיסָנִי בְּבוֹץ גָּדוֹל, וּמֵאָז אֲנִי לוֹוֶה מִזֶּה וּמַחֲזִיר לְזֶה, לוֹוֶה מִזֶּה וּמַחֲזִיר לְזֶה וְכוּ׳, אֲזַי לָמַדְתִּי לֶקַח, שֶׁאָסוּר לְהַאֲמִין לְאַף בְּרִיָּה, וְלָכֵן הָבָה וּנְשַׁלֵּם אֶחָד לַשֵּׁנִי, אִם אֶחָד חַיָּב לַשֵּׁנִי חוֹבוֹת — יְשַׁלֵּם לוֹ, וְלֹא — נִקְרָא רָשָׁע, אַפִלּוּ מְעַט דְּמְעַט יְשַׁלֵּם, אַךְ אַל יִתְחַמֵּק מִן הַחוֹב וְכוּ׳. וְיִתְנַצֵּל שֶׁאֵין לוֹ כָּרֶגַע לְשַׁלֵּם בְּבַת אַחַת, אַךְ יִתֵּן בְּכָל פַּעַם קְצָת, עַד שֶׁיְּסַלֵּק אֶת כָּל הַחוֹב. הָבָה נַשְׁלִים זֶה עִם זֶה! נַעֲזֹר זֶה לָזֶה! נַעֲזֹר שֶׁאוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל יִתְפַּשֵּׁט בָּעוֹלָם, כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, אַל תִּהְיוּ בַּטְלָנִים, הָרְחוֹב מָלֵא שֶׁפַע, מָלֵא כֶּסֶף, אֲבָל אֵינְכֶם רוֹצִים לֵילֵךְ לְקַחְתּוֹ, אִם תֵּצְאוּ לַהֲפָצָה, תִּרְאוּ שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִתֵּן לָכֶם שֶׁפַע שֶׁל כֶּסֶף.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁנִּזְכֶּה לְאַחֵד אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּיַחַד, וַאֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, יֵשׁ לָנוּ הִזְדַּמְּנוּת פֹּז, בּוֹנִים שִׁכּוּן שֶׁל שִׁשִּׁים דִּירוֹת, מִי שֶׁמְּעֻנְיָן מְחוּץ לַיַּבְנְאֵל לְהֵרָשֵׁם זוֹ הַשְׁקָעָה טוֹבָה, אִם תַּשְׁקִיעוּ בַּבַּנְק כֶּסֶף, לֹא תוֹצִיאוּ אַחַר שָׁלֹשׁ אַרְבַּע שָׁנִים רֶבַע מֵהַהַשְׁקָעָה שֶׁתַּשְׁקִיעוּ כָּאן, כִּי מְחִיר הַדִּירוֹת עוֹלֶה מְאֹד, יַבְנְאֵל עַתָּה מוֹשָׁבָה — וְתִהְיֶה עִיר, זִכְרוּ מַה שֶּׁאֲנִי אוֹמֵר לָכֶם, זֶה רָשׁוּם וְכָתוּב בְּחֻקֵּי הַמְּדִינָה. הִנֵּה פְּתַח־תִּקְוָה הָיְתָה מוֹשָׁבָה וְהָפְכָה לְעִיר. הִנֵּה אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ קָנוּ בְּשִׁבְעִים אֶלֶף דּוֹלָר דִּירוֹתֵיהֶם, וְהַיּוֹם יְכוֹלִים לְמָכְרָם בְּמֵאָה עֶשְׂרִים אֶלֶף דּוֹלָר, מֵאָה שְׁלֹשִׁים וְאַף בְּמֵאָה וַחֲמִשִּׁים וְכוּ׳, וְלָכֵן תִּרָשְׁמוּ אֵצֶל ר׳ ... וְאֵצֶל ר׳ ..., שֶׁהֵם חַבְרֵי הַמּוֹעֵצָה, וְאַל תִּהְיוּ בַּטְלָנִים, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁהַקִּבּוּץ שֶׁלָּנוּ יִגְדַּל, וְהָעִקָּר, שֶׁנּוּכַל לָתֵת חִנּוּךְ קָדוֹשׁ וְטָהוֹר לִילָדֵינוּ, שֶׁלֹּא יֵדְעוּ מַה זֶּה זֶבֶל וְלִכְלוּךְ, וְנִזְכֶּה לִרְאוֹת מֵהֶם רֹב נַחַת, וְיִהְיֶה לְכֻלָּם סִימָן טוֹב וּמַזָּל טוֹב. וְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ! תַּתְחִילוּ לִרְקֹד מֵרֹב שִׂמְחָה, בַּחוּץ לֹא מְשַׂעֲרִים אֵילוּ שְׂמָחוֹת יֵשׁ בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְעוֹד יִתְקַיֵּם, שֶׁלִּפְנֵי הַצָּהֳרַיִם יִהְיֶה בְּרִית, אַחַר הַצָּהֳרַיִם בַּר־מִצְוָה, וּבָעֶרֶב תִּהְיֶה חֲתֻנָּה. הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁאֶזְכֶּה לְהִשְׁתַּתֵּף בְּשִׂמְחוֹתֵיכֶם.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ בִּתְפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם, וְתִרְווּ נַחַת מִכָּל יוֹצְאֵי חֲלָצֵיכֶם.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תנז.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר בָּלָק, י״ב תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

דַּע לְךָ, שֶׁאֲנַחְנוּ מְקֻרָבִים אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלָכֵן עָלֵינוּ לַעֲסֹק

בְּפַרְסוּם שְׁמוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּעוֹלָם, כִּי (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן סז): הַצַּדִּיק הוּא הַיְפֵי וְהַפְּאֵר וְהַחֵן שֶׁל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, אֲבָל הוּא נֶעְלָם נֶעְלָם לְגַמְרֵי מִכָּל הָעוֹלָמוֹת וְכוּ׳, וְלָכֵן עָלֵינוּ לְגַלּוֹתוֹ לְכֻלָּם, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁהוּא נִתְגַּלֶּה, עַל יָדוֹ מִתְגַּלֶּה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּבְנֵי אָדָם מִתְעוֹרְרִים וּמִתְחַזְּקִים לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְנִפְתָּחוֹת עֵינֵיהֶם לִרְאוֹת בִּגְדֻלַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְהָעִקָּר לְהִסְתַּכֵּל עַל עַצְמוֹ אֵיךְ הוּא אוֹחֵז בְּהַד׳ יְסוֹדוֹת שֶׁלּוֹ: אֵשׁ, רוּחַ, מַיִם, עָפָר, אֲשֶׁר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ד׳): כָּל הַתַּאֲוֹוֹת רָעוֹת וְהַמִּדּוֹת רָעוֹת בָּאִים מִשָּׁם וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם.

מָה אֹמַר לְךָ! רָאוּי לָנוּ לִשְׂמֹחַ מְאֹד עִם רַבֵּנוּ זַ״ל: ״בְּךָ רַבֵּנוּ נָגִילָה, בְּךָ רַבֵּנוּ וְנִשְׂמְחָה״, הָעִקָּר לֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מִשּׁוּם בְּרִיָּה, צְרִיכִים לָדַעַת, שֶׁבְּרֶסְלֶבֶר חֲסִידוּת אֵינָהּ מְצֻמְצֶמֶת בְּמָקוֹם אֶחָד, דְּבַר רַבֵּנוּ זַ״ל הוּא מַתָּנָה לְכָלַל יִשְׂרָאֵל וּלְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, פְּשׁוּטוֹ כְּמַשְׁמָעוֹ.

הָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי אַהֲרֹן מִקַּרְלִין זִי״ע, אָמַר (בֵּית אַהֲרֹן אֶמֹר): מַה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לַכֹּל אַף רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי לַכֹּל, אַף לְהַפְּשׁוּטִים. וְאוֹתָהּ אִמְרָה יְכוֹלִים לוֹמַר עַל רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי הוּא יוֹרֵד עַד כָּל אֶחָד וְאֶחָד וְכוּ׳, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּתְמִיד בְּלִמּוּדָיו הַקְּדוֹשִׁים, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תנח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר בָּלָק, י״ב תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוּ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד לִשְׁמֹר עַצְמְךָ מִכַּעַס וּמִקְּפֵדוּת, כִּי ״כַּעַס בְּלֵב כְּסִילִים יָנוּחַ״ (קֹהֶלֶת ז, ט), וְ״הַכְנֵס בַּחשֶׁךְ יְהַלֵּךְ״ (שָׁם ב, יד),

וְלָכֵן מָה אַתָּה צָרִיךְ לְכָעֵס וּלְהַקְפִּיד עַל עוֹלָם שֶׁאֵינוֹ שֶׁלְּךָ וְכוּ׳, עוֹד מְעַט תֵּצֵא מִפֹּה וְכוּ׳, וּכְבָר יִשְׁכְּחוּ מִמֶּנּוּ לְגַמְרֵי וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לְךָ לִהְיוֹת בְּכַעַס וַעֲצָבְנִי? תַּחֲשֹׁב הֵיטֵב, כִּי עוֹד מְעַט אַתָּה יוֹצֵא מִזֶּה הָעוֹלָם, וְזוֹ מַחֲשָׁבָה עֲמֻקָּה. וְרַבֵּנוּ זַ״ל לִמֵּד אוֹתָנוּ (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נד): צְרִיכִים לִזְכֹּר בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, שְׁמִירַת הַזְּכָרוֹן צְרִיכִים עַל הַתַּכְלִית הַנִּצְחִית, אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטָּעָה עַצְמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תנט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר בָּלָק, י״ב תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה רַק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה וּתְמַעֵט בְּדִבּוּר, כִּי כָּךְ אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת מְרִיבָה, סִימָן לה): מִי שֶׁעָצוּר בְּמִלִּין, לֹא יוּכַל אוֹתוֹ שׁוּם אָדָם; וְרֹב הַצָּרוֹת שֶׁאָדָם סוֹבֵל הֵן רַק מֵחֲמַת שֶׁמַּפְקִיר אֶת דִּבּוּרוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי כא, כג): ״שֹׁמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ, שֹׁמֵר מִצָּרוֹת נַפְשׁוֹ״; כְּשֶׁאָדָם אֵינוֹ מְדַבֵּר, אַף אֶחָד לֹא יָכוֹל לְנַצֵּחַ אוֹתוֹ. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת יִרְאָה, סִימָן ד׳): מִי שֶׁמְּמַעֵט בְּשִׂיחָה יִזְכֶּה לְיִרְאָה. וְלָכֵן תַּפְסִיק כְּבָר לְהִתְוַכֵּחַ עִם הַמִּתְנַגְּדִים שֶׁלְּךָ וְכוּ׳, לֹא תִּפְעַל אֶצְלָם מְאוּמָה, וְזֶה בָּרוּר.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תס.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר בָּלָק, י״ב תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת מַה שֶּׁשָּׁאַלְתָּ וְכוּ׳, מָה אֹמַר לְךָ! רַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ בְּפֵרוּשׁ (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן עא) עַל מַה שֶּׁכָּתוּב בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (וַיֵּשֶׁב קפח. וְכֵן וַיְחִי ריט:), שֶׁעַל פְּגַם הַבְּרִית, בִּפְרָט מַאן דְּאוֹשִׁיד זַרְעָא בְּרֵיקָנְיָא, חַס וְשָׁלוֹם [הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה], אֵין מוֹעִילָה לוֹ תְּשׁוּבָה. וְאָמַר עַל זֶה רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁאֵין הַדָּבָר כֵּן, רַק עַל הַכֹּל מוֹעִילָה תְּשׁוּבָה, וְאָמַר שֶׁבְּזֶה הַמַּאֲמָר זֹהַר אֵין שׁוּם אָדָם מֵבִין הַפְּשָׁט רַק הוּא לְבַד. וְהַכְּלָל, שֶׁבֶּאֱמֶת מוֹעִילָה תְּשׁוּבָה בְּוַדַּאי עַל חֵטְא זֶה, אֲפִלּוּ אִם הִרְבָּה לִפְשֹׁעַ, חַס וְשָׁלוֹם, בָּזֶה, וּכְבָר מוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן מט), שֶׁעִקַּר הַתְּשׁוּבָה הוּא לְבַל יַעֲשֶׂה עוֹד מִכָּאן וּלְהַבָּא. וְהוּא מֻכְרָח לַעֲבֹר בְּאֵלּוּ הַמְּקוֹמוֹת וְהָעִנְיָנִים שֶׁהָיָה בָּהֶם בַּתְּחִלָּה וּלְהִתְנַסּוֹת שָׁם וְכוּ׳, וּכְשֶׁמְּרַחֵם עַל עַצְמוֹ עַכְשָׁו, וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה עוֹד מַה שֶּׁעָשָׂה מִקֹּדֶם, וּמְשַׁבֵּר תַּאֲוָתוֹ, זֶהוּ עִקַּר הַתְּשׁוּבָה וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם.

בְּוַדַּאי אֵין לְמַעְלָה מִלִּמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, עַד כְּדֵי כָּךְ, שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְרוּשַׁלְמִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, פֶּרֶק ד׳, הֲלָכָה ח׳): כֵּיוָן שֶׁקִּבַּלְתֶּם עֲלֵיכֶם עֹל תּוֹרָה, מַעֲלֶה אֲנִי עֲלֵיכֶם כְּאִלּוּ לֹא חֲטָאתֶם מִימֵיכֶם; אָדָם שֶׁנִּכְשַׁל עִם כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה עֲבֵרוֹת חֲמוּרוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֲבָל אִם הוּא לוֹקֵחַ אֶת עַצְמוֹ, וְנִכְנָס בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲזַי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מוֹחֵל לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו. וְלָכֵן אֲנִי שׁוֹאֵל אוֹתְךָ — הַאִם זֶה לֹא כְּדַאי לִלְמֹד תּוֹרָה, שֶׁבָּזֶה נִתְכַּפְּרִים לוֹ כָּל עֲוֹנוֹתָיו?!

וְעַיֵּן בַּסֵּפֶר ״צִדְקַת הַצַּדִּיק״ (אוֹת צז) לְהַגָּאוֹן הַצַּדִּיק רַבִּי צָדוֹק הַכֹּהֵן מִלּוּבְלִין זִי״ע: דְּהַתִּקּוּן לַמּוֹצִיא זֶרַע לְבַטָּלָה הוּא עֵסֶק הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ (קִדּוּשִׁין ל:): בָּרָאתִי יֵצֶר הָרַע בָּרָאתִי תּוֹרָה תַּבְלִין, וְאָמְרוּ (סֹטָה נב.): הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא קָרָאוֹ רַע, וְהַיְנוּ עַל עָוֹן דּוֹר הַמַּבּוּל, דְּהַיְנוּ מוֹצִיא זֶרַע לְבַטָּלָה [וְאָמְרוּ (קִדּוּשִׁין יג.), דְּלֹא נִגְזַר עַל דָּגִים שֶׁבַּיָּם, הַיְנוּ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, כְּמוֹ שֶׁמּוּבָא בְּמָקוֹם אַחֵר עַל פָּסוּק (בְּרֵאשִׁית א, כא): ״וּרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם״], וּכְמוֹ שֶׁמּוּבָא (זֹהַר בְּרֵאשִׁית נז.), וְכֵן (נִדָּה יג.) דְּנִקְרָא רַע זֶה הַיֵּצֶר רַע בָּרָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּכְמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מִיכָה ד, ו): ״וַאֲשֶׁר הֲרֵעוֹתִי״, וְלָכֵן יִמְצָא זֶה גַּם בַּחֲלוֹם,

שֶׁדָּבָר זֶה נִכָּר שֶׁאֵינוֹ מִפְּעֲלַת אָדָם. וְתַבְלִין הוּא לְמַתֵּק הַמַּאֲכָל הַיְנוּ לַהֲפֹךְ הָרַע לְטוֹב מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה ט׳, סִימָן ז׳): זֶה יֵצֶר הָרַע, שֶׁעַל־יְדֵי דִּבְרֵי תוֹרָה נִמְתָּק. וְהִנֵּה אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת טז.): דִּדְבָרֵי תוֹרָה מַעֲלִין מִטֻּמְאָה לְטָהֳרָה. וּמַה שֶּׁמּוּבָא (זֹהַר נֹחַ סב.), דְּאֵין מוֹעִילָה תְּשׁוּבָה, הוּא עַל דֶּרֶךְ שֶׁאָמְרוּ (רֹאשׁ הַשָּׁנָה יח.): בְּזֶבַח אֵין מִתְכַּפֵּר, אֲבָל מִתְכַּפֵּר בַּתּוֹרָה, הָכִי נָמֵי כֵּן, עַיֵּן שָׁם.

עוֹד כָּתַב בְּסִפְרוֹ שָׁם (אוֹת קח), וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה אָמְרוּ (זֹהַר נֹחַ סב.) דְּאֵין מוֹעִילָה תְּשׁוּבָה, וְהַיְנוּ כִּי טִפֵּי זֶרַע נִמְשָׁךְ מֵהַמֹּחַ, וּפָגַם בְּטִפֵּי מֹחוֹ. וְהַתְּשׁוּבָה הִיא בַּלֵּב, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יְשַׁעְיָה ו, י): ״וּלְבָבוֹ יָבִין וְשָׁב״; וּלְכָךְ אִי אֶפְשָׁר לְתַקֵּן עַל יָדָהּ הַחָכְמָה שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִמֶּנָּהּ, רַק צָרִיךְ תּוֹרָה, שֶׁהִיא נוֹבְלוּת חָכְמָה שֶׁלְּמַעְלָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה יז, סִימָן ה׳); וְהִיא גַּם־כֵּן בַּמֹּחַ [וְנִקְרָא י״ש כַּנּוֹדָע בְּגִימַטְרִיָּה קֵר״י], וְלֵב נִשְׁבָּר לְהִיוֹת מַמָּשׁ כְּאַיִן, שֶׁהוּא בְּכֶתֶר כַּנּוֹדָע, וּכְמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים לד, יז): ״פְּנֵי הַוָ״ה בְּעוֹשֵׂי רָע״, הוּא עָוֹן זֶה שֶׁנִּקְרָא כֵּן לְהַכְרִית מֵאֶרֶץ וְגוֹ׳, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יְשַׁעְיָה ס, כא): ״וְעַמֵּךְ כֻּלָּם״ וְגוֹ׳, שֶׁיִּרַשַׁת הָאָרֶץ הִיא רַק לַצַּדִּיק, דְּהַיְנוּ שׁוֹמֵר הַבְּרִית, וְאָמַר צָעֲקוּ וְגוֹ׳, תְּפִלָּה הִיא עֵצָה נֶגֶד לְהַכְרִית מֵאֶרֶץ [שֶׁהַתְּפִלָּה שָׁרְשָׁהּ בְּמַלְכוּת שֶׁהִיא אֶרֶץ הָעֶלְיוֹנָה, וּפְגָמוֹ הִגִּיעַ לָהּ, כְּעִנְיַן הַוָ״ה צִלְּךָ, מַמָּשׁ דְּגַמַּת הַצֵּל עוֹשֶׂה מַה שֶּׁהוּא עוֹשֶׂה, אִם לְטוֹב אִם לְהֶפֶךְ, חַס וְשָׁלוֹם]. אֲבָל לִהְיוֹת קָרוֹב לְהַשֵּׁם, הָעֵצָה — שִׁבִירַת לֵב, ״וְאֶת דַּכְּאֵי רוּחַ״ וְגוֹ׳ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; חֲרִי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ, שֶׁתּוֹרָה וּתְפִלָּה זֶה תִּקּוּן לַחֵטְא הַזֶּה, וְלָכֵן תַּתְמִיד בִּלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאִם תּוּכַל לִלְמֹד בְּכָל יוֹם ח״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת — אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, כִּי זֶה הוֹרֵג אֶת הַיֵּצֶר הָרַע לְגַמְרֵי, וְכֵן לְהַרְבּוֹת בְּשִׂיחוֹת וּתְפִלּוֹת, לְבַקֵּשׁ עַל נַפְשְׁךָ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאָז וְשָׁב וְרָפָא לְךָ.

אִם תִּזְכֶּה לִנְסֹעַ אֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלָתֵת שָׁמָּה פְּרוּטָה לִצְדָקָה, וְלוֹמַר אֶת הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים הַנִּקְרָאִים ׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳, אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל הִבְטִיחַ, שֶׁאַפִלּוּ אִם עָצְמוּ וְגָבְהוּ חֲטָאָיו וּפְשָׁעָיו, אִם רַק יָבוֹא אֶל צִיּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ, וְיִתֵּן פְּרוּטָה לִצְדָקָה, וְיֹאמַר

אֶת הַ׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳, יוֹצִיאוּ מֵהַשְׁאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתָּיו. וְלָכֵן כְּדַאי לְךָ לִנְסֹעַ אֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאָז תִּזְכֶּה אֶל הַתִּקּוּן הַכִּי גָּדוֹל שֶׁרַק יָכוֹל לִהְיוֹת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תסא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר בָּלָק, י״ב תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזָּרַח.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּעִנְיַן וְכוּ׳, שֶׁבְּזֶה אוֹתְךָ מְאֹד וְכוּ׳, זְכֹר מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ו׳), שֶׁעִקַּר הַתְּשׁוּבָה — לִשְׁמֹעַ בְּזִיּוֹנוֹ יִדֹּם וְיִשְׁתֹּק וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; וְאָמַרְתִּי רֶמֶז (תְּהִלִּים קז, כ): יִ׳שְׁלַח דְּ׳בָרוֹ וְ׳יִרְפָּאֵם וְ׳יְמַלֵּט מִ׳שְּׁחִיתוֹתָם, רָאשֵׁי תֵּבוֹת יְ׳דִ׳וֹ׳ם, בָּרֵגַע שֶׁאָדָם שׁוֹלֵחַ אֶת דִּבּוּרָיו (הַיְנוּ שֶׁאֵינוֹ מְדַבֵּר), וְיִרְפָּאֵם (כְּבָר יֵשׁ לוֹ רְפוּאָה), כִּי רֹב הַצָּרוֹת בָּאוֹת לָאָדָם מֵחֲמַת רִבּוּי הַדִּבּוּר, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כט), שֶׁעַל־יְדֵי הַדִּבּוּר שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ, נִלְחָץ לוֹ הַמֹּחַ; וְלָכֵן כְּשֶׁאֵינוֹ מְדַבֵּר, יֵשׁ לוֹ רְפוּאָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה וְיִמַּלֵּט מִשְּׁחִיתוֹתָם (תִּתְבַּטֵּל כָּל הַשְּׁחִיתוּת שֶׁיֵּשׁ בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי הַכֹּל מֻשְׁחָת, וְלֹא כְּדַאי אֲפִלּוּ לְהַתְחִיל לְהִתְעָרֵב עִם בְּנֵי־אָדָם, שֶׁכֻּלָּם מֻשְׁחָתִים).

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תסב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר בָּלָק, י״ב תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי תָּמִיד מְעוֹרֵר אֶת הַמְּלַמְּדִים, שֶׁיֵּדְעוּ אֵיזוֹ זְכוּת יֵשׁ לָהֶם, וּבִפְרָט בַּדּוֹר הַזֶּה, שֶׁמִּתְרַבֶּה הַמִּינוּת וְהָאֶפִּיקוֹרְסוּת, וּמַעֲבִירִים עַל הַדַּת בְּכָל יוֹם מִלְיוֹנִים מִיַּלְדֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם אֲפִלּוּ לֹא יוֹדְעִים מַה זֶּה ״שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָ״ה אֱלֹקֵינוּ יְהוָ״ה אֶחָד״, עִקַּר הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה נֶחְסָמָה מֵהֶם. וְלָכֵן מִצְוָה גְּדוֹלָה מִי שֶׁיָּכוֹל לִהְיוֹת מְלַמֵּד — לְלַמֵּד אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֱמוּנָה, תָּבוֹא עָלָיו בְּרָכָה, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בָּבָא בַּתְרָא ח:) עַל הַפָּסוּק (דָּנִיֵּאל יב, ג): ״וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד״ — אֵלּוּ מְלַמְּדֵי תִּינוֹקוֹת; וְהַפֵּרוּשׁ הַפָּשׁוּט הוּא, כְּמוֹ שֶׁלֹּא יְכוֹלִים לִסְפֹּר אֶת הַכּוֹכָבִים, כִּי הֵם לְאֵין סְפֹר, כָּךְ אִי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר אֶת גֹּדֶל הַשָּׂכָר שֶׁל מְלַמְּדֵי תִּינוֹקוֹת, שֶׁמַּחְדִּירִים בָּהֶם אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ וְיִרְאַת שָׁמַיִם שְׁלֵמָה, וּבִפְרָט עַכְשָׁו, שֶׁהָעֵרֶב־רַב לָקְחוּ אֶת עַצְמָם לַעֲקֹר אֶת הָאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה מִנַּעֲרֵי וּמִבְּנוֹת יִשְׂרָאֵל, וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁהוּא עַכְשָׁו מְלַמֵּד תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן, וּמַחְדִּיר בָּהֶם אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזִכּוּתוֹ גְּדוֹלָה בַּשָּׁמַיִם, עַד שֶׁאֵין יְכוֹלִין לִסְפֹּר אֶת הַזְּכֻיּוֹת שֶׁלּוֹ, כְּמוֹ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לִסְפֹּר אֶת הַכּוֹכָבִים.

אַף־עַל־פִּי־כֵן מְלַמֵּד צָרִיךְ לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד עַל הַזְּמַן שֶׁלּוֹ, וְיַעֲשֶׂה אֶת עֲבוֹדָתוֹ בֶּאֱמוּנָה, כַּמּוּבָא בְּרַמְבַּ״ם (פֶּרֶק ב׳ מֵהִלְכוֹת תַּלְמוּד תּוֹרָה, הֲלָכָה ג׳): מְלַמֵּד הַתִּינוֹקוֹת שֶׁהוּא מַנִּיחַ הַתִּינוֹקוֹת וְיוֹצֵא, אוֹ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה מְלָאכָה אַחֶרֶת עִמָּהֶן, אוֹ שֶׁהוּא מִתְרַשֵּׁל בִּלְמוּדָן, הֲרֵי זֶה בִּכְלַל אָרוּר עוֹשֶׂה מְלֶאכֶת ה׳ רְמִיָּה, לְפִיכָךְ אֵין רָאוּי לְהוֹשִׁיב מְלַמֵּד, אֶלָּא בַּעַל יִרְאָה מָהִיר לִקְרוֹת וּלְדַקְדֵּק; וּמוּבָא בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ (יוֹרֶה דֵּעָה, סִימָן רמה, סָעִיף טז): וְאֵין לְמְלַמֵּד לִנְעֹר בַּלַּיְלָה יוֹתֵר מִדַּאי,

שֶׁלֹּא יִהְיֶה עָצֵל בַּיּוֹם לְלַמֵּד, וְכֵן לֹא יִתְעַנֶּה; אוֹ לַעֲצֹר בְּמַאֲכָל וּבְמִשְׁתֶּה, אוֹ לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת יוֹתֵר מִדַּאי, כִּי כָּל אֵלּוּ הַדְּבָרִים גּוֹרְמִים שֶׁלֹּא יוּכַל לְלַמֵּד הֵיטֵב, וְכָל הַמְּשַׁנֶּה יָדוֹ עַל הַתַּחְתּוֹנָה וּמְסַלְקִין לֵיהּ; וְלָכֵן אַשְׁרֵי הַמְּלַמֵּד שֶׁיָּכוֹל לַעֲמֹד בָּזֶה, וּזְכוּתוֹ גְּדוֹלָה בַּשָּׁמַיִם.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תסג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר בָּלָק, י״ב תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזָּרַח.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּעִנְיַן הַדַּף הַיּוֹמִי וְכוּ׳, דַּע לְךָ, שֶׁכָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּפוֹלַנְיָה הָיוּ לוֹמְדִים אֶת הַדַּף הַיּוֹמִי, וְהָרַב הֶחָסִיד רַבִּי יִצְחָק בְּרַייטֶער זַ״ל אָמַר, שֶׁזֶּה קִבֵּל רַבִּי מֵאִיר שַׁפִּירָא זַ״ל מַתָּנָה מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, עַל שֶׁמָּסַר אֶת נַפְשׁוֹ לָתֵת לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לַעֲשׂוֹת אֶת הַקִּבּוּץ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בִּישִׁיבַת ״חַכְמֵי לוּבְלִין״, וְזֶה הָיָה קִדּוּשׁ שֵׁם שָׁמַיִם גָּדוֹל מְאֹד, כִּי שְׁמוֹ הָיָה מְפֻרְסָם מְאֹד בְּכָל עָרֵי פּוֹלַנְיָה, וְהָיָה גַּם נָצִיג מֵהַיַּהֲדוּת הַחֲרֵדִית בְּהַסִּיים (שֶׁהוּא הַפַּרְלַמֶנְט הַפּוֹלָנִי), וְאַף שֶׁהָיְתָה לוֹ הִתְנַגְּדוּת מְאֹד גְּדוֹלָה לֹא לָתֵת אֶת אוּלָם הַיְשִׁיבָה לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא לֹא שָׁאַל אֶת אַף אֶחָד, וּמָסַר אֶת זֶה לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְגַם הוּא הִתְפַּלֵּל עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ עִם הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁלָּנוּ בְּלוּבְלִין, וְהָיָה קִדּוּשׁ שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל מְאֹד מְאֹד, וּבִשְׁבִיל זֶה קִבֵּל אֶת הַמַּתָּנָה הַזּוֹ שֶׁהֵאִיר לוֹ רַבֵּנוּ זַ״ל בְּעִנְיַן לִמּוּד כְּסִדְרָן שַׁ״ס, וְלָכֵן זֶה לֹא שַׁיָּךְ בִּכְלָל לְשׁוּם מִפְלָגָה וְכוּ׳, וְאַף שֶׁמִּפְלֶגֶת אֲגֻדָּה אִמְּצָה לְעַצְמָהּ אֶת הַדַּף הַיּוֹמִי וְכוּ׳, זֶה לֹא שַׁיָּךְ אֲלֵיהֶם כְּלָל, זוֹ פְּשׁוּט

מַתָּנָה מֵהַשָּׁמַיִם לִלְמֹד בְּכָל יוֹם דַּף גְּמָרָא. וְלָכֵן רְאֵה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם אֶת הַדַּף הַיּוֹמִי, כִּי דַּף גְּמָרָא לְיוֹם זֶה חִיּוּת לַנֶּפֶשׁ, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁחוֹטֵף בְּכָל יוֹם דַּף גְּמָרָא אֲפִלּוּ בְּגִרְסָא, וְאֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר אֶת הַמַּעֲלָה הַנּוֹרָאָה הַזּוֹ שֶׁל לִמּוּד דַּף גְּמָרָא בְּיוֹם, וְהָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי שְׁלֹמֹה מִזְּוועהיל זי״ע אָמַר: כְּשֶׁאָדָם אֵינוֹ לוֹמֵד כָּל יוֹם דַּף גְּמָרָא, הַפָּנִים שֶׁלּוֹ נַעֲשִׂים צוּרָה שֶׁל חַיָּה וּבְהֵמָה וְכוּ׳, וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לַחֲטֹף בְּכָל יוֹם דַּף גְּמָרָא, שֶׁזֶּה מְזַכֵּךְ אֶת הָאָדָם, וְכָל זְמַן שֶׁאָדָם חָזָק לִלְמֹד בְּכָל יוֹם דַּף גְּמָרָא, זֶה יִשְׁמֹר אוֹתוֹ מִכָּל רַע. וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (סַנְהֶדְרִין כד.): בְּמַחֲשַׁכִּים הוֹשִׁיבָנִי כְּמֵתֵי עוֹלָם (אֵיכָה ג, ו), אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה — זֶה תַּלְמוּדָהּ שֶׁל בָּבֶל; וְלִכְאוֹרָה אֵיךְ יְכוֹלִים לוֹמַר עַל תַּלְמוּד בַּבְלִי אֶת הַלָּשׁוֹן הַזֶּה, שֶׁהוֹשִׁיבָנִי בַּחֹשֶׁךְ כְּמֵתֵי עוֹלָם? אֶלָּא הַפֵּרוּשׁ הוּא, דַּיְקָא מֵחֲמַת שֶׁאֲנַחְנוּ נִמְצָאִים בְּגָלוּת מָרָה מְאֹד, שֶׁחֹשֶׁךְ לָנוּ וְלֹא אוֹר, וְהוֹשִׁיבוּ אוֹתָנוּ בְּמַחֲשַׁכִּים, וַאֲנַחְנוּ נִדְמִים בְּגָלוּת כְּמוֹ מֵת, מַה יָּכוֹל לְהַחֲיוֹתֵנוּ? עַל זֶה אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה — זֶה תַּלְמוּדָהּ שֶׁל בָּבֶל, הֵינוּ לִלְמֹד הַרְבֵּה תַּלְמוּד בַּבְלִי. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ריד), שֶׁהַקְּלִפָּה הַמַּחְטֵאת אֶת הָעוֹלָם בְּכָל מִינֵי לִכְלוּךְ נִקְרֵאת לִילִי״ת, שֶׁעוֹלָה כְּמִסְפַּר תַּלְמוּ״ד, וְעַל־יְדֵי לִמּוּד תַּלְמוּד מְבַטְּלִים אוֹתָהּ לְגַמְרֵי, וְהַשֵּׁם שֶׁל הַקְּלִפָּה נִקְרֵאת עַל שֵׁם יְלָלָה, שֶׁאָדָם מְיַלֵּל מֵרֹב צַעַר וּמְרִירוּת שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, וּמְאַבֵּד לוֹ אֶת הָרָצוֹן לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכֵן נִקְרָא עַל שֵׁם לַיְלָה, שֶׁאָז הוּא זְמַן חֹשֶׁךְ, וְעַל־יְדֵי לִמּוּד תַּלְמוּד, מֵאִיר לוֹ הַלַּיְלָה, בְּסוֹד (תְּהִלִּים קלט, ה): ״וְלַיְלָה כַּיּוֹם יָאִיר״; וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁלּוֹמֵד תָּמִיד גְּמָרָא, שֶׁהִיא תַּלְמוּד, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יָאִיר לוֹ אֲפִלּוּ בְּגָלוּתוֹ הַמָּרָה, וְיָאִיר עָלָיו מֶלֶךְ הַכָּבוֹד אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תסד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר בָּלָק, י״ב תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוּ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם הַכֶּסֶף לְהַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁאֵין צְדָקָה יוֹתֵר חֲשׁוּבָה מִזּוֹ, כִּי סוֹף כָּל סוֹף הַסְּפָרִים מַדְפִּסִים, וְזֶה הוֹלֵךְ מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ, וּמְקָרְבִים אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ.

וְלָכֵן זָכוֹר וְגַם זְכֹר מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרָשׁ זוּטָא, שִׁיר הַשִּׁירִים, פְּרָשָׁה א׳): חָטָא אָדָם — יָשׁוּב וְיִתֵּן צְדָקָה וְיִמְחֹל לוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי טז, ו): ״בְּחֶסֶד וֶאֱמֶת יְכֻפַּר עָוֹן״, אִם יֵשׁ לָאָדָם אֶלֶף רְבוֹא — אֵין עוֹמְדִים לוֹ בְּשָׁעַת צָרְכּוֹ בְּצָרָתוֹ, שֶׁכֵּן הוּא אוֹמֵר (שָׁם יא, ד): ״לֹא יוֹעִיל הוֹן בְּיוֹם עֶבְרָה״, וּמִי עוֹמֵד לוֹ אִיסָּר אֶחָד שֶׁהוּא נוֹתֵן, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם י, ב): ״וּצְדָקָה תַּצִּיל מִמָּוֶת״; כָּל הַנּוֹתֵן צְדָקָה, אַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא חָטָא וְנָתַן צְדָקָה, מִיָּד הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אוֹמֵר: אֵין רְשׁוּת לַמַּלְאָךְ לִשְׁלֹט בּוֹ, כִּי שְׂכַר אוֹתָהּ צְדָקָה שֶׁנָּתַן מַקְדִּים לַמַּלְאָךְ, וְאֵינוֹ מַנִּיחוֹ לִשְׁלֹט בּוֹ, וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁדּוֹחֲפוֹ וְכוֹפְתוֹ עַל פָּנָיו וּמְפַיֵּס עָלָיו, וְאוֹמֵר: אַף־עַל־פִּי שֶׁחָטָא וּנְתָנָהּ, אֵין רְשׁוּת לַמַּלְאָךְ לִשְׁלֹט בּוֹ, אֲנִי קָדַמְתִּי רְשׁוּתִי וְקָדְמָה לִרְשׁוּתוֹ, כְּדַאי הִיא הַצְּדָקָה שֶׁנָּתַן לָרְעֵבִים, וְאִלּוּלֵי שֶׁהֶאֱכִילָן הָיוּ מֵתִים, הוּא כִּסָּה עֲרֵמִים, וְאִלּוּלֵי שֶׁכִּסָּן הָיוּ מֵתִים, כְּדַאי הִיא הַצְּדָקָה שֶׁקִּיֵּם נְפָשׁוֹת לְהַצִּילוֹ מִמָּוֶת.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שֶׁתָּמִיד תִּתֵּן צְדָקָה לְהַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים, וְלֹא יִהְיוּ עָלֶיךָ שׁוּם דִּינִים כְּלָל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תסה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר בָּלָק, י״ג תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

תִּתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע שֶׁהַכֹּל מִתְנַהֵג בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְכָל הַצַּעַר וְהָעָגְמַת נֶפֶשׁ — הַכֹּל בְּחֶשְׁבּוֹן צֶדֶק. וּבִידִיעָה זוֹ תֵּצֵא מִכָּל הַחוֹבוֹת שֶׁלְּךָ, וְיִהְיֶה לְךָ שֶׁפַע, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ בְּיוֹם הַהֻלֶּדֶת שֶׁלְּךָ, אֲשֶׁר יוֹמָא גָּרִים, שֶׁיִּהְיֶה לְךָ ״מַזָּל טוֹב״, וְתַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ שֶׁפַע רוּחָנִי וְשֶׁפַע גַּשְׁמִי גַּם יַחַד, וְרָאוּי שֶׁתִּקַּבֵּעַ לְעַצְמְךָ שִׁעוּר כִּסְדָרָן בַּסֵּפֶר ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, וְשָׁם תִּמְצָא מַרְגּוֹעַ לְנַפְשְׁךָ.

אִם יִהְיוּ לְךָ אֵילּוּ חֲדָשׁוֹת מִ... תִּכְתֹּב תֵּכֶף פַּקְס, וְהָיָה טוֹב שֶׁאַתָּה תְּצַלְצֵל אֲלָיו וְלִשְׁאֹל בִּשְׁלוֹמוֹ, כִּי אֲנִי מְאֹד מְאֹד חוֹשֵׁשׁ, וְתֵכֶף לְהַדִּיחַ לִי דֶּרֶךְ פַּקְס.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תסו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר בָּלָק, י״ג תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הַצַּעַר וְהָעָגְמַת נֶפֶשׁ שֶׁיֵּשׁ לִי עַכְשָׁו, שֶׁשָּׁמַעְתִּי שֶׁהוּא לוֹמֵד נְהִיגָה וְכוּ׳ (זֶה עֲדַיִן לֹא כָּל־כָּךְ חָמוּר מֵעִשּׁוּן סִגָּרִיּוֹת, שֶׁזֶּה הַדָּבָר הֲכִי גָּרוּעַ, וְזֶה אוֹכֵל אֶת בְּרִיאוּתִי לְגַמְרֵי, כִּי לֹא עַל זֶה קִוִּיתִי וְצִפִּיתִי). הִנֵּה ... מִתְחַבֵּא מִמֶּנִּי, הַיּוֹם צִלְצַלְתִּי לְבֵיתוֹ וְלַמִּשְׂרָד אַרְבַּע פְּעָמִים, וּבְכָל פַּעַם אָמְרוּ תֵּרוּץ

אַחֵר, וְכָל תֵּרוּץ סָתַר אֶת הַתֵּרוּץ הַשֵּׁנִי .... לָזֹאת תֹּאמַר לְ... בִּגְזֵרַת כִּבּוּד אָב שֶׁיֹּאמַר פָּתוּחַ לְ... "עַד שֶׁאַתָּה לֹא רוֹצֶה לְדַבֵּר עִם אָבִי, אֵין לִי מַה לְדַבֵּר עִמְּךָ, אַל תִּפְחַד, אָבִי אֵינוֹ רוֹצֶה לִצְעֹק עָלֶיךָ, אָבִי רַק רוֹצֶה לְקַדֵּם אֶת הָעִנְיָן שֶׁיִּגָּמֵר מַה שֶּׁיּוֹתֵר מַהֵר".

כָּךְ תֹּאמַר לְ... וְתִרְאֶה לְחַזֵּק אוֹתוֹ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים, שֶׁאֲנִי כֵּן דּוֹאֵג בִּשְׁבִילוֹ, אֲבָל שֶׁיַּפְסִיק מִלְּעַשֵּׁן, כִּי זֶה הוֹרֵס לִי אֶת כָּל הַחַיִּים, כִּי לֹא לָזֶה צִפִּיתִי וְלֹא לָזֶה קִוִּיתִי, שֶׁדַּיְקָא בִּישִׁיבָה כָּזוֹ יְקַלְקְלוּ אוֹתוֹ, וְכָל הָעִנְיָן מְאֹד מְאֹד כּוֹאֵב לִי, וְאֵין מִלִּים לְפָרֵשׁ, לֹא מַסְפִּיק לִי מֵאֶחָד אֶלָּא אֲנִי צָרִיךְ עַכְשָׁו מֵהַשֵּׁנִי.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ כְּבָר בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת...

תִּשְׁתַּדֵּל לְשַׁכְנֵעַ אוֹתוֹ עַל כָּל הַנַּ"ל.

כג תסז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר בָּלָק, י"ד תַּמּוּז ה'תשנ"ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי, רְאֵה לְהַמְשִׁיךְ לְדַבֵּר אִתּוֹ, הָעִקָּר שֶׁיְּחַזִּיק בַּסְּדָרִים, וִימַעֵט בְּדִבּוּר עִם ... אָז אָבִיו מְאֹד מְאֹד יַחֲזֹר וְיכַבְּדוֹ, הָעִקָּר לְחַזְּקוֹ עַל נְקֻדַּת יַהֲדוּתוֹ, וְיִשָּׁאֵר בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וְכוּ' וְכוּ', אֲבָל שֶׁיִּבְרַח מֵהָעִשּׁוּן וְכוּ'.

אִם לֹא מַסְפִּיק הַצָּרוֹת הָאֵלּוּ, הַיּוֹם הָיוּ בְּכָל הַתֵּבוֹת הַדֹּאַר דִּבְרֵי נְאָצָה עָלַי וְעַל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּכְבָר מָחָר יֵצֵא מֵאִתָּנוּ מִכְתָּב חֲזָרָה, וְעַל־כֵּן רְאֵה גַּם אַתָּה עַכְשָׁו לְהָכִין מִכְתָּב חַד וְחָלָק ... וְקָצָר וְלָעְנְיָן, לֹא מְגִלּוֹת שְׁלֵמוֹת, כִּי תּוֹשָׁבֵי הַמָּקוֹם הֵם אַנְשֵׁי חֵלֶם....

אִם לֹא רָאִיתָ עֲדַיִן אֶת הַמִּכְתָּב, אֶשְׁלַח לְךָ, רַק תִּרְשֹׁם בְּפַקְס, וְאָז נְדַבֵּר יַחַד.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁאָמַר לְעוֹלָמוֹ דַּי, יֹאמַר לְצָרוֹתַי דַּי.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ מִמְּךָ...

כג תסח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר בָּלָק, י״ד תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד שִׂמַּחְתָּנִי, יְשַׂמַּח אוֹתְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כַּאֲשֶׁר שִׂמַּחְתָּ אֶת לִבִּי הַשָּׁבוּר.

נָא וְנָא תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לְהַשְׁפִּיעַ עָלָיו שֶׁיַּפְסִיק לְעַשֵּׁן וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְפַחֵד שֶׁלֹּא יֵצֵא לְתַרְבּוּת רָעָה אַחַר הַמַּשְׁבֵּר הַזֶּה וְכוּ׳ וְכוּ׳, הוּא עוֹבֵר מַשְׁבֵּר וּלְחָצִים גְּדוֹלִים עַד מְאֹד, מִי יִתֵּן שֶׁתִּמְצָא אֵיזֶה שִׁדּוּךְ טוֹב עֲבוּרוֹ, כְּפִי הַנִּרְאֶה שֶׁ... פָּשׁוּט מְשֻׁגָּע וּמֻפְקָר וְכוּ׳, הוּא רוֹצֶה אוֹתוֹ אַךְ אָבִיו וְאִשֶּׁת ... וְכוּ׳ לֹא מַסְכִּימִים, וְגַם הַבַּחוּרָה לֹא כָּל־כָּךְ מַסְכִּימָה, וּבֵין כָּךְ שָׁבְרוּ אֶת ... כְּחֶרֶס הַנִּשְׁבָּר, כִּי הוּא מְדַבֵּר מֵרֹב יֵאוּשׁ, שֶׁרוֹצֶה לִפְרֹק עֹל לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְאִם רַק מוֹצִיאִים מֵהַפֶּה דִּבּוּרִים כָּאֵלּוּ, כְּבָר מַר וְכוּ׳ מַר מְאֹד מְאֹד וְכוּ׳.

לָכֵן רְאֵה לְחַזֵּק אוֹתוֹ.

בְּשׁוּם פָּנִים אַל תְּגַלֶּה אֶת הַמִּכְתָּב לְאַף אֶחָד, וְכֵן לֹא לְדַבֵּר עִם אַף אֶחָד.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב בְּקָרוֹב...

כג תסט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר בָּלָק, י״ד תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ! מִי שֶׁאָמַר לְעוֹלָמוֹ דַּי, יֹאמַר לְצָרוֹתֵינוּ דַּי, הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם הָרָשָׁע, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ, לֹא נָח כְּרֶגַע, אַךְ הֵבַנְתִּי שֶׁתַּכְלִיתוֹ־וּמְיָדוֹ אַחַר הַסָּתָה פְּרוּעָה כָּזוֹ שֶׁהוּא עָשָׂה, צְרִיכִים לְהָגִיב, וְלָכֵן תַּכְלִיתוֹ־וּמְיָדוֹ עַל הַבֹּקֶר, תַּכְנִיס אֶת זֶה בַּדֹּאַר, וַאֲנִי אֲשַׁלֵּם לְךָ עַל זֶה, וְזֶה מֻכְרָח לָצֵאת, כְּדֵי לְהַשְׁקִיט אֶת הַתּוֹשָׁבִים.

הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ, נִמְצָא עַכְשָׁו בְּצָרָה בִּשְׁבִיל מִשְׁרַד הַדָּתוֹת, וְעַל־כֵּן הוּא מְנַסֶּה עוֹד אֶת הַחִצִּים הָאַחֲרוֹנִים, לְלַקֵּט סְבִיבוֹ אֶת כָּל תּוֹשָׁבֵי הַמָּקוֹם. וְלָכֵן אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהַרְגִּיעַ אוֹתָם מַה שֶּׁיּוֹתֵר מַהֵר, וְעַכְשָׁו נִתֵּן לוֹ כָּל יוֹם יוֹמַיִם לִטְעֹם טַעַם חֶלְבָּנָה וְכוּ׳.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יֹאמַר סוֹף וָקֵץ לְצָרוֹתֵינוּ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תע.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר בָּלָק, ט״ו תַּמּוּז, יוֹמָא דְּהִלּוּלָא רַבָּה שֶׁל הָ׳אוֹר הַחַיִּים׳ הַקָּדוֹשׁ ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם הָרְשִׁימָה וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּתְשׁוּאוֹת חֵן לְךָ עַל זֶה.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! אֵין לִי דִּבּוּרִים לְהוֹדוֹת לְךָ עַל הַחֶסֶד שֶׁאַתָּה עוֹשֶׂה עִמִּי — הֵן בִּבְנִיַּת וְתִקּוּן הַבַּיִת וּבֵית־הַמִּדְרָשׁ, וְהֵן בִּשְׁאָר עִנְיְנֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּהְיֶה לְךָ הַרְבֵּה נַחַת מֵהַיְלָדִים.

אוֹדוֹת הַשִּׁעוּר, אֲנִי מוּכָן שֶׁיִּהְיֶה בְּשָׁעָה תֵּשַׁע, כִּי בְּעֶשֶׂר וָחֵצִי זֶה מְאֻחָר מְאֹד, וּכְדַאי לְךָ לְהַכְרִיז אֶת זֶה לְכָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּמִי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִהְיוֹת בַּשִּׁעוּר, מְמֵילָא מַקְלִיטִים אֶת הַשִּׁעוּר, וְתִהְיֶה לוֹ הַקְלָטָה בְּקַסֶּטָה, וְכֵן מְתַקְתְּקִים אֶת זֶה, וְתַדְבִּיק אֶת זֶה עַל כָּתְלֵי בֵּית־הַמִּדְרָשׁ, כָּכָה מִי שֶׁיִּרְצֶה לִרְאוֹת אֶת הַשִּׁעוּר שֶׁלָּמַדְנוּ הַשָּׁבוּעַ, יוּכַל לִקְרֹא אֶת זֶה בְּכָתְלֵי בֵּית־הַמִּדְרָשׁ.

נָא וָנָא רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ, וְעוֹד תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תְּחַלֵּק אֶת הַמִּכְתָּבִים, וְאֶת הַמִּכְתָּב לַמְלַמְּדִים תְּמְסֹר לְהָרַב...

כג תעא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסִדְרַ בָּלָק, ט״ו תַּמּוּז, יוֹמָא דְּהִלּוּלָא רַבָּא שֶׁל הָ׳אוֹר הַחַיִּים׳ הַקָּדוֹשׁ ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... שֶׁתִּחְיֶה נֶצַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתַּבְכֶם, וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעֲרֵךְ הַקָּשֶׁה מִמַּה שֶׁעוֹבֵר עָלַיִךְ מֵהַשְׁכֵּנָה וְכוּ׳, לְדַעְתִּי, אַתְּ צְרִיכָה לָדוּן אוֹתָהּ לְכַף זְכוּת, כִּי הִיא אִשָּׁה מְמֻרְמֶרֶת, וְעוֹבֵר עָלֶיהָ הַרְבֵּה דַּחֲקוּת וַעֲנִיּוּת.

רְאִי לְהִתְחַבֵּר עִם שְׁאָר נְשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁהֵן כֻּלָּן נָשִׁים

טוֹבוֹת, וְיֵשׁ לָהֶן לֵב טוֹב, וּמוּכָנוֹת לַעֲזוֹר אַחַת לַשְּׁנִיָּה, אַךְ פֹּה וָשָׁם יֵשׁ הַרְבֵּה חֲלִישׁוּת הַדַּעַת וְכוּ׳ מֵהָעֲנִיּוּת וְהַדַּחֲקוּת שֶׁעוֹבֵר עַל זֶה וְכוּ׳, אוֹ עַל זֶה וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן אַל תָּשִׁימִי לֵב לְמַה שֶּׁאוֹמְרִים וּלְמַה שֶּׁמְּדַבְּרִים, לְדַעְתִּי, לֹא אוֹמְרִים וְלֹא מְדַבְּרִים כְּלוּם, וְאִם יֵשׁ כְּבָר מִישֶׁהוּ שֶׁמְּדַבֵּר, זֶה רַק מֵחֲמַת הָעֲנִיּוּת וְהַקְּטָנוּת.

רְאִי לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְתִהְיִי חֲזָקָה בֶּאֱמוּנָה בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאָז תִּרְאִי וְתֵדְעִי לָךְ מַה לְּתָרֹם לַאֲחֵרוֹת, וְתִשְׁתַּדְּלִי מְאֹד לְדַבֵּר עִם נְשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְהִתְחַזֵּק אִתָּן בְּיַחַד, וְאָז תִּרְאִי אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה לָךְ טוֹב בַּחַיִּים, כִּי בָּרֵגַע שֶׁרוֹצִים רַק לַעֲזוֹר לַשֵּׁנִי, שׁוֹכְחִים מִכָּל הַבְּעָיוֹת, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּהְיֶה לָכֶן אַךְ טוֹב וָחֶסֶד כָּל הַיָּמִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶן, שֶׁתִּהְיֶה לָכֶם דִּירָה מְשֻׁלָּכֶם, וְלֹא תִּצְטָרְכוּ לָגוּר בִּשְׁכֻנּוֹת וּבִשְׁכִירוּת.

וְאוֹדוֹת שֵׁם מִשְׁפָּחָה לַהוֹרִים, מַה טּוֹב לִקְרֹא מִשְׁפָּחָה ... וְשֶׁכְּבָר יִהְיֶה לָהֶם אוֹר בַּחַיִּים.

הֵכְפֵּל הַדָּבָר, אַל תִּשְׁבְּרוּ מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי הַחַיִּים מְאֹד מְאֹד קָשִׁים, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּחֲזִיק מַעֲמָד, וְאֵינוֹ נִשְׁבָּר מִשּׁוּם דָּבָר.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי וּבַקָּשָׁתִי שֶׁאֲנִי תָּמִיד מְבַקֵּשׁ עֲלֵיכֶם, שֶׁיִּהְיֶה לָכֶם רַק טוֹב, וְשֶׁתִּהְיִי תָּמִיד שְׂמֵחָה וְעַלִּיזָה, וְאַל תָּרִיבִי עִם בַּעְלֵךְ, כִּי הוּא בַּעַל טוֹב מְאֹד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

רְאִי לְכְתֹּב מִכְתָּב אֶחָד בְּשָׁבוּעַ, וּמַמָּשׁ תְּחַיִּי אוֹתִי, וְכֵן אַתָּה ... רְאֵה לְכְתֹּב לִי מִכְתָּב אֶחָד בְּשָׁבוּעַ, וּמַמָּשׁ תְּחַיֵּינִי.

כג תעב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר בָּלָק, ט״ו תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... שֶׁיִּחְיוּ.

אֲקַוֶּה שֶׁעָבַר הַכֹּל כַּשּׁוּרָה עִם הָעוֹרֵךְ־דִּין הַיּוֹם, וְכֵן אֲנִי מְקַוֶּה שֶׁתִּקַּנְתֶּם אֶת הַדַּף (נָא לִשְׁלֹחַ דֻּגְמָא), וּשְׁלַחְתֶּם אֶת זֶה לְיַבְנְאֵל.

וְכֵן אֲנִי מְקַוֶּה, שֶׁתִּהְיֶה לָכֶם אֶפְשָׁרוּת לְתַקְתֵּק הַיּוֹם אֶת הַשִּׁעוּר, וְאַחַר־כָּךְ לִשְׁלֹחַ אֶת זֶה לְיַבְנְאֵל, כְּדֵי לְתְלוֹתוֹ עַל הַקִּיר, כִּי זֶה עִקַּר הַקֶּשֶׁר בֵּינָם לְבֵינִי, עַל אַף גֹּדֶל הָרְדִיפוֹת שֶׁרוֹדְפִים אוֹתָם, עִם כָּל זֹאת הֵם מַחֲזִיקִים מַעֲמָד, וְאֵינָם נִשְׁבָּרִים מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם.

נָא וְנָא רְאוּ גַּם אַתֶּם לְהִתְחַזֵּק, וְעוֹד תִּסַּפְּרוּ הַכֹּל בְּשִׂמְחָה בַּדִּירָה שֶׁלָּכֶם בִּירוּשָׁלַיִם.

נָא לְהוֹדִיעַ אִם עֲדַיִן חֲסֵרִים כַּמָּה מִכְתָּבִים לְחֵלֶק י״ב, אָז אֶשְׁלַח דֶּרֶךְ הַפַּקְס.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ מִכֶּם עַל כָּל הַנַּ״ל...

כג תעג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בָּלָק, ט״ז תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

רְאֵה לְבָרֵר אֵצֶל ... אִם הוּא לָקַח אֶת הַמִּכְתָּב בְּעִנְיַן לְטוּשׁ יַהֲלוֹמִים וְכוּ׳ אֵצֶל ... וְאִם הוּא לֹא לָקַח, רְאֵה אַתָּה לָקַחַת אֶת זֶה, וְתֵכֶף לְצַלֵּם אֶת הַדַּף תַּעֲסוּקָה בְּיַבְנְאֵל ... וּלְשָׁלְחוֹ בְּיוֹם רִאשׁוֹן בַּבֹּקֶר, הַהֶכְרֵחַ לְהוֹצִיא עַכְשָׁו שַׁרְשֶׁרֶת מִכְתָּבִים, כִּי אִם הָרָשָׁע הַזֶּה מְסֻגָּל לְהוֹצִיא דַּף הַסָּתָה כְּמוֹ הַגֶּסְטַאפּוֹ, יִמַּח שְׁמָם וְזִכְרָם, אֲזַי צְרִיכִים לְהַשְׁתִּיק אוֹתוֹ, וּלְהָבִיאוֹ לְמַצָּב שֶׁל לַעַג וָקֶלֶס בְּעֵינֵי כֹּל, כִּי

אִם לֹא נָגֵן עַל עַצְמֵנוּ, נְשַׁלֵּם מְחִיר כָּבֵד, חַס וְשָׁלוֹם, וְיָפָה שָׁעָה אַחַת קוֹדֶם.

תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי מַאֲמַצִּים, שֶׁהַדַּף הַנַּ״ל יֵצֵא בְּיוֹם רִאשׁוֹן וּבְיוֹם שְׁלִישִׁי הַדַּף הַשְּׁלִישִׁי בְּיוֹקֵר וּבְרִבִּית ... שֶׁכְּבָר מֻדְפָּס, וּבְיוֹם חֲמִישִׁי הַדַּף הָרְבִיעִי... תֵּדַע, שֶׁזּוֹ מִלְחֶמֶת עֲמָלֵק, וְנִרְאֶה מִי יְנַצֵּחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תעד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר פִּנְחָס, י״ח תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תְּחִיָּה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

בְּעִנְיַן לַעֲבֹר דִּירָה, טוֹב לִשְׁכֹּר לְאַרְבָּעָה חֳדָשִׁים, כִּי אֲפִלּוּ שֶׁהַדִּירָה כְּבָר גְּמוּרָה, צְרִיכִים לָקַחַת בַּחֶשְׁבּוֹן לְכָל הַפָּחוֹת חֳדָשַׁיִם, עַד שֶׁיְּכוֹלִים לְהַכְנֵס בָּהּ, פֹּה אֲרוֹנוֹת מִטְבָּח וְכוּ׳, וּפֹה שְׁאָר דְּבָרִים וְתִקּוּנִים וְכוּ׳.

רַק תִּתְחַזְּקוּ מְאֹד, וְאַל תִּפְחֲדוּ, כִּי לַעֲבֹר דִּירָה זֶה לֹא דָּבָר קַל, אֲבָל לְבַסּוֹף זֶה יִשְׁתַּלֵּם לָכֶם, כִּי זֶה הָיָה לָכֶם הַכֹּל כַּחֲלוֹם, שֶׁזְּכִיתֶם לַעֲבֹר לְדִירָה גְּדוֹלָה יַחְסִית, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁבֵּיתְכֶם תָּמִיד יִהְיֶה וַעַד לַחֲכָמִים, וְתָמִיד יֵדְפְּסוּ שָׁם סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל.

מָחָר יָבוֹא ... וְתִתְּנוּ לוֹ אֶת הַמּוֹדָעוֹת הָאוֹרְגִינָלִיּוֹת, כִּי הוּא עוֹמֵד לִשְׁלֹחַ אֶת זֶה בַּדֹּאַר, מַה לַּעֲשׂוֹת, יֵשׁ לָנוּ עֵסֶק עִם רָשָׁע מֻרְשָׁע, וְאֵין דֶּרֶךְ אַחֶרֶת רַק הַמַּקֵּל הַזֶּה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

נָא לְתַקֵּן אֶת הַדַּף הַזֶּה, וְתִשְׁלְחוּ חֲזָרָה.

כג תעה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר פִּנְחָס, י״ח תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה, וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לְהַחֲזִיק אֶת עַצְמְכֶם בְּיַחַד בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת וּבְשָׁלוֹם, כִּי לֹא מָצָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כְּלִי הַמַּחֲזִיק אֶת הַבְּרָכָה לְיִשְׂרָאֵל, אֶלָּא הַשָּׁלוֹם (עֻקְצִין פֶּרֶק ג׳); וְאַתֶּם צְרִיכִים לָדַעַת, שֶׁאֲפִלּוּ שֶׁיֵּשׁ אֵיזוֹ בְּעָיָה, צְרִיכִים לָשֶׁבֶת וְלָדוּן בְּכֹבֶד רֹאשׁ, וְלֹא תֵּכֶף־וּמִיָּד לִקְפֹּץ וּלְהַעֲלִיב וְכוּ׳, כִּי בְּאֹפֶן כָּזֶה אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לְהַחֲרִיב אֶת כָּל מַה שֶּׁבָּנִינוּ אַחֲרֵי יְגִיעוֹת וּטְרָחוֹת כָּל־כָּךְ גְּדוֹלוֹת. וְלָכֵן צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לָדוּן אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְכַף זְכוּת, וַאֲפִלּוּ אִם רוֹאִים אֵצֶל מִישֶׁהוּ עַוְלָה, לֹא כְּדַאי לִקְפֹּץ תֵּכֶף־וּמִיָּד וּלְהַעֲלִיבוֹ וּלְחָרְפוֹ וּלְגַדְּפוֹ, כִּי בָּזֶה אֲנַחְנוּ נוֹפְלִים בִּידֵי הַסָּמ״ךְ־מ״ם, אֲשֶׁר הוּא רַק מְחַכֶּה עַל הָרֶגַע שֶׁיִּהְיוּ בֵּינֵינוּ מְרִיבוֹת וּפְרוּדִים, וְעַל־כֵּן תַּעֲשׂוּ כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לָדוּן אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי לְכַף זְכוּת, כִּי אַף אֶחָד אֵינוֹ יוֹדֵעַ מָה עוֹבֵר עַל הַשֵּׁנִי, יָכוֹל לִהְיוֹת מִבַּחוּץ נִדְמֶה מַה שֶּׁנִּדְמֶה, אֲבָל בִּפְנִים עוֹבְרִים עָלָיו צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְרִירוּת כָּאֵלּוּ, שֶׁלֹּא נִתָּן לְהַכָּתֵב כְּלָל, וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לִקְפֹּץ עַל זוּלָתוֹ.

וַאֲסַפֵּר לָכֶם דֻּגְמָא מַה שֶּׁקָּרָה בְּאוּמַן. הָיָה שָׁם אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ עָנִי גָּדוֹל, וְנוֹלַד לוֹ בֵּן לְמַזָּל טוֹב, וּבְלֵיל שַׁבָּת עָשָׂה סְעֻדַּת שָׁלוֹם זָכָר, וּלְרֹעַ מַזָּלוֹ יָרַד בְּלֵיל שַׁבָּת שֶׁלֵּג גָּדוֹל, וְאַף אֶחָד לֹא הוֹפִיעַ לְשִׂמְחָתוֹ, וּבֵין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים הָיָה אִישׁ אֶחָד עוֹבֵד הַשֵּׁם גָּדוֹל מְאֹד, וּשְׁמוֹ ר׳ יִשְׂרָאֵל טִירְהָאוּויצֶער זַ״ל, הוּא הָיָה הוֹלֵךְ

אֶל כָּל הַשְּׂמָחוֹת שֶׁרַק יֵשׁ בָּעִיר, אַךְ הוּא בָּא מְאֻחָר מְאֹד, כִּי מֵרֹב אֲרִיכוּת הַקִּדּוּשׁ וְהַזְּמִירוֹת וְהַדְּבֵקוּת שֶׁלּוֹ בְּלֵיל שַׁבָּת, הוּא אֵחֵר לָבוֹא לִשְׂמָחוֹת, אֲבָל דַּרְכּוֹ הָיְתָה לִהְיוֹת בְּכָל שִׂמְחָה שֶׁרַק קָרְתָה בָּעֲיָרָה, וְהִנֵּה כְּשֶׁהִגִּיעַ אֶל הֶעָנִי הַזֶּה מְאֻחָר, וְדָפַק עַל הַדֶּלֶת, וְאַף אֶחָד לֹא פָּתַח לוֹ, הֵבִין שֶׁמַּשֶּׁהוּ קוֹרֶה שָׁמָּה, וְהָלַךְ וְעוֹרֵר כַּמָּה שְׁכֵנִים, עַד שֶׁפָּרְצוּ אֶת הַדֶּלֶת, וּמָצְאוּ אֵיךְ שֶׁכָּל בְּנֵי הַבַּיִת שׁוֹכְבִים עַל הָרִצְפָּה מְעֻלָּפִים, כִּי הֶעָנִיִּים רָאוּ שֶׁאַף אֶחָד לֹא בָּא אֶל שִׂמְחַת הַשָּׁלוֹם־זָכָר שֶׁלָּהֶם, אֲזַי הָלְכוּ לִישֹׁן, וּבֵין כָּךְ הַנֵּרוֹת נָפְלוּ עַל הַשֻּׁלְחָן, וְנִדְלְקָה הַמַּפָּה, וְיָצָא עָשָׁן מַחְנִיק, עַד שֶׁכָּל הַבַּיִת הָיָה מָלֵא עָשָׁן וְכֻלָּם נִתְעַלְּפוּ, וְלוּלֵא שֶׁבָּא ר׳ יִשְׂרָאֵל טִירְהָאוּוִיצֶער זַ״ל אֶל בֵּיתָם, הָיוּ כֻּלָּם מֵתִים חָלִילָה, וְהֵבִינוּ כֻּלָּם, שֶׁרַק זְכוּתוֹ שֶׁל ר׳ יִשְׂרָאֵל זַ״ל, שֶׁהָיָה נִזְהָר לָבוֹא אֶל כָּל שִׂמְחָה וְשִׂמְחָה בָּעִיר, הוּא אֲשֶׁר הִצִּילָם מִמָּוֶת בָּטוּחַ, לְגַבֵּי מָה אֲנִי מְסַפֵּר אֶת הַסִּפּוּר הַזֶּה? יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁאֶחָד בֶּאֱמֶת עָנִי בְּדַעַת, וּבִמְקוֹם לַעְזוֹר לוֹ לָצֵאת מֵהַבֹּץ שֶׁלּוֹ, וְכוּ׳, לֹא צְרִיכִים לְהוֹסִיף שֶׁמֶן עַל הַמְּדוּרָה רַק צְרִיכִים לְהוֹרִיד אֶת הָאֵשׁ וְכוּ׳ וְדַי לְחַכִּימָא.

נָא וְנָא תִּשְׁתַּדְּלוּ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לַעֲזֹר אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ, וְתִמְסְרוּ אֶת נַפְשְׁכֶם עַל נְקֻדָּה אַחַת, וְהִיא — מִדַּת הַחֶסֶד, לַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וּבְתוֹךְ חֶסֶד כָּלוּל כְּבָר שָׁלוֹם וְאַהֲבָה וְשִׂמְחָה, וּכְשֶׁאָדָם הוּא אִישׁ חֶסֶד, הוּא תָּמִיד בְּשָׁלוֹם עִם הַשֵּׁנִי, וְתָמִיד רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִם הַשֵּׁנִי, וְאוֹהֵב אֶת אֲחֵרִים, וְלָכֵן תִּהְיוּ מְאֹד מְאֹד חֲזָקִים בַּמִּדָּה הַיְקָרָה הַזּוֹ שֶׁל חֶסֶד, שֶׁזֶּה יָבִיא לָכֶם שִׂמְחָה וְאַהֲבָה וְשָׁלוֹם, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק, וְאִם לֹא נַכְנִיס בְּעַצְמֵנוּ אֶת הַלִּמּוּדִים הָאֵלּוּ, אָז, חַס וְשָׁלוֹם, אֲנַחְנוּ אֲבוּדִים, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי הַסַּמ״ךְ־מ״ם מְחַכֶּה עַל הַיּוֹם שֶׁיִּהְיֶה בֵּינֵינוּ פְּרוּדִים, וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי מַאֲמַצִּים שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁתִּהְיֶה אַהֲבָה וְאַחְדוּת בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּבָזֶה אֲנַחְנוּ בּוֹנִים חוֹמָה בְּצוּרָה סְבִיבֵנוּ, שֶׁאַף אֶחָד לֹא יָכוֹל לְהִכָּנֵס בְּתוֹכֵנוּ.

וּבֶאֱמֶת רָאוּי לָכֶם לָדוּן אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְכַף זְכוּת, רוֹאִים

בַּהַתְחָלָה שָׁחוֹר, אֲבָל אִם מַתְחִילִים לְחַשֵּׁט, יְכוֹלִים לְמְצֹא הַרְבֵּה נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת.

מְאֹד מְאֹד הָיִיתִי שָׂמֵחַ, אִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָיָה כּוֹתֵב לִי מִכְתָּב בִּפְרָטִיּוּת, וְאָז אָשִׁיב לְכָל אֶחָד וְאֶחָד עַל עִנְיָנוֹ.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תעו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר פִּנְחָס, י״ח תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אָל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה דִּבַּרְתִּי עִם ... וְהוּא אוֹמֵר שֶׁשְּׁנֵי עַמּוּדִים עוֹלֶה בְּדִיּוּק כְּמוֹ עוֹד אֶחָד, וְעַל־כֵּן מָחָר בַּבֹּקֶר כְּבָר תִּשְׁלַח אֶת הָעַמּוּד שֶׁמּוֹכָן, וְתִסַּע לִבְנֵי בְּרַק לָקַחַת אֶת יֶתֶר הָעַמּוּדִים, וּבְיוֹם שְׁלִישִׁי תּוֹצִיא שְׁנַיִם, וְזֶה מֻכְרָחִים מְאֹד מְאֹד, וְתַעֲשֶׂה עִמִּי אֶת הַחֶסֶד הַזֶּה, אַל תִּשְׁאַל אֶת אַף אֶחָד, תִּשְׁלַח בַּדֹּאַר אֶת הַדַּפִּים, כִּי כָּל מַה שֶּׁאֲנִי קוֹרֵא יוֹתֵר בַּדַּף שֶׁשָּׁלַח הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ, אֲנִי רוֹאֶה בָּזֶה הֲסָתָה חֲמוּרָה חֲמוּרָה, מַמָּשׁ כְּמוֹ הַכְּמָרִים, שֶׁהָיוּ מְסִיתִים אֶת הַגּוֹיִים נֶגֶד הַיְּהוּדִים, וְלָכֵן עָלֵינוּ לְהִתְגּוֹנֵן...

נָא וְנָא תַּעֲשֶׂה רְצוֹנִי בָּזֶה, מָחָר זֶה צָרִיךְ לָצֵאת בַּדֹּאַר.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ מִמְּךָ...

כג תעז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר פִּנְחָס, י״ח תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אָל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֲקַוֶּה שֶׁ... אוֹ אַתָּה שְׁלַחְתֶּם אֶת הַדַּף הַשֵּׁנִי, לְדַעְתִּי, אֵין לָנוּ בְּרֵירָה אַחֶרֶת, רַק לְהַכּוֹת בָּרָשָׁע הַזֶּה מַכָּה אַחַר מַכָּה, כִּי שָׂפָה אַחֶרֶת

הוּא אֵינוֹ מֵבִין, וְאִם נַנִּיחַ אֶת זֶה כָּכָה, אֲזַי הַתּוֹצָאוֹת תִּהְיֶינָה חֲמוּרוֹת, כִּי הַכְּתָב נִאָצָה שֶׁלּוֹ זֶה בְּדִיּוּק כְּמוֹ גִיבֶּלְס שַׂר הַתַּקְשֹׁרֶת שֶׁל הַגֶּרְמָנִים, שֶׁהוֹצִיא בִּזְמַנּוֹ נֶגֶד הַיְהוּדִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְזֶה מַה שֶּׁקָּרָה. וְעַל־כֵּן עָלֵינוּ רַק לְהַכּוֹת בּוֹ עַכְשָׁו מַכָּה אַחַר מַכָּה, וּרְאֵה לָתֵת לְ... אֶת הַכֶּסֶף בִּשְׁבִיל הַדּאַר, וּבְעוֹד שְׁבוּעַיִם אֲנִי בָּא וַאֲשַׁלֵּם לְךָ אֶת כָּל הוֹצָאוֹת הַדּאַר, וְתֵדַע כִּי זֶה בְּנַפְשֵׁנוּ, וְהוּא פְּשׁוּט הַצָּלַת נְפָשׁוֹת, כִּי הֲסָתָה זֶה דָּבָר מְסֻכָּן עַד מְאֹד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תעח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר פִּנְחָס, י״ט תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, אִם אֶפְשָׁר לִמְסֹר אֶת כֶּסֶף הַצְּדָקָה לְ... כִּי אֲנִי חַיָּב אֶת זֶה לְעוֹרֵךְ־דִּין, וּלְמִצָּוָה רַבָּה יֶחָשֵׁב, כִּי בְּדִיּוּק עַכְשָׁו אֵין לִי דֶּרֶךְ אֵיךְ לְהַעֲבִיר אֶת הַכֶּסֶף.

רַק חֲזַק מְאֹד, וּבְקָרוֹב נוּכַל לְשַׂמֵּחַ אֶת בִּנְךָ ... נֵרוֹ יָאִיר, וּכְבָר צְרִיכִים לְדָאֹג לוֹ לְדִירָה, יַעֲזֹר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּהְיֶה לְךָ הַרְבֵּה נַחַת מִמֶּנּוּ וּמִכָּל יוֹצְאֵי חֲלָצֶיךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תעט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר פִּנְחָס, י״ט תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְאָנְכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְאֵינְךָ יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל

שִׂמְחָתִי בָּזֶה שֶׁאַתָּה עוֹזֵר לִי, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּהְיֶה תָּמִיד בְּיַחַד בָּזֶה וּבַבָּא לְנֶצַח נְצָחִים.

תַּאֲמִין לִי, כִּי מְאֹד מְאֹד כּוֹאֵב לִרְאוֹת יְשׁוּב קָטָן שֶׁיּוֹשֵׁב הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם בִּדְמוּת ״רַב״, וּמַכְשִׁיל אֶת הָרַבִּים, וְאִם לֹא מַסְפִּיק, אֲזַי זוֹרֵעַ שִׂנְאָה בֵּין תּוֹשָׁבֵי הַמָּקוֹם, וְכָךְ כֻּלָּם מְמֹרָמָרִים, וְאֵין יְכוֹלִים לְדַבֵּר מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, יָבוֹא בַּעַל הַכֶּרֶם, וְיַכֶּלֶּה אֶת קוֹצָיו, אֶת אֵלּוּ הָ׳רַע־בָּנִים׳ הָרְשָׁעִים, שֶׁמַּכְשִׁילִים אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל.

... יְסַפֵּר לְךָ אֵיזֶה אֶרֶס הוֹצִיא הַיּוֹם הַנָּחָשׁ ... וַחֲבֵרָיו נֶגְדֵּנוּ, לֹא יֵאָמֵן כִּי יְסַפֵּר, וְהַכֹּל בַּהֲסָתַת הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ, וְעַל־כֵּן רְאֵה לָתֵת לְ... דְּמֵי דֹּאר, שֶׁיִּשְׁלַח עוֹד דַּף וְעוֹד דַּף, אֵין לָנוּ בְּרֵרָה אַחֶרֶת, כִּי הַסָּתָה שֶׁלּוֹ זֶה אָיֹם וְנוֹרָא מַמָּשׁ כְּמוֹ הַכְּמָרִים בְּאֵירוֹפָּה, יִמַּח שְׁמָם וְזִכְרָם.

פֹּה תְּקַבֵּל עוֹד מִכְתָּב לְבַעְלָהּ שֶׁל ... וְכֵן מִכְתָּב שֶׁל אֶתְמוֹל תִּמְסֹר לְ... כִּי הֵם מְחַכִּים עַל זֶה בְּכִלְיוֹן עֵינַיִם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תפ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר פִּנְחָס, י״ט תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר לִשְׁמֹעַ, שֶׁאַתָּה צָרִיךְ לַעֲבֹר מָחָר נִתּוּחַ, וּכְבָר שָׁלַחְתִּי לְךָ מִכְתָּב אֶתְמוֹל, וְאֵינִי יוֹדֵעַ אִם קִבַּלְתָּ אֶת זֶה, וּבֵין כָּךְ שָׁאַלְתִּי עָלֶיךָ, וְאָמְרוּ שֶׁכֵּן בֵּרַרְתָּ אֵצֶל רוֹפְאִים מֻמְחִים, וְהַמְנַתֵּחַ בְּבֵית־הַחוֹלִים, הוּא אֶחָד מֵהַפְּרוֹפֶסוֹרִים הַגְּדוֹלִים.

וְלָכֵן אֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁיִּשְׁלַח הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת מַלְאַךְ רְפָאֵל עַל יְמִין הָרוֹפֵא הַמְנַתֵּחַ, וְהַכֹּל יַעֲבֹר בְּשָׁלוֹם, וְתַחֲזֹר לְבֵיתְךָ בָּרִיא וְשָׁלֵם.

רְאֵה לְקַבֵּל עַל עַצְמְךָ מֵהַיּוֹם לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין בְּכָל יוֹם אֲפִלּוּ כַּמָּה דַּקּוֹת, כִּי כָּל הַמַּנִּיחַ תְּפִלִּין — זוֹכֶה לְחַיִּים וְלַאֲרִיכוּת יָמִים, וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִים אוֹתְךָ, שֶׁתִּהְיֶה עִמָּנוּ, וְכֵן הַיְלָדִים וְאִשְׁתְּךָ צְרִיכִים אוֹתְךָ שֶׁתִּהְיֶה בָּרִיא וְהַחְלָמָה מְהִירָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תפא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר פִּנְחָס, י״ט תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הֲוַיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, תַּעֲשׂוּ כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁתָּמִיד תִּשְׂרֶה בֵּינֵיכֶם אַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת, וְאַף אֶחָד לֹא מְמֻנֶּה לִהְיוֹת הַשּׁוֹטֵר שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְכוּ׳, כִּי כְּבָר אָמַר הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע: הָעַיִן שֶׁל הָאָדָם מַטְעֶה, הַיְנוּ אָדָם יָכוֹל לְהִסְתַּכֵּל עַל מִישֶׁהוּ וְיָדוּן אוֹתוֹ לְכַף חוֹב, כְּאִלּוּ הוּא הַכִּי גָּרוּעַ וְכוּ׳, וּלְבַסּוֹף לֹא דֻּבִּים וְלֹא יַעַר, הַכֹּל הָיָה דִּמְיוֹן, כִּי מַה שֶּׁאָדָם חוֹשֵׁב וּמְהַרְהֵר בְּעַצְמוֹ וְכוּ׳ וְכוּ׳, אַחַר־כָּךְ הַדִּמְיוֹן עוֹבֵד אֶצְלוֹ כְּאִלּוּ זוֹלָתוֹ כְּבָר עוֹשֶׂה אֶת זֶה ... וְלָכֵן מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, תִּשְׁתַּדְּלוּ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לָדוּן אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי לְכַף זְכוּת, וְלֹא לְהִסְתַּכֵּל בְּעַיִן רָעָה עַל אַף אֶחָד, וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁיֵּשׁ דְּבָרִים הַנָּחוּץ לְתַקֵּן, כְּבָר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהַכֹּל בְּדַרְכֵי נֹעַם, כִּי דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם, וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם, וּצְרִיכִים לְדַבֵּר עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד עִם נְקֻדַּת הָאֱמֶת, וְלֹא לִדְקֹר אֶת אַף אֶחָד.

זְכוּר נָא אֶת דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קט), שֶׁיֵּשׁ שְׁנֵי חֲבָלִים — חֶבֶל דִּקְדֻשָּׁה, וּכְנֶגְדּוֹ חֶבֶל דְּטֻמְאָה, וְהַבְּחִירָה חָפְשִׁית, מִי שֶׁתָּמִיד מִשְׁתּוֹקֵק רַק אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הוּא מְקַבֵּל

חִיּוּת מֵהַחֶבֶל דְּקֻדָּשָׁה, וּמִי שֶׁחוֹשֵׁב רַע וְנִמְשָׁךְ אֶל רַע, מַמְשִׁיךְ חִיּוּת מֵחֶבֶל דְּטֻמְאָה, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד לֹא לְעוֹרֵר מְדָנִים, שֶׁזּוֹ מִדָּה מְאֹד מְאֹד מְגֻנָּה, וּבִפְרָט אֶצְלֵנוּ שֶׁאֲנַחְנוּ קְהִלָּה כָּל־כָּךְ יָפָה, וְאֶחָד רוֹצֶה לַעֲזֹר לַשֵּׁנִי, עָלֵינוּ לִשְׁמֹר מְאֹד עַל מַחֲנֵנוּ.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ, שֶׁתִּשְׁתַּדְּלוּ שֶׁבְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ תִּהְיֶה אֲוִירָה שֶׁל שִׂמְחָה וְאַהֲבָה, וְשֶׁלֹּא יִהְיוּ שָׂמָּה שׁוּם מְתָחִים, וְאִם יֵשׁ לְמִישֶׁהוּ אֵיזוֹ טַעֲנָה וּמַעֲנָה, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ וְכוּ׳, וּכְמוֹ־כֵן מִי שֶׁרוֹצֶה לְדַבֵּר וּלְפַטְפֵּט, שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה אֶת זֶה בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ וְכוּ׳, אֶלָּא יֵצֵא בַּחוּץ, לֹא כָּל אֶחָד צָרִיךְ לְכַבֵּס אֶת הַכְּבִיסָה הַמְלֻכְלֶכֶת שֶׁלּוֹ בְּתוֹךְ בֵּית־הַמִּדְרָשׁ, בֵּית־הַמִּדְרָשׁ מְיֻעָד רַק לְתוֹרָה וּתְפִלָּה וְדִבּוּרֵי יִרְאַת שָׁמַיִם וֶאֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וַאֲנִי מְאֹד מְאֹד מַקְפִּיד, שֶׁבֵּית־הַמִּדְרָשׁ לֹא יִהְיֶה, חַס וְחָלִילָה, מָקוֹם שֶׁל מוֹשַׁב לֵצִים, אוֹ מָקוֹם שֶׁל מַחֲלֹקֶת, חַס וְשָׁלוֹם, אֶלָּא אֶחָד יְחַזֵּק אֶת הַשֵּׁנִי, וְיעוֹדֵד אוֹתוֹ וְיאַמֵּץ אוֹתוֹ וְיַשְׂמֵחַ אוֹתוֹ, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה לְגַדֵּל אֶת בָּנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ עַל טָהֳרַת־הַקֹּדֶשׁ, וְלֹא עַל־יְדֵי שֶׁיִּהְיוּ מְרִיבוֹת אוֹ אִי הֲבָנוֹת אוֹ דְּקִירוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳, בָּזֶה לֹא נְחַנֵּךְ אֶת יְלָדֵינוּ, אַדְרַבָּה הַיְלָדִים מְסִתַּכְּלִים הֵיטֵב הֵיטֵב עַל הַמְבֻגָּרִים, אִם הֵם רוֹאִים אוֹתָם מִתְפַּלְּלִים בְּכַוָּנָה וּשְׂמֵחִים וְעַלִּיזִים, וְאֶחָד עוֹזֵר לַשֵּׁנִי, אָז זֶה מַשְׁפִּיעַ גַּם עֲלֵיהֶם, הֵן לְטוֹב וְהֵן, חַס וְשָׁלוֹם, לְהִפּוּךְ.

תִּזָּכְרוּ הֵיטֵב, כִּי הַחִנּוּךְ מַתְחִיל בַּבַּיִת, כְּפִי שֶׁאָדָם מִתְנַהֵג — כֵּן מִתְנַהֲגִים יְלָדָיו, וְעַל־כֵּן מִי שֶׁרוֹצֶה שֶׁיִּהְיוּ לוֹ יְלָדִים בְּרִיאִים, יְלָדִים מֻצְלָחִים, יְלָדִים יִרְאֵי שָׁמַיִם, שֶׁיַּתְחִיל עִם עַצְמוֹ, וְלֹא יִשְׁפֹּךְ אֶת הַזֶּבֶל שֶׁלּוֹ עַל אַחֵר, וְזֶה מֵעִקְּרֵי הַחִנּוּךְ, שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְחַנֵּךְ אֶת עַצְמוֹ, שֶׁלֹּא יָרִיב בַּבַּיִת, אוֹ לֹא יְנַבֵּל אֶת פִּיו, חַס וְשָׁלוֹם, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא יְקַלֵּל וְכוּ׳, וְאִם יִהְיֶה חָזָק בָּזֶה, אָז יִהְיֶה בָּטוּחַ, שֶׁיִּהְיוּ לוֹ יְלָדִים בְּרִיאִים וּמֻצְלָחִים, כִּי הַיְלָדִים הֵם הָעִתִּק מֵהַהוֹרִים, כְּפִי שֶׁהַהוֹרִים מִתְנַהֲגִים בֵּינָם לְבֵין עַצְמָם, כֵּן הַיְלָדִים מִתְנַהֲגִים עִם הַחֲבֵרִים.

נָא וְנָא רְאוּ שֶׁתִּהְיֶה תָּמִיד אֲוִירָה שֶׁל שִׂמְחָה בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ, וּבִפְרָט עַכְשָׁו בֵּין הַמְּצָרִים, עָלֵינוּ לְהִתְחַזֵּק בְּיוֹתֵר בְּאַהֲבַת חִנָּם, כִּי כָּל הַחֶרְבָּן שֶׁיֵּשׁ עַכְשָׁו בָּעוֹלָם, וַעֲדַיִן אֲנַחְנוּ מְחַכִּים וּמְצַפִּים עַל בִּנְיַן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, הַכֹּל מִפְּנֵי עֲוֹן שִׂנְאַת חִנָּם, וְעַל־כֵּן כְּדַאי לְתַקֵּן אֶת זֶה, וּצְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בְּאַהֲבַת חִנָּם.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי, שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תפב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר פִּנְחָס, י״ט תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, תַּלְמִידֵי ״הַיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ דִּי בְּכָל אֲתַר וַאֲתַר, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וּמִכָּל צוּקָה, מִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! עָלֵינוּ לְהִתְחַזֵּק מְאֹד, שֶׁאֲנַחְנוּ יוֹדְעִים מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, רַבִּי נוֹרָא וְנִפְלָא כָּזֶה, כָּל זְמַן שֶׁאֲנַחְנוּ חַיִּים בַּגּוּף הַגַּשְׁמִי, אֵין יְכוֹלִים לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת מַעֲלַת הַהִתְקָרְבוּת אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, כַּמָּה שֶׁנְּדַבֵּר מֵהַזְּכוּת הַזּוֹ שֶׁאָנוּ מְקֻרָבִים לְרַבֵּנוּ זַ״ל — אֵין זֶה מַסְפִּיק. כְּשֶׁאָדָם חַי, נִדְמֶה לוֹ — הִתְקָרַבְתִּי אֶל הַצַּדִּיק — מַה טּוֹב, אַךְ מִי אוֹמֵר שֶׁבֶּאֱמֶת תִּהְיֶה לִי טוֹבָה?! מִי אוֹמֵר שֶׁכָּךְ צָרִיךְ לִהְיוֹת? וְכַדּוֹמֶה כָּל מִינֵי סְפֵקוֹת הַנִּכְנָסִים לָאָדָם בְּכָל יוֹם וָיוֹם; כִּי עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד עוֹבְרִים כָּל מִינֵי מַשְׁבֵּרִים וְגַלִּים בְּכָל יוֹם וָיוֹם, עַד שֶׁנִּכְנָסוֹת בּוֹ כָּל מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת, אִם כֵּן כְּדַאי לִהְיוֹת מְקֻרָב לְרַבֵּנוּ זַ״ל אִם לָאו, אֲשֶׁר זֶה בָּא מִפְּגַם אֱמוּנַת חֲכָמִים, שֶׁפְּגָם זֶה הוּא הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר, כִּי אִם אֵין אֱמוּנַת חֲכָמִים אֵין כְּלוּם, לֹא יוֹעִיל מְאוּמָה, בְּלִי אֱמוּנַת חֲכָמִים אָדָם, רַחֲמָנָא לִצְלָן, כּוֹפֵר בָּעִקָּר, כְּמוֹ

שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת יד, לא): "וַיַּאֲמִינוּ בַּה' וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ". אוֹמְרִים חֲזַ"ל (מְכִילְתָּא בְּשַׁלַּח): אִם בְּמֹשֶׁה הֶאֱמִינוּ בַּה' לֹא כָּל שֶׁכֵּן?! אַךְ לֹא זוֹכִים לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶלָּא עַל־יְדֵי מֹשֶׁה, שֶׁהוּא הַצַּדִּיק. לָזֹאת עָלֵינוּ לִהְיוֹת שְׂמֵחִים עַד מְאֹד, שֶׁאָנוּ מַאֲמִינִים בְּרַבֵּנוּ זַ"ל, וְאָנוּ מִשְׁתּוֹקְקִים לֵילֵךְ בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, כִּי יַגִּיעַ הַיּוֹם שֶׁנִּצְטָרֵךְ אֶת רַבֵּנוּ זַ"ל, אוֹי וְעוֹד אֵיךְ נִצְטָרֵךְ אֶת רַבֵּנוּ זַ"ל! נִצְטָרְכוֹ לְמֵלִיץ יֹשֶׁר בַּשָּׁמַיִם.

מַה מְּלַוֶּה אֶת הָאָדָם? הַאִם שַׂמְתֶּם לֵב, שֶׁיּוֹם אֶחָד אֲנַחְנוּ עוֹזְבִים אֶת זֶה הָעוֹלָם, אַף אֶחָד אֵינוֹ רוֹצֶה לַחֲשֹׁב מִזֶּה וּלְדַבֵּר מִזֶּה, כִּי מְאֹד מְאֹד פּוֹחֲדִים. אֲבָל יֵשׁ יוֹם וְשָׁעָה וָרֶגַע שֶׁנִּצְטָרֵךְ לִסְגֹּר אֶת הָעֵינַיִם, וְלַעֲזֹב אֶת זֶה הָעוֹלָם, לֹא יוֹעִיל מְאוּמָה. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּעֲנִית יא.): בִּשְׁעַת פְּטִירָתוֹ שֶׁל אָדָם לְבֵית עוֹלָמוֹ, כָּל מַעֲשָׂיו נִפְרָטִים לְפָנָיו; דַּיְקָא כְּשֶׁאָדָם נִפְטָר מִזֶּה הָעוֹלָם, כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה כָּל יְמֵי חַיָּיו, זֶה בָּא לְטוֹבָתוֹ. מָה אֹמַר לָכֶם? אֲנִי חוֹזֵר עַכְשָׁו מִלְוָיָה שֶׁל אָדָם צָעִיר שֶׁהוֹתִיר אַחַד־עָשָׂר יְתוֹמִים, וְאִם הָיִיתֶם שׁוֹמְעִים אֵיךְ הַבָּנִים וְהַבָּנוֹת בָּכוּ וְצָעֲקוּ: אַבָּא, אַבָּא, אַבָּא... אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁבִּרְאוֹתְכֶם דָּבָר כָּזֶה (יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁלֹּא תִּרְאוּ), כְּבָר הָיְתָה נִתְבַּטֶּלֶת הַבְּחִירָה בְּעִנְיַן הַהִתְקָרְבוּת אֶל רַבֵּנוּ זַ"ל, וְאַדְרַבָּה, תָּמִיד נִשְׁמַח וְנִרְקֹד וְנָשִׁיר: 'בְּךָ רַבֵּנוּ וְנָגִילָה, בְּךָ רַבֵּנוּ וְנִשְׂמְחָה'. וּבֶאֱמֶת יֵשׁ לָנוּ לִשְׂמֹחַ מְאֹד שֶׁאָנוּ מְקֻרָבִים לְרַבֵּנוּ זַ"ל.

מָה רַבֵּנוּ זַ"ל רוֹצֶה מֵאִתָּנוּ? דָּבָר אֶחָד: שֶׁנְּדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, נַרְגִּיל עַצְמֵנוּ מִדֵּי פַּעַם בְּפַעַם לִבְרֹחַ לְמָקוֹם פָּנוּי שֶׁאֵין שָׁם בְּנֵי־אָדָם, וְלִשְׁפֹּךְ אֶת כָּל הַלֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כָּל זְמַן שֶׁאָדָם חַי אֵינוֹ יָכוֹל לְתָאֵר, וְחוֹשֵׁב — "הַאִם הַדִּבּוּרִים שֶׁלִּי שֶׁאֲנִי מְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ מוֹעִילִים?! אֵיךְ יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁהַדִּבּוּרִים שֶׁלִּי חֲשׁוּבִים לְמַעְלָה, וְעוֹשִׂים רֹשֶׁם?!" עַל־כֵּן מִתְרַשֵּׁל, אַךְ אִם אָדָם הָיָה יוֹדֵעַ, שֶׁכָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁמְּדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ — זוֹ הַצָּלָחָה נִצְחִית, שֶׁאֵין לְתָאֵר כְּלָל, אֲזַי כָּל הַיּוֹם וְהַלַּיְלָה הָיָה מְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, בִּמְקוֹם לְדַבֵּר שְׁטֻיּוֹת, כִּי חָבָל עַל כָּל רֶגַע וָרֶגַע.

הָיָה בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יְהוּדִי צַדִּיק קָדוֹשׁ, בְּשֵׁם רַבִּי אַבְרָהָם בְּר׳ נַחְמָן טוּלְטשִׁינֶער זַ״ל, שֶׁחִבֵּר אֶת סֵפֶר ׳בְּאוּר הַלִּקּוּטִים׳ פֵּרוּשׁ עַל הַ׳לִּקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן׳, וְהָיָה דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ. כָּל יָמָיו הָיָה עָנִי מָרוּד. סָבַל עֶלְבּוֹנוֹת, בְּזָיוֹנוֹת, שְׁפִיכוּת דָּמִים מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, עַד שֶׁהָיוּ אֲנָשִׁים שֶׁאָמְרוּ עָלָיו, שֶׁאֵינֶנּוּ שָׁפוּי בְּדַעְתּוֹ, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן. וְרַק כַּמָּה בַּחוּרִים וְאַבְרֵכִים נִתְקָרְבוּ אֵלָיו, וְהָיוּ שֶׁהָיָה הַבֵּן שֶׁל רַבִּי נַחְמָן טוּלְשִׁינֶער זַ״ל, שֶׁהָיָה הַתַּלְמִיד שֶׁל מוֹהֲרַנ״תְ זַ״ל, אֲזַי קִבֵּל שֶׁפַע שֶׁל שִׂיחוֹת וְסִפּוּרִים וְעִנְיָנִים נִפְלָאִים מִדִּבֵּר רַבֵּנוּ זַ״ל, וְכָל הַהַשְׁאָרָה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל נִשְׁאֲרָה דַּיְקָא עַל יָדוֹ. דַּרְכּוֹ הָיְתָה, שֶׁתָּמִיד הִתְבּוֹדֵד אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, לֹא הָיָה אִכְפַּת לוֹ אִם הוּא בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת אוֹ בָּרְחוֹב, אוֹ בַּבַּיִת, תָּמִיד דִּבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. כְּשֶׁפִּלּוֹנִי הִשְׁפִּילוֹ, תֵּכֶף־וּמִיָּד סוֹבֵב פָּנָיו אֶל הַקִּיר, וְהֵחֵל לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁזָּכָה לְרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ בָּרוּר. וּמֵחֲמַת שֶׁרָאָה בְּרוּחַ קָדְשׁוֹ אֶת הֶעָתִיד לִקְרוֹת, אָמַר לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּרוּסְיָה: תִּבְרְחוּ מִכָּאן מַה שֶּׁיּוֹתֵר מַהֵר, כִּי יִהְיֶה פֹּה רַע וָמַר מְאֹד לַיְּהוּדִים. אֲבָל הָיוּ שֶׁחָשְׁבוּ עָלָיו, כִּי נִטְרְפָה דַּעְתּוֹ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, הָיוּ שֶׁעָשָׂה הִתְעוֹרְרוּת בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁיִּבְרְחוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הָיָה זֶה בִּשְׁנַת תרנ״ח, לִפְנֵי כְּמֵאָה שָׁנָה. אַךְ כָּל אֵלּוּ מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁשָּׁמְעוּ בְּקוֹלוֹ, וּמָכְרוּ אֶת כָּל רְכוּשָׁם וּמִטַּלְטְלֵיהֶם וּבָרְחוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְתָקְעוּ שָׁם יָתֵד, זָכוּ שֶׁנּוֹתָר זִכְרָם וּשְׁמָם. וְאָכֵן יֶשְׁנָן שְׁמוֹנָה מִשְׁפָּחוֹת לְעֵרֶךְ כָּאן בָּאָרֶץ, שֶׁהֵן צֶאֱצָאִים מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁצִּיְּתוּהוּ, וּבָנוּ מִשְׁפָּחָה עֲנָפָה וּגְדוֹלָה מְאֹד, מֵאוֹת נְכָדִים וַעֲשֵׂרוֹת נִינִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, אַךְ אֲחֵרִים שֶׁאֲחָזוּהוּ כְּמִשֶּׁגַּע, נוֹתְרוּ שָׁם וְלֹא זָכוּ לְהֶמְשֵׁךְ. וּבְחַיָּיו — הָיוּ לוֹ מְעַט אֲנָשִׁים — בַּחוּרִים וְאַבְרֵכִים שֶׁהִתְקָרְבוּ אֵלָיו, וְקִבְּלוּ מִפִּיו הִתְחַזְּקוּת וְעֵצוֹת נִפְלָאוֹת, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי דִּבּוּרָיו נִשְׁאֲרָה הַהַשְׁאָרָה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל. וְכָךְ אָמַר פַּעַם אַחַת לַבַּחוּרִים: הַפֶּה שֶׁל הָאָדָם הוּא כְּטַחֲנַת קֶמַח, אֲשֶׁר בְּשָׁעָה שֶׁהִיא עוֹבֶדֶת — מוֹצִיאָה קֶמַח. וּבְשָׁעָה שֶׁשּׁוֹבֶתֶת — אֵינָהּ מוֹצִיאָה קֶמַח. כָּךְ פִּיו שֶׁל אָדָם, אִם אָדָם תָּמִיד מְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ מוֹצִיא קֶמַח מְשֻׁבָּח, סֹלֶת נְקִיָּה, הַמּחַ שֶׁלּוֹ נַעֲשָׂה מְיֻשָּׁב.

וְכֵן בְּעִנְיַן לְדַבֵּר עִם בְּנֵי־אָדָם, רַבֵּנוּ זַ״ל רָצָה מְאֹד שֶׁנִּגְלֶה

וּנְפַרְסֵם אֶת עִנְיָנוֹ לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, כִּי עֶצֶם הָעֲבֹדָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שָׁלַח לָנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, תֵּדְעוּ לָכֶם שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל הוּא מַתָּנָה לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל, וְהַחוֹב מֻנָּח עָלֵינוּ לְגַלּוֹתוֹ וּלְפַרְסְמוֹ לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ. וְכָךְ אָמַר פַּעַם רַבֵּנוּ זַ״ל לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: אִם אַתֶּם לֹא תְּפַרְסְמוּ אֶת הַצַּדִּיק, גַּם לָכֶם יִהְיֶה רַע וָמָר מְאֹד, שֶׁיֶּחֱשַׁךְ לָכֶם אוֹר הַצַּדִּיק; כִּי אִם אָנוּ יוֹדְעִים מֵרַבֵּי אֱמֶת כָּזֶה, רַבִּי הַמְחַזֵּק וּמְעוֹדֵד וּמְשַׁמֵּחַ אוֹתָנוּ, עָלֵינוּ מֻנָּח הַחוֹב לְגַלּוֹתוֹ וּלְפַרְסְמוֹ גַּם לַאֲחֵרִים, אֲשֶׁר זֶה הַיְסוֹד בְּאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל, אִם לִי יֵשׁ דָּבָר טוֹב, אֲנִי צָרִיךְ לְהִתְחַלֵּק בָּזֶה עִם אֲחֵרִים, מַדּוּעַ שֶׁאַחֲזִיק אֶת הַטּוֹב רַק לְעַצְמִי?! לָזֹאת בְּמֶשֶׁךְ כָּל הַדּוֹרוֹת, מִי שֶׁנִּתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ זַ״ל בֶּאֱמֶת — פִּרְסְמוֹ לְכָל הַדּוֹרוֹת, בְּוַדַּאי לֹא הָלַךְ בְּנָקֵל דָּבָר זֶה, אֲבָל זֹאת אָנוּ מְחֻיָּבִים לְהַחֲזִיר לְרַבֵּנוּ זַ״ל — לְקָרֵב יְהוּדִים לְדַעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, הַיְנוּ לְגַלּוֹת לָהֶם אֶת הָעִנְיָן שֶׁל תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, וּלְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אָז יוֹתֵר ״אֱמֶת׳ תִּכָּנֵס בָּנוּ. כִּי מַהִי הָאֱמֶת? שֶׁכָּל מַה שֶּׁכּוֹאֵב וְלוֹחֵץ לָאָדָם, הוּא מְדַבֵּר וּמְסַפֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֶת כָּל נִגְעֵי לִבּוֹ וּמַכְאוֹבָיו, אֲשֶׁר זוֹ הָאֱמֶת לַאֲמִתָּהּ, שֶׁאֵין לָאָדָם שׁוּם כַּוָּנָה אַחֶרֶת, הוֹלֵךְ בְּפִנָּה צְדָדִית וְצוֹעֵק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תְּרַחֵם עָלַי, נָפַלְתִּי בְּחוֹבוֹת וְיִסּוּרִים״ וְכוּ׳, כָּל אֶחָד כְּפִי חֲבִילָתוֹ, לְאַף אֶחָד אֵין הוֹלֵךְ כְּפִי שֶׁרוֹצֶה, אֵין הוֹלֵךְ ׳חָלָק׳ בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, וְיֵשׁ לוֹ אֶת צָרוֹתָיו וּבְעָיוֹתָיו. עַל־כֵּן הָ׳אֱמֶת׳ זֶהוּ הַדִּבּוּר לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֵין עוֹד אֱמֶת גְּדוֹלָה מִזּוֹ שֶׁאָדָם מְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כְּמוֹ שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סו), שֶׁהַדִּבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, זֶה דִּבּוּר שֶׁל עָלְמָא דְּאָתֵי, דִּבּוּר שֶׁל עוֹלָם הַבָּא, כִּי אֲנִי מְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֶל רוּחָנִיּוּת אֱלֹקוּת, דִּבּוּר מֵעוֹלָם הַבָּא, דִּבּוּר שֶׁמַּלְאָכִים מְדַבְּרִים, רוּחָנִיּוּת, וְאֶל מִי אֲנִי מְדַבֵּר? אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא! לָזֹאת, אִם אֵין הִתְבּוֹדְדוּת — אֵין כְּלוּם, אִם אֵין אָדָם מִתְבּוֹדֵד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ — אֵין לוֹ כְּלוּם, אֶלָּא הַרְבֵּה שֶׁקֶר, אַף שֶׁמִּתְפַּלֵּל וְעוֹשֶׂה מִצְוֹות, וּמַרְבֶּה בִּצְדָקָה, אֲבָל הַכֹּל שֶׁקֶר, מֻחְמֶצֶת שֶׁצָּרִיךְ כָּבוּד וּפִרְסוּם, אִם אֵין לוֹ הִתְבּוֹדְדוּת — הַכֹּל שֶׁקֶר, ׳הִתְבּוֹדְדוּת׳ עוֹשֶׂה אֶת הַמַּעֲשֶׂה לְ׳אֱמֶת׳, אִם אָדָם מִתְבּוֹדֵד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא — זוֹ הָאֱמֶת שֶׁבַּדָּבָר. ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי נוֹתֵן צְדָקָה,

לָמָּה אֲנִי נוֹתֵן צְדָקָה? הִנֵּה בּוֹנִים עַתָּה אוּלָם שְׁמָחוֹת, מַה יִּהְיֶה בָּזֶה? רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, רֵאשִׁית לֹא אַטְעֶה אֶת עַצְמִי, יִוָּלְדוּ לִי יְלָדִים, אֶעֱשֶׂה שָׁם בְּרִית, בַּר מִצְוָה, חֻפָּה, הֲלֹא זֶה בִּשְׁבִילִי מַמָּשׁ". מָה הָיָה אָדָם עוֹשֶׂה אִם יוֹדֵעַ שֶׁבַּמָּקוֹם הַזֶּה יַעֲשֶׂה בְּרִית, בַּר מִצְוָה וַחֻפָּה? הָיָה עוֹשֶׂה כָּל מַה שֶּׁבְּיָכְלְתּוֹ לַעֲזֹר, כִּי זֶה בִּשְׁבִילוֹ. זוֹ אֱמֶת — שֶׁעוֹשֶׂה אֶת זֹאת בִּשְׁבִילוֹ. וּמִלְבַד זֹאת — "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, סוֹף כָּל סוֹף לְצַעֲרֵינוּ הָרַב, יֵשׁ יְתוֹמִים וִיתוֹמוֹת, חֻתָּנִים וְכַלּוֹת אֻמְלָלִים, אֵיזוֹ מִצְוָה הִיא זוֹ לַעֲזֹר לָהֶם, וַאֲנִי אֵינִי יָכוֹל לְעָזְרָם, כִּי אֲנִי עָנִי וְאֶבְיוֹן, אֲבָל לְכָל הַפָּחוֹת אֲנִי יָכוֹל לַעֲזֹר לָהֶם, בָּזֶה שֶׁאֲסַדֵּר לָהֶם חֻתָּנָה יָפָה, אוּלָם בְּחִנָּם, אֹכֶל נָכִין בְּצַוָּתָא, סְעֻדָּה כְּיַד הַמֶּלֶךְ" — זוֹ אֱמֶת. אִם מְדַבְּרִים כָּךְ לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא — זוֹ אֱמֶת. אֲבָל אִם מַתְחִילִים לְהַכְנִיס פֹּה פּוֹלִיטִיקָה, מְעָרְבִים חֶשְׁבּוֹנוֹת פְּרָטִיִּים, אִינְטֶרֶסִים אִישִׁיִּים, מִי בָּרֹאשׁ? מִי לְמַעְלָה וְכוּ' וְכוּ', אֵין זוֹ אֱמֶת. אֱמֶת זֶה א', מ', ת', א' — רֹאשׁ כָּל הָאוֹתִיּוֹת, מ' — אֶמְצַע כָּל הָאוֹתִיּוֹת, ת' — סוֹף כָּל הָאוֹתִיּוֹת. אֲשֶׁר זֶהוּ אֱ"מ"ת'. הַיְנוּ שֶׁמֵּהַתְחָלָה עַד הָאֶמְצַע וְעַד הַסּוֹף הַכֹּל עִם אֱמֶת, כֵּן צָרִיךְ לִהְיוֹת עִם כָּל דָּבָר שֶׁאָדָם עוֹשֶׂה.

הִנֵּה אָנוּ בּוֹנִים אוּלָם שְׁמָחוֹת, אֲשֶׁר שַׁיָּךְ לְכָלַל יִשְׂרָאֵל, מַתָּנָה לְכָלַל יִשְׂרָאֵל, אִם אָנוּ רוֹצִים לְהַרְאוֹת לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁיֵּשׁ לָנוּ אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל אֲמִתִּית, זֶה תָּלוּי כְּפִי שֶׁנַּעֲזֹר לְאוּלַם הַשְּׁמָחוֹת שֶׁתִּסְתַּיֵּם בְּנִיָּתוֹ, עֲדַיִן יֵשׁ בֵּינֵינוּ אֲנָשִׁים שֶׁחוֹשְׁבִים שֶׁיֵּשׁ לָנוּ כַּוָּנָה אַחֶרֶת, אֲשֶׁר עַל זֶה צְרִיכִים הַרְבֵּה הִתְבּוֹדְדוּת. בָּרֵגַע שֶׁאָדָם מִתְבּוֹדֵד, נִפְקָחוֹת לוֹ הָעֵינַיִם, נִפְתָּח הַמֹּחַ, נִפְתָּח הַלֵּב, וּמַתְחִיל לְהִסְתַּכֵּל עַל הָעוֹלָם בְּצוּרָה אַחֶרֶת. מַה יִּהְיֶה סוֹפִי? שֶׁאֵצֵא מִזֶּה הָעוֹלָם, וְלֹא יוֹעִיל שׁוּם דָּבָר. מַה יִּלָּוֶה אוֹתִי, מַה יֵּלֵךְ לְפָנַי? אִשְׁתִּי וִילָדַי יְלַוּוּ אוֹתִי עַד הַקֶּבֶר, וְיַכְסּוּ אוֹתִי בֶּעָפָר, וּמַה יִּהְיֶה אַחַר־כָּךְ? אֵינֶנּוּ רוֹצִים לַחֲשֹׁב, זֶה מַפְחִיד. אֲבָל אַחַר־כָּךְ כָּתוּב (יְשַׁעְיָה נח, ח): "וְהָלַךְ לְפָנֶיךָ צִדְקֶךָ". כָּל מַה שֶּׁעָשָׂה אָדָם צְדָקָה — זֶה הוֹלֵךְ לְפָנָיו. אֵיזוֹ צְדָקָה יֵשׁ יוֹתֵר מִזּוֹ, שֶׁאַחַת וּלְתָמִיד נִבְנֶה אוּלַם שְׁמָחוֹת לִילָדֵינוּ וּלְכָל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל?!

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זָכָה אוֹתִי בִּזְכוּת חִנָּם לְשַׁבֵּחַ גֶּזֶמָאוֹת זוּגוֹת, מֵאוֹת מֵאוֹת מֵאוֹת מֶשֶׁךְ כָּל יְמֵי חַיַּי, וְתָמִיד נִקְלַעְתִּי אֶל הַבְּעָיָה הַזּוֹ, כְּבָר שִׁבַּחְתִּי חָתָן וְכַלָּה, וּבָרֵגַע הָאַחֲרוֹן הַמְנִיעָה הֲכִי גְּדוֹלָה הָיְתָה — שֶׁלֹּא הָיְתָה לָהֶם אֶפְשָׁרוּת לְחַתֵּן. וְהִנֵּה אָנוּ בּוֹנִים אוּלַם שְׁמָחוֹת, שֶׁיִּשָּׁאֵר לָנוּ לָנֶצַח; הַיְנוּ כָּל זְמַן שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַחֲזִיק אֶת הָעוֹלָם, וַאֲנַחְנוּ נֵצֵא מִזֶּמֶן מִזֶּה הָעוֹלָם, זֶה יִהְיֶה עַל חֶשְׁבּוֹנֵנוּ. בַּעֲבוּר זֶה, כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים דֵּי בְּכָל אֲתַר וַאֲתַר, אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְבַקֵּשׁ, תִּתְּנוּ יָד וְכָתֵף, וְתַעֲזְרוּ לִגְמֹר אֶת בְּנִיַּת הָאוּלָם שְׁמָחוֹת, אֲנִי רוֹצֶה שֶׁכָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, יַעֲשֶׂה מַאֲמָץ גָּדוֹל מְאֹד, לָצֵאת פַּעֲמַיִם בַּשָּׁבוּעַ בְּיוֹם שֵׁנִי וַחֲמִשִּׁי לַהֲפָצָה מְרֻכֶּזֶת. רֵאשִׁית יַעֲזוֹר הַדָּבָר מְאֹד מְאֹד לִבְנִיַּת הָאוּלָם, וְיִגָּמֵר בְּלִי שׁוּם סָפֵק. כְּיצַד אָמַר מוֹהַרְנַ"תְּ זַ"ל לְנֶכֶד רַבֵּנוּ זַ"ל ר' אַבָּא: "אַבָּאלֶ'ה, דְּבַר רַבֵּנוּ זַ"ל יִמָּשֵׁךְ בְּלָעֲדֶיךָ גַּם־כֵּן, אֲבָל יוֹתֵר יָפֶה וְיוֹתֵר נָעִים, שֶׁתִּתֵּן יָד וְכָתֵף לִגְמֹר וְלַעֲזֹר לִדְבַר רַבֵּנוּ זַ"ל". כָּךְ אֲנִי אוֹמֵר: אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! דְּבַר רַבֵּנוּ זַ"ל יִגָּמֵר גַּם בְּלָעֲדֵיכֶם, אֲבָל יוֹתֵר יָפֶה יִהְיֶה שֶׁתִּתְּנוּ יָד לְגָמְרוֹ. וְעַתָּה הוּא הַזְּמַן, תַּעֲזְרוּ חַד פַּעֲמִי בְּאֶלֶף שְׁקָלִים, וַאֲפִלּוּ אֵלּוּ שֶׁכְּבָר נָתְנוּ, יֵשׁ לָהֶם קְרוֹבֵי מִשְׁפָּחָה, יְדִידִים, חֲבֵרִים, תַּתְרִימוּ אוֹתָם בְּאֹפֶן חַד פַּעֲמִי, וּתְחַזְּקוּ אוֹתָם שֶׁזּוֹ מִצְוַת הַכְנָסַת כַּלָּה, הַלְוָיַת הַמֵּת — כֵּיצַד? יָתוֹם וִיתוֹמָה אֵין לָהֶם אָב וְאֵם מִי שֶׁיְּחַתְּנָם, וּלְצַעֲרֵנוּ הָרַב, יֵשׁ הַרְבֵּה יְתוֹמִים וִיתוֹמוֹת שֶׁאֵין מִי שֶׁיְּדַאֵג לָהֶם, רַק אֲבִי יְתוֹמִים — הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְדַאֵג לָהֶם, אֲבָל יָדוּעַ שֶׁאָדָם צָרִיךְ לֵילֵךְ בִּדְרָכָיו יִתְבָּרַךְ, מַה הוּא רַחוּם — אַף אַתָּה תִּהְיֶה רַחוּם, מַה הוּא חַנּוּן — אַף אַתָּה תֶּהְיֶה חָנוּן, מַה הוּא גּוֹמֵל חֶסֶד — אַף אַתָּה תֶּהְיֶה גּוֹמֵל חֶסֶד וְכוּ', אָנוּ רוֹצִים לְחַזֵּק בַּמִּצְוָה הַזּוֹ לְחַתֵּן זוּגוֹת יְתוֹמִים וִיתוֹמוֹת, עֲנִיִּים וַעֲנִיּוֹת. וּמִי מֵאִתָּנוּ אֵינוֹ רוֹצֶה שֶׁיִּהְיֶה לוֹ חֵלֶק בְּמִצְוַת צְדָקָה כָּזוֹ?!

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (כְּתֻבּוֹת נ.): הָעוֹשֶׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת, וְכִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת צְדָקָה בְּכָל עֵת? אֶלָּא זֶה הַמְגַדֵּל יָתוֹם וִיתוֹמָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ וּמַשִּׂיאָן. כַּמָּה אֲנָשִׁים נִפְטְרוּ בְּגִיל צָעִיר, בַּר מִינָן, וְהִשְׁאִירוּ יְתוֹמִים וִיתוֹמוֹת, וְעַתָּה שָׁבִים בִּתְשׁוּבָה, וְאֵין מִי שֶׁיְּדַאֵג

לָהֶם. הָבָה וְנִקְנֶה לְעַצְמֵנוּ אֶת הַזְּכוּת הַזּוֹ — שֶׁנְּחַתֵּן אוֹתָם בָּאוּלָם הַזֶּה, הֲאֵין כְּדָאִית כָּל הַיְגִיעָה וְהַטִּרְחָה בַּעֲבוּר הָאוּלָם הַזֶּה?!

הָיָה אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁהָלַךְ לִצְדָקָה, שְׁאָלוּהוּ: לְמִי הַצְּדָקָה? אָמַר: לְאַלְמָנָה עִם חֲמִשָּׁה יְתוֹמִים. וְכֵן הָלַךְ תְּקוּפָה אֲרֻכָּה, וְכָל אֶחָד שָׁמַע אֶת סִפּוּרוֹ, וְנָתַן לוֹ בְּעַיִן יָפָה. פַּעַם תְּפָסוֹ אֶחָד, וַאֲמָרוֹ: אַתָּה מֻכְרָח לוֹמַר לִי מִי הִיא הָאַלְמָנָה וַחֲמֵשֶׁת הַיְתוֹמִים? וְעָנָה: זוֹ אִשְׁתִּי וַחֲמֵשֶׁת יְלָדַי. אֲזַי שְׁאָלוֹ: לָמָּה הִיא אַלְמָנָה וְהֵם יְתוֹמִים? וְהֵשִׁיבוֹ: מָה אִכְפַּת לְךָ שֶׁאֲנִי עֲדַיִן חַי, תְּצַיֵּר לְךָ שֶׁאֵינִי פֹּה, וּמִי יְפַרְנֵס אֶת אִשְׁתִּי וִילָדַי?! כֵּן אֲנִי אוֹמֵר לְגַבֵּי כָּךְ, שֶׁשָּׁבִים בִּתְשׁוּבָה אַלְפֵי אֲלָפִים רַוָּקִים וְרַוָּקוֹת, וְהֵם מַמָּשׁ יְתוֹמִים חַיִּים, הַהוֹרִים — לֹא שֶׁאֵין אִכְפַּת לָהֶם, סוֹף כָּל סוֹף הֵם הוֹרִים, אֲבָל הַהֶסְתָּה שֶׁמְּסִיתִים נֶגֶד הַדָּתִיִּים, נֶגֶד הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, נֶגֶד דִּבַּר ה׳, זֶה אָיֹם וְנוֹרָא מַה שֶּׁקּוֹרֶה בָּאָרֶץ, מְסִיתִים וּמַדִּיחִים יוֹם יוֹם, שָׁעָה שָׁעָה, נֶגֶד כָּל הַקָּדוֹשׁ לְעַם יִשְׂרָאֵל, אֲזַי קָשֶׁה מְאֹד לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה, וְכַאֲשֶׁר שָׁבוּ בִּתְשׁוּבָה, מְאֹד מְאֹד קָשֶׁה לָהֶם לִמְצֹא זֶה אֶת זֶה, וְלָכֵן מִי שֶׁרַק יַעֲסֹק בְּמִצְוָה זוֹ — לְשַׁדֵּךְ בֵּין בָּחוּר וּבַחוּרָה, תָּבוֹא עָלָיו בְּרָכָה, אֲשֶׁר זוֹ הַמִּצְוָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר, וּבָזֶה עוֹזֵר לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כְּבָיְכוֹל. כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא גַּם־כֵּן שַׁדְכָן, וּמְקָרֵב נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל זֶה לָזֶה, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מְזַוֵּג זִוּוּגִים, וְעַל־כֵּן בָּזֶה שֶׁעוֹזֵר לְשַׁדֵּךְ בְּנֵי וּבְנוֹת יִשְׂרָאֵל, נִכְלָל בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

וְכֵן הַמִּצְוָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר — לְמָסֹר נַפְשׁוֹ לְחַתֵּן אֶת יְלָדָיו בְּגִיל צָעִיר, שֶׁלֹּא יֵדְעוּ מַה זֶּה חֵטְא. אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁאָזְכֶּה לִפְעֹל אֵצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֶת הַנְּקֻדָּה הַזּוֹ, שֶׁלֹּא נִצְטָרֵךְ אַחַר־כָּךְ לְהִתְחָרֵט וּלְהִצְטַעֵר — מָה עָשִׂינוּ, וְלֹא נַכֶּה עַל חֵטְא לוֹמַר — יָדֵינוּ שָׁפְכוּ אֶת הַדָּם הַזֶּה. כַּמָּה בָּנִים וּבָנוֹת אֵינָם נִשָּׂאִים בִּצְעִירוּתָם, מִפְּנֵי אוֹתָהּ אִשָּׁה רַחֲמָנִיָּה, הַמְרַחֶמֶת עַל בִּנָּהּ שֶׁהוּא עֲדַיִן צָעִיר, אוֹ מְרַחֶמֶת עַל בִּתָּהּ שֶׁקְּטַנָּה הִיא וּצְעִירָה, וְאֵינָהּ יוֹדַעַת מַה מְּסַגְּלִים הַבֵּן אוֹ הַבַּת לַעֲשׂוֹת מֵאֲחוֹרֵי גַּבָּהּ, וְאֵינָהּ מִתְאֶרֶת כְּלָל וּכְלָל אֶת רֹעַ מַעֲלְלֵיהֶם, אֲשֶׁר עַל זֶה מְקוֹנֵן הַנָּבִיא (אֵיכָה ד, י): ״יְדֵי נָשִׁים רַחֲמָנִיּוֹת בִּשְּׁלוּ יַלְדֵיהֶן״. נָשִׁים שֶׁרִחֲמוּ עַל יַלְדֵיהֶן — הֵם כֹּה

צְעִירִים, תְּנוּ לָהֶם לִחְיוֹת, קְרִי: תְּנוּ לָהֶם לַעֲבֹר עֲבֵרוֹת, וְלֹא לִחְיוֹת — אֶלָּא לָמוּת, כִּי כָּל אֵלּוּ שֶׁאוֹמְרִים אֶת זֹאת, לְמַעֲשֶׂה נוֹתְנִים לַיְלָדִים לָמוּת — הַאִם אֵלּוּ הוֹרִים שְׁפוּיֵי דַּעַת, הָרוֹאִים בְּמִיתַת יַלְדֵיהֶם, וְאֵינָם עוֹשִׂים דָּבָר?! הַזּוֹ נִקְרֵאת רַחֲמָנוּת?! כִּי זוֹ עֲבָדָה, אֲשֶׁר אֵין עָלֶיהָ עוֹרְרִין, אִם אֵין מְחַתְּנִים אֶת הַיְלָדִים בְּגִיל צָעִיר — הוֹרְגִים אוֹתָם. וְאַל תִּשְׁאֲלוּ אֵיךְ יִתְפָּרְנְסוּ? וְכִי מִי שֶׁמְּתַחֵתֵּן בְּגִיל מְאֻחָר יוֹתֵר מֻבְטָחַת לוֹ פַּרְנָסָה?! אֲנִי רוֹאֶה מֵאוֹת בַּחוּרִים וּבַחוּרוֹת שֶׁהִתְחַתְּנוּ אַף בְּגִיל עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ, וְיֵשׁ לָהֶם תְּאָרִים שׁוֹנִים, וּמְסֻתּוֹבְבִים מְחֻסְרֵי פַּרְנָסָה, אֲבָל הַהֶפְרֵשׁ הוּא: שֶׁיֵּשׁ לָהֶם שַׂק מָלֵא עֲבֵרוֹת, קֻפַּת שְׂרָצִים מֻנַּחַת עַל גַּבָּם, אֲשֶׁר חָטְאוּ כָּל הַשָּׁנִים. אֲזַי רֵאשִׁית, עָלֵינוּ לְרַחֵם עַל יְלָדֵינוּ, וְלִדְאֹג לָהֶם, אֲשֶׁר הֵם הָעֵינַיִם שֶׁלָּנוּ. וְהֵיכָן נְחַתְּנָם אִם לֹא בָּאוּלָם הַזֶּה, כִּי בַּחוּץ יְצַחֲקוּ מֵאִתָּנוּ, אֲבָל צוֹחֵק מִי שֶׁצּוֹחֵק אַחֲרוֹן... שֵׁנִית, עָלֵינוּ לִדְאֹג גַּם בִּשְׁבִיל כָּל אֵלּוּ הַשָּׁבִים בִּתְשׁוּבָה, לִמְצֹא לָהֶם שִׁדּוּכִים, שֶׁיִּתְחַתְּנוּ, מִסְכָּנִים אֵין לָהֶם מִשְׁפָּחָה, הָבָה נַעֲזֹר לָהֶם וְנִהְיֶה הַמִּשְׁפָּחָה שֶׁלָּהֶם, כָּל זֶה אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל אֲמִתִּית. אִם חוֹשְׁבִים בָּאֹפֶן הַזֶּה, אֲזַי מֻבְטָחֲנִי שֶׁכָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יִתְאַמְּצוּ לֵילֵךְ כָּל שֵׁנִי וַחֲמִישִׁי בְּמְסִירוּת נֶפֶשׁ, כְּדֵי שֶׁנְּסַיֵּם אֶת בְּנִיַּת הָאוּלָם, נוֹתְרוּ לָנוּ שְׁבוּעַיִם, וְאָנוּ זְקוּקִים לְמֵאָה שְׁמוֹנִים וְאֶחָד אֶלֶף וּמָאתַיִם שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה שְׁקָלִים בְּדִיּוּק עַד הַפְּרוּטָה הָאַחֲרוֹנָה. הַתֹּם אָמַר: אֵצֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַכֹּל יָכוֹל לִהְיוֹת, אִם הוֹלְכִים בְּתִמִּימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, וְיֵשׁ אֱמוּנַת חֲכָמִים הַכֹּל יָכוֹל לִהְיוֹת, אֲבָל אָנוּ צְרִיכִים אַחְדוּת וְאַהֲבָה שֶׁתִּהְיֶה בֵּינֵינוּ, וְאֶחָד יַעֲזֹר לַשֵּׁנִי. וְהַכְּפַל הַדָּבָר, אֲנִי מַדְגִּישׁ לְכָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֲנִי מוּכָן לַחְתֹּם עֲרֵבוּת עַל הַלְוָאָה שֶׁלּוֹיִם, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, לֹא נִשְׁאַרְתִּי חַיָּב לְאַף אֶחָד, כְּשֶׁאֵצֵא מִזֶּה הָעוֹלָם, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יָעִיד שֶׁאֵצֵא בְּיָדַיִם פְּתוּחוֹת וּנְקִיּוֹת, לֹא נָגַעְתִּי אַף פַּעַם בְּכֶסֶף הַזּוּלַת, וְאַף שֶׁהָיוּ לִי בִּזְיוֹנוֹת וְחֵרוּפִין וּשְׁפִיכוּת דָּמִים, אֲבָל בָּרוּךְ הַשֵּׁם, לֹא אִמְלַלְתִּי אַף אֶחָד, וְלֹא עָשִׂיתִי רַע לְאַף אֶחָד בָּעוֹלָם, וְרַק מָסַרְתִּי נַפְשִׁי בַּעֲבוּר זוּלָתִי כָּל יְמֵי חַיַּי, וְקִבַּלְתִּי בַּחֲזָרָה רַק בִּזְיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים וְכוּ׳ וְכוּ׳.

אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אָמְרוּ תָּמִיד, שֶׁהַמַּחֲלֹקֶת שֶׁהָיְתָה עַל מוֹהַרְנַ״תְ

זַ״ל, לֹא הוּא עֲשָׂאָהּ, אֶלָּא אֲחֵרִים עָמְדוּ וְחָלְקוּ עָלָיו, הוּא עָבַד אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כְּפִי הַדֶּרֶךְ שֶׁסָּלַל וּבֵרֵר לְעַצְמוֹ, עַל־פִּי הַהֶקְדֵּמוֹת שֶׁקִּבֵּל מֵרַבֵּנוּ זַ״ל. לְרַבֵּנוּ זַ״ל הָיוּ הֲמוֹן תַּלְמִידִים, וְכָל תַּלְמִיד הָיְתָה לוֹ דֶּרֶךְ כְּפִי דַּעְתּוֹ וּמֹחוֹ, וּלְמוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל הָיְתָה דֶּרֶךְ חֲדָשָׁה, אֲזַי כָּל תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ זַ״ל הֵחֵלּוּ לָרִיב עִמּוֹ וְלַחֲלֹק עָלָיו וַעֲזָבוּהוּ. כַּיָּדוּעַ מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל מָסַר נַפְשׁוֹ, וְהֵבִיא אֶת כָּל הָעוֹלָם לְצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְאִם לֹא הוּא — מִי הָיָה מְפַרְסֵם אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ? ! וְכָךְ הָיָה, שֶׁמּוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל, תֵּכֶף כְּשֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל נִסְתַּלֵּק מִזֶּה הָעוֹלָם בְּחַ״י תִּשְׁרֵי, אֲזַי שִׁלְשָׁה חֲדָשִׁים לָקַח לוֹ לְהִתְעַסֵּק בְּצָרְכֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, הַיְנוּ כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל הִשְׁאִיר צַוָּאָה לְמוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל — לְסַדֵּר אֶת הַיְרֻשָּׁה, וּלְחַלֵּק מַה שֶּׁהוֹתִיר בֵּין שְׁלֹשׁ בְּנוֹתָיו, וְכֵן לְחַתֵּן אֶת הַבַּת הָרְבִיעִית — חַיָּה, אֲשֶׁר בְּשָׁעָה שֶׁנִּסְתַּלֵּק רַבֵּנוּ זַ״ל, הָיְתָה בַּת שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה שָׁנִים בִּלְבָד. וּמוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל הוֹצִיא אֶת הַשְּׁלִיחוּת הַזּוֹ בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל, וְדָאַג וְדָאַג עַד שֶׁפָּעַל. וּבְעֶרֶב רֹאשׁ חֹדֶשׁ שְׁבָט, הֵחֵל כְּבָר לַחֲשֹׁב, הֲלֹא בְּחֹדֶשׁ זֶה חַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה לָאִילָנוֹת, וְחָכַךְ בְּדַעְתּוֹ לִנְסֹעַ דֶּרֶךְ כָּל הָעֲיָרוֹת בָּהֶם גָּרִים אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְנַזְכִּיר לָהֶם, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל בִּקֵּשׁ מֵאִתָּנוּ קֹדֶם הִסְתַּלְקוּתוֹ, שֶׁלֹּא נִשְׁכַּח מִמֶּנּוּ, וְנָבוֹא אֶל צִיּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ, וּבִפְרָט בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. בְּכֵן, שָׂכַר גּוֹי עִם סוּס וַעֲגָלָה, וְנָסַע מֵעֲיָרָה לַעֲיָרָה, אַף שֶׁהָיָה זֶה אֶמְצַע הַחֹרֶף — חֹדֶשׁ טֵבֵת, וְהַחֹרֶף הָרוּסִי קָשֶׁה מְאֹד, קֹר עַז, כְּעֶשְׂרִים־שְׁלוֹשִׁים מַעֲלוֹת תַּחַת הָאֶפֶס, אֲבָל לֹא אִישׁ כְּמוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל יָחוּשׁ בָּזֹאת, וְאָמַר לְכָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: תֵּדְעוּ לָכֶם, שֶׁבְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, צְרִיכִים לָבוֹא לְרַבֵּנוּ זַ״ל, כִּדְבָרָיו זַ״ל: אִישׁ בַּל יֶעָדֵר. וְהוֹסִיף וְאָמַר: אִם בִּרְצוֹנְכֶם לְהוֹכִיחַ שֶׁתָּבוֹאוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, אֲזַי הָבָה נִסַּע עַתָּה בְּעֶרֶב רֹאשׁ חֹדֶשׁ שְׁבָט — יוֹם כִּפּוּר קָטָן, לְצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל. וְכָךְ עוֹרֵר אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְהֵחֵלּוּ לָבוֹא לַצִּיּוּן. וּבָא אָז קָהָל גָּדוֹל. וְאַף שֶׁהָיוּ עָלָיו הַרְבֵּה מִתְנַגְּדִים, מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל לֹא הִסְתַּכֵּל עֲלֵיהֶם כְּלָל. וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה הָרִאשׁוֹן הָיוּ סַךְ הַכֹּל שִׁשִּׁים אִישׁ, אַף מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל שָׂמַח מְאֹד, שֶׁבָּרוּךְ הַשֵּׁם, יֶשְׁנָם שִׁשִּׁים אִישׁ הַמַּסְכִּימִים אִתּוֹ בְּעִנְיָן זֶה. וּבֵינֵיהֶם הָיוּ צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים, כְּמוֹ ר׳ שְׁמוּאֵל אַיְיזִיק. אֲשֶׁר יָדוּעַ עָלָיו שֶׁכְּשֶׁהִתְפַּלֵּל, וְהָיָה עָטוּף בְּטַלִּית, לֹא רָאוּ כְּלוּם, רַק אֵדִים

יוֹצְאִים מִטַּלִּיתוֹ, מֵחֲמַת שֶׁהִתְפַּלֵּל בְּחֹם וּבְהִתְלַהֲבוּת גְּדוֹלָה כָּל־כָּךְ. וּכְשֶׁסִּיֵּם אֶת הַתְּפִלָּה וְנִכְנַס לְחַדְרוֹ, וְהֵסִיר אֶת הַגַּרְטֶל, חָצִי בֶּעקִישֶׁע נָפַל מִמֶּנּוּ, וּמַמָּשׁ נָמַס, מֵחֲמַת רֹב הָרְטִיבוּת וְהַחֹם שֶׁבָּעַר לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעֵת הַתְּפִלָּה, עַד שֶׁהֶצְרִכוּ לְהָבִיא לוֹ תֵּכֶף־וּמִיָּד לְבָנִים חֲדָשִׁים. זֶה הָיָה ר׳ שְׁמוּאֵל אַיְיזִיק. עוֹד יָדוּעַ עָלָיו, שֶׁהָיָה דָּבוּק מְאֹד בְּרַבֵּנוּ זַ״ל, וְעָשָׂה לְמַעַן רַבֵּנוּ זַ״ל מְסִירוּת נֶפֶשׁ גְּדוֹלָה. אַף־עַל־פִּי־כֵן עַל מוֹהַרַנ״תְ זַ״ל חָלַק, וְהָיְתָה לוֹ דֶּרֶךְ אַחֶרֶת בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם; הוּא הָיָה קִיצוֹנִי מְאֹד; הַיְנוּ, שֶׁאִם אֵיֶּנִּי מְסֻגָּל לְהַגִּיעַ לַשְּׁלֵמוּת וְכוּ׳, לַעֲשׂוֹת אֶת הַמְּצָוָה בְּאֹפֶן מֻשְׁלָם, אֵין כְּדַאי לִי לִחְיוֹת. וּלְעֻמָּתוֹ לְמוֹהַרַנ״תְ זַ״ל הָיְתָה דֶּרֶךְ אַחֶרֶת בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, הוּא קִבֵּל בְּאֹפֶן אַחֵר מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, וְסָבַר, שֶׁאִם אֵין יְכוֹלִים לְהִתְפַּלֵּל כָּרָאוּי בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, אֲשֶׁר הוּא יוֹם קָדוֹשׁ כָּל־כָּךְ, יוֹם נוֹרָא וְעֶלְיוֹן, עַד שֶׁאָנוּ נִדְמִים כְּמַלְאָכִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֵין צְרִיכִים לְהִשָּׁבֵר, אֶלָּא לְהִתְחַזֵּק וְלַחֲשֹׁב אֲשֶׁר לְמָחָרָת יוֹם הַכִּפּוּרִים גַּם־כֵּן יְכוֹלִים לְהִתְפַּלֵּל.

לְרַבֵּנוּ זַ״ל הָיָה תַּלְמִיד נוֹסָף — ר׳ יוּדְל, אֲשֶׁר הָיָה דָּבוּק בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּשִׁמּוּת וְיִחוּדִים, הִסְתּוֹבֵב אָנָה וָאָנָה בִּדְבֵקוּת כָּזוֹ, וּכְשֶׁעָלָה עַל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, דִּבֵּר עִמּוֹ זַ״ל, כְּדֶרֶךְ שֶׁאָדָם מְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ, וְזָכָה לְמַדְרֵגָה כָּזוֹ, שֶׁמִּי שֶׁרָצָה לִשְׁאֹל אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל עֵצָה וְכוּ׳, הָלַךְ עִם הַשְּׁלִיחוּת אֶל ר׳ יוּדְל, שֶׁהָיָה יָכוֹל לְיַחֵד יִחוּד כָּזֶה שֶׁמְּדַבֵּר עִם הַצַּדִּיק אַחַר הַהִסְתַּלְקוּת. וְיָדוּעַ, אֲשֶׁר מוֹהַרַנ״תְ זַ״ל וְר׳ נַפְתָּלִי רָצוּ לְהִשְׁתַּדֵּךְ זֶה עִם זֶה. הֵם הָיוּ יְדִידִים קְרוֹבִים מְאֹד, נוֹלְדוּ בָּעִיר נֶעמִירוֹב וְהִתְקָרְבוּ יַחַד לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וּלְכָל אֹרֶךְ הַדֶּרֶךְ הָיוּ יְדִידִים טוֹבִים, וְהָיוּ נוֹסְעִים לְרַבֵּנוּ זַ״ל בְּצַוָּתָא. בְּכֵן, רָצוּ לְהִשְׁתַּדֵּךְ בֵּינֵיהֶם. אֲזַי שָׁלְחוּ לְר׳ יוּדְל שֶׁיִּשְׁאַל אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל כָּךְ וְכָךְ, וּמָה אוֹמֵר עַל כָּךְ. עָלָה ר׳ יוּדְל עַל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, וְשָׁב וְאָמַר: רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר, יֵשׁ לִי שְׁנֵי יְדִידִים טוֹבִים, וְעַתָּה גַּם אוֹתָם אֲאַבֵּד?! הַיְנוּ שֶׁאִם יִשְׁתַּדְּכוּ, תִּהְיֶה אֵיזוֹ מַחֲלֹקֶת בֵּינֵיהֶם וְתִתְפָּרֵד הַחֲבִילָה. אֲזַי הֵבִינוּ אֶת הָרֶמֶז שֶׁאֵינָם צְרִיכִים לְהִשְׁתַּדֵּךְ בֵּינֵיהֶם. כָּל־כָּךְ הֶעֱרִיכוּ מוֹהַרַנ״תְ זַ״ל וְר׳ נַפְתָּלִי אֶת ר׳ יוּדְל. וְאַף־עַל־פִּי־כֵן גַּם ר׳ יוּדְל חָלַק עַל מוֹהַרַנ״תְ זַ״ל. וְכֵן כָּל תַּלְמִיד וְתַלְמִיד, אֲבָל מוֹהַרַנ״תְ זַ״ל לֹא

הִסְתַּכֵּל עַל זֶה כְּלָל, הוּא לֹא חָלַק עַל אַף אֶחָד, הוּא לֹא יָצַר אֶת הַמַּחֲלֹקֶת, אֶלָּא הַמִּתְנַגְּדִים עָשׂוּ אֶת הַמַּחֲלֹקֶת עָלָיו, וּמֵרְרוּ אֶת חַיָּיו, וְעַל־כֵּן הֵיכָן שֶׁהָיְתָה מַחֲלֹקֶת — לֹא הָיְתָה זוֹ אַשְׁמַת מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל, אֶלָּא אֲחֵרִים שֶׁחָלְקוּ עָלָיו. וְאַף־עַל־פִּי־כֵן מוֹהַרְנַ״תְּ לֹא הִסְתַּכֵּל עַל זֹאת, אֶלָּא הָלַךְ בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ הֵכִי גְּדוֹלָה, וּפִרְסֵם אֶת דְּבַר רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם. וּלְבַסּוֹף אַחַר שֶׁבָּנָה אֶת הַקְּלוֹיז בְּאוּמַן, וְהֵבִיא כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה אֲנָשִׁים, נוֹתְרוּ אֶצְלוֹ כִּמְקֹרָבָיו חֲמִשָּׁה אֲנָשִׁים מִכָּל מֵאוֹת הָאֲנָשִׁים שֶׁבָּאוּ בַּיָּמִים הָהֵם לְאוּמַן, אֲשֶׁר מִי הֵבִיאָם אִם לֹא מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל, וְאֶצְלוֹ נוֹתְרוּ חֲמִשָּׁה בִּלְבָד! אֲשֶׁר דָּבָר זֶה יָדוּעַ לְמִי שֶׁבָּקִי בַּחֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב, כָּל הַקּוֹרוֹת אֶת מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל.

לְגַבֵּי מָה אֲנִי מַאֲרִיךְ בְּסִפּוּר זֶה? כְּדֵי לָתֵת לָכֶם דֻּגְמָא חַיָּה מִי וּמָה הָיָה מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל? שֶׁמָּסַר נַפְשׁוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו רַק לְדָבָר אֶחָד — לְגַלּוֹת אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם. לָזֹאת, בָּזֶה שֶׁאַתֶּם תֵּצְאוּ בְּיוֹם שֵׁנִי וּבְיוֹם חֲמִישִׁי לַהֲפָצָה מְרֻכֶּזֶת, מִלְּבַד שֶׁתְּבִיאוּ שֶׁפַע גָּדוֹל שֶׁנּוּכַל לִגְמֹר עִם הָאוּלָם שְׂמָחוֹת, גַּם תְּתָאֲרוּ לְעַצְמְכֶם אֶת גֹּדֶל פָּעָלְכֶם, אַתֶּם מְקָרְבִים יְהוּדִים לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא! אַתֶּם מְפַרְסְמִים אֶת הַצַּדִּיק בָּעוֹלָם! הֵישׁ זְכוּת גְּדוֹלָה מִזּוֹ?! הֲלֹא אָנוּ בְּדוֹר נוֹרָא, מִי שֶׁבַּר דַּעַת, מַתְחִיל לִרְאוֹת מַה קּוֹרֶה בְּזֶה הָעוֹלָם, אֲשֶׁר הַמְּסִיּוֹן, יִמַּח שְׁמָם וְזִכְרָם, עוֹבְדִים חָזָק מְאֹד, וּבָאִים בְּכָל מִינֵי לְבוּשִׁים. וְהִנֵּה נִכְנָס שִׁגָּעוֹן בְּרֹאשָׁם, כְּאִלּוּ בִּשְׁנַת אַלְפַּיִם, מִי יוֹדֵעַ מַה יִּהְיֶה?!... אֲבָל עָלֵינוּ לְפָרְסֵם אֱמוּנָה, וְאָז תִּתְבַּטֵּל מְזִימָתָם. כִּי יֵשׁ לָהֶם תָּכְנִית, לְהָבִיא מִלְיוֹנִים נוֹצְרִים, הַשֵּׁם יְרַחֵם, וּמְדַבְּרִים בְּרֵישׁ גְּלִי לְהַגִּיעַ לִמְדִינָתֵנוּ. וְהַמְּדִינָה תְּקַבְּלֵם בִּזְרוֹעוֹת פְּתוּחוֹת. יֵשׁ לִי מִכְתָּב מֵרֹאשׁ הַמּוֹעָצָה, בּוֹ כָּתוּב, אֲשֶׁר מֵחֹדֶשׁ אַפְּרִיל, צְפוּיִים לְהַגִּיעַ לָאָרֶץ מֵאוֹת אַלְפֵי תַּיָּרִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֵינִי רוֹצֶה לַחֲזֹר עַל הַשְּׁטֻיּוֹת וְדִבְרֵי הַמִּינוּת שֶׁלּוֹ, אַף הוּא מִתְאוֹנֵן בְּהֶמְשֵׁךְ הַמִּכְתָּב, שֶׁלְּצַעֲרֵנוּ אֵין בְּיָדֵינוּ מַסְפִּיק אֶמְצָעֵי הֲלָנָה וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּמְבַקֵּשׁ אֶת כָּל תּוֹשָׁבֵי הַמָּקוֹם: תָּכִינוּ מָקוֹם, שֶׁיִּהְיֶה לַצַּלְיָנִים, יִמַּח שְׁמָם, מָקוֹם לָלוּן, וְתַרְוִיחוּ טוֹב עַל זֶה. זֶה רֹאשׁ הַמּוֹעָצָה שֶׁלָּנוּ, הַשֵּׁם יִשְׁמֹר. וְזֶה לֹא רַק בִּיבְנְאֵל, אֶלָּא בְּכָל עִיר וָעִיר מְכִינִים מְקוֹמוֹת לַמְּסִיּוֹן, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ. מַה תַּפְקִידֵנוּ

כְּנֶגֶד זֶה? גֵּלֵךְ לִישׁן?! יְהֵא לָנוּ זְמַן רַב לִישׁן אַחַר־כָּךְ, כְּמוֹ שֶׁהַגְּמָרָא מְסַפֶּרֶת, שֶׁר׳ חִסְדָּא לָמַד תּוֹרָה בְּהַתְמָדָה גְּדוֹלָה, וּבָאָה אֵלָיו בִּתּוֹ וְאָמְרָה: אַבָּא, לֵךְ לָנוּחַ. עָנָה וְאָמַר לָהּ ר׳ חִסְדָּא: בִּתִּי הַיְקָרָה! יַגִּיעַ הַיּוֹם שֶׁיִּהְיֶה לִי זְמַן הַרְבֵּה לָנוּחַ וְלִישׁן, אֲבָל כָּל זְמַן שֶׁאֲנִי חַי, עָלַי לִלְמֹד. לָנוּחַ — אָנוּחַ בַּקֶּבֶר.

וּבְכֵן, אֲנַחְנוּ חָטָאנוּ. זוֹ הָאֱמֶת לַאֲמִתָּהּ — שֶׁנִּזְכֹּר שֶׁחָטָאנוּ לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, נִזְכֹּר אֶת עֲבָרֵינוּ. כָּל אֶחָד וְאֶחָד יוֹדֵעַ מַה וּמִי וְאֵיךְ עָבַר עָלָיו גִּיל הַנְּעוּרִים, וְעַל־יְדֵי מָה אָנוּ יְכוֹלִים לְתַקֵּן אֶת זֹאת? כְּדַעַת הָאַר״י הַקָּדוֹשׁ — אֵין תִּקּוּן, אֵין תִּקְוָה. אַךְ כְּפִי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל יֵשׁ תַּקָּנָה. רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר, שֶׁאִם נִקְרַב רְחוֹקִים, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִמְחֹל לָנוּ. לָזֹאת, מֵנַח הַחוֹב עַל כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכְּלָל, לָקַחַת שַׁקִּיוֹת מִלֵּאוֹת בְּקוּנְטֶרְסִים, הַמְגַלִּים לָעַם יִשְׂרָאֵל אֶת הָאֱמוּנָה, וְלַהֲפִיצָם לִנְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּבִזְכוּת זוֹ נִזְכֶּה לְמַלֵּא אֶת כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עִם אֱמוּנָה. יֵשׁ לִי תָּכְנִית לְקָרֵב מִלְיוֹן יְהוּדִים מֵאַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַסְּפָרַדִּים אֶל דִּבַּר רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי אֵין עוֹד יְהוּדִים תְּמִימִים כְּמוֹהֶם, אֵין לָהֶם שׁוּם חָכְמוֹת שֶׁל הֶבֶל, וּדְבַר רַבֵּנוּ זַ״ל זֶהוּ רַק תְּמִימוּת. לָזֹאת, אָנוּ מַדְפִּיסִים עַתָּה מַחֲזוֹר נֶסַח עֵדוֹת הַמִּזְרָח, עִם פֵּרוּשׁ נִפְלָא הַכָּלוּל מִכָּל כַּוָּנוֹת כִּתְבֵי הָאַר״י זַ״ל וְדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל. וְכֵן אָנוּ מַדְפִּיסִים עַתָּה סְלִיחוֹת, שֶׁיִּתְאַפְשֵׁר לַהֲפִיצָם בִּימֵי הַסְּלִיחוֹת, וְהֵם דִּבּוּרִים נִפְלָאִים מֵהוּ אֱלוּל, מַהִי תְּשׁוּבָה, מַהוּ צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל. בָּרוּךְ הַשֵּׁם וּבָרוּךְ שְׁמוֹ, גָּמַרְנוּ אֶתְמוֹל בַּלַּיְלָה אֶת הַסֵּפֶר ״קְדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל״, בְּשָׁעָה טוֹבָה וּמֻצְלַחַת, אֲשֶׁר סֵפֶר זֶה לָבֶטַח יַעֲזֹר לַגְּאֻלָּה. וּבִקַּשְׁתִּי אָז מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁכָּל אֶחָד יִצְטָרֵף לָתֵת שְׁמוֹנָה־עָשָׂר שְׁקָלִים בַּעֲבוּר שְׁמוֹ וְשֵׁם אִמּוֹ, וְיִהְיֶה לוֹ חֵלֶק בָּזֶה, וְיִהְיֶה חָקוּק בַּסֵּפֶר הַזֶּה. הִכְנַסְתִּי אֶת שְׁמִי וְשֵׁם אִשְׁתִּי וִילָדַי וּנְכָדַי וְכָל הַמִּשְׁפָּחָה, אֲנִי רוֹצֶה זְכוּת בָּזֶה. לָזֹאת, רְאוּ לְמַהֵר מְאֹד, כִּי הַסֵּפֶר עוֹמֵד לְהִכָּנֵס לְדְפוּס. הֲגַם שֶׁהָיִיתִי בָּטוּחַ שֶׁאֲסַיְּמוּ קֹדֶם חַג הַשָּׁבוּעוֹת, אֲבָל לֹא צִפִּיתִי שֶׁיַּעַבְרוּ עָלַי כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה צָרוֹת וְיִסּוּרִים, הוֹצָאָה לַפֹּעַל וְכוּ׳ וְכוּ׳, שֶׁלֹּא תִּדְעוּ בְּאֵיזֶה פֶּה נָפַלְתִּי עִם עֲרָבִי, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ, וְתִתְפַּלְּלוּ עָלַי שֶׁאֶזְכֶּה לָצֵאת מֵהַבּוֹץ הַזֶּה בִּמְהֵרָה.

כִּי מַה רָצִיתִי פֹּה בְּסַךְ הַכֹּל?! לָוִיתִי הַלָּוָאוֹת, כְּדֵי לִבְנוֹת אוּלַם שְׁמָחוֹת, וּמֵעָלָיו יִהְיֶה בֵּית־הַכְּנֶסֶת עֲנָקִי, וּלְמַטָּה יִהְיוּ חַדְרֵי שֵׁנָה וְאֲרוּחַ, וּמִי שֶׁיָּבוֹא לְיַבְנְאֵל, יִהְיֶה לוֹ הֵיכָן לְהִתְאַכְסֵן, וְלֹא יֵצְרַךְ לִהְיוֹת לְמַעֲמָסָה וּלְנַטֶּל עַל זוּלָתוֹ, אֶלָּא זֶה יִהְיֶה בִּנְיַן הַכְנָסַת אוֹרְחִים. אִם־כֵּן בִּנְיָן זֶה יִהְיֶה כָּלוּל מִשְׁלֹשָׁה דְּבָרִים: תּוֹרָה וַעֲבוֹדָה וּגְמִילוּת חֲסָדִים, אֲשֶׁר עֲלֵיהֶם הָעוֹלָם עוֹמֵד, כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק בְּפִרְקֵי אָבוֹת (פֶּרֶק א׳). כִּי בְּבִנְיָן זֶה יִהְיֶה בֵּית־הַכְּנֶסֶת וּבֵית־הַמִּדְרָשׁ שֶׁיִּלְמְדוּ תּוֹרָה וְיִתְפַּלְלוּ, וְכֵן יִהְיֶה בּוֹ אוּלַם שְׂמָחוֹת, אֲשֶׁר זֶהוּ צְדָקָה וָחֶסֶד, וְכֵן מָקוֹם אֵרוּחַ בַּעֲבוּר כֻּלָּם. עַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ חֵלֶק בָּזֶה. וּבִמְקוֹם שֶׁנַּתְחִיל לַחֲשֹׁב עַתָּה מָה וּמִי וְאֵימַת, עָלֵינוּ לְהִסְתַּכֵּל קָדִימָה, הַמִּסְיוֹן עָמֵל לְלֹא הַפּוּגָה, וְעָלֵינוּ לְהָפִיץ אֱמוּנָה, וּלְגַלּוֹת אֶת הַצַּדִּיק לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְלֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל כָּךְ שֶׁאֲנָשִׁים צוֹחֲקִים, בְּמֵילָא יִצְחָקוּ. רְאוּ לְהָפִיץ וְאַל תִּפְחֲדוּ מֵאַף אֶחָד, אַדְרַבָּה! מִמִּי יֵשׁ לִפְחֹד?! אָנוּ יְכוֹלִים לְקָרֵב אֶת כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ — הֵן הַגְּבָרִים וְהֵן הַנָּשִׁים מִי שֶׁיָּכוֹל לִדְרֹשׁ דְּרָשׁוֹת, יִדְרֹשׁ בָּרַבִּים דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה, כִּי עַם יִשְׂרָאֵל צְמֵאִים לִדְבַר ה׳, וְיֵשׁ, תְּהִלָּה לָאֵל, בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ כֹּחוֹת עֲצוּמִים, אֲזַי תְּפַרְסְמוּ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְכָל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְזֶה יִהְיֶה הַתִּקּוּן שֶׁלָּנוּ וְשֶׁל כָּל עַם יִשְׂרָאֵל.

נָא וְנָא רְאוּ לְהַשְׁלִים אֶחָד עִם הַשֵּׁנִי, וְשֶׁלֹּא תִּהְיֶה שִׂנְאָה וְקִנְאָה בֵּינֵינוּ, אִם אֶחָד לֹא דִּבֵּר עִם זוּלָתוֹ שְׁלֹשָׁה יָמִים, חֲרֵי הוּא עוֹבֵר עַל לָאו "לֹא תִשְׂנָא אֶת אָחִיךָ בִּלְבָבֶךָ", וְנִקְרָא רָשָׁע מְרֻשָּׁע, עָלֵינוּ לִרְאוֹת שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם בֵּין אִישׁ לְרֵעֵהוּ. לִי אָסוּר שֶׁתִּהְיֶה שִׂנְאָה עַל אַף אֶחָד, אִם הַהוּא לֹא רוֹצֶה לְדַבֵּר עִמִּי — מָה אֶעֱשֶׂה?! אֲבָל אֲנִי מִצִּדִּי אֶהְיֶה בְּשָׁלוֹם עִם הַבְּרִיּוֹת. אַךְ אִם אֶחָד מֵסִית וּמַדִּיחַ נֶגֶד נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל — הוּא רָשָׁע גָּמוּר, וְזֶהוּ הַסָּמ״ךְ־מ״ם בְּעַצְמוֹ, וְיֵשׁ לוֹ שְׁלוּחָיו — הָרַע־בָּנִים וְהַחֲכָמִים שֶׁלּוֹ, אֲשֶׁר עוֹקְרִים אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהַכֹּל נַעֲשָׂה בְּגוּשְׁפַּנְקָא שֶׁל בֵּית־דִּין זֶה אוֹ אַחֵר וְכוּ׳ וְכוּ׳, אַךְ זֹאת עֲלֵיכֶם לֵידַע, כִּי אִם אֶחָד עוֹשֶׂה פֵּרוּדִים בְּעַם יִשְׂרָאֵל — זֶהוּ הַסָּמ״ךְ־מ״ם וְגַנְדָּא דִּילֵהּ, וְכֻלּוֹ שֶׁקֶר. וּלְהֵפֶךְ

— אִם יֵשׁ חָכָם הַמֵּפִיץ תּוֹרָה, וּמְפַרְסֵם אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל — זוֹ אֱמֶת לַאֲמִתָּהּ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְכָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיִּזְכּוּ לְשִׂמְחָה. וְזֹאת אֲנִי מַבְטִיחַ לָכֶם, אֵינִי יוֹדֵעַ כַּמָּה זְמַן אֶהְיֶה בְּזֶה הָעוֹלָם, אֲבָל מִי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ חֵלֶק בִּבְנִיַּת הָאוּלָם שְׂמָחוֹת, כָּל יְמֵי חַיָּיו יִרְאֶה רַק נַחַת וּשְׂמָחוֹת בְּבֵיתוֹ, הֵן מִילָדָיו וּנְכָדָיו וְנִינָיו, וְזֶה אֲנִי אוֹמֵר עִם כָּל הַלֵּב. לָזֹאת, בֹּאוּ וַנַּעֲזֹר שֶׁיִּסְתַּיֵּם הָאוּלָם, וַאֲנִי חוֹזֵר וּמַדְגִּישׁ אֲנִי מוּכָן לִהְיוֹת עָרֵב, וַעֲדַיִן לֹא נִשְׁאַרְתִּי חַיָּב לְאִישׁ, וְגַם עַתָּה לֹא אֶשָּׂאֵר חַיָּב לְאַף אֶחָד שׁוּם חוֹב. יַעַזְרֵנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּזְכֶּה לִרְאוֹת רַק שְׂמָחוֹת בֵּינֵינוּ וּבֵין כָּל עַם יִשְׂרָאֵל.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ בִּתְפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי, שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן עֲלֵיכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תפג.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר פִּנְחָס, י״ט תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ. רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְתָמִיד תִּסְתַּכֵּל עַל הַצַּד הַטּוֹב, וְאָז יֵלֵךְ לְךָ הַכֹּל בְּטוּב. וְרָאוּי לְךָ לָלֶכֶת עִם הַתּוֹרָה בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רפב, שֶׁצָּרִיךְ לָדוּן אֶת עַצְמוֹ וְאֶת אֲחֵרִים לְכַף זְכוּת, וְכָךְ תּוּכַל לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם. וּמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל אָמַר פַּעַם, שֶׁבְּגַשְׁמִיּוּת צְרִיכִין לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמוֹ עִם הַתּוֹרָה בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קצ״ה, מַה שֶּׁפֵּרֵשׁ רַבֵּנוּ זַ״ל עַל פָּסוּק: ״בַּצַּר הִרְחַבְתָּ לִי״, שֶׁגַּם בְּתוֹךְ הַצָּרוֹת מוֹצְאִים הַרְחָבוֹת, וּבְרוּחָנִיּוּת צְרִיכִין לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמוֹ עִם

הַתּוֹרָה "אֲזַמְּרָה לֵאלֹקַי בְּעוֹדִי" כַּנַּ"ל, לִמְצֹא בְּעַצְמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה יוּכַל לְהִתְחַזֵּק.

וְאוֹדוֹת שֶׁשָּׁאַלְתָּ מַה זֶּה רוֹמִי רַבָּתִי וְרוֹמִי זְעִירְתָּא, פַּשְׁטוּת הוּא, רוֹמִי שֶׁבְּאִיטַלְיָה זֶה רוֹמִי רַבָּתִי, וְרוֹמִי זְעִירְתָּא הֵם הֵקִימוּ בַּגָּלִיל עֲיָרָה שֶׁנִּקְרֵאת רוֹמִי, שֶׁזֶּה הָיָה סְנִיף שֶׁל הָרוֹמִיִּים בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלָכֵן נִקְרֵאת רוֹמִי זְעִירְתָּא, כִּי שָׁם גָּרוּ כָּל הַדּוּכָּסִים וְהַמַּטְרוֹנִיתוֹת שֶׁל הָרוֹמִיִּים, וְלָכֵן בְּכָל מָקוֹם שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹצְאִים שֶׁהַתַּנָּאִים הָלְכוּ לְרוֹמִי, כַּוָּנָתָם לְרוֹמִי זְעִירְתָּא. אֲבָל שָׁמַעְתִּי פַּעַם מֵאֵיזֶה מְקֻבָּל שֶׁאָמַר לִי: רוֹמִי רַבָּתִי זוֹ אִיטַלְיָה, וְרוֹמִי זְעִירְתָּא זוֹ יָוָן, וְלֹא מָצָאתִי מָקוֹר לָזֶה. וּלְדַעְתִּי, הָרִאשׁוֹן יוֹתֵר מַתְאִים, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי לְךָ, כִּי אֲנַחְנוּ מוֹצְאִים הַרְבֵּה תַּנָּאִים וַאֲמוֹרָאִים שֶׁנָּסְעוּ לְרוֹמִי, וְלֹא יִתָּכֵן שֶׁיָּצְאוּ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בִּנְסִיעָה כָּל־כָּךְ מְסֻבֶּכֶת שֶׁהָיָה בַּיָּמִים הָהֵם בָּאֳנִיּוֹת, וְהַנִּרְאֶה לִי כָּתַבְתִּי.

רְאֵה לְהַשִּׂיג לִי מַה שֶּׁיּוֹתֵר סְפָרִים, וּכְשֶׁאָבוֹא אֲשַׁלֵּם לְךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תפד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר פִּנְחָס, י"ט תַּמּוּז ה'תשנ"ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, הָרַב ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! יֵשׁ לִי צַעַר גָּדוֹל מֵהָאַבְרֵךְ הַזֶּה ... שֶׁמִּתְנַהֵג כְּמוֹ יֶלֶד קָטָן, וּמְסַבְּךְ אוֹתָנוּ בְּסִבּוּכִים וְכוּ' וְכוּ', עַל־כֵּן אַתָּה צָרִיךְ לְהַגִּיד לוֹ חַד מַשְׁמָעִית, שֶׁיַּפְסִיק לְדַבֵּר עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אַחֶרֶת שֶׁיֵּלֵךְ לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם, מַסְפִּיק לָנוּ הַסָּמֶ"ךְ־מֵ"ם מִבַּחוּץ, שֶׁעוֹשֶׂה לָנוּ כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה צָרוֹת וְיִסּוּרִין. אֲנַחְנוּ לֹא צְרִיכִין מִבִּפְנִים

שֶׁיִּשְׁפְּכוּ נֶפֶט, וְאַחַר־כָּךְ אֶחָד רַק יִזְרֹק גַּפְרוּר אֶחָד וְכוּ׳ וְכוּ׳, אוֹ וַאֲבוֹי מַה יִּהְיֶה לָנוּ וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֲנַחְנוּ צְרִיכִין לִרְאוֹת רַק אַהֲבָה וְאַחְדוּת בֵּין הַקְּהִלָּה שֶׁלָּנוּ, וְזֶה סוֹד הַהַצָּלָחָה שֶׁלָּנוּ, תֵּכֶף־וּמִיָּד, חָלִילָה וְחַס, אִם יִהְיוּ אֵילּוּ פְּרוּדִים, אֲזַי אֲנַחְנוּ אֲבוּדִים, וְזֶה מַה שֶּׁהַסָּמָ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ, מְחַכֶּה, שֶׁיִּהְיוּ פְּרוּדִים בֵּינֵינוּ. וְעַל־כֵּן אֲנַחְנוּ צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁתִּהְיֶה רַק אַחְדוּת בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְעַל זֶה צְרִיכִין לִמְסֹר אֶת נַפְשֵׁנוּ תָּמִיד.

אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַכֹּל הוֹלֵךְ כְּסִדְרָן בַּתַּלְמוּד תּוֹרָה.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ, וְשׂוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתְךָ, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְסוֹף כָּל סוֹף עוֹד נִרְאֶה פֹּה דְּבָרִים יָפִים מְאֹד, וְאַתָּה מְצַדְּדְךָ תִּתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְתָמִיד תִּזְכֹּר, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ, וְאַתָּה צָרִיךְ רַק עַזּוּת וְעַקְשָׁנוּת דִּקְדֻשָּׁה, וְלֹא לְהִתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי מִי שֶׁעוֹסֵק בְּצָרְכֵי צִבּוּר, צָרִיךְ לְהִתְאַזֵּר עִם מִדַּת הָעֹז וְעַזּוּת דִּקְדֻשָּׁה, בְּוַדַּאי צְרִיכִים חָכְמָה גְּדוֹלָה אֵיךְ לְהַנְהִיג קְהִלָּה, וּבִפְרָט מְלַמְּדִים עִם הוֹרִים, עִם כָּל זֹאת הַכֹּל צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּחָכְמָה, כִּי לַהֲרֹס זֶה לֹא חָכְמָה, וּבִפְרָט אֲנַחְנוּ, שֶׁמּוֹסְרִים אֶת נַפְשֵׁנוּ לִבְנוֹת קְהִלָּה כָּל־כָּךְ יָפָה, אֲנַחְנוּ צְרִיכִין הַרְבֵּה הִתְחַזְּקוּת וְהַרְבֵּה יְשׁוּעוֹת, וּפֹה יָבוֹא אֵיזֶה אַבְרֵךְ עִם קַטְנוּת הַמֹּחִין, וְיַהֲרֹס לָנוּ מַה שֶּׁבָּנִינוּ בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ, עַל זֶה צְרִיכִין לַעֲמֹד עַל הַמִּשְׁמָר.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ כְּבָר דִּירָה וְרֶכֶב מִשֶּׁלְךָ, וְלֹא תִּצְטָרֵךְ טוֹבוֹת מֵאַף אֶחָד, וְכֵן תַּעֲבֹר אֶת הַסְּמִיכָה, וְיִהְיֶה לְךָ כָּל טוּב.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצָּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תפה.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ״א תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת כָּל מִכְתָּבְיךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ אֶת הַדּוּ״חַ שֶׁדִּוַּחְתָּ, וַאֲנִי מֻכְרָח לְהַגִּיד לְךָ, שֶׁכָּל דָּבָר קָטָן שֶׁקּוֹרֶה בַּקְּהִלָּה שֶׁלָּנוּ, מְאֹד מְעַנְיֵן אוֹתִי, כִּי אֲנִי צָרִיךְ לַעֲמֹד עַל הַמִּשְׁמָר לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד, שֶׁלֹּא יִהְיוּ אֵילּוּ פְּרוּדִים בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, כִּי זֶה סוֹד הַצְלָחָתֵנוּ, כְּשֶׁיֵּשׁ לָנוּ אַהֲבָה אַחְוָה וְרֵעוּת בְּלִי שׁוּם פְּרוּדִים.

נָא וְנָא רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֻפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְתִהְיֶה דָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אֵין לָנוּ רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

וְאוֹדוֹת הַהֶכְשֵׁרִים שֶׁכָּתַבְתָּ, וַי וַי, מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! כָּךְ הֵם הָרַע־בָּנִים בְּדוֹרוֹתֵינוּ אֵלּוּ, שֶׁהֵם הַמַּכְשִׁילִים אֶת יִשְׂרָאֵל בְּטֶרֶפוֹת וּבְנְבֵלוֹת, וְהֵם גּוֹרְמִים אֶת כָּל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִין, וַאֲנִי לֹא מִתְבַּיֵּשׁ לְהַגִּיד אֶת זֶה, וְכָל שֶׁכֵּן לֹא מִתְבַּיֵּשׁ לְהַדְפִּיס אֶת זֶה, הֵם הֵם שְׁלוּחֵי הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם, כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ רוֹאִים פֹּה בְּיַבְנְאֵל, רָשָׁע מְרֻשָּׁע פּוֹשֵׁעַ יִשְׂרָאֵל, שֶׁגּוֹרֵם לְחַלֵּל שַׁבָּת, וְאִסּוּרֵי כְּרִיתוּת וְכוּ׳ וְכוּ׳, אוֹי לְדוֹר שֶׁאֵלּוּ מַנְהִיגָיו.

אֲנַחְנוּ צְרִיכִין לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, לְגַלּוֹת וּלְפַרְסֵם אֶת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, וְעַל־יְדֵי־זֶה נַצְלִיחַ אֶת דַּרְכֵּנוּ תָּמִיד.

מְאֹד אֶהְיֶה לְךָ אָסִיר תּוֹדָה, אִם תָּמִיד תְּדַוַּח לִי מַה שֶּׁקּוֹרֶה, כִּי אֲנִי צָרִיךְ לָדַעַת אֶת זֶה, כְּדֵי לַעֲצֹר אֶת הַמַּגֵּפָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תפו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ״א תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב, אֵיךְ שֶׁאַתְּ מִתְחַזֶּקֶת, וְכָךְ רָאוּי לָךְ.

אַתְּ צְרִיכָה לְהָבִין, כִּי עִם תּוֹשָׁבֵי הַמָּקוֹם צְרִיכִין לָלֶכֶת מִצַּד אֶחָד בַּעֲדִינוּת, וּלְחַזֵּק וּלְשַׂמֵּחַ אוֹתָם, וּמִצַּד שֵׁנִי צְרִיכִים עַזּוּת וְעַקְשָׁנוּת דְּקְדֻשָּׁה, לְהַרְאוֹת שֶׁאֵין אֲנַחְנוּ מְפַחֲדִים מֵהֶם, וּבֶאֱמֶת אֲנִי מֻכְרָח לְהַגִּיד לָךְ, שֶׁכֻּלָּם אֲנָשִׁים טוֹבִים, לְמָשָׁל ... בַּעַל־הַבַּיִת שֶׁל הַדִּירָה, סִפֵּר לִי, כְּשֶׁהָיָה יֶלֶד קָטָן, חָתְכוּ לוֹ אֶת הַפִּאוֹת, כִּי אָבִיו הָיָה נָצוֹל שׁוֹאָה, וְדַיְקָא פֹּה בְּיַבְנְאֵל הֶעֱבִירוּ אוֹתוֹ עַל הַדַּת, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וַעֲכְשָׁו הוּא הַפּוֹעֵל שֶׁל הַמּוֹעָצָה מְקוֹמִית, וְעַל־כֵּן הוּא צָרִיךְ לְנַגֵּן כְּפִי הֶחָלִיל שֶׁלָּהֶם, וְעַל־כֵּן אַתְּ לֹא צְרִיכָה לְהִתְבַּיֵּשׁ לוֹמַר לוֹ גְּלוּיוֹת: בְּבַקָּשָׁה, אוֹתָנוּ אַל תִּרְדֹּף, אֲנַחְנוּ מַאֲמִינִים בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּמִי שֶׁיִּרְדֹּף אוֹתָנוּ יְקַבֵּל אוֹתוֹ עֹנֶשׁ חֲזָרָה, עַל־כֵּן תִּשְׁמֹר מֶרְחַק וְכוּ׳ וְכוּ׳, הָעִקָּר שֶׁלֹּא צְרִיכִין לְהִתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם.

רַק רְאִי לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָזַר לָךְ, שֶׁזְּכִית לִהְיוֹת אֵצֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלָכֵן תִּשְׁתַּדְּלִי בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמֵךְ, וּלְשַׂמֵּחַ אֶת בַּעְלֵךְ וּלְשַׂמֵּחַ אֶת נְשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְתָמִיד תִּשְׁתַּדְּלִי לְדַבֵּר אִתָּן, לְחַזְּקָן וּלְאַמְּצָן וּלְעוֹדְדָן, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה לָךְ טוֹב בָּזֶה וּבַבָּא וּלְנֶצַח נְצָחִים.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תפז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ״א תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, רְאֵה לְהַחֲזִיק בְּשִׁעוּרִים כְּסִדְרָן בְּכָל יוֹם, וַאֲנִי מְאֹד מְאֹד שָׂמֵחַ שֶׁאַתָּה מוֹצֵא בָּעֲבוֹדָה, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַרְחָבָה גְּדוֹלָה.

הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר הוּא הַצְלָחָה נִצְחִית, הַצְלָחָה כָּזוֹ, שֶׁאֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל. וְאִם הָיוּ בְּנֵי־אָדָם יוֹדְעִים אֶת מַעֲלַת הַדִּבּוּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הָיוּ עוֹסְקִים בָּזֶה כָּל הַיּוֹם.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תפח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ״א תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה אֶל ... שֶׁיִּחְיוּ.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתַּבְכֶם.

מָה אֹמַר לָכֶם! יֵשׁ לִי הַרְבֵּה צַעַר מִבְּנֵיכֶם ... עַל־כֵּן לְדַעְתִּי, אַתֶּם צְרִיכִין לְהִתְקַשֵּׁר עִם הָרַב ... בְּזִכְרוֹן יַעֲקֹב, וּלְהִשְׁתַּדֵּל לְהַעֲבִירָם שָׁם, כִּי אֲנַחְנוּ לֹא יְכוֹלִים לְהַמְשִׁיךְ לְהַחֲזִיק אוֹתָם פֹּה אֶצְלֵנוּ, וַחֲבָל מְאֹד שֶׁהַיְלָדִים שֶׁלָּכֶם יִתְקַלְקְלוּ, מַסְפִּיק שֶׁלָּקַחְנוּ אֶת שְׁנֵי יַלְדֵיכֶם ... וַעֲדַיִן אַחַר כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה עֲבוֹדָה קָשָׁה הֵם בְּעָתִּיִם, וְכָל זֶה בָּא מִמְּכֶם, שֶׁאַתֶּם רְבִים אֶחָד עִם הַשֵּׁנִי, וּמִתְנַהֲגִים בְּצוּרָה מוּזָרָה, וְזֶה עוֹשֶׂה רֹשֶׁם רַע עַל הַיְלָדִים. וְעַל־כֵּן אִם אַתֶּם רוֹצִים לָקַחַת אֶת

עַצְמְכֶם בְּיֶדְכֶם — הֲרֵי טוֹב, אַתֶּם יְכוֹלִים לְהִשָּׁאֵר בִּקְהִלָּתֵנוּ, וְאִם לֹא, נִצְטָרֵךְ לְשַׁלֵּחַ אֶתְכֶם מִקְּהִלָּתֵנוּ, אֲצָלֵנוּ אֵין עֲרֵי מִקְלָט, אֲצָלֵנוּ אֵין מְטַרְפִים וּמְשֻׁגָּעִים, אֲצָלֵנוּ אֵין בְּעָיָתִיִים, אִם יְכוֹלִים לְהִתְנַהֵג כְּמוֹ שֶׁצְּרִיכִין, אֲזַי יֵשׁ מָקוֹם אֲצָלֵנוּ, וְאִם לֹא, אֵין מָקוֹם אֲצָלֵנוּ. וְרַבֵּנוּ זַ״ל לִמֵּד אוֹתָנוּ מִדַּת דֶּרֶךְ־אֶרֶץ, וְזֶה הַיְסוֹד הַגָּדוֹל אֲצָלֵנוּ, מִי שֶׁיָּכוֹל לַעֲמֹד בָּזֶה — מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, וּמִי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲמֹד בָּזֶה — שֶׁיֵּלֵךְ לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם, הֵיכָן שֶׁהָעֵינַיִם שֶׁלּוֹ יוֹלִיכוּ אוֹתוֹ, וְלֹא אֲצָלֵנוּ.

הַכְּפֵל הַדָּבָר, תְּדַבְּרוּ עִם הָרַב ... מִזִּכְרוֹן יַעֲקֹב, וְתַעֲבִירוּ אֶת שְׁנֵי יַלְדֵיכֶם שָׁמָּה, לִפְנֵי שֶׁיִּתְקַלְקְלוּ, וְאַחַר־כָּךְ יְקַלְקְלוּ, חַס וְשָׁלוֹם, אֶת הַיְלָדִים שֶׁלָּנוּ, וַאֲנִי אוֹמֵר לָכֶם אֶת זֹאת חַד מַשְׁמָעִית, וּמְקַוֶּה שֶׁתְּצַיְּתוּ אוֹתִי, וְתִשְׁלְחוּ תֵּכֶף־וּמִיָּד מִכְתָּב שֶׁקִּיַּמְתֶּם אֶת דְּבָרַי.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תפט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ״ב תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תְּחַיֵּה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמֵּךְ.

עָלַיִךְ לָדַעַת, שֶׁאָסוּר לְהַשְׁאִיר יְלָדִים לְבַד, וְאֵין שׁוּם מִצָּוָה דּוֹחָה דָּבָר כָּזֶה, כִּי זֶה דָּבָר מְסֻכָּן מְאֹד, וַאֲנִי מְאֹד מַקְפִּיד עַל דְּבָרִים כָּאֵלּוּ, וְתָמִיד מַזְהִיר אֲפִלּוּ אֶת בְּנוֹתַי שֶׁתִּחְיֶינָה, שֶׁלֹּא תַּעַזְבְנָה אֶת הַיְלָדִים לְבַד בְּדִירָה.

נָא וְנָא תִּשְׁתַּדְּלוּ לְהִתְפַּלֵּל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי כָּל תְּפִלָּה מְאֹד מְאֹד חֲשׁוּבָה בַּשָּׁמַיִם, וְעַל־כֵּן תִּתְחַזְּקִי מְאֹד מְאֹד בַּעֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁאַתְּ צְרִיכָה, וְהַתְּפִלָּה תַּעֲזֹר לָךְ לְהַגִּיעַ אֶל מְחוֹז חֶפְצֵךְ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֵךְ, שֶׁתַּצְלִיחִי דַּרְכֵּךְ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תצ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ״ב תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... שֶׁיִּחְיוּ.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתַּבְכֶם, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּכֶם, רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְשׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אֶתְכֶם, וְאַתֶּם צְרִיכִין לִרְאוֹת תָּמִיד לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וּלְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי הָעוֹלָם הַזֶּה מָלֵא נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמָרִים, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, וְאֵינוֹ נִשְׁבָּר מִשּׁוּם דָּבָר.

אוֹדוֹת הַבֵּן, אֲנִי הָיִיתִי מַצִּיעַ שֶׁתַּעֲשׂוּ גָּדֵר, עַל כְּבִישׁ רָאשִׁי זֶה דָּבָר מְסֻכָּן עִם יְלָדִים קְטַנִּים, וְהֵיכִי דִּשְׁכִיחֵי הֲזֵיקָא לֹא מְשַׂחֲקִין, וּבִפְרָט עַל כְּבִישׁ רָאשִׁי.

הָעִקָּר לְרְאוֹת לְחַזֵּק וּלְעוֹדֵד אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָכֶם, שֶׁיִּהְיֶה לָכֶם כָּל טוּב בַּחַיִּים.

רְאֵה, אֲהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר ... לִקְבֹּעַ לְעַצְמְךָ שִׁעוּר כְּסִדְרָן בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה: מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ, אֲשֶׁר אֵין עוֹד עֲרֵבוּת וְנֹעַם יוֹתֵר מִזֶּה, וּבְוַדַּאי אַתָּה זוֹכֵר עֲדַיִן אֶת הַהַקְדָּמוֹת שֶׁלָּמַדְתָּ אֶצְלֵנוּ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תצא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ״ב תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... נֶרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת הַדּוּ״חַ, וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי שָׂמֵחַ מִכָּל מִכְתָּב שֶׁאַתָּה כּוֹתֵב לִי.

רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְתִשְׁתַּדֵּל לִכְתֹּב מִכְתְּבֵי הַעֲרָכָה לְחָמִיךָ, וּתְסַפֵּר לוֹ אֵיךְ שֶׁלַּיְלָדִים כָּל־כָּךְ קָשֶׁה וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה לָכֶם שׁוּם בַּלָּגָן וּמְנִיעוֹת בִּשְׁבִיל הַכֶּסֶף, אֶלָּא אַדְרַבָּה, שֶׁיִּתֵּן וְיַחֲזֹר וְיִתֵּן, כִּי סוֹף כָּל סוֹף אַתֶּם נִשְׁאָרִים הַיּוֹרְשִׁים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁלּוֹ בְּרוּחָנִיּוּת, וְאֵיזֶה תַּעֲנוּג יִהְיֶה לוֹ בָּעוֹלָם הָעֶלְיוֹן כְּשֶׁיִּהְיוּ לוֹ נְכָדִים צַדִּיקִים וְצַדְקָנִיּוֹת כָּאֵלּוּ. אַגַּב בְּנֹךְ ... מְאֹד נִמְשָׁךְ אַחַר עֲבוֹדַת הַשְּׁחִיטָה, וְקָנִיתִי לוֹ סֵפֶר ״שִׁמְלָה חֲדָשָׁה״, וְהוּא לוֹמֵד עִם ... הַהֲלָכוֹת, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁכְּשֶׁיִּהְיֶה בָּקִי בְּהִלְכוֹת שְׁחִיטָה, יוֹצִיא קַבָּלָה, וְיִלְמַד שְׁמוּשׁ אֵצֶל ר׳ ... נֶרוֹ יָאִיר, כִּי אֲנִי מְאֹד מְאֹד רוֹצֶה שֶׁהַבַּחוּרִים יִלְמְדוּ אֵיזוֹ אֻמָּנוּת, וְיֵשׁ כַּמָּה שֶׁלּוֹמְדִים סוֹפְרוּת, וְכַמָּה שֶׁלּוֹמְדִים מְלַמְּדוּת, וְכַמָּה שֶׁלּוֹמְדִים שְׁחִיטָה, וּבְנֹךְ ... נֶרוֹ יָאִיר, מוֹשֵׁךְ אוֹתוֹ יוֹתֵר שְׁחִיטָה, וְעַל־כֵּן טוֹב לְעוֹדְדוֹ בַּעֲבוּר זֶה, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁנִּזְכֶּה לְחַתֵּן אֶת הַבַּחוּרִים בְּגִיל צָעִיר, וְיִהְיוּ שְׁמוּרִים מִכָּל חֵטְא.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תצב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ״ב תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֶרֶם יָאִיר.

לָנֶכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתַּבְכֶם כְּבָר כַּמָּה פְּעָמִים, רַק מֵרֹב טִרְדוֹתַי בְּיָמִים אֵלּוּ, לֹא הָיָה הַפְּנַאי לַהֲשִׁיבְכֶם.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָכֶם, שֶׁתִּמְצְאוּ עוֹרֵךְ־דִּין, שֶׁתֵּכֶף־וּמִיָּד יִרְשֹׁם אֶת זֶה עַל שִׁמְכֶם, וּבֶאֱמֶת זוֹ הָיְתָה בַּטְלָנוּת וְכוּ׳ וְכוּ׳, אַךְ לֹא בּוֹכִים עַל דָּבָר שֶׁכְּבָר הָיָה וְכוּ׳ וְכוּ׳, אַךְ לוֹמְדִים לֶקַח עַל מְכָּאן וּלְהַבָּא, כִּי מִכָּל הַכִּשְׁלוֹנוֹת יְכוֹלִים לִלְמֹד הַרְבֵּה עַל לְהַבָּא.

אוֹדוֹת לַעֲבֹר דִּירָה, קֹדֶם כֹּל תַּעַבְרוּ לְהַהוֹרִים, כִּי זֶה כְּבָר מִיָּד לְיָד, וְאַל תִּסְתַּכֵּל עַל זֶה שֶׁיִּהְיֶה קָשֶׁה וְכוּ׳, כִּי סוֹף כָּל סוֹף הֵם אֲשֶׁר רָצוּ שֶׁכְּבָר תִּכָּנְסוּ בַּדִּירָה שֶׁלָּכֶם, עִם כָּל זֹאת אִם תָּבוֹא לָכֶם אֵיזוֹ דִּירָה יָפָה לִשְׁכֹּר, תִּשְׁכְּרוּ אֶת זֶה מֵרֹאשׁ־חֹדֶשׁ חֶשְׁוָן לְכָל הַפָּחוֹת לְאַרְבָּעָה חֳדָשִׁים, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְזַרֵז אֶת הַבְּנָיָה, שֶׁתּוּכְלוּ לְהִכָּנֵס בָּזֶה מַה שֶּׁיּוֹתֵר מַהֵר, אַתֶּם צְרִיכִין לָדַעַת, שֶׁלִּפְנֵי כָּל בְּנָיָה יֵשׁ חֻרְבָּן וְכוּ׳, הַיְנוּ שֶׁעַכְשָׁו קָשֶׁה לָכֶם מְאֹד עִם כָּל הָעִנְיָן שֶׁל הַעֲבָרַת הַדִּירָה, אֲבָל כְּשֶׁתִּכָּנְסוּ כְּבָר בַּדִּירָה שֶׁלָּכֶם, וְהַכֹּל יִהְיֶה מְסֻדָּר, אֲזַי תִּרְאוּ שֶׁהִשְׁתַּלְּמוּ כָּל הַבִּלְבּוּלִים הָאֵלּוּ, כִּי סוֹף כָּל סוֹף עַכְשָׁו יֵשׁ לָכֶם הִזְדַּמְּנוּת פָּז עִם הַדִּירָה, וְזֶה נִסֵּי נִסִּים, וְאִם תַּחְשְׁבוּ עוֹד פַּעַם וְעוֹד פַּעַם תִּרְאוּ שֶׁהַכֹּל הָיָה נֵס בְּתוֹךְ נֵס, שֶׁהָאַבָּא הִסְכִּים עַל הַדִּירָה הַזּוֹ, שֶׁמֵּעַצְמְכֶם לֹא הֱייתֶם יְכוֹלִים לְהַגִּיעַ לָזֶה בְּשׁוּם פָּנִים, וּתְהִלָּה לָאֵל, הַמִּשְׁפָּחָה גְּדֵלָה, וְהַדִּירָה לֹא מַסְפִּיקָה, וּבְפָרָט לִמְכוֹנוֹת לְהַדְפָּסָה, וְעַל־כֵּן אַל תִּבַלְבְּלוּ אֶת עַצְמְכֶם, אַדְרַבָּה תִּמְצְאוּ אֶת הַטּוֹב בְּכָל הָרַע, וְתִרְאוּ שֶׁגַּם הָרַע הוּא טוֹב, כִּי אַחֶרֶת אַף פַּעַם לֹא הֱייתֶם יוֹצְאִים מִפֹּה, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁהַכֹּל יַעֲבֹר, וְתַעֲשׂוּ סְעֻדַּת חֲנֻכַּת הַבַּיִת מַשֶּׁהוּ מַשֶּׁהוּ, וְתִשְׂמְחוּ מְאֹד מְאֹד, וּתְחַתְּנוּ אֶת כָּל הַיְלָדִים, וְיִהְיֶה לָכֶם הַרְבֵּה נַחַת מֵהֶם.

אֲנִי שׁוֹלֵחַ לָכֶם דֶּרֶךְ הַדֹּאַר אֶת כָּל הַמִּכְתָּבִים מַה שֶּׁחָסֵר עֲדַיִן לְכֶרֶךְ י״ב.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

מְאֹד רָצִיתִי לָדַעַת לְמִי שְׁלַחְתֶּם אֶת הַחוֹבְרוֹת "כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים".

כג תצג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ"ב תַּמּוּז ה'תשנ"ה.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ, רְאִי לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְשׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתָךְ.

אוֹדוֹת הַשָּׂכַר לְמוּד, שֶׁשָּׁלֹשׁ מִשְׁפָּחוֹת לֹא שִׁלְּמוּ, זוֹ עֲוֹלָה גְּדוֹלָה מְאֹד, כִּי כַּמָּה כְּבָר מְבַקְּשִׁים... עַל־כֵּן תַּעֲשִׂי כָּל מַה שֶּׁאַתְּ מְבִינָה שֶׁזֶּה טוֹב.

אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְהַגִּיעַ מַמָּשׁ בְּקָרוֹב, וְאָז נְסַדֵּר בִּשְׁבִיל מִבְנֶה עַל שָׁנָה הַבָּאָה, וְלֹא אֵלֵךְ מִשָּׁם עַד שֶׁנְּסַדֵּר אֶת זֶה לַחֲלוּטִין.

אוֹדוֹת הַשָּׂכָר בִּשְׁבִיל ... צְרִיכִין לָתֵת לוֹ רַק כַּמָּה שָׁעוֹת שֶׁהוּא עוֹבֵד, לֹא פָּחוֹת וְלֹא יוֹתֵר.

אוֹדוֹת שֶׁהָרָשָׁע ... שׁוֹלֵחַ תָּמִיד לְהָצִיק לָכֶם בַּקִּיטָנָה, תַּעֲנִי לָהֶם בְּעַזּוּת וְכוּ', הֵם לֹא מְבִינִים שָׁפָה אַחֶרֶת.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁכְּבָר יִהְיֶה לָנוּ אֵיזֶה מִבְנֶה מְיֻחָד לְבֵית־סֵפֶר, וְיִהְיֶה לְשֵׁם וּלְתִפְאֶרֶת.

מְאֹד מְאֹד רָצִיתִי לָדַעַת, אִם קִבַּלְתְּ אֶת הַחוֹבְרוֹת "כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים", וְאִם חִלַּקְתְּ אֶת זֶה לַהוֹרִים, וְאֵיךְ זֶה יָצָא, כִּי אֲנִי עֲדַיִן לֹא רָאִיתִי אֶת זֶה.

הַמְאַחֵל לְךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תצד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ״ב תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תְּחַיֵּה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, וּבִפְרָט שֶׁאַתְּ שְׂמֵחָה וְעַלִּיזָה עַל הַטּוֹבוֹת וְהַחֲסָדִים שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹשֶׂה עִמָּךְ, וְכֵן רָאוּי שֶׁתָּמִיד תִּתְחַזְּקִי וְתִמְצְאִי אֶת הַטּוֹב שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹשֶׂה עִמָּךְ; כִּי בֶּאֱמֶת הוּא יִתְבָּרַךְ אָב הָרַחֲמָן, וְעוֹשֶׂה רַק חֶסֶד עִם בְּרִיּוֹתָיו, אַךְ הָאָדָם תָּמִיד שׂוֹכֵחַ אֶת הַחֲסָדִים שֶׁעוֹשֶׂה עִמּוֹ, וְתָמִיד מְחַפֵּשׂ רַק אֶת הָרַע, וְיֵשׁ לוֹ טְעָנוֹת וּמְעָנוֹת עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לִמְצֹא אֶת הַטּוֹב שֶׁעוֹשֶׂה עִמּוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִתְרַחֵב לוֹ בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת גַּם יַחַד, כִּי בָּזֶה שֶׁנּוֹתְנִין תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַרְחִיב אַחַר־כָּךְ בְּהַרְחָבָה אַחַר הַרְחָבָה.

נָא וְנָא תַּחֲזִיקִי מַעֲמָד, וְשׂוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתָךְ, וְאָז תִּרְאִי נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּכְמוֹ שֶׁזָּכִית לְהִתְחַתֵּן, וְזָכִית לִילָדִים חֲמוּדִים וּלְדִירָה יָפָה, עוֹד תִּזְכִּי לִרְאוֹת דְּבָרִים יָפִים, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲשֶׂה עִמָּךְ, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אָב הָרַחֲמָן, וְהוּא רַק מְבַקֵּשׁ שֶׁיִּתְפַּלְּלוּ אֵלָיו, וְעַל־כֵּן בְּכָל עֵת רָצוֹן 'תִּגְנְבִי' אֵיזֶה זְמַן, וְתִתְפַּלְּלִי אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְתֵדְעִי אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁמִּתְפַּלְּלִין לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, הוּא הַצָּלָחָה נִצְחִית, הַצָּלָחָה כָּזוֹ, שֶׁאֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, אַשְׁרֵי מִי שֶׁחָזָק בַּעֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצָּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תצה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ״ב תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְגָדֵל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל.

רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַל תַּנִּיחַ אֶצְלְךָ הָעַצְבוּת וְהָעַצְלוּת כְּרֶגַע, רְאֵה לְכַבֵּד מְאֹד אֶת אִשְׁתְּךָ, וְתֵדַע, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הִזְמִין לְךָ אִשָּׁה יְקָרָה, בְּכֵן אַתָּה צָרִיךְ לָדוּן אוֹתָהּ לְכַף זְכוּת, וְלַעֲזֹר לָהּ.

אוּדוֹת הַלִּמּוּדִים, לְדַעְתִּי, תֵּשֵׁב בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ בַּפִּנָּה, וְשָׁם תִּלְמַד עִם עֲרֵמָה שֶׁל סְפָרִים, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שֶׁלֹּא תִּתְבַּלְבֵּל עַצְמְךָ מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי מִי שֶׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֵינוֹ מִתְבַּלְבֵּל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, אֶלָּא יוֹשֵׁב לוֹ בַּפִּנָּה, וְלוֹמֵד שִׁעוּרִים כְּסִדְרָן בְּכָל יוֹם. וּבֶאֱמֶת אֵין לְךָ עוֹד טוֹב כְּמִי שֶׁזּוֹכֶה לִלְמֹד שִׁעוּרִין כְּסִדְרָן, בְּמִקְרָא וּבְמִשְׁנָה, בִּגְמָרָא וּבְמִדְרָשׁ, אַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּהְיֶה חָזָק בַּעֲבוֹדָה קְדוֹשָׁה הַזּוֹ, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

נָא וְנָא הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּל הַבִּלְבּוּלִים וְכָל הַטְּרָדוֹת שֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם, הוּא רַק מֵחֲמַת אִי יְשׁוּב הַדַּעַת, וְאֵיךְ זוֹכִים לְיִשּׁוּב בְּדַעַת? עַל־יְדֵי שִׂמְחָה, וְעַל־יְדֵי שִׂמְחָה זוֹכִים אַחַר־כָּךְ גַּם לִידֵי תְּפִלָּה, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שֶׁתִּהְיֶה תָּמִיד שָׂמֵחַ, וּתְשַׂמַּח אֶת אִשְׁתְּךָ, וְתִתֵּן לָהּ תִּשּׁוּמֶת־לֵב, וְתַעֲזֹר לָהּ, וְאָז תִּרְאֶה כַּמַּיִם פָּנִים אֶל פָּנִים, גַּם הִיא תַּעֲזֹר לְךָ, כִּי, תְּהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ לְךָ אִשָּׁה טוֹבָה, אִשָּׁה צְנוּעָה וַחֲסוּדָה, וְהַקָּדוֹשׁ־

בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָהּ, שֶׁיִּהְיֶה לָהּ, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, אֶצְלֵנוּ עֲבוֹדָה, רַק חֲזַק וֶאֱמַץ, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תצו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ״ב תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

רְאִי לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְתָדוּנִי תָּמִיד אֶת בַּעְלֵךְ לְכַף זְכוּת, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּצְלִיחִי, כִּי בֶּאֱמֶת כְּבָר גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר הַסָּמָ״ךְ־מֵ״ם עוֹשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לִשְׁבֹּר אֶת הַשְּׁלוֹם־בַּיִת אֵצֶל בְּנֵי הַנְּעוּרִים כְּדֵי לְהַכְשִׁילָם, וְעַל־כֵּן תִּשְׁתַּדְּלִי בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁיִּהְיֶה בֵּינֵיכֶם תָּמִיד שָׁלוֹם וְאַהֲבָה וְכָבוֹד הַדָּדִי, וְעַל־יְדֵי־זֶה יַצְלִיחוּ חַיֵּי נִשּׂוּאֵיכֶן.

אַל תִּדְאֲגִי, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָךְ, שֶׁתִּהְיֶה לָךְ עֲבוֹדָה סְדוּרָה אֶצְלֵנוּ, וְלֹא יֶחְסַר לָךְ שׁוּם דָּבָר.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תצז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ״ג תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מֵימֵי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְגָדֵל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, הָעִקָּר רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וּרְאֵה לְחַזֵּק אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְתָמִיד יִהְיֶה לְךָ

אֵיזֶה דִּבּוּר לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵהֶם, כִּי אֲפִלּוּ עִם דִּבּוּר אֶחָד יְכוֹלִים לְהַצִּיל נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל, וּבְפָרָט פֹּה בְּיַבְנְאֵל עוֹבֵר עַל כָּל וְאֶחָד וְאֶחָד מַה שֶּׁעוֹבֵר, וְחוֹשֵׁב כְּאִלּוּ מִי יוֹדֵעַ מָה, וְזֶה סוֹף הָעוֹלָם וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּבֶאֱמֶת רָאוּי לִתֵּן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאַתֶּם לֹא בָּעִיר, וְלֹא נִכְשָׁלִים בִּרְאִיּוֹת אֲסוּרוֹת, וְשׁוּם פּוֹלִיטִיקָה שֶׁל וֶבֶל וְלִכְלוּךְ, מַחֲלֹקֶת וּמְרִיבוֹת שֶׁיֵּשׁ בַּעֲיָרוֹת גְּדוֹלוֹת, כְּמוֹ יְרוּשָׁלַיִם, בְּנֵי־בְּרַק, אַשְׁדּוֹד וְכוּ׳ וְכוּ׳, שֶׁהַקִּירוֹת מְלֵאִים מוֹדָעוֹת זֶה עַל זֶה וְזֶה עַל זֶה וְכוּ׳ וְכוּ׳, פֹּה לֹא רוֹאִים רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי בְּיַבְנְאֵל רוֹאִים רַק אֶת הַשָּׁמַיִם, וְאֵיפֹה שֶׁרַק מִסְתּוֹבְבִים רוֹאִים רַק אֵיךְ הַשָּׁמַיִם מְסַבְּבִים אוֹתְךָ, כְּמוֹ כִּפָּה שֶׁמַּלְבִּישָׁה אֶת רֹאשׁ הָאָדָם. וְלָכֵן רְאֵה לְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ וּלְעוֹדֵד וּלְשַׂמֵּחַ אֶת כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ. וְזוֹ מִצְוָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וְזוֹ צְדָקָה גְּדוֹלָה בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, כִּי מַה שֶּׁמְּדַבְּרִים עִם אֲחֵרִים, זֶה הַצְּדָקָה הֲכִי גְּדוֹלָה, וּבִזְכוּת זֶה גַּם לְךָ תִּהְיֶה הִתְחַזְּקוּת, כִּי יִהְיֶה נַעֲשֶׂה אוֹר יָשָׁר וְאוֹר חוֹזֵר, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קפד).

הָעִקָּר אַל תִּהְיֶה שָׁבוּר מִשּׁוּם דָּבָר, כִּי סוֹף כָּל סוֹף תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, רְאֵה אֵיךְ שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָזַר לְךָ, שֶׁבָּנִיתָ בַּיִת יָפֶה וּמְרֻוָּח, מַמָּשׁ בְּנִסִּים לְמַעְלָה מִדֶּרֶךְ הַטֶּבַע, וְעַל־כֵּן חֲזַק וְהִתְחַזֵּק, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ, וְעוֹד תִּרְאֶה הַרְבֵּה נִסִּים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תצח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ״ג תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב, אֵיךְ שֶׁאַתְּ מַחֲזִיקָה אֶת הַתַּלְמִידוֹת, וּמְדַבֶּרֶת עִמָּהֶן דִּבּוּרֵי יִרְאַת שָׁמַיִם. מָה אֹמַר לָךְ! אֵין דָּבָר גָּדוֹל מִזֶּה — מִלְּהַחֲיוֹת נֶפֶשׁ יִשְׂרָאֵל,

וְאַף שֶׁלִּפְעָמִים נִדְמֶה שֶׁיֵּשׁ מוֹנְעִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת כְּבָר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל: הַדִּבּוּר יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לְטוֹב וּלְהִפּוּךְ, וְעַל־כֵּן אַתְּ צְרִיכָה לְדַבֵּר רַק טוֹב, וְאָז תִּרְאִי אֶת גֹּדֶל הַתּוֹעֶלֶת שֶׁתֵּצְאִי מִזֶּה לִכְלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

חִזְקִי וְאִמְצִי מְאֹד לְדַבֵּר דִּבּוּרֵי יִרְאַת שָׁמַיִם עִם בְּנוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהֵן תִּהְיֶינָה נָשִׁים יְרֵאוֹת הַשֵּׁם, כִּי מִשְׁתַּלֶּמֶת הַהַשְׁקָעָה שֶׁמַּשְׁקִיעִים בָּהֶם, כִּי הֵן תָּקֵמְנָה בָּתִּים נֶאֱמָנִים לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאַתְּ צְרִיכָה לָדַעַת, שֶׁלֵּב שֶׁל בַּר יִשְׂרָאֵל צָעִיר, עֲדַיִן הוּא כְּקְלָף נָקִי, וְלָכֵן כָּל מַה שֶּׁכּוֹתְבִים עָלָיו נֶחְקָק וְנִשְׁאָר, וְלָכֵן תַּמְשִׁיכִי לְדַבֵּר אִתָּן דִּבּוּרֵי יִרְאַת שָׁמַיִם, וּבֹא תָּבוֹאִי עַל שְׂכָרֵךְ בָּזֶה וּבַבָּא לְנֶצַח נְצָחִים.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תצט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ״ג תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֶרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

רְאֵה לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד עַל בְּרִיאוּת אִשְׁתֵּךְ, כִּי בְּעֵת הָהֵרָיוֹן אָסוּר לְעַצְבֵּן אוֹתָהּ, וּבִכְלָל צְרִיכִין לִרְאוֹת שֶׁבַּבַּיִת תִּהְיֶה אֲוִירָה שֶׁל שִׂמְחָה וּשְׁלוֹם־בַּיִת, וַאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאַתָּה תָּמִיד צוֹדֵק... עִם כָּל זֹאת אַתָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת וַתְּרָן, וְאַף שֶׁאַתָּה אוֹמֵר שֶׁאַתָּה וַתְּרָן... אַתָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת וַתְּרָן עַל וַתְּרָן... וְאֶת הַכְּלָל הַזֶּה תִּקַּח בְּחַיֵּי נִשּׂוּאִין, שֶׁהַבַּעַל אַף פַּעַם אֵינוֹ צוֹדֵק, אִם תִּהְיֶה חָזָק בָּזֶה, אָז יִהְיֶה לְךָ שָׁלוֹם־בַּיִת... וּבִכְלָל אַתָּה צָרִיךְ לְשַׁנּוֹת אֶת כָּל הַנְהָגוֹתֶיךָ כְּלַפֵּי אִשְׁתֵּךְ, וְתָמִיד תִּרְאֶה לְקָרְבָהּ, וַאֲפִלּוּ שֶׁתְּקַבֵּל עֶלְבּוֹנוֹת, חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין, תְּקַבֵּל אֶת זֶה לְכַפָּרַת עֲוֹנוֹת, וְאַל תָּשִׁיב שׁוּם דָּבָר לְאִשְׁתֵּךְ, וְאִם תִּתְנַהֵג בְּדַרְכְּךָ זוֹ, אָז תַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ בְּחַיֵּי נִשּׂוּאֶיךָ.

אוֹדוֹת הַפָּצָה, תַּאֲמִין לִי, שֶׁאֵין עוֹד דָּבָר יוֹתֵר גָּדוֹל מִזֶּה, וְרָאוּי לָנוּ עַכְשָׁו לְהָפִיץ בְּכָל הָאָרֶץ בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ הֲכִי גְּדוֹלָה, וְעַל־כֵּן חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד, וְשׂוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יִשְׁבֹּר אוֹתְךָ, וְתֵצֵא בְּכָל יוֹם לַהֲפָצַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִמְחֹל לְךָ עַל כָּל הַצַּעַר וְהָעָגְמַת נֶפֶשׁ וְכוּ׳ וְכוּ׳. הַכְּפֵל הַדָּבָר, רְאֵה לִשְׁמֹר בִּכְבוֹד אִשְׁתְּךָ, וְאָז תִּרְאֶה אֵיךְ שֶׁהַכֹּל יִסְתַּדֵּר.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תק.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ״ג תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

מְאֹד מְאֹד נִצְטַעַרְתִּי לִשְׁמֹעַ, שֶׁאַתְּ לֹא מַרְגִּישָׁה טוֹב, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַכֹּל יַעֲבֹר בְּקַלּוּת, וְתִהְיִי בְּרִיאָה, וְתוֹלִידִי בְּנָקֵל. רַק תִּתְחַזְּקִי לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְתָנוּחִי הַרְבֵּה, וְתִשְׁתַּדְּלִי לִהְיוֹת בְּמַצַּב־רוּחַ טוֹב, וְתָדוּנִי אֶת בַּעְלֵךְ לְכַף זְכוּת, וְאַל תְּחַפְּשִׂי שׂוּם חֶסְרוֹנוֹת אֶצְלוֹ, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה.

נָא וְנָא רְאִי לְדַבֵּר דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית עִם כָּל מִי שֶׁבָּא אֵלַיִךְ וּמְבַקֵּר אוֹתָךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּצְלִיחִי בְּדַרְכֵּךְ.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ״ג תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְגֹדֶל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, וּבִפְרָט שֶׁכְּבָר נִכְנַס סוֹף כָּל סוֹף הַכֶּרֶךְ הָרִאשׁוֹן שֶׁל "לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת" לְדִפּוּס.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! כְּדַאי וּכְדַאי לֵירֵד לָזֶה הָעוֹלָם רַק בִּשְׁבִיל זֶה — לְהַדְפִּיס אֶת הַ"לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת" שֶׁל מוֹהַרַנ"תְ זַ"ל, וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ אֶת גֹּדֶל הַפְּעֻלּוֹת שֶׁאַתָּה פּוֹעֵל, הָיִיתָ רוֹקֵד מֵרֹב שִׂמְחָה, אַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאַתָּה תָּקוּעַ עַכְשָׁו בְּאַלְפֵּי אֲלָפִים דּוֹלָרִים חוֹבוֹת, גַּם אֲנִי כָּךְ, הַמַּדְפִּיס שֶׁהוּא אִישׁ טוֹב מְאֹד, הֶחְזִיר לִי אֶת כָּל הַטְּשֶׁעקִים שֶׁנָּתַתִּי עַל שָׁלֹשׁ שָׁנִים, וְהוּא רוֹצֶה אֶת זֶה מְזֻמָּן, וְזֶה סְכוּם עֲנָקִי, מִי יוֹדֵעַ אֵיךְ אוּכַל לְשַׁלֵּם אֶת זֶה, וַאֲנִי רוֹאֶה, שֶׁהַסָּמָ"ךְ־מֵ"ם לָקַח אֶת עַצְמוֹ עָלֵינוּ, כִּי הַהַדְפָּסָה וְהַהֲפָצָה עוֹשָׂה רֹשֶׁם בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְאֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת הַהִתְחַזְּקוּת שֶׁיֵּשׁ לִבְנֵי־אָדָם עַל־יְדֵי הַסְּפָרִים, מַמָּשׁ זוֹ כָּל חִיּוּתָם, וְכָל עִנְיַן הַהַדְפָּסָה וְהַהֲפָצָה הוּא נִפְלָאוֹת תְּמִים דֵּעִים, כִּי נַעֲשֶׂה רַעַשׁ גָּדוֹל בָּעוֹלָם, וְאַף אֶחָד אֵינוֹ יוֹדֵעַ מֵהֵיכָן זֶה בָּא, וְהָעֲנִיּוּת וְהַדַּחֲקוּת אֲצָלֵנוּ זֶה אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, עִם כָּל זֹאת עָלֵינוּ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי סוֹף כָּל סוֹף אַחַר הָרַע יָבוֹא הַטּוֹב, וְנִזְכֶּה לִרְאוֹת בְּהִתְגַּלּוּת שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ.

נָא וְנָא תַּמְשִׁיךְ לְהַדְפִּיס, וְתַגִּיד לַמַּדְפִּיס, שֶׁבְּקָרוֹב מְאֹד יִהְיֶה לְךָ סְכוּם עֲנָקִי לָתֵת לוֹ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ"ג תַּמּוּז ה'תשנ"ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְגֹדֶל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ —

אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, וּבִפְרָט שֶׁאַתָּה עוֹסֵק בְּקִנְיַן סְפָרִים לְבֵית מִדְרָשֵׁנוּ, מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! אֵין דָּבָר יוֹתֵר גָּדוֹל מִזֶּה, מִלְּזָרֵז וּמִלְּחַזֵּק שֶׁיִּהְיֶה הַמָּקוֹם שֶׁלָּנוּ מְקוֹם תּוֹרָה, וְהָעוֹלֶה עַל הַכֹּל — אֵין מִלִּים בְּפִי לְהוֹדוֹת לְךָ עַל שֶׁלָּקַחְתָּ אֶת הָעִנְיָן שֶׁל הַמִּנְיָן בְּשָׁעָה שֶׁבַּע בְּיָדֶיךָ, אִם אַתָּה רוֹצֶה שֶׁיִּהְיֶה מִנְיָן בְּשָׁעָה שֶׁבַּע, אַתָּה תַּעֲמֹד לִפְנֵי הָעַמּוּד וְתִהְיֶה הַחַזָּן, וְאִם תְּחַכֶּה עַל כָּבוֹד, אֲזַי לֹא יִהְיֶה מִנְיָן, וּצְרִיכִין לִהְיוֹת חָזָק בָּזֶה מְאֹד, כִּי אֲנִי רוֹצֶה מְאֹד מְאֹד, שֶׁיִּהְיוּ אֶצְלֵנוּ לְכָל הַפָּחוֹת שְׁלֹשָׁה מִנְיָנִים קְבוּעִים: מִנְיָן וָתִיקִין, וּמִנְיָן בְּשֶׁבַע שֶׁבּוֹ מִתְפַּלְּלִים הַמְּלַמְּדִים, וּמִנְיָן בִּשְׁמוֹנֶה לְכָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַמְאַחֲרִים, כִּי אַחַר זֶה כְּבָר עוֹבְרִים זְמַן תְּפִלָּה וּקְרִיאַת שְׁמַע.

רְאֵה לְדַבֵּר עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָרַבָּה דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְשׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתְךָ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ״ג תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תִּחְיֶה.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי רוֹצֶה לָדַעַת אִם קִבַּלְתָּ אֶת כָּל הַחוֹבְרוֹת ״כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים״, וְאֵיךְ זֶה יָצָא, וְאִם חִלַּקְתָּ אֶת זֶה לַהוֹרִים שֶׁל בֵּית־סֵפֶר, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁבְּקָרוֹב מְאֹד יִהְיוּ לָנוּ מִבְנִים מִשֶּׁלָּנוּ, מִבְנִים יָפִים. אַגַּב שָׁמַעְתִּי שְׁמוּעָה, כִּי יָכוֹל מְאֹד לִהְיוֹת, שֶׁהַבֵּית־סֵפֶר הַמַּמְלַכְתִּי ״נַפְתָּלִי״ יִסָּגֵר לְשָׁנָה הַבָּאָה, מִי יִתֵּן וְכֵן הָיָה, וְאָז נִקַּח אֶת כָּל הַמִּבְנִים, וְהַפַּעַם לֹא נַעֲשֶׂה אֶת הַטָּעוּת, אֶלָּא נִקַּח חֲצִי חֲצִי, חֲצִי לְבָנִים וַחֲצִי לְבָנוֹת, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־

הוּא, שֶׁיּוֹצִיאֵנוּ מֵהַצְּמָצוּם וְהַקְּטָנוּת, וְנִזְכֶּה כְּבָר לִרְאוֹת יְשׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת.

הַתִּקְשֹׁרֶת מְדַבְּרִים וּמְדַוְּחִים, כִּי יַבְנְאֵל תִּתְהַפֵּךְ לְעִיר, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּהְיֶה נַעֲשֵׂית עִיר וָאֵם בְּיִשְׂרָאֵל.

רְאִי לְחַזֵּק וּלְעוֹדֵד וּלְאַמֵּץ אֶת נְשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּדִבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וֶאֱמוּנַת חֲכָמִים, וְכֵן אֶת הַבָּנוֹת, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁיִּזְכּוּ לִבְנוֹת בָּתִּים נֶאֱמָנִים לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקד.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ״ג תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, הָרַב ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת כָּל הַתָּכְנִיּוֹת שֶׁלְּךָ לַשָּׁנָה הַבָּאָה, וְזֶה נִרְאֶה לִי מְאֹד מְאֹד טוֹב, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּהְיֶה לָנוּ הַצְלָחָה בְּכָל הָעִנְיָנִים, וּצְרִיכִין הַרְבֵּה תְּפִלָּה וּבַקָּשָׁה, וּבִפְרָט לְעוֹרֵר אֶת תְּפִלּוֹת שֶׁל תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן, הֶבֶל פֶּה שֶׁאֵין בָּהֶם חֵטְא, שֶׁיִּתְפַּלְּלוּ עַל הַצְלָחָתֵנוּ, כִּי אֲנִי בְּעַצְמִי צָרִיךְ הַרְבֵּה יְשׁוּעוֹת בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת, הֵן בִּבְרִיאוּת וְהֵן בִּשְׁאָר הָעִנְיָנִים, כִּי אֲנִי חָנוּק בְּחוֹבוֹת, לֹא עָלֵינוּ, וְעַל־כֵּן רְאֵה לְעוֹרֵר אֶת הַיְלָדִים, שֶׁיִּתְפַּלְּלוּ עָלַי וְעַל הַמּוֹסָדוֹת שֶׁלָּנוּ, וְשֶׁתִּהְיֶה לָנוּ הַצְלָחָה.

הָעִקָּר רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְשׁוּם דָּבָר לֹא יוּכַל לְשַׁבֵּר אוֹתְךָ, אַתָּה צָרִיךְ רַק עֵזּוּת וְעַקְשָׁנוּת דִּקְדֻשָּׁה, כִּי מִי שֶׁחוֹגֵר אֶת מָתְנָיו לַעֲסֹק בְּצָרְכֵי רַבִּים, הוּא צָרִיךְ הַרְבֵּה יְשׁוּעוֹת,

וְעַל־כֵּן תִּהְיֶה חָזָק בָּזֶה, וְאָז תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁיִּהְיֶה לְךָ כָּל טוּב סֶלָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ״ג תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תִּחְיֶה.

רְאִי לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְתָמִיד תְּשַׂמְּחִי אֶת נְשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְתַעֲשִׂי כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁיִּהְיֶה אֵצֶל נְשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שְׂמָחוֹת, וְרַבֵּנוּ זַ״ל הִקְפִּיד מְאֹד מְאֹד עַל מִדַּת הַשִּׂמְחָה, שֶׁצְּרִיכִין תָּמִיד לִהְיוֹת שָׂמֵחַ, וְעִקַּר הַשִּׂמְחָה הוּא בְּמְסִירַת נֶפֶשׁ, כִּי טֶבַע שֶׁל הָאָדָם, שֶׁהוּא נִמְשָׁךְ אַחַר הַמְּרִירוּת מֵרֹב הַבְּעָיוֹת וְהַצָּרוֹת שֶׁמְּסַבְּבוֹת אוֹתוֹ בְּכָל יוֹם. וְעַל־כֵּן רְאִי לְשַׂמֵּחַ אֶת נְשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וּלְמִצְוָה גְּדוֹלָה יֵחָשֵׁב.

נָא וְנָא תַּעֲשִׂי כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁיִּתְוַעֲדוּ נְשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּבְכָל יוֹם יִגְמְרוּ בְּיַחַד פַּעֲמַיִם תְּהִלִּים — כְּמִנְיַן כַּפ״ר, וִיבַקְּשׁוּ הַרְבֵּה רַחֲמִים בַּעֲבוּרִי, כִּי אֲנִי עֲדַיִן צָרִיךְ הַרְבֵּה הַרְבֵּה יְשׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, כִּי אֲנִי מְסֻבָּב בְּצָרוֹת וּבְחוֹבוֹת וּבְיִסּוּרִים וְכוּ׳ וְכוּ׳.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדֵךְ, שֶׁתַּצְלִיחִי דַּרְכֵּךְ, וּתְבַשְּׂרִי לִי תָּמִיד בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת, וְיִהְיֶה לָךְ הַרְבֵּה נַחַת מֵהַיְלָדִים.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ״ג תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

פֹּה תְּקַבֵּל כַּמָּה מִכְתָּבִים, וְתִמְסֹר אוֹתָם לִיעוּדָם, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּהְיֶה לָנוּ קְהִלָּה קְדוֹשָׁה, קְהִלָּה גְּדוֹלָה. וְעַכְשָׁו שָׂמַעְתִּי בְּשׂוֹרָה מְשַׂמַּחַת, כִּי הַיּוֹם הִתְקַשְּׁרָת אָמְרָה, שֶׁיִּבָּנֶאל תִּהְיֶה עִיר גְּדוֹלָה אַחַר שֶׁיֵּרְדוּ מֵהַגּוֹלָן... יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּזְכֶּה לִרְאוֹת בְּמוֹ עֵינֵינוּ הִתְגַּשְּׁמוּת ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״ בִּמְלֹא מוּבָן הַמִּלָּה, וְלֹא יִצְטָרְכוּ לָרֶדֶת מֵהַגּוֹלָן, אַדְרַבָּה תִּהְיֶה פֹּה עִיר חֲרֵדִית שֶׁל תּוֹרָה וּתְפִלָּה, צְדָקָה וָחֶסֶד, יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לִבֵּנוּ וְתָגֵל נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתוֹ יִתְבָּרַךְ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ״ג תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְעִקַּר הַהִתְחַזְּקוּת הִיא שִׂמְחָה, וְאַף שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מַה שֶּׁעוֹבֵר, רְאֵה לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה שׁוֹרֶפֶת אֶת כָּל הַקְּלִפּוֹת.

הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר הוּא הַצְלָחָה נִצְחִית, הַצְלָחָה כָּזוֹ, שֶׁאֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁחָזָק בַּעֲבוֹדָה הַקְּדוֹשָׁה הַזּוֹ — לְדַבֵּר וְלָשִׂיחַ וּלְסַפֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ״ג תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל שִׂמְחָתִי שֶׁיֵּשׁ לִי, שֶׁאַתָּה רוֹצֶה לִקְנוֹת אַחַת מֵהַדִּירוֹת שֶׁל ..., שֶׁבּוֹנֶה בַּמֶּרְכָּז. מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי! אַתָּה תִּהְיֶה הַנַּחְשׁוֹן, וְאַחֲרֶיךָ יָבוֹאוּ עוֹד אֲנָשִׁים לִקְנוֹת אֶת הַדִּירוֹת, שֶׁגַּם שָׁמָּה יִהְיֶה גַּרְעִין שֶׁל יְהוּדִים חֲרֵדִים — עַל אַפָּם וַחֲמָתָם שֶׁל שׁוֹנְאֵינוּ וּמְתַנַּגְּדֵינוּ, אֲנַחְנוּ נַעֲשֶׂה פֹּה ״עִיר בְּרֶסְלֶב״, וְלֹא יוֹעִיל לָהֶם שׁוּם דָּבָר. וְלָכֵן רְאֵה לִקְפֹּץ בָּזֶה, וְאַל תִּפָּחֵד, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ מַשְׂכֻּנְתָּא גְּדוֹלָה, וְתוּכַל לִקְנוֹת אֶת זֶה וְלִגְמֹר אֶת הַבַּיִת. וְטוֹב מְאֹד, שֶׁתְּעוֹרֵר עוֹד כַּמָּה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִחוּץ לְיַבְנְאֵל, שֶׁיָּבוֹאוּ פֹּה לִקְנוֹת דִּירוֹת, וּבִפְרָט הַחֲבֵרִים שֶׁלְּךָ, כִּי אֲנַחְנוּ נַעֲשֶׂה פֹּה בָּסִיס לְגִלּוּי הָאֱמוּנָה בְּכָל אַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה וּבְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ.

נָא וָנָא רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְהַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר הוּא הַצְלָחָה נִצְחִית, הַצְלָחָה כָּזוֹ, שֶׁאֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁחָזָק בַּעֲבוֹדָה קְדוֹשָׁה הַזּוֹ, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ״ג תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִשְׁתּוֹקֵק לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִכֶּם, עַל־כָּל־פָּנִים כְּתִיבַת יָדְכֶם, כִּי נַפְשִׁי קְשׁוּרָה בְּנַפְשְׁכֶם מֵאָז שֶׁהִתְחַתַּנְתֶּם, וַאֲנִי תָּמִיד מִתְפַּלֵּל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּהְיֶה לָכֶם רֶכֶב וּמַזְנָן וּפַרְנָסָה בְּשֶׂפַע.

הָעִקָּר רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְהָיָה טוֹב מְאֹד, אִם הָיִיתָ עָסוּק כַּמָּה שָׁעוֹת בַּיּוֹם, כִּי הַבַּטָּלָה מְבִיאָה לִידֵי שִׁעֲמוּם, וַחֲבָל כִּי יֵשׁ לְךָ כֹּחוֹת עֲצוּמִים, וְעַל־כֵּן חֲבָל מְאֹד שֶׁיֵּלֵךְ לְבַזְבּוּז, וְעַל־כֵּן תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁתִּהְיֶה עָסוּק בְּאֵיזֶה עֵסֶק, אִם אֶפְשָׁר לַעֲבֹד אֵצֶל ... מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, הָעִקָּר רְאֵה לָצֵאת לַהֲפָצָה, וּתְגַלֶּה לְעַם יִשְׂרָאֵל אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וּתְחַזֵּק וּתְעוֹדֵד אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי עָלֵינוּ נָפְלָה חוֹבַת הַיּוֹם, וְזוֹ הָעֲבוֹדָה הֲכִי קְדוֹשָׁה שֶׁרַק יְכוֹלִים.

נָא וְנָא רְאוּ לְהִתְחַזֵּק יַחַד, וְשֶׁיִּהְיֶה בֵּינֵיכֶם שָׁלוֹם וְאַהֲבָה וַהֲבָנָה הֲדָדִית, וּכְמוֹ שֶׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אִתְּכֶם נִסִּים, שֶׁיֵּשׁ לָכֶם תְּהִלָּה לָאֵל, יְלָדִים חֲמוּדִים, וְיֵשׁ לָכֶם דִּירָה יָפָה, כֵּן יַעֲזֹר לָכֶם, שֶׁיִּהְיֶה לָכֶם פַּרְנָסָה וְרֶכֶב וְכָל מַה שֶּׁאַתֶּם צְרִיכִים, הָעִקָּר רַק לְהִתְחַזֵּק וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁצְּרִיכִים.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקי.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ״ג תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... שֶׁיִּחְיוּ.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתַּבְכֶם, וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי שָׂמֵחַ לִקְרַאת כָּל

מִכְתָּב וּמִכְתָּב, הָעִקָּר תִּשְׁתַּדְּלוּ לִהְיוֹת יַחַד בְּאַהֲבָה וְאַחְוָה, רֵעוּת וְשָׁלוֹם וַהֲבָנָה הֲדָדִית, וּבִזְכוּת זֶה תִּרְאוּ נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּכֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

רְאוּ לְהִתְחַזֵּק לְהָפִיץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי עָלֵינוּ נָפַל חוֹבַת הַיּוֹם, וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִמְסֹר אֶת נַפְשֵׁנוּ בַּעֲבוּר זֶה, וּבִזְכוּת זֶה תִּרְאוּ דְּבָרִים יָפִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּכֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁיִּהְיֶה לָכֶם רַק כָּל טוּב סֶלָה.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקיא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ״ג תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי אֶל ... שֶׁיִּחְיֶה.

בְּשִׂמְחָה קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתַּבְכֶם, וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי נֶהֱנֶה מִכָּל מִכְתָּב, רְאוּ לְהִתְחַזֵּק מְאֹד לָדוּר בְּיַחַד בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִתֵּן לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם, וְתִרְווּ רֹב נַחַת מִיַּלְדֵיכֶם.

נָא וְנָא רְאֵה לְקַבֵּעַ לְעַצְמְךָ שִׁעוּר בַּתּוֹרָה בְּכָל יוֹם וָיוֹם, כִּי עַל־יְדֵי לִמּוּד הַתּוֹרָה, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מוֹחֵל עַל כָּל הָעֲוונוֹת, הָעִקָּר רְאֵה לְהִתְחַבֵּר עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, וּתְחַזְּקֵם וּתְאַמְּצֵם, כִּי כָּל מִלָּה וּמִלָּה וְדִבּוּר וְדִבּוּר שֶׁמְּחַזְּקִים אֶת זוּלָתוֹ, זֶה דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד.

וּלְזוּגָתְךָ תִּחְיֶה, רְאִי לִהְיוֹת תָּמִיד שְׂמֵחָה, וּתְכַבְּדִי אֶת בַּעְלֵךְ,

וְאַל תָּרִיבוּ בֵּינֵיכֶם, וְשָׁלֹא יִהְיוּ לָכֶם וִכּוּחִים, חַס וְשָׁלוֹם, אֶלָּא תָּמִיד תִּהְיֶה בֵּינֵיכֶם אַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקיב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קוֹדֶשׁ לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ״ג תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וּמַה גַּם אַל תִּפְחַד מִשּׁוּם דָּבָר, רַק תַּעֲשֶׂה כְּמוֹ שֶׁדִּבַּרְתִּי אִתְּךָ בַּטֶּלֶפוֹן וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְכָל הַמְקַבֵּל עָלָיו עֹל תּוֹרָה, מְבַטְּלִין מִמֶּנּוּ עֹל מַלְכוּת וְעֹל דֶּרֶךְ אֶרֶץ שֶׁל אֻמּוֹת הָעוֹלָם.

הָיָה כְּדַאי לוֹמַר לְאָחִיךָ וּלְגִיסְךָ, שֶׁיִּקְנוּ דִּירוֹת אֵצֶל ... שֶׁבּוֹנֶה עַכְשָׁו בְּמֶרְכַּז יַבְנְאֵל, וְכֵן אִם יֵשׁ לְךָ יְדִידִים וַחֲבֵרִים, תֹּאמַר לָהֶם שֶׁשָּׁם בּוֹנִים עַכְשָׁו דִּירוֹת, וּכְדַאי לָלֶכֶת עַל זֶה, כִּי הֵם מִבְנִים גְּדוֹלִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקיג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי, כ״ה תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי

שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב", תַּלְמִידֵי "הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ" דִּי בְּכָל אֲתַר וַאֲתַר, הֲוָיָ"ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וּמִכָּל צוּקָה, מִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! רַבֵּנוּ זַ"ל אוֹמֵר בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת (סִימָן עד): הַמְקֹרָבִים לַצַּדִּיק בָּעוֹלָם הַזֶּה, יִהְיוּ מְקֹרָבִים לַצַּדִּיק בָּעוֹלָם הַבָּא; תְּתָאֲרוּ לְעַצְמְכֶם! אִם אֲנַחְנוּ מְקֹרָבִים בָּעוֹלָם הַזֶּה אֶל רַבֵּנוּ זַ"ל, אֵיזוֹ שִׂמְחָה הִיא לָנוּ, שֶׁנִּזְכֶּה לִהְיוֹת מְקֹרָבִים אֶל רַבֵּנוּ זַ"ל גַּם בָּעוֹלָם הַבָּא. וְזֶה תָּלוּי בָּזֶה, כְּפִי שֶׁאֲנַחְנוּ מִתְקָרְבִים אֶל רַבֵּנוּ זַ"ל בָּעוֹלָם הַזֶּה, כָּךְ נִזְכֶּה לְהִכָּנֵס בַּהֵיכָל שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל בָּעוֹלָם הַבָּא. וְאָמַר פַּעַם רַבֵּנוּ זַ"ל לְבִתּוֹ אָדֶל: אַל תִּתְּנִי שֶׁיִּקְחוּ אֶת נִשְׁמָתֵךְ לִפְנֵי שֶׁתִּרְאִי אוֹתִי, כְּשֶׁתִּרְאִי אוֹתִי, תֵּדְעִי שֶׁזֶּה הַזְּמַן שֶׁאַתְּ צְרִיכָה לָצֵאת מִזֶּה הָעוֹלָם; וּבֶאֱמֶת כָּךְ קָרָה בִּשְׁנַת תרי"ד, שֶׁחָשָׁה בְּרַע, וְשָׁכְבָה בַּמִּטָּה, וְשָׁמְעוּ שֶׁאוֹמֶרֶת: "בָּרוּךְ הַבָּא, אַבָּא!" "בָּרוּךְ הַבָּא, אַבָּא!" וְתֵכֶף־וּמִיָּד נִפְטְרָה. אֵיזוֹ זְכוּת הִיא זוֹ, שֶׁאָדָם זוֹכֶה שֶׁנִּשְׁמָתוֹ יוֹצֵאת — כְּשֶׁהוּא רוֹאֶה אֶת רַבֵּנוּ זַ"ל; הַיְנוּ, שֶׁלּוֹ כְּבָר לֹא יִהְיֶה צַעַר מִיתָה, צַעַר הַגִּלְגּוּל, צַעַר חִבּוּט הַקֶּבֶר, יֵלֵךְ תֵּכֶף־וּמִיָּד אֶל רַבֵּנוּ זַ"ל. אֲנַחְנוּ עַתָּה בְּעוֹדֵנוּ מְלֻבָּשִׁים בְּגוּף גַּשְׁמִי וְחָמְרִי, וְנִדְמֶה לָנוּ שֶׁיֵּשׁ לָנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם לִחְיוֹת עוֹד אֶלֶף שָׁנִים, אֵיֶנּוּ יְכוֹלִים לְתָאֵר מַעֲלָה זוֹ, מַה זֶּה לִהְיוֹת בְּהֵיכַל רַבֵּנוּ זַ"ל.

יָדוּעַ, שֶׁמּוֹהַרְנַ"תְ זַ"ל הָיָה גָּר בָּעִיר בְּרֶסְלֶב, וַחֲבֵרוֹ רַבִּי נַפְתָּלִי הָיָה גַּר בָּעִיר אוּמַן, מוֹהַרְנַ"תְ זַ"ל נִפְטַר בְּעֶרֶב שַׁבָּת פָּרָשַׁת וַיִּגַּשׁ, וּכְבָר הָיָה סָמוּךְ מְאֹד לִזְמַן הַדְּלָקַת נֵרוֹת, וְהָיוּ יְכוֹלִים לְהַסְפִּיק לְקָבְרוֹ לִפְנֵי שַׁבָּת, אֲבָל שָׁמְעוּ מִמֶּנּוּ שֶׁאָמַר, שֶׁבְּטֶרֶם יִקְבְּרוּהוּ הוּא רוֹצֶה לִהְיוֹת עוֹד לַיְלָה אֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם, עַל־כֵּן לֹא קְבָרוּהוּ בְּעֶרֶב שַׁבָּת, וְשָׁכַב בְּחַדְרוֹ כָּל הַשַּׁבָּת, וּבַחֶדֶר הַסָּמוּךְ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הִתְפַּלְּלוּ. מִבְּרֶסְלֶב עַד אוּמַן זֶהוּ כְּמָאתַיִם קִילוֹמֶטֶר, וְאָז לֹא הָיוּ טֶלֶפוֹנִים וְכוּ' לְהוֹדִיעַ שֶׁמּוֹהַרְנַ"תְ זַ"ל נִסְתַּלֵּק, אֲזַי מִמֵּילָא לֹא יָדְעוּ עַל כָּךְ בְּשׁוּם עִיר, כִּי כְּבָר נִכְנְסָה שַׁבָּת. בְּשַׁבָּת בַּבֹּקֶר בָּא רַבִּי נַפְתָּלִי לְבֵית־הַכְּנֶסֶת וְאָמַר לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: תֵּדְעוּ לָכֶם, יֵשׁ לִי הַרְגָּשָׁה

שֶׁמּוֹהַרְנַ״תְּ נִסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם, שְׁאָלוּהוּ: מֵאַיִן אַתָּה יוֹדֵעַ. וְעָנָה: חָלַמְתִּי בַּלַּיְלָה חֲלוֹם, שֶׁהִנֵּה אֲנִי רוֹאֶה אֶת מוֹהַרְנַ״תְּ רָץ, שְׁאִלְתִּיו לְהֵיכָן אַתָּה רָץ? וְעָנָה: אֲנִי — יָשָׁר אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל. אֲזַי הֵבִין שֶׁהִסְתַּלֵּק. אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָיוּ מְדַיְקִים עַל זֶה הַדִּבּוּר מְאֹד מְאֹד, שֶׁמּוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל הִתְבַּטֵּא בְּלָשׁוֹן כָּזוֹ: ״אֲנִי — יָשָׁר אֶל רַבֵּנוּ״. בְּאֵיזוֹ זְכוּת? אֶלָּא כְּשֶׁאָדָם מוֹסֵר נַפְשׁוֹ בִּשְׁבִיל דְּבַר רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהוֹלֵךְ לוֹ בַּחַיִּים לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְכָל עֲבוֹדָתוֹ וַעֲסָקָיו הֵם רַק רַבֵּנוּ זַ״ל, חַי עִם רַבֵּנוּ זַ״ל, מְדַבֵּר אוֹדוֹת רַבֵּנוּ זַ״ל, מִתְחַזֵּק עִם רַבֵּנוּ זַ״ל, מְפָרְסֵם אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, לוֹמֵד תּוֹרָתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, יִהְיֶה בָּטוּחַ שֶׁגַּם לְאַחַר הִסְתַּלְקוּתוֹ יִהְיֶה חֶלְקוֹ אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל.

אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! אֵיזוֹ זְכוּת יֵשׁ לָכֶם, שֶׁאַתֶּם מְשַׁמְּשִׁים אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל כָּל הַשָּׁנָה, מְפִיצִים אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּמִסִּירוּת נֶפֶשׁ הֲכִי גְּדוֹלָה, אֲשֶׁר זוֹהִי הַמְּצָוָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר, כִּי בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, הָעֵרֶב־רַב הִתְפַּשְׁטוּ מְאֹד בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּמַעֲבִירִים עַל הַדַּת מִלְיוֹנִים יְהוּדִים, מְבִיאִים גּוֹיִים וְגוֹיוֹת וּמְבוֹלְלִים אוֹתָם בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, מִלְיוֹן וָחֲצִי יְלָדִים אֵינָם אוֹמְרִים: ״שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַוָ״ה אֱלֹקֵינוּ הַוָ״ה אֶחָד״, אֵינָם יוֹדְעִים כְּלוּם מֵהַיַּהֲדוּת. לָזֹאת, נָפְלָה עָלֵינוּ חוֹבַת הַיּוֹם, שֶׁנֹּגְלֶה וּנְפָרְסֵם אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם. בְּוַדַּאי יֵשׁ עָלֵינוּ קִנְאָה וְשִׂנְאָה, מַחֲלֹקֶת וּמְרִיבוֹת, אֲבָל אֵין לָנוּ לְהִתְיַחֵס לָזֶה, עָלֵינוּ לִרְאוֹת לְהָפִיץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי כֻּלָּנוּ יוֹדְעִים בְּאֵילּוּ פָּנִים מְצָאָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל, בְּאֵיזֶה לִכְלוּךְ הָיִינוּ, וְרַבֵּנוּ זַ״ל רִחֵם עָלֵינוּ וּמְרַחֵם עָלֵינוּ וּמוֹצִיאֵנוּ מִן הַבּוֹץ, שֶׁגַּם אֲנַחְנוּ נִתְבּוֹדֵד בְּכָל יוֹם אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּהְיֶה נִזְהָרִים לְהִתְפַּלֵּל עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרַיִם בְּמִנְיָן, רַבֵּנוּ זַ״ל מַכְנִיס בָּנוּ תְּשׁוּקָה עַזָּה לִלְמֹד תּוֹרָה, שֶׁנִּזְכֶּה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם: מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ, הֲלָכוֹת וְאַגָּדוֹת, זוֹ צְרִיכָה לִהְיוֹת שִׂמְחָתֵנוּ, שֶׁאָנוּ מִקְרָבִים אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלֹא סְתָם מִקְרָבִים, אֶלָּא אָנוּ זוֹכִים וּמְזַכִּים אֶת הָרַבִּים, אֲשֶׁר אָמְרוּ עַל זֶה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יוֹמָא פז.): כָּל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים אֵין חֵטְא בָּא עַל יָדוֹ; הַיְנוּ שֶׁכְּבָר לֹא יֶחֱטָא. לָזֹאת, אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים צְרִיכִים לִהְיוֹת מְאֹד מְאֹד חֲזָקִים בְּעִנְיַן הַפָּצַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, וְלֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם מוֹנֵעַ וּמְעַכֵּב,

שֶׁהַדִּבּוּרִים הַלָּלוּ שֶׁאָנוּ מְדַבְּרִים יִשָּׁמְעוּ בֵּין כְּלַל יִשְׂרָאֵל. רַבֵּנוּ זַ״ל רָצָה מְאֹד שֶׁכָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יְסַפֵּר מֶה הָיָה פֹּה. וּפַעַם אַחַת הִתְלַהֵב וְאָמַר: אֲנִי רוֹצֶה שֶׁלִּילְדֵיכֶם תְּגַלּוּ מֶה הָיָה פֹּה (שִׂיחוֹת־הַר״ן, סִימָן רט), הַיְנוּ תְּפַרְסְמוּ לָהֶם אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל.

חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יֵשׁ לָנוּ זְכוּת גְּדוֹלָה שֶׁאָנוּ גָּרִים בְּיַבְנְאֵל, וְהֻקְמְנוּ לְתִפְאָרָה מוֹסָדוֹת קְדוֹשִׁים עַל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל: פְּעוּטוֹן, שְׁנֵי גַּנִּים — גַּן לְבָנִים וְגַן לְבָנוֹת, תַּלְמוּד־תּוֹרָה לְבָנִים בֵּית־סֵפֶר לְבָנוֹת, מְחַנְּכִים אֶת הַיְלָדִים בְּרוּחַ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, בְּדֶרֶךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה; הֵן הַמְּטַפְּלוֹת בַּמָּעוֹן, הֵן בַּגַּן וְהֵן בַּתַּלְמוּד תּוֹרָה וּבְבֵית־סֵפֶר וְכוּ׳, מְחַנְּכִים אֶת הַיְלָדִים לֶאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בַּבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, שֶׁיֵּדְעוּ שֶׁכָּל אֲשֶׁר צְרִיכִים יְבַקְּשׁוּ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר דָּבָר זֶה מַחְדִּיר בַּיְלָדִים בִּטָּחוֹן עַצְמִי; כִּי בָּרֶגַע שֶׁיֶּלֶד אוֹ יַלְדָּה יוֹדְעִים שֶׁהַכְּתֹבֶת הָרִאשׁוֹנָה אֶל מִי לִפְנוֹת הִיא רַק לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, זֶה כְּבָר מַכְנִיס בָּהֶם בִּטָּחוֹן עַצְמִי, שֶׁאֵינָם מְפַחֲדִים מֵאַף אֶחָד, כִּי יוֹדְעִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד. וְהֵיכָן עוֹד בָּעוֹלָם יֵשׁ דָּבָר כָּזֶה, שֶׁמְּגַלִּים וּמְפַרְסְמִים לִילָדִים מַקָּטְנוּת, אֲשֶׁר הַכֹּל אֱלֹקוּת וֶאֱלֹקוּת זֶה הַכֹּל, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַיְלָדִים שָׁרִים: ״מְמַלֵּא כָל עָלְמִין וְסוֹבֵב כָּל עָלְמִין״; אֵיזוֹ זְכוּת יֵשׁ לָנוּ?!

אֲבָל הַמּוֹסָדוֹת מִתְקַיְּמִים רַק בִּזְכוּת מְסִירוּת הַנֶּפֶשׁ שֶׁל הַמְּטַפְּלוֹת, הַמְּלַמְּדִים וְהַמּוֹרוֹת, וְלוּלֵא זֹאת, לֹא הָיְתָה לָנוּ מְצִיאוּת בָּעוֹלָם לְהִתְקַיֵּם, כִּי הַהַקְצָבָה שֶׁאָנוּ מְקַבְּלִים זֶהוּ קֹמֶץ קָטָן, מַמָּשׁ בּוּשָׁה וּכְלִימָה, פֵּרוּרִים דְּפֵרוּרִין, כָּל אֶחָד חוֹשֵׁב שֶׁזּוֹרֵם לָנוּ הוֹן וְכֶסֶף רַב, וְלַאֲמִתּוֹ שֶׁל דָּבָר לְכֻלָּם יִתְּנוּ, אַךְ רַק לֹא לָנוּ. כִּי עִנְיַן רַבֵּנוּ זַ״ל זֶהוּ עִנְיָן שֶׁל נֵס גָּלוּי, אִם הִתְקַבְּצוּ מֵאָה מִשְׁפָּחוֹת וְיֵשׁ בְּלִי עַיִן הָרָע כִּשְׁלֹשׁ־מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים יְלָדִים בְּמוֹסְדוֹתֵינוּ, זֶהוּ נֵס אֶחָד גָּדוֹל, תַּחַת לְחָצִים כָּאֵלּוּ, תַּחַת אִיּוּמִים כָּאֵלּוּ, וַעֲדַיִן, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אָנוּ מִתְקַיְּמִים, וּבָרוּךְ הַשֵּׁם, פּוֹרְחִים וּמִשְׂגְשְׂגִים וּמַצְלִיחִים, עוֹלִים וּמִתְעַלִּים — הֲרֵי זֶה נֵס בְּתוֹךְ נֵס.

לָזֹאת כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, שֶׁיֵּשׁ לוֹ יְלָדִים

בַּמּוֹסָדוֹת, צָרִיךְ לָדַעַת שֶׁשָּׁכַר לִמּוּד הוּא דָּבָר יְסוֹדִי, וּבִלְעֲדֵי זֹאת קָשֶׁה לְהִתְקַיֵּם. כָּתוּב בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ (עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה סִימָן תיט, סְעִיף קָטָן א), שֶׁהָיָה מִנְהָג, שֶׁבְּכָל רֹאשׁ חֹדֶשׁ הֵבִיאוּ לַמְלַמְּדִים דְּמֵי חֹדֶשׁ, וּבְכְלַל — כָּתוּב מְצַדִּיקִים שֶׁאָמְרוּ, שֶׁכָּל מִי שֶׁמְּשַׁלֵּם שָׂכַר לִמּוּד בְּעַיִן יָפָה וּבִזְמַנּוֹ, יַעַזְרֵהוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְיִתְבָּרֵךְ בְּבָנִים טוֹבִים. וְזוֹ הַסִּבָּה שֶׁאָנוּ רוֹאִים לִפְעָמִים, שֶׁאֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים זוֹכִים לְבָנִים תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, מֵחֲמַת שֶׁזָּכוּ לְשַׁלֵּם שָׂכַר לִמּוּד בְּשֶׁפַע לִבְנֵיהֶם, וְשׁוֹטִים וּפְתָיִים תּוֹהִים וּמְשְׁתּוֹמְמִים וְאוֹמְרִים, שֶׁזָּכוּ לְבָנִים מֻצְלָחִים, כִּי הָיָה לָהֶם מַזָּל וְכַדּוֹמֶה, אֲשֶׁר בֶּאֱמֶת אֵין לָכֶם שְׁטוּת גְּדוֹלָה מִזּוֹ, כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (שַׁבָּת קנו): אֵין מַזָּל לְיִשְׂרָאֵל, אֵין כַּדָּבָר הַזֶּה שֶׁיִּשְׂרָאֵל תְּלוּיִים בְּמַזָּל, בְּטֶבַע וּבְמִקְרֶה, אֶלָּא זָכוּ לְמַה שֶׁזָּכוּ, מֵחֲמַת שֶׁמָּסְרוּ נַפְשָׁם וְשִׁלְמוּ כָּל חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ בְּשֶׁפַע לַתַּלְמוּד־תּוֹרָה וּלְבֵית־סֵפֶר, אֲזַי נִתְבָּרְכוּ בִּילָדִים טוֹבִים. וְכָל אֵלּוּ שֶׁמִּתְחַמְּקִים וְאֵינָם מְשַׁלְּמִים שָׂכַר לִמּוּד מֵאֵיזוֹ סִבָּה שֶׁלֹּא תִּהְיֶה, יַלְדֵיהֶם אֵינָם מֻצְלָחִים. וְדָבָר זֶה רָאִינוּ מֶשֶׁךְ כָּל הַדּוֹרוֹת, עֲנִיִּים שֶׁלֹּא הָיָה לָהֶם פַּת לֶחֶם לְהַשְׂבִּיעַ רַעֲבוֹנָם, וְחָסְכוּ פְּרוּטָה לְפְרוּטָה, עַד שֶׁהִצְטַבְּרוּ סְכוּם הָגוּן, וּבְרֹאשׁ חֹדֶשׁ שִׁלְמוּ לַמְלַמֵּד שֶׁלִּמֵּד אֶת בְּנֵיהֶם, וְכָךְ זָכוּ לִבָנִים תַּלְמִידֵי חֲכָמִים. וְכֵן הָאִשָּׁה עֲמָדָה לִפְנֵי הַנּוֹרוֹת, וְשָׁפְכָה דְּמָעוֹת כַּמַּיִם, שֶׁהַבָּנִים וְהַבָּנוֹת יִהְיוּ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, צַדִּיקִים וְצִדְקָנִיּוֹת, וְכָךְ זָכוּ לְגַדֵּל בָּנִים וּבָנוֹת יִרְאֵי הַשֵּׁם. לֹא־כֵן אֵלּוּ שֶׁזִּלְזְלוּ בְּהַדְלָקַת הַנֵּרוֹת, הָאִשָּׁה לֹא הִתְפַּלְּלָה עַל יְלָדֶיהָ בָּעֵת הַזֹּאת, הָאָב הָיָה קַמְצָן, הִשְׁלִיךְ כֶּסֶף לִימִינוֹ וְלִשְׂמֹאלוֹ בַּעֲבוּר כָּל דָּבָר, וְדַיְקָא לְתַלְמוּד תּוֹרָה לֹא רָצָה לִתֵּן, מִשָּׁם יָצְאוּ בָּנִים סוֹרְרִים וּמוֹרִים, בָּנוֹת שֶׁהִדְרְדְּרוּ, הַשֵּׁם יִשְׁמֹר. לָזֹאת, אֲבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, רְאוּ לְשַׁלֵּם שָׂכַר לִמּוּד בַּעֲבוּר יַלְדֵיכֶם. מִלְּבַד זֹאת בְּכָל רֹאשׁ חֹדֶשׁ תִּתְּנוּ אֵיזוֹ מַתָּנָה אוֹ אֵיזֶה סְכוּם אֲפִלּוּ מַשֶּׁהוּ פָּעוּט לַמְלַמֵּד וְלַמּוֹרָה, לְהַרְאוֹת לָהֶם שֶׁמִּתְחַשְּׁבִים וּמַעֲרִיכִים אֶת עֲבוֹדָתָם, וַהֲלֹא הֵם מְחַנְּכִים אֶת בְּנֵיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם לֶאֱמוּנָה, לְיִרְאַת שָׁמַיִם, לְמִדּוֹת טוֹבוֹת וְכוּ', וּכְשֶׁיִּגְדְּלוּ — אֵיזֶה נַחַת יִהְיֶה לָכֶם, אֵיזֶה תַּעֲנוּג וְנַעַם יִהְיוּ מְנַת חֶלְקְכֶם?! וְהַכֹּל בִּזְכוּת הַמְלַמְּדִים וְהַמּוֹרוֹת, שֶׁהִשְׁקִיעוּ בָּהֶם.

טָהֳרַת הַמִּשְׁפָּחָה זֶהוּ יְסוֹד גָּדוֹל מְאֹד, בְּלִי זֶה אֵין קִיּוּם לְעַם יִשְׂרָאֵל, וְזֶהוּ הַשֶּׁבַח שֶׁלָּנוּ. עֲלֵיכֶם לָדַעַת, שֶׁכָּל מִצְוָה וּמִצְוָה עוֹלָה כֶּסֶף. וְכָתוּב בַּזֹּהַר, שֶׁמִּצְוָה עִקַּר חֲשִׁיבוּתָהּ — כְּשֶׁמְּשַׁלְּמִים עָלֶיהָ. לָזֹאת אֵין צְרִיכִים לְעוֹרֵר אֶת הָאִישׁ אוֹ הָאִשָּׁה בַּחֲשִׁיבוּת הַמִּקְוֶה, וּבְגֹדֶל הַנְּחִיצוּת לְהִשְׁתַּתֵּף בְּהוֹצָאוֹתָיו. זֶה דָּבָר יָדוּעַ לַכֹּל, וּכְבָר אֵין מְדַבְּרִים עַל הַהוֹצָאוֹת שֶׁאָנוּ נֶאֱבָקִים בְּכָל פְּרָט וּפְרָט הַשַּׁיָּךְ לַמִּקְוֶה. בָּנִינוּ מִקְוֶה בְּמִסִּירוּת נֶפֶשׁ, וּפוֹעֲלִים בַּמִּקְוֶה בְּמִסִּירוּת נֶפֶשׁ הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר; אַשְׁרֵי הָאִשָּׁה שֶׁתַּעֲזֹר לַמִּקְוֶה, וְיִכָּנֵס לָהּ שֶׁפַע, כִּי מֵהַמִּקְוֶה הַזֶּה יוֹצְאוֹת נְשָׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת. בָּרוּךְ הַשֵּׁם, הַמִּקְוֶה זֶהוּ מֵי מַעְיָן, וּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֵלֶק בּוֹ, יִזְכֶּה שֶׁגַּם בָּנָיו וּבְנוֹתָיו יִהְיוּ צַדִּיקִים וְצַדְקָנִיּוֹת, וְאֵין לְתָאֵר אֶת זְכוּת הַמִּקְוֶה הַזֶּה, שֶׁהוּא עַל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבְשָׁעָה שֶׁטּוֹבְלִים מַזְכִּירִים אֶת שֵׁם הַצַּדִּיק — אֵיזוֹ זְכוּת הִיא זוֹ, שֶׁכְּבָר בַּהַתְחָלָה חוֹשְׁבִים מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, כְּבָר בַּהַתְחָלָה חוֹשְׁבִים מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. הֲלֹא כָּל הָעִנְיָן שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל — לְהַחְדִּיר בָּנוּ אֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּלִי רַבֵּנוּ זַ״ל, מִי הָיָה יוֹדֵעַ מִכָּל הַדִּבּוּרִים הָאֵלּוּ?! לָזֹאת, אַשְׁרֵי הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה שֶׁאֵינָם מְקַמְּצִים בִּדְמֵי הַחֹדֶשׁ לַמִּקְוֶה, אֶלָּא עוֹזְרִים שֶׁיִּהְיֶה לוֹ קִיּוּם, וְאֵיזוֹ זְכוּת הִיא זוֹ?!

כַּמָּה זְמַן נִחְיֶה עוֹד בְּזֶה הָעוֹלָם? אַף אֶחָד אֵינֶנּוּ יוֹדֵעַ, יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁהַלַּיְלָה הַזֶּה הוּא הַלַּיְלָה הָאַחֲרוֹן שֶׁלָּנוּ, אִם הָיוּ אוֹמְרִים לָכֶם שֶׁזֶּהוּ הַלַּיְלָה הָאַחֲרוֹן, מָה הַיִּיתֶם עוֹשִׂים? נִבְהָלִים מְאֹד, בּוֹכִים וְשׁוֹפְכִים דְּמָעוֹת כַּמַּיִם מֵרֹב פַּחַד, אֲבָל כְּשֶׁיֵּשׁ לָנוּ אֶת הַהַקְדָּמוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, הָיִינוּ מַתְחִילִים לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, נִשְׁאַרוּ לִי עוֹד כַּמָּה שָׁנִיּוֹת, כַּמָּה דַּקּוֹת, כַּמָּה שָׁעוֹת, תֵּן לִי אֶת הַזְּכוּת לַעֲשׂוֹת עוֹד כַּמָּה מִצְוֹוֹת, כְּדֵי שֶׁיִּתְקַיֵּם אֲצְלִי הַפָּסוּק (יְשַׁעְיָה נח, ח): ״וְהָלַךְ לְפָנֶיךָ צִדְקֶךָ״, שֶׁהַצְּדָקָה תֵּלֵךְ לְפָנַי. וּבִפְרָט כְּשֶׁנּוֹתְנִים אֶת הַצְּדָקָה בִּשְׁבִיל דִּבּוּר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁגַּם יְלָדֵינוּ יִלְמְדוּ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיִחְיוּ כְּפִי שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל רָצָה שֶׁנִּחְיֶה, וּמִכָּל שֶׁכֵּן יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁיִּתְּנוּ לָנוּ מָחָר עוֹד יוֹם, אֵיזוֹ זְכוּת הִיא זוֹ?! הֲיוֹדְעִים אַתֶּם מַה זֶּה לְהִשָּׁאֵר עוֹד יוֹם בְּזֶה הָעוֹלָם, כַּמָּה מִצְוֹוֹת יְכוֹלִים לְקַיֵּם? צִיצִית, תְּפִלִּין, כַּשְׁרוּת, טָהֳרַת הַמִּשְׁפָּחָה, הִתְבּוֹדְדוּת, שִׂמְחָה, לְחַזֵּק, לְעוֹדֵד וּלְאַמֵּץ

יְהוּדִים, וּלְקָרְבָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, לְתֵת צְדָקָה וְכוּ׳ וְכוּ׳, מִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁנָּתַן לָנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹד יוֹם, מִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁנָּתַן לָנוּ עוֹד שָׁבוּעַ, שַׁבָּת נוֹסֶפֶת — אֵיזוֹ זְכוּת הִיא זוֹ? ! כָּךְ צְרִיכִים לִחְיוֹת, עִם תְּחוּשָׁה כָּזוֹ, שֶׁכָּל שָׁעָה וְיוֹם וְשָׁבוּעַ, חֹדֶשׁ וְשָׁנָה, זוֹהִי מַתָּנָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נוֹתֵן לָנוּ, וּמַה וְלָמָּה נָתַן לָנוּ אֶת הָרֶגַע וְהַשָּׁעָה, הַשָּׁבוּעַ וְהַחֹדֶשׁ וְכוּ׳? כְּדֵי שֶׁנַּרְבֶּה בְּמִצְוֹות, אֱמֶת, עָשִׂינוּ מַה שֶּׁעָשִׂינוּ, אָנוּ פְּגוּמִים, חָטָאנוּ, עָשִׂינוּ כָּל מִינֵי זֵהֲמוֹת וְתוֹעֵבוֹת, דְּבָרִים מְגֻנִּים וְכוּ׳, אֲבָל עַתָּה אָנוּ שָׁבִים בִּתְשׁוּבָה. מַהִי תְּשׁוּבָתֵנוּ וּמַמָּה מִתְבַּטֵּאת? עַל־יְדֵי שֶׁאָנוּ מְשַׁנִּים מַעֲשֵׂינוּ לְטוֹבָה, וְאָנוּ כְּבָר חוֹשְׁבִים אֵיךְ לְתַקֵּן אֶת מַעֲשֵׂינוּ, וְאֵינֶנּוּ עוֹזְבִים אֶת עַצְמֵנוּ.

רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר פַּעַם לְמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל עַל יְהוּדִי תָּמִים וּפָשׁוּט, שְׁמוֹ הָיָה ר׳ שְׁמוּאֵל מִטֶּעפְּלִיק: אַתָּה רוֹאֶה? אָדָם זֶה נִכְנָס בְּשָׁלוֹם וְיָצָא בְּשָׁלוֹם. וְהָיְתָה לְמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל חֲלִישׁוּת הַדַּעַת גְּדוֹלָה. מַדּוּעַ אָמַר אֶת זֹאת רַבֵּנוּ זַ״ל עַל יְהוּדִי פָּשׁוּט זֶה, אֲשֶׁר הַשֶּׁבַח הַזֶּה לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא עַל רַבִּי עֲקִיבָא? וְתָפַס רַבֵּנוּ זַ״ל מַחֲשַׁבְתּוֹ, וְאָמַר לוֹ: לְפִי בְּחִינָתוֹ, הָיְתָה לוֹ הַמַּדְרֵגָה הַזּוֹ שֶׁנִּכְנַס בְּשָׁלוֹם וְיָצָא בְּשָׁלוֹם. וַעֲדַיִן אָנוּ תְּמֵהִים, הֲלֹא סוֹף כָּל סוֹף זוֹ מַדְרֵגַת רַבִּי עֲקִיבָא, שֶׁמָּסַר כָּל יְמֵי חַיָּיו בַּעֲבוּרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל יוֹם הָיָה מוּכָן בְּעֵת קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁיִּשְׁחֲטוּהוּ לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עָלָיו, אִם־כֵּן, נֶאֱמַר, שֶׁנִּכְנַס בְּשָׁלוֹם וְיָצָא בְּשָׁלוֹם, וּמַה הַשַּׂיָכוּת לִיהוּדִי פָּשׁוּט שֶׁיֵּאָמֵר עָלָיו אוֹתוֹ שֶׁבַח? אֶלָּא רוֹאִים מִדִּבּוּר זֶה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁאֲפִלּוּ יִהְיֶה אָדָם פָּשׁוּט כְּכָל שֶׁיִּהְיֶה, אֲבָל אִם הוֹלֵךְ בְּמִסִּירוּת נֶפֶשׁ, כְּבָר יְכוֹלִים לְהָעִיד עָלָיו, שֶׁנִּכְנַס בְּשָׁלוֹם וְיָצָא בְּשָׁלוֹם. אֵיזוֹ זְכוּת הִיא זוֹ, שֶׁיְּכוֹלִים לְהָעִיד עַל הָאָדָם, שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לִפְחֹד — לֹא בָּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא בָּעוֹלָם הַבָּא.

חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אָנוּ בּוֹנִים עַתָּה אוּלָם שְׂמָחוֹת, וְהַגְּמָר צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּקָרוֹב, וַעֲדַיִן חָסֵר לָנוּ הַרְבֵּה, נִתָּן בַּמְּצִיאוּת לְסַיֵּם, אֲבָל צָרִיךְ לְעֶזְרַת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל, בְּרַבַּאי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֵינָם מְשֻׁפָּעִים בְּכֶסֶף, וְאַף שֶׁכֻּלָּם עֲנִיִּים, עִם כָּל זֹאת בְּמוֹ עֵינֵינוּ מִתְקַיֵּם בְּאוּלַם הַשְּׂמָחוֹת הַזֶּה מַה שֶּׁמּוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל אָמַר בְּעֵת שֶׁבָּנָה אֶת בֵּית־הַכְּנֶסֶת בְּאוּמַן, וּבְזוֹ הַלָּשׁוֹן אָמַר: הַבַּיִת־הַכְּנֶסֶת הַזֶּה לֹא

יְבֻנֶה מִכֶּסֶף שֶׁל עֲשִׁירִים, אֶלָּא מֵהָרְצוֹנוֹת שֶׁל הָעֲנִיִּים. כֵּן אֲנִי יָכוֹל לְהָעִיד וְלוֹמַר, שֶׁאוּלַם הַשְּׁמָחוֹת הַזֶּה נִבְנָה לֹא מִכֶּסֶף שֶׁל עֲשִׁירִים, אֶלָּא מֵרְצוֹנוֹת הָעֲנִיִּים, לָנוּ אַף אֶחָד אֵינוֹ רוֹצֶה לַעֲזֹר וְלִתְמֹךְ. וּלְמָה יְשַׁמֵּשׁ הָאוּלָם הַזֶּה? חֲתָנִים וְכַלּוֹת עֲנִיִּים, יְתוֹמִים וִיתוֹמוֹת, יַלְדֵיכֶם יִתְחַתְּנוּ בְּאוּלָם זֶה, וְכֵן הַבְּרִיתוֹת שֶׁל הַיְלָדִים יִתְקַיְּמוּ פֹּה, פֹּה נַעֲשֶׂה אֶת הַקִּדּוּשׁ לִבְנוֹתֵיכֶם, וְכֵן אֶת הַבַּר־מִצְוָה וְכוּ׳, אָנוּ עוֹמְדִים לְקַבֵּעַ אֵילָן קָדוֹשׁ וּבוֹ עֲנָפִים וְאַלְפֵי עָלִים, עַל כָּל עָלֶה נִכְתֹּב שֵׁם הַמִּשְׁפָּחָה שֶׁתָּרְמָה אֶלֶף שְׁקָלִים. בְּוַדַּאי זֶהוּ סְכוּם דֵּי גָּדוֹל לַעֲנִיִּים כָּמֹנוּ, אֲבָל הָבָה וְנִרְאֶה מַה הַתּוֹצָאוֹת שֶׁל הָאוּלָם הַזֶּה. אֵין בָּעוֹלָם אוּלַם שְׁמָחוֹת כְּפִי שֶׁאָנוּ בּוֹנִים, אֲפִלּוּ הַנָּדִיב הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר לֹא בָּנָה אוּלָם כָּזֶה שֶׁיִּהְיֶה בְּחִנָּם לְכָל יִשְׂרָאֵל. לָזֹאת הֲרֵי זוֹ לָכֶם זְכוּת עֲצוּמָה לְאֵין עֵרֶךְ, שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד יִתְרֹם אֶלֶף שְׁקָלִים, כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה זְכוּתוֹ לָנֶצַח עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת, וְיִתָּלֶה שְׁמוֹ אֲשֶׁר יֵשׁ לוֹ חֵלֶק בְּאוּלַם הַשְּׁמָחוֹת, וּמֵעַל זֶה נִבְנֶה בֵּית־הַכְּנֶסֶת עֲנָקִי, אֲשֶׁר מַעֲלַת בָּתֵּי־מִדְרָשׁוֹת וּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת — אֵין לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל, וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְגִלָּה כט.): וָאֲהִי לָהֶם לְמִקְדָּשׁ מְעַט — אֵלּוּ בָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת. אֲשֶׁר זֶה כְּעֵין בִּנְיַן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, וּמִי יוֹדֵעַ אִם לֹא בִּזְכוּת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ שֶׁלָּנוּ, יִבָּנֶה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ; כִּי בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ שֶׁלָּנוּ אָנוּ מַרְאִים דֶּגְמָא חַיָּה, שֶׁאֵין גִּזְעָנוּת, אֵין הֶפְרֵשׁ בֵּין אַשְׁכְּנַזִּים לִסְפָרַדִּים, תּוּנִיסָאִים וּמָרוֹקָאִים, תֵּימָנִים וְעִירָקִים, חֲסִידִים וְלִיטָאִים, בֵּית־הַכְּנֶסֶת שֶׁלָּנוּ נִבְנֶה עַל יְסוֹד שֶׁל אַהֲבָה וְאַחְדוּת, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל: אֲנִי רוֹצֶה מְאֹד שֶׁתִּהְיֶה בֵּינֵיכֶם אַהֲבָה, כִּי אִם תַּחֲזִיקוּ עַצְמְכֶם בְּיַחַד, תַּמְשִׁיכוּ אוֹתִי אֲלֵיכֶם. וּבָרוּךְ הַשֵּׁם, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ קִבּוּץ קָדוֹשׁ כָּזֶה, שֶׁאָנוּ זוֹכִים לִהְיוֹת שְׁלִיחִים לְרַבֵּנוּ זַ״ל; מְפִיצִים אֶת אוֹרוֹ לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל, אֵיזוֹ זְכוּת הִיא זוֹ! בְּוַדַּאי זֶה בָּא בְּמִסִּירוּת נֶפֶשׁ, אֲבָל כְּדַאי וּכְדַאי לִמְסֹר נַפְשֵׁנוּ בִּשְׁבִיל רַבֵּנוּ זַ״ל, כְּדֵי שֶׁנִּזְכֶּה לִהְיוֹת בְּהֵיכָלוֹ, וְלֹא נִצְטָרֵךְ לִפְחֹד מִמַּלְאַךְ הַמָּוֶת, מֵחִבּוּט הַקֶּבֶר, אִם נַחֲשֹׁב מַה קּוֹרֶה בַּקֶּבֶר, אֵילּוּ עַכְבָּרוֹשִׁים וְתוֹלָעִים וּנְחָשִׁים נִמְצָאִים שָׁם, רַק תַּתְחִילוּ לַחֲשֹׁב כְּבָר תִּתְיָרְאוּ. אֲבָל כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה וּמְקֻרָּב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, יִהְיֶה בָּטוּחַ, שֶׁיִּפָּטֵר מִכָּל הַפַּחְדִים הַלָּלוּ. מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל אָמַר: מִי שֶׁלּוֹמֵד ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, הַתּוֹלָעִים בַּקֶּבֶר לֹא יִגְּשׁוּ אֵלָיו,

הָעַכְבָּרִים יָרִיחוּ שֶׁבְּגוּף זֶה יֵשׁ "לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן", אֲזַי יִבְרְחוּ מִמֶּנּוּ. זוֹ הַזְּכוּת שֶׁאָנוּ מְקָרְבִים אֶל רַבֵּנוּ זַ"ל.

חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁבְּכָל יוֹם חֲמִישִׁי אַחַר הַצָּהֳרַיִם מִתְקַבְּצִים כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ — הֵן הַגְּבָרִים וְהֵן הַנָּשִׁים, וְשׁוֹכְרִים אוֹטוֹבּוּס, וְנוֹסְעִים בְּיַחַד לַהֲפָצָה, אֵיזוֹ זְכוּת הִיא זוֹ?! אֲשֶׁר זוֹ צְדָקָה מְשֻׁלֶּשֶׁת: רִאשִׁית — מְבִיאִים שֶׂפַע לַבַּיִת, הֵן הַבַּעַל וְהֵן הָאִשָּׁה. שֵׁנִית — יֵשׁ לָתֵת בַּעֲבוּר הַדְּפָסָה, כִּי מְשַׁלְּמִים עַל הַחוֹבְרוֹת. שְׁלִישִׁית — מֵהַכֶּסֶף הַזֶּה אֲנַחְנוּ בּוֹנִים אֶת אוּלָם הַשִּׂמְחוֹת וְהַבַּיִת־מִדְרָשׁ, בָּזֶה שֶׁיּוֹצְאִים בְּכָל יוֹם חֲמִישִׁי בְּצַוָּתָא, זֶה מֵבִיא אַחְדוּת וְאַהֲדָה וְכֵן פַּרְנָסָה. וּבִזְכוּת הָרַבִּים נִזְכֶּה לְהַצָּלָחָה. לָזֹאת אֲבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, תִּצְטָרְפוּ לִנְסִיעָה קְדוֹשָׁה זוֹ בְּכָל יוֹם חֲמִישִׁי, וְתִשְׂכְּרוּ אוֹטוֹבּוּס, וּבְיַחַד — הֵן הַבַּעַל וְהֵן הָאִשָּׁה תֵּצְאוּ לַהֲפָצָה לְלֹא בוּשָׁה. הַמְּסִיוֹן, יְמַח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ, עוֹבֵד חָזָק מְאֹד, מְפִיצִים אֶת הַטֵּמְאָה וְהַזֶּבֶל וְכוּ' וְכוּ', וּבָזֶה שֶׁאָנוּ מוֹסְרִים נַפְשֵׁנוּ וּמְפִיצִים אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ"ל, זוֹ הַזְּכוּת הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר, וְרַק זֶה יֵלֵךְ לְפָנֵינוּ, לֹא נִתְבַּיֵּשׁ מֵאַף אֶחָד בָּעוֹלָם, רַבֵּנוּ זַ"ל אָמַר: מַה לָּכֶם לְהִתְבַּיֵּשׁ, וְאוֹי לָנוּ אִם אָנוּ מִתְבַּיְּשִׁים מֵחֲמַת רַבֵּנוּ זַ"ל, אַדְרַבָּה! זֶה הַגָּאוֹן שֶׁלָּנוּ, שֶׁאָנוּ מְפִיצִים דְּבַר רַבֵּנוּ זַ"ל בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֵלֶק בָּזֶה!

בָּעִיר אוּמַן הָיָה בֵּית־הַכְּנֶסֶת, שֶׁנִּקְרָא: ר' קַלְמַנ'ס קְלוּיז. ר' קַלְמָן הָיָה יְהוּדִי עָשִׁיר, וּבָנָה בֵּית־הַכְּנֶסֶת בָּעִיר אוּמַן, וּמִפְּאַת עָשְׁרוֹ, לֹא פָּסְקָה הַהֶסָּקָה בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת, וּבִפְרָט בַּחֹרֶף הָרוּסִי, שֶׁהַטֶּמְפֶּרָטוּרָה נְמוֹכָה מְאֹד, וְיכוֹלִים לְקַפֵּא בַּקּוֹר, אֲזַי לֹא כָּל בֵּית־הַכְּנֶסֶת הָיָה יָכוֹל לְחַמֵּם כָּרָאוּי, וְאֶצְלוֹ הָיָה חַם וְנָעִים מְאֹד. עַל־כֵּן בָּאוּ אֲנָשִׁים רַבִּים לִלְמֹד שָׁם וּלְהִתְפַּלֵּל. וּבֵית־הַכְּנֶסֶת זֶה הָיָה רָחוֹק מְאֹד מֵהַבַּיִת־הַכְּנֶסֶת שֶׁבָּנָה מוֹהַרְנַ"תְּ זַ"ל מוּל הַצִּיּוּן בְּקָצֵה הָעִיר, בְּאֵזוֹר בֵּית הָעֶלְמִין. וְהָיָה יְהוּדִי בְּשֵׁם ר' לֵיבּ מֵעִיר קָאנְסְטִינָאפֶּל, אֲשֶׁר גַּר לֹא רָחוֹק מִבֵּית־הַכְּנֶסֶת שֶׁל ר' קַלְמָן, אַף־עַל־פִּי־כֵן מָסַר נַפְשׁוֹ, וּבָא בְּכָל יוֹם לְהִתְפַּלֵּל בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת שֶׁבָּנָה מוֹהַרְנַ"תְּ זַ"ל, אֲבָל כְּשֶׁהָיָה כְּבָר זָקֵן, הָיָה לוֹ קָשֶׁה מְאֹד לֵילֵךְ

מִקְצֵה הָעִיר וְעַד קְצֵהוּ, וּבִפְרָט בַּחֹרֶף, שֶׁהַקּוֹר הָעֵז הִגִּיעַ לְכְעֶשְׂרִים שְׁלֹשִׁים מַעֲלוֹת מִתַּחַת לָאֶפֶס, אֲזַי יָשַׁב כָּל הַיּוֹם וְלָמַד בְּ׳ר׳ קַלְמָן קְלוּיז׳, בְּתְחוּשָׁה שֶׁל חֹם וּנְעִימוּת, וְהִתְפַּלֵּל שָׁם וְאָמַר חֲצוֹת וּתְהִלִּים בִּבְכִיּוֹת עֲצוּמוֹת. הַשַּׁמָּשׁ שֶׁל בֵּית־הַכְּנֶסֶת רָאָה יְהוּדִי יוֹשֵׁב וּבוֹכֶה כָּל יוֹם, חָשַׁב — מִסְכֵּן יְהוּדִי זֶה, בְּוַדַּאי אֵין לוֹ פַּרְנָסָה, וְעַל זֶה מוֹזִיל דְּמָעוֹת. וּפַעַם אַחַת נִגַּשׁ אֵלָיו וּשְׁאָלוֹ: הַאִם אֵין לְךָ פַּרְנָסָה? וְעָנָה: כֵּן, אֹמַר אֶת הָאֱמֶת אֵין לְנִשְׁמָתִי פַּרְנָסָה, עָבַרְתִּי כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה יָמִים מֵתִים בְּזֶה הָעוֹלָם; לֹא לָמַדְתִּי, לֹא הִתְפַּלַּלְתִּי, לֹא נָתַתִּי צְדָקָה, אֲשֶׁר אֵלּוּ יָמִים מֵתִים, כִּי יוֹם שֶׁאֵין עוֹשִׂים בּוֹ מַעֲשִׂים טוֹבִים, יוֹם שֶׁאֵין לוֹמְדִים בּוֹ תּוֹרָה, שֶׁאֵין נוֹתְנִים בּוֹ צְדָקָה, שֶׁאֵין מִתְפַּלְּלִים בּוֹ בְּצִבּוּר, זֶהוּ יוֹם מֵת, וְאִם־כֵּן אֲנִי בּוֹכֶה עַל נִשְׁמָתִי, שֶׁכָּל־כָּךְ הַרְבֵּה יָמִים עָבְרוּ לִי בְּחֶשֶׁךְ. וּתְשׁוּבָה זוֹ הָיְתָה תְּמוּהָה בְּעֵינֵי הַשַּׁמָּשׁ, הֱיוֹת שֶׁאַף פַּעַם לֹא שָׁמַע דְּבוּרִים כָּאֵלּוּ. וּשְׁאָלוֹ: מִי אַתָּם? וְעָנָה: אֲנִי חָסִיד בְּרֶסְלֶב. וְאָז אָמַר הַשַּׁמָּשׁ שֶׁהָיָה זָקֵן מֻפְלָג: אַתֶּם בּוֹכִים? הָבָה אֲסַפֵּר לָכֶם סִפּוּר מֵרַבְּכֶם, וּכְבָר תִּהְיוּ שְׂמֵחִים מְאֹד; אָבִי הָיָה מֵהַחֲבֵרָא קַדִּישָׁא בְּעֵת הַהִסְתַּלְקוּת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל. יָדוּעַ שֶׁאַחַר הִסְתַּלְקוּת רַבֵּנוּ זַ״ל, הָיְתָה מַחֲלֹקֶת גְּדוֹלָה בֵּין הַתַּלְמִידִים, כָּל אֶחָד רָצָה לִזְכּוֹת לְהַחֲזִיק אֶת הַמַּטֶּה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְכָל תַּלְמִיד רָצָה לִזְכּוֹת בָּרְגָעִים הָאַחֲרוֹנִים שֶׁתִּהְיֶה לוֹ אֵיזוֹ שַׂיָּכוּת לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וְיִהְיֶה בַּטָּחָה וּבַקְבוּרָה. אָמַר מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל: הַזְּכוּת מַגִּיעָה לַחֲבֵרָא קַדִּישָׁא, שֶׁהֵם יִטַּפְלוּ בְּרַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי לָנוּ אֵין הַשָּׂגָה בְּרַבֵּנוּ זַ״ל, זְכוּתֵנוּ תִּהְיֶה שֶׁנַּעֲזֹר לְהָפִיץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲבָל הַקְּבוּרָה וְהַטָּחָה זֶה שַׁיָּךְ לַחֲבֵרָא קַדִּישָׁא. וְגַם בֵּינֵיהֶם הִפִּילוּ גּוֹרָל — מִי יַחֲזִיק אֶת הַמַּטֶּה, מִי יִסְתֹּם אֶת הַגּוּלָל וְכוּ׳ וְכוּ׳. סִיֵּם הַשַּׁמָּשׁ הַזָּקֵן וְאָמַר: לְאָבִי הָיְתָה הַזְּכוּת לִקְפֹּץ לְתוֹךְ הַקֶּבֶר, וּכְשֶׁהוֹרִידוּ אֶת הַגּוּפָה, הוּא הָיָה צָרִיךְ לְהַנִּיחָהּ בְּתוֹךְ הַקֶּבֶר וְלִסְתֹּם אֶת הַגּוּלָל. וְסִפֵּר אָבִי: כְּשֶׁקָּפַצְתִּי וְרָצִיתִי לְהַחֲזִיקָהּ בַּקֶּבֶר, פִּתְאֹם רָאִיתִי אוֹר כָּזֶה שֶׁסִּנְוֵר אוֹתִי, עַד שֶׁנָּפַלְתִּי אֲחוֹרַנִּית, וְהִנֵּה רָאִיתִי אֶת הַגּוּפָה בִּפְנִים, אֲנִי לֹא הִנַּחְתִּיהָ, מִי הִנִּיחָהּ? אֵינִי יוֹדֵעַ. כָּךְ הֵעִיד אָבִי. וְסִיֵּם הַשַּׁמָּשׁ הַזָּקֵן: יֵשׁ לָכֶם רַבִּי כָּזֶה, אוֹר שֶׁסִּנְוֵר אֶת עֵינֵי אָבִי, אֲזַי אַתֶּם בּוֹכִים?! תִּהְיוּ בְּשִׂמְחָה שֶׁיֵּשׁ לָכֶם רַבִּי כָּזֶה!

לָזֹאת אֲנַשֵּׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, יֵשׁ לָנוּ רַבִּי כָּזֶה, אוֹר כָּזֶה הַמְחַיֶּה וּמְחַזֵּק וּמְעוֹדֵד וּמְשַׂמֵּחַ אוֹתָנוּ, עָלֵינוּ לִהְיוֹת מְאֹד בְּשִׂמְחָה, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ הַזְּכוּת לַעֲזֹר לְרַבֵּנוּ זַ״ל. הַאִם אָנוּ עוֹזְרִים לְרַבֵּנוּ זַ״ל?! וְכִי רַבֵּנוּ זַ״ל צָרִיךְ אוֹתָנוּ?! חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (סוֹטָה לה.): הָאָרוֹן הָיָה נוֹשֵׂא אֶת נוֹשְׂאָיו, הָאָרוֹן הוֹלִיךְ אֶת הַלְוִיִּים. כֵּן הַדָּבָר אָנוּ חוֹשְׁבִים שֶׁאָנוּ עוֹזְרִים לְרַבֵּנוּ זַ״ל?! אָנוּ עוֹזְרִים לְעַצְמֵנוּ, הַזְּכוּת שֶׁאָנוּ זוֹכִים לְשַׁמֵּשׁ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל — זוֹ זְכוּתֵנוּ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִכֶּם, שֶׁתִּהְיֶה לוֹ הַזְּכוּת לְשַׁמֵּשׁ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל כָּל יְמֵי חַיָּיו. וּבִזְכוּת זוֹ שֶׁאַתֶּם מְשַׁמְּשִׁים אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, אֵינְכֶם צְרִיכִים לִפְחֹד מִכְּלוּם, אֶלָּא כְּשֶׁיָּבוֹא הַיּוֹם, הַשָּׁעָה וְהָרֶגַע שֶׁנִּצְטָרֵךְ לָצֵאת מִן הָעוֹלָם, יִתְרָאֶה לִפְנֵיכֶם רַבֵּנוּ זַ״ל וְתַגִּידוּ: ״בָּרוּךְ הַבָּא, רַבֵּנוּ זַ״ל!״ ״בָּרוּךְ הַבָּא, רַבֵּנוּ זַ״ל!״ כָּךְ תֵּצְאוּ נְשְׁמַתְכֶם, וְתִכָּנְסוּ בְּהֵיכַל רַבֵּנוּ זַ״ל.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ בִּתְפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי, שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן עֲלֵיכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקיד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי, כ״ה תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

רַק חָזָק וֶאֱמַץ מְאֹד, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וּלְבַסּוֹף הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, וְיָבוֹא הַיּוֹם בְּקָרוֹב מְאֹד, שֶׁנּוּכַל כְּבָר לְסַפֵּר הַכֹּל בְּשִׂמְחָה.

רְאֵה לַחֲטֹף בְּכָל יוֹם כַּמָּה דַּקּוֹת לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר הוּא הַצְלָחָה נִצְחִית, הַצְלָחָה כָּזוֹ, שֶׁאֵין לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל.

הַמְחַכֶּה לִתְשׁוּבָה מְהִירָה עַל כָּל הַנַּ״ל, וְכֵן לְדַוֵּחַ אִם יֵשׁ אֵילּוּ חֲדָשׁוֹת.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ מִמְּךָ...

כג תקטו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי, כ״ה תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מִצִּדִּי זֶה טוֹב בְּשָׁעָה 9:00, וּבֶאֱמֶת מַה שֶּׁיּוֹתֵר מְאֻחָר אֲנָשִׁים אֵין לָהֶם כֹּחַ וּמֹחַ וַחֲצִי יְשֵׁנִים וְכוּ׳, וְלָכֵן רְאֵה לְהוֹדִיעַ גַּם לִ... שֶׁיִּהְיוּ מוּכָנִים וּלְ... תַּאֲמִין, שֶׁהַשָּׁעוּר מְמֻלָּא מֵקְלָט בְּקַסֶּטָה, וְעַל־כֵּן שֶׁלֹּא יְדַאֵג, זֶה לֹא הוֹלֵךְ לְאִבּוּד.

הָעִקָּר רְאֵה לְהִתְחַזֵּק, וּצְרִיכִים לְחַזֵּק אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ עַל נְקֻדַּת הָאַחְדּוּת וְאַהֲבָה, כִּי רַק זֶה הַתְּרוּפָה לְהַסָּמ״ךְ־מ״ם הָרָשָׁע, יִמַּח שְׁמוֹ.

תִּשְׁאַל אֶת ... אִם קִבְּלָה אֶת הַחוֹבֶרֶת כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים, וְאִם זֶה יָצָא יָפֶה, וְאִם חִלְקָה אֶת זֶה לַהוֹרִים שֶׁל בֵּית־הַסֵּפֶר.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקטז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי, כ״ה תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם בְּרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

רְאֵה לִשְׁלֹחַ הַיּוֹם אֶת הַמִּכְתָּבִים, כִּי אָסוּר לְהַנִּיחַ אֶת הָרָשָׁע אֲפִלּוּ יוֹם אֶחָד, וְהוּא צָרִיךְ לְקַבֵּל מַכָּה אַחַר מַכָּה.

מָה אֹמַר לְךָ! לִבִּי נִשְׁבַּר בְּקִרְבִּי מְאֹד מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלַי, אֲבָל זֶה חֶלְקִי מִכָּל עֲמָלִי, שֶׁאֲנִי יָכוֹל לְחַזֵּק אֲחֵרִים. הִנֵּה אֲנִי אוֹמֵר דְּרָשָׁה, וְכֻלָּם שׁוֹמְעִים אוֹתִי וּמִתְחַזְּקִים וְכוּ', וְאַף אֶחָד אֵינוֹ מַעֲלֶה עַל דַּעְתּוֹ, שֶׁהַבַּעַל דַּרְשָׁן הַזֶּה עָבַר עָלָיו שָׁבוּעַ שֶׁל צַעַר וְעָגְמַת־נֶפֶשׁ וּמְתָחִים, וְיִסּוּרִים קָשִׁים וּמָרִים כְּמוֹ שֶׁאַתָּה רָאִיתָ, עִם כָּל זֹאת עָלַי לוֹמַר לְךָ, שֶׁאָסוּר לְהִשָּׁבֵר מִשּׁוּם דָּבָר, כְּמוֹ שֶׁדִּבַּרְתִּי הַיּוֹם: גִּבּוֹר הוּא מִי שֶׁמַּחֲזִיק מַעֲמָד, וְלֹא מִי שֶׁמְּאַבֵּד עַצְמוֹ לָדַעַת, שֶׁהוּא בְּכֹלֶל שׁוֹטֶה גָּמוּר, רַחֲמָנָא לִצְלָן.

רְאֵה לַעֲסֹק בַּהֲפָצָה, לְהָפִיץ אֶת הַקּוּנְטְרֵסִים בְּמֶרֶץ גָּדוֹל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

אֲנִי מְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ, שֶׁהַיּוֹם שָׂלַחְתָּ אֶת הַדַּף הֶחָדָשׁ.

כג תקיז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי, כ"ה תַּמּוּז ה'תשנ"ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב", הַגָּרִים בְּ"יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב", הֲוָיָ"ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה, וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּיַחַד, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק, וְכֵן תִּשְׁתַּדְּלוּ מְאֹד, שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם בֵּין נְשׁוֹתֵיכֶם, שֶׁלֹּא יִהְיֶה, חַס וְחָלִילָה, אֵיזוֹ רְכִילוּת וְכוּ', כִּי אֲנַחְנוּ צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לִשְׁמֹר, שֶׁלֹּא יִהְיוּ שׁוּם פֵּרוּדִים בֵּינֵינוּ, כִּי כָּל הַצָּלָחָתֵנוּ הִיא רַק אִם נִהְיֶה בְּיַחַד בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה נַצְלִיחַ אֶת דַּרְכֵּנוּ תָּמִיד.

מָה אֹמַר לָכֶם! רָאוּי לָנוּ לִשְׁמֹחַ מְאֹד, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁמְּגַלֶּה לָנוּ עֵצוֹת כָּאֵלּוּ אֵיךְ לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמֵנוּ וְאֵיךְ לַעֲבֹר

אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם. הָעִקָּר רְאוּ לִהְיוֹת תָּמִיד שְׂמֵחִים וְעַלִּיזִים, וְאַף שֶׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד מִכֶּם מַה שֶּׁעוֹבֵר, עֲלֵיכֶם לָדַעַת, כִּי אֵין אָדָם בָּזֶה הָעוֹלָם, שֶׁלֹּא יַעֲבֹר עָלָיו אֵיזֶה מַשְׁבֵּר בַּחַיִּים — זֶה מִמָּנּוּ וּמֵעַצְמוֹ, וְזֶה מֵאִשְׁתּוֹ, וְזֶה מִילָדָיו, וְזֶה מִפַּרְנָסָתוֹ, וְזֶה מִשְּׁכֵנָיו וְכוּ׳ וְכוּ׳, כָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ אֶת הַבְּעָיָה שֶׁלּוֹ, וְעִקַּר גְּבוּרַת הַגִּבּוֹר — כְּשֶׁיָּכוֹל לְהִתְמוֹדֵד עִם בְּעָיוֹת, וְאֵינוֹ נִשְׁבָּר, וְאַף שֶׁזֶּה קַל לְהַגִּיד, עִם כָּל זֹאת צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְהִתְחַזֵּק בִּנְקֻדָּה זוֹ, וְזֶה הַיְסוֹד אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁאָמַר בִּלְשׁוֹן אַשְׁכְּנַז: ״דֶּער עִקָּר איז דֶער האַלְטִין זִיךְ״ (הָעִקָּר הוּא לְהַחֲזִיק מַעֲמָד). וְכֵן אָמַר עַל עַצְמוֹ — לָמָּה זָכָה לְהַגִּיעַ אֶל מַדְרֵגוֹתָיו? אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁהֶחֱזִיק מַעֲמָד. וְרָאוּ בְּכָל הַדּוֹרוֹת, כָּל אֵלּוּ הַצַּדִּיקִים שֶׁהֶחֱזִיקוּ מַעֲמָד, עַל־יְדֵי־זֶה עָלוּ וְנִתְעַלּוּ מַדְרֵגָה אַחַר מַדְרֵגָה. וְרָאִיתִי אֶת דִּבְרֵי הַגָּאוֹן ר׳ יַעֲקֹב מֵעֶמְדִּין זַ״ל, שֶׁסִּפֵּר, שֶׁהָלַךְ פַּעַם בָּרְחוֹב, וְנִטְפַּל לוֹ אֶחָד בָּזוּי וְשָׁפֵל מְאֹד מִפְּחוּתֵי הָעָם, וּמֵעוֹלָם לֹא הִכִּיר אוֹתוֹ, וְקִלְלוֹ קְלָלָה נִמְרָצָה, וְהִרְבָּה לְבַזּוֹת וּלְחָרֵף וּלְגַדֵּף אוֹתוֹ בִּדְבָרִים קָשִׁים וּמָרִים, לִפְנֵי כֻּלָּם, וּמְסַיֵּם בְּזוֹ הַלָּשׁוֹן: אַף שֶׁהָיָה לִי בִּזָּיוֹן גָּדוֹל, לֹא הִתְפַּעַלְתִּי כְּלָל מִדְּבָרָיו, רַק הִתְחַזַּקְתִּי בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְלֹא לָקַח הַרְבֵּה זְמַן, וְנֶחְתְּכוּ מֵעָיו וְקִרְבָּיו, וְלֹא נִשְׁאָר מִמֶּנּוּ כְּלוּם. רוֹאִים מִזֶּה, אֵיךְ שֶׁאֲפִלּוּ גָּדוֹל בְּיִשְׂרָאֵל כָּזֶה, נִטְפַּל אֵלָיו אֵיזֶה בָּזוּי וְקִלְלוֹ קְלָלָה נִמְרָצָה. וְכֵן הַדָּבָר אֲנַחְנוּ רוֹאִים בְּכָל הַדּוֹרוֹת, כָּל גְּדוֹלֵי עוֹלָם סָבְלוּ מֵאֵינְשֵׁי דִּלֹא מְעַלֵּי, שֶׁהִכְלִימוּ אוֹתָם וְחֵרְפוּ וְגִדְּפוּ אוֹתָם, וְסָבְלוּ יִסּוּרִים קָשִׁים וּמָרִים, וּלְבַסּוֹף נִתְהַפֵּךְ הַגַּלְגַּל, שֶׁכָּל אֵלּוּ שֶׁרָדְפוּ אֶת הַצַּדִּיקִים, נָפְלוּ בְּפַח יָקוּשׁ, וְהַצַּדִּיקִים עָלוּ וְנִתְעַלּוּ. לָזֹאת רְאוּ לַעֲמֹד בַּנִּסָּיוֹן הַזֶּה מִמַּה שֶּׁעוֹבֵר עָלֵינוּ מֵהָרָשָׁע מְרַשָּׁע הַסָּמ״ךְ־מ״ם, וְתַחֲזִיקוּ מַעֲמָד, וְלֹא לְהִתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, אַדְרַבָּה תַּקְדִּימוּ שָׁלוֹם לְכֻלָּם, וְתִצְחֲקוּ בִּפְנֵיהֶם, וְתַרְאוּ לָהֶם שֶׁאֵין אָנוּ מִתְפַּעֲלִים מִמְּחַלְּלֵי שַׁבָּתוֹת וְאוֹכְלֵי טְרֵפוֹת וּנְבֵלוֹת, אֲנַחְנוּ מַאֲמִינִים בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וַאֲנַחְנוּ לֹא זָזִים מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כִּי הוּא זֶה, וּמוֹסְרִים אֶת נַפְשֵׁנוּ עַל קְדֻשַּׁת שַׁבָּת וְעַל טָהֳרַת הַמִּשְׁפָּחָה, וְעַל קִיּוּם הַמִּצְוֹת, וְעַל חִנּוּךְ יְלָדֵינוּ בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה וְהַיִּרְאָה, וּבָזֶה שֶׁנִּהְיֶה חֲזָקִים בְּכָל זֹאת, נַצְלִיחַ לַעֲבֹר עַל הַכֹּל.

הָעִקָּר תָּלוּי שֶׁתַּחֲזִיקוּ אֶת עַצְמְכֶם בְּיַחַד, כִּי זֶה סוֹד הַצְּלָחָתֵנוּ. וְעַל־כֵּן אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, אֵיפֹה שֶׁיֵּשׁ רַק אֵיזוֹ אֵשׁ קְטַנָּה, שֶׁתִּתְּכֶף־וּמִיָּד תְּכַבּוּ אֶת זֶה, אֶחָד שׁוֹפֵךְ נֶפְט וְכוּ׳, שֶׁלֹּא תִּזְרְקוּ שָׁם גַּפְרוּרִים וְכוּ׳, וְכַוָּנָתִי לְעִנְיַן מַחֲלֹקֶת. פַּעַם אַחַת עוֹשֶׂה אָדָם בְּדִיחָה עַל חֶשְׁבּוֹן הַשֵּׁנִי, בָּא כְּבָר הַשְּׁלִישִׁי, וְזוֹרֵק גַּפְרוּר, וּמִזֶּה נַעֲשָׂה אֵשׁ לֶהָבָה, וּבְמַחֲלֹקֶת צְרִיכִים לִשְׁמֹר אֲפִלּוּ כִּי הוּא זֶה, כִּי מַחֲלֹקֶת דּוֹמָה לְאֵשׁ, וְאֵשׁ אִם חוֹנְקִים אוֹתָהּ תֵּכֶף־וּמִיָּד בַּמָּקוֹם, אַזַי הַהַבְעָרָה לְלַהַב יָצְאָה, וְיכוֹלָה לְכַלּוֹת אֶת הַכֹּל. וְלָכֵן אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אֶת כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכְּלָל, שֶׁיְּכַבֶּה כָּל מִינֵי גַּפְרוּרִים, שֶׁהֵם כָּל מִינֵי דּוֹקְרָנִים, לֹא לִדְקֹר אֶת הַשֵּׁנִי, וְכֵן תִּלְמְדוּ בְּבֵיתְכֶם עִם נְשׁוֹתֵיכֶם כָּל מַה שֶּׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן לִפְנֵיכֶם, שֶׁכְּמוֹ שֶׁאַתֶּם לֹא תַּעֲשׂוּ מְרִיבוֹת, וְתָּדוּנוּ אֶת כָּל אֶחָד לְכַף זְכוּת, כֵּן גַּם נְשׁוֹתֵיכֶם יָדוּנוּ אֶת כָּל אַחַת וְאַחַת מֵהַשְּׁכֵנוֹת לְכַף זְכוּת, וְלֹא יִמָּצֵא בֵּינֵיהֶן אֵיזֶה פַּרְצוּף זָעוּף וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֶלָּא תֵּכֶף־וּמִיָּד לָדוּן אוֹתָהּ לְכַף זְכוּת, מִי יוֹדֵעַ מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיהָ בְּבֵיתָהּ מִבַּעְלָהּ וְכוּ׳, אוֹ מִפַּרְנָסָה וְכוּ׳, אוֹ מִבַּעֲלֵי חוֹבוֹת וְכוּ׳, אוֹ מִילָדִים וְכוּ׳, צְרִיכִים תָּמִיד לָדוּן אֶת חֲבֵרְתָּהּ לְכַף זְכוּת, וּלְהִשְׁתַּתֵּף בְּצַעֲרָהּ, וְאִם נֵלֵךְ בְּצוּרָה כָּזוֹ, אָז אֵין לָנוּ לְהִתְבַּיֵּשׁ עִם הַקְּהִלָּה שֶׁלָּנוּ מֵאַף קְהִלָּה בָּעוֹלָם.

הֵכֵפַל הַדָּבָר, מְאֹד מְאֹד אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיַּחֲזֹר הֵיטֵב עַל הַמִּכְתָּב הַזֶּה וְיַקְיִמוּ, וְאָז רַב טוּב הַצָּפוּן יִמָּצֵא בַּדְּבָרִים הַמּוּעָטִים הָאֵלּוּ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקיח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי, כ״ה תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ.

אוֹדוֹת בִּתְּךָ, לְדַעְתִּי, לֹא כְּדַאי לִשְׁלֹחַ אוֹתָהּ לְבַד, כִּי הַדּוֹר מְאֹד פָּרוּץ, וְאַף פַּעַם לֹא תֵּדַע עִם אֵיזֶה אֶרֶס יִמָּלְאוּ אֶת רֹאשָׁהּ.

אוֹדוֹת הַבָּחוּר ... אֲנִי מֻכְרָח לְהַגִּיד לְךָ, שֶׁזֶּה בָּחוּר יוֹצֵא מִן הַכְּלָל, מַתְמִיד מְאֹד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וּבְיִרְאַת שָׁמַיִם גָּדוֹל מְאֹד, אַךְ דַּעַת לְנָבוֹן, כִּי צְרִיכִים עוֹד לְחַכּוֹת עַד שֶׁבִּתְּךָ תִּתְבַּגֵּר יוֹתֵר, אֲבָל עֶצֶם הַבָּחוּר, הוּא לַמְדָן וְיִרֵא שָׁמַיִם גָּדוֹל.

אוֹדוֹת יוֹם תְּפִלָּה, הָיָה טוֹב מְאֹד, שֶׁהַנָּשִׁים תִּסַּעְנָה בְּעֶרֶב רֹאשׁ חֹדֶשׁ עִם הַבָּנוֹת לְקֶבֶר ר׳ מֵאִיר בַּעַל הַנֵּס, וּלְבַקֵּשׁ וּלְהִתְפַּלֵּל הַרְבֵּה, כִּי אֲנַחְנוּ צְרִיכִים הֲמוֹן יְשׁוּעוֹת, כִּי הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם אוֹרֵב עָלֵינוּ מְאֹד מְאֹד, וְלָכֵן טוֹב מְאֹד שֶׁיַּעֲשׂוּ יוֹם תְּפִלָּה בְּעֶרֶב רֹאשׁ־חֹדֶשׁ, כִּי תְּפִלַּת הַנָּשִׁים מְקֻבֶּלֶת וּמְרֻצָּה בַּשָּׁמַיִם.

רְאֵה לְזָרֵז אֶת ... שֶׁיֵּשׁ עוֹד שְׁנֵי דַּפִּים שֶׁצְּרִיכִים לָצֵאת, כִּי אָסוּר לְהַנִּיחַ אוֹתוֹ כְּרֵגַע, כִּי שָׁמַעְתִּי שֶׁהוּא עוֹד פַּעַם מִסְתּוֹבֵב בְּיָמִים אֵלּוּ בְּיַבְנְאֵל, וּמֵסִית וּמַדִּיחַ אֶת הַתּוֹשָׁבִים. יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְנִזְכֶּה כְּבָר לְהַפְטֵר מֵהַצָּרָה הַזֹּאת, וּמִי שֶׁאָמַר לְעוֹלָמוֹ דַּי, יֹאמַר לְצָרוֹתֵינוּ דַּי, וְנִזְכֶּה כְּבָר לָבוֹא אֶל הַמְּנוּחָה וְאֶל הַנַּחֲלָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקיט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי, כ״ו תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

רְאִי לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְתָמִיד תְּשַׁמְּחִי אֶת נְשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְתַעֲשִׂי כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁיִּהְיֶה אֵצֶל נְשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שְׂמָחוֹת. וְרַבֵּנוּ זַ״ל הִקְפִּיד מְאֹד מְאֹד עַל מִדַּת

הַשִּׂמְחָה, שֶׁצְּרִיכִין תָּמִיד לִהְיוֹת שָׂמֵחַ, וְעִקַּר הַשִּׂמְחָה הוּא בִּמְסִירַת נֶפֶשׁ, כִּי טֶבַע שֶׁל הָאָדָם, שֶׁהוּא נִמְשָׁךְ אַחַר הַמְּרִירוּת מֵרֹב הַבְּעָיוֹת וְהַצָּרוֹת שֶׁמְּסַבְּבִים אוֹתוֹ בְּכָל יוֹם, וְעַל־כֵּן רְאִי לְשַׂמֵּחַ אֶת נְשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּלְמִצְוָה גְּדוֹלָה יֶחָשֵׁב.

נָא וְנָא תַּעֲשִׂי כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁיִּתְוַדְּעוּ נְשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּבְכָל יוֹם יִגְמְרוּ יַחַד פַּעֲמַיִם תְּהִלִּים כְּמִנְיַן כַּפ״ר, וִיבַקְּשׁוּ הַרְבֵּה רַחֲמִים בַּעֲבוּרִי, כִּי אֲנִי עֲדַיִן צָרִיךְ הַרְבֵּה הַרְבֵּה יְשׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, כִּי אֲנִי מְסֻבָּב בְּצָרוֹת וּבְחוֹבוֹת בְּיסוּרִים וְכוּ׳ וְכוּ׳.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֵךְ, שֶׁתַּצְלִיחִי דַּרְכֵּךְ, וּתְבַשְּׂרִי לִי תָּמִיד בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת, וְיִהְיֶה לָךְ הַרְבֵּה נַחַת מֵהַיְלָדִים.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקכ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי, כ״ז תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כָּלְלִיּוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ דִּי בְּכָל אֲתַר וַאֲתַר, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וּמִכָּל צוּקָה, מִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַשְׁרֵינוּ וּמַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ, שֶׁאֲנַחְנוּ זוֹכִים לָדַעַת מֵרַבִּי כָּזֶה, מֶה הָיִינוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבֵּנוּ? זֹאת עָלֵינוּ לַחֲזֹר וּלְשַׁנֵּן. רַבֵּנוּ זַ״ל רָצָה מְאֹד שֶׁנַּחֲזִיק עַצְמֵנוּ בְּיַחַד, כִּי אָז יִהְיֶה אִתָּנוּ, וְלֹא — לֹא יִהְיֶה אִתָּנוּ. בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, אָנוּ רוֹאִים שֶׁאֵין אַחְדוּת בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, יֵשׁ קִנְאָה וְשִׂנְאָה, תָּמִיד מְחַפְּשִׂים רַע אֵצֶל הַשֵּׁנִי.

בְּשָׁעָה שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל הִקְפִּיד מְאֹד לְחַפֵּשׂ אַחַר הַנְּקֻדָּה הַטּוֹבָה שֶׁיֵּשׁ אֵצֶל כָּל אֶחָד.

בְּאוּמָן הָיָה יְהוּדִי בְּשֵׁם ר׳ גֶּעצִי, שֶׁהָיָה עוֹבֵד הַשֵּׁם גָּדוֹל מְאֹד, וְדַרְכּוֹ בַּתְּפִלָּה, שֶׁהָיָה צוֹעֵק בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת, וְהִתְפַּלֵּל בְּקוֹל רַם מְאֹד. וְהָיוּ אֲנָשִׁים שֶׁהִפְרִיעוּ לָהֶם צַעֲקוֹתָיו, אֲזַי קוֹנְנוּ וְהִתְאוֹנְנוּ, עַד כְּדֵי כָּךְ שֶׁהֵחֵלּוּ לְשַׂנְאוֹ, וְאַף הָיוּ בָּאִלּוּ שֶׁפָּסְקוּ לְדַבֵּר עִמּוֹ. לְיָמִים, לֹא יָכוֹל הָיָה לִסְבֹּל אֶת הַשִּׂנְאָה שֶׁרָחֲשׁוּ כְּלַפָּיו, בְּאָמְרוֹ: ״רַק מֵחֲמַת שֶׁאֲנִי מִתְפַּלֵּל בְּקוֹל, בַּעֲבוּר זֶה לֹא יְדַבְּרוּ עִמִּי?! וְעָלָה עַל הַבְּמָה וְאָמַר: רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רפב), שֶׁצְּרִיכִים לָדוּן אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ לְכַף זְכוּת, אֲפִלּוּ רְשָׁעִים אֲרוּרִים, וְרַק ׳בְּרֶסְלֶבֶר חָסִיד׳ אֵין צְרִיכִים לָדוּן לְכַף זְכוּת?!״ הֲלֹא אִם רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר שֶׁצְּרִיכִים לָדוּן אֶת כֻּלָּם לְכַף זְכוּת, אֲזַי בָּרֹאשׁ וּבָרִאשׁוֹנָה צְרִיכִים לָדוּן לְכַף זְכוּת אֶת אַנְשֵׁי רַבֵּנוּ זַ״ל. וּלְבַסּוֹף אָנוּ רוֹאִים, שֶׁדַּיְקָא אֶצְלֵנוּ אֵין דָּנִים לְכַף זְכוּת, וְכָל אֶחָד מְחַפֵּשׂ אַחַר הָרַע שֶׁל זוּלָתוֹ, וְזֶה אֲשֶׁר גּוֹרֵם לְכָל הַצָּרוֹת.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זְכָנִי, כְּבָר אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה, שֶׁאֲנִי לוֹמֵד סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וַאֲנִי מֻכְרָח לוֹמַר לָכֶם, שֶׁמִּשֶּׁךְ כָּל הַשָּׁנִים רָאִיתִי קִנְאָה וְשִׂנְאָה שֶׁהָיְתָה בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְקַצְתִּי בְּדָבָר זֶה, לָזֹאת הֻקַּמְתִּי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, עַל שֵׁם מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נט), שֶׁהַצַּדִּיק הוּא בּוֹנֶה ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, הַיְנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל בּוֹנֶה אֶת הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ, וּמַמְשִׁיךְ שָׁם רַבֵּנוּ זַ״ל בְּאוֹתָהּ תּוֹרָה, שֶׁצְּרִיכִים לְהִשָּׁמֵר שֶׁלֹּא יִתָּפֵס בְּךָ הָרַע שֶׁל אִלּוּ הָאֲנָשִׁים הַנִּכְנָסִים בַּהֵיכָל, כִּי הָרַע שֶׁלָּהֶם יָכוֹל לְהַפִּיל אוֹתְךָ. וְאֵיזֶה רַע? הַיְנוּ שֶׁהֵם בְּעַצְבוּת, בְּדָכָאוֹן וּבְמְרִירוּת, וְיכוֹלִים לְהַמְשִׁיךְ גַּם עָלֶיךָ אֶת זֹאת, וְאָז יַפִּילוּךָ בַּשְּׁאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתָּיו. וְכֵן אִם מִישֶׁהוּ פָּגוּם בְּמִדַּת הַגַּאֲוָה, שֶׁמַּחֲזִיק עַצְמוֹ לְמַשֶּׁהוּ, עָלוּל לְהַדְבִּיק אֲחֵרִים בַּנֶּגַע הַזֶּה, אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ מַתְחִילוֹת הַמְּרִיבוֹת וְהַמַּחֲלוֹקוֹת בֵּין אִישׁ לְרֵעֵהוּ; כִּי אִם הָיִינוּ מִתְבַּטְּלִים לָאַיִן סוֹף בָּרוּךְ הוּא, לֵידַע שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַנְהִיג עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, אֲזַי אַף אֶחָד לֹא הָיָה רוֹצֶה לְהִתְנַשֵּׂא עַל זוּלָתוֹ, אַדְרַבָּה, מִי שֶׁרוֹצֶה בֶּאֱמֶת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵינוֹ

מִתְחַשֵּׁב בִּכְבוֹדוֹ הָאִישִׁי, כִּי רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹן הַצַּדִּיק, לַעֲזֹר וּלְהַגְדִּיל כְּבוֹד הַצַּדִּיק, עַל־כֵּן אֵין אִכְפַּת לוֹ מִי בָּרֹאשׁ, אַדְרַבָּה! יוֹדֵעַ שֶׁעַל כֻּלָּנוּ בָּרֹאשׁ וּבָרִאשׁוֹנָה לַעֲזֹר לַצַּדִּיק, וּלְמִסֹּר נֶפֶשׁ בַּעֲבוּרוֹ, אֵין צְרִיכִים לְהַמְתִּין שֶׁפִּלּוֹנִי יָרוּץ הָרִאשׁוֹן, אֲזַי אַחֵר אוֹמֵר — אֲנִי הַשֵּׁנִי, וְזֶה אוֹמֵר — אֲנִי הַשְּׁלִישִׁי וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּמִזֶּה נוֹבְעוֹת כָּל הַמְּרִיבוֹת, לוֹמַר זֶה לָזֶה: ״מַדּוּעַ אַתָּה בָּרֹאשׁ״? וְכוּ׳, אֲשֶׁר הַכֹּל דְּמְיוֹן וּמֻחֲמַת קִנְאָה וְשִׂנְאָה, כִּי לְמַעֲשֶׂה, כֻּלָּנוּ צְרִיכִים לִהְיוֹת בָּרֹאשׁ וּבָרִאשׁוֹנָה לְכָל דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה, אֲשֶׁר קָשׁוּר וְתָלוּי בַּצַּדִּיק. כִּי בַּמֶּה אָנוּ מְקֻרָבִים לְרַבֵּנוּ זַ״ל? בָּזֶה שֶׁאָנוּ עוֹזְרִים לְרַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר בֶּאֱמֶת בָּזֶה אָנוּ עוֹזְרִים לְעַצְמֵנוּ. כְּמוֹ שֶׁחָכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (סוֹטָה לה.): הָאָרוֹן אֲשֶׁר בּוֹ הָיוּ לוּחוֹת הַבְּרִית, נָשָׂא אֶת נוֹשְׂאָיו, לֹא הַלְוִיִּים נְשָׂאוּהוּ, אֶלָּא הָאָרוֹן נָשָׂאָם, הַיְנוּ שֶׁבִּזְכוּת אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ הָיְתָה לַלְוִיִּים פְּרָנָסָה, שֶׁהָרֵי יָשְׁבוּ וְלָמְדוּ תּוֹרָה, וּמֻחֲמַת שֶׁסִּיְּעוּ בִּנְשִׂיאַת הָאָרוֹן זָכוּ לְפַרְנָסָה, אַף לְמַעֲשֶׂה, הָאָרוֹן נָשָׂא אוֹתָם וְלֹא הֵם נְשָׂאוּהוּ. כֵּן הַדָּבָר — אֵין אָנוּ עוֹזְרִים לְרַבֵּנוּ זַ״ל, אֶלָּא אָנוּ נֶהֱנִים וּמִתְבָּרְכִים בִּזְכוּת הַצַּדִּיק, כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אות צַדִּיק, סִימָן לג): בִּזְכוּת הַצַּדִּיק — תַּלְמִידָיו מִתְפַּרְנְסִים. לָזֹאת עָלֵינוּ לַעֲקֹר מֵאִתָּנוּ אֶת הַמִּדָּה הָרָעָה שֶׁל קִנְאָה וְשִׂנְאָה, לֹא לִשְׂנֹא זֶה אֶת זֶה, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵאִתָּנוּ צָרִיךְ לִהְיוֹת בָּרֹאשׁ וּבָרִאשׁוֹנָה לְסַיֵּעַ לִדְבַר רַבֵּנוּ זַ״ל.

מַהוּ דְּבַר רַבֵּנוּ זַ״ל?

א. הַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל וַהֲפָצָתָם. כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מְחֻיָּב בְּחוֹב קָדוֹשׁ לְהָפִיץ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אִם הוּא רוֹצֶה לִזְכּוֹת לְהַגִּיעַ לְתִקּוּן. וְלֹא יֹאמַר: ״קָשֶׁה לִי, אֵינִי יָכוֹל״. כִּי הַנֶּפֶשׁ יָכוֹל, וְאֵין זֶה קָשֶׁה בַּעֲבוּרָהּ אֶלָּא קַל, רַק תְּשַׁכְנֵעַ עוֹד יְהוּדִי שֶׁיִּקַּח אֵיזֶה קוּנְטְרֶס, אֵיזֶה סֵפֶר, אֵיזוֹ קַלֶּטֶת, וּכְבָר זָכִיתָ עוֹד יְהוּדִי לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה, וְאֵין דָּבָר גָּדוֹל מִלְּהָפִיץ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל. הַסְּפָרִים עוֹשִׂים כְּבָר אֶת שֶׁלָּהֶם, כָּל סֵפֶר יֵשׁ לוֹ הַכְתֹּבֶת הֵיכָן צָרִיךְ לְהַגִּיעַ. לָזֹאת צָרִיךְ לַעֲקֹר אֶת הַקִּנְאָה שֶׁנִּכְנְסָה בַּלֵּב — ״רַק אֲנִי צָרִיךְ לְהָפִיץ, וְלֹא זוּלָתִי״, אוֹ ״רַק אֲנִי צָרִיךְ לְדַבֵּר וְלֹא חֲבֵרִי״; אֲשֶׁר כָּל זֶה נוֹבֵעַ מֻחֲמַת רַע לֵב וֶאֱנוֹכִיּוּת, וּמַרְאֶה בָּזֶה שֶׁאוֹהֵב אֶת עַצְמוֹ וְלֹא אֶת

הַצַּדִּיק, כִּי אִם אַתָּה אוֹהֵב אֶת הַצַּדִּיק, מָה אִכְפַּת לְךָ שֶׁעוֹד אֶחָד יָפִיץ, וְעוֹד אֶחָד יְרַשׁ, וְיַגֶּלֶה וִיפָרְסֵם אֶת הָאוֹר שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא?! לָזֹאת, כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים מְחֻיָּב בְּחוֹב קָדוֹשׁ לְהָפִיץ, וּלְפָרְסֵם אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה.

ב. הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זָכָנוּ מַמָּשׁ בִּזְכֻיּוֹת חִנָּם, וְנָתַן לָנוּ ד׳ אַמּוֹת מְשֻׁלָּשׁוֹת, בְּתוֹךְ הַמִּדְבָּר הַשָּׁמֵם בָּנִינוּ יִשּׁוּב, בֵּין נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים הֵקַמְנוּ עִיר עַל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל, זֶה נִרְאֶה כַּחֲלוֹם, אֲבָל הַחֲלוֹם מִתְגַּשֵּׁם. בָּרוּךְ הַשֵּׁם, הַקְּהִלָּה שֶׁלָּנוּ הִיא לְאוֹת וּלְמוֹפֵת, אַשְׁרֵי מִי שֶׁיָּבוֹא וְיִכָּנֵס לָגוּר בְּעִיר רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבַמָּקוֹם הַזֶּה יָגוּרוּ אַלְפֵי מִשְׁפָּחוֹת חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, עַל אַפָּם וַחֲמָתָם שֶׁל כָּל שׂוֹנְאֵינוּ וּמִתְנַגְּדֵינוּ, וְעַל אַפּוֹ וַחֲמָתוֹ שֶׁל הַסָּמ״ךְ־מ״ם הָרָשָׁע, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ, וְלֹא יוֹעִיל לוֹ שׁוּם דָּבָר. אֶצְלֵנוּ שִׂימַת הַדָּגֵשׁ הִיא הַחִנּוּךְ שֶׁל יְלָדֵינוּ, כִּי כָּךְ רָצָה רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁנּוֹדִיעַ לִילָדֵינוּ מַה קָּרָה פֹּה, לְגַלּוֹת לָהֶם אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל. וְהֵיכָן יֵשׁ מָקוֹם נִפְלָא שֶׁאָנוּ יְכוֹלִים לְקַיֵּם אֶת זֹאת, יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר בָּעִיר שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, בִּישׁוּב שֶׁהוּא בְּלֵב מִדְבָּר, וְאָנוּ מְסֻבָּבִים בִּנְחָשִׁים, כָּךְ אָנוּ לְמֵדִים לִהְיוֹת מֻבְדָּלִים וּמֻפְרָשִׁים מֵהֶם, כִּי אִם הָיִינוּ בְּעִיר גְּדוֹלָה, מִי יוֹדֵעַ אֵילּוּ דֵּעוֹת כּוֹזְבוֹת הָיוּ נִדְבָּקוֹת בָּנוּ, וּפֹה אָנוּ רוֹאִים אֶת הַסָּמ״ךְ־מ״ם בְּעַצְמוֹ, וְזֶה אֲשֶׁר מְחַזְּקֵנוּ לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. לָזֹאת אַשְׁרֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, הַזּוֹכִים לָבוֹא וְלָגוּר בְּיַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב, אֲשֶׁר כָּאן תִּבָּנֶינָה עוֹד מֵאוֹת וְאַלְפֵי דִּירוֹת, וְתִזְכּוּ לִרְאוֹת בְּמוֹ עֵינֵיכֶם עִיר גְּדוֹלָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וַאֲנִי חוֹזֵר וּמַדְגִּישׁ הֲגַם שֶׁזֶּה נִרְאֶה כַּחֲלוֹם, אֲבָל הַחֲלוֹם הַזֶּה יִתְמַמֵּשׁ, וְתִבָּנֶה עִיר עַל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל. אַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל גַּם־כֵּן שֶׁיִּהְיֶה לוֹ חֵלֶק וְנַחֲלָה בָּעִיר הַזּוֹ. הַמְּחִירִים יַעֲלוּ וְיַעֲלוּ, וּמִי שֶׁקּוֹנֶה כָּאן יַרְוִיחַ בְּגַשְׁמִיּוּת, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן בְּרוּחָנִיּוּת, שֶׁיִּלָּדָיו יְקַבְּלוּ חִנּוּךְ כָּזֶה מִגִּיל הַפָּעוּטוֹן, הַתַּלְמוּד־תּוֹרָה וּבֵית־הַסֵּפֶר, וּמִכְתָּה לְכִתָּה יִתְעַלֶּה וְיִתְעַלֶּה. כִּי נוֹשְׁמִים אֱמוּנָה בַּכְּתוּבִים, לֹא רַק שֶׁרוֹאִים וְשׁוֹמְעִים אֱלֹקוּת, אֶלָּא נוֹשְׁמִים אֱלֹקוּת, הַמְּטַפֶּלֶת, הַגַּנֶּנֶת, הַמּוֹרָה, הַמְלַמֶּד, הַמְנַהֵל וְכוּ׳ וְכוּ׳, מַחְזִירִים בַּיְלָדִים אֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵיזֶה יֹפִי וְאֵיזֶה נֹעַם,

שֶׁיְּלָדִים אֵינָם יוֹדְעִים כְּלוּם רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, בְּוַדַּאי יֵשׁ עוֹד הַרְבֵּה הַרְבֵּה לְתַקֵּן, שֶׁיִּהְיוּ לָנוּ מְלַמְּדִים יְרֵאֵי הַשֵּׁם שֶׁיּוֹדְעִים אֶת הָאֱמָנוּת, וּמוֹרוֹת יְרֵאוֹת שָׁמַיִם שֶׁיּוֹדְעוֹת הֵיטֵב אֱמָנוּתָן, וְנַגִּיעַ גַּם לָזֶה, אַךְ אַל נִדְחַק אֶת הַשָּׁעָה; הָבָה נִתְבּוֹנֵן מַה בֵּין בְּנֵי לְבֶן חָמִי, אַף שֶׁעַתָּה הַחִנּוּךְ עֲדַיִן אֵינֶנּוּ בַּשְּׁלֵמוּת הַמַּקְסִימָלִית כְּפִי שֶׁרָצִיתִי, אֲבָל כְּבָר רוֹאִים אֶת הַהֶפְרֵשׁ בֵּין יְלָדֵינוּ לְבֵין יַלְדֵי אֵלּוּ שֶׁהִתְחַנְּכוּ בְּמוֹסָדוֹת אֲחֵרִים. וְלָכֵן אַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי בַּר הַדַּעַת, שֶׁנּוֹתֵן לִילָדָיו חִנּוּךְ שֶׁל אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת, כְּפִי שֶׁאָנוּ מְחַנְּכִים בְּיַבְנְאֵל. בְּוַדַּאי זֶה קָשֶׁה לָגוּר בַּמִּדְבָּר, אֲבָל כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר הַנָּבִיא (יִרְמְיָה ב): "זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ לֶכְתֵּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה". וְיַקְבְּלוּ אֶת שְׂכָרָם; כִּי כְּשֶׁהָרַאשׁוֹנִים נִכְנְסוּ לָגוּר, לֹא הָיָה לָהֶם כְּלוּם, אֲבָל הַיּוֹם, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, יֵשׁ לָנוּ קְהִלָּה קְדוֹשָׁה שֶׁמַּחֲזִיקִים עַצְמָם בְּאַחְדוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, וְהַיְלָדִים מְקַבְּלִים חִנּוּךְ נִפְלָא, וּבְוַדַּאי מַה שֶּׁיֵּשׁ לְתַקֵּן — נְתַקֵּן עַל הַצַּד הַטּוֹב בְּיוֹתֵר, אֲבָל הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁאֵין יְכוֹלִים לְאַיֵּם עָלֵינוּ: "אִם לֹא תַּעֲשׂוּ כָּךְ וְכָךְ, נַעֲזֹב אֶת הַמָּקוֹם" וְכַדּוֹמֶה, עָלַי לְהַצְהִיר לְכֻלָּם — נִגְמַר הָעִידָּן הַזֶּה, עַל כָּל מִשְׁפָּחָה שֶׁתֵּצֵא, יֵשׁ לִי עֶשֶׂר מִשְׁפָּחוֹת שֶׁתָּבֹאנָה.

ג. קְהִלָּה צְרִיכָה בֵּית־הַכְּנֶסֶת גָּדוֹל, כִּי כָּךְ כָּתוּב בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, שֶׁכּוֹפִין זֶה אֶת זֶה לִבְנוֹת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ, בֵּית־הַמִּדְרָשׁ וּבֵית־הַכְּנֶסֶת זֶהוּ יְסוֹד הַקְּהִלָּה. לָזֹאת כָּל אֵלּוּ מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, שֶׁעַדַיִן אֵינָם יְכוֹלִים לָגוּר בְּיַבְנְאֵל מֵאֵיזוֹ סִבָּה שֶׁתִּהְיֶה, אֵינָם פְּטוּרִים מִלַּעְזֹר לִבְנְיַן בֵּית־הַמִּדְרָשׁ, כִּי סוֹף כָּל סוֹף גַּם הֵם יָבוֹאוּ לָגוּר כָּאן, וּבַמֶּה יְכוֹלִים לַעְזֹר עַתָּה? בָּזֶה שֶׁיְּסַיְּעוּ בִּבְנְיַת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ, כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכְּלָל הַגָּר חוּץ לְיַבְנְאֵל, הַחוֹב מֻנָּח עָלָיו לַעְזֹר לִבְנְיַת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ וּבֵית־הַכְּנֶסֶת. כִּי שָׁם יִהְיֶה מָקוֹם לְכֻלְּכֶם, עַל־כֵּן תִּתְּנוּ יָד וְהַטּוּ שְׁכֶם לְסַיֵּעַ לַבִּנְיָן. וְתַחַת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ אָנוּ בּוֹנִים אוּלָם שְׁמָחוֹת, וְהִבְטַחְתִּי לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, שֶׁבְּאוּלָם שְׁמָחוֹת זֶה יִהְיֶה לִפְנֵי הַצָּהֳרַיִם בְּרִית, אַחַר הַצָּהֳרַיִם בַּר מִצְוָה, וּבַלַּיְלָה חֲתֻנָּה, כָּךְ יִהְיֶה כָּל יוֹם, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁעוֹד אֶזְכֶּה לִרְאוֹת כָּל זֹאת, אֲבָל אֲנִי בָּטוּחַ שֶׁאַתֶּם בְּוַדַּאי תִּזְכּוּ לִרְאוֹת

בְּהִתְגַּשְּׁמוּת הַבְּרָכָה. לָזֹאת הָעֵזֶר הַכִּי גָּדוֹל שֶׁיְּכוֹלִים לַעֲשׂוֹת לְרַבֵּנוּ זַ״ל — לִמְסֹר נַפְשֵׁנוּ לִבְנוֹת אֶת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ וְהָאוּלָם שְׁמָחוֹת, שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד מִכְּלַל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, יִהְיֶה לוֹ חֵלֶק בִּבְנַיַּת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ, בְּנַיַּת אוּלַם הַשְּׂמָחוֹת, אֲשֶׁר הָאוּלָם עוֹמֵד לְהִגָּמֵר בְּעוֹד כְּחֹדֶשׁ, וְאָנוּ בְּגֶרָעוֹן כַּסְפִּי גָּדוֹל, עַל־כֵּן אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִי שֶׁיָּכוֹל לְהַשִּׂיג הַלְוָאָה, וַאֲנִי מַבְטִיחַ לְהַחֲזִירָהּ, וְאֶחְתֹּם עֲרֵבוּת עַל כָּךְ. אֲשֶׁר כַּיָּדוּעַ בְּדֶרֶךְ כְּלָל אֲנִי מִתְנַגֵּד מְאֹד לַחְתֹּם עֲרֵבוּת, כִּי צְרִיכִים לְהִשָּׁמֵר וּלְהִזָּהֵר בְּדָבָר זֶה בִּמְאֹד מְאֹד, כִּי כְּשֶׁאָדָם עָרֵב לְזוּלָתוֹ, לְבַסּוֹף נוֹפֵל בַּפַּח, וּכְמוֹ שֶׁאוֹמֵר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ (מִשְׁלֵי ו׳): ״בְּנִי, אִם עָרַבְתָּ לְרֵעֶךָ, תָּקַעְתָּ לַזָּר כַּפֶּיךָ״; לָזֹאת אֲנִי מַזְהִיר תָּמִיד אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁאַף פַּעַם לֹא יִהְיוּ עֲרֵבִים לְאַף אֶחָד, כִּי לְבַסּוֹף אִם אַתָּה עָרֵב — תְּשַׁלֵּם. אֲבָל בְּעִנְיַן בְּנַיַּת הָאוּלָם שְׂמָחוֹת, מִי שֶׁיָּכוֹל לְהַלְווֹת לִי, אֲנִי עָרֵב וְאֶחְתֹּם עַל הַשְּׁטָר וַאֲשַׁלְּמוֹ, וּבָרוּךְ הַשֵּׁם, לֹא גָּזַלְתִּי מֵאַף אֶחָד שׁוּם פְּרוּטָה, חַס וְשָׁלוֹם, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יָעִיד כְּשֶׁאֵצֵא מִזֶּה הָעוֹלָם, שֶׁאֵצֵא וְיָדַי נְקִיּוֹת, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, לֹא נָגַעְתִּי בִּפְרוּטָה שֶׁל אַף אֶחָד. אַדְרַבָּה! בָּא גּוֹי רוֹצֵחַ, גַּנָּב, טָמֵא מְטֻמָּא, שְׁחִיק טַמְיָא, וּבָרַח עִם 350 אֶלֶף שְׁקָלִים, וְהָעָגְמַת נֶפֶשׁ הַזּוֹ אֵינִי יָכוֹל לְהַסְבִּירְכֶם. עַד הַיּוֹם לֹא נִתְרַפֵּא שִׁבְרִי מִגֹּדֶל צַעֲרִי וְכוּ׳. עִם כָּל זֹאת אֲנִי מִתְחַזֵּק וּמַמְשִׁיךְ. לָזֹאת, כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לַעֲזֹר לִי לִבְנוֹת אֶת הָאוּלָם שְׂמָחוֹת, שֶׁיַּעֲשֶׂה כָּל אֲשֶׁר בְּיָכְלְתּוֹ לְהַשִּׂיג הַלְוָאָה, הֵן מֵאֵיזֶה קָרוֹב מִשְׁפָּחָה, אוֹ מִגְּמַ״ח וְכוּ׳, אֲשֶׁר זוֹ תִּהְיֶה לָנוּ יְשׁוּעָה גְּדוֹלָה מְאֹד.

וּבָרוּר בְּלִי כָּל סָפֵק, שֶׁאֵת הָאוּלָם הַזֶּה אֵינִי בּוֹנֶה לְעַצְמִי, יִהְיֶה זֶה ״אוּלָמִי בְּרֶסְלֶב״, דָּבָר שֶׁלֹּא הָיָה בָּעוֹלָם, שֶׁיִּהְיֶה הָאוּלָם בְּחִנָּם — אֵין כָּסֶף, לְכָל אֲשֶׁר יַחְפֹּץ לַעֲשׂוֹת בּוֹ שִׁמְחָה. תִּתָּאָרוּ לְעַצְמְכֶם כַּמָּה יְתוֹמִים וִיתוֹמוֹת, חֲתָנִים וְכַלּוֹת עֲנִיִּים יִתְחַתְּנוּ בְּאוּלָם זֶה?! כַּמָּה בַּר מִצְוָוֹת מִמִּשְׁפָּחוֹת עֲנִיּוֹת נַעֲשֶׂה בְּאוּלָם זֶה?! כַּמָּה בְּרִיתוֹת נַעֲשֶׂה בּוֹ שֶׁל עֲנִיִּים וְאֶבְיוֹנִים?! הֵיאַךְ צְדָקָה גְּדוֹלָה מִזּוֹ?! כָּל אֶחָד נוֹתֵן עֵצוֹת — יֵשׁ עָשִׁיר פְּלוֹנִי וְעָשִׁיר אַלְמוֹנִי. אֲבָל עָלַי לְפָרֵסֵם לְכֻלָּם, יֶשְׁנָם עֲשִׁירִים אַדִּירִים, שֶׁנּוֹתְנִים הוֹן תּוֹעֲפוֹת לִצְדָקָה, אֲבָל

לָנוּ לֹא יִתְּנוּ אֲגוֹרָה שְׁחוּקָה — זוֹ מְצִיאוּת עֶבְדָּתִית, כָּל אֲשֶׁר קָשׁוּר לִדְבַר רַבֵּנוּ זַ״ל — עוֹמְדִים מִנֶּגֶד וּמֵרָחוֹק, רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹזֵר לָנוּ.

מוֹהַרַנ״תְּ זַ״ל כְּשֶׁהָלַךְ לִבְנוֹת אֶת הַקְּלוּיְז בְּאוּמַן, כָּל אֶחָד הִתְחַמֵּק, הָיָה שָׁם נֶכֶד רַבֵּנוּ זַ״ל בְּשֵׁם ר׳ אַבְרָהָם בֶּערֶנְיוּ, שֶׁהָיָה עָשִׁיר גָּדוֹל מְאֹד, עָנָה וְאָמַר לוֹ מוֹהַרַנ״תְּ זַ״ל: אַבְרָהָם בֶּערֶנְיוּ, דְּבַר רַבֵּנוּ זַ״ל יֵצֵא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל בִּלְעָדֶיךָ, אֲבָל יוֹתֵר יָפֶה שֶׁאַתָּה תִּתֵּן יָד וְכָתֵף לַעֲזֹר שֶׁיִּבָּנֶה. אָזַי נִתְעוֹרֵר מִדִּבּוּרִים אֵלּוּ, וְתָרַם תְּרוּמָה גְּדוֹלָה. אֲבָל הַמִּבְנֶה בְּאוּמַן נִבְנָה רַק מֵרְצוֹנוֹת הָעֲנִיִּים וְלֹא מִכַּסְפֵּי הָעֲשִׁירִים. כֵּן הַדָּבָר אֶצְלֵנוּ, אָנוּ בּוֹנִים עַתָּה ״אוּלָמֵי בְּרֶסְלֶב״, אוּלָם שְׁמָחוֹת שֶׁיִּשָּׂרֵת אֶת כְּלַל יִשְׂרָאֵל בְּכָל הָעוֹלָם, מִי שֶׁיָּבוֹא לַעֲשׂוֹת בּוֹ שִׂמְחָה — תָּבוֹא עָלָיו בְּרָכָה, אֲבָל אַף אֶחָד אֵינוֹ רוֹצֶה לַעֲזֹר. בָּזֶה שֶׁתִּתְאַחֲדוּ יַחַד, בָּזֶה תְּקַדְּשׁוּ אֶת שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל, אִם כֻּלְּכֶם בְּיַחַד תִּשְׁתַּדְּלוּ וּתְסַיְּעוּ, כָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ הוֹרִים, אַחִים, אֲחָיוֹת, גִּיסִים, גִּיסוֹת, דּוֹדִים בְּנֵי דּוֹדִים וְכוּ׳, כָּל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ לוֹ קְרוֹבֵי מִשְׁפָּחָה, אִם כָּל אֶחָד יִתֵּן רַק מַשֶּׁהוּ, כְּבָר מִזֶּמֶן הָיִינוּ יוֹצְאִים מֵהַבּוֹץ, כִּי מַה שֶּׁאֶחָד יָכוֹל לַעֲשׂוֹת — אֶלֶף בְּנֵדַאי יַצְלִיחוּ יוֹתֵר, וּמַה שֶּׁאֶחָד אֵינוֹ יָכוֹל — אֶלֶף בְּנֵדַאי יְכוֹלִים. לָזֹאת מֻנָּח הַחוֹב עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים — הֵן אֵלּוּ הַגָּרִים בְּיַבְנְאֵל, וְהֵן אֵלּוּ הַגָּרִים מִחוּץ לְיַבְנְאֵל, אֲשֶׁר עֲלֵיהֶם מֻנָּח הַחוֹב יוֹתֵר, שֶׁלְּכָל הַפָּחוֹת יִקְנוּ לָהֶם חֵלֶק וְנַחֲלָה בְּתוֹךְ הַקְּהִלָּה. וְזֹאת — עַל־יְדֵי שֶׁיַּעַזְרוּ לִבְנוֹת אֶת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ וְאוּלָם הַשִּׂמְחוֹת, כֵּיצַד אָמַר אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ? אִם אֵינִי צַדִּיק, אֲזַי אֲנִי רוֹצֶה לִקְנוֹת לְעַצְמִי חֵלֶק בַּצַּדִּיק, וְכֵיצַד אֶקְנֶה לְעַצְמִי חֵלֶק בַּצַּדִּיק? עַל־יְדֵי שֶׁאֶעֱזֹר לַצַּדִּיק.

בְּעִנְיַן הָאַהֲבָה וְהָאַחְדוּת שֶׁל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, זֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת יְסוֹד גָּדוֹל בְּחַיֵּינוּ. עָלֵינוּ לִמְסֹר נַפְשֵׁנוּ בִּמְאֹד מְאֹד בְּכָל מְחִיר, שֶׁתִּהְיֶה בֵּינֵינוּ אַהֲבָה גְּדוֹלָה, כִּי אָנוּ תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲבָל לְהַגִּיעַ לְזֶה צְרִיכִים לְהוֹרִיד אֶת הַגַּאֲוָה וְהַכְּפִירוּת וְהָאֶפִּיקוֹרְסוּת שֶׁיֵּשׁ אֶצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כִּי אֶצֶל כָּל אֶחָד מֵאִתָּנוּ יֵשׁ כְּפִירוּת, וְכָל אֶחָד מָלֵא בַּחֲטָאִים וַעֲבֵרוֹת, כִּי לֹא נִקִּינוּ עַצְמֵנוּ מֵהֶעָבָר, וּבַעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים,

מִזֶּה אָנוּ סוֹבְלִים כָּל־כָּךְ. מֵאַיִן בָּא שֶׁתִּהְיֶה שִׂנְאָה אֶחָד עַל הַשֵּׁנִי? אָנוּ נִמְצָאִים בִּימֵי 'בֵּין הַמְּצָרִים', יָמִים אֵלּוּ שֶׁבֵּין י"ז בְּתַמּוּז לְט' בְּאָב, עַל שֵׁם: "כָּל רוֹדְפֶיהָ הִשִּׂיגוּהָ בֵּין הַמְּצָרִים". מַה זֶּה בֵּין הַמְּצָרִים? אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, אֲשֶׁר כָּל הַסֵּבֶל שֶׁאָנוּ סוֹבְלִים בַּגָּלוּת, זֶה מִפְּנֵי שִׂנְאַת חִנָּם (עַיֵּן יוֹמָא ט), אֲשֶׁר הִיא הוֹרֶסֶת אֶת כָּל חַיֵּינוּ. הִנֵּה בְּכָלַל יִשְׂרָאֵל רוֹאִים מִפְלָגוֹת רַבּוֹת, פְּלָגִים שׁוֹנִים, שֵׁדִים יְהוּדָאִין, מַכְנִיסִים גִּזְעָנוּת בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְשׂוֹנְאִים זֶה אֶת זֶה בְּשִׂנְאָה כָּזוֹ, שֶׁאֵין לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל. אֲשֶׁר זֶה דָּבָר נוֹרָא, וְכֵיצַד נִרְצֶה שֶׁמָּשִׁיחַ יָבוֹא וְיִגְאָלֵנוּ, בְּשָׁעָה שֶׁיֵּשׁ שִׂנְאָה וְקִנְאָה כָּזוֹ?! כָּל אֶחָד רוֹצֶה רַק אֶת טוֹבָתוֹ, כָּל מִפְלָגָה רוֹצָה בְּטוֹבָתָהּ, וְאֵין אִכְפַּת לָהּ מִזּוּלָתָהּ, אֲשֶׁר אֵין צָרִיךְ לִהְיוֹת כָּךְ, כִּי הַגִּזְעָנוּת הִיא הַשָּׂטָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל. אַשְׁכְּנַזִּים שׂוֹנְאִים סְפָרַדִּים בְּתַכְלִית הַשִּׂנְאָה, וּלְהֵפֶךְ מִזֶּה בָּא שֶׁהַסְּפָרַדִּים שׂוֹנְאִים אַשְׁכְּנַזִּים, שִׂנְאָה מְבִיאָה שִׂנְאָה, הַגִּזְעָנוּת זֶהוּ אָיֹם וְנוֹרָא. בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, גַּם בְּחַדְרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל נִכְנְסָה הַצָּרָה הַמָּרָה הַזּוֹ שֶׁל גִּזְעָנוּת, וְאֶחָד מֵעִקְרֵי הַמַּחֲלֹקֶת שֶׁיֵּשׁ עָלַי בִּכְלָלִיּוּת בְּרֶסְלֶב, זֶה מֵחֲמַת שֶׁאֲנִי מַכְנִיס סְפָרַדִּים, וּבִפְרָט שֶׁאֲנִי מְגַלֶּה וּמְפָרְסֵם לַסְּפָרַדִּים אֶת גְּדֻלַּת רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁיָּבוֹאוּ לְאוּמָן, וְזֶה חוֹרֶה לָהֶם, וְחוֹרְקִים שִׁנַּיִם, וְחוֹשְׁבִים — כְּאִלּוּ עָשׂוּ הֵם חוֹזֶה עִם רַבֵּנוּ זַ"ל, כְּאִלּוּ רַבֵּנוּ זַ"ל שַׁיָּךְ רַק לָהֶם, וּשְׁאָר בְּנֵי הָעוֹלָם הֵם מְגֻרָשִׁים כְּאוֹמְרִים — לְכוּ לָכֶם, אֲזַי אֲנִי מַרְאֶה לָהֶם הַהֵפֶךְ — רַבֵּנוּ זַ"ל הוּא מַתָּנָה לְכָלַל יִשְׂרָאֵל, הַגְּאֻלָּה תָּבוֹא דַּיְקָא דַּיְקָא עַל־יְדֵי רַבֵּנוּ זַ"ל — אִם נְגַלֶּה אֶת רַבֵּנוּ זַ"ל, תִּתְבַּטֵּל הַקְּנָאָה וְהַשִּׂנְאָה. וְזוֹהִי הַתְּשׁוּקָה שֶׁלִּי — לְהָבִיא מִלְיוֹן סְפָרַדִּים לְרַבֵּנוּ זַ"ל, לֹא אִכְפַּת לִי שֶׁאֵשֵׁב מְחוּץ לַמַּחֲנֶה, הָעִקָּר לָבוֹא בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה לְצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ"ל. רַבֵּנוּ זַ"ל אָמַר שֶׁהַתִּקּוּן הַכִּי גָּדוֹל לָבוֹא אֶצְלוֹ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְאָמַר, שֶׁאֲפִלּוּ אִלּוּ הָאֲנָשִׁים שֶׁאֵינִי יָכוֹל לְתַקְּנָם כָּל הַשָּׁנָה, בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אֲנִי יָכוֹל לְתַקְּנָם; וְלָכֵן לֹא יוֹעִיל לְאַף אֶחָד לְעָצְרֵנִי וּלְמָנְעֵנִי לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ"ל בָּעוֹלָם. וְחָשַׁבְתִּי לְכָל הַפָּחוֹת בְּדֵ' אַמּוֹתַי תִּהְיֶה אַהֲבָה גְּדוֹלָה, וְהִנֵּה נִכְנָס גַּם כָּאן הַשָּׂטָן, וְרַבִּים מִי בָרֹאשׁ, אֲשֶׁר אֵיזוֹ חֻרְפָּה וּבוּשָׁה הִיא זוֹ.

הָיָה תַּלְמִיד רַבֵּנוּ זַ״ל בְּשֵׁם: ר׳ יִשְׂרָאֵל מִטִּירְהָוִויצָא, שֶׁהָיָה צַדִּיק גָּדוֹל, וְהִתְבּוֹדֵד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ רַבּוֹת, וְגִלָּה אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ לְכָל יְהוּדִי, וְהָיָה הוֹלֵךְ בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ הֵכִי גְּדוֹלָה לְצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל. וּבַיָּמִים הָהֵם צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל הָיָה סָגוּר, וּמִי שֶׁגָּר בְּסוֹף הָעֲיָרָה הָיָה לוֹ הַמַּפְתֵּחַ. [וְכַיָּדוּעַ הַצִּיּוּן הוּא בַּסּוֹף הָעֲיָרָה עַל הַר, וְהַקְלוֹיז מוּל הַצִּיּוּן גַּם־כֵּן נִמְצָא עַל הַר, וּכְדֵי לְהַגִּיעַ מֵהַקְלוֹיז לַצִּיּוּן הֲצָרְכוּ לָרֶדֶת עַד הַבִּקְעָה וְלַעֲלוֹת מִמֶּנָּה לְצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל. וּבַבִּקְעָה הָיָה גֶּשֶׁר הַמֵּתִים, שֶׁהֶעֱבִירוּ דַּרְכּוֹ אֶת הַמֵּתִים שֶׁהֶעֱלוּם אֶל הָהָר שֶׁבְּסָמוּךְ לַצִּיּוּן. וּבַחֹרֶף הָרוּסִי הָיְתָה זוֹ מְסִירוּת נֶפֶשׁ גְּדוֹלָה לַעֲלוֹת עַל גַּבֵּי הָהָר וּלְטַפֵּס עַל גַּבֵּי הַשֶּׁלֶג עַד לַצִּיּוּן, וְהֲצָרְכוּ רַחֲמֵי שָׁמַיִם מְרֻבִּים שֶׁלֹּא לְהַחֲלִיק עַד הַוָּאדִי מֵרֹאשׁ הָהָר]. וְהִנֵּה הָלַךְ אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בַּחֹרֶף הַקָּשֶׁה לְצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהָיָה הַקֹּר עַז מְאֹד, וּבְטַפְּסוֹ עַל הַשֶּׁלֶג רָאָה מַשֶּׁהוּ לָבָן מִתְנַדְנֵד בְּגַבֵּהּ הָהָר, אֲזַי נִשְׁתּוֹמֵם — מַה זֶּה יָכוֹל לִהְיוֹת?! אוּלַי אֵיזֶה מֵת וְנִפְטָר?! וְאַף־עַל־פִּי־כֵן כְּדַרְכָּן שֶׁל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁאֵינָם מִתְפַּחֲדִים, וּמִי שֶׁאוֹהֵב אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, אֵין אִכְפַּת לוֹ מִי נִמְצָא שָׁם — שֵׁדִים אוֹ רוּחוֹת, הוּא צָרִיךְ תִּקּוּן מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, אֲזַי אֵינוֹ יָרֵא כְּלָל וְעִקָּר. וְתֵכֶף כְּשֶׁהִגִּיעַ לְמַעְלָה, רָאָה שֶׁהַצִּיּוּן סָגוּר, וְר׳ יִשְׂרָאֵל מִטִּירְהָוִויצָא עוֹמֵד וּמִתְבּוֹדֵד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בַּקּוֹר הַמַּקְפִּיא, וְצוֹעֵק בְּקוֹל גָּדוֹל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁבִּזְכוּת רַבֵּנוּ זַ״ל יְתַקֵּן אֶת פְּגָמָיו וְכוּ׳. וְהַהוּא הָיָה לוֹ מַפְתֵּחַ, אֲזַי שָׁאַל: ר׳ יִשְׂרָאֵל, מָה אַתֶּם עוֹשִׂים פֹּה, מַדּוּעַ לֹא לְקַחְתֶּם אֶת הַמַּפְתֵּחַ מִמֶּנִּי? אָמַר ר׳ יִשְׂרָאֵל: עַד שֶׁטִּטְפַּסְתִּי וְהִגַּעְתִּי לְצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, עָתָה אֵלֵךְ וְאֶבְרַח?! וּמַה שֶּׁאַתָּה שׁוֹאֵל, שֶׁאַף שֶׁסָּגוּר — מַדּוּעַ אֵינִי שָׁב? הַאִם כְּשֶׁאַגִּיעַ לַשָּׁמַיִם, וְיֹאמְרוּ לִי, שֶׁהֵיכַל רַבֵּנוּ זַ״ל סָגוּר, וְאֵינְךָ יָכוֹל לְהִכָּנֵס, הָאֶבְרַח?! בְּוַדַּאי לֹא! אֶדְפֹּק עַל הַדֶּלֶת, עַד שֶׁיִּפְתְּחוּ.

הַשּׁוֹמְעִים אַתֶּם מַה נִּקְרָא חָסִיד בְּרֶסְלֶב, תַּלְמִיד רַבֵּנוּ זַ״ל? שֶׁאֵינוֹ בּוֹרֵחַ מִשּׁוּם דָּבָר, הוּא צָרִיךְ לִהְיוֹת אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאֵין אִכְפַּת לוֹ מְאוּמָה. זֶה אֲשֶׁר אֲנִי מְלַמֵּד אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לַעֲמֹד חָזָק אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְשׁוּם דָּבָר בָּעוֹלָם שֶׁלֹּא יִשְׁבְּרֵנוּ וִירַחֲקֵנוּ מִמֶּנּוּ.

מוֹהַרַנ״תְּ זַ״ל אָמַר קֹדֶם הִסְתַּלְקוּתוֹ: יֵשׁ לִי הַרְבֵּה שׂוֹנְאִים! וְגַם אֲנִי יָכוֹל לוֹמַר דָּבָר כָּזֶה: יֵשׁ לִי הֲמוֹן שׂוֹנְאִים, אֲבָל שׂוּם דָּבָר לֹא יַפְרִיעַ לִי לְהַמְשִׁיךְ וּלְהַמְשִׁיךְ וּלְגַלּוֹת אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲבָל אֲבַקֵּשׁ אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, קְחוּ עַצְמְכֶם בַּיָּדַיִם, חִדְלוּ עִם הַקִּנְאָה, הַשִּׂנְאָה הַכָּבוֹד וְהַתַּחֲרוּת, בֹּאוּ נִבְנֶה בֵּית־הַמִּדְרָשׁ עַל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל, אוּלָם שְׁמָחוֹת עַל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל, אַף שֶׁזֶּה בָּא בְּמִסִּירוּת נֶפֶשׁ, אֲבָל כָּל פְּרָט שֶׁהוּא לִדְבַר רַבֵּנוּ זַ״ל בָּא בְּמִסִּירוּת נֶפֶשׁ, רַבִּי יִשְׂרָאֵל מִטְּרָהָוויצָא הָיָה דֶּגֶמָא חַיָּה לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מַה נִּקְרָא יְהוּדִי אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל.

דַּרְכּוֹ הָיְתָה, שֶׁכָּל לֵיל שַׁבָּת הֵיכָן שֶׁהָיָה שָׁלוֹם־זָכָר הוּא הָלַךְ בְּכָל רַחֲבֵי אוּמַן, אֵין אִכְפַּת לוֹ אִם הוּא חָסִיד בְּרֶסְלֶב אִם לָאו. וְנָטַל עַל עַצְמוֹ מִצְוָה זוֹ, שֶׁהוּא מֻכְרָח לִהְיוֹת בַּשָּׁלוֹם־זָכָר. בְּדֶרֶךְ כְּלָל הֶעָשִׁיר — אוֹהֲבָיו רַבִּים, וְהֶעָנִי וְהָרָשׁ — אֵין לוֹ אַף אֶחָד, אֵין רוֹצִים לְהַכִּירוֹ. וְהִנֵּה אֵרַע, שֶׁלֶּעָנִי אֶחָד בְּאוּמַן נוֹלַד בֵּן לְמַזָּל־טוֹב, וְעָרַךְ בְּבֵיתוֹ אֶת הַשָּׁלוֹם־זָכָר, לְרֹעַ מַזָּלוֹ שֶׁל הֶעָנִי אַף אֶחָד לֹא בָּא, כִּי הָיָה שָׁלֵג כָּבֵד בַּחוּץ, וְקוֹר וְרוּחוֹת עַזּוֹת. הַבַּעַל וְהָאִשָּׁה עָרְכוּ אֶת הַשֻּׁלְחָנוֹת מֵעַט מֵאֲשֶׁר הָיָה לָהֶם, וְהִמְתִּינוּ לָאוֹרְחִים, וְאֵין אִישׁ בָּא. וְר׳ יִשְׂרָאֵל דַּרְכּוֹ הָיְתָה לְהַאֲרִיךְ בְּשִׁירִים וּבְזִמִּירוֹת בִּסְעֻדַּת שַׁבָּת, וְרַק אַחַר־כָּךְ הָיָה הוֹלֵךְ לְקַיֵּם מִצְוָה זוֹ. בְּכֵן, כְּשֶׁסִּיֵּם אֶת הַסְּעֻדָּה, הָלַךְ אֶל דִּירַת הֶעָנִי. תֵּכֶף כְּשֶׁבָּא, רָאָה שֶׁהַדֶּלֶת נְעוּלָה, וְאֵין יְכוֹלִים לְהִכָּנֵס, וְהָיָה פֶּלֶא בְּעֵינָיו, הֲלֹא זֶהוּ לֵיל הַשָּׁלוֹם־זָכָר, וְנָקַשׁ עַל הַדֶּלֶת, וְאֵין עוֹנִים, וְהָיָה הַדָּבָר חָשׁוּד בְּעֵינָיו. וְהָלַךְ וְהֵעִיר כַּמָּה שְׁכֵנִים, וּפָרְצוּ אֶת הַדֶּלֶת, כִּי חָשׁ שֶׁיֵּשׁ כָּאן עִנְיָן שֶׁל פִּקּוּחַ נֶפֶשׁ מַמָּשׁ, וְרָאוּ שֶׁרַחֲמָנָא לִצְלָן, כָּל הַמִּשְׁפָּחָה שׁוֹכֶבֶת מְעֻלֶּפֶת, וְהַבַּיִת אָפוּף עָשָׁן מַחֲנִיק. וְנִתְוַדַּע אַחַר־כָּךְ, שֶׁאוֹתָם עֲנִיִּים מִסְכְּנִים, אַף אֶחָד לֹא בָּא לַשָּׁלוֹם־זָכָר, וְהָלְכוּ לִישֹׁן, וּכְפִי הַנִּרְאֶה הַגְּרוֹת נָפְלוּ, וְנִתְלַקְּחָה הַמַּפָּה, וּמֵחֲמַת הַשְּׁרָפָה יָצָא עָשָׁן, אֲשֶׁר הֶחֱנִיק אֶת כָּל הַמִּשְׁפָּחָה. וְכַמּוּבָן תֵּכֶף־וּמִיָּד הוֹצִיאוּ אֶת כָּל הַמִּשְׁפָּחָה מֵהַבַּיִת וְהִצִּילוּהָ מִמָּוֶת בָּטוּחַ. מִזֶּה לָמְדוּ מַהִי יִקָּרַת מְסִירוּת נֶפֶשׁ, שֶׁיְּהוּדִי עוֹשֶׂה בַּעֲבוּר זוּלָתוֹ. וְזֹאת אֲנִי רוֹצֶה לְהַטְבִּיעַ בְּאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ,

כְּשֶׁאָחָד עוֹשֶׂה שִׂמְחָה, שֶׁכָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יִשְׂתַּדְּלוּ לָבוֹא וּלְהִשְׂתַּתֵּף, בִּפְרָט כְּשֶׁהַשִּׂמְחָה שֶׁל עָנִי, כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ צְרִיכִים לָבוֹא בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכְּלָל, וּצְרִיכִים לִשְׁבֹּר אֶת הָרֹעַ לֵב וְהָרִשְׁעוּת, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לה), שֶׁאֵצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ רִשְׁעוּת שֶׁל גּוֹי בְּלִבּוֹ, וּצְרִיכִים לְהוֹצִיא אֶת הָרִשְׁעוּת הַזּוֹ, מִזֶּה נוֹבֵעַ שֶׁאֶחָד שׂוֹנֵא אֶת זוּלָתוֹ כְּגוֹי מַמָּשׁ. עַל־כֵּן עָלֵינוּ לַעֲקֹר אֶת זֹאת מֵאִתָּנוּ, וְאִם אֵינֶנּוּ זוֹכִים לְתַקֵּן אֶת כָּל הָעוֹלָם אוֹ אֶת כָּל חֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב, אֲזַי לְכָל הַפָּחוֹת נוֹצִיא מִכָּל ׳הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ׳ אֶת הַגּוֹי וְהָרִשְׁעוּת.

יָדוּעַ, שֶׁרַבִּי מֵאִיר מִפְּרֶמִישְׁלָאן זי״ע הָיָה בַּעַל רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ גָּדוֹל מְאֹד, וְגִלָּה לְכָל אֶחָד אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה, וְלֹא כָּל אֶחָד אוֹהֵב שֶׁמְּגַלִּים אֶת פְּגָמָיו, עַל־כֵּן הָיוּ לוֹ שׂוֹנְאִים. כִּי כַּיָּדוּעַ הַצַּדִּיק הָאֱמֶת יוֹדֵעַ מַעֲשֵׂי הָאָדָם, בָּהִיר וְנָהִיר לוֹ בְּדִיּוּק כָּל עֲבָרוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי הַנִּצָּב לְפָנָיו, וְאֵין יְכוֹלִים לְהַעֲלִים וּלְהַסְתִּיר מִמֶּנּוּ דָּבָר, אֶת כָּל פְּגָמֵי הַבְּרִית וְהַלְכְלוּךְ וְהַזֶּבֶל שֶׁעָשָׂה הָאָדָם יוֹדֵעַ הַצַּדִּיק, בְּוַדַּאי אֵינוֹ מְגַלֶּה לָאָדָם, כִּי אֵינוֹ רוֹצֶה לְבַזּוֹתוֹ, עַל־כֵּן עוֹשֶׂה עִמּוֹ מִשְׂחָקִים בְּדֶרֶךְ אַהֲבָה, כְּדֵי לְקָרְבוֹ וְלַהֲשִׁיבוֹ בִּתְשׁוּבָה לְצוּר מַחֲצַבְתּוֹ. וְזֶה הָיָה ר׳ מֵאִיר מִפְּרֶמִישְׁלָאן זי״ע, שֶׁגִּלָּה לְכֻלָּם אֶת אֲשֶׁר עָשׂוּ, וְלָכֵן לֹא יָכְלוּ לְסָבְלוֹ, עַד שֶׁאָפְלוּ ר׳ אוּרִי מִסְּטְרֶלִיסְק זי״ע, גַּם־כֵּן הֵחֵל לַחֲלֹק עָלָיו, אֲבָל ר׳ מֵאִיר זי״ע לֹא נִתְפַּעֵל מִכָּךְ. וּפַעַם אַחַת חָסִיד שֶׁל ר׳ אוּרִי מִסְּטְרֶלִיסְק זי״ע בָּא לְר׳ מֵאִיר מִפְּרֶמִישְׁלָאן זי״ע וְאָמַר לוֹ: רַבִּי, נִשְּׁאתִי מִזֶּה שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה שָׁנִים, וְלֹא נִפְקַדְתִּי בְּזֶרַע שֶׁל קַיָּמָא, וְאֵינִי יָכוֹל יוֹתֵר. וְחָשַׁב הֶחָסִיד שֶׁיָּכוֹל לְהַעֲלִים מֵר׳ מֵאִיר זי״ע שֶׁהוּא חָסִיד שֶׁל ר׳ אוּרִי זי״ע. אָמַר לוֹ ר׳ מֵאִיר זי״ע: הִנֵּה אֲנַחְנוּ עַתָּה בְּפָרָשַׁת נֹחַ, הַמְּתֵן לְפָרָשַׁת וַיֵּחִי, וְאָז תִּמָּלֵא אַרְגָּז מָלֵא כָּל טוּב: קֶמַח, שֶׁמֶן, יַיִן, בָּשָׂר וְדָגִים וּשְׂאָר מִינֵי מַעֲדַנִּים, וּתְבִיאוֹ לְרַבְּךָ, וְתִפָּקֵד אָז בְּזֶרַע שֶׁל קַיָּמָא. וְאַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁתִּהְיֶינָה לְךָ מְנִיעוֹת גְּדוֹלוֹת לְקַיֵּם אֶת זֹאת, אֲבָל רְצוֹנִי שֶׁתָּבִיא שֶׁפַע כָּל טוּב לְרַבְּךָ. הֶחָסִיד הַזֶּה נִדְהָם וְנִשְׁתּוֹמֵם מְאֹד, כִּי חָשַׁב שֶׁיָּכוֹל לְהַעֲלִים וּלְהַעֲרִים עַל ר׳ מֵאִיר זי״ע, שֶׁהוּא חָסִיד שֶׁל ר׳ אוּרִי זי״ע. בְּכֵן הִמְתִּין בְּקֹצֶר

רוּחַ לְשַׁבָּת פָּרָשַׁת וַיְחִי, וּבְהַגִּיעַ הָעֵת בִּהְיוֹת הַקוֹר עַז בַּחוּץ, הִשִּׂיג עֲגָלָה, וּבְאֶמְצַע הַלַּיְלָה הֶחֱלִיק עִמָּהּ וְעִם הָאַרְגַּז הַמָּלֵא כָּל טוּב עַל הַשֶּׁלֶג לְבֵיתוֹ שֶׁל ר׳ אוּרִי זי״ע, וְהִנִּיחַ אֶת הָאַרְגַּז סָמוּךְ לְבֵיתוֹ, וְקִיֵּם אֶת הַצִּוּוּי הַנַּ״ל. וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁהֵנַּח הָאַרְגַּז בָּכְתָה הָרַבָּנִית לְר׳ אוּרִי זי״ע, שֶׁאֵין לָהּ אֹכֶל לִתֵּן לְעוֹלָלֶיהָ, וּמַה יַּעֲשׂוּ עִם צָרְכֵי שַׁבָּת וְכוּ׳. וְהוּא עָנָה לָהּ בְּזוֹ הַלָּשׁוֹן: הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לֹא יַעַזְבֵךְ, עַד עַתָּה לֹא אִכְזַבְתִּיךְ וְכֵן הָלְאָה וְכוּ׳, וְהִיא צָעֲקָה, הֲלֹא הַשֶּׁלֶג כָּבֵד בַּחוּץ, וְאַף אֶחָד לֹא יָבוֹא. וְאָמַר לָהּ: יִהְיֶה הַכֹּל כָּשׁוּרָה, אַל תִּדְאֲגִי. וּבְעוֹדָם מְדַבְּרִים שָׁמְעוּ קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל, יָצְאוּ לַחוּץ, וְרָאוּ אֶת הָאַרְגַּז מֻנָּח שָׁם, וּכְשֶׁפָּתְחוּהוּ, מָצְאוּ בְּתוֹכוֹ שֶׁפַע גָּדוֹל, וְרַבִּי אוּרִי זי״ע רָאָה עִקְבוֹת הַסּוּס עַל הַשֶּׁלֶג וּפַסֵּי הַגַּלְגַּלִּים, וְחָפֵץ הָיָה לָדַעַת מִי הַשָּׁלִיחַ, אֲזַי שָׁלַח אֶת אֶחָד מִתַּלְמִידָיו שֶׁיֵּלֵךְ אַחַר הָעֲקֵבוֹת, וְכָךְ הִגִּיעוּ עַד הֶחָסִיד הַנַּ״ל. וְר׳ אוּרִי זי״ע קָרָאוֹ אֵלָיו, הַהוּא הַגַּם שֶׁהִתְבַּיֵּשׁ מְאֹד, אַף הֵצַרְךְ לַעֲנוֹת אֶת הָאֱמֶת וְאָמַר: רַבִּי, אֲנִי אֶצְלְכֶם שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה שָׁנָה, וְלֹא נִפְקַדְתִּי, אֲזַי הָלַכְתִּי לְר׳ מֵאִיר מִפְּרֶמִישְׁלָאן זי״ע, וַאֲמָרָנִי לַהֲבִיאֲכֶם שֶׁפַע בְּפָרָשַׁת וַיְחִי. אֲזַי הֵחֵל ר׳ אוּרִי זי״ע לַחֲשֹׁב, לָמָּה עָלַי לַחֲלֹק עָלָיו, הֲלֹא הוּא בַּעַל רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ גָּדוֹל מְאֹד. וּלְיָמִים, נִתְקַיְּמָה בִּרְכַּת הָרַבִּי, וְאוֹתוֹ חָסִיד נִפְקַד בְּזֶרַע שֶׁל קַיָּמָא, וּכְשֶׁהִגִּיעַ מוֹעֵד הַבְּרִית, הָלַךְ לְר׳ מֵאִיר זי״ע וְהִזְמִינוֹ לִהְיוֹת סַנְדָּק, וְאֶת ר׳ אוּרִי זי״ע הִזְמִין לִהְיוֹת הַמּוֹהֵל. הַבְּרִית הָיָה בָּעִיר לֶעמְבֶּרְג, וְשָׁלַח עֲגָלָה לְהוֹשִׁיב בָּהּ אֶת ר׳ אוּרִי זי״ע, וּבַדֶּרֶךְ תַּעֲבֹר הָעֲגָלָה אֵצֶל ר׳ מֵאִיר זי״ע לְקַחְתּוֹ, וְתֵכֶף כְּשֶׁיָּשְׁבוּ בְּיַחַד, ר׳ אוּרִי זי״ע נָתַן לוֹ שָׁלוֹם לָרִאשׁוֹנָה, וְהִשְׁלִים עִמּוֹ אַף שֶׁלֹּא חָשׁ בְּנֹחַ. ר׳ מֵאִיר זי״ע, תָּפַס תֵּכֶף־וּמִיָּד שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֲלִישׁוּת הַדַּעַת, וְהוּא בּוֹשׁ מְעַט, אֲזַי אָמַרוֹ: אַתֶּם יוֹדְעִים, שֶׁבִּזְמַן הָאִינְקְוִיזִיצְיָה הָיָה יְהוּדִי אָנוּס, אֲשֶׁר בְּצַנְעָה הִנִּיחַ תְּפִלִּין וְהִתְפַּלֵּל וְלָמַד תּוֹרָה, וּבְגָלוּי הָלַךְ עִם צְלָב, הַשֵּׁם יִשְׁמֹר. קֹדֶם שֶׁנִּסְתַּלֵּק, קָרְאוּ בְּנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ לַכֹּמֶר שֶׁיִּתְוַדֶּה לְפָנָיו. הַכֹּמֶר בָּא עִם צְלָב גָּדוֹל, וְהָאָנוּס — מֵחֲמַת שֶׁהָיָה יְהוּדִי, סוֹבֵב פָּנָיו וְלֹא רָצָה לְהִתְבּוֹנֵן עַל הַכֹּמֶר עִם הַצְּלָב. נִגַּשׁ אֵלָיו הַכֹּמֶר וְלָחַשׁ בְּאָזְנוֹ: גַּם אֲנִי יְהוּדִי, אַל תִּירָא, הָבָה נָסִיר שְׁנֵינוּ אֶת הַצְּלָב מֵעָצְמֵנוּ, וְנֹאהַב זֶה אֶת זֶה. וּבָזֶה סִיֵּם רַבִּי מֵאִיר מִפְּרֶמִישְׁלָאן זי״ע לְר׳ אוּרִי

מִסְטֶרְלִיסְק זי״ע: הָבָה נָסִיר אֶת הַצְּלָב מֵאִתָּנוּ, אֲזַי תִּשְׁרֶה בֵּינֵינוּ אַהֲבָה.

אֵיזֶה סִפּוּר מֻפְלָא זֶה! אֵיזֶה מוּסָר הַשְׂכֵּל זֶה! הַצְּלָב שֶׁיֵּשׁ בֵּינֵינוּ — הַכְּפִירוּת וְהָאֶפִּיקוֹרְסוּת, הִיא מְבִיאָה לַשִּׂנְאָה וְהַקִּנְאָה שֶׁאֶחָד יִשְׂנָא אֶת זוּלָתוֹ, חַיִּים בְּדִמְיוֹן כְּאִלּוּ הַזּוּלַת רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת לְךָ רַע, וּלְמַעֲשֶׂה, יֵשׁ לְכָל אֶחָד חֲבִילַת הַצָּרוֹת שֶׁלּוֹ, וְאֵין אַתָּה מְעַנְיְנוֹ כְּלָל וּכְלָל, עַל־כֵּן הָבָה נָסִיר אֶת הַצְּלָב מֵאִתָּנוּ, אֶת הַכְּפִירוּת וְהָאֶפִּיקוֹרְסוּת, וְנַתְחִיל לֶאֱהֹב זֶה אֶת זֶה, וּבָרֵגַע שֶׁנֹּאהַב זֶה אֶת זֶה, תִּרְאוּ אֵילּוּ נִסִּים נִגְלִים יִהְיוּ אָצְלֵנוּ, נִסִּים פְּתוּחִים.

שָׁאַל הָרַבִּי רַבִּי זוּשָׁא זי״ע אֶת אָחִיו הָרַבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ זי״ע: תֹּאמַר לִי, אָחִי הַקָּדוֹשׁ, אֵיךְ נַעֲשֶׂה אֶצְלְךָ נִסִּים נִגְלִים? וְעָנָה: הֶחְדַּרְתִּי בֵּין אֲנָשַׁי אַהֲבָה גְּדוֹלָה, שֶׁמִּזֶּה נַעֲשֶׂה נִסִּים. אִם תִּהְיֶה בֵּינֵיכֶם אַהֲבָה, תִּרְאוּ אֵילּוּ נִסִּים נִגְלִים יַעֲשֶׂה לָכֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. זִכְרוּ נִפְלְאוֹתָיו — עָלַי לְסַפֵּר לָכֶם נֵס גָּלוּי שֶׁקָּרָה אֶתְמוֹל לַחֲתָנִי עִם שִׁשֶּׁת נְכָדַי. אֶרְעָה לָהֶם תְּאֵנַת דְּרָכִים מַחֲרִידָה. הָרֶכֶב הִתְרַסֵּק לְגַמְרֵי, וְיָצְאוּ כֻּלָּם בְּרִיאִים עִם סְרִיטוֹת קַלּוֹת בִּלְבָד, בָּרוּךְ הַשֵּׁם וּבָרוּךְ שְׁמוֹ, זוֹ רַק בִּזְכוּת שֶׁאֲנִי מַחְדִּיר בְּאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיֹּאהֲבוּ זֶה אֶת זֶה.

וְכָאן הַמָּקוֹם לְעוֹרֵר אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, דְּעוּ שֶׁמָּרָן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ מֵבִיא בְּסִימָן תקנא, סְעִיף יח, שֶׁצָּרִיךְ לְהִזָּהֵר בְּיָמִים אֵלּוּ מִי״ז בְּתַמּוּז עַד ט׳ בְּאָב, לֹא לֵילֵךְ יְחִידִי מֵאַרְבַּע שָׁעוֹת עַד ט׳ שָׁעוֹת בַּיּוֹם, מִשּׁוּם שֶׁקֶּטֶב מְרִירִי שׁוֹלֵט. בִּשְׁלֹשָׁה שָׁבוּעוֹת אֵלּוּ, אֵין צְרִיכִים לֵילֵךְ לְטִיּוּלִים, אִם נוֹסְעִים לְמִצְוָה, לַהֲפָצָה, אֵין צְרִיכִים לְהִסְתַּכֵּל, אֲבָל לָלֶכֶת לַיָּם — זֶהוּ דָּבָר מְסֻכָּן מְאֹד, הַמָּקוֹר בְּמִדְרָשׁ רַבָּה: ״כָּל רוֹדְפֶיהָ הִשִּׂיגוּהָ בֵּין הַמְּצָרִים״, בְּיָמִים אֵלּוּ מִי״ז בְּתַמּוּז עַד ט׳ בְּאָב, בָּהֶם קֶטֶב מְרִירִי מָצוּי. וְכֵן מוּבָא בַּמִּדְרָשׁ: קֶטֶב מְרִירִי שׁוֹלֵט מִי״ז עַד ט׳ בְּאָב, חִזְקִיָּהוּ רָאָה אוֹתוֹ וְנָפַל עַל פָּנָיו וָמֵת, קֶטֶב מְרִירִי כָּל מִי שֶׁרוֹאֶה אוֹתוֹ, אֵין לוֹ חַיִּים, כָּךְ אוֹמֵר הַמִּדְרָשׁ תַּנְחוּמָא, פָּרָשַׁת

נָשׂא, לָכֵן צְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד בִּשְׁלֹשָׁה שָׁבוּעוֹת אֵלּוּ לֹא לָצֵאת לְטִיּוּלִים, כִּי אֵין זֶה זְמַן לְחֹפֶשׁ וּלְנֹפֶשׁ, בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, אָנוּ שׁוֹמְעִים תְּאֻנוֹת רַבּוֹת שֶׁקּוֹרוֹת, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְעַם יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא יִקְרֶה שׁוּם מִקְרֶה רַע. אֲבָל מְחֻיָּבִים לְעוֹרֵר אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁבְּיָמִים אֵלּוּ אֵין נוֹסְעִים לַיָּם, אֵין הוֹלְכִים לְשׁוּם נֹפֶשׁ, הַמְתִּינוּ עַד אַחַר ט׳ בְּאָב, שֶׁאָז אֶפְשָׁר לָצֵאת לְחֻפְשָׁה וְכוּ׳.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר שֶׁתַּחֲזִיקוּ מַעֲמָד, וְאַל תִּשָּׁבְרוּ, וְתַעַזְרוּ זֶה לָזֶה, וְתִתְּנוּ יָד וְכָתֵף לַעֲזֹר לִבְנֵית אוּלַם הַשִּׂמְחוֹת, וּבְזְכוּת זֶה נִזְכֶּה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִבְנֶה אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, כִּי בִּזְכוּת שֶׁבּוֹנִים בֵּית־הַכְּנֶסֶת אֲשֶׁר בּוֹ אֵין גִּזְעָנוּת, וְיכוֹלִים לְהַכְנִס שָׁם כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, מִתְפַּלְּלִים יַחַד אַשְׁכְּנַזִּים וּסְפָרַדִּים מִכָּל הָעֵדוֹת: תּוּנִיסָאִים, מָרוֹקָאִים, תֵּימָנִים וּפַרְסִים, וְכַדּוֹמֶה וְכַדּוֹמֶה, בִּזְכוּת זֶה שֶׁאָנוּ בּוֹנִים בֵּית־הַכְּנֶסֶת כָּזֶה יְחִידִי בְּמִינוֹ, יִבְנֶה לָנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, וְנֵצֵא מֵהַגָּלוּת הָאֲרֻכָּה וְהַמָּרָה שֶׁאָנוּ סוֹבְלִים בָּהּ כְּבָר אַלְפַּיִם שָׁנָה, וּבִזְכוּת הָאַהֲבָה שֶׁתִּהְיֶה בֵּינֵינוּ, נִזְכֶּה לִשְׁמֹעַ קוֹל שׁוֹפָרוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ.

נָא וְנָא הַחֲזִיקוּ עַצְמְכֶם בְּיַחַד בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד, וְתָמִיד תְּדַבְּרוּ רַק דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה, אֵין לָנוּ דִּבּוּרִים אֲחֵרִים, כִּי סוֹף כָּל סוֹף נִצְטָרֵךְ לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הָבָה נַחֲזֹר כְּבָר עַכְשָׁו אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כְּשֶׁעַדַיִן הַנְּשָׁמָה מְלֻבֶּשֶׁת בְּגוּף גַּשְׁמִי וְחָמְרִי, הָבָה וְהַשְׁלִימוּ אֶחָד עִם הַשֵּׁנִי, אַל תַּעֲשׂוּ רִשְׁעוּת זֶה לָזֶה, אַל תַּלְחִיצוּ זֶה אֶת זֶה, חִמְלוּ וְרַחֲמוּ עַל זוּלַתְכֶם, וְאַל תִּתְאַכְזְרוּ לְרֵעֵיכֶם, כִּי בְּמִדָּה שֶׁאָדָם מוֹדֵד — בָּהּ מוֹדְדִים לוֹ (סוֹטָה ח.).

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ בִּתְפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי, שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן עֲלֵיכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקכא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי, כ״ח תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלְיוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הַוַ״ל עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה, וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הָעִקָּר הוּא שִׂמְחָה, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם בְּשִׂמְחָה, נִתְרַחֵב מֹחוֹ וְדַעְתּוֹ, וְחוֹשֵׁב כְּבָר אַחֶרֶת לְגַמְרֵי; כִּי כְּשֶׁאָדָם הוּא בְּעַצְבוּת וּבְמְרִירוּת, אֲזַי מְאַבֵּד אֶת הַשֵּׂכֶל שֶׁלּוֹ לְגַמְרֵי, וְאֵינוֹ יָכוֹל לַחֲשֹׁב יָשָׁר וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וּתְהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ לָנוּ בַּמֶּה לִשְׂמֹחַ, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ רַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, רַבִּי נוֹרָא וְנִפְלָא כָּזֶה, הַמְחַיֶּה וּמְחַזֵּק אוֹתָנוּ מְאֹד, וּמֶה הָיִינוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבֵּנוּ זַ״ל.

וּבֶאֱמֶת הָיָה רָאוּי מְאֹד, שֶׁתִּקְבְּעוּ לְעַצְמְכֶם בְּכָל יוֹם שִׁעוּר בְּ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן״, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁלּוֹמְדִים ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן״ מַמְשִׁיכִים עַל עַצְמוֹ פָּנָיו, שִׂכְלוֹ וְחָכְמָתוֹ, שֶׁטְּמוּנִים בְּתוֹךְ הַסֵּפֶר שֶׁלּוֹ (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קצב), וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם מְקַבֵּל פְּנֵי הַצַּדִּיק, אֲזַי נִמְשֶׁכֶת עָלָיו שִׂמְחָה גְּדוֹלָה, וְכֵן עֲנָוָה גְּדוֹלָה (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן עב), וְהוּא מַתְחִיל לְהִתְבַּיֵּשׁ מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁזֶּה עִקַּר הַדְּחִיָּה שֶׁנִּדְחֶה לְגַמְרֵי, כִּי עַד שֶׁלֹּא מִתְקָרְבִים אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, הוּא מִסְתּוֹבֵב כְּמוֹ מֵת, וְנִפְטָר מֵעִצָּבוֹן וְדָכְאוֹן מַמָּשׁ כְּמוֹ עוֹלָם הַתֹּהוּ, אֲבָל אִם שׁוֹקְדִים בְּ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן״ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, עַל־יְדֵי־זֶה הָאָדָם מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ פְּנֵי הַצַּדִּיק, וְנוֹפֶלֶת עָלָיו שִׁפְלוּת וּבוּשָׁה גְּדוֹלָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְנִכְנֶסֶת בּוֹ גַּם שִׂמְחָה לִשְׂמֹחַ בֶּאֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ.

מָה אֹמַר לָכֶם! אֵין אַתֶּם יְכוֹלִים לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר מִמַּעֲלַת בְּנֵיכֶם הַלּוֹמְדִים אֶצְלִי בִּישִׁיבָתִי. תְּהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ לָהֶם בְּכָל יוֹם בְּחִינָה עַל הַשִּׁעוּר הַיּוֹמִי בְּ"לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן", וְאַתֶּם לֹא יְכוֹלִים לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הַהַצָּלָחָה שֶׁיֵּשׁ לָהֶם בִּבְקִיאוּת "לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן", הַתְּשׁוּבוֹת עַל הַשְּׁאֵלוֹת קוֹלְעוֹת אֶל הַשַּׁעֲרָה, וּבָזֶה רָאוּי לָכֶם לִשְׁמֹחַ מְאֹד מְאֹד, שֶׁתְּהִלָּה לָאֵל בְּנֵיכֶם לוֹמְדִים כָּאן אֶצְלִי, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּהְיוּ לָכֶם בָּנִים יִרְאֵי ה'. וְעִקַּר חֶפְצִי וּרְצוֹנִי וְכִסּוּפִי לְחַתֵּן אוֹתָם בְּגִיל צָעִיר מְאֹד, שֶׁלֹּא יִצְטָרְכוּ בִּכְלָל לִרְאוֹת מַה זֶּה רְחוֹבוֹת וְכוּ' וְכוּ', רַק תֵּכֶף־וּמִיָּד יִהְיוּ נַעֲשִׂים אַבְרֵכִים, וְכֵן, תְּהִלָּה לָאֵל, אֲנִי מְלַמֵּד אוֹתָם מִשְׁרָה לְפַרְנָסָה, יֵשׁ כַּמָּה בַּחוּרִים שֶׁלּוֹמְדִים שְׁחִיטָה, יֵשׁ כַּמָּה בַּחוּרִים שֶׁלּוֹמְדִים סוֹפְרוּת, יֵשׁ כַּמָּה בַּחוּרִים שֶׁלּוֹמְדִים מְלַמְּדוּת, וַאֲנִי מְקַוֶּה גַּם אֶת הַשְּׁאָר לְלַמֵּד אֻמָּנוּת מַה שֶּׁהֵם רוֹצִים, וְהָעוֹלֶה עַל כָּל הָאֻמָּנוּת, אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (קִדּוּשִׁין פא:) הוּא — לְלַמֵּד אוֹתָם תּוֹרָה, שֶׁיֵּשׁ לָהֶם, תְּהִלָּה לָאֵל, חֶשְׁקַת הַתּוֹרָה, וְנִכְנַס בָּהֶם חֲמִידוּ דְּאוֹרַיְתָא, שֶׁהַתּוֹרָה חֲבִיבָה עֲלֵיהֶם בְּכָל שָׁעָה, וְהֵם אוֹהֲבִים לִלְמֹד, וְזֶה עִקַּר הַתַּכְלִית — לְהַחְדִּיר בְּבַחוּרִים צְעִירִים, שֶׁתִּהְיֶה לָהֶם אַהֲבַת הַתּוֹרָה, וּבָזֶה רָאוּי לָכֶם לִשְׁמֹחַ מְאֹד מְאֹד. יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּזְכֶּה לְחַנֵּךְ אֶת בָּנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ עַל טָהֳרַת הַקֹּדֶשׁ, וְתַאֲמִינוּ לִי, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה בְּעַצְמוֹ הָיָה כְּדַאי לָבוֹא לָגוּר פֹּה בְּיַבְנְאֵל, כְּדֵי לְהַצִּיל אֶת יְלָדֵינוּ, וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לִשְׁמֹר עַל בָּנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ, וְלָכֵן אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְבַקֵּשׁ הֵן אֶת הַמְּלַמְּדִים וְהֵן אֶת הַמּוֹרוֹת, שֶׁיַּחְדִּירוּ בַּיְלָדִים שֶׁלָּנוּ יִרְאַת שָׁמַיִם וְדֶרֶךְ אֶרֶץ גְּדוֹלָה, וּצְרִיכִים לָדַעַת, שֶׁחִנּוּךְ זוֹ לֹא סְתָם אֵיזוֹ אֻמָּנוּת וּמְלָאכָה, מֻחְלֶטֶת שֶׁאֵינִי מוֹצֵא שׁוּם פַּרְנָסָה אַחֶרֶת נַעֲשֵׂיתִי מְלַמֵּד.... עֲבוֹדַת הַחִנּוּךְ הִיא קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים, וְזוֹ עֲבוֹדָה קָשָׁה מְאֹד לְחַנֵּךְ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל טָהֳרַת־הַקֹּדֶשׁ, וְאָסוּר לְהַזְנִיחַ אֶת הַיְלָדִים כְּרֶגַע, כִּי אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בָּבָא בַּתְרָא כא:): עוֹשֶׂה מְלֶאכֶת ה' רְמִיָּה — זֶה הָעוֹסֵק בְּצָרְכֵי וְעוֹזֵב אֶת הַתַּלְמִידִים, כִּי מִי שֶׁחוֹגֵר מָתְנָיו לִהְיוֹת מְלַמֵּד אוֹ מוֹרָה, הוּא צָרִיךְ לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הַחִנּוּךְ וּלְחַנֵּךְ יְלָדִים, וּשְׂכָרוֹ גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד בַּשָּׁמַיִם, כִּי אֶצְלוֹ יִתְבָּרֵךְ מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב כְּשֶׁמַּחְדִּירִים אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בְּתִינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן שֶׁאֵין בָּהֶם חֵטְא,

עַד כְּדֵי כָּךְ, שֶׁר׳ שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי, כְּשֶׁנִּכְנַס לְאֵיזוֹ עִיר — אָמַר: אֲנִי הוֹלֵךְ לְקַבֵּל פְּנֵי הַשְּׁכִינָה, וְהָלַךְ אֶל תַּלְמוּד־תּוֹרָה לְקַבֵּל פְּנֵי תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן. וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁעוֹשֶׂה אֶת מְלַאכְתּוֹ בֶּאֱמָנוּת, וּמַחְדִּיר בִּבְנֵי וּבְנוֹת יִשְׂרָאֵל אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁבִּזְכוּת זֶה גַּם לוֹ יִהְיוּ יְלָדִים יִרְאֵי הַשֵּׁם, וְתִהְיֶה לוֹ פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע וְיִתְבָּרֵךְ מִמְּעוֹן הַבְּרָכוֹת.

נָא וְנָא תִּשְׁמְרוּ אֶת עַצְמְכֶם מִמַּחֲלֹקֶת וּמְמְרִיבוּת וּמִוִּכּוּחִים וְאִי הֲבָנוֹת, וּמַסְפִּיק שֶׁיֵּשׁ לָנוּ מִבַּחוּץ מֵסִית וּמַדִּיחַ. לָזֹאת אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהִתְאַחֵד בְּיַחַד, וּמְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיֹּאמַר לְאִשְׁתּוֹ, שֶׁיִּשְׁתַּדְּלוּ בְּכָל יוֹם הַנָּשִׁים לְהִתְאַסֵּף אֵצֶל אֵיזוֹ מִשְׁפָּחָה, וְיַחְלְקוּ בֵּינֵיהֶם אֶת הַתְּהִלִּים, וּבְיַחַד יִגְמְרוּ פַּעֲמַיִם תְּהִלִּים — כְּמִנְיַן כַּפַּ״ר, וּבִזְכוּת זֶה יִמָּשֵׁךְ עֲלֵיכֶם וְעַל כָּל מִשְׁפַּחְתְּכֶם חֶסֶד וְרַחֲמִים גְּמוּרִים.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקכב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי, כ״ח תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָכֵן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְאֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הַשִּׂמְחָה שֶׁנִּכְנְסָה בְּלִבִּי, כִּי זֶה הַרְבֵּה פְּעָמִים שֶׁרָצִיתִי לְהִתְקַשֵּׁר אֵלֶיךָ, כִּי מְאֹד מְאֹד כּוֹאֵב לִי לָמָּה פָּסְקָה הַדְּפָסַת הָעִתּוֹן ״אוֹר יַבְנְאֵל״, הֲלֹא הֵם דְּבָרִים כָּל־כָּךְ יָפִים, וְזֶה כְּלִי לְהַמְשִׁיךְ עַל יָדוֹ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּדֶרֶךְ נִפְלָאָה מְאֹד, וְזֶה עָשָׂה הִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה וּבִפְרָט בֵּין חִלּוֹנְיִים, שֶׁכּוֹתְבִים לָהֶם חֲדָשׁוֹת, וּמַלְבִּישִׁים בְּתוֹךְ הַחֲדָשׁוֹת אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא חָנַן אוֹתְךָ עִם כִּשָּׁרוֹן נִפְלָא לְסַדֵּר אֶת הַחֲדָשׁוֹת עִם הַהַקְדָּמוֹת שֶׁקִּבַּלְתָּ אֶצְלֵנוּ, וְכֵן אֵיךְ שֶׁעָשִׂיתָ אֶת הַמַּאֲמָרִים מֵהַדִּבּוּרִים וְהַשִּׂיחוֹת שֶׁדִּבַּרְנוּ בָּרַבִּים, הֵן אֱמֶת אַתָּה

צוֹדֵק שֶׁאַתָּה לְבַד, וְאַתָּה צָרִיךְ לְהַתְחִיל מֵהַהַתְחָלָה וְעַד הַסּוֹף לְבַד, וְאַתָּה טָרוּד בְּפַרְנָסָה, עִם כָּל זֹאת כְּבָר כַּמָּה שָׁבוּעוֹת שֶׁמִּתְקַתְּקִים בְּכָל שָׁבוּעַ אֶת הַשָּׁעוּר שְׁבוּעִי שֶׁאֲנִי אוֹמֵר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֲזַי אַתָּה יָכוֹל לָקַחַת אֶת כָּל הַשָּׁעוּר, וְלַעֲשׂוֹת מִזֶּה "מִשְׁנַת בְּרֶסְלֶב" (דַּעַת לְנָבוֹן, שֶׁאַתָּה יָכוֹל לְתַקֵּן פֹּה וָשָׁם), וְכֵן אֲנִי אֲבַקֵּשׁ מֵעוֹד כַּמָּה מֵאֲנָשַׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁיֵּשׁ לָהֶם חוּשׁ וְכִשָּׁרוֹן לִכְתִיבָה, שֶׁיְּעַזְרוּ לְךָ, אֲבָל חֲבָל מְאֹד שֶׁתַּפְסִיק. וְעַל כֻּלָּם — מְאֹד מְאֹד רָצִיתִי לְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, אִם אַתָּה יָכוֹל לְהַמְשִׁיךְ וּלְסַיֵּם אֶת חֶלְקֵי "דְּרָשׁוֹת מוֹהַרָא"שׁ", כִּי חֲבָל. עַד תּוֹרָה ק׳ כְּבָר יָצְאוּ שְׁלֹשָׁה כְּרָכִים, וְנִדְפְּסוּ כְּבָר אַרְבַּע פְּעָמִים, וְזֶה נֶחְטָף, וְאֵין לְהַשִּׂיגָם יוֹתֵר, כִּי כָּתַבְתָּ אֶת זֶה בְּצוּרָה כָּל־כָּךְ יָפָה, אֲשֶׁר לֹא יֵאָמֵן כִּי יִסָּפֵר. וְעַל־כֵּן רְאֵה לְהַמְשִׁיךְ, וְזוֹ זְכוּת הָרַבִּים לְדוֹרוֹת עוֹלָם, כִּי עוֹד מְעַט יָעוּפוּ הַיָּמִים וְהַשָּׁבוּעוֹת, הֶחֳדָשִׁים וְהַשָּׁנִים, וּכְבָר לֹא נִהְיֶה פֹּה, וְהַסְּפָרִים יִשָּׁאֲרוּ פֹּה עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת. וְלָכֵן רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם וְתַמְשִׁיךְ, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לָבוֹא בְּקָרוֹב לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּלְדַבֵּר עִמְּךָ כָּל זֶה בְּעַל־פֶּה, אֲבָל לְעֵת עַתָּה רְאֵה תֵּכֶף־וּמִיָּד לְהַתְחִיל, כִּי חֲבָל לְהַפְסִיק כְּלִי כָּל־כָּךְ נִפְלָא.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקכג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסִדֶּר מַטּוֹת־מַסְעֵי, כ"ח תַּמּוּז ה׳תשנ"ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... וְאִתּוֹ עִמּוֹ ... שֶׁיִּחְיוּ.

רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְתַחֲזִיקוּ אֶת עַצְמְכֶם בְּיַחַד. מָה אֹמַר לָכֶם! נִכְנְסָה שִׂמְחָה גְּדוֹלָה בְּלִבִּי, וַאֲנִי מְאֹד מְאֹד שָׂמֵחַ וְרוֹקֵד מֵרֹב שִׂמְחָה, כִּי אֲנִי מַרְגִּישׁ שֶׁבְּקָרוֹב מְאֹד נִרְאֶה יְשׁוּעָה

גְּדוֹלָה מִן הַשָּׁמַיִם, כָּכָה הַהַרְגָּשָׁה שֶׁלִּי, וְעַל־כֵּן תִּרְאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז, וְאַל תִּפְּלוּ בְּדַעְתְּכֶם כְּלָל, וְיַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁכְּבָר נִפְטַר מִכָּל הַצָּרוֹת, וְנִזְכֶּה לִבְנוֹת אֶת כָּל הַמּוֹסָדוֹת שֶׁלָּנוּ.

רְאֵה לִלְחֹץ מְאֹד עַל הָעוֹרֵךְ־דִּין שֶׁיִּהְיֶה בְּוַעֲדַת הַשָּׁרִים, וְתִכְתְּבוּ לִי בְּדִיּוּק מָתַי אֲנִי יָכוֹל לְצַלְצֵל אֵלָיו וּלְדַבֵּר עִמּוֹ, כִּי אִם הָעוֹרֵךְ־דִּין לֹא יֵלֵךְ שָׁמָּה, לֹא עָשִׂינוּ שׁוּם דָּבָר.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקכד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי, כ״ח תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֲקַוֶּה שֶׁתָּלִיתָ עַל לוּחַ הַמּוֹדָעוֹת אֶת הַמִּכְתָּב כְּלָלִי, כִּי נַפְשִׁי וּלְבָבִי שָׁם עִמָּכֶם כָּל הַיָּמִים, וְעֵינַי מְצַפּוֹת תָּמִיד לִשְׁמֹעַ רַק הַטּוֹב מִכֶּם, וַאֲנִי רוֹצֶה לִזְכּוֹת לִרְאוֹת קְהִלָּה קְדוֹשָׁה וּמְסֻדֶּרֶת, וְהַחַיִּים בִּקְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה, וְיֶשְׁפַּע עֲלֵיהֶם שֶׁפַע בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂי יְדֵיהֶם. אַךְ דָּא עָקָא, שֶׁהַסָּמ״ךְ־מ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ, אֵינוֹ נָח כְּרֶגַע, וְזֶה לְעֵמַת זֶה הַקְּדֻשָּׁה עוֹמֶדֶת, הַטֻּמְאָה מְטַמְּאָה הַנְּפָשׁ מֵסִית וּמַדִּיחַ אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר כֻּלָּם בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכְּלָל הָיוּ כְּבָר מְזֻמָּן חוֹזְרִים בִּתְשׁוּבָה, לוּלֵא הַטֻּמְאָה הַזֹּאת.

הַשִּׁעוּר הַיּוֹם יִהְיֶה בְּשָׁעָה תֵּשַׁע אֶצְלְכֶם, נָא לְהוֹדִיעַ לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִתֵּן בְּפִינוּ דִּבּוּרִים, שֶׁנִּזְכֶּה לְהִתְחַזֵּק בְּזֶה הָעוֹלָם הָעוֹבֵר.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקכה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי, כ״ח תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

יֵשׁ לִי עֶגְמַת נֶפֶשׁ גְּדוֹלָה, עַכְשָׁו צִלְצֵל אֵלַי ... שֶׁהוּא כְּבָר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּמְצַטַּעֵר כָּל־כָּךְ שֶׁהִבְטִיחַ לָקַחַת מִמֶּנִּי מַצָּטָפָה בִּשְׁבִילְךָ, וְיֵשׁ בָּזֶה ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״ כְּתַב יָד, וְקוֹנְטְרֵס ״מִי הַגִּבּוֹר״, וּטְשָׁעֶק שֶׁל אֶלֶף שֶׁקֶל, וּמַצָּטָפָה עִם אֶלֶף דּוֹלָר, וּפְשׁוּט שָׂכַח מִזֶּה לְגַמְרֵי, לָזֹאת אֲנִי שׁוֹלֵחַ אֶת זֶה כְּבָר מָחָר בְּדֹאַר מָהִיר, וַאֲקַוֶּה שֶׁתּוֹךְ יוֹמַיִם שְׁלֹשָׁה יַגִּיעַ אֵלֶיךָ.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁסּוֹף כָּל סוֹף הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, וְיִהְיֶה לְךָ שֶׁפַע לְהַדְפִּיס מִלְיוֹנִים סְפָרִים, כִּי מְפִיצִים לֹא יֶחְסְרוּ לָנוּ, כִּי צִלְצֵל אֵלַי הַיּוֹם ... וְהוּא אוֹמֵר, שֶׁכָּל אֵלּוּ שֶׁהִסְתּוֹבְבוּ אֵצֶל... רוֹצִים לְהָפִיץ, אִם יִתְּנוּ לָהֶם רֶכֶב... כִּי עַל הָרֹחַב אֲנָשִׁים מְבַקְּשִׁים רַק אֶת הַחוֹבְרוֹת, וּמִזֶּה רוֹאִים אֵיךְ שֶׁהַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, וּצְרִיכִים לְהַחֲזִיק מַעֲמָד לְעֵת עַתָּה.

הַאִם מָסַרְתָּ אֶת הַמִּכְתָּב לְ...?

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקכו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי, כ״ח תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

לָכֵן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְתַאֲמִינִי שֶׁאֲנִי מֵבִין אוֹתָךְ הֵיטֵב הֵיטֵב, אֲפִלּוּ יוֹתֵר מִמַּה שֶּׁאַתְּ מְבִינָה אֶת עַצְמֵךְ.

אוֹדוֹת הַסֵּפֶר שֶׁמַּרְגִּיעַ אוֹתָךְ, תַּחֲזִיקִי לְעֵת עַתָּה, אֲבָל יֶתֶר

הַסְּפָרִים תִּזָּרְקִי. וְיוֹתֵר טוֹב לְהִתְעַמֵּק בַּקּוּנְטְרֵסִים, וְשָׁם תִּמְצְאִי מַרְגּוֹעַ לְנַפְשֵׁךְ.

אוּדוֹת הַבְּנִיָּה וְכוּ׳, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָכֶם, שֶׁהָאַבָּא לֹא יַקְפִּיד עֲלֵיכֶם כְּלָל, אַדְרַבָּה יוֹסִיף לָכֶם כָּהֲנָּה וְכָהֲנָּה, רַק תִּקָּרְבוּ אוֹתוֹ מְאֹד מְאֹד וּתְכַבְּדוּ אוֹתוֹ בְּכָל מִינֵי כָּבוֹד, וְתִרְאוּ אֵיךְ שֶׁהוּא לֹא יִמְנַע מִכֶּם אֶת הַטּוֹב.

אוּדוֹת הַשִּׁמּוּשׁ לְשַׁמֵּשׁ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל בַּחֲלַקַּת חַלּוֹת וְיַיִן לָעֲנִיִּים וְהַדְּפָסָה וּמִקְוֶה וְכוּ׳ וְכוּ׳, תַּאֲמִינִי לִי, שֶׁאֲפִלּוּ אִם נִצְטָרֵךְ לְחָיוֹת אֶלֶף שָׁנִים, לֹא נוּכַל לְתַקֵּן מַה שֶּׁפָּגַמְנוּ וְשִׁחַתְנוּ בִּימֵי נְעוּרֵינוּ וְכוּ׳ וְכוּ׳. אֲנַחְנוּ כְּבָר שָׁכַחְנוּ, אֲבָל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לֹא שָׁכַח אֶת מַעֲשֵׂינוּ הַמְּלֻכְלָכִים, וּבָזֶה שֶׁאֲנַחְנוּ עוֹסְקִים בְּצָרְכֵי צִבּוּר בֶּאֱמוּנָה, יֵשׁ לָנוּ הִזְדַּמְּנוּת פָּז לְתַקֵּן אֶת הַכֹּל.

כִּי בִּזְכוּת שֶׁעוֹסְקִים בְּצָרְכֵי צִבּוּר בֶּאֱמוּנָה, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מוֹחֵל עַל כָּל הָעֲוונוֹת. הַאִם לֹא כְּדַאי הָעֵסֶק.

עַכְשָׁו אַתְּ לֹא יְכוֹלָה לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר מַה נִּקְרָא צָרוֹת, רַחֲמָנָא לִצְלָן, לֹא עָלֵינוּ, יֵשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁיֵּשׁ לָהֶם יְלָדִים בַּעֲלֵי מוּמִין, רַחֲמָנָא לִצְלָן, לֹא עָלֵינוּ, מְפַגְּרִים וְכוּ׳, עִוְרִים וְכוּ׳, סַרְטָן וְכוּ׳, אֲשֶׁר הַצַּעַר וְהָעֹנֶשׁ הַזֶּה כָּלוּל מִכָּל הֶעָנְשִׁים שֶׁבָּעוֹלָם, רַחֲמָנָא לִצְלָן, לֹא עָלֵינוּ, וְעַכְשָׁו אֶשְׁאַל אוֹתָךְ — לָמָּה לָךְ לִהְיוֹת כָּל־כָּךְ מְמֻרְמֶרֶת, מֵאַחַר שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זִכָּה אֶתְכֶם עִם יְלָדִים טוֹבִים וּבְרִיאִים, הַאִם אַתְּ חוֹשֶׁבֶת לְרֶגַע, שֶׁ... הָיָה יֶלֶד קַל וְכוּ׳, כַּמָּה כֹּחוֹת וְכַמָּה עָגְמַת נֶפֶשׁ הִשְׁקַעְנוּ בּוֹ, וּבְעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ, תִּמְצְאוּ בָּחוּר חָדָשׁ לְגַמְרֵי עִם שְׁאִיפוֹת גְּדוֹלוֹת וּקְדוֹשׁוֹת בַּחַיִּים, הוּא לוֹמֵד בְּהַתְמָדָה, וְרוֹצֶה לִהְיוֹת שׁוֹחֵט וּלְהִתְפַּרְנֵס בְּכָבוֹד, וְכֵן שְׁאָר הַיְלָדִים שֶׁלָּךְ יַצְלִיחוּ מְאֹד בַּחַיִּים, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ.

עַכְשָׁו אֶשְׁאַל אוֹתָךְ — לָמָּה אַתְּ צְרִיכָה לִהְיוֹת כָּל־כָּךְ מְמֻרְמֶרֶת וְכוּ׳, הָיִיתִי מַצִּיעַ לָךְ לָצֵאת קְצָת וּלְפַטְפֵּט עִם הַנָּשִׁים עַל דָּא וְעַל הָא, וְלִהְיוֹת שְׂמֵחָה, וְעַל זֶה אַתְּ צְרִיכָה לַעֲבֹד הַרְבֵּה עַל מִדַּת

הַשִּׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא רְפוּאָה עַל הַכֹּל, וּצְרִיכִים לְהַכְרִיחַ עַצְמוֹ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא עֲבוֹדָה הַכִּי קָשָׁה, וְעַל־כֵּן תִּתְאַמְּצִי בְּכָל מִינֵי אֳפָנִים לְשַׂמֵּחַ נָשִׁים אֲחֵרוֹת, וְאָז גַּם אַתְּ תִּהְיִי שְׂמֵחָה וְעַלִּיזָה.

עַכְשָׁו בְּעִנְיַן בַּעְלֵךְ. מָה אֹמַר לָךְ! אַתְּ צְרִיכָה לָדוּן אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת, הוּא בַּעַל טוֹב מְאֹד, הוּא מְכַבֵּד אוֹתָךְ, מְיַקֵּר אוֹתָךְ, יֵשׁ בְּעָלִים אַכְזָרִיִּים וּרְשָׁעִים, שֶׁמַּכִּים אֶת נְשׁוֹתֵיהֶם, מַשְׁפִּילִים אוֹתָן בְּהַשְׁפָּלוֹת גְּדוֹלוֹת, וּתְהִלָּה לָאֵל, לָךְ יֵשׁ בַּעַל, שֶׁאֵין בּוֹ כִּי הוּא זֶה מֵרֹעַ וְכוּ', וְעַל־כֵּן רְאִי לָדוּן אֶת בַּעְלֵךְ לְכַף זְכוּת, וְתִשְׁתַּדְּלִי מְאֹד מְאֹד, שֶׁיִּהְיֶה בֵּינֵכֶם שָׁלוֹם־בַּיִת אֲמִתִּי וְאַהֲבָה גְּדוֹלָה, כִּי סוֹף כָּל סוֹף עָבְרוּ לָךְ שָׁנִים קָשׁוֹת כְּשֶׁאַתְּ הָיִית יַלְדָּה צְעִירָה וְכוּ', וְעַכְשָׁו זֶה מִתְעוֹרֵר אֶצְלֵךְ, וְלָכֵן רְאִי לִשְׁכֹּחַ אֶת הֶעָבָר שֶׁלָּךְ וְכוּ', וְתָדוּנִי אֶת בַּעְלֵךְ לְכַף זְכוּת, וְתֹאהֲבוּ אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, וְזֶה יַעֲזֹר לְהִתְפַּתְּחוּת הַיְלָדִים, כִּי כְּשֶׁהַיְלָדִים רוֹאִים אַהֲבָה וְכָבוֹד הֲדָדִי בֵּין הַהוֹרִים, זֶה מְאֹד מְאֹד מַשְׁפִּיעַ עֲלֵיהֶם לְטוֹבָה.

תַּכְנִיסִי אֶת דְּבָרַי אֵלּוּ הַמּוּעָטִים, וְתִתְבּוֹנְנִי בָּהֶם, וְתַחְזְרִי אֶל עַצְמֵךְ, וְיִהְיֶה לָךְ כָּל טוּב בַּחַיִּים.

נָא תִּכְתְּבִי לִי עוֹד מִכְתָּב.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקכז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי, כ״ט תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

רְאֵה לִלְמֹד שִׁעוּר קָבוּעַ כְּסִדְרָן בְּסִדְרַת ״אוֹצַר הַקּוּנְטְרֵסִים״, אִם אֶפְשָׁר בְּכָל יוֹם קוּנְטְרֵס אֶחָד, זֶה דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד, וְאַל תִּתְעַסֵּק בְּשׁוּם

פְּסִיכוֹלוֹג אוֹ פְּסִיכִיאַטֶר וְכוּ׳, אַתָּה תַּשְׁפִּיעַ אַהֲבָה וְדִבּוּרִים טוֹבִים, וְיוֹתֵר מִזֶּה אַל תְּבַלְבֵּל עַצְמְךָ, זֹאת אוֹמֶרֶת אַתָּה תְּדַבֵּר עִמָּהּ רַק טוֹב וְכוּ׳, וּמַה שֶּׁצּוֹעֲקִים וּבוֹכִים וְכוּ׳, אַל תִּשְׁמַע וְכוּ׳, בָּרֵגַע שֶׁאַתָּה לֹא שׁוֹמֵעַ כְּלוּם, אָז אֵין לְךָ חֶסְרוֹנוֹת, וְלֹא חָסֵר לְךָ כְּלוּם. וְרָאוּי שֶׁתִּלְמַד עַכְשָׁו אֶת הַסִּפּוּר מֵהַבֶּעטְלִיר הַחֵרֵשׁ (עַיֵּן סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה י״ג, מִיּוֹם ב׳), וּמִשָּׁם תְּקַבֵּל חִזּוּק, וְאִם אֶפְשָׁר לִלְמֹד שִׁעוּר בְּ״אוֹצַר־הַקּוּנְטְרֵסִים״ עִם עוֹד אֶחָד אוֹ שְׁנַיִם מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ — אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, כְּמוֹ עִם ... וְכוּ׳, אַתָּה צָרִיךְ לִתְפֹּס אוֹתָם לִלְמֹד יַחַד. הָעִקָּר אַל תְּבַלְבֵּל עַצְמְךָ מִשּׁוּם דָּבָר, אַתָּה חֵרֵשׁ וְאֵינְךָ שׁוֹמֵעַ הָעוֹלָם כְּלוּם, אָז לֹא יַעֲלוּ לְךָ כָּל הַחֶסְרוֹנוֹת שֶׁל זֶה הָעוֹלָם כִּי הוּא זֶה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

הַאִם נִתְחַלֵּק הַדַּף הַיּוֹם בְּתֹבֶת דֹּאַר.

כג תקכח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי, כ״ט תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

הִנֵּה קִבַּלְתִּי מֶסֶר מִבַּעְלֵךְ, שֶׁאַתֶּם רוֹצִים לָלֶכֶת אֶל פְּסִיכוֹלוֹג וְכוּ׳, לְדַעְתִּי, לֹא כְּדַאי לָלֶכֶת עַכְשָׁו בְּבֵין הַמְּצָרִים, וּבִפְרָט בְּשָׁבוּעַ שֶׁחָל בּוֹ תִּשְׁעָה בְּאָב, תִּדְחוּ אֶת זֶה עַד אַחַר תִּשְׁעָה בְּאָב, שֶׁאָז בְּט״וּ בְּאָב מַתְחִיל עֵת רָצוֹן, וַאֲנִי מְקַוֶּה עַד אָז כְּבָר לִהְיוֹת שָׁם, וְנִדַּבֵּר יַחַד, וְהַבַּיִת שֶׁלָּכֶם יִתְהַפֵּךְ לִהְיוֹת בַּיִת חַם, מָלֵא אַהֲבָה וְכָבוֹד הֲדָדִי, שֶׁכָּל זֶה יַשְׁפִּיעַ לְטוֹב עַל הַיְלָדִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקכט.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי, כ״ט תַּמּוּז ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ דִּי בְּכָל אֲתַר וַאֲתַר, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וּמִכָּל צוּקָה, מִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! כָּל מִי שֶׁזּוֹכֶה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל חֹק וְלֹא יַעֲבֹר, הוּא יוֹדֵעַ לְהַעֲרִיךְ מַהִי הִתְקָרְבוּת לְרַבֵּנוּ זַ״ל. כִּי בְּלִי לִמּוּד סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל לֹא יוֹדְעִים בִּכְלָל מַה זֶּה רַבֵּנוּ זַ״ל, מִי זֶה רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאֵיךְ וּמָה רַבֵּנוּ זַ״ל פּוֹעֵל לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל. לָכֵן חוֹב קָדוֹשׁ לְכָל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, לִלְמֹד בְּכָל יוֹם סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל. כִּי בֶּאֱמֶת אֲנַחְנוּ חַיָּבִים אֶת הַחַיִּים שֶׁלָּנוּ לְרַבֵּנוּ זַ״ל. רַבֵּנוּ זַ״ל הוֹצִיאָנוּ מֵהַשְׁאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתָּיו, רַבֵּנוּ זַ״ל מְחַיֶּה אוֹתָנוּ, מְעוֹדֵד וּמְשַׂמֵּחַ אוֹתָנוּ, רַבֵּנוּ זַ״ל מַכְנִיס בָּנוּ שִׂמְחָה לִלְמֹד תּוֹרָה, רַבֵּנוּ זַ״ל מַכְנִיס בָּנוּ דֶּרֶךְ אֵיךְ לְהִתְגַּבֵּר עַל כָּל אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלֵינוּ בַּחַיִּים, כָּל אֶחָד וְאֶחָד עוֹבֵר עָלָיו מַשְׁבֵּר אַחַר, וְלוּלֵא רַבֵּנוּ זַ״ל מִי יוֹדֵעַ בְּאֵילוּ פָּנִים הָיִינוּ. אֲבָל גַּם אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל צְרִיכִים רַחֲמִים, כִּי זֶה לְעֻמַּת זֶה יֵשׁ שַׂקְרָנִים, רַמָּאִים, צְבוּעִים, שֶׁגַּם־כֵּן מְדַבְּרִים בְּשֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל.

כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל סִפֵּר סִפּוּר מְאֹד מְאֹד מְעַנְיֵן, שֵׁשׁ שְׁנֵי פָּלָטִין (שְׁנֵי אַרְמוֹנוֹת), וְהַפָּלָטִין הַזֶּה לָזֶה, אֲבָל בְּאֶחָד גָּר מֶלֶךְ, וּבַשֵּׁנִי גָּר הָעֶבֶד, אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל, בְּרַדַאי בֶּאֱמֶת יֵשׁ חִלּוּק גָּדוֹל בֵּין אַרְמוֹן הַמֶּלֶךְ לְאַרְמוֹן הָעֶבֶד, אַף־עַל־פִּי־כֵן אֶפְשָׁר לִטְעוֹת בֵּינֵיהֶם, כִּי נִדְמִים זֶהִים מְאֹד; הַיְנוּ יֵשׁ קֶשֶׁר שֶׁמִּתְקַשְּׁרִים הַרְבֵּה נְפָשׁוֹת, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה מֵהֶם בַּיִת וְאַרְמוֹן, כִּי נִתְקַשְּׁרִים אֶחָד בְּאֶחָד וְאֶחָד בְּאֶחָד, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה מֵהֶם יְסוֹד וְאֹהֶל וּמָדוֹר. וְזֶה מָדוֹר אֱמֶת, וּכְשֶׁצְּרִיכִים לְבַקֵּשׁ אֱמֶת, מוֹצְאִים בְּאוֹתוֹ הַמָּדוֹר, הַיְנוּ בְּקֶשֶׁר שֶׁל אוֹתָן הַנְּפָשׁוֹת.

וְעַל־כֵּן צִוְּתָה הַתּוֹרָה ׳אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטּוֹת׳, מֵאַחַר שֶׁרַבִּים נִתְקַשְּׁרוּ בְּאֶחָד, בְּוַדַּאי שָׁם הָאֱמֶת. אֲבָל אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל, יֵשׁ כְּנֶגֶד זֶה קֶשֶׁר שֶׁל רְשָׁעִים, שֶׁנִּתְקַשְּׁרִים יַחַד הַרְבֵּה רְשָׁעִים, וְנַעֲשֶׂה בַּיִת שֶׁל שֶׁקֶר, וְעַל זֶה כְּתִיב: ׳לֹא תִּהְיֶה אַחֲרֵי רַבִּים לְרָעוֹת׳ (שְׁמוֹת כג, ב). אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁבִּשְׁנֵי אַרְמוֹנוֹת הַלָּלוּ יְכוֹלִים לִטְעוֹת מְאֹד; כִּי בְּאַרְמוֹן הָעֶבֶד יֵשׁ הֲמוֹן אֲנָשִׁים שֶׁהִתְקַשְּׁרוּ יַחַד וּמִתְאַחֲדִים, וְכֵן בָּאַרְמוֹן שֶׁל הַמֶּלֶךְ נִתְקַשְּׁרוּ הַרְבֵּה נְפָשׁוֹת בְּצַוָּתָא, וְאַף אֶחָד אֵינֶנּוּ יוֹדֵעַ אֵיזֶה אַרְמוֹן שֶׁל אֱמֶת וְאֵיזֶה שֶׁל שֶׁקֶר, אֵיזֶה אַרְמוֹן שֶׁל הַמֶּלֶךְ וְאֵיזֶהוּ שֶׁל הָעֶבֶד. וְהַנִּמְשָׁל נִמְצָא בַּחֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב. בְּוַדַּאי יֵשׁ פֹּה קֶשֶׁר שֶׁל הִתְקַשְּׁרוּת שֶׁל הַרְבֵּה נְפָשׁוֹת, שֶׁמַּחֲזִיקִים בְּאֶחָד, שֶׁזֶּה פָּלְטִין שֶׁל אֱמֶת, וְכֵן יֶשְׁנָם עוֹד מְקוֹמוֹת שֶׁהִתְקַשְּׁרוּ בְּיַחַד הַרְבֵּה אֲנָשִׁים אֵצֶל אֶחָד, וְזֶה פָּלְטִין שֶׁל שֶׁקֶר. וְכֵיצַד יְכוֹלִים לְהַבְחִין בֵּין הָאֱמֶת לְשֶׁקֶר? הֲגַם שֶׁקֶל מְאֹד לוֹמַר: ״אֲנִי נִמְצָא בָּאֱמֶת וְאַתָּה בַּשֶּׁקֶר״; כִּי כָּל אֶחָד אוֹמֵר שֶׁאֶצְלוֹ הָאֱמֶת, אֲבָל כֵּיצַד יְכוֹלִים בֶּאֱמֶת לָדַעַת? אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל: וְדַע, שֶׁעַל־יְדֵי מְצוַת פִּדְיוֹן שְׁבוּיִים זוֹכֶה לְהַבְחִין בֵּין שְׁנֵי הַבָּתִּים, בֵּין הָאֱמֶת לַשֶּׁקֶר, בֵּין הָעֶבֶד לַמֶּלֶךְ, כִּי הַשֶּׁקֶר הוּא עֶבֶד ״אָרוּר כְּנַעַן עֶבֶד עֲבָדִים״ (בְּרֵאשִׁית ט, כה), וְהָאֱמֶת הוּא מֶלֶךְ, שֶׁהוּא ״בָּרוּךְ״. הֵינוּ כִּי מֵאַיִן בָּאֱמֶת יְכוֹלִים לָדַעַת מִי אֵלּוּ שֶׁטּוֹעֲנִים שֶׁהֵם בָּאֱמֶת, וְהֵם שַׁקְרָנִים וַעֲבָדִים, וְאֵלּוּ שֶׁטּוֹעֲנִים שֶׁהֵם שַׁקְרָנִים, וְהֵם בָּאֱמֶת בָּאֱמֶת וּמְלָכִים? אֶלָּא עַל־יְדֵי פִּדְיוֹן שְׁבוּיִים נִתָּן לְהַכִּיר בֵּין הָאֱמֶת לַשֶּׁקֶר.

מַהוּ פִּדְיוֹן שְׁבוּיִים? נְשָׁמָה יוֹרֶדֶת מֵעוֹלָם הָאֲצִילוּת אֶל הָעוֹלָם הָעַשִּׂיָּה הַגַּשְׁמִי וְהַחָמְרִי הַזֶּה. וְתֵכֶף כְּשֶׁיּוֹרֶדֶת לְזֶה הָעוֹלָם, הִיא נוֹפֶלֶת בִּשְׁבִי הַיֵּצֶר הָרָע, כִּדְכְתִיב (בְּרֵאשִׁית ח, כא): ״יֵצֶר לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעוּרָיו״, וְכֵן כָּתוּב (שָׁם ד, ז): ״לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ״. בָּרֵגַע שֶׁהַתִּינוֹק אוֹ הַתִּינֹקֶת נוֹלָדִים, כְּבָר הַיֵּצֶר רָע רוֹבֵץ אֲצָלָם, וְנִכְנָסִים בְּשִׁבְיוֹ. וּלְצַעֲרֵנוּ הָרַב, כֻּלָּנוּ בִּשְׁבִי הַיֵּצֶר הָרָע. מָה אָנוּ רוֹאִים בְּפָרָשַׁת שָׁבוּעַ זוֹ, פָּרָשַׁת פִּינְחָס? פִּינְחָס הָיָה הַצַּדִּיק שֶׁמָּסַר נַפְשׁוֹ נֶגֶד בִּלְעָם. בִּלְעָם הָרָשָׁע הָיָה טָמֵא מְטֻמָּא, שֶׁהִכְשִׁיל אֶת יִשְׂרָאֵל בִּפְגַם הַבְּרִית וּבִשְׁאָר עֲבֵרוֹת, עַד שֶׁעָשׂוּ מַעֲשִׂים מְגֻנִּים, כִּי כָּל הָעֲבוֹדָה זָרָה שֶׁל

פְּעוֹר הָיְתָה מְזֹהֶמֶת מְאֹד. רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, אֵיךְ יְכוֹלִים לִפֹּל לְעֹמֶק רַע כָּזֶה, וְלַעֲשׂוֹת מַעֲשִׂים מְגֻנִּים כָּאֵלּוּ?! וּלְבַסּוֹף בָּא פִּינְחָס, וְלָחַם נֶגֶד עֲמָלֵק, וְהִכְנִיעוֹ. כִּי כָּךְ כָּתוּב בַּזֹּהַר שֶׁבִּלְעַ״ם־בָּלָ״ק מִתּוֹךְ שְׁנֵיהֶם יוֹצְאוֹת אוֹתִיּוֹת עֲמָלֵק: ע׳מ׳ — מִבִּלְעָם, וְל׳ק׳ — מִבָּלָק. בָּא פִּינְחָס וְהִכְנִיעָם. פִּינְחָס הַצַּדִּיק מוֹסֵר נַפְשׁוֹ לְהוֹצִיא נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מֵהַשֶּׁבִי. רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר פַּעַם, שֶׁיֵּשׁ לוֹ צַעַר גָּדוֹל, שֶׁבְּכָל תְּפִלָּה הוּא צָרִיךְ לַחֲשֹׁב מִבִּלְעָם. וְאָמַר מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, שֶׁהֵבִין מִדִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁכָּל הָעִנְיָן שֶׁלּוֹ לְהַכְנִיעַ קְלִפַּת בִּלְעָם. בִּלְעָם זֶה נָאוּף, מִי שֶׁהוֹלֵךְ הַיּוֹם בָּרְחוֹבוֹת, לֹא יִמָּלֵט שֶׁלֹּא יִכָּשֵׁל בִּרְאִיּוֹת אֲסוּרוֹת, אֲשֶׁר כָּל רְאִיָּה וּרְאִיָּה שֶׁאָדָם מִסְתַּכֵּל, רַחֲמָנָא לִצְלָן, נַעֲשֶׂה כְּתֶם עַל נִשְׁמָתוֹ. נִשְׁמַת הָאָדָם הִיא בְּדִיּוּק כְּבֶגֶד מֶשִׁי, אֲשֶׁר תֵּכֶף כְּשֶׁרַק נוֹגְעַת בּוֹ טִפַּת שֶׁמֶן, כְּבָר נַעֲשֶׂה מְשֻׁמָּן, כְּמוֹ־כֵן עַל הַנְּשָׁמָה, בָּרֶגַע שֶׁרַק מִסְתַּכֵּל עַל אֵיזוֹ פְּרִיצוּת וְטֻמְאָה, זֶה כְּבָר מַכְתִּים אֶת הַנְּשָׁמָה, וְהַכֶּתֶם הַזֶּה, רַחֲמָנָא לִצְלָן, מִתְפַּשֵּׁט, עַד שֶׁהַנְּשָׁמָה נִכְנֶסֶת לַשֶּׁבִי וְאוֹבֶדֶת עֵצוֹת. וְהַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם עוֹשֶׂה עִם הַנְּשָׁמָה כַּאֲוַת נַפְשׁוֹ. וְאִי אֶפְשָׁר לְהִנָּצֵל מִזֶּה, רַק עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא בְּחִינַת פִּינְחָס. וְזוֹ הָיְתָה עֲבוֹדַת רַבֵּנוּ זַ״ל.

יָדוּעַ שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל רָצָה מְאֹד, שֶׁהָעִנְיָן שֶׁלּוֹ יִכָּנֵס בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּבְפֵרוּשׁ אָמַר (שִׂיחוֹת־הַר״ן, סִימָן כט): אֲנִי רוֹצֶה שֶׁלַּיְלָדִים שֶׁלָּכֶם תּוֹדִיעוּ מַה קּוֹרֶה כָּאן. הֵינוּ לְפָרְסֵם מַה שָּׁמְעוּ אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, מָה רָאוּ אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל. וְכֵן הָלַךְ מִדּוֹר דּוֹר, הַיְחִידִי שֶׁזָּכָה לִרְשֹׁם אֶת הַכֹּל, הָיָה מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, אֲשֶׁר הֶעֱלָה אֶת הַכֹּל עַל הַכְּתָב, כָּל אֲשֶׁר שָׁמַע וְרָאָה מֵרַבֵּנוּ זַ״ל. עַד כְּדֵי כָּךְ שֶׁאָמַר פַּעַם רַבֵּנוּ זַ״ל: אִם לֹא מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, לֹא הָיָה נִשְׁאָר מִמֶּנִּי אֲפִלּוּ עָלֶה אֶחָד.

בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ, שֶׁאָנוּ זוֹכִים לְדַבֵּר מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, הַכֹּל בִּזְכוּת מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל. מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל קֹדֶם הִסְתַּלְקוּתוֹ הִנִּיחַ צַוָּאָה לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְאָמַר: הָעֲבוֹדָה שֶׁלָּכֶם יִהְיֶה וְיָפוּצוּ מַעְיְנוֹתֶיךָ חוּצָה. אֲנִי רוֹצֶה שֶׁתָּפִיצוּ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל, וּתְגַלּוּ וּתְפַרְסְמוּ לְכֻלָּם אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל וְכָל הַלִּמּוּדִים שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל. מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל מָסַר נַפְשׁוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו רַק בַּעֲבוּר דָּבָר אֶחָד: אֵיךְ זוֹכִים לְגַלּוֹת וּלְפַרְסֵם אֶת

רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם?! הִדְפִּיס אֶת הַסְּפָרִים וְהֵפִיץ אוֹתָם, וְסָבַל עֶלְבּוֹנוֹת, בְּזָיוֹנוֹת, חֵרוּפִין וְגִדּוּפִין מִבַּיִת וּמִבַּחוּץ, עַד כְּדֵי כָּךְ, שֶׁהָיוּ לוֹ שִׁשָּׁה יְלָדִים — חֲמִשָּׁה בָּנִים וּבַת אַחַת, וּמִכָּל יֶלֶד הָיָה לוֹ צַעַר אַחֵר, וְסָבַל הַרְבֵּה עֶגְמַת נֶפֶשׁ. וְאַחַר־כָּךְ מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּעַצְמָם סָבַל רְדִיפוֹת, וְכֵן מִבַּחוּץ דִּבְּרוּ עָלָיו מַה שֶּׁדִּבְּרוּ, אַף־עַל־פִּי־כֵן מוֹהַרַנ״תְ זַ״ל לֹא הִתְיָאֵשׁ וְלֹא נִשְׁבַּר, אֶלָּא צָעַד פְּסִיעָה אַחַר פְּסִיעָה, וּפָרְסֵם אֶת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל בְּכֹחַ הֲכִי גָּדוֹל.

וּפַעַם עָצְרוּ אוֹתוֹ לְקַחְתּוֹ לְבֵית־הַסֹּהַר, בַּדֶּרֶךְ שֶׁהוֹבִילוּהוּ בַּאֲזִיקִים, רָאוּהוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְהָיוּ בְּצַעַר רַב, חֲלָקָם אָמְרוּ שֶׁיֵּלְכוּ לְהִתְקוֹטֵט עִם הַמִּשְׁטָרָה, אֲחֵרִים אָמְרוּ שֶׁיָּבִיאוּ עוֹרְכֵי דִּינִים וְיוֹצִיאוּהוּ מִשָּׁם, וְכֻלָּם בָּכוּ בְּכִיּוֹת עֲצוּמוֹת, כִּי יָדְעוּ שֶׁלֹּא עָשָׂה דָּבָר, וְהַכֹּל מֵחֲמַת מְסִירוּת הָרְשָׁעִים הָאֲרוּרִים. אֲזַי שְׁאָלוּהוּ: מָה אָנוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת בִּשְׁבִילְכֶם? עָנָה וְאָמַר: ״הֲעֲבָדָה שֶׁלָּכֶם יִהְיֶה, וְיָפוּצוּ מַעְיְנוֹתֶיךָ חוּצָה״, עַד כְּדֵי כָּךְ הָיְתָה לוֹ מְסִירוּת נֶפֶשׁ לְרַבֵּנוּ זַ״ל, אַף בְּשָׁעָה כֹּה קָשָׁה, שֶׁמּוֹבִילִים אוֹתוֹ לְבֵית־כֶּלֶא, כָּל עִנְיָנוֹ הָיָה רַק לְפָרְסֵם וּלְגַלּוֹת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם.

מַהוּ עִנְיַן הַפָּצָה? בְּנֵי־אָדָם מִסְתּוֹבְבִים בְּעוֹלַם הַתֹּהוּ, עוֹלַם הַדִּמְיוֹן, כִּי אִם אָדָם אֵינוֹ מַכִּיר אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁב מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִמְצָא פֹּה אִתָּנוּ, עִמָּנוּ וְאֶצְלֵנוּ, אִם אָדָם אֵינוֹ מִסְתַּכֵּל עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אִם אָדָם אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ וְנוֹשֵׂם אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֵינוֹ מְדַבֵּר מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֵינוֹ מְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אָדָם זֶה נִמְצָא בְּעוֹלַם הַדִּמְיוֹן, עוֹלַם הַתֹּהוּ. כִּי הוּא יָשֵׁן, אַף שֶׁמִּתְפַּלֵּל וּמִסְתּוֹבֵב. וּכְמוֹ שֶׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ס׳): יֵשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁיְּשֵׁנִים יָמִים, אַף שֶׁמִּסְתּוֹבְבִים, אֲבָל זֶה בְּחִינַת שֵׁנָה. כִּי אִם הַמֹּחַ, אֵינוֹ זוֹכֶה לִזְכֹּר מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא — הוּא יָשֵׁן. מָתַי יוֹדְעִים שֶׁאָדָם הֵקִיץ מִשְּׁנָתוֹ? כְּשֶׁמְּדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וּמֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְכוּ׳, וְזֶה כָּל מַעְיָנָיו. וְזֶה נִקְרָא עוֹלָם הַתִּקּוּן, שֶׁאָדָם נִמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם הַגַּשְׁמִי וְהַחָמְרִי, וּמְגַלֶּה לְכֻלָּם אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאֵין זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁאֵינוֹ סוֹבֵל יִסּוּרִים, אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק

ב׳, סִימָן עו): כְּכָל שֶׁאָדָם גָּדוֹל יוֹתֵר וְנִשְׁמָתוֹ יוֹתֵר גְּדוֹלָה, הוּא סוֹבֵל יִסּוּרִים מִבַּיִת וּמִבַּחוּץ, כִּי הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים מִתְגַּבְּרִים עָלָיו, כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ (קֹהֶלֶת א, יח): ״יוֹסִיף דַּעַת יוֹסִיף מַכְאוֹב״; מִי שֶׁיּוֹתֵר מִתְחַזֵּק בַּעֲבוֹדַת הַבּוֹרֵא, יֵשׁ לוֹ יוֹתֵר יִסּוּרִים, אַף־עַל־פִּי־כֵן הַצַּדִּיקִים מִתְחַזְּקִים יוֹתֵר, וְלֹא זוֹ בִּלְבָד אֶלָּא מְחַזְּקִים אֲחֵרִים. וְזֶה עוֹלַם הַתִּקּוּן, שֶׁאָדָם מַכִּיר אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. אֲבָל אִם אֵין אָדָם מַכִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ זֶהוּ עוֹלָם הַתֹּהוּ, חֹשֶׁךְ וַעֲרָפֶל, וְזֶה מַצַּב דּוֹרֵנוּ, שֶׁמְּדַבְּרִים מִכָּל מִינֵי שְׁטֻיּוֹת, כְּלֵי הַתִּקְשֹׁרֶת מְדַבְּרִים הֲבָלִים וְדִמְיוֹנוֹת, מְנַגְּנִים שִׁירֵי נְאוּף וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, הָעִתּוֹנוּת מְסַפֶּרֶת כָּל מִינֵי שֶׁקֶר וְכָזָב, הֶבֶל הֲבָלִים, כִּי אִם אֵין שָׁם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זֶה כְּלוּם, וַאֲפִלּוּ אֵלּוּ הָעִתּוֹנִים שֶׁל הַחֲרֵדִים, אִם אֵין מַזְכִּירִים שֵׁם ה׳ — זֶה שֶׁקֶר; כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֱמֶת וְתוֹרָתוֹ אֱמֶת, וּבִלְעָדֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְתוֹרָתוֹ — הַכֹּל שֶׁקֶר. וְלָכֵן כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ נִמְצָאִים בְּעוֹלַם הַדִּמְיוֹן, עוֹלַם הַתֹּהוּ. וְרַבֵּנוּ זַ״ל לוֹחֵם מִלְחֶמֶת ה׳, וְרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת שֶׁלְּכָל אֶחָד וְאֶחָד יִהְיֶה מָקוֹם בַּלֵּב בִּשְׁבִיל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

רַבֵּנוּ זַ״ל הִתְבַּטֵּא פַּעַם וְאָמַר: אֲנִי נִדְמֶה כְּמִי שֶׁנִּכְנַס לְתוֹךְ יַעַר, וּמְנַסֶּה לְנַסֵּר אִילָן אַחַר אִילָן, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת דֶּרֶךְ כְּבוּשָׁה. תְּתָאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, יַעַר מָלֵא עֵצִים, וְעַד שֶׁכּוֹרְתִים עֵץ אֶחָד אוֹרֵךְ זְמַן רַב, וְאַחַר־כָּךְ עוֹד וְעוֹד עֵץ, הַכֹּל כְּדֵי לַעֲשׂוֹת שְׁבִיל וְדֶרֶךְ. סִיֵּם רַבֵּנוּ זַ״ל: כֵּן אֲצִלִי הָעֲבוֹדָה — לַעֲשׂוֹת אֶצְלְכֶם דֶּרֶךְ בְּתוֹךְ לִבְּכֶם, שֶׁתִּזְכּוּ לְהַכִּיר אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. נִמְצָא, שֶׁזּוֹ עֲבוֹדַת רַבֵּנוּ זַ״ל, לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, לְחַזֵּק וּלְעוֹדֵד אֶת כָּל עַם יִשְׂרָאֵל וּלְקָרְבָם לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּלְהַכְנִיס בָּהֶם חֵשֶׁק לִלְמֹד תּוֹרָה וּלְקַיֵּם אֶת הַמִּצְווֹת בְּשִׂמְחָה, וְיִהְיוּ הֲכִי מְאֻשָּׁרִים בַּחַיִּים, וְיִחְיוּ בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה, בְּשִׂמְחָה, בְּשָׁלוֹם וּבְאַהֲבָה, וּלְהוֹצִיא אֶת בְּנֵי־אָדָם מֵהַשֶּׁבִי. לְמִדִּים מִכָּאן, מַה זֶּה פִּדְיוֹן שְׁבוּיִים — כְּשֶׁזּוֹכִים לְהוֹצִיא נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מֵהַשֶּׁבִי, זֶה סִימָן שֶׁאֵלּוּ הָאֲנָשִׁים הָעוֹסְקִים בְּפִדְיוֹן שְׁבוּיִים לְקָרֵב יְהוּדִים, לְהָפִיץ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, הַפָּלְטִין שֶׁלָּהֶם הוּא אַרְמוֹן הַמֶּלֶךְ, אַרְמוֹן שֶׁל אֱמֶת, וְאֵלּוּ שֶׁאֵינָם עוֹסְקִים בְּלְהָפִיץ סִפְרֵי רַבֵּנוּ

זַ״ל, וּלְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, לְקָרֵב יְהוּדִים אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֵלּוּ הֵם מֵהַפָּלָטִין שֶׁל שֶׁקֶר, הָאַרְמוֹן שֶׁל הָעֵבֶד. וְזֶה הַסִּימָן; רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קמ): הַצַּדִּיק אֵין יְכוֹלִים לְהַשִּׂיגוֹ, כִּי גְּדוֹלָה מַעֲלָתוֹ, וְכֵיצַד בְּכָל זֹאת יְכוֹלִים לְהַשִּׂיגוֹ? עַל־יְדֵי אֲנָשָׁיו. רוֹאִים אֵילּוּ אֲנָשִׁים הוּא מֵקִים, אֲזַי יְכוֹלִים לְהָבִין מְעַט בּוֹ. אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהַצַּדִּיק נִדְמֶה כְּחוֹתֶמֶת, וְאֵין יְכוֹלִים לְהַכִּיר בַּחוֹתֶמֶת, כִּי הָאוֹתִיּוֹת הֲפוּכוֹת בָּהּ, וְזֶהוּ כְּשֶׁרוֹאִים אֶת הַצַּדִּיק, נִרְאֶה הָפוּךְ, הַיְנוּ שֶׁיֵּשׁ קֻשְׁיוֹת עָלָיו. אֲבָל אִם מַטְבִּיעִים אֶת הַחוֹתֶמֶת עַל נְיָר, יְכוֹלִים לִקְרֹא יָשָׁר, וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב: ״בְּיַד כָּל אָדָם יַחְתֹּם לָדַעַת כָּל אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂהוּ״ (אִיּוֹב לז, ז); הַיְנוּ הַצַּדִּיק נִקְרָא חוֹתֶמֶת, וְזֶה בְּיַד כָּל הָאָדָם, וְאִם אַתָּה רוֹצֶה לְהַכִּיר מִי הַצַּדִּיק, הֲרֵי הִתְבּוֹנֵן בַּאֲנָשָׁיו, כִּי חֲתִימָתוֹ עַל אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂהוּ, הָאֲנָשִׁים שֶׁעָשָׂה, הַתַּלְמִידִים שֶׁהֵקִים, הֵם הַחוֹתֶמֶת שֶׁלּוֹ, וּכְשֶׁרוֹאִים אֶת אֲנָשָׁיו, אֲזַי יְכוֹלִים לְהָבִין גְּדֻלָּתוֹ. וְלָכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת צַדִּיק): מִי שֶׁאוֹהֵב אֶת הַצַּדִּיק, צָרִיךְ לִשְׁמֹר שֶׁלֹּא יֵצֵא שֵׁם רַע עַל הַצַּדִּיק; כִּי אֵיךְ יְכוֹלִים לְהַכִּיר אֶת הַצַּדִּיק? עַל־יְדֵי אֲנָשָׁיו, וְאִם אֲנָשָׁיו אֵינָם הוֹלְכִים כָּשׁוּרָה, אַחַר־כָּךְ מְבַיְּשִׁים אֶת הַצַּדִּיק, וְאוֹמְרִים שֶׁהַצַּדִּיק אֵינוֹ הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר, חַס וְשָׁלוֹם. וּבָזֶה פֵּרַשְׁתִּי אֶת דִּבְרֵי הַתַּנָּא שֶׁאוֹמֵר (אָבוֹת ה, יט): ״מַה בֵּין תַּלְמִידָיו שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ לְתַלְמִידָיו שֶׁל בִּלְעָם הָרָשָׁע״? הֲלֹא לְכְאוֹרָה יֵשׁ כָּאן קֻשְׁיָה, מַדּוּעַ אֵין שׁוֹאֲלִים ׳מַה בֵּין אַבְרָהָם אָבִינוּ לְבִלְעָם הָרָשָׁע?׳ מַהוּ הַלָּשׁוֹן ׳תַּלְמִידָיו?׳ אֶלָּא אַבְרָהָם וּבִלְעָם בַּחִיצוֹנִיּוּת נִרְאוּ זֵהִים, אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן נז), שֶׁבִּלְעָם הָיָה עַרְמוּמִי גָּדוֹל, לָמַד תּוֹרָה, הָלַךְ בְּאוֹתָם הַמַּלְבּוּשִׁים כְּשֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, וְלֹא כְּפִי שֶׁאָנוּ מְדַמְיְנִים לָנוּ, שֶׁהָלַךְ עִם כּוֹבַע טֶמְבֶּל, מִכְנְסֵי חָאקִי וְכוּ׳, אֶלָּא הָלַךְ עִם לְבוּשׁ שֶׁל תַּלְמִיד־חָכָם, בֶּגֶד מֶשִׁי, כּוֹבַע שֶׁל יֶרֶא ה׳, בְּדִיּוּק כְּמוֹ הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם שֶׁלָּנוּ, שֶׁהוֹלֵךְ עִם שְׁטְרַיימֶל, מֶשִׁי עַל הַשַּׁרְוִול וְהַצַּוָּארוֹן וְכוּ׳, וּמְדַבֵּר שֶׁרוֹצֶה רַק שָׁלוֹם וְאַהֲבָה, וְרַק חָפֵץ בִּשְׁבִיל הַתּוֹרָה וְהַיַּהֲדוּת, וְאִם־כֵּן כֵּיצַד נִתָּן לְהַבְחִין מִי שַׁקְרָן וּמִי אֱמִתִּי? כֵּיצַד יְכוֹלִים לֵידַע הַהֶפְרֵשׁ בֵּין אַבְרָהָם לְבִלְעָם, הֲלֹא נִרְאִים אוֹתוֹ דָּבָר? אֶלָּא מִתְבּוֹנְנִים עַל הַתַּלְמִידִים, וְלָכֵן כָּתוּב מַה בֵּין ׳תַּלְמִידָיו׳

שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ לְ׳תַלְמִידָיו׳ שֶׁל בִּלְעָם הָרָשָׁע; כִּי תַּלְמִידֵי אַבְרָהָם אָבִינוּ רָאוּ מִי הֵם: בַּעֲלֵי עַיִן טוֹבָה, רוּחַ נְמוּכָה וְנֶפֶשׁ שְׁפָלָה, וּלְהֶפֶךְ — תַּלְמִידֵי בִּלְעָם הָרָשָׁע, נִכְּרוּ הֵיטֵב בְּמִדּוֹתֵיהֶם הַמְגֻנּוֹת: עַיִן רָעָה, רוּחַ גְּבוֹהָה וְנֶפֶשׁ רְחָבָה; כִּי בֶּאֱמֶת אֶת הַצַּדִּיק אִי אֶפְשָׁר לִתְפֹּס בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, כִּי אִם הָיִינוּ יוֹדְעִים מַה זֶּה צַדִּיק, אֵיךְ זֶה צַדִּיק, וְכַמָּה הוּא צַדִּיק, הָיִינוּ מְשֻׁתָּטִים לְמַרְגְּלוֹתָיו, נוֹפְלִים אַרְצָה מֵחֲמַת רֹב קְדֻשָּׁתוֹ, וְנוֹשְׁקִים שׁוּלֵי גְּלִימָתוֹ.

שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ חִבֵּר שְׁלֹשָׁה סְפָרִים: מִשְׁלֵי, קֹהֶלֶת, שִׁיר הַשִּׁירִים. אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (רַשִׁ״י שִׁיר הַשִּׁירִים, פֶּרֶק א׳, פָּסוּק א׳): כָּל הַשִּׁירִים קֹדֶשׁ, וְשִׁיר הַשִּׁירִים קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים. מַסְבִּיר רַבֵּנוּ זַ״ל, אִם נִתְבּוֹנֵן, נִרְאֶה שֶׁבְּסֵפֶר מִשְׁלֵי וּבְסֵפֶר קֹהֶלֶת יֵשׁ בָּזֶה הַשָּׁגָה לְכָלָם, מֵנַח בָּהֶם מוּסָר הַשְׂכֵּל גָּדוֹל מְאֹד, וְהַפְּסוּקִים שֶׁשָּׁם מְעוֹרְרִים אֶת הָאָדָם לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. לְעֻמַּת זֹאת, הַפְּסוּקִים שֶׁל שִׁיר הַשִּׁירִים, יֵשׁ עֲלֵיהֶם הַרְבֵּה קֻשְׁיוֹת, וְזוֹ פְּלִיאָה נִשְׂגָּבָה, כִּי מְדַבֵּר בִּלְשׁוֹן אַהֲבָה וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁלֹּא הָיָה כְּדַאי שֶׁיִּתְגַּלֶּה שִׁיר הַשִּׁירִים לָעוֹלָם, אֲשֶׁר זוֹ הִתְגַּלּוּת אֱלֹקוּת בְּמַעֲלָה עֶלְיוֹנָה מְאֹד, וְאַף שֶׁמִּבַּחוּץ אֵין נִרְאֶה כְּלוּם, אֶלָּא כְּשִׁיר אַהֲבָה, אַף־עַל־פִּי־כֵן יֵשׁ שָׁם הֶמּוֹן סוֹדוֹת הַתּוֹרָה, וּמְדַבֵּר מִקְּדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּא. כְּמוֹ־כֵן מְסַיֵּם רַבֵּנוּ זַ״ל, עַל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת יֵשׁ הֶמּוֹן קֻשְׁיוֹת וְאִי אֶפְשָׁר לְהָבִין גְּדֻלָּתוֹ, כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן לג), שֶׁמְּדַבְּרִים עַל הַצַּדִּיקִים כָּל דָּבָר אָסוּר, וְלוֹעֲסִים אוֹתָם וְכוּ׳ וְכוּ׳, כִּי אֵין מַשִּׂיגִים כְּלָל בִּגְדֶל מַעֲלָתָם, וְאֵין מַפְלִיגִים בְּהַשָּׁגָתָם וּמַדְרֵגָתָם.

לָזֹאת הֱיוֹת שֶׁעֲזָרָנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאָנוּ מְפָלָטִין שֶׁל אֱמֶת, וְכֵיצַד אָנוּ יוֹדְעִים? כִּי אָנוּ עוֹסְקִים בְּפִדְיוֹן שְׁבוּיִים, אָנוּ נוֹסְעִים נְסִיעוֹת כָּל הַשָּׁנָה, יוֹם יוֹם וְלַיְלָה לַיְלָה, וּמְפִיצִים אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל לְלֹא הַפְסָקָה, וְלֹא מִתְעַיְּפִים, וּמְדַבְּרִים מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, מְגַלִּים אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, מוֹסְרִים נַפְשֵׁנוּ בַּעֲבוּר רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲזַי אָנוּ עוֹסְקִים בְּפִדְיוֹן שְׁבוּיִים, וְאִם־כֵּן אָנוּ יְכוֹלִים לָדַעַת מִי בֶּאֱמֶת בְּאַרְמוֹן הַמֶּלֶךְ, וְעוֹמֵד בְּקֶשֶׁר שֶׁל צַדִּיקִים.

וְאַף שֶׁבְּוַדַּאי יֶשְׁנָם שֶׁיְּדַבְּרוּ גַּם עַל זֶה, אֲבָל זֹאת סִפֵּר לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאֵין לָנוּ אֶלָּא דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל.

לָזֹאת, אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! מֵאַחַר שֶׁזָּכִינוּ לִהְיוֹת מֵהַחֲבְרַיָּא הַקְּדוֹשָׁה הָעוֹסֶקֶת בְּפִדְיוֹן שְׁבוּיִים, בֹּאוּ נַתְחִיל בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז, עַם יִשְׂרָאֵל מְאֹד צְמֵאִים לִדְבַר ה׳, מְאֹד רוֹצִים לְהִתְקָרֵב אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, בִּפְרָט שֶׁרוֹאִים אֶת טֻמְאַת בִּלְעָם הַמִּתְגַּבֶּרֶת בָּעוֹלָם, וּבִפְרָט הַגְּזֵרוֹת הַחֲדָשׁוֹת שֶׁיֶּשְׁנָן כְּהַיּוֹם, שֶׁזֶּהוּ מַבְהִיל עַל הָרַעְיוֹן. שִׁמּוּ שָׁמַיִם אֶת מִי עָשׂוּ ...?! עַד עַכְשָׁו כַּחֲמִשִּׁים שָׁנָה שֶׁלֹּא יָדְעוּ בְּבָתֵּי הַסֵּפֶר שֶׁלָּהֶם מַה זֶּה ״שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַוָ״ה אֱלֹקֵינוּ הַוָ״ה אֶחָד״, לְמִדּוּ אֶת הַיְלָדִים כְּפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, שֶׁאֵינָם יוֹדְעִים בִּכְלָל שֶׁנִּמְצָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. תְּתָאֲרוּ לְעַצְמְכֶם מַה יִּהְיֶה עַתָּה! עַד עַתָּה הָיְתָה אֲלִימוּת בְּכָל בָּתֵּי סְפָרִם, סַכִּינִים, רֶצַח, גְּנֵבוֹת, סַמִּים, סִיגָרִיּוֹת וּשְׁאָר מִינֵי לִכְלוּךְ, וּתְשַׁעֲרוּ בְּנַפְשְׁכֶם, מַה יִּהְיֶה עַכְשָׁו?! כְּשֶׁשָּׁמִים לְ... אֶחָד, שֶׁהוּא בְּוַדַּאי אֵינוֹ מְזֻרָע יִשְׂרָאֵל, כִּי אָדָם הַמֵּעֵז לְדַבֵּר כָּל־כָּךְ פָּתוּחַ נֶגֶד כָּל עַם יִשְׂרָאֵל וְנֶגֶד כָּל הַקָּדוֹשׁ לְעַם יִשְׂרָאֵל וְנֶגֶד הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, בְּוַדַּאי אֵינֶנּוּ מְזֻרָע יִשְׂרָאֵל, כִּי אֲפִלּוּ גּוֹי מִפַּחַד לְדַבֵּר נֶגְדּוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְאִם אֶחָד מְדַבֵּר כְּלַפֵּי שְׁמַיָּא, סִימָן שֶׁהוּא גָּרוּעַ מִגּוֹי. וְזֶה מַזְכִּיר אֶת הַסִּפּוּר, שֶׁהָיָה בְּחֶלֶם גֶּשֶׁר גָּדוֹל, אֲבָל הָיָה מָלֵא חוֹרִים וְדוֹקְרָנִים וּמִכְשׁוֹלִים, וּמִי שֶׁעָלָה עַל הַגֶּשֶׁר נָפַל וְשָׁבַר רַגְלוֹ, אוֹ רֹאשׁוֹ אוֹ יָדוֹ וְכוּ׳, וְנֶחְבַּל בְּאֵיזֶה אֵיבָר בְּגוּפוֹ. אֲזַי נִתְקַבְּצוּ כָּל אַנְשֵׁי חֶלֶם לְטַכֵּס עֵצָה. וְהֶחְלִיטוּ פֶּה אֶחָד, לִבְנוֹת תֵּכֶף־וּמִיָּד לְיַד הַגֶּשֶׁר בֵּית־חוֹלִים, שֶׁמִּי שֶׁרַק יִנְּזֵק — יִכָּנֵס לְבֵית־חוֹלִים. כְּמוֹ־כֵן אֶצְלֵנוּ זוֹ הָעֵצָה שֶׁעָשׂוּ, נָטְלוּ ... כָּזֶה, שֶׁאִם יַזִּיקוּ זֶה אֶת זֶה, יֵשׁ כְּבָר בֵּית־חוֹלִים שֶׁיּוּכְלוּ לְהִתְרַפֵּא בּוֹ, בִּמְקוֹם לְחַסֵּל אֶת כָּל הַמִּכְשׁוֹלִים, אֲזַי בָּנוּ עוֹד בָּתֵּי סֹהַר לְהַכְנִיס בָּהֶם אֶת כָּל הַפּוֹשְׁעִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן. וְזוֹ גְּזֵרָה נוֹרָאָה מְאֹד, וְאִם רַבֵּנוּ זַ״ל בָּכָה, כְּשֶׁרָאָה שֶׁעוֹמֶדֶת לִהְיוֹת גְּזֵרַת הַקָּנְטוֹנִיסְטִים, לָקַחַת אֶת הַיְלָדִים הַקְּטַנִּים וּלְהַעֲבִירָם עַל הַדָּת, וְאָמַר, שֶׁאִם הָיוּ לוֹ עוֹד כַּמָּה צַדִּיקִים, הָיָה יָכוֹל בְּיַחַד עִמָּהֶם לְבַטֵּל אֶת הַגְּזֵרָה הַזּוֹ. וְאָמַר: אָמְנָם דָּחִיתִי אוֹתָהּ כַּמָּה שֶׁיָּכֹלְתִּי, אֲבָל יוֹתֵר אֵינֶנִּי יָכוֹל... וּמַה נֹּאמַר

אָנוּ?! לֹא דַּי שֶׁכָּל־כָּךְ הַרְבֵּה יְלָדִים הֶעֱבִירוּ עַל הַדַּת, עוֹד מוֹסִיפִים בְּכֶפֶל כִּפְלַיִם.

רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר, שֶׁלִּפְנֵי הַהִתְגַּלּוּת שֶׁל מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ תִּהְיֶה כְּפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת בָּעוֹלָם מִן הַשָּׁמַיִם, אֲבָל אֲנִי בָּטוּחַ שֶׁהָאֲנָשִׁים שֶׁלִּי יִהְיוּ חֲזָקִים בֶּאֱמוּנָה (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן רכ). וְעַל זֶה אָנוּ צְרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים, שֶׁאָנוּ נִהְיֶה מֵאַנְשֵׁי רַבֵּנוּ זַ״ל.

מִי הֵם אַנְשֵׁי רַבֵּנוּ זַ״ל? אֵלּוּ שֶׁמִּתְבּוֹדְדִים בְּכָל יוֹם, אֵלּוּ שֶׁמְּשַׁתְּדְּלִים לְהָפִיץ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֵלּוּ שֶׁלּוֹמְדִים סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּכָל יוֹם, אֵין זֶה קַל, וְזֶה בָּא בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ הֲכִי גְּדוֹלָה, כַּמָּה שֶׁנִּבְנֶה וְנָקִים, בָּא זֶה לְעֻמַּת זֶה הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ, וּמַפִּיל וְהוֹרֵס, אֲבָל אָסוּר לָנוּ לְהִתְיָאֵשׁ, אֶלָּא לְהַמְשִׁיךְ פְּסִיעָה אַחַר פְּסִיעָה.

חַסְדֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, יֵשׁ לָנוּ קְהִלָּה בְּיַבְנְאֵל, וְשָׁם תִּבָּנֶה עִיר עַל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל עַל אַפָּם וַחֲמָתָם שֶׁל כָּל מִתְנַגְּדֵנוּ וְשׂוֹנְאֵינוּ, אַף שֶׁזֶּה נִרְאֶה כַּחֲלוֹם. בָּרוּךְ הַשֵּׁם יֵשׁ לָנוּ יוֹתֵר מִמֵּאָה מִשְׁפָּחוֹת הַגָּרוֹת שָׁם, וְיָכוֹלְנוּ לְהַרְאוֹת נִפְלָאוֹת, אַף שֶׁהַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם הָרָשָׁע מָסַר אוֹתָנוּ פְּעָמִים אֵין סְפוֹר, וְכֵן בְּעִנְיַן הַנִּשּׂוּאִים שֶׁל הַצְּעִירִים, אֲבָל יֵפֶל מַפָּלָה אַחַר מַפָּלָה, כְּדֶגֶמֶת בִּלְעָם הָרָשָׁע, אֲבָל אַל תַּחְשְׁבוּ שֶׁזֶּה קַל, אֶלָּא קָשֶׁה בִּמְאֹד מְאֹד, עַד כְּדֵי כָּךְ שֶׁהַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם עָזַב אֶת כָּל הָעוֹלָם וְלָקַח עַצְמוֹ עַל עַם יִשְׂרָאֵל, וְעָזַב אֶת כָּל עַם יִשְׂרָאֵל וְלָקַח אֶת עַצְמוֹ עַל הַחֲרֵדִים, וְעָזַב אֶת כָּל הַחֲרֵדִים וְלָקַח עַצְמוֹ עַל חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, וְעָזַב אֶת כָּל חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, וְלָקַח עַצְמוֹ עַל תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, וְעָזַב אֶת כָּל תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, וּבָא לְהִלָּחֵם עִמִּי פָּנִים אֶל פָּנִים.

חוֹשְׁבִים שֶׁיֵּשׁ לִי פֹּה מִכְבָּסָה, וְשׁוֹלְחִים אֵלַי יְלָדִים, וּמַה שֶּׁאֲנִי צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת, זֶה לְהַכְנִיסָם לִמְכוֹנַת הַכְּבִיסָה, לָשִׂים אַבְקַת כְּבִיסָה, לְכַוֵּן אֶת הַכַּפְתּוֹרִים, וּלְהַפְעִיל אֶת הַמְכוֹנָה, וְלָלֶכֶת לְנַפְשִׁי, וּכְבָר יִתְנַקֶּה הַכֹּל וְכוּ׳, מַקְסִימוּם אֶצְטָרֵךְ אַחַר־כָּךְ לְהַעֲבִיר אֶת הַ׳כְּבִיסָה׳ לַמְיַבֵּשׁ, וְתוּ לֹא. אֵינְכֶם יְכוֹלִים לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כַּמָּה צָרוֹת וְיִסּוּרִים וְעָגְמַת נֶפֶשׁ יֵשׁ לִי — רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יוֹדֵעַ. אֶת הָאֱמֶת אֹמַר

לָכֶם, כְּשֶׁאֲנִי מִסְתַּכֵּל לְאָחוֹר, אִם הָיִיתִי יוֹדֵעַ, שֶׁיִּהְיֶה כָּל־כָּךְ קָשֶׁה וְכָל־כָּךְ הַרְבֵּה בִּטּוּל תּוֹרָה וְעָגְמַת נֶפֶשׁ שֶׁיִּהְיוּ מִנַּת חֶלְקִי, לֹא הָיִיתִי נִכְנָס לְכָל הָעֵסֶק. הַהוֹרִים מְאֹד אֲדִישִׁים, לֹא אִכְפַּת לָהֶם כְּלוּם! רוֹצִים רַק שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל יַעֲזֹר וְיַעֲזֹר לָהֶם, וּמַה הֵם יַעֲזְרוּ לְרַבֵּנוּ זַ״ל?! הֵם אֲדִישִׁים. הַטּוֹבוֹת שֶׁאָנוּ מְקַבְּלִים מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, זֶה כָּל אָדָם צָרִיךְ לְהִסְתַּכֵּל עַל עַצְמוֹ; אִם בָּחוּר צָעִיר זוֹכֶה לִגְמֹר מֵאָה פְּעָמִים מַסֶּכֶת תַּעֲנִית — זוֹ הַצָּלָחָה גְּדוֹלָה מְאֹד. אִם בָּחוּר צָעִיר יָכוֹל לְהִתְחַתֵּן בְּקִדֻּשָּׁה וּבְטָהֳרָה, אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁזֶּה הֶשֵּׂג גָּדוֹל מְאֹד. אִם אַבְרֵכִים צְעִירִים זוֹכִים לִהְיוֹת הוֹרִים — זֶה הֶשֵּׂג גָּדוֹל, אֲשֶׁר בִּמְקוֹמוֹת אֲחֵרִים אֵין חוֹלְמִים וּמְתָאֲרִים כְּלָל. אֲבָל מָה אָנוּ עוֹשִׂים בִּשְׁבִיל רַבֵּנוּ זַ״ל? אַף אֶחָד אֵין מְעַנְיֵן אוֹתוֹ.

אֲנִי נִמְצָא בְּחוֹבוֹת עֲצוּמִים, הַמַּלְחִיצִים אוֹתִי מְאֹד. לֹא לָקַחְתִּי בִּשְׁבִילִי אֶת הַחוֹבוֹת, אִם רוֹאִים בַּיִת מְפֹאָר שֶׁנִּבְנָה הֵן בְּיַבְנְאֵל וְהֵן פֹּה בְּאַרְצוֹת־הַבְּרִית, זֶה רַק מַתָּנָה מֵהַשָּׁמַיִם, שֶׁזֶּה לְמַעְלָה מִדַּרְגַּת הַשָּׂבַע. רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר, אִם מְדַבְּרִים עַל מִישֶׁהוּ, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְלַקֵּט אֶת כָּל הַדִּבּוּרִים, וּבוֹנֶה מֵהֶם בִּנְיָן. וַאֲנִי יָכוֹל לְהָעִיד בַּאֲמִתָּתָם שֶׁל הַדְּבָרִים. לְדַאֲבוֹנִי הָרַב, בַּנְּרָאֶה חָטָאתִי מְאֹד, אַחֶרֶת לֹא הָיִיתִי מַטָּרָה לַחִצִּים שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, בְּשָׁעָה שֶׁאֲנִי מוֹסֵר נַפְשִׁי בִּשְׁבִיל מִישֶׁהוּ שָׁנָה, שְׁנָתַיִם, שָׁלֹשׁ וְכוּ׳, וְאַחַר־כָּךְ יֵצֵא וִידַבֵּר עָלַי כָּל דָּבָר אָסוּר?! אוֹ אֲפִלּוּ עָשִׂיתִי לוֹ פַּעַם אַחַת טוֹבָה, וְאַחַר־כָּךְ יוֹצֵא וּמְדַבֵּר עָלַי, וְאִם־כֵּן מֻכְרָח לִהְיוֹת, שֶׁאֲנִי חוֹטֵא... אֲבָל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יֵשׁ חֶשְׁבּוֹן אַחֵר, וְהוּא בּוֹנֶה לִי בִּנְיָן. הִנֵּה בָּנָה לִי פֹּה בִּנְיָן מְפֹאָר מְאֹד, וְכֵן עֲזָרַנִי לִבְנוֹת שְׁנֵי מִקְוָאוֹת, בֵּית־הַכְּנֶסֶת, וְיֶשְׁנָן הוֹצָאוֹת חַשְׁמַל, מַיִם וְכוּ׳, אָנוּ בּוֹנִים אוּלַם שִׂמְחוֹת, אֲבָל כֶּסֶף מְנַלָּן?! בָּא אֵיזֶה שְׁחִיק טַמְיָא עֲרָבִי, יִמַּח שְׁמוֹ, וְגָנַב מִמֶּנִּי מִלְיוֹן שֶׁקֶל, וְעָלָה לִי רַק לְהַתְחִיל אֶת פִּתְיחַת הַתֵּיק — חֲמִשָּׁה־עָשָׂר אֶלֶף שֶׁקֶל, וַעֲדַיִן אֵינֶנּוּ זָז כְּלוּם! וְזֶה יִקַּח בְּוַדַּאי שָׁנִים! וּבֵין כָּךְ נִכְנַסְתִּי בְּחוֹבוֹת, בִּשְׁבִיל מִי?! בִּשְׁבִיל יְלָדַי?! לֹא קָנִיתִי לָהֶם בָּתִּים, וְלֹא אֶקְנֶה לָהֶם בָּתִּים, כָּל אֶחָד יַעֲבֹד וִיבַקֵּשׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְתִהְיֶה לוֹ דִּירָה, לִי אֵין מֵהֵיכָן לָתֵת, בְּקִשְׁי אֲנִי יָכוֹל לְהַחֲזִיק אֶת

הַיִּשִׁיבָה, אִם הֱיִיתֶם רוֹאִים אֶת הַיְלָדִים — לֹא הֱיִיתֶם מַכִּירִים אוֹתָם, אֵילּוּ תְּנָאִים מְצַיְּנִים מְקַבְּלִים פֹּה, אֹכֶל מְצֻיָּן וְכוּ׳, אַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁהָיוּ רוֹצִים עוֹד וָעוֹד, אֲבָל אִם הָיִיתִי שׁוֹלְחָם לִישִׁיבוֹת אֲחֵרוֹת — הָיוּ מַעֲרִיכִים אֶת הַנְּתָן לָהֶם.

הַיּוֹצֵא מִדְּבָרֵינוּ, לוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ, שֶׁתִּהְיֶה עָלַי כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה מַחֲלֹקֶת וְצָרוֹת, לֹא הָיִיתִי נִכְנָס בְּכָל הָעֵסֶק. אֲנִי מִסְתַּכֵּל אֲחוֹרַנִּית, וַאֲנִי חוֹשֵׁב — מַה שָּׁוָה הָיְתָה לִי כָּל הַמְּסִירוּת נֶפֶשׁ, שֶׁאַחַר שֶׁאֲנִי מִתְחַנֵּן וּמְבַקֵּשׁ וְכוּ׳ עוֹד לוֹעֲגִים לִי בַּפָּנִים?! אֲנִי תָּקוּעַ בְּחוֹבוֹת, אֲנִי צָרִיךְ לְהַחֲזִיר לְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שִׁבְעִים אֶלֶף שַׂ״ח, לָוִיתִי וְאִם לֹא אֲשַׁלֵּם, אֲזַי אֶהְיֶה, חַס וְשָׁלוֹם, כְּדִבְרֵי דָּוִד הַמֶּלֶךְ (תְּהִלִּים לז, כא): ״לֹוֶה רָשָׁע וְלֹא יְשַׁלֵּם״. מִלְּבַד מַה שֶּׁאֲנִי חַיָּב לְזֶה עֶשֶׂר אֲלָפִים, לְזֶה עֶשְׂרִים, לְזֶה שִׁלְשִׁים וְכוּ׳, וְהָרְשִׁימָה אֲרֻכָּה, וַאֲנִי מֻכְרָח לוֹמַר לָכֶם — מַדּוּעַ הָיָה כְּדַאי לִי כָּל הָעִנְיָן? אֵיזֶנִּי יוֹדֵעַ! אִם הָיִיתִי יוֹדֵעַ, שֶׁפֹּה בְּיַבְנְאֵל אֶמְצָא אֶת הַסָּמֶךְ־מֵ״ם בְּעַצְמוֹ, כִּי זֶה מַה שֶּׁכָּתוּב בַּזֹּהַר, שֶׁיֵּשׁ סָמֶ״ךְ־מֵ״ם, זֶה אֲנִי מַאֲמִין שֶׁיֵּשׁ בְּרוּחָנִיּוּת סָמֶ״ךְ־מֵ״ם, אֲבָל שֶׁיִּתְגַּלֶּם וְיִתְגַּשֵּׁם הַס״מ בְּאִישׁ אֶחָד, וְיִמָּצֵא בְּיַבְנְאֵל, זֹאת לֹא תֵּאָרְתִּי וְלֹא שִׂעַרְתִּי, וְאִם הָיִיתִי מְשַׂעֵר — לֹא הָיִיתִי נִכְנָס בְּכָל זֶה, כִּי אָזַל כֹּחִי.

כָּתוּב אֵצֶל יַעֲקֹב אָבִינוּ (בְּרֵאשִׁית לב, כו): ״וַיַּרְא כִּי לֹא יוּכַל לוֹ״ — שָׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂו הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם, לָחַם עִם יַעֲקֹב, וְרָאָה שֶׁלֹּא יוּכַל לוֹ, כִּי יַעֲקֹב אָבִינוּ הָיָה חָזָק מִמֶּנּוּ, אֲזַי: ״וַיִּגַּע בְּכַף יֶרֶךְ יַעֲקֹב, וַתֵּקַע כַּף יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּהֵאָבְקוֹ עִמּוֹ״, אוֹמֵר הַזֹּהַר שְׁנֵי פְּשָׁטִים עַל כָּךְ: פְּשָׁט אֶחָד: נָתַן לוֹ מַכָּה בַּיְלָדִים, שֶׁיַּעֲקֹב אָבִינוּ הָיָה צָרִיךְ לְסִבֹּל מִילָדָיו, וְעָבַר עָלָיו מַה שֶּׁעָבַר: צָרַת דִּינָה, צָרַת יוֹסֵף, צָרַת שִׁמְעוֹן, צָרַת בִּנְיָמִין, וְזֶה הָיָה צַעַר רַב, שֶׁבָּכָה וּבִכָּה אֶת הַצָּרוֹת צְרוּרוֹת שֶׁהָיוּ מְנַת חֶלְקוֹ. וּפְשָׁט שֵׁנִי: כָּל הָעֲשִׁירִים, שֶׁהֵם תּוֹמְכֵי אוֹרַיְתָא, וְנִקְרָאִים יֶרֶךְ הָאָדָם, לֹא יִרְצוּ לְעָזְרוֹ. כָּל הַנְּדָבָנִים יִתְּנוּ לְכָל מִינֵי שְׁקָרִים וְלִיצָנוּת, אֲבָל לֹא אֶל הַקְּדֻשָּׁה, אֲשֶׁר מְגַחֵךְ הַדָּבָר עַד מְאֹד.

אֲבָל אִם אַתֶּם זוֹכְרִים, בְּשָׁעָה שֶׁהִתְחַלְתִּי לִבְנוֹת אֶת בֵּית־

הַמִּדְרָשׁ, לָקַחְתִּי אֶת הַשּׁוֹחֵט וַאֲמַרְתִּיו: בֹּא תִּשְׁחֹט לִי פֹּה תַּרְנְגוֹל, עַל הַשֶּׁטַח שֶׁאֲנִי רוֹצֶה לְהָקִים בֵּית־הַמִּדְרָשׁ, וְשָׁחַט. וַאֲנִי קַיַּמְתִּי שָׁם מִצְוַת כִּסּוּי הַדָּם. (זֹאת לֹא סִפַּרְתִּי עֲדַיִן לְאַף אֶחָד, וְאֵינֶנִּי יוֹדֵעַ אִם הַשּׁוֹחֵט זוֹכֵר), וְאָמַרְתִּי לוֹ: פֹּה יִבָּנֶה בֵּית־הַכְּנֶסֶת עֲנָקִי, פֹּה יִבָּנֶה אוּלַם שְׂמָחוֹת, אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁתַּגִּיעַ לִי עִם דָּם, אֲבָל אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּהְיֶה כִּסּוּי דָּם, שֶׁיְּכַסֶּה עַל דָּמִי שֶׁנִּשְׁפַּךְ כַּמַּיִם.

בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ, אָנוּ אוֹחֲזִים כְּבָר בַּקּוֹמָה הַשְּׁנִיָּה, הַקּוֹמָה הָרִאשׁוֹנָה גְּמוּרָה, עַד שֶׁלֹּא נְקַבֵּל רְשָׁיוֹן, וְיִהְיֶה לָנוּ אוּלַם שְׂמָחוֹת, וּבָרוּךְ הַשֵּׁם יַעֲשׂוּ הַרְבֵּה שְׂמָחוֹת, וּמֵעַל זֶה יִבָּנֶה בֵּית־הַכְּנֶסֶת, אֲבָל אֵין לָנוּ עֲדַיִן אִשּׁוּרִים, וְרָצוּ שֶׁנּוֹרִיד אֶת הַגַּג, וּבִמְקוֹם זֹאת, דָּרְשׁוּ לַעֲשׂוֹת חֲנִיָּה. וּבָנִינוּ שָׁם חֲנִיָּה, אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁאַף אֶחָד לֹא יֵחֶנֶה בַּסִּבּוּב, כִּי הֵם רוֹצִים לִבְדֹּק אוֹתָנוּ, אַף שֶׁאֵינֶנִּי חוֹשֵׁשׁ מֵהֶם, אֲבָל כְּדֵי לֹא לָתֵת עִילָה, עַל־כֵּן אֲבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לֹא לְהַחֲנוֹת עַתָּה לְכָל הַפָּחוֹת כְּחֹדֶשׁ יָמִים בַּסִּבּוּב, כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּהְיֶה לָהֶם סִבָּה לְהַאֲשִׁים אוֹתָנוּ. וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁיִּרְאוּ שֶׁאֵינֶנּוּ חוֹנִים שָׁם, אֲזַי נְקַבֵּל רְשָׁיוֹן לִבְנִיַּת הַבֵּית־הַכְּנֶסֶת. אֲבָל עַד אָז אֲנִי חַיָּב גֶּזֶמָאוֹת שֶׁל כֶּסֶף.

וְהִנֵּה אָנוּ עוֹרְכִים הַגְרָלָה, וְעָשִׂינוּ פִּנְקְסֵי הַגְרָלָה, כַּרְטִיס עוֹלֶה עֲשָׂרָה שְׁקָלִים, חֲצִי לוֹקְחִים לְפַרְנָסָה וְחֲצִי לְשַׁלֵּם אֶת הַחוֹבוֹת שֶׁל הַבְּנִיָּה, עַד יוֹם רִאשׁוֹן הַזֶּה הָיוּ אַרְבַּע־מֵאוֹת פִּנְקְסִים, וְהָעֲגְמַת נֶפֶשׁ וְהַצַּעַר וְהַיִּסּוּרִים שֶׁיֵּשׁ לִי, אֵינֶנִּי יָכוֹל לְתָאֵר לָכֶם. וְאִם אַתְחִיל לְסַפֵּר צָרוֹתַי, אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁיּוּכְלוּ לְחַבֵּר כַּמָּה כְּרָכִים. בְּיוֹם רִאשׁוֹן דִּבַּרְתִּי עִם הַנָּשִׂים, וְעָשִׂיתִי בֵּינֵיהֶן הִתְעוֹרְרוּת, וְהָיוּ סַךְ הַכֹּל כִּשְׁלֹשִׁים נָשִׁים, וְלָקְחוּ כְּמֵאָה וַחֲמִשִּׁים פִּנְקְסִים, אֲבָל הֵיכָן הַגְּבָרִים?! הֵיכָן אֲנַ"שׁ מְחוּץ לְיַבְנְאֵל?! נוֹתְרוּ מָאתַיִם חֲמִשִּׁים פִּנְקְסִים, אֲנִי מֻכְרָח לְחַסֵּל כָּל חוֹבוֹתַי, אֵינֶנִּי רוֹצֶה לָצֵאת מִזֶּה הָעוֹלָם עִם אֲגוֹרָה אַחַת חוֹב, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲנִי יָכוֹל לְהַגְבִּיהַּ יָדַי לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהֵן נְקִיּוֹת, לֹא לָקַחְתִּי מֵאַף אֶחָד אֲגוֹרָה, וְלֹא אֶקַּח מֵאַף אֶחָד. בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲנִי יָכוֹל לְהִתְפָּאֵר כְּלַפֵּי שְׁמַיָּא, שֶׁמִּתַּאֲוֹת מָמוֹן אֲנִי נָקִי, וְאֵין לִי אֵלֶיהָ שַׁיָּכוּת. אֲנִי שָׂקוּעַ בְּחוֹבוֹת וְלֹא בִּשְׁבִילִי, מִבַּחוּץ אַף אֶחָד לֹא יִתֵּן

לָנוּ, אָמַרְתִּי לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לֹא פַּעַם אַחַת, וְאֶחָזֹר עַל זֶה שׁוּב וָשׁוּב, מוֹהַרַנַ״תְ זַ״ל אָמַר, שֶׁאֵת הַקְּלוּיז בְּאוּמַן בָּנָה לֹא מִכֶּסֶף הָעֲשִׁירִים אֶלָּא מֵרְצוֹנוֹת הָעֲנִיִּים. הָיוּ לָהֶם רְצוֹנוֹת חֲזָקִים וּמִזֶּה נִבְנָה. כְּמוֹ־כֵן מַה שֶּׁבָּנִינוּ עַד כֹּה, הַמְּקֻוֶה, בֵּית־הַכְּנֶסֶת הַקָּיָם, הָאוּלָם שְׁמָחוֹת, הַכֹּל הָיָה מֵהָעֲנִיִּים, לָנוּ אַף אֶחָד אֵינוֹ רוֹצֶה לָתֵת, לָנוּ יֵשׁ רַק צָרוֹת וְיִסּוּרִים, וּמִשְׁפָּטִים! הִנֵּה קִבַּלְנוּ עֲשָׂרָה דוֹנָם, הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ, הִתְפָּאֵר שֶׁהוּא נָתַן לָנוּ אֶת הַדּוֹנָמִים הַלָּלוּ, אֲשֶׁר זֶהוּ שֶׁקֶר בִּיסוֹדוֹ. כִּי זֶה עָלָה לִי אִישִׁית שְׁלֹשָׁה בַּגַּ״צִים, כָּל בַּגַּ״ץ שִׁבְעַת אֲלָפִים דּוֹלָר, וְכָךְ הִצְלַחְנוּ. אָז הוּא נָתַן לָנוּ?! הוּא רַק מוֹסֵר אוֹתָנוּ וּמוֹסֵר אוֹתָנוּ. עוֹד בְּיוֹם חֲמִישִׁי מָסַר אוֹתָנוּ, וְזֹאת אֲנִי רַק נוֹתֵן דֻּגְמָא. עַל־כֵּן כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יִקַּח שְׁנֵי פִּנְקָסִים וְיִמְכְּרֵם, וְכָךְ בְּמֶשֶׁךְ שְׁבוּעַיִם אֵלּוּ אוּכַל לְכַסּוֹת אֶת כָּל חוֹבוֹתַי, וְתָבִינוּ שֶׁחוֹבוֹתַי הֵם בַּעֲבוּרְכֶם! מֻחֲמַת הַגְּנֵבָה שֶׁל הָעֲרָבִי, יִמַּח שְׁמוֹ. הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁהַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, אֲבָל אֲנִי חַיָּב לְפָרַע אֶת חוֹבוֹתַי וְכוּ׳. לְאֶחָד אֲנִי חַיָּב שִׁשִּׁים אֶלֶף שֶׁקֶל, לְאַחֵר אֲנִי חַיָּב שִׁבְעִים אֶלֶף שֶׁקֶל, עַל־כֵּן אֲבַקֵּשׁ וְאֶתְחַנֵּן מִכָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, מִי שֶׁרַק שׁוֹמֵעַ אוֹתִי עַכְשָׁו, שֶׁתִּקְחוּ שְׁנֵי פִּנְקְסֵי הַגְּרָלוֹת, עֲשָׂרָה שְׁקָלִים כָּל כַּרְטִיס הַגְּרָלָה, סַךְ הַכֹּל פָּחוֹת מֵחֹדֶשׁ וְיכוֹלִים לְמָכְרָם, וְזֶה יְחַסֵּל אֶת כָּל הַחוֹבוֹת, וְאֶהְיֶה לָכֶם אָסִיר תּוֹדָה מְאֹד. חֲבָל מְאֹד שֶׁאֲנִי צָרִיךְ לְדַבֵּר מִזֶּה, אַף פַּעַם לֹא בִּקַּשְׁתִּי כֶּסֶף, וְזֶה נֶגֶד טִבְעִי, וְזוֹ גַּם־כֵּן אַחַת מֵהַחֲרָטוֹת שֶׁיֵּשׁ לִי, חֲרָטָה גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד, אִם הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁאַגִּיעַ לְמַצָּב כָּזֶה שֶׁיַּעֲזְרוּ לִי — לֹא הָיִיתִי מַתְחִיל בָּזֶה. מֶה הָיָה חָסֵר לִי?!

הָיְתָה לִי דִּירָה שְׁכוּרָה ד׳ עַל ד׳, וְחֶדֶר קָטָן שֶׁשָּׁם יָשַׁבְתִּי וְלָמַדְתִּי, וְלֹא הָיָה לִי עֵסֶק עִם אַף אֶחָד, בָּאוּ בַּחוּרִים וְלֹא נָתְנוּ לִי לִישֹׁן, לֶאֱכֹל, לְדַבֵּר עִם יְלָדַי, הִפְקַרְתִּי אֶת בֵּיתִי וְדִבַּרְתִּי עִמָּהֶם — בְּוַדַּאי הֵם יוֹשְׁבִים וְשׂוֹמְעִים אֶת הַשִּׂיחָה, אֲבָל לֹא גִּלִּיתִי לְאַף אֶחָד שֶׁלֹּא הָיָה לִי אֲפִלּוּ לֶחֶם לֶאֱכֹל, הָלַכְתִּי לִצְדָקָה, הָלַכְתִּי מִבַּיִת לְבַיִת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, שֶׁאִם אֵין לָאָדָם, מֵתֵר לוֹ לֵילֵךְ לִצְדָקָה, לֹא הָיָה לִי מַמָּשׁ לָתֵת חֲתִיכַת לֶחֶם לִילָדַי, וְחָלָב לְהַשְׁקוֹתָם, וְלֹא בִּשְׁבִיל רֶכֶב אוֹ דִּירָה חִזַּרְתִּי עַל הַפְּתָחִים... הָיִיתִי חַיָּב לַמַּכֹּלֶת שִׁשִּׁים

דּוֹלָר, וּבָאתִי לִקְנוֹת אֹכֶל, וְתֵכֶף כְּשֶׁנִּכְנַסְתִּי בְּפִתְחוֹ צָעַק: לֹא, נַיִין! אֵין לָכֶם מַה לְּחַפֵּשׂ אֶצְלִי, לֹא אֶמְכֹּר לָכֶם (דָּבָר זֶה לֹא אוֹכַל לִשְׁכֹּחַ לְעוֹלָם). בְּכֵן, מֶה עָשִׂיתִי? בָּכִיתִי לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עַד שֶׁזִּמֵּן לִי דּוֹלָר, שְׁנַיִם וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְהָלַכְתִּי לַחֲנוּת אַחֶרֶת לִקְנוֹת לֶחֶם וְחָלָב לְיִלְדֵי לִשְׁבּוֹר רַעֲבוֹנָם. בָּשָׂר — שֶׁלֹּא לְדַבֵּר מִזֶּה, כִּי הָיִיתִי חַיָּב לָאִטְלִיז, וְלֹא הָיָה לִי פְּרוּטָה לְפָרְטָהּ. אֲבָל לֹא בִּקַּשְׁתִּי מֵאַף אָדָם. גָּרַתִּי בְּדִירָה בִּשְׁכִירוּת, בְּבַעֲלוּת חִילוֹנִי, וְהַחֹק אוֹמֵר, שֶׁאִם לֹא מְשַׁלְּמִים עַד הַחֲמִישִׁי לַחֹדֶשׁ, יְכוֹלִים לְטֹל אֶת כָּל הַתְּכוּלָה וּלְהַשְׁלִיכָהּ לָרְחוֹב, וְכֵן לְסַלֵּק אֶת הַדַּיָּרִים (הַיּוֹם הִשְׁתַּנָּה הַחֹק לְטוֹבַת הַדַּיָּרִים וְכוּ׳) וְכַמָּה אֲנָשִׁים נֶחֱלוּ רַק מֵחֲמַת זֹאת, שֶׁלָּקְחוּ אֶת כָּל מִשְׁפַּחְתָּם וְהִשְׁלִיכוּם הָרְחוֹבָה. וְעַד הַיּוֹם אֲנִי זוֹכֵר מִשְׁפָּחָה שֶׁל אַרְבָּעָה־עָשָׂר יְלָדִים, שֶׁאַב הַמִּשְׁפָּחָה קִבֵּל הֶתְקֵף לֵב וְנִפְטַר עַל הַמָּקוֹם, בָּרֵגַע שֶׁגֵּרְשׁוּ אוֹתָם הָרְחוֹבָה, מֵחֲמַת שֶׁלֹּא שִׁלְּמוּ שְׂכַר דִּירָה וְכוּ׳ וְכוּ׳. וְהִנֵּה אֲנִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לַחֹדֶשׁ, וְאֵין לִי פְּרוּטָה לְשַׁלֵּם שְׂכַר דִּירָה, וּמֶה הָיָה הַסְּכוּם? שְׁמוֹנִים וְשֶׁבַע דּוֹלָר. וּבָא כָּל יוֹם הַמַּשְׁכִּיר לְאַיֵּם עָלַי וְכוּ׳. בְּכֵן הָלַכְתִּי לְבֵית־הַכְּנֶסֶת, וּפָתַחְתִּי אֶת אֲרוֹן־הַקֹּדֶשׁ, וּבָכִיתִי לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁיְּרַחֵם עָלַי. וְהִנֵּה עָשָׂה עִמִּי נֵס, שָׁמַעְתִּי אֶת דֶּלֶת בֵּית־הַכְּנֶסֶת נִפְתַּחַת, אַזַי תֵּכֶף סָגַרְתִּי אֶת אֲרוֹן־הַקֹּדֶשׁ, וּפָתַחְתִּי גְּמָרָא, וְכִסִּיתִי פָּנַי שֶׁלֹּא יַכִּירֵנִי, וְכָךְ אָמַר לִי שָׁלוֹם, וְשָׁאַל לִשְׁלוֹמִי, וְאַחַר־כָּךְ אָמַר שֶׁמִּסְתּוֹבֵב עִם כֶּסֶף צְדָקָה כְּשִׁבּוּעַיִם, וְהַבֹּקֶר חָלַם חֲלוֹם, שֶׁיִּגַּשׁ לְבֵית־הַכְּנֶסֶת הַזֶּה, וּמִי שֶׁיִּמְצָא הָרִאשׁוֹן, יִתֵּן לוֹ אֶת הַכֶּסֶף, וֶהֱיוֹת שֶׁמָּצָא אוֹתִי, נָתַן לִי וְכוּ׳, וְנָתַתִּי לוֹ תּוֹדָה וְהָלַךְ לְדַרְכּוֹ. לָקַחְתִּי אֶת הַמַּעֲטָפָה, וְהָיָה בָּהּ תִּשְׁעִים דּוֹלָר, וְאִם־כֵּן נוֹתְרוּ לִי כִּשְׁנֵי דּוֹלָר וַחֲצִי לִקְנוֹת לְצָרְכֵי שַׁבָּת. אֲבָל אָמַרְתִּי לְעַצְמִי תֵּכֶף־וּמִיָּד, שֶׁלָּאו בְּכָל יוֹם מִתְרַחֵישׁ נֵסָא, וְעַל־כֵּן בִּקַּשְׁתִּי אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאֲזַכֶּה לִמְצֹא דִּירָה אַחֶרֶת, כִּי אֵינֶנִּי רוֹצֶה לָגוּר אֵצֶל רוֹצֵחַ שֶׁיְּאַיֵּם עָלַי שֶׁיַּשְׁלִיכֵנִי... וְאָמְנָם מָצָאתִי דִּירָה אַחֶרֶת שֶׁל יְהוּדִי חֲרֵדִי, וְהִמְתִּין בְּסַבְלָנוּת עַד סוֹף הַחֹדֶשׁ שֶׁאֲשַׁלֵּם שְׂכִירוּת. וְכֵן הָלַכְתִּי לְצָדָקָה וְקִבַּצְתִּי פְּרוּטָה לִפְרוּטָה עַד שֶׁיָּכֹלְתִּי לְשַׁלֵּם לוֹ וְכוּ׳.

וּכְשֶׁאֲנִי מִסְתַּכֵּל לְאָחוֹר, אֲנִי רוֹאֶה שֶׁבְּוַדַּאי הָיָה קָשֶׁה וָמָר, אֲבָל

לֹא כְּמוֹ שֶׁמָּר לִי עַכְשָׁו, מֵילָא, שֶׁכָּל בַּעַל עֲבֵרָה וּפִרְחָח מְדַבֵּר עָלַי, כָּל אֶחָד שֶׁעָבַר עַל כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, יוֹרֵק מִפִּיו הַטָּמֵא כָּל מִינֵי לִכְלוּךְ וָזֶבֶל — מִזֶּה כְּבָר אֵינֶנִּי מְדַבֵּר, אֲבָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁמְּסַרְתִּי נַפְשִׁי בִּשְׁבִילָם! מָסַרְתִּי נַפְשִׁי בִּשְׁבִיל יַלְדֵיהֶם! וַאֲנִי נִמְצָא בִּמְצוּקָה גְּדוֹלָה מְאֹד, כִּי אוֹי וַאֲבוֹי לִי אִם אֵצֵא מִזֶּה הָעוֹלָם וְלֹא אֲשַׁלֵּם אֶת הַחוֹבוֹת לְאֵלּוּ שֶׁאֲנִי חַיָּב לָהֶם. יְהוּדִי עוֹמֵד לִבְנוֹת בִּנְיָן, וְהוּא בְּאֶמְצַע בִּנְיָה, וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהַמְשִׁיךְ כִּי אֲנִי חַיָּב לוֹ. לָזֹאת אֲבַקֵּשׁ מִכָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, מִי שֶׁרַק יָכוֹל, יַעֲשֶׂה לִי חֶסֶד גָּדוֹל, יִקַּח שְׁנֵי פִּנְקְסֵי הַגְרָלוֹת וְיִמְכְּרֵם, וְכָךְ אוּכַל לָצֵאת מִכָּל הַחוֹבוֹת, וּבִזְכוּת זֶה יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לָכֶם, שֶׁלֹּא תִּצְטָרְכוּ לְהַגִּיעַ לְחוֹבוֹת, לֹא תִּצְטָרְכוּ לְהַגִּיעַ לְצָרוֹת, וְשֶׁאַתֶּם לֹא תַּעַבְרוּ אֶת הַסֵּבֶל שֶׁאֲנִי סָבַלְתִּי, וְיִהְיֶה לָכֶם נַחַת מִיַּלְדֵיכֶם, וְתוּכְלוּ לְחַתְּנָם בְּגִיל צָעִיר כְּמוֹ שֶׁאֲנִי רוֹצֶה. מֵילָא, גַּם עַל זֶה יֵשׁ עָלַי מַחֲלֹקֶת גְּדוֹלָה מְאֹד, יֵשׁ לִי הַרְבֵּה עֶגְמַת נֶפֶשׁ, הַרְבֵּה בְּזָיונוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים, אֲבָל אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁעָשִׂיתִי זֹאת בְּתֹם לֵב, רָצִיתִי לַעֲזֹר לִבְנוֹת הַתִּיכוֹן וְלַבַּחוּרִים בִּישִׁיבָתִי, הִבְטַחְתִּי לְכֻלָּם, אֲבָל עַתָּה אֲנִי סוֹבֵל מִזֶּה סֵבֶל גָּדוֹל מְאֹד, אַף אֶחָד אֵינוֹ יוֹדֵעַ מִכָּךְ, אֲבָל אֲנִי אֶת שֶׁלִּי עָשִׂיתִי.

וְעַתָּה אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם מְאֹד מְאֹד, שֶׁתִּקְחוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי וְתַכְנִיסוּ אֶל לִבְּכֶם, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי, וְנִשְׁמַע כְּבָר בִּישׁוּעָתָן וּבִגְאֻלָּתָן שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל.

וַאֲנִי חוֹזֵר וּמַדְגִּישׁ, אִם הָיוּ לִי עֶשֶׂר נָשִׁים וַעֲשָׂרָה גְּבָרִים שֶׁהָיוּ מִתְאַחֲדִים יַחַד, וְעוֹזְרִים אֶחָד לַשֵּׁנִי וּמְקֻשָּׁרִים בְּיַחַד, אִם הָיוּ עֲשָׂרָה זוּגוֹת צְעִירִים, שֶׁהָיוּ מִתְאַחֲדִים יַחַד בָּאֵשׁ וּבַמַּיִם, אִם הָיוּ עֲשָׂרָה בַּחוּרִים צְעִירִים שֶׁהָיוּ מִתְאַחֲדִים בְּיַחַד בָּאֵשׁ וּבַמַּיִם, אִם הָיוּ עֶשֶׂר בְּנוֹת הַתִּיכוֹן שֶׁהָיוּ מִתְאַחֲדוֹת, אֲנִי מַבְטִיחָכֶם שֶׁהֲיֵינוּ יְכוֹלִים לִפְעֹל נִפְלָאוֹת, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְרַחֵם שֶׁבֶּאֱמֶת נִזְכֶּה לָזֶה!

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקל.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר דְּבָרִים, ג׳ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הָרַב הַצַּדִּיק ... גֵּרוּ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתַּבְכֶם.

אַתֶּם צְרִיכִים לִזְכֹּר מַה שֶּׁכָּתוּב בַּזֹּהַר (מִשְׁפָּטִים צד:): תָּא חֲזֵי בַּר נַשׁ כַּד אִתְיְלִיד יַהֲבִין לֵיהּ נַפְשָׁא, מִסְטְרָא דִּבְעִירָא מִסְטְרָא דְּדַכְיוּ, מִסְטְרָא דְּאִלֵּין דְּאִתְקְרוּן אוֹפַנֵּי הַקֹּדֶשׁ, וָכָה יַתִּיר יַהֲבִין לֵיהּ רוּחָא מִסְטְרָא דְּחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, וָכָה יַתִּיר יַהֲבִין לֵיהּ נְשָׁמְתָא מִסְטְרָא דְּכֻרְסַיָּא, וּתְלַת אִלֵּין אִינּוּן, אַמָּה עֶבֶד וְשִׁפְחָה דְּבָרְתָא דְּמַלְכָּא. וָכָה יַתִּיר יַהֲבִין לֵיהּ נַפְשָׁא בְּאֹרַח אֲצִילוּת, מִסְטְרָא דְּבַת יְחִידָה, וְאִתְקְרִיאַת אִיהִי בַּת מֶלֶךְ, וָכָה יַתִּיר, יַהֲבִין לֵיהּ רוּחָא דַּאֲצִילוּת מִסְטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְאִקְרֵי בֵּן לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (דְּבָרִים יד, א): ״בָּנִים אַתֶּם לַה׳ אֱלֹקֵיכֶם״, וָכָה יַתִּיר, יַהֲבִין לֵיהּ נְשָׁמְתָא מִסְטְרָא דְּאַבָּא וְאִמָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית ב, ז): ״וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים״, מַאי חַיִּים? אֶלָּא אִינּוּן י״ה, דְּעַלַיְהוּ אִתְמַר (תְּהִלִּים קנ, ו): ״כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל י״ה״, וְאִשְׁתָּלִים בֵּיהּ יהו״ה. וָכָה יַתִּיר יַהֲבִין לֵיהּ יהו״ה בְּשִׁלּוּמוֹ דְּאַתְוָן יו״ד ה״א וא״ו ה״א, דְּאִיהוּ אָדָ״ם בְּאֹרַח אֲצִילוּת דְּעַיְלָא, וְאִתְקְרִי בִּדְיוֹקְנָא דְּמָאנֵיהּ, וַעֲלֵה אִתְמַר (בְּרֵאשִׁית א, כח): ״וּרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם״ וְגוֹ׳, וְהַאי אִיהוּ שׁוּלְטָנוּתֵיהּ בְּכָל רְקִיעִין, וּבְכָל אוֹפַנִּים וּשְׂרָפִים וְחַיָּוֹן, וּבְכָל חֵילִין וְתוּקְפִין דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא וְכוּ׳; וְאֶל כָּל זֶה זוֹכִים רַק עַל־יְדֵי שִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ — תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, שֶׁזֶּה מַפְתֵּחַ בַּחֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב, וְזֶה הַגִּלּוּי שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ זַ״ל לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ. וְקִבַּלְנוּ אֶת זֶה מַתָּנָה מִמֶּנּוּ, וּמְשִׂיחַ צִדְקֵנוּ יַכְנִיס אֶת זֶה בָּעוֹלָם, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה כְּדֶרֶךְ כְּבוֹשָׁה לָרַבִּים, וַאֲפִלּוּ אֻמּוֹת הָעוֹלָם יִתְנַהֲגוּ בָּזֶה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (צְפַנְיָה ג, ט): ״כִּי אָז אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שָׂפָה בְרוּרָה לִקְרֹא כֻּלָּם בְּשֵׁם הַוָ״ה לְעָבְדוֹ שְׁכֶם אֶחָד״; וְלָכֵן

אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ לָמָּה אַתֶּם שׁוֹאֲלִים שְׁאֵלוֹת עַל כָּל עִנְיַן שֶׁל הִתְבּוֹדְדוּת, שֶׁזֶּה שַׁיָּךְ לַהֲמוֹן עָם וְכוּ׳ וְכוּ׳, אַדְרַבָּה זֶה שַׁיָּךְ לְכֻלָּם, וְכָל הַמַּדְרֵגוֹת וְהַהַשָּׂגוֹת וְכוּ׳, לֹא בָּאוֹת לָאָדָם אֶלָּא עַל־יְדֵי זֶה, כִּי בְּלִי הִתְבּוֹדְדוּת, אָדָם הוּא מְבֹהָל וּמְבֻלְבָּל לְגַמְרֵי, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן רכח): בְּרַבַּאי נִמְצָאִים כְּשֵׁרִים, אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵין לָהֶם הִתְבּוֹדְדוּת, אֲבָל אֲנִי קוֹרֵא אוֹתָם ״פְּלֵייטִיס״ מְבֹהָלִים וּמְבֻלְבָּלִים. וּפִתְאֹם כְּשֶׁיָּבוֹא מָשִׁיחַ וְיִקָּרֵא אוֹתָם, יִהְיוּ מְעֻרְבָּבִים וּמְבֻלְבָּלִים. אֲבָל אֲנַחְנוּ נִהְיֶה דּוֹמִים כְּמוֹ הָאָדָם אַחַר הַשָּׁנָה, שֶׁדַּעְתּוֹ נוֹחָה וּמְיֻשֶּׁבֶת הֵיטֵב, כֵּן תִּהְיֶה דַּעְתֵּנוּ נוֹחָה וּמְיֻשֶּׁבֶת עָלֵינוּ בְּלִי מְהוּמָה וּבִלְבּוּל וְכוּ׳.

וְרַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ בְּפֵרוּשׁ (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן קנד), שֶׁעִקַּר מַה שֶּׁהִגִּיעַ לְמַדְרֵגָתוֹ, הוּא רַק עַל־יְדֵי עִנְיַן פְּרָאסְטִיק (פְּשִׁיטוּת), שֶׁהָיָה מְדַבֵּר הַרְבֵּה, וּמְשִׂיחַ הַרְבֵּה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, וְאָמַר תְּהִלִּים הַרְבֵּה בְּפְשִׁיטוּת, וְעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא הִגִּיעַ לְמַה שֶּׁהִגִּיעַ, וְאָמַר: אִם הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲשֶׂה מִמֶּנִּי מַה שֶּׁאֲנִי עַתָּה, דְּהַיְנוּ חִדּוּשׁ כָּזֶה, הָיִיתִי עוֹשֶׂה בְּיוֹם אֶחָד מַה שֶּׁעָשִׂיתִי בְּשָׁנָה כֻּלָּהּ (כְּלוֹמַר שֶׁהָיָה מְזֻדָּרֵז כָּל־כָּךְ בַּעֲבוֹדָתוֹ עַד שֶׁמַּה שֶּׁהָיָה עוֹשֶׂה וְעוֹבֵד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּשָׁנָה כֻּלָּהּ הָיָה עוֹשֶׂה בְּיוֹם אֶחָד), וְהָיָה מִתְגַּעְגֵּעַ מְאֹד אַחַר מַעֲלַת הָעֲבוֹדָה שֶׁל פְּרָאסְטִיק (פְּשִׁיטוּת) בֶּאֱמֶת, וְאָמַר: אַי אַי פְּרָאסְטִיק. גַּם אָמַר, שֶׁדִּבֵּר עִם כַּמָּה צַדִּיקִים גְּדוֹלִים, וְאָמְרוּ גַּם־כֵּן שֶׁלֹּא הִגִּיעוּ לְמַדְרֵגָתָם, כִּי אִם עַל־יְדֵי עִנְיַן פְּרָאסְטִיק, שֶׁעָסְקוּ בַּעֲבוֹדָתָם עֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה בְּהִתְבּוֹדְדוּת וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ וְכוּ׳, וְעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא הִגִּיעוּ לְמַה שֶּׁהִגִּיעוּ.

אֲקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁתָּבִינוּ דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקלא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר דְּבָרִים, ג׳ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַתַּלְמִיד ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי שָׂמֵחַ, שֶׁעָבְרָה הַשָּׁנָה וְהִצְלַחְתָּ בַּלִּמּוּדִים, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתַּעֲשֶׂה חַיִל, וְתַעֲלֶה מַעְלָה מַעְלָה בְּתוֹרָה וְיִרְאַת שָׁמַיִם, וְהוֹרֶיךָ וּמוֹרֶיךָ יִרְווּ מִמְּךָ רֹב נַחַת דִּקְדֻשָּׁה.

זָכוֹר תִּזְכֹּר, שֶׁעַל־יְדֵי הִתְנַהֲגוּתְךָ הַיָּפָה, תְּקַדֵּשׁ אֶת שֵׁם שָׁמַיִם בָּרַבִּים. וְלָכֵן רְאֵה לְהִתְנַהֵג לְאוֹת וּלְמוֹפֵת, כַּאֲשֶׁר רָאוּי לְתַלְמִיד תַּלְמוּד־תּוֹרָה ״יַלְדֵי חֵן״.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתִּשָּׂא חֵן בְּעֵינֵי כָּל רוֹאֶיךָ, וְתַצְלִיחַ דַּרְכְּךָ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקלב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר דְּבָרִים, ג׳ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... שֶׁיִּחְיוּ נָצַח.

לָכֵן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתַּבְכֶם בְּעֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, רַק רְאוּ לְהִתְחַזֵּק, כִּי סוֹף כָּל סוֹף הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל: יֵשׁ עִנְיָן שֶׁהַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה.

אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לִשְׁלֹחַ לְךָ הַשָּׁבוּעַ עוֹד שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה קוּנְטְרֵסִים שֶׁמְּדַבְּרִים מִקְּדֻשַּׁת וּמַעֲלַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְתוּכַל לְהַדְפִּיס סֵפֶר ״אוֹצַר רֹאשׁ הַשָּׁנָה״, רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, וּכְמוֹ

שֶׁרָאִיתָ נְסִים נִגְלִים עַד עַכְשָׁו בְּקֶשֶׁר לַדִּירָה, כְּמוֹ־כֵן עוֹד תִּזְכֶּה לִרְאוֹת הַרְבֵּה נְסִים גְּלוּיִים עַד שֶׁתִּגָּמֵר כָּל הַדִּירָה.

אוֹדוֹת הַנְּסִיעָה לְאוּמַן, עַל־יְדֵי ... זֶה פָּשׁוּט שֶׁהוּא הָלַךְ אֶל הַחֶבְרָה בְּעַצְמָהּ שֶׁמּוֹכֶרֶת כַּרְטִיסִים לְ... וּלְ... וְהֵם מוּכָנִים לְמָכֹר לוֹ אֶלֶף כַּרְטִיסִים בְּמְחִיר הַקֶּרֶן, וְעַל־כֵּן הַנַּ״ל הֵם מְאֹד מְאֹד בְּכַעַס עָלָיו, שֶׁמַּפְסִיד לָהֶם מִכָּל כַּרְטִיס עֶרֶךְ שֶׁל 80־70 דּוֹלָר.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ אִם יֵשׁ אֵילּוּ חֲדָשׁוֹת.

כג תקלג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר דְּבָרִים, ג׳ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

כְּשֶׁתְּדַבֵּר הַיּוֹם עִם ... תְּדַבֵּר בְּחָכְמָה גְּדוֹלָה וְכוּ׳, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַכְנִיס לְךָ דִּבּוּרִים אֵיךְ לְדַבֵּר עִמּוֹ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יַחֲשֹׁב שֶׁאֲנִי אָץ וְרָץ אַחַר הַשִּׁדּוּךְ, וּכְאִלּוּ אֵין לִי עֵצָה אַחֶרֶת רַק הוּא, וְכֵן תִּשְׁמֹר לְדַבֵּר רַק כְּאִלּוּ הַיָּזְמָה בָּאָה מִמְּךָ.

תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁתִּגָּמֵר אִתּוֹ רְאֵה לִהְיוֹת בְּקֶשֶׁר עִמִּי, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יוֹלִיךְ אוֹתְךָ עַל דֶּרֶךְ הַנְּכוֹנָה, וְכֵן תְּחַזֵּק הַרְבֵּה אֶת ... שֶׁלֹּא יִדְאַג, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְמַלֵּא אֶת מִשְׁאֲלוֹת לִבּוֹ לְטוֹבָה תָּמִיד.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ מִמְּךָ...

כג תקלד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר דְּבָרִים, ד׳ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן עג): אֲמִירַת תְּהִלִּים מְסֻגָּל לִתְשׁוּבָה, וּמְקַשְּׁרוֹ אֶל הָאוֹת וְהַשַּׁעַר הַשַּׁיָּךְ לְשׁוֹרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ; וְלָכֵן הִגִּיעַ הַזְּמַן, שֶׁתַּתְחִיל לוֹמַר בְּכָל יוֹם תְּהִלִּים, וּמִי יִתֵּן, שֶׁתַּתְחִיל בְּיוֹם רִאשׁוֹן אֶת סֵפֶר תְּהִלִּים, וּתְסַיְּמוֹ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, כָּךְ בְּכָל שָׁבוּעַ תִּגְמֹר אֶת כָּל סֵפֶר תְּהִלִּים, וְזֶה יָבִיא לְךָ הַרְבֵּה יְשׁוּעוֹת וְנִסִּים נִגְלִים. ״אַשְׁרֵי מִי שֶׁגּוֹמֵר בְּכָל יוֹם וָיוֹם תְּהִלִּים, וְכָךְ גּוֹמֵר כָּל שָׁבוּעַ אֶת כָּל סֵפֶר תְּהִלִּים״, אֲנִי מְקַוֶּה שֶׁתְּצַיֵּת אוֹתִי וְלֹא תִּתְחָרֵט.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תקלה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר דְּבָרִים, ד׳ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה לִהְיוֹת חָזָק וְאַמִּיץ מְאֹד, וְלֹא לְהִשָּׁבֵר מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, וּבִפְרָטִיּוּת כְּשֶׁאֶחָד טָמֵא מְדַבֵּר עָלֶיךָ וְכוּ׳, דַּע לְךָ שֶׁהוּא נוֹאֵף וּבָא עַל אֵשֶׁת אִישׁ, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (תַּעֲנִית ז:): כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עַזּוּת, בְּיָדוּעַ שֶׁעָבַר עַל אֵשֶׁת אִישׁ; וְלָכֵן אַל תִּתְפַּעֵל מֵעַז פָּנִים אֶחָד שֶׁמֵּעֵז לְהַעֲלִיל עָלֶיךָ עֲלִילוֹת דָּם כָּאֵלּוּ וְכוּ׳. וְלָכֵן שְׁתֹק, שְׁתֹק! וְאַל תָּשִׁיב לְמְחָרְפֶי וְלִמְבַזֵּי נַפְשְׁךָ דָּבָר וְכוּ׳, וּבִזְכוּת זֶה יִמְחֹל לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל הַכֹּל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תקלו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר דְּבָרִים, ד׳ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתִּתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם. וּמוֹהַרְנַ״ת זַ״ל אָמַר פַּעַם: כָּל כַּפִּית שֶׁל הִתְעוֹרְרוּת, צְרִיכִים צַלַּחַת מְלֵאָה שֶׁל הִתְחַזְּקוּת כְּפִי מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד.

וְלָכֵן אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתִּתְחַזֵּק לִמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ עַל מִדַּת הַשִּׂמְחָה, כִּי דַּע לְךָ, שֶׁשִּׂמְחָה זוֹ הַמַּדְרֵגָה הֲכִי עֶלְיוֹנָה שֶׁאָדָם צָרִיךְ לִזְכּוֹת אֵלֶיהָ, כִּי כָּךְ אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־ מִדּוֹת, אוֹת שִׂמְחָה, סִימָן א׳): כְּשֶׁאָדָם עוֹשֶׂה מִצְוָה בְּשִׂמְחָה, בְּיָדוּעַ שֶׁלִּבּוֹ שָׁלֵם עִם אֱלֹקָיו, וְאֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁרוּיָה רַק הַשִּׂמְחָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דִּבְרֵי הַיָּמִים־א׳ טז, כז): ״עֹז וְחֶדְוָה בִּמְקוֹמוֹ״, וּמוּבָא בַּזֹּהַר (תְּצַוֶּה קפד:): תָּא חֲזֵי עָלְמָא תַּתָּאָה קַיְמָא לְקַבְּלָא תְּדִיר [בּוֹא וּרְאֵה הָעוֹלָם הַזֶּה עוֹמֵד לְקַבֵּל תָּמִיד], וְהוּא אִקְרֵי אֶבֶן טָבָא [וְהוּא נִקְרָא אֶבֶן טוֹב, כְּמוֹ אֶבֶן מוֹשֶׁכֶת שְׁנִקְרֵאת מַגְנֵט], וְעָלְמָא עִלָּאָה לֹא יָהִיב לֵיהּ, אֶלָּא כְּגַוְנָא דְּאִיהוּ קַיְמָא [וְהָעוֹלָם הַבָּא לֹא נוֹתֵן, אֶלָּא כְּמוֹ שֶׁמְּכִינִים אֶת עַצְמוֹ מִלְּמַטָּה], אִי אִיהוּ קַיְמָא בְּנָהִירוּ דְּאַנְפִּין מִתַּתָּא [אִם נִמְצָאִים תָּמִיד בְּפָנִים שְׂמֵחוֹת מִלְּמַטָּה], כְּדֵין הֲכִי נַהֲרִין לֵיהּ מֵעֵילָּא [כָּךְ מְאִירִים לוֹ מִלְּמַעְלָה אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת וְכוּ׳], וְאִי אִיהוּ קַיְמָא בַּעֲצִיבוּ [אֲבָל אִם אָדָם עוֹמֵד בְּעַצְבוּת וּבְמָרָה שְׁחוֹרָה], יָהֲבִין לֵיהּ דִּינָא בְּקַבְּלֵיהּ [אֲזַי מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ דִּינִים], כְּגַוְנָא דָּא (תְּהִלִּים ק, ב): ״עִבְדוּ אֶת יְהוָ״ה בְּשִׂמְחָה״, חֶדְוָה דְּבַר נַשׁ מָשִׁיךְ לְגַבֵּיהּ חֶדְוָה אַחֲרָא עִלָּאָה [הַשִּׂמְחָה שֶׁל אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, מַמְשֶׁכֶת עָלָיו שִׂמְחָה מֵעוֹלָם הַבָּא], הָכִי נַמִּי הַאי עָלְמָא תַּתָּאָה, כְּגַוְנָא דְּאִיהִי אִתְעָרַת הָכִי אַמְשִׁיךְ מִלְּעֵילָּא [כָּךְ הוּא הָעוֹלָם הַזֶּה, כְּפִי שֶׁאָדָם מִתְנַהֵג בְּזֶה הָעוֹלָם, כָּךְ מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ מֵעוֹלָם הַבָּא], וְלָכֵן כְּשֶׁאָדָם רַק בְּשִׂמְחָה, וּמַכְרִיחַ אֶת עַצְמוֹ כָּל הַכֹּחוֹת לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ שִׂמְחָה מֵעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים. וְלָכֵן אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, וְאַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מַה שֶּׁעוֹבֵר — צָרוֹת וְיִסּוּרִים, מְרִירוּת וּמַכְאוֹבִים, תִּשְׁתַּדֵּל לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עִם כָּל הַכֹּחוֹת, וְאָז

תִּרְאֶה שֶׁכָּל מַזָּלְךָ יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה. הַלְוַאי שֶׁתַּכְנִיס אֶת הַדִּבּוּרִים הָאֵלּוּ בְּלִבְּךָ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תקלז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר דְּבָרִים, ה׳ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּעִנְיַן בִּנְךָ וְכוּ׳, זְכֹר מַה שֶּׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (קִדּוּשִׁין פב:): רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, לְעוֹלָם יְלַמֵּד אָדָם אֶת בְּנוֹ אֻמָּנוּת נְקִיָּה וְקַלָּה, וְיִתְפַּלֵּל לְמִי שֶׁהָעשֶׁר וְהַנְּכָסִים שֶׁלּוֹ, שֶׁאֵין אֻמָּנוּת שֶׁאֵין בָּהּ עֲנִיּוּת וַעֲשִׁירוּת, שֶׁלֹּא עֲנִיּוּת מִן הָאֻמָּנוּת, וְלֹא עֲשִׁירוּת מִן הָאֻמָּנוּת, אֶלָּא הַכֹּל לְפִי זְכוּתוֹ. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: רָאִיתָ מְיֻמֶּיךָ חַיָּה וָעוֹף שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אֻמָּנוּת, וְהֵן מִתְפַּרְנְסִין שֶׁלֹּא בְּצַעַר, וַהֲלֹא לֹא נִבְרְאוּ אֶלָּא לְשַׁמְּשֵׁנִי, וַאֲנִי נִבְרֵאתִי לְשַׁמֵּשׁ אֶת קוֹנִי, אֵינוֹ דִּין שֶׁאֶתְפַּרְנֵס שֶׁלֹּא בְּצַעַר, אֶלָּא שֶׁהֳרֵעוֹתִי מַעֲשַׂי, וְקִפַּחְתִּי אֶת פַּרְנָסָתִי; וְלָכֵן אִם אֵין לוֹ חֵשֶׁק לִלְמֹד, תְּלַמֵּד אוֹתוֹ אֻמָּנוּת, וְיִתְפַּרְנֵס בְּכָבוֹד, וְיִהְיֶה לְךָ הַרְבֵּה נַחַת מִמֶּנּוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תקלח.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר דְּבָרִים, ו׳ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזָּרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתִּשְׁתַּדֵּל מְאֹד מְאֹד לִלְמֹד בְּכָל יוֹם אֶת הַדַּף הַיּוֹמִי, כִּי דַּף גְּמָרָא בְּיוֹם זֶה חִיּוּת לְהַנֶּפֶשׁ, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁחָזָק בִּלְמוּד דַּף גְּמָרָא בְּכָל יוֹם, שֶׁזֶּה יִשְׁמֹר אוֹתוֹ מִכָּל רַע, וַיַּמְשִׁיךְ עָלָיו אֶת הָאַרְבָּעָה מַלְאֲכֵי הַשְּׁמִירָה, שֶׁהֵם רָאשֵׁי תֵּבוֹת גְּ׳מָ׳רָ׳א׳: גַּ׳בְרִיאֵל, מִ׳יכָאֵל, רְ׳פָאֵל, א׳וּרִיאֵל, וַאֲפִלּוּ רַק בְּגִרְסָא לִגְרֹס אֶת הַדַּף, זֶה יִתֵּן לְךָ סִפּוּק נַפְשִׁי מְאֹד, וַאֲפִלּוּ לִלְמֹד בְּלִי הֲבָנָה, זֶה יַעֲזֹר לְךָ, כִּי חֲבָל עַל כָּל יוֹם שֶׁעוֹבֵר בְּלִי לִמּוּד דַּף גְּמָרָא, שֶׁזֶּה שְׁמִירָה לָאָדָם, וּמַדְבִּיק אוֹתוֹ אֶל הָאוֹר אֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא. וְאִי אֶפְשָׁר לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הַזְּכוּת שֶׁל אָדָם, שֶׁגּוֹרֵס וְלוֹמֵד בְּכָל יוֹם דַּף גְּמָרָא, שֶׁאָז מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ צֶלֶם אֱלֹקִים, וְלָכֵן תִּהְיֶה חָזָק מְאֹד מְאֹד בַּעֲבוֹדָה הַקְּדוֹשָׁה הַזּוֹ — לִלְמֹד דַּף גְּמָרָא אֲפִלּוּ בְּגִרְסָא, כִּי כָּךְ אָמְרוּ חַכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֲבוֹדָה זָרָה יט.): לְעוֹלָם לִיגְרִיס אִינִישׁ, וְאַף עַל גַּב דִּמְשַׁכַּח, וְאַף עַל גַּב דְּלֹא יָדַע מַאי קָאָמַר, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים קיט, כ): ״גָּרְסָה נַפְשִׁי לְתַאֲבָה״, וּמוּבָא בַּזֹּהַר (קְדוֹשִׁים פה:): וּמַאן דְּתֵיאוּבְתֵּיהּ לְמִלְּעֵי בְּאוֹרַיְתָא [וּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ רָצוֹן לִלְמֹד תּוֹרָה], וְלֹא אַשְׁכַּח מַאן דְּיוֹלִיף לֵיהּ [וְלֹא מוֹצֵא מִי שֶׁיְּלַמֵּד אוֹתוֹ], וְהוּא בִּרְחִימוּתָא דְּאוֹרַיְתָא לָעֵי בָּהּ [וְהוּא מֵרֹב אַהֲבָה לוֹמֵד תּוֹרָה], וּמְגַמְגֵּם בָּהּ בִּגְמְגּוּמָא דְּלֹא יָדַע. [וּמְגַמְגֵּם בִּלְמוּד, וְאֵינוֹ מֵבִין מַה שֶּׁלּוֹמֵד], כָּל מִלָּה וּמִלָּה סָלְקָא [כָּל מִלָּה וּמִלָּה עוֹלָה לְמַעְלָה בַּשָּׁמַיִם], וְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָדֵי בְּהַהִיא מִלָּה [וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שָׂמֵחַ עִם הַמִּלִּים שֶׁהוּא גּוֹרֵס], וְקַבִּיל לָהּ וְנָטַע לָהּ סַחֲרָנֵיהּ דְּהַהוּא נַחֲלָא [וּמְקַבֵּל אוֹתָם מִלִּים, וְנוֹטֵעַ מִזֶּה אִילָנוֹת סָבִיב עַל נַחַל

הָעֶלְיוֹן], וְאִתְעַבִידוּ מֵאִלֵּין מִלִּין אִילָנִין רַבְרְבִין, וְאִקְרוּן עַרְבֵי נָחַל [וְנַעֲשִׂים מֵאֵלּוּ הַמִּלִּים שֶׁמְּגַמְּגֵם בַּתּוֹרָה, אֲפִלּוּ שֶׁהוּא אֵינוֹ מֵבִין אִילָנוֹת גְּדוֹלִים, וְנִקְרָאִים עַרְבֵי נַחַל]; מִכָּל זֶה רוֹאִים אֶת מַעֲלַת הָאָדָם, שֶׁזּוֹכֶה אֲפִלּוּ לְגַמְגֵּם בַּתּוֹרָה, אֵיךְ שֶׁזֶּה מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב לְמַעְלָה. וְעַל־כֵּן תַּעֲשֶׂה לְעַצְמְךָ קְבִיעוּת חֲזָקָה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם דַּף גְּמָרָא, וְזֶה יַצִּיל אוֹתְךָ מִכָּל רַע. וַאֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ לְטוֹבָתְךָ הַנִּצְחִית, שֶׁתְּצַיֵּת אוֹתִי, וְלֹא תִּתְחָרֵט.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תקלט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר דְּבָרִים, ו׳ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזָּרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אַל תֹּאמַר שֶׁנָּפַלְתָּ כְּבָר בְּבוֹץ כָּזֶה וְכוּ׳, שֶׁנִּדְמֶה לְךָ שֶׁאַתָּה לֹא יָכוֹל לְשַׁנּוֹת אֶת הַבְּחִירָה שֶׁלְּךָ, כִּי כָּךְ מוּבָא (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן קי), שֶׁאִישׁ אֶחָד שָׁאַל אוֹתוֹ: כֵּיצַד הִיא הַבְּחִירָה? הֵשִׁיב לוֹ בְּפִשְׁיטוּת, שֶׁהַבְּחִירָה הִיא בְּיַד הָאָדָם בְּפִשְׁיטוּת, אִם רוֹצֶה — עוֹשֶׂה, וְאִם אֵינוֹ רוֹצֶה — אֵינוֹ עוֹשֶׂה. וְכָתַב מוֹהַרַנ״תְּ זַ״ל: רָשַׁמְתִּי זֹאת, כִּי הוּא נִצְרָךְ מְאֹד, כִּי כַּמָּה בְּנֵי־אָדָם נְבוֹכִים בָּזֶה מְאֹד, מֵחֲמַת שֶׁהֵם מֻרְגָּלִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם וּבְדַרְכֵיהֶם מִנְּעוּרֵיהֶם מְאֹד, עַל־כֵּן נִדְמֶה לָהֶם, שֶׁאֵין לָהֶם בְּחִירָה, חַס וְשָׁלוֹם, וְאֵינָם יְכוֹלִים לְשַׁנּוֹת מַעֲשֵׂיהֶם. אֲבָל בֶּאֱמֶת אֵינוֹ כֵּן, כִּי בְּוַדַּאי יֵשׁ לְכָל אָדָם בְּחִירָה תָּמִיד עַל כָּל דָּבָר, וּכְמוֹ שֶׁהוּא רוֹצֶה עוֹשֶׂה, וְהָבֵן הַדְּבָרִים מְאֹד.

וְלָכֵן זְכֹר וְגַם זְכֹר, שֶׁכָּל בַּר יִשְׂרָאֵל יָכוֹל לְשַׁנּוֹת אֶת הַבְּחִירָה שֶׁלּוֹ, הוּא רַק צָרִיךְ יְשׁוּב הַדַּעַת לְיַשֵּׁב אֶת דַּעְתּוֹ אֵיךְ הוּא מְבַלֶּה אֶת זְמַנּוֹ הַיָּקָר וְכוּ׳, וּכְבָר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן קח): הֲלֹא הָאָדָם בִּשְׁבִיל תַּעֲנוּג קָטָן אֶחָד שֶׁל רֶבַע שָׁעָה, הוּא יָכוֹל לְאַבֵּד וּלְהַפְסִיד כָּל הָעוֹלָם הַזֶּה עִם הָעוֹלָם הַבָּא. וְאָמַר בִּלְשׁוֹן אַשְׁכְּנַז בְּזוֹ הַלָּשׁוֹן: אַ מֶענְטְשׁ פּוּן אֵין תַּעֲנוּג׳ל וֶועְגְן פּוּן אַ פֶּערְטֶל שָׁעָה, קֶען עֶר אָן וֶערְן גָאר דֶעם עוֹלָם הַזֶּה מִיט דֶעם עוֹלָם הַבָּא.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תקמ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר דְּבָרִים, ז׳ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ! מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ עוֹבְרִים בְּיַבְנְאֵל מֵהָרָשָׁע מְרֻשָּׁע וְכוּ׳, זֶה אִי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר כְּלָל וְכוּ׳, וְרוֹאִים בְּחוּשׁ מִי הֵם הָעֵרֶב־רַב וְכוּ׳, כַּמּוּבָא בְּפֵרוּשׁ בַּזֹּהַר (רַעְיָא מְהֵימְנָא נָשָׂא קכה:): וְאִתְהַדְּרוּ אִינּוּן עֵרֶב־רַב רַעְיָן עַל יִשְׂרָאֵל עָאנָא דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְמַר בְּהוֹ (יְחֶזְקֵאל לד): ״וְאַתֵּן צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי אָדָם״ וְכוּ׳ [הָעֵרֶב־רַב הֵם נַעֲשִׂים רוֹעִים עַל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם צֹאנוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא], וְאִינּוּן עֵרֶב רַב אִינּוּן עַתִּירִין בְּשַׁלְוָה בְּחֶדְוָא בְּלֹא צַעֲרָא, בְּלֹא יְגוֹנָא כְּלָל [אֶלּוּ הָעֵרֶב־רַב הַמַּנְהִיגִים הֵם עֲשִׁירִים וְיוֹשְׁבִים בְּשַׁלְוָה בְּשִׂמְחָה בְּלִי צַעַר וּבְלִי יָגוֹן כְּלָל], גַּזְלָנִין מָארֵי שׁוּחַד דְּאִינּוּן דַּיְינִין רֵישֵׁי עַמָּא (בְּרֵאשִׁית ו׳): ״כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם״, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (אֵיכָה

ה׳): ״הָיוּ צָרֶיהָ לְרֹאשׁ״, [הֵם גַּזְלָנִים לוֹקְחִים שֹׁחַד, וְהֵם הַדַּיָּנִים וְהָרָאשִׁים שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל, וְאֵלּוּ הַצָּרִים נַעֲשִׂים רָאשִׁים], וַאֲנִי יָכוֹל לְהָעִיד עַל זֶה, שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל הֵם קְדוֹשִׁים וּטְהוֹרִים, אִלְמָלֵא אֵלּוּ הַמְפֻרְסָמִים שֶׁל שֶׁקֶר הָרַע־בָּנִים, שֶׁעוֹשִׂים צְחוֹק מֵעַם יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ רוֹאִים אֶת זֶה בְּחוּשׁ פֹּה בְּיַבְנְאֵל. וְלֹא בְּחִנָּם שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שַׁבָּת קלט.): תַּנְיָא רַבִּי יוֹסֵי בֶּן אֱלִישָׁע אוֹמֵר: אִם רָאִיתָ דּוֹר שֶׁצָּרוֹת רַבּוֹת בָּאוֹת עָלָיו, צֵא וּבְדֹק בְּדַיָּנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּל פֻּרְעָנוּת שֶׁבָּאָה לָעוֹלָם, לֹא בָּאָה אֶלָּא בְּשָׁבִיל דַּיָּנֵי יִשְׂרָאֵל, עַם יִשְׂרָאֵל הֵם קְדוֹשִׁים, אִלְמָלֵא הַמַּנְהִיגִים הָרְשָׁעִים, הָיוּ כֻּלָּם חוֹזְרִים בִּתְשׁוּבָה, אַךְ מַה לַּעֲשׂוֹת? הֵם הֵטִילוּ אֵימָה כָּל־כָּךְ, עַד שֶׁאָסוּר אֲפִלּוּ לְדַבֵּר מִזֶּה, וְאוֹי וַאֲבוֹי מִי שֶׁפּוֹתֵחַ אֶת הָעֵינַיִם לְהַזּוֹלֶת, וְאוֹמֵר אֶת הָאֱמֶת, רוֹצִים לִבְלֹעַ אוֹתוֹ חַיִּים, וּפוֹתְחִים נֶגְדּוֹ כָּל מִינֵי תִּיקִים וְכוּ׳ וְכוּ׳.

אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁמַּה שֶּׁאֲנַחְנוּ עוֹבְרִים פֹּה מֵהָרָשָׁע מֻרְשָׁע הַזֶּה, שֶׁהוּא בְּנוֹ שֶׁל הַמַּתִּיר מַמְזֵרִים הַמְפֻרְסָם לְשִׁמְצָה וְכוּ׳ וְכוּ׳, הַכֹּל כְּדֵי שֶׁנִּתְגַּבֵּשׁ יַחַד, וְנַחֲזִיק אֶת עַצְמֵנוּ יַחַד, כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּהְיֶה לוֹ שׁוּם דְּרִיסַת הָרֶגֶל בֵּינֵינוּ, מִי אֵינוֹ זוֹכֵר מַה שֶּׁקָּרָה שָׁנָה שֶׁעָבְרָה, שֶׁעַל־יְדֵי הַמְּסִירוֹת שֶׁלּוֹ לָקְחוּ אֶת כָּל הַשְׁמוֹנָה מוֹרוֹת שֶׁלָּנוּ לְבֵית־סֹהַר וְכוּ׳, אֲשֶׁר כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ הָיָה צָרִיךְ לְהִזְדַּעְזֵעַ עַל כָּךְ, לוֹקְחִים שְׁמוֹנָה מוֹרוֹת מִבֵּית־סֵפֶר אֶחָד, וּמַכְנִיסִים אוֹתָן בְּנִיָּדוֹת שֶׁל מִשְׁטָרָה, רַק מִפְּנֵי מְסִירוֹת וַעֲלִילוֹת שֶׁל שָׁוְא וָשֶׁקֶר שֶׁל הָרַע־הַמְּקוֹמִי, אֵיפֹה נִשְׁמַע כַּדָּבָר הַזֶּה?! וְהוּא הִשְׁתִּיק אֶת זֶה תֵּכֶף־וּמִיָּד, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה מְפֻרְסָם בִּכְלֵי תִּקְשֹׁרֶת, אֲבָל אֲנַחְנוּ לֹא נִשְׁכַּח וְלֹא נִסְלַח.

יָבוֹא בַּעַל הַכֶּרֶם, וְיִכְלֶה אֶת קוֹצָיו מִן הַכֶּרֶם. וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַרְאֵנוּ נִפְלָאוֹת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תקמא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר דְּבָרִים, ז׳ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַק תִּשְׁתַּדֵּל לִשְׁמֹחַ תָּמִיד, וְלִשְׁמֹעַ קַלָּטוֹת שֶׁל שִׂמְחָה, וְזֶה יַרְחִיב לְךָ אֶת הַדַּעַת תָּמִיד. וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (שַׁבָּת ל:), שֶׁאֵין שְׁכִינָה שׁוֹרָה לֹא מִתּוֹךְ עַצְבוּת וְלֹא מִתּוֹךְ עַצְלוּת, וְלֹא מִתּוֹךְ שְׂחוֹק וְלֹא מִתּוֹךְ קַלּוּת רֹאשׁ, וְלֹא מִתּוֹךְ שִׂיחָה, וְלֹא מִתּוֹךְ דְּבָרִים בְּטֵלִים, אֶלָּא מִתּוֹךְ דְּבַר שִׂמְחָה שֶׁל מִצְוָה, שֶׁנֶּאֱמַר (מְלָכִים־ב׳ ג, טו): ״וְעַתָּה קְחוּ לִי מְנַגֵּן, וְהָיָה כְּנַגֵּן הַמְנַגֵּן, וַתְּהִי עָלָיו יַד יְהוָ״ה״.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תקמב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וָאֶתְחַנַּן, י״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּעִנְיַן וְכוּ׳, כְּדַאי שֶׁלִּפְנֵי הַתְּפִלָּה לֹא תַּאֲרִיךְ בְּכְלָל עִם אֲנָשִׁים וְכוּ׳. וְהָיָה טוֹב מְאֹד, שֶׁתְּקַבֵּל עַל עַצְמְךָ לֹא לְדַבֵּר אָז עִם אֲנָשִׁים לְגַמְרֵי, כִּי זֶה מוֹרִיד מִכַּוָּנַת הַתְּפִלָּה.

כְּשֶׁבַּר יִשְׂרָאֵל קָם מִשְּׁנָתוֹ, אַחֲרֵי שֶׁהֵכִין עַצְמוֹ וְסִדֵּר עַצְמוֹ, יְבָרֵךְ

בִּרְכַּת הַתּוֹרָה, וְיִלְמַד פֶּרֶק מִשְׁנָיוֹת (אִם אֶפְשָׁר אָבוֹת), וְיִלְמַד כַּמָּה דַּפִּים גְּמָרָא בְּגִרְסָא, וְיֵלֵךְ לַמִּקְוֶה, וְתֵכֶף־וּמִיָּד יִתְפַּלֵּל שַׁחֲרִית, אֲבָל לֹא לְדַבֵּר עִם בְּנֵי־אָדָם בְּשׁוּם פָּנִים, כִּי זֶה מוֹרִיד מֵהָאָדָם אֶת הַהִתְלַהֲבוּת שֶׁקָּם עִמָּהּ, אֲקַוֶּה שֶׁתָּבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר, וְתִתְנַהֵג כָּךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

כג תקמג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וָאֶתְחַנַּן, י״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לָכֵן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַק חָזָק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי (מִשְׁלֵי כח, כ): ״אִישׁ אֱמוּנוֹת רַב בְּרָכוֹת״, וְרַבֵּנוּ זַ״ל רָצָה, שֶׁהָעִקָּר נְדַבֵּר מֵאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה.

וְאָמַר, שֶׁאַפִּלּוּ אַפִּלּוּ הֲכִי חֲרֵדִים וְכוּ׳, צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה, כִּי יֵשׁ מַבּוּל שֶׁל כְּפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, וַאֲפִלּוּ בְּלִבָּם שֶׁל הַיְרֵאִים, גַּם־כֵּן נִכְנָסוֹת מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל כְּפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת. וְלָכֵן צְרִיכִים לְדַבֵּר רַק מֵאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה לִפְנֵי כֻּלָּם, וְלֹא לְהִתְפַּעֵל מֵאַף אֶחָד. וְעִקַּר הָאֱמוּנָה הוּא, שֶׁיַּתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּשִׂפַת הָאֵם שֶׁלּוֹ, בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת שֶׁל הֲבָלִים. וְכָל זְמַן שֶׁאֵין אָדָם מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּשִׂפַת הָאֵם שֶׁלּוֹ, סִימָן שֶׁאֱמוּנָתוֹ עֲדַיִן לֹא בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סב); וּבֶאֱמֶת אִם הָיָה הָאָדָם מַאֲמִין, שֶׁמְּלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וַדַּאי הָיָה מְדַקְדֵּק מְאֹד, וּמְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבִשְׁבִיל שֶׁאֵין אֱמוּנָתוֹ כָּל־כָּךְ בְּרוּרָה וְכוּ׳, בִּשְׁבִיל זֶה אֵינוֹ מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה סִימָן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עַקְמִימִיּוּת הַלֵּב, וְנִכְנָסִים בּוֹ

קְשָׁיוֹת וּסְפֵקוֹת וְכוּ׳, וְהַתִּקּוּן לָזֶה — לִלְמֹד שֻׁלְחָן עָרוּךְ, שֶׁזֶּה מְפַשֵּׁט אֶת הָעַקְמֻמִּיּוּת שֶׁבַּלֵּב וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תקמד.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וָאֶתְחַנַּן, י״ב מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

נָא וְנָא תַּרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לִלְמֹד בְּכָל יוֹם מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, שֶׁזֶּה עִקַּר הָעֲשִׂירוּת שֶׁל הָאָדָם, כִּי בְּלִי לִמּוּדִים אֵלּוּ בְּכָל יוֹם, אָדָם הוּא עָנִי גָּדוֹל, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (שַׁבָּת קכ.): ״וּבְבֵיתִי אֵין לֶחֶם וְאֵין שִׂמְלָה״, שֶׁאֵין בְּיָדִי לֹא מִקְרָא וְלֹא מִשְׁנָה וְלֹא תַּלְמוּד.

וְאַל יַפְתֶּךָּ יִצְרְךָ, מֵאַחַר שֶׁכְּבָר חָטָאתָ וְנִכְשַׁלְתָּ וְכוּ׳, מַה יּוֹעִיל לְךָ לִמּוּד תּוֹרָה? כִּי בְּפֵרוּשׁ גִּלּוּ לָנוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְרוּשַׁלְמִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, פֶּרֶק ד׳, הֲלָכָה ח׳): כֵּיוָן שֶׁקִּבַּלְתֶּם עֲלֵיכֶם עֹל תּוֹרָה, מַעֲלֶה אֲנִי עֲלֵיכֶם כְּאִלּוּ לֹא חֲטָאתֶם מִימֵיכֶם, אָדָם שֶׁנִּכְשַׁל עִם כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה עֲבֵרוֹת חֲמוּרוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֲבָל אִם הוּא לוֹקֵחַ אֶת עַצְמוֹ, וְנִכְנָס בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲזַי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מוֹחֵל לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו, וְלָכֵן אֲנִי שׁוֹאֵל אוֹתְךָ — הַאִם לֹא כְּדַאי לִלְמֹד תּוֹרָה, שֶׁבָּזֶה נִתְכַּפְּרִים לוֹ כָּל עֲוֹנוֹתָיו?! וְלָכֵן חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד, וְהַתְמֵד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאָז וְשָׁב וְרָפָא לְךָ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תקמה.

בְּעֻזַּרְתּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וָאֶתְחַנַּן, י״ג מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוּ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי מְאֹד מְאֹד שָׂמֵחַ, שֶׁאַתָּה עוֹסֵק בַּהֲפָצַת מַעְיְנוֹת הַחָכְמָה חוּצָה, כִּי אֵין עוֹד תִּקּוּן לְמִי שֶׁפָּגַם בִּבְרִיתוֹ, וּבִפְרָט בְּחֵטְא הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה כְּמִי שֶׁעוֹסֵק בַּהֲפָצַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁזּוֹ זְכוּת הָרַבִּים לְדוֹרֵי דּוֹרוֹת, וּמְקֻרָב בְּנֵי־אָדָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהָפִיץ בְּכָל יוֹם אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר אֵין עוֹד מַעֲלָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזּוֹ בְּתִקּוּן הַבְּרִית, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת נָאוּף, סִימָן מא): תִּקּוּן לְהוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל לְהַחֲזִיר בְּנֵי־אָדָם בִּתְשׁוּבָה; וּמִי יָכוֹל לְהִתְפָּאֵר שֶׁהוּא נָקִי מֵהַחֵטְא הַזֶּה, כִּי מוּבָא בַּסֵּפֶר ״רֵאשִׁית חָכְמָה״ (שַׁעַר הַתְּשׁוּבָה, פֶּרֶק ג׳, סִימָן י׳): וּמֵהַדְּבָרִים שֶׁצָּרִיךְ הַשָּׁב לְתַקֵּן, הוּא לְתַקֵּן אוֹת בְּרִית הַפָּגוּם בְּהוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, שֶׁאֵין אָדָם בִּזְמַנֵּנוּ נִצֹּל מִמֶּנּוּ בְּבַחֲרוּתוֹ, עַיֵּן שָׁם. וְאִם שֶׁכָּתַב אֶת זֶה לִפְנֵי אַרְבַּע־מֵאוֹת וְאַרְבָּעִים שָׁנָה, כִּי הוּא הָיָה תַּלְמִיד הָרַמַּ״ק זַ״ל, שֶׁהָיָה בְּדוֹרוֹ שֶׁל הָאֲרִיזַ״ל, וּכְבָר אָז כָּתַב ״שֶׁאֵין אָדָם בִּזְמַנֵּנוּ נִצֹּל מִמֶּנּוּ בְּבַחֲרוּתוֹ״, מַה נֹּאמַר אֲנַחְנוּ בַּדּוֹר הַזֶּה שֶׁהַכֹּל פָּתוּחַ, וְהַכֹּל פָּרוּץ, וּבְנֵי הַנְּעוּרִים נִכְשָׁלִים בְּגָדוֹל בַּחֵטְא הַמְּגֻנֶּה וְהַמָּרוֹר הַזֶּה, וְרַק אֵלּוּ הַסְּפָרִים, הַקּוּנְטְרֵסִים וְהַחוֹבְרוֹת, שֶׁהֵם תַּמְצִית דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל וּמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, מַצִּילִים אֶת הָאָדָם מֵאֲבַדּוֹן וּמֵהִתְאַבְּדוּת, וּמַחֲזִירִים אוֹתוֹ בִּתְשׁוּבָה, כַּאֲשֶׁר יָעִידוּ כָּל הַמְּפִיצִים, אַשְׁרֵי מִי שֶׁיַּעֲסֹק בָּזֶה כָּל יוֹם וָיוֹם, וְיִזְכֶּה לְתִקּוּן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי

מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תקמו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וָאֶתְחַנַּן, י״ג מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזָּרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי מְאֹד מִתְפַּלֵּא עָלֶיךָ, שֶׁאִמְּךָ תִּחְיֶה, כָּתְבָה לִי שֶׁאַתָּה לוֹקֵחַ סַמִּים. וְלָכֵן עָלַי לְהַסְבִּיר לְךָ אֶת הַצָּרָה, שֶׁזֶּה יָבִיא לְךָ וְכוּ׳, וְתַכְנִיס אֶת זֹאת הַיֵּטֶב בְּלִבְּךָ, וְאַתָּה צָרִיךְ לָדַעַת, כְּשֶׁאָדָם לוֹקֵחַ סַמִּים, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, אוֹ שׁוֹתֶה לְשָׁכְרָה, עָלָיו אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנְחוּמָא שְׁמִינִי) ״כִּי יִתֵּן בַּכּוֹס עֵינוֹ״ (מִשְׁלֵי כג, לא) בַּכִּיס כְּתִיב, הַשּׁכּוֹר נוֹתֵן עֵינוֹ בַּכּוֹס לִשְׁתּוֹת, וְהַחֲנָנִי נוֹתֵן עֵינוֹ בַּכִּיס, כִּי יִתֵּן בַּכּוֹס עֵינוֹ רוֹאֶה אֶת חֲבֵרוֹ שׁוֹתֶה, וְהוּא אוֹמֵר לוֹ: מְזֹג לִי, וַאֲנִי שׁוֹתֶה, וּמִתְלַכְלֵךְ בִּרְעִי וּבְמֵימֵי רַגְלַיִם, יִתְהַלֵּךְ בְּמֵישָׁרִים, סוֹפוֹ לְמְכֹּר כָּל חֻפְצֵי בֵּיתוֹ וְאֶת כָּל כְּלֵי תַּשְׁמִישׁוֹ, וְאֵין לוֹ לֹא בֶּגֶד וְלֹא תַּשְׁמִישֵׁי הַבַּיִת וְלֹא כְּלוּם, וְהַבַּיִת רֵיק מִן הַכֹּל, יִתְהַלֵּךְ בְּמֵישָׁרִים, סוֹף שֶׁהוּא מַתִּיר אֶת הָעֲבֵרוֹת, וְעוֹשֶׂה אוֹתָן הֶפְקֵר כְּמִישׁוֹר, מֵשִׂיחַ עִם אִשָּׁה בַּשּׁוּק, וּמְנַבֵּל אֶת פִּיו, וְאוֹמֵר דְּבָרִים רָעִים בְּשִׂכְרוּת, וְאֵינוֹ מִתְבַּיֵּשׁ, לְפִי שֶׁנִּטַּלְטְלָה דַּעְתּוֹ, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה הוּא אוֹמֵר וּמַה הוּא עוֹשֶׂה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִתֵּן לְךָ שֵׂכֶל, שֶׁתִּזָּרֵק אֶת זֶה מַה שֶּׁיּוֹתֵר מַהֵר, לִפְנֵי שֶׁיִּהְיֶה מְאֻחָר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תקמז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וָאֶתְחַנַּן, י״ד מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן יט): נִכְסַפְתִּי מְאֹד לְהַמְשִׁיךְ אֶת הָעוֹלָם אֶל עֲשִׂיָּה, שֶׁיִּהְיֶה חִיּוּב אֵצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד לִלְמֹד כָּךְ וְכָךְ בְּכָל יוֹם, וְלֹא יַעֲבֹר וְכַיּוֹצֵא. וְאָמַר: שֶׁאֲפִלּוּ אוֹתָן הָאֲנָשִׁים הָרְחוֹקִים מִן הַקְּדֻשָּׁה מְאֹד, שֶׁנִּלְכְּדוּ בִּמְצוּדָה רָעָה, עַד שֶׁרְגִילִין בַּעֲבֵרוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, רַחֲמָנָא לִיצְלָן, אַף־עַל־פִּי־כֵן הַכֹּחַ שֶׁל הַתּוֹרָה גָּדוֹל כָּל־כָּךְ, עַד שֶׁיָּכוֹל לְהוֹצִיא אוֹתָם מִן הָעֲבֵרוֹת שֶׁרְגִילִין בָּהֶם, חַס וְשָׁלוֹם. וְאִם יַעֲשׂוּ לָהֶם חֹק קָבוּעַ וְחִיּוּב חָזָק לִלְמֹד בְּכָל יוֹם וָיוֹם כָּךְ וְכָךְ, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, בְּוַדַּאי יִזְכּוּ לָצֵאת מִמְּצָדָתָם הָרָעָה, עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה, כִּי כֹּחַ הַתּוֹרָה גָּדוֹל מְאֹד. וְכָל עִקַּר מְגַמָּתוֹ וְחֶפְצוֹ הָיָה תָּמִיד רַק לְעֲבֹדוֹת וַעֲשִׂיּוֹת שֶׁל קְדֻשָּׁה בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת כְּלָל, רַק שֶׁנַּעֲסֹק תָּמִיד בַּעֲשִׂיּוֹת שֶׁל קְדֻשָּׁה בִּפְשִׁיטוּת, דְּהַיְנוּ לְהַרְבּוֹת בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה וְלַעֲשׂוֹת מִצְווֹת הַרְבֵּה בְּכָל יוֹם, וּלְהַרְבּוֹת בִּתְפִלָּה וְתַחֲנוּנִים תָּמִיד. וְהַכֹּל בִּפְשִׁיטוּת בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת כְּלָל, וְהִזְהִיר מְאֹד לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, וְהִרְבָּה מְאֹד לְדַבֵּר עִמָּנוּ מִזֶּה מֵעִנְיַן שִׂמְחָה; וְלָכֵן תִּרְאֶה לְקַיֵּם אֶת כָּל זֶה בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, וְאָז תִּזְכֶּה לָצֵאת מֵהַפַּח יָקוּשׁ שֶׁנָּפַלְתָּ אֵלָיו.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתִפְלָתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תקמח.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסִדְרָה וָאֶתְחַנַּן, י״ד מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נְרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לָנְכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ שֶׁהִתְחַתַּנְתָּ, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּבְנֶה בַּיִת נֶאֱמָן בְּיִשְׂרָאֵל, הָעִקָּר תִּשְׁתַּדֵּל שֶׁיִּהְיֶה בֵּינֵיכֶם שָׁלוֹם וְאַהֲבָה וַחֲבָנָה חֲדָדִית, וְאָז הַשְּׁכִינָה תִּשְׁרֶה בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (סוֹטָה יז.): אִישׁ וְאִשָּׁה זָכוּ — שְׁכִינָה בֵּינֵיהֶן, וְאָמְרוּ (יְרוּשַׁלְמִי בְּרָכוֹת, פֶּרֶק ט׳, הֲלָכָה ח׳): אִי אֶפְשָׁר לְאִישׁ בְּלֹא אִשָּׁה, וְאִי אֶפְשָׁר לְאִשָּׁה בְּלֹא אִישׁ, וְאִי אֶפְשָׁר לִשְׁנֵיהֶן בְּלֹא שְׁכִינָה, וּבְמָקוֹם שֶׁהַשְּׁכִינָה נִמְצֵאת — שָׁם הַבְּרָכָה מְצוּיָה, רַק שֶׁיִּהְיֶה בֵּינֵיהֶם שָׁלוֹם וְאַהֲבָה גְּדוֹלָה מְאֹד, כִּי שָׁלוֹם, אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שַׁבָּת י.) זֶה שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְלָכֵן אִם מַכְנִיסִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת, זֶה נִקְרָא שְׁלוֹם־בַּיִת, הֵינוּ שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת.

אַתֶּם צְרִיכִים לָדַעַת, שֶׁכָּל זוּג שֶׁזָּכוּ לְהִתְחַתֵּן, צְרִיכִים לִהְיוֹת מְאֹד מְאֹד שְׂמֵחִים וְעַלִּיזִים, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רסה), שֶׁקֹּדֶם שֶׁהַנְּשָׁמוֹת יוֹרְדוֹת כָּאן לָזֶה הָעוֹלָם, לְמַעְלָה הֵם נִשְׁמָה אַחַת, וּכְשֶׁיּוֹרְדוֹת לָזֶה הָעוֹלָם — מִתְפַּצְּלוֹת, הַזָּכָר יוֹרֵד דֶּרֶךְ זוּג הוֹרִים אֶחָד, וְהַנְּקֵבָה יוֹרֶדֶת דֶּרֶךְ זוּג הוֹרִים אֲחֵרִים, וְעַד שֶׁמּוֹצְאִים אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי לוֹקֵחַ זְמַן, כִּי יֵשׁ הַמּוֹן עִכּוּבִים, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (סַנְהֶדְרִין כב.): קָשֶׁה זִוּוּגוֹ שֶׁל אָדָם כִּקְרִיעַת יַם סוּף, וּבָרַגַע שֶׁמּוֹצְאִים אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, הֵם מִתְאַחֲדִים יַחַד, וְזוֹ הַשִּׂמְחָה הֲכִי גְּדוֹלָה. וּבָזֶה פֵּרַשְׁתִּי אֶת הַבְּרָכָה שֶׁמְּבָרְכִים בְּשֶׁבַע בְּרָכוֹת: ״שַׂמֵּחַ תְּשַׂמַּח רֵעִים אֲהוּבִים, כְּשַׂמֵּחֲךָ יְצִירְךָ בְּגַן־עֵדֶן מִקֶּדֶם״, הֵינוּ רֵעִים אֲהוּבִים הֵם הַבַּעַל וְהָאִשָּׁה, שֶׁצְּרִיכִים לִשְׂמֹחַ כְּמוֹ שֶׁהֵם הָיוּ אֶחָד בְּגַן־עֵדֶן מִקֶּדֶם, לִפְנֵי שֶׁיָּרְדוּ לָזֶה הָעוֹלָם,

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תקמט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר עֵקֶב, י״ז מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוּ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת, וְאַל תְּבַלְבֵּל אֶת עַצְמְךָ מִשּׁוּם דָּבָר, וּזְכֹר גַּם זְכֹר מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן יב): כְּשֶׁאָדָם הוֹלֵךְ אַחַר שִׂכְלוֹ וְחָכְמָתוֹ, יוּכַל לִפֹּל בְּטָעֻיּוֹת וּבְמִכְשׁוֹלוֹת רַבִּים, וְלָבוֹא לִידֵי רָעוֹת גְּדוֹלוֹת, חַס וְשָׁלוֹם. וְיֵשׁ שֶׁקִּלְקְלוּ הַרְבֵּה, כְּגוֹן: הָרְשָׁעִים הַגְּדוֹלִים מְאֹד הַמְפֻרְסָמִים, שֶׁהִטְעוּ אֶת הָעוֹלָם, וְהַכֹּל הָיָה עַל־יְדֵי חָכְמָתָם וְשִׂכְלָם. וְעִקַּר הַיַּהֲדוּת הוּא רַק לֵילֵךְ בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת, בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת, וּלְהִסְתַּכֵּל בְּכָל דָּבָר שֶׁעוֹשֶׂה, שֶׁיִּהְיֶה שָׁם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלִבְלִי לְהַשְׂגִּיחַ כְּלָל עַל כְּבוֹד עַצְמוֹ. רַק אִם יֵשׁ בָּזֶה כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲשֶׂה, וְאִם לָאו לָאו, וַאֲזַי בְּוַדַּאי לֹא יִכָּשֵׁל לְעוֹלָם.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְתַכְרִיחַ אֶת עַצְמְךָ רַק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה זוֹ רְפוּאָה בֵּין בְּגַשְׁמִי בֵּין בְּרוּחָנִי, וּכְשֶׁאָדָם שָׂמֵחַ — מִתְרַחֶבֶת דַּעְתּוֹ, וְיָכוֹל לְהַחְדִּיר בְּעַצְמוֹ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבָרֵגַע שֶׁחָזָק בֶּאֱמוּנָה, שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, עַל־יְדֵי־זֶה נִפְתָּח פִּיו לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, אֲשֶׁר זֶה הַתַּעֲנוּג הֲכִי גָּדוֹל, וְטוֹעֵם טַעַם עוֹלָם הַבָּא בָּעוֹלָם הַזֶּה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (וַיִּקְרָא כו, יב): ״וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם, וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹקִים, וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי

לְעָם", וּפֵרֵשׁ רַשִׁ"י: "אֲטַיֵּל עִמָּכֶם בְּגַן־עֵדֶן כְּאֶחָד מִכֶּם, וְלֹא תִּהְיוּ מְזַדַּעְזְעִים מִמֶּנִּי" וְכוּ', אֵיזֶה תַּעֲנוּג שֶׁאָדָם מַרְגִּישׁ, שֶׁמִּלֹּא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהוּא נִמְצָא וְאֵין בְּלְעָדָיו נִמְצָא, וְהוּא יָכוֹל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ פָּנִים אֶל פָּנִים, וְאֶל מַדְרֵגָה זוֹ רַבֵּנוּ זַ"ל רוֹצֶה לְהָבִיא אוֹתָנוּ. וְזֶה זוֹכִים עַל־יְדֵי תִּקֶּף הַשִּׂמְחָה. וְלָכֵן תִּמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תקנ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר עֵקֶב, י"ז מְנַחֵם־אָב ה'תשנ"ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! עִקַּר הַהִתְקָרְבוּת אֶל רַבֵּנוּ זַ"ל תְּלוּיָה רַק כְּפִי שֶׁמַּתְמִידִים בְּסִפְרוֹ הַקָּדוֹשׁ "לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן", כִּי רַבֵּנוּ זַ"ל רָצָה מְאֹד מְאֹד שֶׁנִּלְמַד אֶת סִפְרוֹ הַקָּדוֹשׁ "לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן", עַד שֶׁיִּהְיֶה שָׁגוּר עַל פִּיו, וּכְבָר נִשְׁמַע מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ שֶׁאָמַר (חַיֵּי־מוֹהֲרַ"ן, סִימָן שמו), שֶׁהַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ שֶׁלּוֹ "לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן" שֶׁיָּצָא בָּעוֹלָם, הוּא אַתְחַלְתָּא דִּגְאֻלָּה, וְאָמַר, מֵאַחַר שֶׁיָּצָא בָּעוֹלָם, אֲנִי חָפֵץ מְאֹד שֶׁיִּלְמְדוּ אוֹתוֹ, כִּי צְרִיכִים לִלְמֹד אוֹתוֹ הַרְבֵּה, עַד שֶׁיִּהְיֶה שָׁגוּר בְּעַל פֶּה, כִּי הוּא מָלֵא מוּסָר וְהִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה מְאֹד לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין עֵרֶךְ אֵלָיו. וְאַחַר־כָּךְ אָמַר בְּפֵרוּשׁ, שֶׁהַלִּמּוּד בְּחִבּוּרָיו הַקְּדוֹשִׁים הוּא אַתְחַלְתָּא דִּגְאֻלָּה, וְאָמַר, שֶׁטּוֹב לִקְבֹּעַ לְעַצְמוֹ שְׁנֵי שִׁעוּרִים לִלְמֹד סְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים: שִׁעוּר אֶחָד פָּשׁוּט לִלְמֹד בִּמְהִירוּת הַרְבֵּה מְאֹד, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה שָׁגוּר בְּעַל־פֶּה, וְשִׁעוּר אֶחָד לִלְמֹד בְּעִיּוּן גָּדוֹל, כִּי

יֵשׁ עֲמָקוּת גְּדוֹלָה וְנִפְלָאָה בִּסְפָרָיו. וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁלּוֹמֵד הַרְבֵּה אֶת ה״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה שָׁגוּר עַל פִּיו.

אַל תַּחְשֹׁב שֶׁזֶּה קָשֶׁה, אִם אָדָם מַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְהַתְמִיד בְּ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, יִטְעַם בּוֹ טַעַם גַּן־עֵדֶן, כִּי הָאוֹר וְהַזִּיו וְהַחִיּוּת שֶׁיּוֹצֵא מִסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, זֶה אִי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר כְּלָל, אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּתְמִיד בּוֹ תָּמִיד, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תקנא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר עֵקֶב, י״ח מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ! מוּבָא מֵהָאֲרִיזַ״ל (שַׁעַר מַאֲמְרֵי רַזַ״ל — מַסֶּכֶת סוֹטָה): דַּע, כִּי בְּעוֹלָם הָאֲצִילוּת יֵשׁ חֲמִשָּׁה פַּרְצוּפִים, וְהֵם: אָרִיךְ אַנְפִּין, וְאַבָּא וְאִמָּא, וּזְעֵיר וְנוּקְבָא, וְהִנֵּה כַּת לֵצִים פּוֹגֵם בְּאָרִיךְ אַנְפִּין, וְכַת חֲנֵפִים בְּאַבָּא, וְכַת מְשַׁקְּרִים בְּאִמָּא, וְכַת מְסַפְּרֵי לָשׁוֹן־הָרָע בְּזְעֵיר וְנוּקְבָא, וְלָכֵן כָּל כַּת מֵאֵלּוּ ד׳ כִּתּוֹת הַפּוֹגְמוֹת בְּד׳ פַּרְצוּפִין הַנִּזְכָּרִים, אֵינָהּ רוֹאָה פְּנֵי שְׁכִינָה, שֶׁהִיא הַפַּרְצוּף הַחֲמִישִׁי נוּקְבָא דְּזְעֵיר אַנְפִּין, כִּי הֵם עַל־יְדֵי חֶטְאָם פָּגְמוּ בְּאֵלּוּ הָאַרְבָּעָה פַּרְצוּפִין עֶלְיוֹנִים, וְלֹא נִמְשָׁךְ אֵלֶיהָ שֶׁפַע הַצָּרִיךְ לָהּ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; נִמְצָא, שֶׁכַּת לֵיצָנִים הֵם הַכַּת הֲכִי גְּרוּעָה, שֶׁמַּעֲלִימִים וּמַסְתִּירִים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, עֶצֶם אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ הַמֵּאִיר בְּהַכֹּתֶר, סוֹד אֲרִיךְ אַנְפִּין, כִּי עִם לֵיצָנוּת יְכוֹלִים לְהַפִּיל אֶת הָאָדָם עַד נוּקְבָא דִּתְהוֹמָא רַבָּה, וְכַמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קלג), שֶׁיְּכוֹלִים לְהַרְאוֹת לָאָדָם עֶצֶם אֱלֹקוּת, אֲבָל עִם יָד הַקְּטַנָּה מַעֲלִימִים וּמַסְתִּירִים אֶת הַכֹּל. וְהַפֵּרוּשׁ הוּא עִם לֵיצָנוּת אַחַת שֶׁעוֹשֶׂה עִם הַיָּד הַקְּטַנָּה שֶׁלּוֹ וְכוּ׳, יָכוֹל לְהַעֲלִים אֶת הַכֹּל. וְלָכֵן צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְהִשָּׁמֵר מִקְּלִפַּת

הַלֵּיצָנוּת, שֶׁאָמַר מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, שֶׁהִיא אֲבִי אָבוֹת הַטֻּמְאָה, וּמוּבָא בְּסִפְרֵי מוּסָר: ״לֵיצָנוּת אַחַת דּוֹחָה מֵאָה תּוֹכָחוֹת״, וְלָכֵן צָרִיךְ מְאֹד מְאֹד לִשְׁמֹר מִלֵּצִים וּמִלֵּיצָנוּת.

רְאֵה לִבְרֹחַ מֵחֲבוּרָה שֶׁל לֵיצָנִים וְכוּ׳, שֶׁבֶּאֱמֶת טִפְּשִׁים גְּדוֹלִים מְאֹד, כִּי כְּבָר אָמַר הֶחָכָם מִכָּל הָאָדָם (מִשְׁלֵי ט׳): ״אִם חָכַמְתָּ — חָכַמְתָּ לָךְ, וְלַצְתָּ — לְבַדְּךָ תִּשָּׂא״; כִּי מִי שֶׁעוֹשֶׂה לֵיצָנוּת, הוּא עוֹשֶׂה לֵיצָנוּת מֵעַצְמוֹ וְלֹא מֵהַזּוּלַת; כִּי בֶּאֱמֶת מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהִתְפַּלֵּל אֶת הַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה מְאֹד מְלָה בְּמִלָּה פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, וְכֵן זוֹכֶה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ, הֲלָכוֹת וְאַגָּדוֹת וְכוּ׳, הוּא זוֹכֶה לְהַכֹּל, וּמִי שֶׁעוֹשֶׂה לֵיצָנוּת מִמֶּנּוּ, אֵינוֹ עוֹשֶׂה לֵיצָנוּת אֶלָּא מֵעַצְמוֹ, וְלָכֵן הַמַּשְׂכִּיל יִבְרַח מִכָּל אֵלּוּ הַלֵּיצָנִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי, שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תקנב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר עֵקֶב, י״ח מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לָכֵן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ! אֵין שׁוּם עֵצָה אַחֶרֶת, אֶלָּא לִבְרֹחַ אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְכָךְ יִנָּצֵל מִכָּל הַצָּרוֹת שֶׁלּוֹ, וְאֵיךְ בּוֹרְחִים אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא? מַרְגִּילִים אֶת עַצְמוֹ לָלֶכֶת לְמָקוֹם שֶׁאֵין שָׁמָּה בְּנֵי אָדָם, וּמַתְחִילִים לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּשִׂפַּת הָאֵם שֶׁלּוֹ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה. וּכְבָר גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן כה): הַהִתְבּוֹדְדוּת הִיא מַעֲלָה עֶלְיוֹנָה וּגְדוֹלָה מִן הַכֹּל. דְּהַיְנוּ לְקַבֵּעַ לוֹ עַל־כָּל־פָּנִים שָׁעָה אוֹ יוֹתֵר לְהִתְבּוֹדֵד לְבַדּוֹ בְּאֵיזֶה חֶדֶר אוֹ

בַּשָּׂדֶה, וּלְפָרֵשׁ שִׂיחָתוֹ בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ בִּטְעָנוֹת וַאֲמַתְלָאוֹת בְּדִבְרֵי חֵן וְרִצּוּי וּפִיּוּס, לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן מִלְּפָנָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁיְּקָרְבוֹ אֵלָיו לַעֲבוֹדָתוֹ בֶּאֱמֶת. וּתְפִלָּה וְשִׂיחָה זוֹ יִהְיֶה בְּלָשׁוֹן שֶׁמְּדַבְּרִים בָּהּ וְכוּ', וְהַנְּהָגָה זוֹ הִיא גְּדוֹלָה בְּמַעֲלָה מְאֹד מְאֹד, וְהִיא דֶּרֶךְ וְעֵצָה טוֹבָה מְאֹד לְהִתְקָרֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי זֹאת הִיא עֵצָה כְּלָלִית, שֶׁכּוֹלֶלֶת הַכֹּל. כִּי עַל כָּל מַה שֶּׁיֶּחְסַר לוֹ בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, אוֹ אִם הוּא רָחוֹק לְגַמְרֵי מִכֹּל וָכֹל מֵעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל הַכֹּל יְפָרֵשׁ שִׂיחָתוֹ וִיבַקֵּשׁ מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ, וַאֲפִילּוּ אִם לִפְעָמִים נִסְתַּתְּמִין דְּבָרָיו, וְאֵינוֹ יָכוֹל לִפְתֹּחַ פִּיו לְדַבֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, אַף־עַל־פִּי־כֵן זֶה בְּעַצְמוֹ טוֹב מְאֹד. דְּהַיְנוּ הַהֶכְנָה שֶׁהוּא מוּכָן וְעוֹמֵד לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְחָפֵץ וּמִשְׁתּוֹקֵק לְדַבֵּר, אַךְ שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל, זֶה בְּעַצְמוֹ גַּם־כֵּן טוֹב מְאֹד, וְגַם יוֹכַל לַעֲשׂוֹת לוֹ שִׂיחָה וּתְפִלָּה מִזֶּה בְּעַצְמוֹ. וְעַל זֶה בְּעַצְמוֹ יִצְעַק וְיִתְחַנֵּן לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁנִּתְרַחֵק כָּל־כָּךְ, עַד שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל אֲפִלּוּ לְדַבֵּר. וִיבַקֵּשׁ מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, שֶׁיַּחְמֹל עָלָיו וְיִפְתַּח פִּיו, שֶׁיּוּכַל לְפָרֵשׁ שִׂיחָתוֹ לְפָנָיו.

וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁכַּמָּה וְכַמָּה צַדִּיקִים גְּדוֹלִים מְפֻרְסָמִים סִפְּרוּ, שֶׁלֹּא בָּאוּ לְמַדְרֵגָתָם, רַק עַל־יְדֵי הַנְּהָגָה זוֹ. וְהַמַּשְׂכִּיל יָבִין מַעֲצְמוֹ גֹּדֶל מַעֲלַת הַנְּהָגָה זוֹ, הָעוֹלָה לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְהוּא דָּבָר הַשָּׁוֶה לְכָל נֶפֶשׁ מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל, כִּי כֻּלָּם יְכוֹלִים לִנְהֹג הַנְּהָגָה זוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יָבוֹאוּ לְמַעֲלָה גְּדוֹלָה. אַשְׁרֵי שֶׁיֹּאחֲזוּ בָּזֶה, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים, כִּי אֵין מָקוֹם לִבְרֹחַ מִפְּגְעֵי וּמִקְרֵי הַזְּמַן, אֶלָּא לְהִתְחַבְּאוֹת בְּסֵתֶר צֵל כְּנָפָיו יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי שִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, וּלְהִתְבּוֹדֵד הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תקנג.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר עֵקֶב, י"ט מְנַחֵם־אָב ה'תשנ"ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוּ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

אוֹדוֹת וְכוּ׳, חֲבָל מְאֹד, שֶׁתִּבַּלֶּה אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר שֶׁלְּךְ בִּשְׁטְיוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְאָמַר הֶחָכָם: ״הִזָּהֵר מִן הַזְּמַן, כִּי הוּא אוֹיֵב רַע מְאֹד״, אֵין עוֹד דָּבָר שֶׁהוֹרֵס אֶת הָאָדָם מִלְּלֶכֶת בָּטֵל, וְכָךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פִּתְחֵי תּוֹת נט.): הַבַּטָּלָה מְבִיאָה לִידֵי שְׁעָמוּם (שִׁגָּעוֹן) וְלִידֵי זִמָּה; וְלָכֵן תִּשָּׁמֵר מְאֹד מְאֹד לִהְיוֹת תָּמִיד עָסוּק בְּמַשֶּׂהוּ, וְזֶה יָבִיא לְךָ יִשּׁוּב הַדַּעַת.

הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לוֹמַר בְּכָל יוֹם חַ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, וְזֶה יַכְנִיס לְךָ חֵשֶׁק לִהְיוֹת אַחַר־כָּךְ בְּכָל חֶלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר אֶת מַעֲלַת הַזּוֹכֶה לוֹמַר בְּכָל יוֹם חַ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, שֶׁהוּא הוֹרֵג אֶת הַיֵּצֶר הָרַע שֶׁלּוֹ, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סַנְהֶדְרִין מב.): בְּמִי אַתָּה מוֹצֵא מִלְחַמְתָּהּ שֶׁל תּוֹרָה? בְּמִי שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ חֲבִילוֹת שֶׁל מִשְׁנָה. וּמוּבָא (מִדְרָשׁ תַּלְפִּיּוֹת), שֶׁאָשֵׁר בֶּן יַעֲקֹב יוֹשֵׁב עַל פִּתְחוֹ שֶׁל גֵּיהִנּוֹם, וּמִי שֶׁהִרְבָּה לִלְמֹד מִשְׁנָיוֹת, אֵינוֹ מַנִּיחוֹ לְהִכָּנֵס שָׁם, וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּגְרֹס בְּכָל יוֹם כַּמָּה וְכַמָּה פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, שֶׁהוּא הַצָּלָחָה נִצְחִית, כִּי מִשְׁנָ״ה אוֹתִיּוֹת נְשָׁמָ״ה, וְכֵן אָמְרוּ (וַיִּקְרָא רַבָּה, פָּרָשָׁה ז׳, סִימָן ג׳): אֵין כָּל הַגָּלֻיּוֹת הַלָּלוּ מִתְכַּנְּסוֹת אֶלָּא בִּזְכוּת מִשְׁנָיוֹת; וְלָכֵן תִּשְׁתַּדֵּל לִגְרֹס בְּכָל יוֹם חַ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, שֶׁזֶּה תָּמִיד הָיָה חֹק וְלֹא יַעֲבֹר אֵצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל נָתַן תִּקּוּן לְכַמָּה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וּבֵינֵיהֶם מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, שֶׁאָמְרוּ בְּכָל יוֹם חַ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת (עֵין שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן קפה), וְשָׁמַעְתִּי פַּעַם מֵהָרַב הֶחָסִיד ר׳ לֵוִי יִצְחָק בַּנְדֶּר זַ״ל, שֶׁהוּא הִכִּיר נִין מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, נֶכֶד שֶׁל בִּתּוֹ חַנָּה צִירֶל, עָלֶיהָ הַשָּׁלוֹם, שֶׁהָיָה גָּר בְּחַארְקוֹב, וְהָיָה בַּעַל הַבַּיִת פָּשׁוּט, וּבְכָל יוֹם הָיָה לוֹמֵד חַ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת חֹק וְלֹא יַעֲבֹר, וְכָךְ נָהַג הַמּוֹן שָׁנִים, אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְקַיֵּם אֶת רְצוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצָּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקנד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר עֵקֶב, כ׳ אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ דִּי בְכָל אֲתַר וַאֲתַר, הַוָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וּמִכָּל צוּקָה, מִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

רַבֵּנוּ זַ״ל סִפֵּר לָנוּ בַּמַּעֲשֶׂה מֵהַזְּבוּב וְהָעַכְבִּישׁ (סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה ז׳, מֵהַזְּבוּב וְעַכְבִּישׁ), שֶׁקֹּדֶם שֶׁנִּשְׁמָתוֹ יָרְדָה, הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם צָעַק: אִם הַנְּשָׁמָה הַזּוֹ תֵּרֵד, אֵין לִי כְּבָר מַה לַּעֲשׂוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, וְאָמְרוּ לוֹ: הַנְּשָׁמָה הַזּוֹ מֻכְרָחָה לָרֶדֶת, וְאַתָּה תֵּצֵא וְתִמְצָא לְעַצְמְךָ עֵצָה. וְיָצָא בַּחוּץ וְהֵבִיא זָקֵן וְצָחַקּוּ, וְאָמַר: הַנְּשָׁמָה יְכוֹלָה לָרֶדֶת. שֶׁזּוֹ כָּל הָעֵצָה — שֶׁיִּהְיֶה דִּבֵּר רַבֵּנוּ זַ״ל לִצְחוֹק.

לָזֹאת, אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! מֵאַחַר שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זָכָה אוֹתָנוּ, וְאָנוּ הִתְגַּבַּרְנוּ עַל הַצְּחוֹק, כִּי גַּם לָנוּ הָיָה הַנִּסָּיוֹן הַזֶּה — לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, אוֹ לֹא לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְכֵן אַחַר שֶׁכְּבָר מִתְקָרְבִים אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, יֶשְׁנָן מְנִיעוֹת — הֵיכָן הוֹלְכִים, אוּלַי אֵצֶל זֶה?! אוּלַי אֵצֶל זֶה?! כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר פַּעַם לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ (חַיֵּי־מוֹהַר״ן, סִימָן שיט): אֲנִי אֶעֱשֶׂה מִכֶּם כְּתוֹת כְּתוֹת, בְּפַשְׁטוּת מַהוּ הַפֵּרוּשׁ? יִהְיוּ בְּאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ כָּל מִינֵי כְּתוֹת שֶׁל עוֹבְדֵי הַשֵּׁם, כְּמוֹ שֶׁמּוֹהַרַנ״תְ זַ״ל אוֹמֵר בְּלִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, (הִלְכוֹת סוֹחֵר, הֲלָכָה ב׳), שֶׁהַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע הָיָה רַבִּי, וְהָיוּ לוֹ שִׁשִּׁים תַּלְמִידִים, וְכָל תַּלְמִיד וְתַלְמִיד הָיְתָה לוֹ דֶּרֶךְ אַחֶרֶת, שֶׁעִם הַדֶּרֶךְ הַזּוֹ הִנְהִיג אֶת אֲנָשָׁיו; הַיְנוּ הָיוּ לוֹ אֲנָשִׁים צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים מְאֹד, תַּלְמִידִים מֻפְלָאִים, שֶׁהֵם אַחַר־כָּךְ גַּם־כֵּן הָיוּ מַנְהִיגֵי עֵדָה, אֲבָל כָּל אֶחָד וְאֶחָד הָיְתָה לוֹ דֶּרֶךְ אַחֶרֶת: זֶה הִתְפַּלֵּל כָּל הַיּוֹם, הִתְחִיל לְהִתְפַּלֵּל שַׁחֲרִית

וָתִיקִין, וְהַמְשִׁיךְ אֶת הַתְּפִלָּה, עַד שֶׁהִגִּיעַ זְמַן מִנְחָה, הִתְחִיל לְהִתְפַּלֵּל מִנְחָה, וְהַמְשִׁיךְ אֶת הַתְּפִלָּה עַד זְמַן עַרְבִית, הִגִּיעַ זְמַן עַרְבִית, הַמְשִׁיךְ אֶת הַתְּפִלָּה עַד חֲצוֹת, וְכָךְ כָּל הַיּוֹם הָיָה תְּפִלָּה. זֶה הָיָה לַמָּדָן גָּדוֹל, וְהָיָה מְפַלְפֵּל פִּלְפּוּלִים בַּתּוֹרָה וּמְחַדֵּשׁ חִדּוּשֵׁי תּוֹרָה כָּל הַיּוֹם לְרַבּוֹת הַלַּיְלָה, וְזֶה עָסַק בְּמִצְוַת צְדָקָה, שֶׁכָּל יָמָיו חִלֵּק הוֹן רַב לַעֲנִיִּים, לְאַלְמָנוֹת וְיתוֹמִים, וּלְכָל מָרֵי נֶפֶשׁ נָתַן צְדָקָה. וְזֶה עָסַק כָּל יָמָיו רַק בְּפִדְיוֹן שְׁבוּיִים, הֵיכָן שֶׁהָיָה שָׁבוּי בְּבֵית־אֲסוּרִים, עָשָׂה מַאֲמַצִּים לְשַׁחְרְרוֹ, וְכֵן כָּל תַּלְמִיד מִתַּלְמִידֵי הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב זי״ע הָיְתָה לוֹ דֶּרֶךְ כְּפִי שֹׂרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ. אַף שֶׁכֻּלָּם קִבְּלוּ מֵאוֹתוֹ רַבִּי, עִם כָּל זֹאת כָּל אֶחָד הָיְתָה לוֹ הַנְהָגָה אַחֶרֶת. זוֹ כַּוָּנַת הַשִּׂיחָה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁאָמַר: אֲנִי אֶעֱשֶׂה מִכֶּם כִּתּוֹת כִּתּוֹת; הַיְנוּ גַּם אֶצְלוֹ בֵּין אֲנָשָׁיו תִּהְיֶינָה כָּל מִינֵי כִּתּוֹת: אֵלּוּ יַעַסְקוּ כָּל הַיּוֹם בְּהִתְבּוֹדְדוּת, וְלֹא יִרְאוּ אֶצְלָם כְּלוּם, רַק לְהִתְבּוֹדֵד וּלְהִתְבּוֹדֵד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְלִצְעֹק קוֹלֵי קוֹלוֹת. אֵלּוּ יַעַסְקוּ בִּתְפִלָּה בְּכֹחַ, וְיִתְפַּלְּלוּ כָּל הַיּוֹם, שֶׁכָּל הַיּוֹם יִרְאוּ אֶצְלָם רַק תְּפִלָּה. אֵלּוּ יִלְמְדוּ בְּהַתְמָדָה גְּדוֹלָה מְאֹד, כָּל הַיּוֹם רַק לִלְמֹד וְלִלְמֹד וְכוּ׳. אֵלּוּ יֵלְכוּ לְחַזֵּק וּלְעוֹדֵד וּלְשַׂמֵּחַ אֲנָשִׁים, לְהָפִיץ אֶת הָאוֹר הַגָּנוּז הַזֶּה בָּעוֹלָם. אֵלּוּ יַעֲשׂוּ צְדָקָה וָחֶסֶד זֶה עִם זֶה, וְעִם שְׁאָר אֲנָשִׁים. וְזֶהוּ הַכִּתּוֹת כִּתּוֹת שֶׁהָיוּ צְרִיכוֹת לִהְיוֹת אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל. וּבִמְקוֹם זֶה, הַסָּמ״ךְ־מ״ם עָשָׂה אֶת שֶׁלּוֹ, שֶׁנַּעֲשׂוּ כִּתּוֹת כִּתּוֹת, שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד נִמְשָׁךְ בְּדֶרֶךְ אַחֶרֶת, אֲבָל הוּא חוֹלֵק עַל הַשֵּׁנִי, שֶׁזּוֹ עֲצַת הַסָּמ״ךְ־מ״ם — שֶׁיִּהְיוּ מְחֻלָּקִים וּמְפֹרָדִים זֶה וּמִזֶּה. וּמַעֲשֶׂה הַסָּמ״ךְ־מ״ם הִצְלִיחַ, שֶׁיֵּשׁ פְּרוּדִים בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ; כִּי אִם הָיְתָה אַחְדוּת בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הָיוּ יְכוֹלִים לִכְבֹּשׁ אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וּלְתַקֵּן אֶת הָעוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי, לְגַלּוֹת לְכֻלָּם אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲבָל הַסָּמ״ךְ־מ״ם מְאֹד מְאֹד שׂוֹנֵא אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם שֶׁתִּהְיֶינָה חִלּוּקֵי דֵּעוֹת בֵּין אֲנָשָׁיו, כְּדֵי לְהָבִיא לִפְרוּדִים.

הֵן אֱמֶת לְכָל אֶחָד יֵשׁ דֶּרֶךְ נִפְרֶדֶת: זֶה רַק עוֹסֵק בִּתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת וְקִימַת חֲצוֹת, זֶה עוֹסֵק כָּל הַיּוֹם בִּלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, זֶה עוֹסֵק כָּל הַיּוֹם בַּהֲפָצָה וּלְקָרֵב רְחוֹקִים, אֲבָל אֵין זֶה

סוֹתֵר אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, כָּל אֶחָד צָרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ עַצְמוֹ אֶל הַמָּקוֹר וְאֶל הַשֹּׁרֶשׁ הַשַּׁיָּךְ לוֹ.

אֲבָל בֶּאֱמֶת אָנוּ יוֹדְעִים, שֶׁהַחִדּוּשׁ שֶׁהָיָה אֵצֶל מוֹהַרְנַ"תְּ זַ"ל, זֶה הָיָה חִדּוּשׁ שֶׁבַּחִדּוּשִׁים. הָרַב מִטְשֶׁהְרִין זַ"ל, מֵבִיא בַּהַקְדָּמָה לְסֵפֶר הַמִּכְתָּבִים מִכְּתְבֵי מוֹהַרְנַ"תְּ זַ"ל "עֲלִים לִתְרוּפָה", שֶׁמּוֹהַרְנַ"תְּ זַ"ל הָיָה אִישׁ פֶּלֶא, מִי שֶׁרָאָה אוֹתוֹ לְהִתְפַּלֵּל וּלְהִתְבּוֹדֵד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְלִשְׁפֹּךְ אֶת לִבּוֹ בַּאֲמִירַת תְּהִלִּים בְּלֵב נִשְׁבָּר כָּזֶה, חָשַׁב שֶׁאָדָם הַזֶּה עוֹסֵק כָּל הַיּוֹם רַק בִּתְפִלּוֹת, הוּא רַק מִתְפַּלֵּל כָּל הַיּוֹם, כִּי אַחֶרֶת אֵיךְ אָדָם יָכוֹל לִשְׁפֹּךְ כָּל־כָּךְ אֶת לִבּוֹ לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא?! וּמִי שֶׁרָאָה אֶת מוֹהַרְנַ"תְּ זַ"ל לִלְמֹד, הָיָה אֶצְלוֹ פֶּלֶא עַל גַּבֵּי פֶּלֶא, אֵיךְ אָדָם יָכוֹל לִלְמֹד כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה, כִּי הָיוּ לוֹ כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה שִׁעוּרֵי תּוֹרָה, שֶׁהֵיכָן שֶׁנָּסַע, הָיְתָה לוֹ חֲבִילָה סְפָרִים, וְהָיוּ לוֹ הֲמוֹן שִׁעוּרִים בְּכָל יוֹם, עַד שֶׁמִּי שֶׁרָאָה אֶת דַּרְכּוֹ הַלִּמּוּד שֶׁלּוֹ, הָיָה בָּטוּחַ שֶׁאָדָם זֶה לוֹמֵד כָּל הַיּוֹם, וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה שׁוּם דָּבָר אַחֵר כְּלָל. וּמִי שֶׁרָאָה אֶת מוֹהַרְנַ"תְּ זַ"ל נוֹסֵעַ נְסִיעוֹת, וּמְדַבֵּר עִם אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הִדְפִּיס אֶת הַסְּפָרִים, וְהֵפִיצָם וְכוּ', חָשַׁב שֶׁאָדָם הַזֶּה כָּל יָמָיו הוּא רַק מַדְפִּיס סְפָרִים וּמְפִיצָם. וּמִי שֶׁרָאָה אוֹתוֹ לִכְתֹּב, חָשַׁב שֶׁאָדָם זֶה כּוֹתֵב כָּל הַיּוֹם לְרַבּוֹת הַלַּיְלָה, וּבִפְרָט כְּשֶׁרוֹאִים אֶת הַסְּפָרִים שֶׁל מוֹהַרְנַ"תְּ זַ"ל שֶׁהוֹצִיא לָאוֹר, וּבִפְרָט מִי שֶׁבָּקִי בִּכְתִיבָה, מֻכְרָח לְהוֹדוֹת שֶׁאָדָם זֶה כָּתַב כָּל הַיּוֹם וְהַלַּיְלָה, כִּי אֵיךְ אֶפְשָׁר לְהַסְפִּיק לִכְתֹּב כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה סְפָרִים?! כִּי הֲלֹא כָּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל רַק מוֹהַרְנַ"תְּ זַ"ל כָּתַב, וּמָה עִם סְפָרָיו שֶׁכְּתָבָם?! אִם־כֵּן כֵּיצַד הִסְפִּיק?! וְהַכֹּל הָיָה אִישׁ אֶחָד: הִתְבּוֹדֵד הֲמוֹן לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהִתְפַּלֵּל שָׁעוֹת, וּבָכָה בִּתְהִלִּים שָׁעוֹת רַבּוֹת, וְלָמַד בְּהַתְמָדָה עֲצוּמָה — לֹא יֵאָמֵן כִּי יְסֻפַּר, אֵיךְ אָדָם יָכוֹל לִלְמֹד כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה, כָּתַב גְּזֻמָּאוֹת סְפָרִים, וְדִבֵּר עִם בְּנֵי־אָדָם מֵרַבֵּנוּ זַ"ל וְחִזְּקָם וְעוֹדְדָם, זֶה הָיָה חִדּוּשׁ שֶׁל מוֹהַרְנַ"תְּ זַ"ל! אַף שֶׁהָיָה נִפְרָד מִכָּל־כָּךְ הַרְבֵּה חֲלָקִים, אַף־עַל־פִּי־כֵן אִחֲדָם בְּאִישׁ אֶחָד. וְזֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת הַסּוֹד בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ. אַף שֶׁיֵּשׁ חִלּוּקֵי דֵּעוֹת בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: זֶה עוֹסֵק בִּתְפִלָּה, זֶה רַק מֵפִיץ, זֶה רַק שָׂמֵחַ וְרוֹקֵד וְכוּ' וְכוּ', אֲבָל צְרִיכִים

לִרְאוֹת שֶׁהַכֹּל יִהְיֶה בִּכְלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ — אֶחָד, וְלֹא יִהְיוּ פְּרוּדִים, וְזוֹ הַיְרֵשָׁה שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל הִנִּיחַ לָנוּ, שֶׁהֵם הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁכָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, צָרִיךְ לְהִשְׁתַּדֵּל בְּכָל יוֹם לִלְמֹד סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל מֻחְדָּשׁ, וְלִמְצֹא שָׁם עֵצוֹת אֵיךְ לְהִתְנַהֵג. וּבֶאֱמֶת מִי שֶׁמַּתְמִיד בְּסִפְרָיו זַ״ל, יִמְצָא עֵצוֹת עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט, כִּי אֵין דָּבָר שֶׁלֹּא יִהְיֶה כָּתוּב בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל. מָה עוֹשֶׂה הַסָּמ״ךְ־מ״ם? אֶת הַכֹּל יַנִּיחַ לָאָדָם לִלְמֹד, רַק לֹא סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי יוֹדֵעַ שֶׁאִם אָדָם יִלְמַד סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֵין לוֹ כְּבָר מַה לַּעֲשׂוֹת אִצֶּל אָדָם זֶה.

לָזֹאת, אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! בֹּאוּ תְּקָחוּ עַצְמְכֶם בְּיֶדְכֶם, לְהַתְחִיל לִלְמֹד מֻחְדָּשׁ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל. רַבֵּנוּ זַ״ל מְסַפֵּר לָנוּ בְּאוֹתוֹ סִפּוּר (סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה ז׳, מֵהַזְּבוּב וְעַכְבִּישׁ), שֶׁהַסָּמ״ךְ־מ״ם עָשָׂה רַעַשׁ לֹא לְהַנִּיחַ נִשְׁמָתוֹ לָרֶדֶת, שָׁם מְסֻפָּר גַּם, שֶׁהַמֶּלֶךְ צִוָּה לְהָבִיא הַסֵּפֶר שֶׁכָּתוּב בּוֹ הַנִּמּוּסִים וְהַנְהָגוֹת שֶׁל כָּל אֻמָּה וְאֻמָּה, וּבְכָל מָקוֹם שֶׁהָיָה פּוֹתֵחַ אֶת הַסֵּפֶר, הָיָה רוֹאֶה שֶׁכְּתוּבָה הַהַנְהָגָה וְהַנִּמּוּסִים שֶׁל הָאֻמָּה, כְּדֶרֶךְ שֶׁהָיוּ עוֹשִׂים בַּעֲלֵי הַצְּחוֹק; הַמֶּלֶךְ הוּא מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּבָרָאשׁ הַשָּׁנָה לוֹקֵחַ אֶת כָּל הַסְּפָרִים מִכָּל אֻמּוֹת הָעוֹלָם, וְרוֹצֶה לִרְאוֹת נִמּוּסֵיהֶם מַה קּוֹרֶה, וְרָאָה הַצְּחוֹק וְהַקּוֹמֶדְיָה שֶׁאֻמּוֹת הָעוֹלָם עוֹשִׂים. וּבְתוֹךְ כָּל הַסְּפָרִים הוֹצִיא סֵפֶר אֶחָד, וְתֵכֶף שֶׁהָיָה הַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב עַל הַסֵּפֶר, רָאָה שֶׁהָיָה עַכְבִּישׁ מְרַחֵשׁ עַל צִדֵּי הַסֵּפֶר, וּמִצַּד שֵׁנִי הָיָה עוֹמֵד זְבוּב, וְהֵיכָן הוֹלֵךְ? אֶל הָעַכְבִּישׁ. וּבְתוֹךְ שֶׁהָיָה הָעַכְבִּישׁ הוֹלֵךְ וּמְרַחֵשׁ עַל הַזְּבוּב, בָּא הָרוּחַ וְהֵרִים הַדַּף עַל הָעַכְבִּישׁ וְלֹא יָכוֹל לֵילֵךְ אֶל הַזְּבוּב, וְחָזַר הָעַכְבִּישׁ לַאֲחוֹרָיו, וְכֵן הָיָה כַּמָּה פְּעָמִים, שֶׁהָעַכְבִּישׁ רָצָה לָלֶכֶת אֶל הַזְּבוּב, וְהַדַּף שֶׁל הַסֵּפֶר הִתְרוֹמֵם, עַד שֶׁמֵּהָעַכְבִּישׁ לֹא נִשְׁאָר כְּלוּם. וּבְכָל פַּעַם שֶׁהָעַכְבִּישׁ רָצָה לָלֶכֶת אֶל הַזְּבוּב, הִגְבִּיהַּ עַצְמוֹ הַדַּף וְלֹא הִנִּיחַ שֶׁיִּגְּעוּ זֶה בָּזֶה, וּבְתוֹךְ כָּךְ נִתְבַּטֵּל הָעַכְבִּישׁ.

הָעַכְבִּישׁ מְרַמֵּז עַל הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא אַחֲרָא, שֶׁהֵם יוֹרְקִים מִפִּיהֶם הַטָּמֵא וְאוֹרְגִים קוּרֵי עַכְבִּישׁ, שֶׁבָּזֶה הֵם תּוֹפְסִים זְבוּבִים, וְהַדַּף זֶה מַה שֶּׁאָדָם זוֹכֶה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם דַּף גְּמָרָא בַּבְלִי, דַּף גְּמָרָא יְרוּשַׁלְמִי, פֶּרֶק תּוֹסֶפְתָּא, אֵלּוּ הַדַּפִּים שֶׁאָדָם זוֹכֶה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם

חֲמָשׁ וְרַשׁ״י, פֶּרֶק מִשְׁנָיוֹת, פֶּרֶק רַמְבַּ״ם, טוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ, דַּף זֹהַר, דַּף תִּקּוּנִים, אֵלּוּ הַדַּפִּים מַצִּילִים מִקּוֹרֵי הָעַכְבִּישׁ, שֶׁלֹּא יוּכְלוּ לִתְפֹּס מִחוֹת קְטַנִּים. כָּתוּב שָׁם, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר בְּאֶמְצַע הַסִּפּוּר: מֵהַזְּבוּב לֹא אֲסַפֵּר לָכֶם מַה שֶּׁהָיָה בּוֹ. וּבֶאֱמֶת עָלֵינוּ לְהִתְבּוֹנֵן הֵיטֵב מַה זֶּה שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל לֹא רָצָה לְסַפֵּר מֵהַזְּבוּב. הֲרֵי הָעַכְבִּישׁ אָנוּ יוֹדְעִים מַה זֶּה — אֵלּוּ הָאֶפִּיקוֹרְסִים, שֶׁיּוֹרְקִים בְּפִיהֶם הַטָּמֵא, וְאוֹרְגִים קוּרֵי עַכָּבִישׁ, שֶׁזֶּה בִּכְלַל כְּלֵי הַתִּקְשֹׁרֶת, הָעִתּוֹנִים, הָרַדְיוֹ, הַטֶּלֶוִיזְיָה, כָּל הַזֶּבֶל שֶׁמַּדְפִּיסִים וּמְפַרְסְמִים בְּכָל יוֹם, וּבָזֶה לוֹכְדִים וְתוֹפְסִים מִחוֹת קְטַנִּים כְּמוֹ זְבוּבִים, וְהַמִּחוֹת הַקְּטַנִּים נִלְכָּדִים וְנִתְפָּסִים בְּקוּרֵי הָעַכָּבִישׁ. אֲבָל הַדַּף מַצִּיל מֵהָעַכְבִּישׁ, וְלֹא זוֹ בִּלְבָד, אֶלָּא שֶׁמַּכְנִיעַ אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, אֵלּוּ הַדַּפִּים שֶׁאָדָם זוֹכֶה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם חֲמָשׁ וְרַשׁ״י, פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, דַּפִּים גְּמָרָא יְרוּשַׁלְמִי, פְּרָקִים בְּתוֹסֶפְתָּא, פְּרָקִים בָּרַמְבַּ״ם, סִימָנִים בַּטּוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ, דַּפִּים זֹהַר וְתִקּוּנִים. מָה עִנְיַן הַזְּבוּב? אֶלָּא מְקַבָּלִים אוֹמְרִים, שֶׁזְּבוּב זֶה קְלִפָּה עֲצוּמָה, וְהוּא בְּכְלַל זְבוּב אֱלֹהֵי עֶקְרוֹן, שֶׁהָאֱלִיל שֶׁלָּהֶם הָיָה זְבוּב, וְהוּא קְלִפָּה עַל מִי שֶׁמְּבַטֵּל פְּרִיָּה וּרְבִיָּה; הַיְנוּ אֶחָד אֵינוֹ מִתְחַתֵּן, אֶחָד רָנָק, אֲזַי בָּאָה הַקְּלִפָּה שֶׁל זְבוּב וְלוֹכֶדֶת אוֹתוֹ, וְעַל־יְדֵי הַתּוֹרָה מְבַטְּלִים אֶת הַקְּלִפָּה, כִּי הַתּוֹרָה נִקְרֵאת ׳טוֹב׳, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (אָבוֹת ו, ג): אֵין ׳טוֹב׳ אֶלָּא תּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר: ״כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אַל תַּעֲזֹבוּ״, וּ׳זְבוּב׳ גִּימַטְרִיָּה ׳טוֹב׳, בִּשְׁבִיל זֶה כְּשֶׁבָּאָה קְלִפַּת עֲמָלֵק, בְּשָׁעָה שֶׁרָפוּ יְדֵיהֶם מִלִּלְמֹד תּוֹרָה, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל: ״וַיָּבֹא עֲמָלֵק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בִּרְפִידִים״ (שְׁמוֹת יז, ח) — שֶׁרָפוּ יְדֵיהֶם מִדִּבְרֵי תּוֹרָה (בְּכוֹרוֹת ה:), ״וַיֹּאמֶר ה׳ אֶל מֹשֶׁה כְּתֹב זֹאת זִכָּרוֹן בַּסֵּפֶר, וְשִׂים בְּאָזְנֵי יְהוֹשֻׁעַ״ (שְׁמוֹת יז, יד), שֶׁזֶּה הָעִנְיָן שֶׁצְּרִיכִים לָלֶכֶת לְהָפִיץ אֶת תּוֹרַת הַצַּדִּיק, שֶׁמְּגַלֶּה אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבִשְׁבִיל זֶה ז׳ב׳ו׳ב׳ רָאשֵׁי תֵּבוֹת: זִכָּרוֹן בַּסֵּפֶר וְרִשִׁים בְּאָזְנֵי, שֶׁאִם כּוֹתְבִים אֶת כָּל מַה שֶּׁשּׁוֹמְעִים מֵהַצַּדִּיק בְּתוֹךְ הַסֵּפֶר, וּמַכְנִיסִים אֶת זֹאת בְּאָזְנֵי הַתַּלְמִידִים, עַל־יְדֵי־זֶה ״כִּי מָחֹה אֶמְחֶה אֶת זֵכֶר עֲמָלֵק תַּחַת הַשָּׁמָיִם״.

מוֹהַרַנַ״תְּ זַ״ל קֹדֶם הִסְתַּלְקוּתוֹ אָמַר בְּזוֹ הַלָּשׁוֹן: טְרֵיף פָּסוּל

מִתְגַּבֵּר כְּמוֹ שֶׁמִּתְגַּבֵּר, כִּי כָּל הַסְּפָרֵי מִינִים מִתְפַּשְׁטִים בָּעוֹלָם, כָּל מִינֵי שֶׁקֶר, כָּל מִינֵי נְאוּף וְתוֹעֵבוֹת רָעוֹת מִתְגַּבְּרִים, אֲבָל סֵיֵם: אֲנִי מְקַוֶּה שֶׁדַּף אֶחָד מִסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, יִהְיֶה תִּקּוּן עַל הַכֹּל; כִּי בָּזֶה שֶׁנָּפִיץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, זֶה יִהְיֶה תִּקּוּן עַל הַכֹּל. וְעַל־כֵּן מְאֹד בְּקֵשׁ מוֹהַרַנַ״תְ זַ״ל קֹדֶם הִסְתַּלְקוּתוֹ, שֶׁכָּל הָעִנְיָן שֶׁלָּנוּ יִהְיֶה לְהָפִיץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל. כְּמוֹ שֶׁאָנוּ זָכִינוּ לְהִתְגַּבֵּר עַל כָּל הַמְּנִיעוֹת שֶׁלָּנוּ, אֲפִלּוּ שֶׁהָיָה נֶגְדֵּנוּ צָחוֹק מִשְּׁאָר אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: הֵיכָן אַתֶּם מְקֻרָבִים!? לְמִי אַתֶּם מְקֻרָבִים?! אַף־עַל־פִּי־כֵן זְכִיתֶם וְהִתְקָרַבְתֶּם, וְאַתֶּם מַחֲזִיקִים עֲדַיִן מַעֲמָד, עַל אַף שֶׁיֵּשׁ בֵּינֵינוּ קְלִפּוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת זְ״בְ־וְ״בְ, רָאשֵׁי תֵּבוֹת: זֶ״ה בְּ״כֹּה וְ״זֶה בְּ״כֹּה, שֶׁגּוֹרְמִים פֵּרוּדִים בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, בֵּין הַקִּבּוּץ שֶׁלָּנוּ נִמְצָאִים כַּמָּה, אֲשֶׁר פְּגוּמִים בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים, וּמְנַסִּים לְקָרֵר גַּם אֲחֵרִים: מַה יֵּשׁ לְךָ פֹּה? בֹּא נֵצֵא מִכָּאן, נֵלֵךְ לְמָקוֹם אַחֵר, שָׁם יוֹתֵר טוֹב, שָׁם יֵשׁ יוֹתֵר חִיּוּת וּדְבֵקוּת, שָׁם יֵשׁ יוֹתֵר הִתְעוֹרְרוּת וְכַדּוֹמֶה. שֶׁזּוֹ קְלִפַּת ׳זְבוּב׳ — זֶ״ה בְּ״כֹּה וְ״זֶה בְּ״כֹּה, לַעֲשׂוֹת פֵּרוּדִים; עַל אַף שֶׁכְּבָר עָבַרְנוּ אֶת כָּל הַשְּׁלַבִּים בַּחַיִּים, חָזַרְנוּ בִּתְשׁוּבָה, וְהִתְקָרַבְנוּ לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וְעָבַרְנוּ אֶת כָּל הַכִּתּוֹת, וְהִגַּעְנוּ לְכִתָּה זוֹ — ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, שֶׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נט), שֶׁהַצַּדִּיק בּוֹנֶה ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, אֲבָל צָרִיךְ לִשְׁמֹר, שֶׁהָרַע שֶׁל אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים לֹא יִדְבַּק בּוֹ, כִּי אֵלּוּ הָרְשָׁעִים יְכוֹלִים לְהַפְרִיעוֹ; כִּי דַּיְקָא עַל־יְדֵי קְלִפַּת הַזְּבוּב — זֶ״ה בְּ״כֹּה וְ״זֶה בְּ״כֹּה, שֶׁמְּסִיתִים וּמַדִּיחִים — בֹּאוּ נֵלֵךְ, חַס וְשָׁלוֹם וְכוּ׳, עֲלוּלִים לְהַרְחִיקוֹ מֵהַצַּדִּיק. וְהֵיכָן רוֹאִים אֶת הַקְּלִפָּה הַזּוֹ? בַּיְלָדִים. כִּי כָּךְ אוֹמְרִים (סַנְהֶדְרִין נו:): שׁוּתָא דִּינוּקָא בְּשׁוּקָא אוֹ דְּאָבוּהּ אוֹ דְּאִמֵּיהּ; יְלָדִים מְדַבְּרִים בַּחוּץ, מַה שֶּׁשּׁוֹמְעִים בַּבַּיִת מֵהַהוֹרִים; אִם יֵשׁ יְלָדִים הַמְדַבְּרִים עַל הַצַּדִּיק, וְאֵין לָהֶם אֱמוּנַת חֲכָמִים, סִימָן שֶׁשָּׁמְעוּ אֶת זֹאת בַּבַּיִת, שֶׁזּוֹ קְלִפַּת זְבוּב, שֶׁמְּסִיתִים וּמַדִּיחִים זֶ״ה בְּ״כֹּה וְ״זֶה בְּ״כֹּה. וּמִי תָּפַס אוֹתָם? הָעַכְבִּישׁ, הַסָּמ״ךְ־מ״ם, וּבְסִימָן שֶׁבְּהַצְנֵעַ הֵם מְאֹד מְקֻרָרִים; כִּי קְלִפַּת עֲמָלֵק אֲצָלָם, וּמֵהֶם צְרִיכִים לְהִשָּׁמֵר מְאֹד. לֹא חֲסֵרוֹת לָנוּ צָרוֹת וְיִסּוּרִים, לֹא חֲסֵרָה לָנוּ מְרִירוּת, עֲנִיּוּת וְדַחֲקוּת, בָּאנוּ חוּץ לַיִּשּׁוּב כְּדֵי לְהִתְחַזֵּק, לְחַנֵּךְ אֶת יְלָדֵינוּ בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה, לְהִתְקָרֵב אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, לְחַנֵּךְ אֶת הַיְלָדִים בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה

בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, לְחַתֵּן אוֹתָם בְּגִיל צָעִיר, שֶׁלֹּא יֵדְעוּ מַה זֶּה חֵטְא, אֲבָל הַסָּמָ״ךְ־מֵ״ם אֵינוֹ יָכוֹל לְסַבֵּל אֶת זֹאת, וְעוֹשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁיִּהְיוּ פְּרוּדִים בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב בִּכְלָלִיּוּת, שֶׁיֵּשׁ כִּתּוֹת כִּתּוֹת, שֶׁבֶּאֱמֶת הָיְתָה צְרִיכָה לִהְיוֹת זוֹ מַעֲלָה, כִּי אֵלּוּ רַק מִתְבּוֹדְדִים, אֵלּוּ רַק עוֹסְקִים בִּצְדָקָה וּבִגְמִילוּת חֶסֶד, אֵלּוּ הוֹלְכִים לְהָפִיץ, אֲבָל בְּיַחַד הָיוּ מִתְחַזְּקִים, אַךְ לָאוֹ! בָּא הַסָּמָ״ךְ־מֵ״ם, וְעָשָׂה פְּרוּדִים, עַד שֶׁיֵּשְׁנָם כִּתּוֹת מִכִּתּוֹת שׁוֹנוֹת, אֲשֶׁר זוֹ בּוּשָׁה וְחֶרְפָּה, וּמִי עוֹמֵד בְּרֹאשׁ הַכִּתּוֹת? אֲנָשִׁים שֶׁלֹּא נוֹלְדוּ בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה, וְרֵיחַ הָעֲבֵרוֹת נוֹדֵף מֵהֶם לְמֶרָחוֹק, כִּי מִי שֶׁיָּכוֹל לַעֲשׂוֹת פְּרוּדִים בֵּין נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בִּכְלָלִיּוּת וּבֵין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בִּפְרָטִיּוּת, סִימָן שֶׁרֵיחַ רַע שֶׁל הַמַּעֲשִׂים הָרָעִים שֶׁלּוֹ עֲדַיִן מַבְאִישׁ. כִּי כָּל עִנְיַן הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ח׳) הוּא לְהַכְנִיס רֵיחַ טוֹב בַּשּׁוֹמְעִים דְּבָרָיו, בְּסוֹד: ״נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ״, לְהַכְנִיס רֵיחַ טוֹב בַּנְּשָׁמוֹת. וְאֵלּוּ שֶׁמְּחַפְּשִׂים רַק אֶת הָרָע אֵצֶל הַזּוּלַת, רֵיחַ הַמַּעֲשִׂים הָרָעִים שֶׁלָּהֶם, רַחֲמָנָא לִצְלָן, עֲדַיִן נוֹדֵף לְמֶרָחוֹק, וְיֵשׁ סֶרְחוֹן גָּדוֹל. כִּי כָּךְ אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סא), שֶׁמִּי שֶׁחוֹלֵק עַל סְפָרִים וּמִתְלוֹצֵץ מֵהֶם, וּמִי שֶׁפָּגַם בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים, סִימָן שֶׁהַמֹּחַ שֶׁלּוֹ מְטֻנָּף בְּטִנּוּף וּבְצוֹאָה, וּצְרִיכִים לְהִשָּׁמֵר מִמֶּנּוּ מְאֹד מְאֹד.

לָזֹאת, אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! מֵאַחַר שֶׁשִּׁבַּרְנוּ כְּבָר אֶת כָּל הַמְּנִיעוֹת, וְזָכִינוּ כְּבָר לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, לָדַעַת מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, מֵעֲצוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלָאוֹת כָּאֵלּוּ, וְאָנוּ בְּ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, אֲשֶׁר רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן עא), שֶׁכָּתוּב: וַאֲשֶׁר כֹּחַ בָּהֶם לַעֲמֹד בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ; צְרִיכִים כֹּחוֹת עֲצוּמִים לְהַחֲזִיק עַצְמוֹ בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ, ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, כִּי יֵשׁ אֲנָשִׁים שֶׁמַּנְעִימִים זֶה לָזֶה בַּהֲלָכָה, וְיֵשׁ שֶׁחוֹבְלִים זֶה לָזֶה, וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל, יֵשׁ אֲנָשִׁים שֶׁמּוֹרִידִים אֶת הַנַּעַם הָעֶלְיוֹן, מְעוֹדְדִים וּמְשַׂמְּחִים זֶה אֶת זֶה, וְיֵשׁ כָּאֵלּוּ הַנּוֹגְחִים זֶה אֶת זֶה. שֶׁזֶּה הָיָה פְּגַם תַּלְמִידֵי רַבִּי עֲקִיבָא, שֶׁנִּפְטְרוּ בִּימֵי הַסְּפִירָה, שֶׁלֹּא נָהֲגוּ כָּבוֹד זֶה בָּזֶה, וְהִכְנִיסוּ שִׂנְאָה זֶה בָּזֶה, וְעָלֵינוּ לִרְאוֹת לְתַקֵּן אֶת זֶה; כִּי עָלֵינוּ לַעֲבֹד עַל נְקֻדַּת הָאַהֲבָה, כְּמַאֲמַר

רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ד׳), ׳אַהֲבָה׳ גִּימַטְרִיָּה ׳אֶחָד׳, אִם אוֹהֲבִים אֶת הַזּוּלַת, סִימָן שֶׁאוֹחֲזִים בְּאַחְדּוּתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְאִם שׂוֹנְאִים אֶת הַזּוּלַת, סִימָן שֶׁרְחוֹקִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, כִּי מִי שֶׁאוֹהֵב אֶת הָאָבָא אוֹהֵב אֶת הַבָּנִים, כָּךְ אָמַר הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע; אִם אֶחָד שׂוֹנֵא יִשְׂרָאֵל, שׂוֹנֵא אֶת הַזּוּלַת, סִימָן שֶׁשּׂוֹנֵא, כִּבְיָכוֹל, אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְזֶה בָּרוּר; וּבִפְרָט הַגִּזְעָנוּת שֶׁיֵּשׁ הַיּוֹם בֵּין אַשְׁכְּנַזִּים לִסְפָרַדִּים, שֶׁשּׂוֹנְאִים אֶת הַסְּפָרַדִּים שִׂנְאָה תְּהוֹמִית, זֶה סִימָן שֶׁבְּאֵיזֶה מָקוֹם שׂוֹנְאִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּבְיָכוֹל; כִּי לֹא יִמָּלֵט יְהוּדִי שֶׁשּׂוֹנֵא יְהוּדִי אַחֵר, אֶלָּא אִם כֵּן שׂוֹנֵא אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים עג, ט): ״שַׁתּוּ בַשָּׁמַיִם פִּיהֶם, וּלְשׁוֹנָם תִּהֲלַךְ בָּאָרֶץ״; מִי שֶׁמְּדַבֵּר נֶגֶד יִשְׂרָאֵל, סִימָן שֶׁרוֹצֶה לְדַבֵּר נֶגְדּוֹ יִתְבָּרַךְ, רַק חוֹשֵׁשׁ לְדַבֵּר כְּלַפֵּי מַעְלָה, שֶׁמָּא יִגָּרְשׁוּהוּ וְכוּ׳, עַל־כֵּן מְדַבֵּר נֶגֶד יִשְׂרָאֵל, אֲבָל בִּפְנִימִיּוּתוֹ חוֹשֵׁב נֶגֶד הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁזֶּה פֵּרוּשׁ דִּבְרֵי דָּוִד הַמֶּלֶךְ: שַׁתּוּ בַשָּׁמַיִם פִּיהֶם — הַפֶּה שֶׁלּוֹ נֶגֶד הַשָּׁמַיִם מְכֻוָּן, אֲבָל עַל הָאָרֶץ תְּהַלֵּךְ לְשׁוֹנוֹ — כָּאן בָּאָרֶץ מַסְתִּיר כַּוָּנָתוֹ, עַל־יְדֵי שֶׁמְּדַבֵּר עַל פְּלוֹנִי וְאַלְמוֹנִי וְכוּ׳.

הַפֵּרוּדִים זֶ״ה בְּ״כֹּה וְ״זֶה בְּ״כֹּה, זוֹ קְלִפַּת הַזְּ״בְ״וְ״בְ׳, שֶׁבֶּאֱמֶת הֵם אֵלּוּ שֶׁפָּגְמוּ בַּבְּרִית, אֵלּוּ שֶׁמּוֹנְעִים מִלְּחַתֵּן נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל סָמוּךְ לְפִרְקָם, וְהֵם הֵם אֵלּוּ שֶׁאֵינָם יְכוֹלִים לִסְבֹּל, שֶׁבָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ, יֵשׁ אַבְרֵכִים צְעִירִים שֶׁאֵינָם יוֹדְעִים מַה זֶּה חֵטְא.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עֲזָרָנִי, מָסַרְתִּי נַפְשִׁי כְּמַעַט אַרְבָּעִים שָׁנָה לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל בְּכָל הָעוֹלָם, וְחֵפֶץ ה׳ בְּיָדִי הִצְלִיחַ, שֶׁמִּלֵּאתִי אֶת כָּל הָעוֹלָם עִם סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וַעֲדַיִן אֲנִי מַרְגִּישׁ שֶׁזֶּה כְּלוּם, עֲדַיִן אֲנִי צָרִיךְ עֶזְרַת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֲנִי רוֹצֶה לְמַלֵּא אֶת כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עִם אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל, וּלְמַלֵּא אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ עִם אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל. אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל הוּא הָאוֹר הַגָּנוּז, הָאוֹר שֶׁיִּגָּלֶה מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל זֶהוּ אוֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא; כִּי הַצַּדִּיק פּוֹתֵחַ לָנוּ אֶת הַפֶּה לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הוּא מְעוֹרֵר מֵהַשָּׁנָה, כִּי עַד שֶׁהִתְקָרַבְנוּ לְרַבֵּנוּ זַ״ל, לֹא יָדַעְנוּ מַה זֶּה לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהִנֵּה בַּשָּׁנִים הָאַחֲרוֹנוֹת זָכְנִי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא

בִּזְכֻיּוֹת חִנָּם לְהָקִים תַּלְמוּד־תּוֹרָה בַּעֲבוּר בָּנִים, בֵּית־סֵפֶר בַּעֲבוּר בָּנוֹת, וְהַכֹּל עַל טָהֳרַת הַקֹּדֶשׁ. וְכָל מַטְרָתֵנוּ שֶׁהַיְלָדִים לֹא יֵדְעוּ מַה זֶּה חֵטְא, לֹא יֵדְעוּ נִבּוּל פֶּה וּשְׂאָר הֲבָלִים וּשְׁטֻיּוֹת הַקַּיָּמִים בַּעֲיָרוֹת הַגְּדוֹלוֹת. וּתְהִלָּה לָאֵל, הִצְלַחְתִּי, חִסַּנְתִּי אֶת הַצְּעִירִים, שֶׁרֻבָּם כְּכֻלָּם אֵינָם יוֹדְעִים מַה זֶּה חֵטְא, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, הִתְחַתְּנוּ תֶּכֶף־וּמִיָּד בְּגִיל צָעִיר מְאֹד. וְהִנֵּה בָּא הָעַכְבִּישׁ, וְהִתְחִיל לִירֹק אֶת הָרוֹק הַטָּמֵא שֶׁלּוֹ, שֶׁהֵם קוּרֵי הָעַכְבִּישׁ, לִתְפֹּס מִחוֹת קְטַנִּים, בְּחִינַת זְבוּבִים, לַעֲשׂוֹת פֵּרוּדִים זֶ״ה בְּ׳כֹה וְ׳זֶה בְּ׳כֹה, אַךְ בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ, עַתָּה רוֹאִים אֶת הַפֵּרוֹת! אֲשֶׁר אֵלּוּ שֶׁהָיוּ אֶצְלִי פָּתְחוּ כּוֹלֵל ״שׁוֹמְרִים לַבֹּקֶר״, מִי הֶאֱמִין לִדְבָרִים כָּאֵלּוּ?! זֶה הָיָה הַכְּסוּפִים שֶׁלִּי, שֶׁהָאַבְרֵכִים הָאֵלּוּ יַרְאוּ לָכֶם דֶּגְמָא! הִנֵּה יֵשׁ כּוֹלֵל כָּל הַיּוֹם: כּוֹלֵל ״אוֹר הַמֵּאִיר״, וְכֵן כּוֹלֵל עֶרֶב: ״אוֹר הַגָּנוּז״, אֲשֶׁר גַּם־כֵּן נִתְיַסֵּד עַל־יְדֵי אֶחָד מִתַּלְמִידַי, וְרוֹאִים מִי לוֹמֵד בְּכוֹלֵל זֶה? יְלָדִים בְּגִיל בַּר מִצְוָה, אֵיזֶה נַחַת־רוּחַ גּוֹרְמִים לִי! שֶׁאֲנִי רוֹאֶה יְלָדִים שֶׁעַתָּה נַעֲשׂוּ בַּר מִצְוָה, שֶׁאַגַּב כֻּלָּם סִיְּמוּ אֶת הַשַּׁ״ס עַד הַבַּר מִצְוָה בְּגִרְסָה, אֲשֶׁר אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁמִּי שֶׁזּוֹכֶה לְסַיֵּם אֶת הַשַּׁ״ס, נִמְשָׁךְ עָלָיו צֶלֶם אֱלֹקִים. וְרוֹאִים שֶׁיְּלָדִים אֵלּוּ שֶׁנַּעֲשִׂים אֶצְלֵנוּ בַּר מִצְוָה, וְסִיְּמוּ אֶת כָּל הַשַּׁ״ס, יֵשׁ עֲלֵיהֶם חֵן מְיֻחָד, צֶלֶם אֱלֹקִים. וְהַסָּמָ״ךְ־מ״ם מְאֹד מְפַחֵד מִזֶּה, כִּי הַשֵּׁם שֶׁלּוֹ זֶה סַמָּאֵ״ל, שֶׁהוּא רֹאשֵׁי תֵּבוֹת: סִ׳יּוּם מַ׳סֶכְתָּא אֵ׳ין לַ׳עֲשׂוֹת, מְאֹד מְפַחֵד שֶׁנִּסַּיֵּם מַסֶּכְתָּא וְעוֹד מַסֶּכְתָּא. וּמָה אוֹתִיּוֹת מַסֶּכֶת? רָאשֵׁי תֵּבוֹת: כַּ״ת ס״מ; יֵשׁ כִּתָּה שֶׁל הַסָּמָ״ךְ־מ״ם, שֶׁלֹּא מַנִּיחָה לְלִמּוֹד מַסֶּכֶת. וְהַכֹּל בָּא מֵהַקְלִפּוֹת שֶׁל הַז׳׳ב׳׳ב׳: זֶ״ה בְּ׳כֹה וְ׳זֶה בְּ׳כֹה — לַעֲשׂוֹת פֵּרוּדִים בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בִּכְלָלִיּוּת, שֶׁזּוֹ הַגְּזֵרָה שֶׁיִּשָּׁנֶה הַיּוֹם, וְעָלֵינוּ לְעָקְרָהּ וּלְשָׁרְשָׁהּ לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי, וְאֵיךְ? עַל־יְדֵי שֶׁנָּפִיץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם.

לָכֵן אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶת כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אַל תִּהְיוּ בַּטְלָנִים, קָחוּ עַצְמְכֶם בְּיָדְכֶם! הִנֵּה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זִכָּנִי בְּחוֹבְרוֹת נִפְלָאוֹת, אֲשֶׁר הֵם הַקּוּנְטְרֵסִים, שֶׁהֵם תַּמְצִית דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל מֵהַ״לִּקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן״, ״סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״, ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״, ״לִקּוּטֵי־עֵצוֹת״, ״שִׂיחוֹת־הָרַ״ן״, ״חַיֵּי־מוֹהֲרַ״ן״, וְכֵן תַּמְצִית דִּבְרֵי מוֹהֲרַנַ״תְּ זַ״ל

בַּ״לְקוּטֵי־הֲלָכוֹת״, וְתַמְצִית מַאֲמְרֵי חַז״ל בַּגְּמָרָא וּבַמִּדְרָשִׁים וּבַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ וּבִכְתְבֵי הָאֲר״י הַקָּדוֹשׁ, וּכְשֶׁמַּדְפִּיסִים עַל גַּבֵּי הַכְּתָב, וּמְפִיצִים אוֹתָם, הֵם עוֹשִׂים פְּעֻלָּה וּמְקָרְבִים נְפָשׁוֹת אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. עַל־כֵּן בֹּאוּ נַחֲזִיק עַצְמֵנוּ בְּיַחַד, וּנְתַקֵּן קְלִפַּת הַזִּ׳ב׳וּ׳ב׳ — זָ״ה בְּ׳כֹּה׳ וְ׳זֶה בְּ׳כֹּה׳, וְנִתְאַחֵד בְּיַחַד. אֲנִי מְאֹד רוֹצֶה, שֶׁאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יִחְיוּ בְּיַחַד בְּאַהֲבָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וְיַעַזְרוּ זֶה לָזֶה, וְאִם יֵשׁ אֵיזֶה נִצְרָךְ, שֶׁתֵּכֶף־וּמִיָּד תִּרַתְּמוּ בְּצַוָּתָא לְעָזְרוֹ, אִם פְּלוֹנִי צָרִיךְ לְהַשִּׂיא אֶת בְּנוֹ אוֹ בִּתּוֹ, רְאוּ לְסַיְּעוֹ. הִנֵּה בְּעוֹד שְׁבוּעַיִם, בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם, תִּהְיֶה חֲתֻנָּה, אַבְרֵךְ יָקָר, הָעוֹמֵד לְחַתֵּן אֶת בִּתּוֹ, וְלָרֹאשׁ אֵין כֹּל, אַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ חֵלֶק בְּהַכְנָסַת כַּלָּה. בֹּאוּ וְנַעֲזֹר לוֹ! וְאַחַר־כָּךְ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעַזְרֵנוּ, יִהְיוּ עוֹד חֲתֻנִּים וְכַלּוֹת, וְגַם לָהֶם נַעֲזֹר, כִּי רַק בַּעֲבוּר זֶה אֲנִי בּוֹנֶה אֶת אוּלַם הַשִּׂמְחוֹת, שֶׁיִּהְיֶה קַל לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְחַתֵּן יַלְדֵיהֶם. לָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אַל תִּשְׁכְּחוּ אֶת אוּלַם הַשִּׂמְחוֹת שֶׁלָּנוּ, עֲדַיִן אֲנִי חַיָּב עַל זֶה הוֹן תּוֹעֲפוֹת, וַאֲנִי בְּחוֹבוֹת גְּדוֹלִים, תִּשְׁתַּדְּלוּ לְמִכֹּר מַה שֶּׁיּוֹתֵר הַגְּרָלוֹת, כִּי בְּעוֹד שְׁלִשָּׁה חֳדָשִׁים יִהְיֶה מוֹעֵד הַהַגְרָלָה, וַחֲבָל אִם לֹא נִגְמֹר לְמָכְרָן. לָכֵן תִּשְׁתַּדְּלוּ בָּזֶה מְאֹד, כְּדֵי שֶׁנּוּכַל לְסַיֵּם אֶת אוּלַם הַשִּׂמְחוֹת, וְכָל כַּוָּנָתִי הָיְתָה שֶׁיִּהְיֶה יוֹתֵר קַל לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְחַתֵּן אֶת יַלְדֵיהֶם. הָאַהֲבָה וְהָאַחְדוּת שֶׁתִּהְיֶה בֵּינֵינוּ זֶה יַעֲזֹר לָנוּ לְהִתְגַּבֵּר עַל הַכֹּל.

אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, בֹּאוּ וְנִפְקַח אֶת הָעֵינַיִם! בִּשְׁבִיל אֶחָד אוֹ שְׁנַיִם נַהֲרֹס קְהִלָּה שְׁלֵמָה?! תָּמִיד יִמָּצְאוּ לֵצִים, אֲנָשִׁים שֶׁאֵין לָהֶם אֱמוּנַת חֲכָמִים, תָּמִיד יִהְיוּ 'מְדַבְּרִים', כְּמַאֲמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, הַסִּפּוּר מֵהַחֹגֵר), שֶׁה'מְדַבְּרִים' הֵם הַשֵּׁדִים, (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א', סִימָן כח), הַשֵּׁדִים הֵם 'שֵׁדִין יְהוּדָאִין', הֲגַם שֶׁהֵם יְהוּדִים אֲבָל שֵׁדִין, כִּי אִם אָדָם מַזִּיק לְזוּלָתוֹ — הוּא שֵׁד, כִּי הַשֵּׁדִים נִבְרְאוּ בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת, וְכָל עִנְיָנָם רַק לְהַזִּיק לַזּוּלַת. בֹּאוּ נִשְׁמֹר עַצְמֵנוּ מֵהַשֵּׁדִים וְהָרוּחוֹת הָאֵלּוּ וְנִתְחַזֵּק יַחַד, וְנִשְׁתַּדֵּל שֶׁתִּהְיֶה בֵּינֵינוּ אַהֲבָה גְּדוֹלָה וְשָׁלוֹם, וְנַעֲזֹר זֶה לָזֶה.

כָּל אֵלּוּ הָרוֹצִים לְהִכָּנֵס לְיַבְנְאֵל לָגוּר, עָלֵינוּ לְשׁוֹטֵט וּלְחַפֵּשׂ

בַּעֲבוּרָם מָקוֹם, וְהֵיכָן שֶׁמּוֹצְאִים דִּירָה, תֵּכֶף־וּמִיָּד נְפַרְסֵם, כִּי יֵשׁ הֲמוֹן הָרוֹצִים לְהִכָּנֵס לָגוּר בֵּינֵינוּ.

וְכֵן הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עֲזָרָנִי, פָּתַחְתִּי יְשִׁיבָה "דַּמֶּשֶׂק אֱלִיעֶזֶר", בַּחוּרִים מֻפְלָגִים הָרוֹצִים לִלְמֹד, רוֹצִים לְהִתְעַלּוֹת בַּתּוֹרָה, וְיֵשׁ לָנוּ חֲבוּרָה שְׁלֵמָה. אַשְׁרֵי מִי שֶׁיָּכוֹל לְהָבִיא עוֹד בַּחוּרִים, אֲנִי רוֹצֶה רַק בַּחוּרִים רְצִינִיִּים, הַהוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ, לֹא עִם כִּפָּה לְבָנָה וּפֵאוֹת מְפֻזָּרוֹת וְנַעֲלֵי גּוּמִי, אֶת אֵלּוּ אֲנִי מַשְׁאִיר לַכִּתּוֹת הָאֲחֵרוֹת. אֶצְלֵנוּ אֲנִי רוֹצֶה שֶׁיֵּלְכוּ כְּבַחוּרֵי יְשִׁיבָה, עִם חֲלִיפָה, וּמִתְנַהֲגִים בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ. רָאוּ לְהִתְבּוֹדֵד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בַּלַּיְלָה כָּאן עַל הֶהָרִים סָבִיב וְכוּ', בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אָנוּ מְקַיְּמִים בָּזֶה דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן נב): הַמְהַלֵּךְ בַּלַּיְלָה יְחִידִי וּמְפַנֶּה לִבּוֹ לְבַטָּלָה, הֲרֵי זֶה מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ. מְפָרֵשׁ רַבֵּנוּ זַ"ל עַל הִתְבּוֹדְדוּת. בַּלַּיְלָה יוֹצְאִים מִחוּץ לָעִיר וּמִתְבּוֹדְדִים, עַד שֶׁזּוֹכִים לְהַגִּיעַ לְמַחֲיַב הַמְצִיאוּת.

וּבְכֵן רָאוּ לַעֲזֹר לְבַחוּרֵי הַיְשִׁיבָה, לְאָרְחָם לְשַׁבָּת, לַעֲשׂוֹת לָהֶם אֲרוּחָה חַמָּה בְּאֶמְצַע הַשָּׁבוּעַ, וַאֲנִי מַבְטִיחַ לְבַחוּרִים אֵלּוּ שֶׁאֲחַתֵּן אוֹתָם. וּבָרוּךְ הַשֵּׁם, הַבָּחוּר הָרִאשׁוֹן מִתְחַתֵּן בְּל"ג בָּעֹמֶר, מִי שֶׁרַק יָכוֹל לַעֲזֹר וְלִתְרֹם לְהַכְנָסַת כַּלָּה — תָּבֹא עָלָיו בְּרָכָה, כִּי בֶּאֱמֶת אֵין לָהֶם. וְכֵן רָצִיתִי, שֶׁכָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, מִי שֶׁיָּכוֹל לְהָבִיא מִטּוֹת וּמִזְרָנִים לַבַּחוּרִים — תָּבֹא עָלָיו בְּרָכָה, כִּי אָנוּ צְרִיכִים אֶת זֹאת.

וַעֲתָּה אֲנִי פּוֹנֶה לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! אַתֶּם יוֹדְעִים כַּמָּה הוֹלֵךְ לִי בַּחַיִּים, שֶׁנֹּאכַל רַק בָּשָׂר כָּשֵׁר, שֶׁנִּזָּהֵיר נִזָּהָרִים אֵיזֶה בָּשָׂר אָנוּ אוֹכְלִים. וְהִנֵּה זָכַנִי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עִם שׁוֹחֵט הָגוּן, ר' ... נֵרוֹ יָאִיר, וַעֲתָּה לָקַח אֶת הָאִטְלִיז הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר ר' ... נֵרוֹ יָאִיר. וְעָשִׂינוּ תִּקּוּן טוֹב, לֹא שֶׁעַד עַתָּה לֹא הָיָה טוֹב, אֶלָּא רָצִינוּ שֶׁיִּהְיֶה עוֹד יוֹתֵר טוֹב, יֵשׁ לָנוּ מַשְׁגִּיחַ תְּמִידִי, שֶׁהוּא ר' ... נֵרוֹ יָאִיר, שֶׁהַבָּשָׂר בְּתַכְלִית הַהֲדוּר. עַל־כֵּן רָצִיתִי מְאֹד שֶׁאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יִקְנוּ בָּשָׂר זֶה. וְר' ... מוּכָן לְהָבִיא מִסּוֹף הָאָרֶץ וְעַד סוֹפָהּ אֶת הַבָּשָׂר טָרִי, נָקִי, אֲפִלּוּ שֶׁיַּעֲלֶה קְצָת יוֹתֵר, אֲבָל אַתֶּם יוֹדְעִים מִי הַשּׁוֹחֵט! מִיהוּ הַמַּשְׁגִּיחַ! אַתֶּם יוֹדְעִים מִיהוּ בַּעַל הָאִטְלִיז! כִּי בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, אֵיךְ

הָעֵרֶב־רַב תָּפְסוּ מִלְיוֹנִים מִנְּשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל? רַק עַל־יְדֵי רַע־בָּנִים, כְּמוֹ הַ׳תַּכְשִׁיט׳ שֶׁלָּנוּ [הָרַב הַמְקוֹמִי], שֶׁאָנוּ יוֹדְעִים אֵיזֶה הֶכְשֵׁר שֶׁלּוֹ, נוֹתֵן הֶכְשֵׁר לְאִטְלִיז שֶׁל מְחַלֵּל שַׁבָּת, אֲשֶׁר אִם אָדָם מְחַלֵּל שַׁבָּת, אוֹמֵר הָרַמְבַּ״ם (הִלְכוֹת שַׁבָּת, פֶּרֶק ל׳, הֲלָכָה טו), יֵשׁ לוֹ דִּין שֶׁל גּוֹי, מִי שֶׁאֵינוֹ נִזְהָר בִּשְׁמִירַת שַׁבָּת, רַחֲמָנָא לִצְלָן, אֵיךְ אֶפְשָׁר לֶאֱכֹל מֵהַבָּשָׂר שֶׁלּוֹ?! כִּי עֲוֹן שַׁבָּת חָמוּר מְאֹד, זֶה בִּסְקִילָה, וּבַעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, אָנוּ רוֹאִים, שֶׁהָעֵרֶב־רַב רוֹצִים רַק לַעֲקֹר מִנְּשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת.

לָזֹאת, אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! בֹּאוּ נִתְאַחֵד יַחַד, וְנִבְנֶה אֶת הַקְּהִלָּה בְּאַחְדּוּת, וְאֵלּוּ שֶׁגָּרִים מִבַּחוּץ, גַּם־כֵּן יָבוֹאוּ מִפַּעַם לְפַעַם, כָּל חֹדֶשׁ, כָּל חֲדָשַׁיִם לְהִתְאָרֵחַ בְּיַבְנְאֵל, הֵן מִבְּנֵי־בְּרַק, הֵן מִירוּשָׁלַיִם, הֵן מֵאַשְׁדּוֹד, הֵן מֵאַשְׁקְלוֹן, הֵן מֵרַאשׁוֹן לְצִיּוֹן, אַחַת לְחֲדָשַׁיִם שְׁלֹשָׁה יִתְאָרְחוּ בְּיַבְנְאֵל, וּבָזֶה יִתְרְמוּ הַרְבֵּה לַקְּהִלָּה שֶׁלָּנוּ, תָּמִיד יִרְאוּ פָּנִים חֲדָשׁוֹת. וּבְפָרָט הַיּוֹם, שֶׁהַמָּקוֹם תּוֹסֵס עִם תּוֹרָה, וּמַמָּשׁ עוֹשִׂים לִי נַחַת רוּחַ. כִּי הַזְּבוּב הַזֶּה לֹא נָתַן לִי מָנוֹחַ, וּמִיהוּ? זֶ״ה בְּ׳כֹּה וְ׳זֶה בְּ׳כֹּה — לַעֲשׂוֹת פְּרוּדִים, זֹאת אֵיֶנְנִי יָכוֹל לִסְבֹּל. אֲנִי אִישִׁית אֵיֶנְנִי יָכוֹל לִסְבֹּל כְּשֶׁיֵּשׁ מְרִיבוֹת בֵּין אֲנָשִׁים. מְסַפְּרִים עַל מוֹהַרַנ״תְּ זַ״ל, שֶׁאָמַר: כְּשֶׁשְּׁנֵי עֶגְלוֹנִים רָבִים — דּוֹקְרִים לִי הַצְּדָדִים. וְגַם אֲנִי לֹא יָכוֹל לִסְבֹּל כְּשֶׁאֲנִי רוֹאֶה אֶת הַגִּזְעָנוּת, וְאֵיזוֹ? שֶׁשּׁוֹנְאִים אֶת הַסְּפָרַדִּים בְּתַכְלִית הַשִּׂנְאָה, וְאַל תֹּאמְרוּ שֶׁאֵין זֶה נָכוֹן, כִּי רָאִיתִי בְּמוֹ עֵינַי, וְאֵין כָּאן הַמָּקוֹם לְהַאֲרִיךְ. לָזֹאת בֹּאוּ וְנִתְאַחֵד יַחַד, וְנַעֲזֹר זֶה לָזֶה, נִתְעַנְיֵן בְּמַצָּבָם שֶׁל שְׁאָר אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּבְמַצָּבָם שֶׁל כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בַּמֶּה וְכֵיצַד יְכוֹלִים לְעָזְרָם, לְנָסֵּעַ נְסִיעוֹת, אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל, כְּדֵי לְקָרֵב יְהוּדִים אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהוֹצִיא אֶת זֹאת מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל, וְאָז טוֹב לוֹ בָּזֶה וּבַבָּא כָּל הַיָּמִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ בִּתְפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם, וְתִרְווּ נַחַת מִכָּל יוֹצְאֵי חֲלָצֵיכֶם.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקנה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר עֵקֶב, כ״א אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ.

אוֹדוֹת לוּחַ הַמּוֹדָעוֹת וְכוּ׳, דִּבַּרְתִּי עִם יְדִידֵנוּ ... וְרָאִינוּ שֶׁאֵין עֵצָה אַחֶרֶת, אֶלָּא לַעֲשׂוֹת לוּחַ מוֹדָעוֹת עִם זְכוּכִית וְעִם מַנְעוּל, כָּךְ שֶׁאַף אֶחָד לֹא יוּכַל לִנְגֹּעַ בָּזֶה, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁזֶּה יִהְיֶה הַפִּתְרוֹן. לְדַעְתִּי, מִי שֶׁקָּרַע אֶת זֶה יָכוֹל לִהְיוֹת אוֹ יֶלֶד וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת זֶה לֹא מֻכְרָח, וְעַל־כֵּן מַה דַּהֲוָה הֲוָה, וּמִכָּאן לְהַבָּא צְרִיכִין רַק לִשְׁמֹר מְאֹד.

הָיָה טוֹב מְאֹד, שֶׁתֹּאמַר לָזֶה שֶׁמּוֹכֵר לְךָ אֶת הַיַּיִן, שֶׁמִּכָּאן לְהַבָּא יִרְאֶה לַעֲשׂוֹת פִּתְקָאוֹת עַל בַּקְבּוּקֵי הַיַּיִן, בְּאֹפֶן שֶׁכֻּלָּם יִרְאוּ אֶת הַהֶכְשֵׁר, וְזֶה מְאֹד מְאֹד נָחוּץ.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ, וְאָז תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְרָאוּי לְךָ לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד, שֶׁאַתָּה זוֹכֶה לָדַעַת מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, רַבִּי נוֹרָא וְנִפְלָא כָּזֶה, וּמֶה הָיִיתָ עוֹשֶׂה בְּלִי רַבֵּנוּ זַ״ל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

פֹּה תְּקַבֵּל כַּמָּה מִכְתָּבִים מְאֹד נְחוּצִים, רְאֵה לְמָסֹר אוֹתָם לְיַעֲדָם.

כג תקנו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ד אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ר׳ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד נִצְטַעַרְתִּי לִשְׁמֹעַ מַה שֶּׁקָּרָה בְּשַׁבַּת־קֹדֶשׁ בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ, שֶׁ.. הִתְפָּרֵעַ וְכוּ׳ וְכוּ׳, לְדַעְתִּי, תְּנַהֵל אֶת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ בְּתַקִּיפוּת, כִּי אַתָּה הַגַּבַּאי, וְאוֹתְךָ מִנִּיתִי לְגַבַּאי, וּבֵית־הַמִּדְרָשׁ לֹא יָכוֹל לִהְיוֹת הֶפְקֵר בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, וְאִם הוּא הִסְתַּכְּסֵךְ עִם אִשְׁתּוֹ, וְיֵשׁ לוֹ בְּעָיוֹת בְּשָׁלוֹם־בַּיִת, וּבְעָיוֹת שֶׁל פַּרְנָסָה וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֵין עָלָיו לְהוֹצִיא אֶת הָעַצַבִּים בְּתוֹךְ בֵּית־הַכְּנֶסֶת. וְאַתָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת מְאֹד מְאֹד חָזָק בְּדָבָר זֶה, כִּי, תְּהִלָּה לָאֵל, אֵין לָנוּ מַה לְּהִתְבַּיֵּשׁ עִם הַקְּהִלָּה שֶׁלָּנוּ, תְּהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ לָנוּ קְהִלָּה קְדוֹשָׁה, קְהִלָּה חֲסוּדָה מְלֵאַת חֶסֶד, וּבִשְׁבִיל כַּמָּה מְטֹרָפִים אֲנַחְנוּ לֹא צְרִיכִין לְסַבֵּל, וְעַל־כֵּן אַתָּה צָרִיךְ לָקַחַת אֶת הָעִנְיָנִים בְּיָדֶיךָ, וַאֲנִי נוֹתֵן לְךָ אֶת כָּל הָרְשׁוּת שֶׁתַּעֲשֶׂה כָּל מַה שֶּׁבִּיכָלְתְּךָ לִמְנֹעַ כָּל מִינֵי הִתְפָּרְצֵיוֹת שֶׁלֹּא יִהְיוּ בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת. בֵּית־הַכְּנֶסֶת צָרִיךְ לִהְיוֹת מָקוֹם שֶׁל אַהֲבָה וְשֶׁל שָׁלוֹם וְאַחְוָה וְרֵעוּת, וְלָכֵן תִּשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד מִכָּאן וּלְהַבָּא לְהַחֲזִיק סֵדֶר.

רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָנוּ, שֶׁתִּתְוַסֵּף הַקְּהִלָּה שֶׁלָּנוּ כָּהֲנָה וְכָהֲנָה, וְשֶׁיִּהְיֶה לְכֻלָּם פַּרְנָסָה, וְסוֹף כָּל סוֹף תּוֹכַל לְפַתֵּחַ מִשְׁחָטָה גְּדוֹלָה וְחֶבְרָה לְשׁוּוּק בָּשָׂר עַל אַפָּם וַחֲמָתָם שֶׁל שׂוֹנְאֵינוּ וּמִתְנַגְּדֵינוּ.

חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקנז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ד אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, הָרַב ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִתְגַּעְגֵּעַ אֵלֶיךָ, וְאֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הָאַהֲבָה שֶׁיֵּשׁ לִי אֵלֶיךָ, כִּי אַתָּה חָקוּק בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים.

רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְתִהְיֶה חָזָק בְּדִבּוּרִים שֶׁדִּבַּרְתִּי עִמְּךָ, שֶׁאַתָּה תִּהְיֶה מְנַהֵל, וְאֵין אַף אֶחָד בָּעוֹלָם שֶׁיִּתְעָרֵב בְּעִנְיָנֶיךָ, וְכֵן תִּשְׁתַּדֵּל בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לִמְצֹא אִישׁ תַּחֲזוּקָה חָדָשׁ, וְזֶה אֲנִי רוֹצֶה בְּרָצוֹן חָזָק, שֶׁ... לֹא יִהְיֶה אִישׁ תַּחֲזוּקָה בַּשָּׁנָה הַבָּאָה בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, וְאֵין עָלָיו שׁוּם טַעֲנָה וּמַעֲנָה, אִם הוּא רוֹצֶה לְהַמְשִׁיךְ לִנְהֹג אֶת הָאוֹטוֹבּוּס, הַהַסָּעָה בִּשְׁבִיל הַיְלָדִים — מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, וְאִם הוּא לֹא רוֹצֶה, גַּם־כֵּן שָׁלוֹם וּבְרָכָה, אֲבָל אִישׁ תַּחֲזוּקָה צָרִיךְ לִהְיוֹת אָדָם אַחֵר לְגַמְרֵי, וְכֵן רָצִיתִי שֶׁ... יִהְיֶה מְמֻנֶּה עַל הַנְּקָיוֹן, וְאָסוּר לָתֵת לוֹ שׁוּם עֲבוֹדוֹת אֲחֵרוֹת, רַק יֵשֶׁב וְיִשְׁתֶּה תֵּה וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּבְכָל חֲמֵשׁ־עֶשְׂרֵה דַּקּוֹת אוֹ חֲצִי שָׁעָה יַעֲבֹר עַל הַנְּקָיוֹן, הֵן בֶּחָצֵר וְהֵן בַּשֵּׁרוּתִים וְהֵן בַּכִּתּוֹת, כִּי אֲנַחְנוּ מֻכְרָחִים שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ שָׂרַת נֶאֱמָן.

וְאוֹדוֹת הַמְּלַמְּדִים תִּהְיֶה חָזָק, וְאַל תִּתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וּזְכֹר שֶׁאַתָּה מְנַהֵל, וְאַף אֶחָד שֶׁלֹּא יוּכַל לְבַלְבֵּל לְךָ אֶת הָרֹאשׁ.

וּמַה טּוֹב וּמַה נָּעִים אִם תִּזְכֶּה לְדַבֵּר עִם הַנָּשִׁים פַּעַם אוֹ פַּעֲמַיִם בַּשָּׁבוּעַ דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהִתְחַזְּקוּת, וּלְשַׁלֵּב בָּזֶה אֶת הַהֲלָכוֹת — טָהֳרַת הַמִּשְׁפָּחָה וְהִלְכוֹת צְנִיעוּת וְהִלְכוֹת שַׁבָּת, וּשְׁאָר הֲלָכוֹת

הַנְּחוּצוֹת לָנָשִׁים, וְהָיְתָה הַמְּצָוָה הַזּוֹ לִזְכוּת לִילָדֶיךָ, אֲשֶׁר בִּזְכוּת זֶה יִהְיוּ לְךָ יְלָדִים טוֹבִים.

הָעֵקָר אַל תִּפְחַד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, תְּקַח אֶת הָעִנְיָנִים חָזָק בְּיָדֶיךָ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִתֵּן לְךָ חִזּוּק עָצוּם, וְעוֹד תִּרְאֶה נִסִּים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲשֶׁר בְּקָרוֹב מְאֹד יִהְיֶה לְךָ רִשָּׁיוֹן לְנָהֳגַת רֶכֶב, וְהָיָה טוֹב מְאֹד, שֶׁתְּקַח עוֹד פַּעַם תְּאוֹרְיָה לַלְּמוּדִים, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁכְּבָר תְּבַשֵּׂר לִי בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקנח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ד אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה מְאֹד מְאֹד נִצְטַעַרְתִּי לִשְׁמֹעַ מַה שֶּׁהִתְפָּרַצְתָּ בְּשַׁבָּת בָּרַבִּים וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֲנִי יוֹדֵעַ מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ — הֵן בְּעִנְיַן פַּרְנָסָה וְהֵן בְּעִנְיַן שָׁלוֹם־בַּיִת וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֲבָל לְהִתְפָּרֵץ בְּתוֹךְ בֵּית־הַכְּנֶסֶת אֵין עַל זֶה שׁוּם הַצְדָּקָה וְשׁוּם מְחִילָה, וְעַל־כֵּן אֲנִי מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ מְאֹד מְאֹד, מַה שֶּׁאֲנִי הִבְלַגְתִּי בְּתִשְׁעָה בְּאָב — זֶה עִנְיָן שֶׁלִּי, שֶׁגַּם אָז הָיִיתָ מְחֻצָּף גָּדוֹל, כִּי אִם אֲנִי אוֹמֵר שֶׁצְּרִיכִין לֶלֶכֶת קֹדֶם לַעֲשׂוֹת הַבְדָּלָה לַנָּשִׁים, כְּדֵי שֶׁתּוּכַלְנָה לֶאֱכֹל, וְלֹא תִּכָּשֵׁלְנָה לֶאֱכֹל בְּלִי הַבְדָּלָה, וְאַחַר־כָּךְ יְקַדְּשׁוּ אֶת הַלְּבָנָה, אֵין עָלֶיךָ לְהִתְעָרֵב בְּעִנְיָנִים אֵלּוּ כְּלָל, וְאִם אַתָּה לֹא רוֹצֶה אֶת זֶה וְכוּ׳ וְכוּ׳, יַבְנְאֵל פְּתוּחָה מִכָּל הַצְּדָדִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, אַךְ אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁתָּבִין, וּתְבַקֵּשׁ מְחִילָה עַל מִי שֶׁהִתְפָּרַצְתָּ, כִּי הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם וְאַהֲבָה בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְאִם יֵשׁ לְךָ בְּעָיוֹת אִישִׁיוֹת, אַל תִּשְׁפֹּךְ וְכוּ׳, וְאַל תִּתְפָּרֵץ וְכוּ׳ בָּרַבִּים, כִּי אֲנַחְנוּ לֹא נַתִּיר דְּבָרִים כָּאֵלּוּ.

אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּתְקַבֵּל אֶת דְּבָרַי אֵלֶּה, אֲשֶׁר אֲנִי מְדַבֵּר מִפְּנִימִיּוּת לִבִּי, אֲשֶׁר רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יוֹדֵעַ אֶת רֹב אַהֲבָתִי שֶׁיֵּשׁ לִי אֵלֶיךָ, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁתִּצַּיֵּת אוֹתִי, וְאָז תִּרְאֶה שֶׁהַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקנט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ו מְנַחֵם אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... גֵּרוֹ יָאִיר.

עֲדַיִן אֲנִי בְּהֶלֶם וּבְצַעַר גָּדוֹל עַל הַמִּקְרֶה הָרָע שֶׁקָּרָה, לֹא עָלֵינוּ, בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים שָׁם בְּיַבְנְאֵל, לְדַעְתִּי, הָיִיתָ צָרִיךְ לְהִתְאַחֵד עִם כַּמָּה מֵחַבְרֵי הַמּוֹעֵצָה, אוֹ בְּעַצְמְךָ לְהַצִּיעַ בִּישִׁיבָה הַבָּאָה שֶׁיְּבַצְּעוּ אֶת הַתָּכְנִית שֶׁיֵּשׁ לַמּוֹעֵצָה לְהַמְשִׁיךְ אֶת הַכְּבִישׁ מִסְּמָדַר, וְלַחֲצוֹת דֶּרֶךְ הַשָּׂדֶה לַעֲקֹף אֶת יַבְנְאֵל, כִּי כְּבָר קָרוּ כַּמָּה תְּאֻנּוֹת מַחְרִידוֹת עַל הַכְּבִישׁ הָרָאשִׁי, וּבִמְקוֹם לְהַשְׁקִיעַ 18 דּוּנָם לְ... שֶׁיַּעֲשׂוּ כְּבִישׁ עוֹקֵף, כְּמוֹ שֶׁתִּכְנְנוּ, אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁהַסָּמ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ, יַתְחִיל לְהָסִית אֶת תּוֹשָׁבֵי הַמָּקוֹם, שֶׁכַּוָּנָתֵנוּ הִיא בִּשְׁבִיל חִלּוּל שַׁבָּת וְכוּ׳. אֲבָל, לְדַעְתִּי, אָסוֹן כָּזֶה צָרִיךְ לְהַחֲרִיד אֶת כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ לֵב יְהוּדִי, וּכְדַאי אֲפִלּוּ לַעֲשׂוֹת עֲצוּמָה וּלְהַחְתִּים אֶת תּוֹשָׁבֵי הַמָּקוֹם עַל זֶה, וְאִם יְכוֹלִים עִם הַשַּׂר ... וְכַדּוֹמֶה, מִי שֶׁאַחֲרַאי עַל הַכְּבִישִׁים — מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, אֲבָל אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְפַחֵד, שֶׁהָרָשָׁע לֹא יָנוּחַ, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ, זוֹ טֶמְאָה כָּזוֹ, שֶׁזֶּה הַנִּסָּיוֹן שֶׁלָּנוּ. הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַשְׁמִיעֵנוּ בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

בָּרֵגַע שֶׁיִּהְיוּ לְךָ חֲדָשׁוֹת מִ... קְצִין הַמָּחוֹז, תּוֹדִיעַ לִי.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקס.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ו מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד רָצִיתִי, שֶׁתִּשְׁתַּדֵּל לְהַכָּנֵס אֵצֶל שַׂר הַדָּתוֹת, וְכֵן אֵצֶל שַׂר הַשִּׁכּוּן, וּתְדַבֵּר מַה שֶּׁאָמַרְתִּי לְךָ, וְעַכְשָׁו כְּדַאי לְהַכָּנֵס גַּם אֶל שַׂר הַתַּחְבוּרָה, וּלְבַקֵּשׁ — הֱיוֹת שֶׁיֵּשׁ תָּכְנִית בַּמּוֹעֵצָה לִפְנֵי כַּמָּה שָׁנִים לַעֲשׂוֹת כְּבִישׁ עוֹקֵף מִסְמָדַר דֶּרֶךְ הַשָּׁדוֹת, כָּךְ שֶׁכָּל עִמֶּס הַתְּנוּעָה לֹא יַעֲבֹר דֶּרֶךְ הַכְּבִישׁ הָרָאשִׁי שֶׁיְּבַצְּעוּ אֶת זֶה, וּבִפְרָט אַחַר שֶׁהָיְתָה תְּאוּנָה קַטְלָנִית, לֹא עָלֵינוּ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, עַל־כָּל־פָּנִים אִם תֵּלֵךְ אֵצֶל הַשָּׂרִים — תַּצְלִיחַ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִתֵּן לְךָ חֵן, וְתִשָּׂא חֵן בְּעֵינֵי כָּל רוֹאֶיךָ, וְתִפְעַל לְמַעַן קְהִלָּתֵנוּ. הָעִקָּר תִּזְכֹּר, שֶׁהֵם סַךְ הַכֹּל בָּשָׂר וָדָם, וְלֹא צְרִיכִים לְפַחֵד מֵהֶם, רַק תְּדַבֵּר בְּדֶרֶךְ־אֶרֶץ, וְתִתֵּן לָהֶם אֶת הַכָּבוֹד שֶׁלָּהֶם... וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁיִּתְבַּטֵּל הַסָּמָ״ךְ־מֵ״ם, שֶׁאָז כְּשֶׁזֶּה נוֹפֵל זֶה קָם, שֶׁתָּקוּם הַקְּדֻשָּׁה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקסא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ז מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה יַגִּיעוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח.

הִנֵּה אָמַרְתִּי לְךָ, שֶׁמָּחָר יִהְיֶה שִׁעוּר, אַךְ נִזְכַּרְתִּי עַכְשָׁו, שֶׁמָּחָר בְּדִיּוּק בְּאוֹתוֹ זְמַן אָנוּ אוֹמְרִים סֵדֶר יוֹם כִּפּוּר שֶׁל עֶרֶב רֹאשׁ־חֹדֶשׁ אֱלוּל, וְעַל־כֵּן לֹא יוּכַל לִהְיוֹת שִׁעוּר, הָעִקָּר צְרִיכִים לְהַזְכִּיר עַצְמֵנוּ כְּבָר מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאֵיךְ שֶׁנִּזְכֶּה בִּזְכֻיּוֹת חִנָּם לִהְיוֹת בָּעִיר אוּמַן, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה. יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־

הוּא, שֶׁנִּזְכֶּה לִשְׁבֹּר אֶת כָּל הַמְּנִיעוֹת, וְנִזְכֶּה לְהַגִּיעַ לְשָׁם בְּקַלּוּת, וּלְקַבֵּל אֶת כָּל הַתִּקּוּנִים שֶׁאָנוּ צְרִיכִים לְקַבֵּל, וְנִזְכֶּה לְשָׁנָה טוֹבָה וּמְתוּקָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקסב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ז מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ מְאֹד מְאֹד וְאַל תִּדְאַג, אֲנִי מְקַוֶּה שֶׁלֹּא דִּבַּרְתִּי אֶתְמוֹל חָרִיף מִדַּאי, אַךְ מַה לַּעֲשׂוֹת? כּוֹאֵב לִי מְאֹד בִּשְׁבִיל ׳רַע־בָּנִים׳ כָּאֵלּוּ, שֶׁלּוּחֵי הַסָּמ״ךְ־מ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ, צְרִיכִים כְּלַל יִשְׂרָאֵל לִסְבֹּל כָּל־כָּךְ הֲרִיגוֹת וּרְצִיחוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, לֹא עָלֵינוּ. יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּמְתְּקוּ הַדִּינִים מִכְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל.

אוֹדוֹת הַבָּשָׂר לְשַׁבָּת, תַּגִּיד לְר׳ ... נֵרוֹ יָאִיר, שֶׁיַּמְשִׁיךְ לְחַלֵּק אֶת זֶה, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְמַלֵּא חֶסְרוֹנִי, כִּי אֲנִי צָרִיךְ לִישׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת, וּבִזְכוּת חֲלֶקֶת הַבָּשָׂר וְהַחַלּוֹת וְהַיַּיִן, יְמְתְּקוּ מִמֶּנִּי כָּל הַדִּינִים, וּמִי יִתֵּן שֶׁאוּכַל לְחַלֵּק גַּם דָּגִים לִכְבוֹד שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וְכָךְ תִּהְיֶה סְעֻדָּה שְׁלֵמָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקסג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ז מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידֵנוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתַּבְכֶם, וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר אֵיךְ שֶׁאֶחָד

יָכוֹל לְדַבֵּר לְשׁוֹן־הָרַע וּשְׁקָרִים בִּשְׁמִי, בְּכָלָל לֹא דִּבַּרְתִּי עִמּוֹ מִכֶּם, וְלֹא הִזְכַּרְתִּי אֶתְכֶם לֹא דָּבָר וְלֹא חֲצִי דָּבָר, וְעַל־כֵּן אֵין עֲלֵיכֶם לְהִצְטַעֵר כְּלָל וּמִכָּל שֶׁכֵּן לֹא לִהְיוֹת בְּעָגְמַת נֶפֶשׁ בְּחִנָּם עַל לֹא דָּבָר, וּמִכָּל זֶה רוֹאִים אֶת חֹמֶר הֶעָוֹן שֶׁל אֲמִירַת וְקַבָּלַת לְשׁוֹן־הָרַע, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁהַכֹּל שֶׁקֶר, וְעַל־כֵּן נָא וְנָא אַל תִּהְיוּ בְּצַעַר וְעָגְמַת נֶפֶשׁ, אַהֲבָתִי אֲלֵיכֶם הִיא חֲזָקָה מְאֹד מְאֹד, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁנִּזְכֶּה כְּבָר לָבוֹא וְלָגוּר בְּיַחַד בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ בַּעֲבוּרְכֶם, וּכְמַאֲמַר הָעוֹלָם: אַחַר שְׁרָפָה נַעֲשִׂים עֲשִׁירִים.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקסד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ז מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

אוֹדוֹת הַשִּׁדּוּךְ, רְאִי לִגְמֹר אֶת זֶה בְּכִי טוֹב מַה שֶּׁיּוֹתֵר מַהֵר, רַק תַּרְגִּילִי עַצְמֵךְ לִהְיוֹת וַתְּרָנִית בְּחַיַּיִךְ, וְאָז תַּצְלִיחִי בְּחַיֵּי הַנִּשּׂוּאִין.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ בַּעֲבוּרְכֶם, שֶׁהַכֹּל יַעֲבֹר בְּהַצְלָחָה מְרֻבָּה.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקסה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ז מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֲהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְיךָ, אַךְ מֵרֹב טִרְדוֹתַי בְּעֵסֶק הָרַבִּים בָּעִתִּים הַלָּלוּ, מֵמֵּשׁ אֵין לִי הַפְנַאי לְהָשִׁיב כִּמְעַט לְשׁוּם מִכְתָּב.

אֲקַוֶּה שֶׁשְּׁנֵי הַקּוּנְטְרֵסִים: "חִנּוּךְ לַמְּחַנְּכִים" "חִנּוּךְ לַמְּחַנְּכוֹת" נִכְנְסוּ לַדְּפוּס, כִּי זֶה מְאֹד נָחוּץ לְמַעַן זְכוּת הָרַבִּים.

אוֹדוֹת ה"לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת" שֶׁהִכְנַסְתָּ אֶת הַכֶּרֶךְ הַשֵּׁנִי לְהַדְּפִיס, אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר אֶת שִׂמְחָתִי, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁבִּזְכוּת זֶה יִהְיֶה לָכֶם נַחַת מִכָּל יוֹצְאֵי חֲלָצֵיכֶם.

לֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מֵהַבֵּן ... הוּא יִתְרַגֵּל לַחֲדָר.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקסו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר רְאֵה, כ"ז מְנַחֵם־אָב ה'תשנ"ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... וְאִתּוֹ עִמּוֹ ... שֶׁיִּחְיוּ נֶצַח.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתַּבְכֶם עִם שְׁמוּת כָּל הַיְלָדִים, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּזְכּוּ לְגַדְּלָם בְּנָקֵל, וְיִהְיוּ מַצְלָחִים בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת, וְתִרְווּ רֹב נַחַת מֵהֶם.

הָעִקָּר לִהְיוֹת וַתְּרָנִים עִמָּהֶם, וְלֹא לָלֶכֶת עִמָּהֶם בְּיַד חֲזָקָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּצְלִיחוּ לְגַדְּלָם בְּנָקֵל.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ בַּעַדְכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקסז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ח מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁבַּעְלֵךְ יַצְלִיחַ לְאַרְגֵּן נְסִיעָה לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֶל הַצִּיּוּן הַקָּדוֹשׁ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים בְּאוּמַן עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְתַדְעִי, כִּי לְמַעְלָה בַּשָּׁמַיִם יֵשׁ הֵיכָל לְכָל אָדָם, וּכְפִי הַזְּכֻיּוֹת וְהַמִּצְוֹות וּמַעֲשִׂים טוֹבִים שֶׁעוֹשֶׂה, כֵּן נִתְמַלֵּא הַהֵיכָל, וּכְשֶׁבָּא יָבוֹא הַיּוֹם וְהָרֵגַע שֶׁהָאָדָם רָאוּי לִישׁוּעָה — הוּא מְקַבְּלָהּ, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַזְּכוּת הַזּוֹ תְּמַלֵּא כְּבָר אֶת הַשִּׁעוּר, וְיִמְשְׁכוּ לָכֶם בָּנִים חַיִּים וְקַיָּמִים, זֶרַע שֶׁל קַיָּמָא בְּקָרוֹב.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקסח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ח מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה בִּדְבַר הַדָּגִים שֶׁשָּׁאַלְתִּי, רָצִיתִי לִתֵּן לְכָל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ דָּג אֶחָד שָׁלֵם (בֵּינוֹנִי), וְכָכָה יִהְיֶה לִי חֵלֶק בְּיֵין, חַלּוֹת, דָּגִים וּבָשָׂר, שֶׁיִּהְיֶה תִּקּוּן לְנַפְשִׁי, רוּחִי וְנִשְׁמָתִי, וַאֲנִי זָקוּק לִישׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת, כִּי יֵשׁ עָלַי הַרְבֵּה קְטָרוּגִים (מֵהַסָּמ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ), וּצְדָקָה תַּצִּיל מִמָּוֶת (מִשְׁלֵי י, ב). וְעַל־כֵּן מְאֹד מְאֹד רָצִיתִי לְהוֹסִיף גַּם דָּג שָׁלֵם לְכָל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ (אִם יֵשׁ דָּג מֵהַכְּנֶרֶת — מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, הָעִקָּר שֶׁיִּהְיֶה טָרִי מְאֹד).

רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא

יַמְשִׁיךְ עֲלֵיכֶם תָּמִיד שָׁלוֹם וְאַהֲבָה וְרֵעוּת, וְשֶׁנִּשְׁמַע תָּמִיד בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

נָא לִכְתֹּב אֵיפֹה נִמְצָא עַכְשָׁו ... וְכֵן ... כִּי אֲנִי צָרִיךְ לְדַבֵּר עִמָּם.

כג תקסט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ח מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם הָעֵצוֹת טוֹבוֹת, וְתִתְבָּרֵךְ מִן הַשָּׁמַיִם.

קֹדֶם עָלַי לוֹמַר לְךָ, שֶׁאַתָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת מְאֹד מְאֹד שָׂמֵחַ, וּבְאֵיזֶה מָקוֹם שֶׁרַק לֹא תָּגוּר, אַתָּה צָרִיךְ לִמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ עַל מִדַּת הַשִּׂמְחָה, וּלְהַרְחִיק מִמְּךָ הָעַצְבוּת וְהַדְּכָאוֹן. וְאַל תַּחְשֹׁב שֶׁזּוֹ עֲבוֹדָה קַלָּה, זוֹ עֲבוֹדָה הֲכִי קָשָׁה לָאָדָם לִמְסֹר נַפְשׁוֹ לְהַרְחִיק מִמֶּנּוּ הָעַצְבוּת וְהַדְּכָאוֹן, וְיִהְיֶה בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה.

דָּבָר שֵׁנִי, יָדוּעַ, אֲשֶׁר חַיָּט אָסוּר לְהִתְעָרֵב בַּעֲבוֹדַת סַנְדְּלָר, וְכֵן שְׁנֵיהֶם אָסוּר לָהֶם לְהִתְעָרֵב בַּעֲבוֹדַת הַנַּגָּר, כִּי יִתְעָרְבוּ כָּל אֶחָד בְּתְחוּם הַשֵּׁנִי, עַד שֶׁבְּמָקוֹם נַעַל יַעֲשֶׂה לְךָ רֶגֶל מֵעֵץ, וּבְמָקוֹם שַׁרְווּל, יַעֲשֶׂה לְךָ נַעַל... וְזֶה דָּבָר בָּרוּר, וְלֹא צְרִיכִים לִהְיוֹת חָכָם לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל דָּבָר זֶה.

מוּבָא בְּדִבְרֵי הַמְקֻבָּלִים, שְׁמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֵלֶק בְּבִנְיַן בֵּית־הַמִּדְרָשׁ, אִם נִגְזַר עַל אוֹתָהּ עִיר שֶׁיֵּעָדֵר, לֹא עָלֵינוּ, אֵיזֶה בֵּן אוֹ בַּת, זֶה לֹא יִהְיֶה מִשֻּׁלּוֹ. וְלָכֵן הָיָה פַּעַם בְּאֵיזוֹ עֲיָרָה צַדִּיק, שֶׁרָאָה, לֹא עָלֵינוּ, שֶׁהוֹלֵךְ לִקְרוֹת אָסוֹן נוֹרָא, אֲזַי תֵּכֶף־וּמִיָּד קִבֵּץ אֶת כָּל אַנְשֵׁי קְהִלָּתוֹ,

וְאָמַר לָהֶם, שֶׁצְּרִיכִים לִבְנוֹת מַשֶּׁהוּ בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ, וּלְכֻלָּם יְהִיֶה בָּזֶה חֵלֶק, וְכַמּוּבָן מִי שֶׁהָיָה לוֹ שֵׂכֶל, וְהַיְלָדִים שֶׁלּוֹ הָיוּ חֲבִיבִים בְּעֵינָיו יוֹתֵר מִכָּל הוֹן דְּעָלְמָא, לֹא שָׁאַל קֻשְׁיוֹת, וְקָפַץ וְעָזַר בְּתִקּוּן בֵּית־הַמִּדְרָשׁ, וְדַי לְחַכִּימָא.

וּכְדֵי לְתַקֵּן אֶת הַפְּגָם שֶׁל 'הַמְהַרְהֵר אַחַר רַבּוֹ כְּאִלּוּ מְהַרְהֵר אַחַר שְׁכִינָה' (סַנְהֶדְרִין ק:), כְּדַאי לְפַרְסֵם אֶת הַסִּפּוּר הַנּ"ל, שֶׁמּוּבָא בְּסֵפֶר "שַׁעַר הַמֶּלֶךְ" מִגְּדוֹלֵי הָאַרִיזַ"ל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקע.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ"ו אָב ה'תשנ"ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב", תַּלְמִידֵי "הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ" דִּי בְּכָל אֲתַר וַאֲתַר, הֲוָיָ"ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וּמִכָּל צוּקָה, מִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁאֲנַחְנוּ זוֹכִים עוֹד לַיְלָה בְּזֶה הָעוֹלָם לְהִתְקַבֵּץ יַחַד וּלְדַבֵּר מֵרַבֵּנוּ זַ"ל. עוֹבֵר יוֹם, עוֹבֵר לַיְלָה, עוֹבֵר שָׁבוּעַ, עוֹבֵר חֹדֶשׁ, עוֹבֶרֶת שָׁנָה, וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ עוֹמְדִים עוֹד פַּעַם סָמוּךְ וְנִרְאֶה לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁאָז דָּנִים אֶת הָאָדָם מַה יִּהְיֶה אִתּוֹ כָּל הַשָּׁנָה. בִּשְׁבִיל זֶה רַבֵּנוּ זַ"ל מְאֹד הִזְהִיר אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁבְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה לֹא לְדַבֵּר, כִּי אָדָם דָּן אֶת עַצְמוֹ. וְכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן קיג), שֶׁקָּדֶם שֶׁדָּנִים אֶת הָאָדָם, שׁוֹאֲלִים אוֹתוֹ: מָה אוֹמֵר עַל פְּלוֹנִי וְאַלְמוֹנִי, וְכֵן שׁוֹאֲלוֹת אוֹתוֹ הַבְּרִיּוֹת, מָה אוֹמֵר עַל הַהוּא וְכוּ', וְאָדָם אֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה הוּא מְדַבֵּר, אֶחָד שׁוֹאֵל אוֹתוֹ, תֹּאמַר לִי, מַה צְּרִיכִים לַעֲשׂוֹת בְּעִנְיַן זֶה וָזֶה, אֲזַי הוּא בְּכַעַס עָלָיו, וְאוֹמֵר: זֶה וָזֶה, צְרִיכִים לְהַכְנִיסוֹ בְּבֵית־אֲסוּרִים, צְרִיכִים לְהָרְגוֹ, צְרִיכִים לִשְׁפֹּט אוֹתוֹ וכוּ'. וְאֵינֶנּוּ שָׂם עַל לֵב, שֶׁבְּאוֹתוֹ רֶגַע

דָּן אֶת עַצְמוֹ. אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁזּוֹ כַּוָּנַת הַתַּנָּא בְּאָמְרוֹ (אָבוֹת ג, טז): ״וְנִפְרָעִין מִן הָאָדָם מִדַּעְתּוֹ וְשֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ״; שֶׁלִּכְאוֹרָה אֵין יְכוֹלִים לְהָבִין, מַה הַפְּשָׁט שֶׁבַּשָּׁמַיִם פּוֹרְעִים מִן הָאָדָם מִדַּעְתּוֹ וְשֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ, לִכְאוֹרָה יֵשׁ כָּאן סְתִירָה? אֶלָּא אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁשּׁוֹאֲלִים אֶת הָאָדָם: ״מָה אַתָּה אוֹמֵר עַל פְּלוֹנִי, שֶׁעָשָׂה כָּךְ וְכָךְ?״ וְהָאָדָם עוֹנֶה, וְדָן אֶת פְּלוֹנִי, וּבֵין כָּךְ אֵינוֹ שָׂם עַל לֵב וְאֵינֶנּוּ קוֹלֵט, שֶׁדָּן, לְמַעֲשֶׂה, אֶת עַצְמוֹ. וְלָכֵן אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁבְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, צְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד אֶת הַפֶּה וְלֹא לְדַבֵּר. וְכֵן נוֹהֲגִים אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁבְּמֶשֶׁךְ כָּל רֹאשׁ הַשָּׁנָה אֵינָם מְדַבְּרִים, מַדּוּעַ? כִּי אָדָם יָכוֹל לְדַבֵּר אֵיזֶה דָּבָר עַל פְּלוֹנִי, וְלָדוּן בְּכָךְ אֶת עַצְמוֹ, וְאַחַר־כָּךְ יִסְבֹּל סֵבֶל כָּל הַשָּׁנָה, עֵקֶב אוֹתוֹ פְּסַק־דִּין שֶׁאָמַר עַל הַזּוּלַת, וּבָזֶה חָרַץ אֶת גְּזַר דִּינוֹ הוּא. וְכֵן אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁבְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה צְרִיכִים לִהְיוֹת חָכָם, וְלַחְשֹׁב רַק מַחֲשָׁבוֹת טוֹבוֹת, כִּי מַה שֶּׁאָדָם חוֹשֵׁב — כָּךְ יִהְיֶה! כִּי בְּפֵרוּשׁ אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁלַּמַּחֲשָׁבָה יֵשׁ כֹּחַ גָּדוֹל מְאֹד, וְאִם אָדָם יִתְחַזֵּק בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ שֶׁיִּהְיֶה כָּךְ וְכָךְ, אֲזַי יָכוֹל לְהַמְשִׁיךְ עִם מַחֲשַׁבְתּוֹ שֶׁאָכֵן יִהְיֶה כָּךְ וְכָךְ. לָכֵן צְרִיכִים לִשְׁמֹר גַּם עַל הַמַּחֲשָׁבָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי מַה שֶּׁאָדָם חוֹשֵׁב אָז, כֵּן יִהְיֶה לוֹ כָּל הַשָּׁנָה. וְאִם־כֵּן צְרִיכִים בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה לִשְׁמֹר הֵן אֶת הַדִּבּוּר וְהֵן אֶת הַמַּחֲשָׁבָה, וְלַחְשֹׁב מַחֲשָׁבוֹת טוֹבוֹת: ״יִהְיֶה לִי טוֹב, וּכְבָר טוֹב, וְיִהְיֶה לִי טוֹב יוֹתֵר, וְכֻלָּם טוֹבִים״ וְכַדּוֹמֶה, וְכֵן לִשְׁמֹר עַל דִּבּוּרוֹ, לֹא לְדַבֵּר מַה שֶּׁאֵין צְרִיכִים, כִּי אָז דָּן אֶת עַצְמוֹ.

וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (רֹאשׁ הַשָּׁנָה טז.): בְּכָל יוֹם וָיוֹם אָדָם נִדּוֹן; הַיְנוּ לֹא רַק בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה דָּנִים אֶת הָאָדָם, אֶלָּא בְּכָל יוֹם וָיוֹם. וְכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שָׁם): בְּכָל שָׁעָה וְשָׁעָה אָדָם נִדּוֹן. וְעַל־פִּי מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁאָדָם צָרִיךְ לִשְׁמֹר מְאֹד עַל מַחֲשַׁבְתּוֹ וְדִבּוּרוֹ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי אָז דָּנִים אֶת הָאָדָם, וְיָכוֹל שֶׁלֹּא בְּמִתְכַּוֵּן לַחֲרֹץ גּוֹרָל עַצְמוֹ, אִם־כֵּן צְרִיכִים לִשְׁמֹר בְּכָל יוֹם וָיוֹם הֵן עַל הַדִּבּוּר וְהֵן עַל הַמַּחֲשָׁבָה, כִּי בְּכָל יוֹם אָדָם נִדּוֹן, וְעַל־כֵּן אָסוּר לְדַבֵּר מַה שֶּׁאֵינוֹ נִצְרָךְ, כִּי דָּן בְּכָךְ אֶת עַצְמוֹ, וְאָסוּר לַחְשֹׁב רַע עַל הַזּוּלַת, כִּי גּוֹזֵר בָּזֶה רַע עַל עַצְמוֹ, וְיָבוֹא הָרַע שֶׁחָשַׁב עַל חֲבֵרוֹ — עַל עַצְמוֹ.

לָכֵן צְרִיכִים לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה בְּכָל יוֹם — הֵן עַל הַמַּחֲשָׁבָה וְהֵן עַל הַדִּבּוּר.

וְהִנֵּה עוֹבֵר שָׁבוּעַ, וַאֲנַחְנוּ מִתְקַבְּצִים יַחַד פַּעַם בַּשָּׁבוּעַ לְדַבֵּר דִּבּוּרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (בָּבָא מְצִיעָא כט:): מִי שֶׁמּוֹצֵא מְצִיאָה, מְנַעֲרָהּ אַחַת לְשִׁלְשִׁים יוֹם; הַיְנוּ שֶׁצָּרִיךְ לְנַעֲרָהּ פַּעַם בְּחֹדֶשׁ, וּמַדּוּעַ? כְּדֵי שֶׁלֹּא יִכָּנֵס בָּהּ אָבָק, עֹבֶשׁ אוֹ חֲרָקִים וְתוֹלָעִים לְמִינֵיהֶם, יַתּוּשִׁים וְכַדּוֹמֶה. עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה בְּאֵין עֵרֶךְ כְּלָל, הַמְּצִיאָה שֶׁאֲנַחְנוּ זָכִינוּ לִמְצֹא, שֶׁהִיא — הַהִתְקָרְבוּת אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְזָכִינוּ לִלְמֹד סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲזַי צְרִיכִים לְנַעֵר אֶת זֹאת פַּעַם בַּשָּׁבוּעַ, שֶׁלֹּא תִּכָּנֵס בְּלִבֵּנוּ אֵיזוֹ קְרִירוּת, לְבַל יַחְדֹּר אֵיזֶה עִפּוּשׁ, אֵיזֶה אָבָק, לוֹמַר: ״אָהּ, אֲנִי יוֹדֵעַ כְּבָר מַה שֶּׁרַבֵּנוּ אוֹמֵר, שָׁמַעְתִּי אֶת זֹאת מִכְּבָר, שׁוּב לִשְׁמֹעַ — יָדוּעַ לִי״ וְכוּ׳, לֹא וָלֹא! אִם אֵין מְדַבְּרִים מֵרַבֵּנוּ זַ״ל — שׁוֹכְחִים. אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן עח), שֶׁהַדִּבּוּר הוֹלֵךְ עִם הָאָדָם אֲפִלּוּ לַמְּקוֹמוֹת הַמְּטֻנָּפִים, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁאוֹמֵר הַנָּבִיא: ״כִּי מִדֵּי דַּבְּרִי בּוֹ — זָכוֹר אֶזְכְּרֶנּוּ״; אִם מְדַבְּרִים מִזֶּה — נִזְכָּרִים! אֲפִלּוּ שֶׁאָדָם נִמְצָא בְּשִׁפַּל הַמַּדְרֵגָה, אֲפִלּוּ בַּמְּקוֹמוֹת הַמְּטֻנָּפִים, אַף־עַל־פִּי־כֵן עַל־יְדֵי הַדִּבּוּר יָכוֹל לְהַזְכִּיר עַצְמוֹ בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן אֲפִלּוּ שֶׁאֲנַחְנוּ נִמְצָאִים בְּאֵיזֶה מָצָב שֶׁאָנוּ נִמְצָאִים, אֲשֶׁר כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאִתָּנוּ בְּעַצְמוֹ יוֹדֵעַ מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, בָּזֶה שֶׁאָנוּ מִתְקַבְּצִים יַחַד, וּמְדַבְּרִים פַּעַם בְּשָׁבוּעַ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, זוֹ צְרִיכָה לִהְיוֹת הַשִּׂמְחָה הֲכִי גְּדוֹלָה שֶׁלָּנוּ. וּמָה הָיִינוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבֵּנוּ זַ״ל?!

וְלָכֵן מֵאַחַר שֶׁכְּבָר זָכִינוּ לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ זַ״ל, כְּדַאי לָנוּ לְהִתְקַבֵּץ כָּל שָׁבוּעַ, וְיִהְיֶה לָנוּ חוֹב לָבוֹא וְלִשְׁמֹעַ דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁאֶחָד יְחַזֵּק אֶת חֲבֵרוֹ, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק, וְזֶה הַדָּבָר הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר. כִּי אֵינְכֶם יְכוֹלִים לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הַזְּכוּת וְהַמַּעֲלָה שֶׁל אָדָם שֶׁמְּחַזֵּק אֶת אֲחֵרִים. כִּי הַיּוֹם יֵשׁ כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה צָרוֹת וְיִסּוּרִים, כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה מַחֲלוֹת וָחֳלָאִים רָעִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה יִסּוּרִים וְעָגְמַת נֶפֶשׁ וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, וְאִלְמָלֵא מְחַזְּקִים זֶה אֶת זֶה, הַשֵּׁם יִשְׁמֹר, מַה שֶּׁיָּכוֹל לִקְרוֹת. כִּי מֵאַיִן בָּאוֹת מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל

הִתְאַבְּדוּת? אֶלָּא אָדָם נִדְחָק לַפִּנָּה, וְנִדְמֶה לוֹ שֶׁאָבַד מָנוֹס וְתִקְוָה מִמֶּנּוּ, "אֵין לִי שׁוּם תַּקָּנָה", מַלְחִיצִים אֶת מִישֶׁהוּ, עַד שֶׁנִּדְמֶה לוֹ שֶׁאָפַס מָנוֹס, אֵין לוֹ מִי שֶׁיָּבִין אוֹתוֹ וְיַעֲזֹר לוֹ, עַד שֶׁאֵינוֹ רוֹאֶה שׁוּם עֵצָה, אֶלָּא, הַשֵּׁם יִשְׁמֹר, לְאַבֵּד עַצְמוֹ לַדַּעַת. וְהִנֵּה בָּא יְהוּדִי, וּמְחַזְּקוֹ וּמְעוֹדְדוֹ וּמְשַׂמְּחוֹ, מַרְאֶה לוֹ דֶּרֶךְ אֵיךְ לְהִתְקָרֵב אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּבִפְרָט הָעֵצָה הַנּוֹרָאָה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁנָּתַן לָנוּ בְּעִנְיַן לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲשֶׁר אָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן כה), שֶׁהִתְבּוֹדְדוּת זוֹ מַעֲלָה עֶלְיוֹנָה מֵהַכֹּל; הַיְנוּ שֶׁיִּקְבַּע אָדָם לְעַצְמוֹ שָׁעָה אוֹ יוֹתֵר, וְיְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וִיסַפֵּר לוֹ יִתְבָּרַךְ מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, זוֹ הַמַּדְרֵגָה הַכִּי עֶלְיוֹנָה. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁהַנְהָגָה זוֹ הִיא הַנְהָגָה גְּדוֹלָה בְּמַעֲלָה מְאֹד מְאֹד, וְהִיא דֶּרֶךְ וְעֵצָה טוֹבָה מְאֹד לְהִתְקָרֵב אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהָעֵצָה הַזּוֹ כְּלוֹלָה מִכָּל הָעֵצוֹת, כִּי מַה שֶּׁרַק עוֹבֵר עַל הָאָדָם — יְסַפֵּר תָּמִיד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁכַּמָּה וְכַמָּה צַדִּיקִים גְּדוֹלִים וּמְפֻרְסָמִים סִפְּרוּ, שֶׁלֹּא בָּאוּ לְמַדְרֵגָתָם, אֶלָּא עַל־יְדֵי הַנְהָגָה זוֹ; כִּי כְּשֶׁאָדָם מְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, יֵשׁ לוֹ תָּמִיד אֶל מִי לִפְנוֹת. כִּי בְּדֶרֶךְ כְּלָל כְּשֶׁאָדָם בְּצָרָה, מַהִי הַצָּרָה? אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ב'), שֶׁהַדְּמִים לוֹחֲצִים אֶת הַלֵּב, וְאָדָם מַרְגִּישׁ מַמָּשׁ שֶׁלִּבּוֹ מִתְפּוֹצֵץ מֵרֹב לַחַץ, עַד שֶׁאֵינֶנּוּ יָכוֹל יוֹתֵר. לָכֵן אָנוּ רוֹאִים, שֶׁרַחֲמָנָא לִצְלָן, כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה אֲנָשִׁים סוֹבְלִים עַל הַלֵּב, וּמְקַבְּלִים הֶתְקֵף לֵב, הַשֵּׁם יִשְׁמֹר, הַכֹּל בָּא מֵחֲמַת הַדָּמִים, שֶׁלּוֹחֲצִים אֶת הַלֵּב. אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁהָעֵצָה לָזֶה — לְהַתְחִיל לָתֵת תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְזֶה שֶׁאָדָם מוֹדֶה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ עַד כֹּה, אֲזַי מִתְרַחֵב לִבּוֹ, וְאָז יָכוֹל לְבַקֵּשׁ יוֹתֵר וְיוֹתֵר. כִּי בְּדֶרֶךְ כְּלָל כָּל אָדָם כָּל־כָּךְ מְמֻרְמָר, כָּל־כָּךְ עָצוּב, כָּל־כָּךְ מְדֻכָּא, כָּל־כָּךְ מְסֻבָּב בְּחוֹבוֹת; רַק אֵין לוֹ זִוּוּג, אֲשֶׁר זוֹ הַצָּרָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר, כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (יְבָמוֹת סב:): כָּל הַשָּׁרוּי בְּלֹא אִשָּׁה, שָׁרוּי בְּלֹא שִׂמְחָה, שָׁרוּי בְּלֹא תּוֹרָה, שָׁרוּי בְּלֹא שָׁלוֹם, שָׁרוּי בְּלֹא חוֹמָה, אֵין לוֹ כְּלוּם! וְנִכְשָׁל בַּעֲבֵרוֹת חֲמוּרוֹת, וְהַסָּמ"ךְ־מ"ם חוֹגֵג עַל בַּחוּרִים, כְּמוֹ שֶׁהַנָּבִיא קוֹנֵן (אֵיכָה א, טו): "קָרָא עָלַי מוֹעֵד לִשְׁבֹּר אֶת בַּחוּרָי"; זֶה אֶצְלוֹ חַג, כְּשֶׁיָּכוֹל לִשְׁבֹּר בַּחוּרִים. וְאֵין בַּדּוֹר הַזֶּה מִי שֶׁיָּבִין בַּחוּרִים,

וַאֲנִי חָזָק בִּדְבָרַי מַה שֶּׁאֲנִי אוֹמֵר, כִּי זֶה לִי כִּמְעַט אַרְבָּעִים שָׁנָה שֶׁבָּאִים אֵלַי בַּחוּרִים, וּמְסַפְּרִים לִי כָּל לִבָּם.

אֲזַי עַל בָּחוּר עוֹבְרִים הַרְבֵּה מַשְׁבְּרִים וְגַלִּים, הַרְבֵּה סְפֵקוֹת, וְנִדְמֶה לוֹ, שֶׁאַף פַּעַם לֹא יִרְאֶה אוֹר בְּחַיָּיו. אֲבָל אִם מַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לָתֵת תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ עַד כֹּה. וְעִקַּר הַחֶסֶד חִנָּם — שֶׁבְּכָל יוֹם אָדָם מְבָרֵךְ: "פּוֹקֵחַ עִוְרִים", יֵשׁ לוֹ עֵינַיִם לִרְאוֹת, "מַתִּיר אֲסוּרִים" — אֵינֶנּוּ בְּבֵית־סֹהַר. "זוֹקֵף כְּפוּפִים" — אֵינוֹ צָרִיךְ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, לָשֶׁבֶת בְּכִסֵּא גַּלְגַּלִּים. "הַמֵּכִין מִצְעֲדֵי גָּבֶר", בָּרוּךְ הַשֵּׁם, יֵשׁ לוֹ רַגְלַיִם לָלֶכֶת, אֵיזֶה חֶסֶד הוּא זֶה?! וְהַחֶסֶד הֲכִי גָּדוֹל, וְהַבְּרָכָה הֲכִי גְּדוֹלָה: "שֶׁלֹּא עָשָׂנִי גּוֹי"! בָּזֶה כָּל בָּחוּר יָכוֹל לִשְׂמֹחַ. וּכְמוֹ־כֵן אַבְרֵךְ צָרִיךְ לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁמָּצָא אֶת זִוּוּגוֹ. וְאִם אֵין לָאָדָם שְׁלוֹם־בַּיִת, הוּא אָשֵׁם בָּזֶה! כִּי כָּךְ אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְבָמוֹת סג.): זָכָה — עוֹזַרְתּוֹ, לֹא זָכָה — כְּנֶגְדּוֹ; אֲזַי זֶה תָּלוּי כְּפִי הַזְּכוּת שֶׁל הָאָדָם. כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה שְׁלוֹם־בַּיִת צְרִיכִים לִהְיוֹת חָכָם כִּשְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, הֵן הַבַּעַל וְהֵן הָאִשָּׁה צְרִיכִים לָדַעַת כֵּיצַד לְהִתְמוֹדֵד עִם בְּעָיוֹת. וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹזֵר וְיֵשׁ יְלָדִים — אֵיזֶה חֶסֶד זֶה! צְרִיכִים לֵידַע אֵיךְ לְחַנְּכָם וּלְגַדְּלָם, לֹא בְּכָל פַּעַם יֵשׁ לַהוֹרִים סַבְלָנוּת לַיְלָדִים, וְזוֹ בְּעָיָה רְצִינִית, כִּי כְּשֶׁאֵין סַבְלָנוּת, מִי סוֹבֵל? הַיְלָדִים, וַאֲזַי הֵם מְעַצְבְּנִים אֶת הַהוֹרִים, וְהַהוֹרִים מִתְרַגְּזִים וּמַרְגִּיזִים אֶת הַיְלָדִים, וְחוֹזֵר חָלִילָה כְּגַלְגַּל, וְכֻלָּם נַעֲשִׂים שְׁבוּרִים וּרְצוּצִים, וּבְאֵין עֵצָה הוֹלְכִים הַהוֹרִים לְפְסִיכוֹלוֹג, וְסוֹחֲבִים גַּם אֶת הַיְלָדִים לְפְסִיכוֹלוֹגִים, וְזֶה עוֹזֵר כְּכוֹסוֹת רוּחַ לַמֵּת, אֶלָּא עִקַּר הָעֵצָה, שֶׁצְּרִיכִים הַמּוֹן סַבְלָנוּת בְּזֶה הָעוֹלָם; הִתְחַתַּנְתָּ — סַבְלָנוּת, יֵשׁ לְךָ יְלָדִים — סַבְלָנוּת, יֵשׁ לְךָ עֵסֶק עִם אֲנָשִׁים — סַבְלָנוּת וְכוּ' וְכוּ', וּבְלִי סַבְלָנוּת אִי אֶפְשָׁר לִחְיוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם. וְכִדְאִיתָא בִּדְבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ב'), שֶׁמָּשִׁיחַ יַכְנִיס בָּעוֹלָם הָעִנְיָן שֶׁל תְּפִלָּה. מַהִי תְּפִלָּה? חֹטֶם, אֲרִיכוּת אַפַּיִם, "וּתְהִלָּתִי אֶחֱטָם לָךְ"; כִּי אֲפִלּוּ בַּתְּפִלָּה צְרִיכִים הַרְבֵּה סַבְלָנוּת, לֹא יְכוֹלִים לִדְחֹק אֶת הַשָּׁעָה, אֲנִי מְבַקֵּשׁ מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עָלַי לְהִתְאַזֵּר בְּסַבְלָנוּת. לֹא

בְּכָל פַּעַם מְקַבְּלִים מַה שֶּׁמְּבַקְּשִׁים, אֲבָל כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁמְּבַקְּשִׁים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֵינֶנּוּ הוֹלֵךְ לְאִבּוּד.

כְּגוֹן: אָדָם עוֹמֵד בָּרְחוֹב, אֵין לוֹ רֶכֶב, הוּא מַמְתִּין לְאוֹטוֹבּוּס אוֹ לְטֶרֶמְפּ וְכַדּוֹמֶה, הוּא לָחוּץ בִּזְמַן, אֲזַי מְבַקֵּשׁ: "אוֹי, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תְּרַחֵם עָלַי, אֵין לִי כֹּחַ לַעֲמֹד כָּאן בָּרְחוֹב, תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ הַקּוֹפַחַת, [אוֹ לְחַלּוּפִין] תַּחַת הַגֶּשֶׁם הַשּׁוֹטֵף, אֲנִי רָטֹב עַד לְשַׁד עַצְמוֹתַי, תְּזַמֵּן לִי אוֹטוֹבּוּס שֶׁיָּבוֹא מְהֵרָה, אוֹ יָבוֹא אֵי מִי עִם רֶכֶב, וְיֶאֱסֹף אוֹתִי", וּמְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן, וְעוֹבֶרֶת שָׁעָה, שָׁעָה וָחֵצִי, וְהוּא עֲדַיִן מַמְתִּין. לְכְאוֹרָה, יֵשׁ לוֹ חֲלִישׁוּת הַדַּעַת, הֵיכָן תְּפִלּוֹתַי? אֲנִי מִתְפַּלֵּל שָׁעָה וְיוֹתֵר, וַעֲדַיִן אֲנִי תָּקוּעַ בְּאֶמְצַע הַדֶּרֶךְ. וּמַמְשִׁיךְ לְבַקֵּשׁ: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! תַּעֲזֹרֵנִי, אֲנִי חוֹשֵׁשׁ שֶׁלֹּא אֶזְכֶּה כְּבָר לָצֵאת מִכָּאן". וְהִנֵּה לְאַחַר שָׁעָה וָחֵצִי, מַגִּיעַ רֶכֶב וְאוֹסְפוֹ. אֲזַי יֵשׁ לָאָדָם חֲלִישׁוּת הַדַּעַת! אֲבָל מָה אָנוּ רוֹאִים? אָדָם נִקְלַע לְאוֹתוֹ מָקוֹם בַּשְּׁנִית, וְהוּא בָּטוּחַ שֶׁיְּצָרֵךְ לְהַמְתִּין לְרֶכֶב שָׁעָה וְכוּ', וְהִנֵּה תֵּכֶף כְּשֶׁהִגִּיעַ לַמָּקוֹם, הָאוֹטוֹבּוּס מוֹפִיעַ, אֲשֶׁר לֹא תֵּאֵר וְלֹא שִׁעֵר כְּלָל דָּבָר כָּזֶה, אוֹ שֶׁמִּישֶׁהוּ אוֹסְפוֹ בִּרְכְבּוֹ, וּמְבִיאוֹ לְיַעֲדוֹ חִישׁ קַל מְהֵרָה. וְאָדָם אֵינֶנּוּ מְקַשֵּׁר, שֶׁלִּפְנֵי חֲדָשִׁים אוֹ חֲצִי שָׁנָה וְכוּ', עָמַד פֹּה וּבִקֵּשׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שָׁעָה, שָׁעָה וָחֵצִי, שְׁעָתַיִם וְכוּ' וְלֹא נַעֲנָה, אֲבָל הִנֵּה עַכְשָׁו הִגִּיעָה יְשׁוּעָתוֹ. וְדָבָר זֶה קוֹרֶה אֵצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, אֲבָל אֵינֶנּוּ שָׂם לֵב, וְיֵשׁ לוֹ רַק קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ: "לָמָּה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָשָׂה לִי דָּבָר זֶה?! לָמָּה הִכְנִיסָנִי בְּמַצָּב כָּזֶה?! לָמָּה נָתַן לִי אִשָּׁה רָעָה כָּזוֹ?! לָמָּה קִבַּלְתִּי בַּעַל רַע כָּזֶה?! לָמָּה יֵשׁ לִי יְלָדִים קָשִׁים הַמְמָרְרִים אֶת חַיַּי?! לָמָּה אֵין לִי יְלָדִים?! לָמָּה אֵין לִי פַּרְנָסָה?! לָמָּה יֵשׁ עָלַי עִקּוּלִים?! לָמָּה יֵשׁ עָלַי כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה דִּינִים וַעֲנָשִׁים?!" וְכָךְ אָדָם שׁוֹכֵחַ אֶת הַחֲסָדִים וְהָרַחֲמִים גְּמוּרִים, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָשָׂה עִמּוֹ עַד הֵנָּה, אֶת הָרָע זוֹכֵר, אַךְ אֶת הַטּוֹב שׁוֹכֵחַ, וְלָכֵן מִתְרַשֵּׁל בִּתְפִלָּה. אֲבָל אִם אָדָם הָיָה זוֹכֵר הֵיטֵב אֶת כָּל הַנִּסִּים וְהַנִּפְלָאוֹת שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָשָׂאוֹ עַד כֹּה, אֲזַי הָיָה מוֹדֶה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְהַהוֹדָאָה מַרְחִיבָה אֶת לִבּוֹ, וַאֲזַי מַמְשִׁיךְ לְהוֹדוֹת לוֹ יִתְבָּרַךְ וְכֵן הָלְאָה וּלְבַקֵּשׁ עַל לְהַבָּא.

לָזֹאת, אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! מֵחֲמַת שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר גִּלָּה לָנוּ עֵצָה קַלָּה וְנִפְלָאָה לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁדֶּרֶךְ זוֹ הִיא הַדֶּרֶךְ שֶׁל הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים: אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב, הַדֶּרֶךְ שֶׁל הַנְּבִיאִים, שֶׁל הַתַּנָּאִים וְהָאָמוֹרָאִים, הַדֶּרֶךְ שֶׁל כָּל הַצַּדִּיקִים וְהַמְקֻבָּלִים שֶׁבָּעוֹלָם, אֲזַי עָלֵינוּ לָתֵת תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּתְגַּלָּה לָנוּ דֶּרֶךְ כָּזוֹ, לָכֵן עָלֵינוּ לְהִתְקַבֵּץ פַּעַם בְּשָׁבוּעַ, וּלְדַבֵּר מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, וְזֶהוּ חוֹב קָדוֹשׁ לְכָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכְּלָל. וְאָז תֵּדְעוּ, שֶׁאַתֶּם חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב! וְאֵין תֵּרוּץ לוֹמַר: ״אֵין זְמַן, אֵין לִי כֹּחַ״ וְכוּ׳, כִּי כְּבָר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אות צַדִּיק): כְּדַאי לְבַלּוֹת הַרְבֵּה שָׁעוֹת, בִּשְׁבִיל שָׁעָה אַחַת שֶׁמְּקָרְבִים אֶל הַצַּדִּיק. וּמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל אָמַר פַּעַם, שֶׁהֵיכָן שֶׁמִּתְקַבְּצִים עֲשָׂרָה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כְּדַאי לָבוֹא מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ, וְלִדְחֹף אֶת הָרֹאשׁ שָׁמָּה. וְאַף שֶׁדִּבֵּר זֹאת לְגַבֵּי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אֲבָל כָּאָמוּר, הַכֹּל סוֹבֵב עַל כָּל יוֹם וָיוֹם, שֶׁזֶּה בְּחִינַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי בְּכָל יוֹם וָיוֹם דָּנִים אֶת הָאָדָם. כָּל יוֹם וָיוֹם עוֹבְרִים עַל הָאָדָם צָרוֹת וְיִסּוּרִים אֲחֵרִים, וְאֵינוֹ מְצַפֶּה מַה יָּבוֹא עָלָיו, וּמַה יֵּלֵד יוֹם. כָּל יוֹם וָיוֹם תֵּן לוֹ מֵעֵין בִּרְכוֹתָיו, כָּל יוֹם וָיוֹם תְּבַקֵּשׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ!

הִנֵּה אֲנַחְנוּ רוֹאִים, בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה יֶשְׁנָהּ תְּפִלָּה, שֶׁכַּאֲשֶׁר כָּל הָאַשְׁכְּנַזִּים מַגִּיעִים לַתְּפִלָּה הַזּוֹ — מִתְלַהֲבִים מְאֹד מְאֹד, וְחָשִׁים כְּאִלּוּ עַכְשָׁו הֵם בְּבֵית־דִּין שֶׁל מַעְלָה, וְהִנֵּה עַכְשָׁו פֹּה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהִנֵּה עַכְשָׁו הוּא הַזְּמַן, שֶׁכָּל הָרְקִיעִים פְּתוּחִים. וְאֵיזוֹ תְּפִלָּה הִיא? ״וּנְתַנֶּה תֹּקֶף קְדֻשַּׁת הַיּוֹם, כִּי הוּא נוֹרָא וְאָיֹם, בּוֹ תִּנָּשֵׂא מַלְכוּתֶךָ״ וְגוֹ׳. בִּתְפִלָּה זוֹ כָּל הָאַשְׁכְּנַזִּים מִתְעוֹרְרִים, וְצוֹעֲקִים וּבוֹכִים, ״אֱמֶת כִּי אַתָּה הוּא דַּיָּן וּמוֹכִיחַ, וְיוֹדֵעַ וָעֵד וְכוֹתֵב וְחוֹתֵם, וְסוֹפֵר וּמוֹנֶה, וְתִזְכֹּר אֶת כָּל הַנִּשְׁכָּחוֹת, וְתִפְתַּח אֶת סֵפֶר הַזִּכְרוֹנוֹת, וּמֵאֵלָיו יִקָּרֵא, וְחוֹתַם יַד כָּל אָדָם בּוֹ״ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְכֵן אֵצֶל עֲדוֹת הַמִּזְרָח, יֵשׁ גַּם־כֵּן תְּפִלָּה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁהִיא מְזַעְזַעַת אוֹתָם מְאֹד, וְכֻלָּם מַתְחִילִים לָשִׁיר אָז בְּיַחַד, וְנִתְעוֹרְרִים מְאֹד מְאֹד: ״עֵת שַׁעֲרֵי רָצוֹן לְהִפָּתֵחַ, יוֹם אֶהְיֶה כַּפַּי לָאֵל שׁוֹטֵחַ, אָנָּא זְכֹר נָא לִי בְּיוֹם הוֹכֵחַ,

עוֹקֵד וְהַנֶּעֱקָד וְהַמְזַבֵּחַ״: וּמִתְלַהֲבִים בִּתְפִלָּה זוֹ מְאֹד מְאֹד פַּעַם בַּשָּׁנָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. בְּשָׁעָה שֶׁאֵין אִישׁ שָׁם עַל לֵב, אֲשֶׁר יֵשׁ לָנוּ תְּפִלָּה בְּכָל יוֹם וָיוֹם, שֶׁאָנוּ מְבַקְּשִׁים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, ״שֶׁתַּצִּילֵנִי הַיּוֹם וּבְכָל יוֹם, מֵעַזֵּי פָנִים וּמֵעַזּוּת פָּנִים, מֵאָדָם רָע, מִיֵּצֶר רָע, מֵחָבֵר רָע, וּמִשָּׁכֵן רַע, וּמִפֶּגַע רָע, מֵעַיִן הָרָע, מִלְּשׁוֹן־הָרָע, מִמַּלְשִׁינוּת, מֵעֲדוּת שֶׁקֶר, מִשְּׁנָאַת הַבְּרִיּוֹת, מֵעֲלִילָה, מִמִּיתָה מְשֻׁנָּה, מֵחֳלָאִים רָעִים, מִמִּקְרִים רָעִים, וּמִשָּׂטָן הַמַּשְׁחִית, מִדִּין קָשֶׁה וּמִבַּעַל דִּין קָשֶׁה, בֵּין שֶׁהוּא בֶּן בְּרִית וּבֵין שֶׁאֵינוֹ בֶּן בְּרִית וּמִדִּינָהּ שֶׁל גֵּיהִנּוֹם״; וּבַתְּפִלָּה הַזּוֹ אַף אֶחָד אֵינוֹ מִתְלַהֵב, וְאוֹמְרִים אוֹתָהּ ׳כְּמִצְוַת אֲנָשִׁים מְלֻמָּדָה׳, אֲשֶׁר הַתְּפִלָּה הַזּוֹ חֲשׁוּבָה יוֹתֵר מִמַּה שֶׁהַסְּפָרַדִּים אוֹמְרִים ״עֵת רָצוֹן״, אוֹ הָאַשְׁכְּנַזִּים אוֹמְרִים ״וּנְתַנֶּה תֹּקֶף״; כִּי בִּתְפִלָּה זוֹ מִתְפַּלְּלִים, שֶׁלֹּא נִכָּשֵׁל מֵעָוֹן לְשׁוֹן־הָרָע, אֲשֶׁר זֶהוּ הֶעָוֹן הַכִּי חָמוּר, וְהַגְּמָרָא אוֹמֶרֶת, שֶׁהַלְּשׁוֹן־הָרָע הוֹרֶגֶת אֶת הָאָדָם הַמְדַבֵּר, אֶת מִי שֶׁדִּבְּרוּ עָלָיו, וְאֶת מִי שֶׁשּׁוֹמֵעַ, הֵינוּ שְׁלָשָׁה אֲנָשִׁים נֶהֱרָגִים, כִּי הַהוּא סְתָם דִּבֵּר לְשׁוֹן־הָרָע, וְהַהוּא שֶׁשָּׁמַע, הָלַךְ וְסִפֵּר, וְהִגִּיעוּ הַדְּבָרִים לְאָזְנֵי זֶה שֶׁדִּבְּרוּ עָלָיו, אֲזַי הָלַךְ לַעֲשׂוֹת עִם הַמְסַפֵּר דִּינִים וּמְרִיבוֹת, כִּי הַשְּׁלִישִׁי סִפֵּר שֶׁאָמַר עָלָיו כָּךְ וְכָךְ, וְכָל זֶה נִגְרַם מִלְּשׁוֹן־הָרָע, אֲשֶׁר כֻּלָּנוּ אֵינֶנּוּ נְקִיִּים מִזֶּה, וְאוֹכֵל אוֹתָנוּ חַיִּים. וְלֹא בְּחִנָּם שֶׁבַּדּוֹר הַזֶּה נִתְפַּשְּׁטָה, רַחֲמָנָא לִצְלָן, מַחֲלַת הַסַּרְטָן, אֲשֶׁר מַהִי? הַמַּחֲלָה אוֹכֶלֶת אֶת הָאָדָם עַד שֶׁכָּלֶה, שֶׁלֹּא נֵדַע מְצָרוֹת, וְאִם מְגַלִּים אֶת הַמַּחֲלָה בַּזְּמַן, נוֹתְנִים הַקְּרָנוֹת סָבִיב סָבִיב לְעַכֵּב אוֹתָהּ, וְזֶהוּ רִפּוּי זְמַנִּי. כִּי הַשֵּׁם יִשְׁמֹר, מִי שֶׁנֶּחְלָה בָּזֶה, הִיא אוֹכֶלֶת בּוֹ בְּכָל פֶּה, עַד שֶׁאָדָם נַעֲשֶׂה צָנוּם, וְנוֹפֵל בִּיסּוּרִים קָשִׁים וּמָרִים, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן. וְהַכֹּל מֵחֲמַת לְשׁוֹן הָרָע, שֶׁאֶחָד מְדַבֵּר רַע עַל הַשֵּׁנִי, וְאוֹכֵל אוֹתוֹ חַי. וְעַל מַה וְלָמָּה?! לֹא דַּי לָנוּ הַצָּרוֹת שֶׁיֵּשׁ לָנוּ?! תַּרְאוּ וּתְחַפְּשׂוּ אָדָם אֶחָד, שֶׁיֹּאמַר: ״אֲנִי הֲכִי מְאֻשָּׁר, אֵין לִי שׁוּם צָרוֹת!״ בְּוַדַּאי יֵשׁ צַדִּיקִים, שֶׁהֵם דְּבוּקִים בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְרוֹצִים רַק אֶת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹות, רַק לַעֲזֹר לַאֲחֵרִים, אֲשֶׁר הֵם הֲכִי מְאֻשָּׁרִים, וּמַה שֶּׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נוֹתֵן לָהֶם, אוֹמְרִים — שֶׁיִּהְיֶה לִבְרָכָה, וְאֵין לָהֶם טְעָנוֹת עַל אַף אֶחָד, הֵם חַיִּים חַיִּים טוֹבִים, אֵינָם רוֹצִים לִשְׁמֹעַ מֵהַשֵּׁנִי וְכוּ׳, וְהַלְוַאי נִזְכֶּה לְהַגִּיעַ לָזֶה! אַךְ רֹב אֲנָשַׁי

הָעוֹלָם, מַה שֶּׁאָנוּ רוֹאִים בַּדּוֹר הַזֶּה — אֵינָם כָּךְ, אֶלָּא אֶחָד מְדַבֵּר עַל זוּלָתוֹ, יֶשְׁנָהּ גְּזֵעָנוּת, שׂוֹנְאִים זֶה אֶת זֶה, יֶשְׁנָן מִפְלָגוֹת מִפְלָגוֹת, מִלְּשׁוֹן דּוֹר הַהַפְלָגָה, נֶחְלְקוּ הַבְּרִיּוֹת פְּלָגִים, פְּלָגִים, זֶה שׂוֹנֵא אֶת זֶה וְאֶת זֶה וְכוּ׳, וְכֻלָּם שׂוֹכְחִים, שֶׁהַגּוֹיִים, יִמַּח שְׁמָם, שׂוֹנְאִים אֶת כָּל עַם יִשְׂרָאֵל בְּמִדָּה שָׁוָה, דָּתִי וְחִילוֹנִי כְּאֶחָד, אֵינָם שָׂמִים לִבָּם, אִם יֵשׁ זָקָן אוֹ פֵּאוֹת אִם לָאו, אֶלָּא אַתָּה יְהוּדִי — דֵּינְךָ כְּלָיָה, וְרַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, אִם נוֹפְלִים בִּידֵיהֶם. לָכֵן מִתְפַּלְּלִים בְּכָל יוֹם: ״תַּצִּילֵנִי מִדִּין קָשֶׁה וּמִבַּעַל דִּין קָשֶׁה, בֵּין שֶׁהוּא בֶּן בְּרִית, וּבֵין שֶׁאֵינוֹ בֶּן בְּרִית״ וְכוּ׳, אוֹ מְבַקְּשִׁים: ״תַּצִּילֵנִי מִשְּׂנְאַת הַבְּרִיּוֹת״, שֶׁלֹּא אֶשְׂנָא אֲנָשִׁים, כִּי לָמָּה לִשְׂנֹא?! רוֹאִים בְּנֵי־אָדָם שׂוֹנְאִים אֶת זוּלָתָם עַל לֹא דָּבָר. וְלָמָּה לִחְיוֹת בְּשִׂנְאָה?! שִׂמּוּ שָׂמַיִם! הֲלֹא דַּי לָנוּ בַּצָּרוֹת שֶׁלָּנוּ, אַזַי אִם אָנוּ רוֹאִים רָשָׁע מְרֻשָּׁע, הַמַּסִּית וּמַדִּיחַ זֶה נֶגֶד זֶה, לָמָּה לָנוּ לָצֵאת בְּעִקְבוֹתָיו?! אוֹ ״שֶׁתַּצִּילֵנִי מִמִּיתָה מְשֻׁנָּה״, הַשֵּׁם יִשְׁמֹר, מַה שֶּׁקּוֹרֶה הַיּוֹם, נוֹסְעִים בְּרֶכֶב, וְלֹא מְתָאֲרִים לְעַצְמָם, וְהִנֵּה תְּאֵנַת דְּרָכִים, וְלֹא יוֹצְאִים חַיִּים, אוֹ נָטוּ מֵהַכְּבִישׁ וְהִתְהַפְּכוּ לְוָאדִי, וְרַחֲמָנָא לִצְלָן, בְּקַשְׁיֵ יְכוֹלִים לְהוֹצִיא אֶת הַגּוּפוֹת, בְּעֹמֶק מֵאָה מֶטֶר וְכוּ׳, אֲשֶׁר כָּל זֶה בִּכְלַל ״מִיתָה מְשֻׁנָּה״, אוֹ ״מֵחֳלָאִים רָעִים״, אֵילּוּ מַחֲלוֹת יֶשְׁנָן בְּזֶה הָעוֹלָם, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, זֶה סוֹבֵל עַל הַלֵּב, זֶה עַל הַכָּבֵד, זֶה עַל הַכְּלָיוֹת, לְזֶה יֵשׁ סֻכֶּרֶת וּשְׁאָר מִינֵי מַחֲלוֹת, אַזַי עָלֵינוּ לָתֵת תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאֲנַחְנוּ בְּרִיאִים, שֶׁהָאִשָּׁה בְּרִיאָה, שֶׁהַיְלָדִים בְּרִיאִים, וַאֲזַי יִתְרַחֵב לִבֵּנוּ וְלִבְקֵשׁ הָלְאָה. וְזֶה מַה שֶּׁרוֹצֶה רַבֵּנוּ זַ״ל לְהַכְנִיס בָּנוּ, שֶׁנִּהְיֶה מַכִּירֵי טוֹבָה.

אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! זֹאת תֵּדְעוּ, אֲשֶׁר מִדָּה יְקָרָה יֵשׁ בָּאָדָם, וְהִיא: מִדַּת הַכָּרַת הַטּוֹב, שֶׁאָדָם יַכִּיר, שֶׁבּוֹרֵא עוֹלָם עוֹשֶׂה עִמּוֹ טוֹבוֹת וָחֶסֶד. וּלְהֵפֶךְ — הַמִּדָּה הַמְגֻנָּה בְּיוֹתֵר: כְּפִיּוּת טוֹבָה. שֶׁאָדָם חוֹשֵׁב: ״מָה עוֹשִׂים לִי? כְּלוּם. מָה עוֹשֶׂה לִי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא?״ וּמַרְאִים לוֹ: ״יֵשׁ לְךָ שְׁתֵּי רַגְלַיִם וּשְׁאָר הָאֵיבָרִים בִּשְׁלֵמוּת״ וְכוּ׳, וְאָדָם מְזַלְזֵל בַּטּוֹבוֹת הַלָּלוּ, עַל־כֵּן כְּשֶׁאֵינוֹ מַעֲרִיךְ אֶת זֹאת, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נוֹטֵל מִמֶּנּוּ אֶת הַבְּרִיאוּת, חַס וְשָׁלוֹם. סִפֵּר לִי

אֵיזֶה יְהוּדִי, שֶׁעָבַר הַרְבֵּה מַשְׁבְּרִים בַּחַיִּים, וְהָיָה מְאֹד מְמֹרָמָר וּמְדֻכְדָּךְ, וְנִתְקַיֵּם אֶצְלוֹ מַאֲמָרָם זַ״ל (עֵרוּבִין מא:): הָעֲנִיּוּת מַעֲבֶרֶת עַל דַּעְתּוֹ וְעַל דַּעַת קוֹנוֹ; [כִּי כְּשֶׁאֵין לָאָדָם כֶּסֶף, הוּא מִשְׁתַּגֵּעַ לְגַמְרֵי, וְאֵינֶנּוּ שָׁפוּי בְּדַעְתּוֹ, כִּי לִבֵּיהּ בְּכִיס תַּלְיָא. אִם לָאָדָם כִּיס רֵיק — הוּא מִסְכֵּן לְגַמְרֵי. וְיֵשְׁנָם אֲנָשִׁים שֶׁאֵין לָהֶם מַמָּשׁ לְהַאֲכִיל אֶת יַלְדֵיהֶם וְכוּ׳, אֲשֶׁר זֶה מַבְהִיל עַל הָרַעְיוֹן — כֵּיצַד שׁוֹרְדִים וְכוּ׳, אֵין לָהֶם פְּרוּטָה לְהוֹצָאוֹת שַׁבָּת, וְהַיְלָדִים בּוֹכִים, וְהָאַבָּא מִתְרַגֵּז, עַד שֶׁיֵּשׁ לוֹ קֻשְׁיוֹת עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְכוּ׳, וְרָאִינוּ מִלְיוֹנֵי בְּנֵי־אָדָם, הַמִּסְתּוֹבְבִים מְחֻסְרֵי עֲבוֹדָה וְכַדּוֹמֶה]. אֲזַי אָמַר לִי אוֹתוֹ יְהוּדִי, בְּשָׁעָה שֶׁהָלַךְ בַּדֶּרֶךְ מְמֹרָמָר, וְהִפְלִיט מִלִּים כְּלַפֵּי שְׁמַיָּא, נֶגֶד הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הַשֵּׁם יִשְׁמֹר, וְנֶגֶד עַצְמוֹ, שֶׁיִּקְרֶה לוֹ מַשֶּׁהוּ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, כִּי, כָּאָמוּר, הָעֲנִיּוּת מַעֲבִירָה אֶת הָאָדָם מֵהַשֶּׂכֶל לְגַמְרֵי. וְתוֹךְ כְּדֵי שֶׁהָלַךְ, רָאָה שֶׁדּוֹחֲפִים מִישֶׁהוּ בְּכִסֵּא גַּלְגַּלִּים, וּכְשֶׁהִתְקָרֵב, רָאָה אָדָם בְּלִי רַגְלַיִם יוֹשֵׁב שָׁם, וּכְשֶׁהִגְבִּיהַּ עֵינָיו לִרְאוֹת מִי זֶה, הַגּוֹי חַיָּךְ אֵלָיו, וְאָמַר לוֹ: ״בֹּקֶר טוֹב, יוֹם טוֹב, תִּרְאֶה אֵיךְ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מֵאִיר אֶת הָעוֹלָם״ וְכוּ׳. הַיְהוּדִי הַזֶּה בְּשָׁמְעוֹ מִלִּים אֵלּוּ, נִשְׁבָּר לְגַמְרֵי, הַיִּתָּכֵן?! הִנֵּה אֲנִי מְמֹרָמָר כָּל־כָּךְ, וּבָא לְעֻמָּתִי אָדָם בְּלִי רַגְלַיִם, וְאוֹמֵר לִי: ״תִּרְאֶה אֵיזֶה יוֹם טוֹב נָתַן לָנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא״, וְזֶה הֶחֱזִירוֹ לְגַמְרֵי בִּתְשׁוּבָה, אוֹתָן מִלִּים פְּשׁוּטוֹת לִכְאוֹרָה, שֶׁל גּוֹי בָּרְחוֹב.

וְזֶהוּ שֶׁאָמַר פַּעַם הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע, שֶׁלִּפְעָמִים אֲפִלּוּ גּוֹי יָכוֹל לְעוֹרֵר אֶת הָאָדָם לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה, עַד שֶׁאָדָם אֵינוֹ מְתָאֵר וּמְשַׁעֵר כְּלָל. וְנִכְנַס פַּעַם אֵיזֶה רַב גָּדוֹל בַּתּוֹרָה, גָּאוֹן מֻפְלָג אֶל הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע, וְהֵחֵל לְהִתְוַכֵּחַ עִמּוֹ, וְאָמַר: הַכֹּל אֲנִי יָכוֹל לְהָבִין מַה שֶּׁאַתֶּם אוֹמְרִים, דִּבּוּרִים נִפְלָאִים יֵשׁ לָכֶם, אֲבָל לוֹמַר, שֶׁלִּפְעָמִים גַּם גּוֹי אוֹמֵר לִי רְמָזִים מִן הַשָּׁמַיִם — לֹא יִתָּכֵן! וְתוֹךְ כְּדֵי שִׂמְתְוַכֵּחַ, נָקַשׁ עַל הַדֶּלֶת אֵיזֶה רוֹכֵל גּוֹי, הַמְשַׁפֵּץ וּמְתַקֵּן דְּבָרִים וְכוּ׳, עִם כְּלֵי עֲבוֹדָתוֹ עַל כְּתֵפּוֹ: כְּלֵי נַגָּר, כְּלֵי סַנְדְּלָר, כְּלֵי גְּנוּן וְכַדּוֹמֶה, וְשָׁאַל: ״הַאִם יֵשׁ פֹּה מַה לְתַקֵּן?״ אָמַר לוֹ הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע בְּחִיּוּךְ: ״לֹא וָלֹא, לֵךְ וָלֵךְ, פֹּה הַכֹּל מְתֻקָּן״. וְהַהוּא

רָצָה עֲבוֹדָה, אֲזַי שָׁאַל שׁוּב: "תִּבְדְּקוּ אוּלַי יֵשׁ מַשֶּׁהוּ פָּגוּם אֶצְלְכֶם, אוּלַי הַשֻּׁלְחָן שָׁבוּר וְכוּ' וְאֶפְשָׁר לְתַקְּנוֹ?" אָמַר הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי"ע: "לֹא, אֶצְלִי הַכֹּל מְתֻקָּן!" אֲזַי שָׁאַל הַגּוֹי: "אוּלַי הַמִּטָּה שְׁבוּרָה?" וְכוּ' וְכוּ', וְהֵשִׁיב הַצַּדִּיק: "לֹא, אֶצְלִי הַכֹּל מְתֻקָּן!" וּכְשֶׁהָלַךְ הַגּוֹי, אָמַר הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי"ע לְאוֹתוֹ רַב: "הֲרֵי זֶה שָׁלִיחַ מֵהַשָּׁמַיִם, מְעוֹרְרִים אוֹתִי מֵהַשָּׁמַיִם, אוּלַי יֵשׁ לִי מַשֶּׁהוּ לְתַקֵּן בַּשֻּׁלְחָן שֶׁלִּי, הַיְנוּ אוּלַי בְּכַשְׁרוּת מַאֲכָלַי אֵין הַכֹּל כָּשׁוּרָה, וְאָמַרְתִּי, שֶׁאֶצְלִי הַכֹּל בְּסֵדֶר. אֲזַי אוּלַי בַּמִּטָּה מַשֶּׁהוּ לֹא בְּטָהֳרָה וְכוּ', וְאָמַרְתִּי, שֶׁאֶצְלִי הַכֹּל בְּסֵדֶר, אֲזַי אוּלַי בַּמִּטְבָּח יֵשׁ אֵיזֶה פְּגָם" וְכוּ' וְכוּ'. וְאוֹתוֹ רַב חָשַׁב וְחָשַׁב, וְאָמַר: "אַתֶּם יוֹדְעִים, הַכֹּל אֲנִי מְקַבֵּל מִכֶּם, אֲבָל דָּבָר קָשֶׁה לִי לְקַבֵּל, שֶׁאַפְלוּ גּוֹי הוּא שָׁלִיחַ מֵהַשָּׁמַיִם לוֹמַר לָאָדָם מוּסָר". וְקָם בְּזַעַם, וְהֵחֵל לָצֵאת, בְּאָמְרוֹ: "אֶת זֹאת אֵיֶנֶּנִּי יָכוֹל לְקַבֵּל!" אָמְרוּ הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי"ע בְּעֵת שֶׁיָּצָא: "אַתָּה כֵּן יָכוֹל לְקַבֵּל, אַף אֵינְךָ רוֹצֶה. אִם תִּרְצֶה — תְּקַבֵּל! כִּי אֵין כַּדָּבָר הַזֶּה, שֶׁאֶת הַדַּעַת הַזּוֹ אֵיֶנֶּנִּי מְקַבֵּל, אֶלָּא תִּרְצֶה וְתוּכַל!" וְהָלַךְ אוֹתוֹ רַב לְדַרְכּוֹ. בְּאֶמְצַע הַדֶּרֶךְ בְּנָסְעוֹ עִם עֶגְלוֹנוֹ, עַצָּרָם אֵיזֶה גּוֹי, וְהֵרָאָם, שֶׁעֶגְלָתוֹ נִתְהַפְּכָה עַל סוּסֶיהָ, וְכָל תְּכוּלָתָהּ — הַתַּפּוּחִים שֶׁהָיוּ בָּהּ, הִתְפַּזְּרוּ לְכָל עֵבֶר וּפִנָּה, וַהֲרֵי הוּא אוֹבֵד עֲצוֹת, כִּי אֵינוֹ יָכוֹל לְבַדּוֹ לְהַגְבִּיהַּ אֶת הָעֲגָלָה וְהַסּוּסִים, וְעַל־כֵּן מַמְתִּין זְמַן רַב לְעֶזְרָה, וּמְבַקֵּשׁ מֵהָרַב לְעָזְרוֹ. אָמְרוּ הָרַב: "אֵיֶנֶּנִּי יָכוֹל". שְׁאָלוֹ הַגּוֹי: "אוּלַי בְּכָל זֹאת תַּעַזְרוּ לִי" וְכוּ', וְעָנָה: "אֵיֶנֶּנִּי יָכוֹל!" אָמַר הַגּוֹי: "אַתָּה כֵּן יָכוֹל, אֶלָּא אֵינְךָ רוֹצֶה, תִּרְצֶה וְתוּכַל!" וְהָרַב עָמַד מִשְׁתּוֹמֵם, מַה קּוֹרֶה פֹּה?! הוּא נוֹכַח בַּעֲלִיל בִּצְדָקַת הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי"ע, וְהָלַךְ וְקִבֵּץ אֲנָשִׁים, שֶׁיָּבוֹאוּ לְעֶזְרַת הַגּוֹי, וַעֲזָרוּהוּ וְחִלְּצוּהוּ מִצָּרָתוֹ. וְאָמַר הָרַב לְעֶגְלוֹנוֹ, לְהָסֵב עַל עִקְבוֹתָיו, וְלָשׁוּב אֶל הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ. תֵּכֶף כְּשֶׁחָזַר, יָצָא הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי"ע לִקְרָאתוֹ, וַאֲמָרוֹ: "נוּ, נִתְוַדַּעְתֶּם שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְרַמֵּז לָאָדָם רְמָזִים אֲפִלּוּ דֶּרֶךְ גּוֹי". וְנִתְפַּעֵל הָרַב מֵרוּחַ קָדְשׁוֹ שֶׁל הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי"ע.

מָה אָנוּ לְמֵדִים? שֶׁכָּל הָעוֹלָם קוֹרֵא אוֹתָנוּ אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־

הוּא! מַה שֶּׁאָנוּ שׁוֹמְעִים, מַה שֶּׁאָנוּ רוֹאִים, הַכֹּל כְּדֵי לְעוֹרְרֵנוּ לְהִתְקָרֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. הַשֵּׁם יִשְׁמֹר אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, אֲנִי רוֹאֶה עִוֵּר בַּדֶּרֶךְ, אֲזַי עָלַי לְבָרֵךְ אֶת בְּרָכַת "פּוֹקֵחַ עִוְרִים" בְּכַוָּנַת יֶתֶר, כִּי רָאִיתִי עִוֵּר, וְאוֹי לִי אִם הָיִיתִי עִוֵּר, חַס וְשָׁלוֹם. אוֹ אִם, חַס וְשָׁלוֹם, הָיוּ תּוֹפְסִים אוֹתִי בְּבֵית־סֹהַר וְכוּ', אֲזַי עָלַי לְבָרֵךְ "מַתִּיר אֲסוּרִים" בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה, אוֹ אֲנִי רוֹאֶה אֶחָד עַל כִּסֵּא גַּלְגַּלִּים, אֲזַי מְעוֹרְרֵנִי לְבָרֵךְ בְּהִתְלַהֲבוּת "זוֹקֵף כְּפוּפִים", וְכֵן כָּל בְּרָכָה צָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּכַוָּנָה וּבְהִתְלַהֲבוּת, שֶׁלֹּא יִהְיֶה לוֹ פֶּגַע רַע, וְעַיִן הָרָע וְכוּ'. וּבְנֵי־אָדָם אֵינָם שָׂמִים עַל לֵב דְּבָרִים אֵלּוּ, וְיֵשׁ לָהֶם רַק טְעָנוֹת עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְכַאֲשֶׁר יֵשׁ לָהֶם טְעָנוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, מְמַלְּא יֵשׁ לָהֶם טְעָנוֹת עַל עַצְמָם, וּכְשֶׁיֵּשׁ לָאָדָם טְעָנוֹת עַל עַצְמוֹ, הוּא נִשְׁבָּר, וְחוֹשֵׁב: "אֵינֶנִּי שָׁוֶה כְּלוּם", וְכוּ', אַךְ אִם אָדָם יִתְיַשֵּׁב עַל מַה וְלָמָּה כָּל זֹאת?! הֲלֹא בָּרֵגַע שֶׁמִּתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, אֵינוֹ מְפַחֵד מֵאַף אֶחָד, וְהוּא חָזָק בְּבִטָּחוֹן: "אֲנִי אַצְלִיחַ! וְאִם לֹא הוֹלֵךְ לִי, אֶרְאֶה בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁכֵּן יֵלֵךְ לִי", הוּא חָזָק בְּעַצְמוֹ, וְאָז לֹא רַק שֶׁיֵּשׁ לוֹ כֹּחַ לַעֲבֹר עַל כָּל הַמַּשְׁבְּרִים וְהַגַּלִּים שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו, אֶלָּא מְחַזֵּק עוֹד יְהוּדִים, אֲשֶׁר אֵין עוֹד צְדָקָה גְּדוֹלָה מִזּוֹ.

כִּי כְּשֶׁאָדָם נוֹתֵן שֶׂקֶל, שְׁנַיִם, חֲמִשִּׁים, מֵאָה, חֲמֵשׁ־מֵאוֹת שֶׂקֶל וְכוּ', כַּמָּה אֶפְשָׁר לָתֵת לָעָנִי?! יֵשׁ גְּבוּל לַנְּתִינָה הַכַּסְפִּית, כִּי הֲלֹא גַּם אֲנִי אֵין לִי הוֹן וְכוּ', אֲבָל מִלָּה טוֹבָה שֶׁנּוֹתְנִים לָאָדָם, שָׁוָה יוֹתֵר מִמִּלְיוֹן שֶׂקֶל, וְאֵין אָדָם מְסֻגָּל לְהָבִין דָּבָר זֶה. כִּי כְּשֶׁאָדָם נִמְצָא בְּדֶכָאוֹן, אַף שֶׁיֵּשׁ לוֹ מִלְיוֹנִים, הוֹן תּוֹעֲפוֹת, הוּא אוֹמֵר: "אֵינִי צָרִיךְ אֶת כָּל הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב בָּעוֹלָם", וְרוֹצֶה רַק לְאַבֵּד עַצְמוֹ לָדַעַת. וּבָא אֵלַי אָדָם כָּזֶה, שֶׁהָיָה עָשִׁיר גָּדוֹל מְאֹד, וּמַעֲרִיכִים אֶת הָעֲשִׁירוּת שֶׁלּוֹ וְשֶׁל אֶחָיו, שֶׁעוֹשִׂים בִּלְיוֹן דּוֹלָר לְשָׁנָה, (אֶלֶף מִלְיוֹן)! וְאָמַר לִי: "מַה שָּׁוֶה לִי כָּל הַכֶּסֶף, אֲנִי רוֹצֶה לְהִתְאַבֵּד!" אָז נוֹכַחְתִּי לִרְאוֹת, שֶׁכֶּסֶף זֶה כְּלוּם. אַךְ חִיּוּךְ אֶחָד, דִּבּוּר טוֹב, שָׁוֶה יוֹתֵר מִכָּל הוֹן דְּעַלְמָא. רוֹאִים אָדָם נִכְנָס בְּכַעַס וּבַעֲצָבִים, זוֹרֵק כֵּלִים, אוֹמְרִים לוֹ: "תִּתְבַּיֵּשׁ, הַשְׁכֵּנִים רוֹאִים", וְהוּא אוֹמֵר: "לֹא אִכְפַּת לִי" וְכוּ', וְלוֹקֵחַ כַּסְפּוֹ וּמַשְׁלִיךְ בְּעַד הַחַלּוֹן, כִּי לֹא אִכְפַּת לוֹ כְּלוּם. וְהִנֵּה בָּא אֶחָד,

נִכְנָס אֵלָיו, וְאוֹמֵר לוֹ: "בֹּא, תְּסַפֵּר לִי מָה אֵרַע", וּמֵבִיא לוֹ כּוֹס מַיִם לְהַרְגָּעָה, וְהַהוּא שׁוֹפֵךְ לִבּוֹ וְכוּ', אֲזַי מַמָּשׁ הִצִּילוֹ. לְמֵדִים מִכָּאן, שֶׁמִּלָּה טוֹבָה לוֹמַר לִיהוּדִי, שָׁוָה יוֹתֵר מֵהַכֹּל, כִּי בָּא לְכָלַל כַּעַס, אֲזַי זוֹרֵק הַכֹּל, אֵינוֹ צָרִיךְ אִשָּׁה, יְלָדִים וְכוּ', אֲבָל אִם בָּא אָדָם וּמְחַזְּקוֹ וּמְעוֹדְדוֹ, כְּבָר שִׁנָּה אוֹתוֹ לְגַמְרֵי. לָכֵן הַצְּדָקָה הֲכִי גְּדוֹלָה הִיא — לְחַזֵּק יְהוּדִים. וְלָכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קו), שֶׁדָּוִד הַמֶּלֶךְ אוֹמֵר: "אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם רַע יְמַלְּטֵהוּ יְהוָ"ה", אֵין עֲנִיּוּת אֶלָּא מִן הַדַּעַת. מַהִי עֲנִיּוּת וּמַהִי עֲשִׁירוּת? כֶּסֶף? לָאו! כֶּסֶף זֶה כְּלוּם! הַיּוֹם יֵשׁ, וּלְמָחָר אַיִן! אֲבָל דַּעַת זֶה עִקַּר הָעֲשִׁירוּת, וְזֶה קָשֶׁה לִקְנוֹת. אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: עֲנִיּוּת הַיְנוּ כְּשֶׁאֵין לְךָ דַּעַת, עֲשִׁירוּת — כְּשֶׁיֵּשׁ לְךָ דַּעַת וָשֵׂכֶל! לָכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (נְדָרִים מא): דַּעַת קָנִיתָ — מֶה חָסַרְתָּ?! יֵשׁ לְךָ דַּעַת, אֵין חָסֵר לְךָ מְאוּמָה, דַּעַת חָסַרְתָּ — מַה קָּנִיתָ?! אֵין לְךָ דַּעַת — אֵין לְךָ כְּלוּם! אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁיְּהוּדִי צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת — לָתֵת צְדָקָה לַזּוּלַת, הַיְנוּ לְדַבֵּר דִּבּוּרִים עִם הַזּוּלַת, לְחַזֵּק אֶת הַזּוּלַת; לְפָעֲמִים לִשְׁמֹעַ אֶת הָאִשָּׁה, הַשּׁוֹפֶכֶת לִבָּהּ לִפְנֵי הַבַּעַל, מִכָּל מְאוֹרָעוֹת הַיּוֹם, וְהַסֵּבֶל שֶׁעָבַר עָלֶיהָ מֵהַיְלָדִים וְכוּ', זֶה שָׁוֶה יוֹתֵר מִכָּל הוֹן דְּעָלְמָא, הִיא מְמֻרְמֶרֶת, הִיא סוֹבֶלֶת צַעַר הָעִבּוּר, אֲשֶׁר אֵין צַעַר גָּדוֹל מִזֶּה, הִנֵּה אָדָם חָתַךְ אֶצְבָּעוֹ, וְיוֹצֵא מִדַּעְתּוֹ מֵחֲמַת כְּאֵבִים וְכוּ', וּמַה זֶּה בְּסַךְ הַכֹּל? יַחֲלֹף יוֹם יוֹמַיִם, וְהַכֹּל עָבַר וְאֵינֶנּוּ, וְהִנֵּה אִשָּׁה נוֹשֵׂאת עֻבָּרָהּ בְּרַחְמָהּ תִּשְׁעָה חֳדָשִׁים, וְזֶה חֵלֶק מִמֶּנָּהּ, וְהִיא חוֹשֶׁשֶׁת כָּל דַּקָּה וְכָל שְׁנִיָּה — מַה יִּהְיֶה, אוּלַי יִוָּלֵד לִי, הַשֵּׁם יִשְׁמֹר, אֵיזֶה יֶלֶד לֹא בָּרִיא וְכוּ', וְכָל כַּמָּה דַּקּוֹת חָשָׁה אֶת הָעֻבָּר, וּמִתְעוֹרֶרֶת מִשְּׁנָתָהּ מֵחֲמַת כְּאֵבִים וְכוּ', וְכֵן סוֹחֶבֶת תִּשְׁעָה חֳדָשִׁים, וְנִדְמֶה לָהּ כִּתְשַׁע־מֵאוֹת שָׁנָה, וְהָאִישׁ אֵינֶנּוּ מַסְגִּיל לְהָבִין דָּבָר זֶה, הוּא עָסוּק וְטָרוּד בַּעֲסָקָיו וְכוּ', וְאֵין לוֹ זְמַן לִשְׁמֹעַ אֶת אִשְׁתּוֹ, וְהָאִשָּׁה רוֹצָה רַק לָשִׂיחַ בְּפָנָיו לִבָּהּ וּלְסַפֵּר אֶת אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלֶיהָ, וְאִם הַבַּעַל מְחַזְּקָהּ וּמְעוֹדְדָהּ: "הִנֵּה כְּבָר חוֹלֵף הַזְּמַן וְתֵלְדִי בְּנָקֵל" וְכוּ', עָשָׂה בָּזֶה אֶת הַצְּדָקָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר. וּכְמוֹ־כֵן הָאִשָּׁה צְרִיכָה לְהַטּוֹת אָזֶן קַשֶּׁבֶת לְבַעְלָהּ, וְלֹא לוֹמַר: "אֵין לִי סַבְלָנוּת אֵלָיו, הוּא כַּעֲסָן וְעַצְבָנִי, רוֹצֶה רַק אֹכֶל" וְכוּ'. הַאִם הָאִשָּׁה יוֹדַעַת מֶה עָבַר עָלָיו כָּל הַיּוֹם,

כַּמָּה עֲלָבוֹנוֹת סָפַג?! הֲלֹא הוּא שָׂכִיר וְעוֹבֵד אֵצֶל אֵיזֶה מַעֲבִיד, וְצָרִיךְ לְשָׂרְתוֹ כְּעֶבֶד מַמָּשׁ, מְצַוִּים עָלָיו כָּל רֶגַע: קַח, לֵךְ, עֲשֵׂה כָּךְ, תְּנַקֵּה וְכוּ׳, וְהוּא מֻשְׁפָּל וּמְבֻזֶּה וְכוּ׳, וּמַמְתִּין בְּקֹצֶר רוּחַ לָרֶגַע שֶׁיּוּכַל לָצֵאת מִמְּקוֹם עֲבוֹדָתוֹ, וְכָל יוֹם נִדְמֶה אֶצְלוֹ כְּשָׁנָה, וְסוֹף כָּל סוֹף לְאַחַר יוֹם מַתִּישׁ שֶׁל הַשְׁפָּלוֹת וּבְזָיוֹנוֹת וַעֲבוֹדָה מְפָרֶכֶת, יוֹצֵא בְּתְחוּשָׁה שֶׁהַבַּעַל־הַבַּיִת אֵינוֹ מֵרֵאֶה, וְרָץ לְבַחוּץ מְתֻסְכָּל, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁאֵין לוֹ רֶכֶב, וְצָרִיךְ לְהַמְתִּין לְתַחְבּוּרָה צִבּוּרִית, וְצָרִיךְ לְהִדָּחֵף בִּפְנִים, בַּקַּיִץ כְּשֶׁהַחֹם מֵעִיק וּבַחֹרֶף כְּשֶׁהַקֹּר עַז וְכוּ׳, וְגַם בָּאוֹטוֹבּוּס אֵינוֹ עוֹבֵר לוֹ הַכֹּל לְמֵישָׁרִין, וּמְקַבֵּל מָנוֹת מִכָּל הַסּוֹבְבִים אוֹתוֹ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּמְצַפֶּה לְהַגִּיעַ כְּבָר לְבֵיתוֹ הֶחָם, וְהִנֵּה מַגִּיעַ סָמוּךְ וְנִרְאֶה לְבֵיתוֹ, וּפוֹגֵשׁ אֶת הַשְּׁכֵנִים, וְצוֹעֲקִים וְכוֹעֲסִים וּמִתְפָּרְצִים עָלָיו מֵרָחוֹק, ״אִם לֹא תִּשְׁמֹר עַל יְלָדֶיךָ, אוֹי וַאֲבוֹי לְנַפְשְׁךָ, הַבֵּן שֶׁלְּךָ שָׁבַר אֶת הַחַלּוֹן״ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְחוֹשֵׁב, אֵימָתַי כְּבָר יָבוֹא לְבֵיתוֹ, אֶל הַמְּנוּחָה וְהַנַּחָלָה, וְהִנֵּה רַק פּוֹתֵחַ אֶת הַדֶּלֶת, אִשְׁתּוֹ מִתְפָּרֶצֶת עָלָיו, כְּשֶׁהוּא רָעֵב וְצָמֵא, עָיֵף וְיָגֵעַ, וְאֵין אֹכֶל מוּכָן וְכוּ׳, הַאִם הוּא מַלְאָךְ?! כֵּיצַד יָגִיב בְּעֵת כָּזֹאת?! אַךְ אִשָּׁה חֲכָמָה יוֹדַעַת, שֶׁהַצְּדָקָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר, לְדַבֵּר עַל לֵב בַּעְלָהּ, לְחַזְּקוֹ וּלְעוֹדְדוֹ, לְנַחֲמוֹ בִּדְבוּרֵי נחוּמִים וְהַרְגָּעָה. וְעַל־כֵּן מִשְּׁנֵי צִדֵּי הַמִּתְרָס — הֵן הַבַּעַל צָרִיךְ לְהָבִין אֶת הָאִשָּׁה, וְהֵן הָאִשָּׁה צְרִיכָה לְהָבִין אֶת הַבַּעַל, וּשְׁנֵיהֶם צְרִיכִים לְהָבִין אֶת הַיְלָדִים, וּלְחַזְּקָם וּלְעוֹדְדָם וּלְאַמְּצָם, וּלְהַרְעִיף עֲלֵיהֶם דִּבּוּרִים חַמִּים הַנּוֹסְכִים בִּטָּחוֹן עַצְמִי וְכוּ׳, וְכָךְ חַיִּים חַיֵּי גַּן־עֵדֶן.

וְלִמּוּדִים אֵלּוּ מְקַבְּלִים אֵצֶל הַצַּדִּיק, הַמְלַמֵּד אוֹתָנוּ לְעוֹדֵד וּלְשַׂמֵּחַ יְהוּדִים אֲחֵרִים, אֲשֶׁר זוֹ הַמְּצוָה הֲכִי גְּדוֹלָה, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שָׂמֵחַ עִם יְהוּדִי שֶׁמְּשַׂמֵּחַ אֲחֵרִים, וְזֶה אֶצְלוֹ חָשׁוּב יוֹתֵר מֵהַכֹּל. וּמְסַפְּרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים עַל רַב בְּרוֹקָא בָּעִיר לֶפֶת, שֶׁזָּכָה שֶׁאֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא בָּא אֵלָיו תָּמִיד. וְהָלְכוּ פַּעַם לְטַיֵּל בַּשּׁוּק, שָׁאַל רַב בְּרוֹקָא אֶת אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא: ״מִי פֹּה בֶּן עוֹלָם הַבָּא?״ אָמַר לוֹ: ״עַתָּה אֵינֶנִּי רוֹאֶה שׁוּם צַדִּיק פֹּה״. וְלֹא אָרַךְ זְמַן רַב, וְרָאוּ שְׁנֵי בְּנֵי־אָדָם מֵרָחוֹק, אָמַר אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא: ״שְׁנֵי אֵלּוּ, הֵם בְּנֵי עוֹלָם הַבָּא״. הָיָה רַב בְּרוֹקָא סַקְרָן

מְאֹד, וְעָזַב אֶת אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא, וְרָץ אַחֲרֵיהֶם, רָצָה לְהוֹדִיעַ מַדּוּעַ אוֹהֲבָם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְנוֹחֲלִים עוֹלָם הַבָּא, וּמַה גַּם שֶׁנִּרְאוּ לוֹ כִּסְתָם אֲנָשִׁים. פִּגָּשָׁם, וְנִכְנָס בְּשִׂיחָה עִמָּהֶם, וּשְׁאָלָם: "תֹּאמְרוּ מַה פַּרְנָסַתְכֶם?" אָמְרוּ לוֹ: "אֵינֵשִׁי בַּדְחֵי אֲנַן, אָנוּ בַּדְחָנִים, הֵיכָן שֶׁאָנוּ רוֹאִים אָדָם עָצוּב, אֲנַחְנוּ מְשַׂמְּחִים אוֹתוֹ, הֵיכָן שֶׁאָנוּ רוֹאִים אֲנָשִׁים רָבִים, אָנוּ עוֹשִׂים שָׁלוֹם בֵּינֵיהֶם". אֲזַי הֵבִין רַב בְּרוֹקָא — מַדּוּעַ אֵלּוּ בְּנֵי עוֹלָם הַבָּא, כִּי מֵחֲמַת שֶׁאֵלּוּ הָאֲנָשִׁים מְשַׂמְּחִים אֶת הַבְּרִיּוֹת, וְעוֹשִׂים שָׁלוֹם בֵּינֵיהֶם, עַל־כֵּן אֲהוּבִים הֵם אֵצֶל הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ (תַּעֲנִית כב.).

לָזֹאת, הָבָה נִהְיֶה מֵאוֹתָם אֲנָשִׁים בְּנֵי עוֹלָם הַבָּא, וּנְחַקֶּה מַעֲשֵׂיהֶם! לָמָּה לִחְיוֹת בִּמְרִירוּת וּבַעֲצָבוּת?! עוֹבֶרֶת עָלֵינוּ עֲנִיּוּת, כִּי אֵין לָנוּ שֵׂכֶל וְדַעַת, כִּי אִם הָיָה לָנוּ שֵׂכֶל, הָיִינוּ יוֹדְעִים שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עִמָּנוּ, אִתָּנוּ וְאֶצְלֵנוּ, וְהָיִינוּ מְדַבְּרִים אֵלָיו, אֲזַי הָיִינוּ הֲכִי מְאֻשָּׁרִים, אִם הָיִינוּ שׁוֹמְעִים מָה רַבֵּנוּ זַ"ל אוֹמֵר לָנוּ (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן כד), שֶׁמִּצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד; הָיִינוּ הֲכִי מְאֻשָּׁרִים! אָדָם רָץ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי מִצְוֹות, וְעַל מִצְוָה אַחַת מְדַלֵּג, וּמַהִי? לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה! וְאָדָם אוֹמֵר: "אֵינִי יָכוֹל, אֲנִי שָׁבוּר" וְכוּ', אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ"ל, אֲבָל זוֹ מִצְוָה גְּדוֹלָה! הֵן אֱמֶת, שֶׁזּוֹ מִצְוָה קָשָׁה, כִּי טֶבַע הָאָדָם לִהְיוֹת שָׁבוּר, אֲבָל עִם כָּל זֹאת חָשׁוּב לְקַיְּמָהּ. וְעוֹד אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁגְּדוֹלֵי הָרוֹפְאִים אוֹמְרִים, שֶׁהָרְפוּאָה הֲכִי גְּדוֹלָה הִיא הַשִּׂמְחָה, כְּשֶׁאָדָם תָּמִיד שָׂמֵחַ, אַף פַּעַם לֹא יִהְיֶה חוֹלֶה. וְרוֹאִים שֶׁאַף הָרוֹפֵא יוֹדֵעַ סוֹד זֶה, וּמִתְנַהֵג כְּפִסְיכוֹלוֹג, וְנִכְנָס לְבֵית־חוֹלִים, וְרוֹאֶה אֶת כָּל חוֹלֵי הַמַּחֲלָקָה שׁוֹכְבִים וְכוּ', וְנִכְנָס מֵחָדָר לְחֶדֶר וְצוֹעֵק: "בֹּקֶר טוֹב, אֵיךְ אַתָּה מַרְגִּישׁ, מַר בֶּרְקוֹבִיץ? הַיּוֹם אַתָּה נִרְאֶה לִי טוֹב יוֹתֵר, עוֹד יוֹם יוֹמַיִם וְאַתָּה יוֹצֵא מִכָּאן". אַף שֶׁהָרוֹפֵא יוֹדֵעַ, שֶׁאָדָם זֶה רָחוֹק מִלָּצֵאת מִבֵּית־הַחוֹלִים, וַאֲרֻכָּה עוֹד הַדֶּרֶךְ לְפָנָיו וְכוּ', אֲבָל כְּשֶׁשָּׁמַע הַחוֹלֶה אֶת דִּבְרֵי הָרוֹפֵא, כְּבָר נָסְכוּ בּוֹ תִּקְוָה, וְאָכֵן חָשׁ טוֹב יוֹתֵר. כִּי כְּשֶׁאָדָם שׁוֹכֵב בַּמִּטָּה, אֵינוֹ רוֹאֶה אוֹר, רֹב הַיּוֹם אֵין לוֹ מְבַקְּרִים, [אֲשֶׁר יֶשְׁנָם חוֹלִים שֶׁאֵין מִי שֶׁיִּשְׁיֹם לֵב אֲלֵיהֶם וִיבַקְּרֵם], וְנִכְנָס בְּדִכָּאוֹן, אֲשֶׁר זֶה מוֹסִיף לַמַּחֲלָה

שֶׁתִּתְפַּשֵּׁט עָלָיו, כִּי אִם נִשְׁבֶּרֶת הָרוּחַ, הַגּוּף נֶחֱלָשׁ וְנַעֲשָׂה חוֹלֶה יוֹתֵר, אַף אִם אָדָם חָזָק בְּנַפְשׁוֹ — שׁוּם מַחֲלָה לֹא יְכוֹלָה לוֹ. וְלָכֵן אִם מְעוֹדְדִים וּמְחַזְּקִים אֶת הַחוֹלֶה, שֶׁנִּרְאֶה טוֹב, וְיִהְיֶה טוֹב, זֶה מְרַפֵּא אוֹתוֹ, וּבְרִיאוּתוֹ מִתְיַצֶּבֶת יוֹתֵר.

וּבֶאֱמֶת לַאֲמִתָּהּ, אִם נִתְבּוֹנֵן הֵיטֵב, נִוָּכַח שֶׁכֻּלָּנוּ חוֹלִים; זֶה חוֹלֶה עֲצַבִּים, זֶה חוֹלֶה עֲנִיּוּת, כִּי גַּם עֲנִיּוּת הִיא מַחֲלָה, זֶה חוֹלֶה מֻחֲמַת הֶעְדֵּר בְּטָחוֹן עַצְמִי, בִּפְסִיכוֹלוֹגְיָה נוֹתְנִים לְכָל מַחֲלָה שֵׁם אַחֵר, זֶה יֵשׁ לוֹ פְּחָדִים יְתֵרִים, נִמְצָא לְבַד — מְפֻחָד, נִמְצָא בַּמַּעֲלִית — חוֹשֵׁשׁ וְכַדּוֹמֶה שְׁאָר מִינֵי חֳלָאִים.

יָדוּעַ שֶׁהָרַמְבַּ״ם הָיָה הָרוֹפֵא הַכִּי גָּדוֹל, עַד כְּדֵי כָּךְ, שֶׁהָיָה צָרִיךְ כָּל יוֹם לִהְיוֹת אֵצֶל הַמֶּלֶךְ, לְרַפֵּא חוֹלֵי הַמֶּלֶךְ. וְהָיָה כָּל־כָּךְ בָּקִי בְּחָכְמַת הָרְפוּאָה, שֶׁבְּכָל יוֹם הִמְתִּין תּוֹר אָרֹךְ שֶׁל מֵאוֹת וְאַלְפֵי חוֹלִים, שֶׁעָבְרוּ לְפָנָיו, וְהִסְתַּכֵּל לְכֻלָּם בָּעֵינַיִם, וְיָדַע בְּאֵיזוֹ מַחֲלָה כָּל אֶחָד חוֹלֶה, וְאָמַר לְעוֹזְרוֹ אֵיזֶה מִרְשָׁם לִכְתֹּב, וְהַחוֹלֶה נָטַל אֶת הַתְּרוּפָה וְהִבְרִיא, וְכֵן הִצְלִיחַ. הָיָה חָכָם גָּדוֹל: ״אֶבֶן עֶזְרָא״, שֶׁהָיָה גָּדוֹל בַּתּוֹרָה, וְחִבֵּר פֵּרוּשׁ עַל כָּל הַתּוֹרָה, אַף הָיָה עָנִי מָרוּד, עַד כְּדֵי כָּךְ שֶׁאָמַר בְּאִירוֹנְיָה בְּאֶחָד מִשִּׁירָיו (הֱיוֹת שֶׁהָיָה פַּיְטָן): אִם הָיִיתִי מוֹכֵר גְּרוֹת, אַף פַּעַם לֹא הָיָה חֹשֶׁךְ, אִם הָיִיתִי מוֹכֵר תַּכְרִיכִים, אַף פַּעַם לֹא הָיוּ מֵתִים; בָּזֶה רָצָה לְבַטֵּא אֶת גֹּדֶל עָנְיוֹ, וַאֲשֶׁר לֹא הָלַךְ לוֹ בְּשׁוּם עֵסֶק בְּפַרְנָסָה. וְהִנֵּה שָׁמַע שֶׁהָרַמְבַּ״ם רוֹפֵא מַצְלִיחַ, וְיֵשׁ לוֹ עֲשִׁירוּת גְּדוֹלָה, וְהִתְגַּנְּבָה לְלִבּוֹ אֵיזוֹ קִנְאָה עַל הָרַמְבַּ״ם, וְאָמַר: אֵלֵךְ וַאֲנַסֶּה אוֹתוֹ. וְעָמַד בַּתּוֹר עִם שְׁאָר הַחוֹלִים. כְּשֶׁהִגִּיעַ תּוֹרוֹ, הִסְתַּכֵּל הָרַמְבַּ״ם בְּעֵינָיו, וְאָמַר לָעוֹזֵר לִרְשֹׁם אֵיזֶה מִרְשָׁם, וְנָטַל הָ״אֶבֶן עֶזְרָא״ אֶת הַמִּרְשָׁם. וְחִיֵּךְ, שֶׁהִצְלִיחַ לְהַטְעוֹתוֹ וְכוּ׳, וְאָמַר אֵלֵךְ וְאַרְאֶהוּ בְּחֶלְשָׁתוֹ. תֵּכֶף כְּשֶׁנִּגַּשׁ לְבֵית־הַמִּרְקַחַת, הָרוֹקֵחַ פָּתַח אֶת הַקֻּפָּה, וְהוֹצִיא שְׁטַר שֶׁל כֶּסֶף, וּנְתָנוֹ לָ״אֶבֶן עֶזְרָא״, וְאָמַר: זֶה בִּשְׁבִילְךָ לִכְבוֹד שַׁבָּת. וְהָ״אֶבֶן עֶזְרָא״ עָמַד מִשְׁתּוֹמֵם. אָמַר הָרוֹקֵחַ: אֲנִי קוֹרֵא כָּאן, שֶׁאָדָם זֶה אֵין לוֹ כֶּסֶף לְהוֹצָאוֹת שַׁבָּת. אֲזַי רָאָה שֶׁהָרַמְבַּ״ם צוֹדֵק, וּכְשֶׁהִסְתַּכֵּל בְּעֵינָיו, וְרָאָה שֶׁאֵין חָסֵר לוֹ כְּלוּם,

אֶלָּא אֵין לוֹ לְהוֹצָאוֹת שַׁבָּת. וְאִם־כֵּן אָנוּ לְמֵדִים, מַהוּ צַדִּיק וְחָכָם אֲמִתִּי, שֶׁמִּתְבּוֹנֵן בָּעִינַיִם, וְרוֹאֶה אֶת הַחֹלִי שֶׁל כָּל אֶחָד.

אֲזַי כֻּלָּנוּ חוֹלִים, כָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ חֳלִי הַנֶּפֶשׁ שֶׁלּוֹ, זֶה צוֹחֵק, זֶה עָצוּב, כָּל אֶחָד עִם שִׁטְיוֹתָיו וַהֲבָלָיו, אֲבָל הִנֵּה יֵשׁ לָנוּ צַדִּיק שֶׁמְּרַפֵּא אוֹתָנוּ, אֲזַי בֹּאוּ נַחֲזִיק בְּצַדִּיק זֶה! וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁאִם רַק נַחֲזִיק בְּצַדִּיק זֶה, כֻּלָּנוּ נִהְיֶה בְּרִיאִים, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִתֵּן לָנוּ אֶת הַחַיִּים וְהַבְּרִיאוּת, וְנִזְכֶּה לַאֲרִיכוּת יָמִים וְשָׁנִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ בִּתְפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם, וְתִרְווּ נַחַת מִכָּל יוֹצְאֵי חֲלָצֵיכֶם.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקעא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסִדֶּר רְאֵה, כ״ח מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

אוֹדוֹת שְׁאֵלָתְךָ בְּעִנְיַן וְכוּ׳, אֲזַי כָּל הָעִנְיָן שֶׁל נֵס קְרִיעַת יַם־סוּף וְכוּ׳, אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁיַּם סוּף נִקְרַע לִשְׁנֵים־עָשָׂר קְרָעִים, כָּל שֵׁבֶט וְשֵׁבֶט עָבַר דֶּרֶךְ הַקֶּרַע שֶׁלּוֹ, שֶׁלֹּא יִתְעָרְבוּ יַחַד. זֶה פֶּלֶא עַל גַּבֵּי פֶּלֶא, וְאִי אֶפְשָׁר לְהָבִין אֶת זֹאת. א. אֵיךְ אִם הָיָה נֵס אֶחָד שֶׁנִּקְרַע הַיָּם, אֵיךְ נִקְרַע לִשְׁנֵים־עָשָׂר קְרָעִים, הֲרֵי זֶה נֵס בְּתוֹךְ נֵס. ב. לָמָּה בְּתוֹךְ קְרִיעַת יַם־סוּף שֶׁלֹּא יִתְעָרְבוּ הַשְּׁבָטִים, שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד יֵלֵךְ בַּדֶּרֶךְ שֶׁלּוֹ, וְלֹא יִתְעָרֵב בְּדֶרֶךְ זוּלָתוֹ? אֶלָּא זֶה בָּא לְרַמֵּז לָנוּ מַעֲלַת גְּדֻלַּת הָאֱמוּנָה בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וֶאֱמוּנָה בְּהַצַּדִּיק, שֶׁהוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שמות יד, לא) ״וַיַּאֲמִינוּ בַּה׳ וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ״, אוֹמְרִים עַל זֶה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מכילתא בשלח): אִם בְּמֹשֶׁה הֶאֱמִינוּ, בַּה׳ לֹא כָּל שֶׁכֵּן? אֶלָּא אִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לֶאֱמוּנָה בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, רַק עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק, כַּמּוּבָא (לקוטי־מוהר״ן, חלק ב׳,

סִימָן ז׳), שֶׁעַל־יְדֵי הַצַּדִּיק מַגִּיעִים לֶאֱמוּנָה, וּבְלִי הַצַּדִּיק אֵין לָנוּ אֱמוּנָה. אֱמוּנָה זֶהוּ דָּבָר עָדִין מְאֹד, אָדָם יָכוֹל לַחֲשֹׁב שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱמוּנָה בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהוּא רָחוֹק לְגַמְרֵי מֵאֱמוּנָה. וְלָכֵן כְּשֶׁנִּקְרַע הַיָּם, זֶה הָיָה נֵס, הֵיכָן שָׁמְעוּ דָּבָר כָּזֶה, שֶׁהַיָּם יִקָּרַע לְחֵצְי, וְיַעַבְרוּ שָׁם שֵׁשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף גְּבָרִים וְרִבְבוֹת נָשִׁים, יְלָדִים וּזְקֵנִים, כִּי שֵׁשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף זֶה רַק מִגִּיל עֶשְׂרִים וָמַעְלָה, וְהַשְּׁאָר הָיוּ נָשִׁים וִילָדִים, שֶׁגַּם הֵם מָנוּ כַּמָּה מִלְיוֹנִים, וְחָצוּ אֶת הַיָּם, שֶׁזֶּהוּ נֵס בִּפְנֵי עַצְמוֹ. וּבְתוֹךְ הַיָּם נִקְרָע שְׁנֵים־עָשָׂר קְרָעִים, שֶׁכָּל שֵׁבֶט וְשֵׁבֶט יַעֲבֹר, הֲרֵי זֶה נֵס בְּתוֹךְ נֵס. וְהַהֶסְבֵּר לָזֶה פָּשׁוּט; מֹשֶׁה רַבֵּנוּ גִּלָּה לְעַם יִשְׂרָאֵל אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עַד שֶׁאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְכִילְתָא בְּשַׁלַּח ג׳): רָאֲתָה שִׁפְחָה עַל הַיָּם מַה שֶּׁלֹּא רָאָה יְחֶזְקֵאל בֶּן בּוּזִי; יְחֶזְקֵאל הַנָּבִיא רָאָה אֶת כָּל הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם; נִפְתְּחוּ לוֹ הַשָּׁמַיִם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְחֶזְקֵאל א, א): ״נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אֱלֹקִים״, שֶׁזָּכָה לִרְאוֹת כָּל פַּמַלְיָה שֶׁל מַעְלָה, אַף־עַל־פִּי־כֵן מֹשֶׁה רַבֵּנוּ הָיָה כָּל־כָּךְ גָּדוֹל, שֶׁהָיָה יָכוֹל לְהָאִיר גִּלּוּי אֱלֹקוּת אֲפִלּוּ לְשִׁפְחָה כְּנַעֲנִית, אֲשֶׁר יְחֶזְקֵאל הַנָּבִיא לֹא זָכָה לָזֶה. זוֹ הָיְתָה גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ!

נָא וְנָא רְאֵה לְהִתְבּוֹנֵן, מִי אֲנַחְנוּ?! בְּאֵיזוֹ טִנּוֹפֶת הָיִינוּ, בְּאֵיזֶה לְכְלוּךְ וְזֻהֲמָה הָיִינוּ, וְהִנֵּה בָּא הַצַּדִּיק, וּמְגַלֶּה לָנוּ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וַאֲנַחְנוּ מַרְגִּישִׁים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאָנוּ מְדַבְּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיֵשׁ לָנוּ תְּשׁוּקָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הָאֵין זֶה נֵס שֶׁל קְרִיעַת יַם סוּף?! הַמֹּחַ שֶׁלָּנוּ נִפְתַּח, וְאָנוּ מַתְחִילִים לְהַרְגִּישׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עַד שֶׁיְּלָדִים קְטַנִּים אוֹמְרִים: הִנֵּה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הִנֵּה ה׳! וּכְמוֹ שֶׁאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁבְּעֵת קְרִיעַת יַם סוּף, אֲפִלּוּ עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים שָׂמְטוּ דַּדֵּיהֶם מִפִּיהֶם וְרָאוּ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאָמְרוּ: אַבָּא, אִמָּא, הִנֵּה ה׳, רָאוּ אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, הִרְגִּישׁוּ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כֻּלָּם דִּבְּרוּ אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְשָׁרוּ שִׁירָה אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב: ״אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַהֲוָי״ה״ וְגוֹ׳. וְכֵן גַּם הַנָּשִׁים שָׁרוּ שִׁירָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: ״וַתַּעַן לָהֶם מִרְיָם, שִׁירוּ לַהֲוָי״ה כִּי גָאֹה גָּאָה״; הֵן הַגְּבָרִים וְהֵן הַנָּשִׁים הִרְגִּישׁוּ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, זֶה נֵס שֶׁל

קְרִיעַת יַם סוּף; הַמֹּחַ שֶׁל הָאָדָם יָכוֹל לַעֲלוֹת עַד לְמַעְלָה לְמַעְלָה לְאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא. לָמָּה אֵינֶנּוּ מַרְגִּישִׁים כְּלוּם, לָמָּה אָנוּ נִמְצָאִים בַּחשֶׁךְ, לָמָּה מָר לָנוּ מְמָוֶת הַחַיִּים?! כָּל אֶחָד עוֹבֵר עָלָיו מַשְׁבֵּר אַחַר? כִּי הַמֹּחַ מָלֵא צוֹאָה וְטִנּוּף מִמַּעֲשֵׂינוּ הָרָעִים, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סא): כְּשֶׁמֹּחַ הָאָדָם מָלֵא צוֹאָה וְטִנּוּף, הוּא לוֹעֵג עַל דִּבְרֵי חֲכָמִים, וְעוֹשֶׂה צְחוֹק מֵהַצַּדִּיק, סִימָן שֶׁיֵּשׁ צוֹאָה בְּרֹאשׁוֹ. וּמֵהֵיכָן זֶה נוֹבֵעַ? מֵהַמַּעֲשִׂים הָרָעִים שֶׁאָדָם חוֹטֵא חֲטָאִים. אָדָם יֵשׁ לוֹ עָבָר מְלֵכְלֵךְ מְאֹד, בִּשְׁבִיל זֶה אֵינֶנּוּ מַרְגִּישׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְרָעִים וּמָרִים לוֹ הַחַיִּים, אֵין שְׁלוֹם־בַּיִת, הַיְלָדִים רָבִים בֵּינֵיהֶם, רָבִים בֵּינָם לְבֵין עַצְמָם, כָּל זֶה נוֹבֵעַ מִפְּנֵי שֶׁאֵין מְקָרְבִים אֶל הַצַּדִּיק, וּמִמֵּילָא אֵין לָאָדָם אֱמוּנָה, כִּי אִם הָיְתָה לָאָדָם אֱמוּנָה בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שׂוּם דָּבָר בָּעוֹלָם לֹא יָכוֹל הָיָה לְשָׁבְרוֹ, אִם הָיָה אָדָם חָזָק בֶּאֱמוּנָה, תָּמִיד הָיָה מְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סב), וְכָל זְמַן שֶׁאָדָם אֵינוֹ מְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, סִימָן שֶׁהָאֱמוּנָה שֶׁלּוֹ אֵינֶנָּה בִּשְׁלֵמוּת. וְהִנֵּה בָּא הַצַּדִּיק, וְקוֹרֵעַ לָנוּ אֶת הַיָּם, הַיְנוּ קוֹרֵעַ לָנוּ אֶת הַמֹּחַ, שֶׁפִּתְאֹם אָנוּ מַרְגִּישִׁים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עַד שֶׁיְּלָדִים קְטַנְטַנִּים מְדַבְּרִים רַק מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, זוֹ גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק, שֶׁזּוֹכֶה לִקְרֹעַ אֶת הַיָּם לְעַם יִשְׂרָאֵל, פּוֹתֵחַ לָהֶם אֶת יַם הַחָכְמָה, שֶׁכֻּלָּם יַרְגִּישׁוּ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, זֶה הַנֵּס הַכִּי גָּדוֹל! וְהִנֵּה יֵשׁ גַּם בְּתוֹךְ גַּם שֶׁגַּם בְּתוֹךְ קְרִיעַת יַם סוּף נִקְרַע הַיָּם לִשְׁנֵים עָשָׂר קְרָעִים, שֶׁאֶחָד לֹא יִתְעָרֵב עִם זוּלָתוֹ. אֱמוּנָה בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זֶהוּ דָּבָר עָדִין מְאֹד, רַבֵּנוּ זַ״ל מְגַלֶּה לָנוּ (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כא), לְמַעְלָה בַּיָּם הַמַּיִם יְשָׁרִים, מִלְּמַעְלָה נִרְאִים הַמַּיִם יְשָׁרִים בְּיוֹתֵר, אֲבָל עֹמֶק הַיָּם אֵינֶנּוּ שָׁוֶה, בַּהַתְחָלָה הַמַּיִם רְדוּדִים מְאֹד, הוֹלְכִים יוֹתֵר, זֶה מַגִּיעַ עַד הַבִּרְכַּיִם, הוֹלְכִים עוֹד יוֹתֵר, הַמַּיִם מַגִּיעִים עַד הַצַּוָּאר וְכוּ׳, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּאֶמְצַע הַיָּם מְקוֹמוֹת עֲמֻקִּים לְמֵאוֹת מֶטְרִים, כְּמוֹ־כֵן הוּא בֶּאֱמוּנָה, אֵין הָאֱמוּנָה שָׁוָה אֵצֶל כָּל אֶחָד, לְאֶחָד יֵשׁ אֱמוּנָה מְעַט, לְאֶחָד יֵשׁ אֱמוּנָה עֲמֻקָּה יוֹתֵר, וּלְאֶחָד יֵשׁ אֱמוּנָה עֲמֻקָּה עוֹד וָעוֹד, עַד שֶׁמַּרְגִּישׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְלָכֵן נִקְרַע הַיָּם לִשְׁנֵים־עָשָׂר קְרָעִים, לְכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ.

אַךְ זֹאת עָלֶיךָ לִזְכֹּר, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא רוֹאֶה אוֹתָנוּ וְיוֹדֵעַ מַעֲשֵׂינוּ. אָדָם נִכְנָס בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת וְחוֹטֵא, וְנִדְמֶה לוֹ שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֵינֶנּוּ רוֹאֶה, אַךְ לֹא כֵן, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא צוֹפֶה וּמַבִּיט, וְאֵינֶנּוּ מַעֲנִישׁ תֵּכֶף־וּמִיָּד, כִּי מַמְתִּין אוּלַי יָשׁוּבוּ בִּתְשׁוּבָה. וְאִם לָאו — מְקַבְּלִים אַחַר־כָּךְ אֶת הַמַּכָּה. רוֹאִים רְשָׁעִים אֲרוּרִים מְצִיקִים לַצַּדִּיקִים, וְהִנֵּה הָרְשָׁעִים עוֹשִׂים חַיִל, וְהַצַּדִּיקִים צְרִיכִים לְסִבֹּל, וְנִדְמֶה, שֶׁבְּוַדַּאי אַף אֶחָד אֵינוֹ רוֹאֶה, וְהַכֹּל הֶפְקֵר, אַךְ לֹא וָלֹא! כָּל דָּבָר יֵשׁ בָּזֶה חֶשְׁבּוֹן פְּרָטִי, חֶשְׁבּוֹן צֶדֶק. וְזֶה הָיָה קְרִיעַת יַם־סוּף, מִצַּד אֶחָד הָיָה נֵס — נִקְרַע הַיָּם, שֶׁאֲנַחְנוּ מַתְחִילִים לְהַכִּיר אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַצַּדִּיק פָּתַח לָנוּ אֶת הַמֹּחַ, שֶׁפִּתְאֹם אָנוּ מַרְגִּישִׁים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, בְּשָׁעָה שֶׁאֲחֵרִים אֵינָם מַרְגִּישִׁים אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קצא):

בְּזֶה הָעוֹלָם יְכוֹלִים לָשֶׂבֶת שְׁנֵי אֲנָשִׁים, אֶחָד מַרְגִּישׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, מַרְגִּישׁ שַׁעֲשׁוּעַ עוֹלָם הַבָּא, וְאֶחָד, רַחֲמָנָא לִצְלָן, מַרְגִּישׁ גֵּיהִנּוֹם, מָרִים לוֹ הַחַיִּים, אֵיךְ יִתָּכֵן שְׁנֵי דְּבָרִים אֵלּוּ?! אֶחָד יוֹשֵׁב לְיַד הַשֵּׁנִי, זֶה מַרְגִּישׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְזֶה לָאו?! אֶלָּא זֶה זָכָה לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק, וְהַצַּדִּיק חִזְּקוֹ וְעוֹדְדוֹ וְשִׂמְּחוֹ, וְהִכְנִיס בּוֹ תְּשׁוּקָה בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְהַשֵּׁנִי מִסְכֵּן רָחוֹק מֵהַצַּדִּיק, אוֹ הָיָה אֵצֶל הַצַּדִּיק וְהִתְרַחֵק, אוֹ אֲפִלּוּ עַתָּה יֵשׁ לוֹ קֶשְׁיוֹת עַל הַצַּדִּיק, אֲזַי חַיָּיו מָרִים וּמְרוֹרִים כְּלַעֲנָה. קְרִיעַת יַם סוּף, הַיְנוּ שֶׁנִּקְרַע הַמֹּחַ, שֶׁזֶּהוּ קְרִיעַת יַם סוּף — שֶׁהַמֹּחַ חוֹשֵׁב עַד אֵין סוֹף, זֶהוּ נֵס! אֲבָל שֶׁיִּהְיֶה בְּתוֹךְ קְרִיעַת יַם סוּף שֶׁיִּקָּרַע לִשְׁנֵים־עָשָׂר קְרָעִים, זֶהוּ גַּם שֶׁבְּתוֹךְ נֵס! הַיְנוּ אָסוּר לְאַף אֶחָד לְהִתְבַּלְבֵּל מִזּוּלָתוֹ, צְרִיכִים תָּמִיד לִזְכֹּר, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אוֹהֵב אֶת כֻּלָּם, וּמְצַפֶּה שֶׁכֻּלָּם יַחְזְרוּ אֵלָיו בִּתְשׁוּבָה, וְאִם אֶחָד אֵינוֹ רוֹצֶה לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה — זוֹ הַבְּעָיָה שֶׁלּוֹ, אִם אֶחָד, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, נִכְנָסוֹת בּוֹ מַחֲשָׁבוֹת נֶגֶד הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא — זוֹ הַבְּעָיָה שֶׁלּוֹ, אֵין אֶחָד צָרִיךְ לְהִתְבַּלְבֵּל מִזּוּלָתוֹ, וְלָכֵן קְרִיעַת יַם סוּף הָיָה לִשְׁנֵים־עָשָׂר קְרָעִים, שֶׁכָּל שֵׁבֶט הָלַךְ בְּדַרְכּוֹ, שֶׁאֵין יְכוֹלִים לְעָרְבֵב אֶת הַדֵּעוֹת.

מָה אֹמַר לְךָ! כַּיּוֹם הַבְּחִירָה קָשֶׁה מְאֹד, הִנֵּה יְכוֹלִים לֶאֱהֹב אֶת

הַצַּדִּיק בְּתַכְלִית הָאַהֲבָה, וְלִהְיוֹת קְשׁוּרִים לַצַּדִּיק בְּקֶשֶׁר חָזָק מְאֹד, וּלְמָחֳרַת בָּא אֶחָד, וּמַחֲלִישׁ אֶת הַדַּעַת וְאוֹמֵר: זֶה לֹא צַדִּיק, זֶה לֹא נְסִים, הַכֹּל שְׁטִיפַת מֹחַ. וְכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קלג): כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ אוֹרוֹת אֱלֹקוּת, וְהִנֵּה עַל־יְדֵי הַיָּד הַקְּטַנָּה מַעֲלִימִים וּמַסְתִּירִים אֶת הָאוֹר. אָדָם יוֹצֵא בַּחוּץ, וְשׁוֹאֲלִים אוֹתוֹ: הֵיכָן הָיִיתָ?! וְהוּא עוֹנֶה: אֵצֶל הַצַּדִּיק, וְהַהוּא עוֹשֶׂה תְּנוּעַת בִּטּוּל, וּבְמִחְיַ יָד מְבַטֵּל אֶת דִּבְרֵי הַצַּדִּיק, וּכְבָר אָדָם נֶחֱלָשׁ וּבוֹרֵחַ. זֶהוּ הַנִּסָּיוֹן הַכִּי קָשֶׁה שֶׁלָּנוּ! וְלָכֵן כְּשֶׁיְּצָאנוּ מִמִּצְרַיִם, הַנִּסָּיוֹן הַכִּי קָשֶׁה הָיָה לִפְנֵי קְרִיעַת יַם סוּף. הָיוּ שֶׁאָמְרוּ: בֹּאוּ נָלָחֶם עִם הַמִּצְרִים. הָיוּ שֶׁאָמְרוּ: בֹּאוּ נַחֲזֹר, אֵינֶנּוּ יְכוֹלִים. בָּא מֹשֶׁה רַבֵּנוּ וְאָמַר לְעַם יִשְׂרָאֵל: ה׳ יִלָּחֶם לָכֶם, וְאַתֶּם תַּחֲרִישׁוּן! אוֹמֵר מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, מֹשֶׁה רַבֵּנוּ אָמַר לָהֶם לְעַם יִשְׂרָאֵל: אַל תִּפְחֲדוּ, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲשֶׂה לָכֶם אֶת הַמִּלְחָמָה, אַתֶּם תֵּשְׁבוּ בְּשֶׁקֶט, שֶׁקֶט זֶה לֹא רַק לֹא לְדַבֵּר, אֶלָּא שֶׁקֶט זֶה גַּם לַחֲשֹׁב מַחֲשָׁבוֹת — אֵיךְ יִהְיֶה וּמַה יִּהְיֶה, אֵיךְ יָבוֹא הַצַּדִּיק וְכוּ׳, תֵּשְׁבוּ בְּשֶׁקֶט, אַל תַּעֲשׂוּ שׁוּם דָּבָר, זֹאת צְרִיכִים לְהַחְדִּיר בְּעַצְמֵנוּ — אֲנַחְנוּ אֵין לָנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם מְאוּמָה, רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא! וְאִם נַחְדִּיר יְדִיעוֹת אֵלּוּ בְּמֹחֵנוּ, תָּמִיד נִהְיֶה בְּשִׂמְחָה. לָמָּה עוֹבֵר עֲלֵיכֶם מַה שֶּׁעוֹבֵר? כִּי אֵינְכֶם מַרְגִּישִׁים שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִמְצָא אִתְּכֶם, אֵינְכֶם מַרְגִּישִׁים שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אוֹהֵב אֶתְכֶם, וְרוֹצֶה רַק אֶת הַטּוֹב שֶׁלָּכֶם. וּמִמֵּילָא כָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ הַבְּעָיָה שֶׁלּוֹ, וְלָכֵן נִקְרַע הַיָּם לִשְׁנֵים־עָשָׂר קְרָעִים, שֶׁשֵּׁבֶט אֶחָד לֹא יִתְעָרֵב בְּשֵׁבֶט אַחֵר. וְכֵן הַחִדּוּשׁ הַנִּפְלָא, שֶׁלְּכָל אֶחָד נִקְרַע הַיָּם בְּצוּרָה אַחֶרֶת, כָּל אֶחָד רוֹאֶה נִסִּים בְּצוּרָה אַחֶרֶת, אָסוּר לְהִתְבַּלְבֵּל מֵהַשֵּׁנִי, אִם מִצַּד אֶחָד הָאַחְדוּת וְאַהֲבָה זֶה הַיְסוֹד, הַסָּמ״ךְ־מ״ם וְהַשָּׂטָן אֵינָם יְכוֹלִים לְסַבֵּל שֶׁתִּהְיֶה אַחְדוּת, אֵינָם יְכוֹלִים לְסַבֵּל שֶׁיַּחְשְׁבוּ מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הֵם רוֹצִים לְכְפֹּר לְגַמְרֵי בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, כִּי עֲמָלֵק הוּא נֶכֶד עֵשָׂו, שָׁרוֹ שֶׁל עֵשָׂו הוּא הַסָּמ״ךְ־מ״ם, וְאֵינוֹ יָכוֹל לְסַבֵּל אֶת עַם יִשְׂרָאֵל! חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים, שֶׁעֲמָלֵק בֶּן בְּנוֹ שֶׁל עֵשָׂו, שֶׁשָּׂרוֹ הַסָּמ״ךְ־מ״ם, וְהוּא הָיָה רְצוּעַת מַרְדּוּת לְיִשְׂרָאֵל (תַּנְחוּמָא חֻקַּת יח), תָּמִיד סָבְלוּ עַם יִשְׂרָאֵל מֵהַסָּמ״ךְ־מ״ם וְהַשָּׂטָן, שֶׁעָשָׂה מְרִיבוֹת בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל,

וְקֵרֵר אוֹתָם. וְלָכֵן הָעִקָּר עֲלֵיכֶם לְהִתְאַחֵד יַחַד, מִצַּד אֶחָד לַעֲזֹר אִישׁ לְרֵעֵהוּ, כְּדֵי לֹא לִתֵּן פִּתְחוֹן פֶּה לַזְּהָמָה וְלַשֶּׁקֶר שֶׁיִּתְגַּבְּרוּ. כִּי הֲרֵי הַטֻּמְאָה מְחַפֶּשֶׂת לְהִכָּנֵס בְּתוֹךְ הַקְּדֻשָּׁה מִכָּל מִינֵי בְּחִינוֹת, הַיְצֶר הָרָע עָמֵל שָׁעוֹת רַבּוֹת לְהַכְשִׁיל אֶת הַכְּשֵׁרִים בַּעֲבֵרוֹת חֲמוּרוֹת; וְצָרִיךְ לְהִזָּהֵר מְמֻנּוּ בִּמְאֹד מְאֹד; הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בּוֹחֵן כְּלָיוֹת וָלֵב, וְרוֹאֶה אֶת הַנַּעֲשֶׂה בְּחַדְרֵי חֲדָרִים, אָדָם חוֹטֵא בַּסֵּתֶר, וְנִדְמֶה לוֹ שֶׁאֵין אִישׁ רוֹאֶה, אַךְ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יוֹדֵעַ וָעֵד, וּמַמְתִּין וּמַמְתִּין אִם יָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה, וְאִם אֵינוֹ שָׁב בִּתְשׁוּבָה — לְבַסּוֹף אָדָם מְקַבֵּל עָנְשׁוֹ.

הַצַּדִּיק מִתְפַּלֵּל עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי רַק הַצַּדִּיק מֵבִין אוֹתָנוּ, אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ז׳), שֶׁהַצַּדִּיק הוּא רַחֲמָן, הוּא יוֹדֵעַ אֵיךְ לְהוֹלִיכֵנוּ, וְהוּא מִתְפַּלֵּל עַל עַם יִשְׂרָאֵל שֶׁיָּשׁוּבוּ בִּתְשׁוּבָה; אָדָם חָזַר בִּתְשׁוּבָה בִּזְכוּת הַצַּדִּיק, בָּכָה וְדִבֵּר בִּתְשׁוּבָה עִם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּזְכוּת הַצַּדִּיק, וְאֵיךְ יִתָּכֵן שֶׁעַכְשָׁו מֵחֲמַת רֹב טִנּוּף מַעֲשָׂיו שֶׁדָּבְקוּ בּוֹ מֵעֲבָרוֹ, עַכְשָׁו יַקְשֶׁה קְשָׁיוֹת עַל הַצַּדִּיק?! הֲלֹא הַצַּדִּיק רָחַץ אוֹתְךָ, נִקָּה אוֹתְךָ, טָהֵר אוֹתְךָ מִטִּנּוּף מַעֲשֶׂיךָ הָרָעִים, וְאֵיךְ לֹא תִּתְבַּיֵּשׁ עַכְשָׁו לְדַבֵּר עַל הַצַּדִּיק?! הֵיכָן הַכָּרַת הַטּוֹב?!

וְעַל זֶה צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ כָּל יוֹם מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּזְכֶּה לֶאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, לֶאֱמוּנַת חֲכָמִים, לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, אִם נַאֲמִין בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, זֶה יָבִיא אוֹתָנוּ לְשִׂמְחָה אֲמִתִּית, וְלֹא נָרִיב בַּבַּיִת, כָּל הַמְּרִיבוֹת בָּאוֹת מֵחֲמַת חֶסְרוֹן אֱמוּנָה. אִם אֵין לַיְלָדִים אֱמוּנַת חֲכָמִים, מִי אָשֵׁם בָּזֶה? הַהוֹרִים. כִּי כָּךְ אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סַנְהֶדְרִין נו.): שׁוּתָא דִּינוּקָא בְּשׁוּקָא — אוֹ דְּאָבוּהּ אוֹ דְּאִמֵּיהּ; מַה שֶּׁהַיֶּלֶד מְדַבֵּר בַּחוּץ, הוּא שׁוֹמֵעַ זֹאת בַּבַּיִת. אִם הַיֶּלֶד מְדַבֵּר נֶגֶד הַצַּדִּיק, סִימָן שֶׁשָּׁמַע כֵּן בַּבַּיִת, וְאוֹי לְבַיִת כָּזֶה!

וְלָכֵן הָעִקָּר רְאֵה לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, רְאֵה לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה עַל פְּגַם אֱמוּנַת חֲכָמִים, כִּי כָּל הַסֵּבֶל שֶׁאָדָם סוֹבֵל, זֶה מֵחֲמַת פְּגַם אֱמוּנַת חֲכָמִים, שֶׁאֵינָנוּ מְצַיֵּת אֶת

הַצַּדִּיק שֶׁמְּעוֹרְרוֹ כָּל יוֹם וָיוֹם לֶאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאִם יִהְיֶה אָדָם חָזָק בִּתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, לֹא יֶחְסַר דָּבָר.

וְלָכֵן רוֹאִים פְּלֵא עַל גַּבֵּי פְּלֵא, כְּשֶׁפַּרְעֹה אָמַר לְמֹשֶׁה: מִי הֲוָיָ"ה, אֵיזֶנִּי מַכִּיר אוֹתוֹ, "מִי ה' אֲשֶׁר אֶשְׁמַע בְּקוֹלוֹ" (שְׁמוֹת ה, ב); לְבַסּוֹף קִבֵּל כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה מַכּוֹת, עַד שֶׁהוֹדָה — הֲוָיָ"ה הַצַּדִּיק! וַאֲנִי פַּרְעֹה הָרָשָׁע. ה' הַצַּדִּיק וַאֲנִי וְעַמִּי הָרְשָׁעִים. כָּל אֵלּוּ שֶׁמְּצַעֲרִים וּמְצִיקִים לַצַּדִּיק, יְקַבְּלוּ אֶת עָנְשָׁם מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּמֵקְדָּם אוֹ בְּמְאֻחָר, יְכוֹלָה לַעֲבֹר שָׁנָה, שְׁנָתַיִם וְשָׁלֹשׁ, אַרְבַּע וְחָמֵשׁ וְכוּ', אֲבָל לְבַסּוֹף מְקַבְּלִים אֶת הָעֹנֶשׁ בְּאֹפֶן מָר מְאֹד מְאֹד.

בִּהְיוֹתִי בָּחוּר צָעִיר, כְּבָר אָז הָיְתָה לִי תְּשׁוּקָה לִסְפָרִים. וְהָיִיתִי הוֹלֵךְ לְסִפְרִיָּה עֲנָקִית שֶׁל סִפְרֵי קֹדֶשׁ, וְהָיִיתִי מָנוּי שָׁם, וְנָטַלְתִּי מִשָּׁם סִפְרֵי קֹדֶשׁ, וְלָמַדְתִּי הַרְבֵּה מְאֹד, וּבְכָל פַּעַם הֶחְלַפְתִּי סְפָרִים אֲחֵרִים וְלָמַדְתִּי בָּהֶם; וּבִפְרָט שֶׁבַּיָּמִים הָאֵלּוּ לֹא הָיָה רִבּוּי סְפָרִים מָצוּי כְּהַיּוֹם הַזֶּה. פַּעַם אַחַת נִקְלַע לְיָדִי סֵפֶר מֻחְכָּם גָּדוֹל, שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה בְּחַדְרוֹ וְלוֹמֵד. וְלֹא הָיוּ לוֹ יְלָדִים. וְהָיוּ רַק הוּא וְהָרַבָּנִית גַּלְמוּדִים. וְהָרַבָּנִית מָסְרָה נַפְשָׁהּ בַּעֲבוּר לְמוּד תּוֹרָתוֹ, וְעָרְכָה אֶת כָּל הַקְּנִיּוֹת וְכָל הַסִּדּוּרִים, כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵפְרַע מִן הַלִּמּוּד.

וַיְהִי הַיּוֹם חָלְתָה הָרַבָּנִית, וְלֹא יָכְלָה לָקוּם מִמִּטָּתָהּ. בַּעְלָהּ שֶׁלֹּא יָדַע מְאוּם בְּעִנְיְנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, כִּי כָּל רֹאשׁוֹ וְרֵבּוֹ הָיָה רַק בַּתּוֹרָה. כָּל זְמַן שֶׁהָיָה בַּבַּיִת לֶחֶם, אֲפִלּוּ יָבֵשׁ וּמְעֻפָּשׁ — אָכַל אוֹתוֹ, וְשָׁתָה תֵּה. כֵּיוָן שֶׁכָּלָה הַלֶּחֶם מִן הַבַּיִת, וְלֹא הָיָה מְאוּם, שָׁאַל אֶת הָרַבָּנִית — הֵיכָן קוֹנִים, וּמַה קוֹנִים וְכֵיצַד וְכוּ' וְכוּ', וְהִסְבִּירָה לוֹ הֵיכָן הַשּׁוּק, בְּאֵיזוֹ חֲנוּת קוֹנִים לֶחֶם, בְּאֵיזוֹ חֲנוּת זֵיתִים וְכוּ' וְכוּ', וְעָשְׂתָה לוֹ תַּרְשִׁים עַל נְיָר, לְמַעַן יֵדַע הֵיכָן נִמְצֵאת כָּל חֲנוּת וַחֲנוּת. וְהִנֵּה נָטַל סַל וְיָצָא לַחוּץ, וְכָל הַחוּץ הָיָה זָר וּמוּזָר בְּעֵינָיו מְאֹד, כִּי הָיָה שָׁקוּעַ תָּמִיד בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְלֹא יָצָא חוּץ לְד' אַמּוֹתָיו (כִּי מִבֵּיתוֹ הָיָה פֶּתַח יָשִׁיר לְבֵית־הַכְּנֶסֶת). וְהוֹצִיא אֶת הַדַּף שֶׁצִּיְּרָה לוֹ אִשְׁתּוֹ עִם הַתַּרְשִׁים, כְּדֵי שֶׁיֵּדַע לְהֵיכָן לָלֶכֶת, וְהִנֵּה בָּא עֲרָבִי וְחָטַף מִמֶּנּוּ אֶת הַנְּיָר, וְהִשְׁלִיכוֹ לְכָל הָרוּחוֹת, וְיָרַק בְּפָנָיו, וְסָטַר עַל לֶחְיוֹ; וְחָזַר

לְבֵיתוֹ, וְסָגַר בַּעֲדוֹ הַדֶּלֶת, וְשָׁכַב עַל הָאָרֶץ וּבָכָה מְאֹד: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, מַדּוּעַ הִגִּיעוּ לִי סְטִירוֹת הַלֶּחִי, מֶה עָשִׂיתִי לָרָשָׁע הַזֶּה?! לָמָּה מַגִּיעַ לִי דָּבָר כָּזֶה, מֶה חָטָאתִי וּמֶה עָוִיתִי, וּמַה פָּשַׁעְתִּי?! וּכְבָר לֹא רָצָה לָצֵאת. וְהִנֵּה אִשְׁתּוֹ הָרַבָּנִית בִּקְּשָׁה מִמֶּנּוּ כַּמָּה יָמִים, בַּעְלִי הַיָּקָר, אֵין לָנוּ מַה לֶּאֱכֹל, אֲנִי רְעֵבָה מְאֹד וְכוּ׳, אָנָּא מִמְּךָ הִתְחַזֵּק, וְתִרְאֶה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְשַׁלֵּם לְמִי שֶׁהֵצִיק לְךָ אֶת הַמַּגִּיעַ לוֹ. אַךְ אָנָּא עֲשֵׂה עִמָּדִי חֶסֶד, וְצֵא שׁוּב לַשּׁוּק, וְהַבְטָחְתִּי לְךָ, שֶׁלֹּא יְאֻנֶּה לְךָ כָּל רַע, וְשׁוֹרְטָטָה שׁוּב אֶת הַתַּרְשִׁים הֵיכָן הָרְחוֹבוֹת שֶׁצְּרִיכִים לָלֶכֶת לְשָׁם, וְהֵיכָן הַחֲנֻיּוֹת וְכוּ׳, וְכֵיוָן שֶׁהִתְחַנְּנָה בְּמְאֹד מְאֹד, נֵאוֹת לְדָבְרֶיהָ וְיָצָא לַחוּץ. וְהִנֵּה כְּשֶׁהִגִּיעַ לְאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁקִּבֵּל בַּפַּעַם הַקּוֹדֶמֶת מַכּוֹת וִירִיקוֹת, רָאָה הֲמוּלָה גְּדוֹלָה מְאֹד שֶׁל גּוֹיִים וִיהוּדִים, וְלֹא הֵבִין מַה זֶּה וְעַל מַה זֶּה. וְדָחַק עַצְמוֹ לִרְאוֹת מָה אֵרַע בַּמָּקוֹם הַהוּא? וְהִנֵּה רָאָה, שֶׁשְּׁנֵי עֲרָבִים רָבוּ בֵּינֵיהֶם, וּבוֹ בָּרֶגַע שֶׁהִסְתַּכֵּל לִרְאוֹתָם, רָאָה שֶׁעַרְבִי אֶחָד הוֹצִיא סַכִּין, וְחָתַךְ אֶת רֹאשׁוֹ שֶׁל עַרְבִי שֵׁנִי, וְהִתְבּוֹנֵן הֵיטֵב עַל פַּרְצוּפוֹ שֶׁל הֶהָרוּג, וְרָאָה שֶׁהָיָה זֶה אוֹתוֹ עַרְבִי שֶׁיָּרַק בְּפָנָיו וְכוּ׳. וְעָנָה וְאָמַר הַצַּדִּיק: בָּרוּךְ הַמָּקוֹם שֶׁהֲרָגוֹ! וְהָלַךְ וְעָשָׂה אֶת הַקְּנִיּוֹת, וְשָׁב תֵּכֶף לְבֵיתוֹ, וְסִפֵּר אֶת הַדְּבָרִים לְאִשְׁתּוֹ הָרַבָּנִית. וְעָנְתָה וְאָמְרָה: הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הֵשִׁיב לְאֵלּוּ שֶׁהֵצִיקוּ לְךָ כְּגֻמּוֹלָם. לָכֵן רְאֵה לְהִתְחַזֵּק עוֹד וָעוֹד.

וְהַמּוֹסָר הַשֶּׂכֶל וְהַלֶּקַח הַנִּלְמָד מִכָּאן מוּבָן הֵיטֵב, מִי שֶׁמֵּצִיק לַצַּדִּיק, לְבַסּוֹף יְקַבֵּל אֶת עָנְשׁוֹ, וְלֹא יֵעָזֵר מְאוּמָה. מִי שֶׁמְּהַרְהֵר אַחַר הַצַּדִּיק יְקַבֵּל עָנְשׁוֹ בְּמֵקְדָּם אוֹ בִּמְאֻחָר, לְעִתִּים יְכוֹלִים לַחֲלֹף שָׁנִים, אַךְ יְקַבֵּל אֶת הָעֹנֶשׁ. וְכֵן לְמֵדִים מִכָּאן, שֶׁהָרַבָּנִית צַדֶּקֶת הָיְתָה, וְחִזְּקָה וְעוֹדְדָה וְאִמְּצָה אֶת בַּעְלָהּ לְבַל יִשָּׁבֵר, אֶלָּא יַחֲזִיק מַעֲמָד.

וְכֵן יָדוּעַ וּמְפֹרָסָם הַסִּפּוּר כְּדִלְהַלָּן: הָיָה בִּירוּשָׁלַיִם צַדִּיק קָדוֹשׁ, שֶׁהָיָה גָּר בִּשְׁכוּנַת עֲנִי נוֹרָאָה, שֶׁכִּדֵּי לַעֲשׂוֹת הַצְּרָכִים הָיוּ צְרִיכִים לָלֶכֶת מֶרְחָק שֶׁל כְּמָאתַיִם מֶטֶר, וְכֵן נָהֲגוּ בְּלֵילוֹת גְּשׁוּמִים וְקָרִים מְאֹד. וְהַבָּתִּים שָׁם כֻּלָּם מָטוּ לִפֹּל.

יוֹם אֶחָד הִתְפַּנְּתָה בָּאֲזוֹר דִּירָה, וּמִשְׁפָּחָה חֲדָשָׁה הִגִּיעָה לָגוּר.

וּבַעֲלַת הַבַּיִת הַחֲדָשָׁה, הָיְתָה יוֹצֵאת כָּל עֶרֶב בִּבְגָדִים יָפִים וּמְקֻשָּׁטִים לְכָוון בַּעְלָהּ שֶׁהָיָה שָׁב מִן הָעֲבוֹדָה, וְהָיְתָה מַסְבִּירָה לוֹ פָּנִים, וּמְלַוָּה אוֹתוֹ בְּחִיּוּךְ וּבְשִׂמְחָה כָּל הַדֶּרֶךְ, עַד שֶׁהִגִּיעוּ לְבֵיתָם.

יוֹם אֶחָד אָמְרָה אֵשֶׁת הַצַּדִּיק לְבַעְלָהּ: אֲנִי מְקַנֵּאת מְאֹד מְאֹד בְּאִשָּׁה זוֹ הַחֲדָשָׁה שֶׁבָּאָה לָגוּר כָּאן. וְהַצַּדִּיק הִתְפַּלֵּא מְאֹד, אֵיךְ יִתָּכֵן שֶׁאִשְׁתּוֹ הָרַבָּנִית שֶׁהָיְתָה גַּם־כֵּן צַדֶּקֶת, תֹּאמַר שֶׁהִיא מְקַנֵּאת בְּאִשָּׁה אַחֶרֶת. וּשְׁאָלָהּ: סְלְחִי נָא לִי, אֵיךְ תֹּאמְרִי כֵּן?! וְעָנְתָה וְאָמְרָה הָרַבָּנִית: רְאֵה לְבָרֵר הֵיטֵב מַה קּוֹרֶה שָׁם, וְאָז תִּוָּדַע לָמָּה אֲנִי מְקַנֵּאת בָּהּ וְכוּ׳. וְהָלַךְ הַצַּדִּיק לְבָרֵר, וְנוֹדַע לוֹ כָּךְ: בַּעַל־הַבַּיִת הֶחָדָשׁ הָיָה אָדָם עָשִׁיר מְאֹד, וְהָיְתָה לוֹ וִילְמִשְׁפַּחְתּוֹ וִילָה מְפֹאֶרֶת בִּשְׁכוּנַת פְּאֵר, וְהָיָה לוֹ רֶכֶב מְפֹאָר, וּמִפְעָל גָּדוֹל עִם פּוֹעֲלִים לְאֵין סְפֹר, וְלֹא הָיָה חָסֵר דָּבָר. יוֹם אֶחָד הִסְתַּבֵּךְ בְּחוֹבוֹת גְּדוֹלִים מְאֹד, וְנָטְלוּ מִמֶּנּוּ אֶת כָּל רְכוּשׁוֹ: דִּירָה, רֶכֶב וְכוּ׳, וְנוֹתַר בְּלֹא קוֹרַת גַּג, בְּלֹא עֲבוֹדָה בְּיָדַיִם רֵיקוֹת; וּבְכֵן גָּמְלָה בְּלִבּוֹ הַהַחְלָטָה לֵילֵךְ לָגוּר בִּשְׁכוּנוֹת הָעֹנִי, שֶׁהַבָּתִּים שָׁם מָטוּ לִפֹּל, וְשָׁם הַשְּׂכִירוּת הָיְתָה זוֹלָה מְאֹד. תְּתָאֲרוּ לְעַצְמְכֶם אָדָם שֶׁהָיָה רָגִיל לְעֹשֶׁר עָצוּם וְרַב, וְהָיוּ לוֹ מִשָּׂרוֹת לְאֵין סְפֹר, וְלֹא הָיָה חָסֵר דָּבָר, וְהִנֵּה הִגִּיעַ לִשְׁפַל הַמַּדְרֵגָה, וְצָרִיךְ לָגוּר בְּאֵיזוֹ חֲרָבָה, וְהֻצְרַךְ גַּם לַעֲבֹד בַּעֲבוֹדָה בְּזוֹיָה, כְּדֵי לְהַרְוִיחַ בַּמָּה פְּרוּטוֹת; וְהִנֵּה הָאִשָּׁה הָיְתָה חֲכָמָה וּנְבוֹנָה, וְחָשְׁבָה כָּךְ: הַאִם אֵלֵךְ וַאֲמַרֵּר אֶת חַיֵּי בַּעְלִי, וְכִי אָצִיק לוֹ, וְכִי אָבוֹא בִּטְעָנוֹת וְכוּ׳?! לֹא וָלֹא! לָקְחָה עַל עַצְמָהּ פְּרוֹיֶקְט, שֶׁכָּל יוֹם וָיוֹם תְּחַזֵּק וּתְעוֹדֵד אֶת בַּעְלָהּ. וּכְדֵי שֶׁלֹּא יִפֹּל בְּרוּחוֹ, שֶׁהֲרֵי בֶּעָבָר הָיָה אָדוֹן וּבַעַל־הַבַּיִת, וְעַתָּה הֻכַּךְ לִהְיוֹת עֶבֶד לַעֲבָדִים, עַל־כֵּן הָיְתָה מְקַשֶּׁטֶת עַצְמָהּ כָּל יוֹם בִּבְגָדִים נָאִים, וְיוֹצֵאת מִחוּץ לַשְּׁכוּנָה לְחַכּוֹת לוֹ בְּשׁוּבוֹ מֵעֲבוֹדָתוֹ, וְהָיְתָה מְלַוָּה אוֹתוֹ כָּךְ הַבַּיְתָה, וְכָל הַדֶּרֶךְ הָיְתָה מְחַזֶּקֶת וּמְעוֹדֶדֶת אוֹתוֹ: בַּעְלִי הַיָּקָר! אַל תִּדְאַג, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְנַסֶּה אוֹתָנוּ בְּנִסְיוֹנוֹת קָשִׁים, אֲבָל נִתְגַּבֵּר וְנִתְחַזֵּק וְנַעֲבֹר עַל זֶה.

וּכְשֶׁשָּׁב הָרַב, אָמַר לָרַבָּנִית: עַכְשָׁו אֲנִי מֵבִין לָמָּה אַתְּ מְקַנֵּאת בָּהּ, כִּי בֶּאֱמֶת זוֹ מַדְרֵגָה גְּבוֹהָה מְאֹד, שֶׁהָאִשָּׁה מְחַזֶּקֶת אֶת בַּעְלָהּ, כִּי כָּךְ אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: אִשָּׁה, כֵּיוָן שֶׁנִּגְמְרָה תְּבוּאָה בַּבַּיִת,

הִיא צוֹעֶקֶת וְצוֹוַחַת; אַךְ מִי נִקְרֵאת צַדֶּקֶת? זוֹ שֶׁמְּחַזֶּקֶת אֶת בַּעְלָהּ; וְאֶת זֹאת מְקַבְּלִים מֵהַצַּדִּיק, אֵיךְ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֵינוּ, וְלֹא לְהִתְיָאֵשׁ בְּשׁוּם אֹפֶן כְּלָל. וְלָכֵן אָנוּ מְקָרָבִים לַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁדָּבוּק בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּמְחַזֵּק וּמְעוֹדֵד וּמְשַׂמֵּחַ אוֹתָנוּ. בָּא הַסָּמ״ךְ־מ״ם וְהַשָּׂטָן, וּמֵקִים עָלָיו כָּל מִינֵי לֵיצָנוּת, שֶׁעוֹשִׂים מִמֶּנּוּ לֵיצָנוּת; וְלָכֵן כָּתוּב: ״וַיְהִי בְּשַׁלַּח פַּרְעֹה אֶת הָעָם״, פַּרְעֹה זֶה שֶׁשָּׂאַל תְּחִלָּה: ״מִי ה׳״, אֵינֶנִּי מַכִּירוֹ?! וְאַחַר־כָּךְ אָמַר: ״אֲנִי הָרָשָׁע וַה׳ הַצַּדִּיק״, לְבַסּוֹף שָׁלַח אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, ״וְלֹא נָחָם אֱלֹקִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים״, שֶׁמָּא יָשׁוּבוּ חֲזָרָה לְמִצְרַיִם, וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֲבוֹדָה זָרָה יט.), שֶׁהַפְּלִשְׁתִּים הָיוּ לֵיצָנִים גְּדוֹלִים מְאֹד, כִּי הָיוּ נוֹאֲפִים. מִי שֶׁעוֹשֶׂה צְחוֹק מֵהַצַּדִּיק, הוּא נוֹאֵף, וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְסַפֵּר מִיהוּ, אֶלָּא עֶצֶם הָעֲבֵרָה שֶׁמְּדַבֵּר עַל הַצַּדִּיק, סִימָן שֶׁהוּא נוֹאֵף. וְלָכֵן לֹא רָצָה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁיַּעַבְרוּ יִשְׂרָאֵל דֶּרֶךְ הַפְּלִשְׁתִּים, כִּי הָיוּ פְּגוּמִים מְאֹד, וְלֵיצָנִים גְּדוֹלִים, כִּי מִי שֶׁעוֹשֶׂה לֵיצָנוּת מִצַּדִּיק, סִימָן שֶׁהוּא פָּגוּם. אַךְ לְדַאֲבוֹנֵנוּ כֹּחַ הַנּוֹאֵף גָּדוֹל מְאֹד, וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן מג), שֶׁצְּרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד לֹא לִשְׁמֹעַ קוֹל שֶׁל רְשָׁעִים אֲרוּרִים הַמְדַבְּרִים נֶגֶד הַצַּדִּיק, כִּי אֲפִלּוּ הֶבֶל פִּיהֶם מַזִּיק. וּבְנָקֵל יְכוֹלִים לְהַפִּיל אֶת הָאָדָם לְהִתְרַחֵק מִן הַצַּדִּיק, הַיִתָּכֵן?! לָכֵן הָעִקָּר רְאֵה לַעֲשׂוֹת חֶשְׁבּוֹן נֶפֶשׁ, אִם נִכְנַס בְּךָ אֵיזֶה סָפֵק סְפֵקָא עַל הַצַּדִּיק, סִימָן שֶׁעֲדַיִן אֵינְךָ מְחֻקָּנִים. וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱמוּנַת חֲכָמִים, אֱמוּנָה בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאָז אֵינוֹ חָסֵר דָּבָר, וְהַבַּיִת נִפְלָא בְּיוֹתֵר, בַּיִת שֶׁל שִׂמְחָה. וּצְרִיכִים כָּל־כָּךְ לְבַקֵּשׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לֹא לְקַנֵּא בַּזּוּלַת, וְלֹא לְהִסְתַּכֵּל עָלָיו. אֶלָּא לִהְיוֹת שָׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ, לִהְיוֹת מְרֻצֶּה בְּשֶׁלּוֹ, וְלֹא לְהִתְאַוּוֹת לְשֶׁל הַזּוּלַת.

רְאֵה לְבַקֵּשׁ כָּל יוֹם וָיוֹם אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּהְיֶה לְךָ שְׁלוֹם־בַּיִת, שָׁלוֹם בֵּינְךָ לְבֵין עַצְמְךָ, וְלֹא תְּקַנֵּא בַּזּוּלַת, וְתִהְיֶה לְךָ אֱמוּנָה בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וֶאֱמוּנַת חֲכָמִים. עַכְשָׁו אָנוּ מְבִינִים לָמָּה קְרִיעַת יַם סוּף הָיָה נֵס, וְהַיָּם בְּתוֹכוֹ נִקְרָע לִשְׁנֵים־עָשָׂר קְרָעִים, שֶׁהָיָה זֶה נֵס בְּתוֹךְ נֵס, כִּדֵי שֶׁאָדָם לֹא יִסְתַּכֵּל עַל זוּלָתוֹ, אֶלָּא יִתְבּוֹנֵן רַק עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שֶׁתִּזְכֶּה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה, שֶׁזָּכִיתָ לְהִתְקָרֵב לְרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, שֶׁמְּחַזֵּק וּמְעוֹדֵד וּמְשַׂמֵּחַ אוֹתָנוּ; רְאֵה רַק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה, וּבָזֶה תִּבְנֶה סְבִיבְךָ חוֹמָה בְּצוּרָה, וְהַשָּׂטָן מְשׁוּעָלִים קְטַנִּים מְחַבְּלֵי כְּרָמִים, הָרוֹצִים לְהָסִיתְךָ נֶגֶד הַצַּדִּיק, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לֹא יֹאבֶה סְלֹחַ לְאֵלּוּ הַמְצִיקִים וּמְצַעֲרִים אֶת הַצַּדִּיק, וּמִקֹּדֶם אוֹ אַחַר־כָּךְ יְקַבְּלוּ עָנְשָׁם; וְלָכֵן הָבָה וַעֲשֵׂה חֶשְׁבּוֹן, כַּמָּה עָזַר לְךָ הַצַּדִּיק, כַּמָּה מָסַר נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּרְךָ, כַּמָּה שָׁעוֹת עַל גַּבֵּי שָׁעוֹת בִּלָּה וְדִבֵּר עִמְּךָ, וְהֶעֱמִידְךָ עַל הַמָּקוֹם הַנָּכוֹן שֶׁתְּדַבֵּר מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְלָכֵן רָאוּי לְהַכִּיר לַצַּדִּיק טוֹבָה עַל הַכֹּל, וּבִזְכוּת אֱמוּנַת חֲכָמִים, תִּזְכֶּה לִישׁוּעַת הַשֵּׁם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקעב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, ד׳ אֱלוּל ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כָּל הַמּוֹרוֹת וְהַבָּנוֹת שֶׁל בֵּית־הַסֵּפֶר ״בֵּית פֵּיגֶא״ שֶׁיִּחְיוּ נֶצַח.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר עַל מַצַּבְכֶם הַקָּשֶׁה, אֲשֶׁר בּוֹ אַתֶּן נִמְצָאוֹת, שֶׁאֵין לָכֶן קוֹרַת גָּג אֵיפֹה לִלְמֹד, וְהַכֹּל בִּשְׁבִיל רָשָׁע מְרֻשָּׁע אֶחָד, שֶׁלֹּא אִכְפַּת לוֹ מִכֵּן כְּלָל, וְהוּא אֵינוֹ מִתְיַחֵס אֲלֵיכֶן כְּלָל, וְיָדוּעַ שֶׁזֶּה נָחָשׁ, אֲשֶׁר הַסָּמ״ךְ־מ״ם רוֹכֵב עָלָיו.

עִם כָּל זֹאת אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶתְכֶן, תַּחֲזַקְנָה מַעֲמָד, וְאַל תִּתְעוּ מִדֶּרֶךְ הַתּוֹרָה וְהַמְּסוֹרָה שֶׁקִּבְּלוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ וּמֵאֲבוֹת אֲבוֹתֵינוּ, וְתִהְיֶינָה גֵּאוֹת בַּחֲנוּךְ הַקָּדוֹשׁ שֶׁאַתֶּן מְקַבְּלוֹת מֵהַמּוֹרוֹת הַמְסוּרוֹת אֲשֶׁר מְחַנְּכוֹת אֶתְכֶן בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה וְהַיַּהֲדוּת, לֹא לַעֲזֹב אֲפִלּוּ קוֹצוֹ שֶׁל יוֹד מִדַּרְכֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ. אַתֶּן צְרִיכוֹת לָדַעַת, כִּי בַּיַּהֲדוּת הָאֲמִתִּית אֵין מִלָּה כָּזוֹ שֶׁל ״פַּשְׁרָנוּת״, בַּיַּהֲדוּת צְרִיכִין לִחְיוֹת עִם עֶקְרוֹנוֹת. וְהַכְּלָל וְהָעִקָּר אֲצְלֵנוּ הִיא הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וְהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, אַל נָא תִּסְתַּכְּלָנָה עַל אֵלּוּ שֶׁגַּם־כֵּן קוֹרְאִין עַצְמָם דָּתִיִּים וְגַם חֲרֵדִים... אֲבָל לוֹמְדִים

מְעָרָב בָּנִים וּבָנוֹת... וְלֹא מְדַקְדְּקִים עַל צְנִיעוּת הַבָּנוֹת... וּבִשְׁבִיל אִינְטֶרֶסִים אִישִׁיִים הֵם מוּכָנִים לִמְכֹּר אֶת כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, אֱצְלֵנוּ לֹא לוֹמְדִים כָּכָה, אֱצְלֵנוּ חַיִּים עִם עֶקְרוֹנוֹת, וְעַל הָעֶקְרוֹנוֹת אֲנַחְנוּ מוּכָנִים לִמְסֹר אֶת נַפְשֵׁנוּ, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים בֵּית־סֵפֶר עַל טָהֳרַת הַקֹּדֶשׁ, שֶׁבּוֹ מְחֻנָּכוֹת בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שֶׁהִתְחַנְּכוּ אִמּוֹתֵינוּ: שָׂרָה, רִבְקָה, רָחֵל וְלֵאָה, וְכָךְ הִמְשִׁיכוּ אִמּוֹתֵינוּ מִדּוֹר דּוֹר עַד דּוֹרוֹתֵינוּ אֵלֶּה, שֶׁלֹּא נָזוּז כִּי הוּא זֶה מִדֶּרֶךְ הַתּוֹרָה הַמְסוּרָה לָנוּ.

חִזְקוּ וְאִמְצוּ וְאַל תִּפְחֲדוּ מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם — רַק מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, וּבְיַחַד תִּתְפַּלְּלָנָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּחוּס וִירַחֵם עָלֵינוּ, וְיַעֲבִיר אֶת הַסָּמ״ךְ־מ״ם הָרוֹכֵב עַל הַנָּחָשׁ הָרָשָׁע הַמְרַשָּׁע הַמְצַעֵר אוֹתָנוּ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶן, שֶׁתַּצְלַחְנָה דַּרְכְּכֶן תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶן בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקעג.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, ד׳ אֱלוּל ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

לְבָנוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִכֵּן, אֵיךְ שֶׁאַתֶּן מִתְחַזְּקוֹת לְהַחֲזִיק מַעֲמָד וְלֹא לְהִכָּנַע, כָּךְ צְרִיכִין לְהַחְדִּיר בֵּין הַבָּנוֹת, וּכְבָר כָּתַבְתִּי מִכְתָּב כְּלָלִי לִקְרֹא אֶת זֶה לִפְנֵי כָּל הַבָּנוֹת, רַק חִזְקוּ וְאִמְצוּ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָנוּ.

אוֹדוֹת תָּכְנִית הַלִּמּוּדִים מִסֵּפֶר מִשְׁלֵי, אֶשְׁתַּדֵּל מְאֹד לִכְתֹּב לָךְ לְכָל הַפָּחוֹת מִכָּל פֶּרֶק עַל פָּסוּק אֶחָד.

הָעִקָּר רְאִי לְחַזֵּק אֶת הַבָּנוֹת, שֶׁתַּמְשִׁכְנָה וְלֹא תִּתְפַּעֲלָנָה מֵאַף אֶחָד.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקעד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, ד׳ אֱלוּל ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתָךְ שֶׁתִּתְחַזְּקִי בְּעַזּוּת וּבְעַקְשָׁנוּת דִּקְדֻשָּׁה, וְאַל תִּפְחֲדִי מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, הָרְשָׁעִים כַּיָּם נִגְרַשׁ הַשְׁקֵט לֹא יוּכַל (יְשַׁעְיָה נז, כ), אֲנַחְנוּ צְרִיכִין לִהְיוֹת מְאֹד מְאֹד חֲזָקִים וְלֹא לְהִתְפַּעֵל מֵהֶם, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה נַצְלִיחַ, כְּמַאֲמַר הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב זי״ע: סְגֻלָּה לָרְשָׁעִים — לֹא לִפְחֹד מֵהֶם.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֵךְ, שֶׁתַּצְלִיחִי בְּמִשִּׁימָתֵךְ שֶׁל חִנּוּךְ הַבָּנוֹת עַל טָהֳרַת הַקֹּדֶשׁ.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקעה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, ד׳ אֱלוּל ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

רְאִי לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַל תִּפְחֲדִי מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָךְ, שֶׁתַּצְלִיחִי בְּמִשִּׁימָתֵךְ הַקְּדוֹשָׁה, וְאָז תִּרְאִי נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

מְאֹד רָצִיתִי לָדַעַת אֵיךְ אַתְּ מַרְגִּישָׁה בַּבְּרִיאוּת, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּהְיִי בְּרִיאָה, וּתְבַשְּׂרִי לִי תָּמִיד בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקעו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, ד׳ אֱלוּל ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תִּחְיֶה.

רְאִי לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַל תִּפְחֲדִי לְלַמֵּד אֶת הַבָּנוֹת עַל טָהֳרַת־הַקֹּדֶשׁ, וּתְעוֹדְדִי אוֹתָן וּתְחַזְּקִי אוֹתָן, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּצְלִיחִי אֶת דַּרְכֵּךְ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקעז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, ד׳ אֱלוּל ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תִּחְיֶה.

רְאִי לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַל תִּפְחֲדִי מִשּׁוּם בְּרִיָה כְּלָל, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וּלְבַסּוֹף כָּל מְשַׂנְאֵינוּ וּמִתְנַגְּדֵינוּ יִתְבַּטְּלוּ.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקעח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, ד׳ אֱלוּל ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תִּחְיֶה.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתָךְ, שֶׁתִּהְיִי מְאֹד חֲזָקָה, וְשׂוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתָךְ, וְתִשְׁתַּדְּלִי בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לְהַחֲזִיק אֶת הַבָּנוֹת, וְתִלְמְדוּ בַּחוּץ בְּלֹא פַּחַד כְּלָל, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָנוּ, שֶׁנַּצְלִיחַ דַּרְכֵּנוּ.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקעט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, ד׳ אֱלוּל ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תְּחִיֶּה.

רְאִי לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְתִלְמְדִי עִם הַבָּנוֹת בַּחוּץ, וְאַל תִּפְחֲדִי מֵאַף אֶחָד — רַק מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ.

וְזֹאת תֵּדְעִי, כִּי כָּל הָעוֹבֵר עָלֵינוּ, הַכֹּל זֶה לְטוֹבָה, אַף שֶׁאֵינָנּוּ רוֹאִים כָּרֶגַע, אַךְ בְּוַדַּאי הַכֹּל לְטוֹבָה.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקפ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, ד׳ אֱלוּל ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תְּחִיֶּה.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתָךְ, שֶׁתִּהְיִי מְאֹד חֲזָקָה, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְאַל תִּפְחֲדִי מִשּׂוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים רַק אֹמֶץ, הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁנַּגְבִּיהַּ אֶת הָרֹאשׁ, אֲנַחְנוּ לֹא יְכוֹלִים שֶׁהָרָשָׁע מְרַשָּׁע הַזֶּה, הַנָּחָשׁ אֲשֶׁר הַסָּמ״ךְ־מ״ם רוֹכֵב עָלָיו, יַעֲשֶׂה אִתָּנוּ מַה שֶּׁהוּא רוֹצֶה, אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁעַכְשָׁו תִּהְיֶה לוֹ מַפָּלָה, וְיִפֹּל נְפִילָה אַחַר נְפִילָה, כִּי כְּבָר הִגִּיעַ הַזְּמַן.

נָא וְנָא תָּשִׁירִי עִם כָּל הַבָּנוֹת בְּיַחַד אֶת מִזְמוֹר ק״ט, וְשֶׁיִּפְלוּ כָּל

הַקְּלָלוֹת עַל רֹאשׁ הָרְשָׁעִים, וּבְרַחֲמֶיךָ אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁיַּחְזְרוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְיִתַּקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדְכֶן, שֶׁתַּצְלַחְנָה דַּרְכְּכֶן תָּמִיד.

כָּתַבְתִּי מִכְתָּב כְּלָלִי, שֶׁתִּקְרְאִי אֶת זֶה לִפְנֵי הַבָּנוֹת בְּלִי פַּחַד.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקפא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, ד׳ אֱלוּל ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, הָרַב ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ הַמָּלֵא שִׁבְרוֹן לֵב. מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! הַהֶכְרֵחַ מִי שֶׁעוֹסֵק בְּצָרְכֵי צִבּוּר, שֶׁתִּהְיֶה עָלָיו בִּקֹּרֶת גְּדוֹלָה, עַל־כֵּן תַּעֲשֶׂה כָּל מַה שֶּׁבִּיכָלְתְּךָ לֹא לְהִשָּׁבֵר מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי אֵין זוֹ עֵצָה לְהַגְבִּיהַּ יָדַיִם, אַדְרַבָּה, כְּשֶׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם צָרוֹת וְיִסּוּרִין וּמַכְאוֹבִים גְּדוֹלִים, עִקַּר הָעֵצָה לְהַמְשִׁיךְ וְלֹא לְהִכָּנַע מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְאִם תִּהְיֶה חָזָק בָּזֶה, תַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

נָא וְנָא אַל תִּתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, מַה נַּעֲשֶׂה, זֶה חֵלֶק מֵהַנִּסָּיוֹן שֶׁעוֹבֵר עָלֵינוּ בְּכָל יוֹם וָיוֹם — יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת, קְטָנוּת וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּחֲזִיק מַעֲמָד, וּבִפְרָט מִי שֶׁעוֹסֵק בְּצָרְכֵי צִבּוּר, הוּא צָרִיךְ לָדַעַת, שֶׁהוּא נַעֲשֶׂה כְּמַטָּרָה לַחֵץ, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּחֲזִיק מַעֲמָד, וְאֵינוֹ נִשְׁבָּר מִשּׁוּם דָּבָר, אָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

מֵחֲמַת טִרְדוֹתַי הָרַבּוֹת הַהֶכְרֵחַ לְקַצֵּר, וְעוֹד אֶכְתֹּב לְךָ בַּאֲרִיכוּת עֵצוֹת אֵיךְ לְהִתְמוֹדֵד עִם כָּל הַבְּעָיוֹת.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקפב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, ד׳ אֱלוּל ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן תְּקַבֵּל פֹּה מִכְתָּבִים לִמְסֹר לְיַעֲדָם, וּמְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתִּמְסֹר אֶת הַמִּכְתָּבִים תֵּכֶף־וּמִיָּד לְהַמּוֹרוֹת, כִּי הֵן צְרִיכוֹת הִתְחַזְּקוּת, וַאֲנִי שׁוֹלֵחַ לְךָ מִכְתָּב כְּלָלִי בִּשְׁבִיל הַבָּנוֹת, שֶׁתִּמְסֹר אֶת זֶה לַמְנַהֶלֶת וְגַם לַמּוֹרוֹת, אֶחָד לְ... וְאֶחָד לְ... וּמְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתְּדַוַּח לִי תֵּכֶף־וּמִיָּד אֶת כָּל הַפְּרָטִים. אֲבָל כְּדַאי לְהַגִּיד לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁאַף אֶחָד אַל יִסְתּוֹבֵב אָז שָׁמָּה, כִּי יָדוּעַ שֶׁהַמִּשְׁטָרָה מְחַפֶּשֶׂת פְּרוֹבוֹקַצְיוֹת כָּאֵלּוּ, וּבְפָרָט כְּשֶׁיֵּשׁ לָהֶם זָקָן וּפֵאוֹת וְהֵם חֲרֵדִים...

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקפג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, ד׳ אֱלוּל ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה, שׁוֹתֶה מֵימֵי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת כָּל מִכְתָּבֶיךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ אֵיךְ שֶׁהַכֹּל מִסְתַּדֵּר אֶצְלְךָ, וְעִקַּר שִׂמְחָתִי, שֶׁאַתָּה זוֹכֶה לִנְסֹעַ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאוּמָן אֶצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, וּבְרַבְּאי תִּזְכֶּה לִפְעֹל שָׁם יְשׁוּעוֹת בַּעֲבוּר הַיְלָדִים, שֶׁיִּמְצְאוּ אֶת זִוּוּגָם, וְכֵן פַּרְנָסָתָם שֶׁיִּהְיֶה בְּשֶׂפַע, וְתִזְכֶּה לָצֵאת מִכָּל חוֹבוֹתֶיךָ — בֵּין בְּגַשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי, וְכֵן תִּזְכֶּה לִפְעֹל רְפוּאוֹת וִישׁוּעוֹת לְכָל הַמִּשְׁפָּחָה.

הָעִקָּר חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה

הִיא יְסוֹד כָּל הָאָדָם, וְזֶה מַחְזִיק אֶת הָאָדָם בֵּין בְּגַשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי, וְעַל־יְדֵי תֹּקֶף הַשִּׂמְחָה, יְכוֹלִים לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּקַלּוּת, אֲבָל הַהֶכְרֵחַ לְהַכְרִיחַ עַצְמוֹ לְשִׂמְחָה עַד מְסִירוּת נֶפֶשׁ מַמָּשׁ, וְלִשְׁמֹעַ תָּמִיד כְּלֵי נְגִינָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקפד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, ה׳ אֱלוּל ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה וּמִכָּל צָרָה וְצוּקָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת בְּאַהֲבָה וּבְאַחְדוּת אַחַת, וּמְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁלֹּא יִדְקֹר אֶת חֲשֵׁנִי, וְשֶׁלֹּא יַשְׁפִּילוּ מִלּוּלִית, כִּי לִפְעָמִים הַשְׁפָּלָה מִלּוּלִית זֶה יוֹתֵר חַד מֵחֶרֶב חַדָּה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִרְמְיָה ט, ז): ״חֵץ שָׁחוּט לְשׁוֹנָם״ וְגוֹ׳, כִּי הַלָּשׁוֹן יוֹתֵר חַדָּה מֵחֵץ. וְלָכֵן מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּבִפְרָט עַכְשָׁו בִּימֵי אֱלוּל הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁהוּא זְמַן לְפַיֵּס אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ, אֵין מֵהָרָאוּי שֶׁאֶחָד יִדְקֹר אֶת חֲשֵׁנִי מֵאֵיזוֹ סִבָּה שֶׁרַק לֹא תִּהְיֶה, זֶה לֹא דֶּרֶךְ רַבֵּנוּ זַ״ל כְּלָל, מַסְפִּיק מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ סוֹבְלִים מֵהַסָּ״ךְ־מֵ״ם הָרָשָׁע, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ, שֶׁמְּסִית וּמַדִּיחַ נֶגְדֵּנוּ מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְלָמָּה אֲנַחְנוּ צְרִיכִין שֶׁיִּהְיֶה בֵּינֵינוּ קֶרַע עַל לֹא דָּבָר.

נָא וְנָא תִּשְׁתַּדְּלוּ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, תְּהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ לָנוּ בַּמֶּה לִשְׂמֹחַ, שֶׁאֲנַחְנוּ מְכִינִים עַצְמֵנוּ לִקְרַאת רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁאֵין עֵרֶךְ אֵלָיו, וּמְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד, שֶׁלֹּא יִתְלוּ בִּי שׁוּם סוֹכֵן נְסִיעוֹת, כְּאִלּוּ אֲנִי הִמְלַצְתִּי לִנְסֹעַ רַק עִם סוֹכֵן זֶה אוֹ עִם

סוֹכֵן זֶה, אֲנִי מַמְלִיץ לִהְיוֹת בְּצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל בִּשְׁבִיל תִּקּוּן נַפְשֵׁנוּ, וְלֹא אִכְפַּת דֶּרֶךְ מִי, אֲבָל זֹאת אוֹמֵר לָכֶם, שֶׁתִּשְׁמְרוּ מְאֹד מְאֹד שֶׁלֹּא יְסַדְּרוּ אֶתְכֶם, כְּשֶׁיִּהְיוּ לָכֶם כַּרְטִיסִים בַּיָּד עִם מִסְפַּר הַטִּיסָה, אָז תִּהְיוּ בְּטוּחִים, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, שֶׁתִּסָּעוּ, וְדַי לְחַכִּימָא.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקפה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, ה׳ אֱלוּל ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת הָעֲשָׂרָה עֲמוּדִים מִפְּרוּשׁ ״חַסְדֵי אָבוֹת״.

מָה אֹמַר לְךָ, זֶה מַמָּשׁ נִפְלָא! יַעֲזֹר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּזְכֶּה לְהַדְפִּיס עַל כָּל מַסֶּכֶת אָבוֹת כָּל הַחִדּוּשִׁים שֶׁמִּתְחַדְּשִׁים אֶצְלֵנוּ, זֶה יָצָא כָּל־כָּךְ יָפֶה, שֶׁאֵין לִי מִלִּים לְהַסְבִּיר לְךָ, וַאֲנִי מְקַוֶּה שֶׁתַּגִּיהוּ אֶת זֶה, וְכֵן תִּמְסְרוּ אֶת זֶה לְהַגָּהָה לְ... נֵרוֹ יָאִיר.

הָעִקָּר רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְעִקַּר הַהִתְחַזְּקוּת הִיא, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַרְבֵּה סַבְלָנוּת, כִּי עִם סַבְלָנוּת סוֹף כָּל סוֹף תַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ, וְאִי אֶפְשָׁר לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם, כִּי אִם עַל־יְדֵי סַבְלָנוּת, כִּי עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּל מִינֵי יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת וּבִלְבּוּלִים, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, רַק עַל־יְדֵי סַבְלָנוּת.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתִפְלָתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקפו.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ח׳ אֱלוּל ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַק חָזַק לִשְׁמֹר אֶת פִּיךָ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (קֹהֶלֶת ו, ז): ״כָּל עֲמַל הָאָדָם לְפִיהוּ״, וּמוּבָא בַּזֹּהַר (שְׁמִינִי מב.): בְּגִין פִּיהוּ דְּלֹא נָטִיר לֵיהּ; כָּל מַה שֶׁאָדָם סוֹבֵל, זֶה רַק מֵחֲמַת שֶׁאֵינוֹ שׁוֹמֵר עַל פִּיו, וְאוֹמֵר (מִשְׁלֵי כא, כג): ״שֹׁמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ, שֹׁמֵר מִצָּרוֹת נַפְשׁוֹ״, וְלָכֵן שְׁמֹר שְׁמֹר עַל פְּתְחֵי פִּיךָ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּהְיֶה שָׁמוּר מֵהַרְבֵּה רָעוֹת, וְאָמַר הַתַּנָּא הַקָּדוֹשׁ (אָבוֹת פֶּרֶק א׳): ״וְלֹא מָצָאתִי לַגּוּף טוֹב מִשְׁתִּיקָה״, וְלָמָּה דַּוְקָא הַגּוּף, כִּי אִם שׁוֹמֵר פִּיו, וְאֵינוֹ מִתְרַעֵם עַל אַף אֶחָד, אֲזַי יִהְיוּ לוֹ עוֹזְרִים הַרְבֵּה, שֶׁיַּעַזְרוּ לוֹ בְּגוּפוֹ וְכוּ׳, אֲבָל אִם תָּמִיד יִתְרַעֵם עַל כָּל אֶחָד וְיִצְעַק עֲלֵיהֶם וִיבַזֶּה אוֹתָם, אֲזַי יִמְנְעוּ מִלְּעָזְרוֹ, וְיִצְטָרֵךְ לְסִבֹּל בְּגוּפוֹ דַּוְקָא, וְלָכֵן שְׁמֹר פְּתְחֵי פִּיךָ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה טוֹב לְךָ בְּגַשְׁמִיּוּת וּמִכָּל שֶׁכֵּן בְּרוּחָנִיּוּת.

זְכֹר גַּם זְכֹר שֶׁלֹּא כָּל דָּבָר צְרִיכִים לְדַבֵּר וּלְסַפֵּר וְכוּ׳, וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת מְרִיבָה, סִימָן לה): מִי שֶׁעָצוּר בְּמִלִּין, לֹא יוּכְלוּ לוֹ; וְלָכֵן שְׁתֹק, שְׁתֹק, וְתִזְכֶּה לְכָל טוּב אָמְתִּי וְנִצְחִי.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

כג תקפז.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ח׳ אֱלוּל ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַק חָזָק לִהְיוֹת סַבְלָן גָּדוֹל, כִּי אֵין דָּבָר טוֹב בְּחַיֵּי הָאָדָם כְּמוֹ מִדַּת הַסַּבְלָנוּת, שֶׁזֶּה מוֹנֵעַ מִכָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים וְעָגְמַת נֶפֶשׁ, שֶׁבָּאִים רַק מֵחֲמַת כַּעַס וְכוּ׳, וְאִם הָיָה אָדָם מוֹנֵעַ עַצְמוֹ מִכַּעַס, רַק הָיָה סַבְלָן עַל כָּל אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלָיו וְכוּ׳, הָיָה מוֹנֵעַ מִמֶּנּוּ הֲמוֹן צָרוֹת, כִּי (קֹהֶלֶת ז, ט): ״כַּעַס בְּחֵיק כְּסִילִים יָנוּחַ״, וּכְשֶׁאָדָם הוּא כְּסִיל, עוֹשֶׂה הַרְבֵּה שְׁטֻיּוֹת, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (סוֹטָה ג.): אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבֵרָה אֶלָּא אִם כֵּן נִכְנַס בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת; וְלָכֵן אִם תִּרְאֶה אָדָם כַּעֲסָן, דַּע לְךָ שֶׁהָאָדָם הַזֶּה הוּא מִסְכֵּן גָּדוֹל, וְעוֹבֵר עֲבֵרוֹת חֲמוּרוֹת בְּפִגַּם הַבְּרִית, שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן רמט): מִי שֶׁעָבַר עַל פִּגַּם־הַבְּרִית הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, הוּא תָּמִיד עַצְבָנִי וְכוּ׳, תָּמִיד בְּכַעַס וְכוּ׳, אַשְׁרֵי מִי שֶׁשּׁוֹמֵר עַצְמוֹ מִכַּעַס, וְקוֹנֶה לְעַצְמוֹ מִדַּת הַסַּבְלָנוּת, שֶׁזֶּהוּ תִּקּוּן הַבְּרִית.

זָכִיתִי עַכְשָׁו לְהַדְפִּיס עוֹד פַּעַם עֶשְׂרִים אֶלֶף ״שִׂיחוֹת־הָרַ״ן״ וְ״חַיֵּי־מוֹהֲרַ״ן״ וְ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״ וְ״סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״ בִּכְרִיכָה דַּקָּה, וּבְמַהֲדוּרָה קְטַנָּה, אֲבָל אוֹתִיּוֹת גְּדוֹלוֹת מְאִירוֹת עֵינַיִם, מִכָּל סֵפֶר עֶשְׂרִים אֶלֶף, רְאֵה לַעֲזֹר לִי לַהַפִּיצָם לְמַעַן זְכוּי הָרַבִּים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקפח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסִדֶּר כִּי תֵצֵא, ט׳ אֱלוּל ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מַה שֶּׁהַכֶּלֶב קִלֵּל אוֹתְךָ וְכוּ׳, אַל תָּשִׂים לֵב אֵלָיו, כִּי כָּךְ אָמַר הֶחָכָם מִכָּל הָאָדָם (מִשְׁלֵי כו, ב): ״קְלָלַת חִנָּם לֹא תָבוֹא״, הַכְּתִיב הוּא ״לֹא״ וְהַקְּרִי הוּא ״לוֹ״, הַיְנוּ מִי שֶׁמְּקַלֵּל אֶת הַזּוּלַת בְּחִנָּם, לֹא צְרִיכִים לְפַחֵד מִמֶּנּוּ, וּמַה גַּם שֶׁכָּל הַקְּלָלוֹת נוֹפְלוֹת חֲזָרָה עָלָיו. אַתָּה

בְּרַח לְךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתַרְגִּיל עַצְמְךָ רַק לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תקפט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, י׳ אֱלוּל ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ, וּבוֹ שָׁאַלְתָּ הַרְבֵּה מְאֹד.

אוֹדוֹת שְׁאֵלָתְךָ וְכוּ׳, מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת צַדִּיק, סִימָן עד): הַמְקֹרָבִים שֶׁיֵּשׁ לַצַּדִּיק בְּחַיָּיו, הֵם יִהְיוּ מְקֹרָבִים בְּמוֹתָם; לֹא נִחְיֶה פֹּה לָנֶצַח, וּלְבַל נְשַׁטֵּה עַצְמֵנוּ. אוֹמֵר דָּוִד הַמֶּלֶךְ (תְּהִלִּים צ, י): ״יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה״, וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן סא), שֶׁהַשִּׁבְעִים שָׁנָה הֵם כְּרֶבַע שָׁעָה; כָּל אֶחָד וְאֶחָד צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת לְעַצְמוֹ חֶשְׁבּוֹן הַנֶּפֶשׁ עַכְשָׁו, וְיִתְבּוֹנֵן עַל עֲבָרוֹ כְּשֶׁהָיָה יֶלֶד קָטָן, וְגָדַל וְנַעֲשָׂה בַּר מִצְוָה, וְעַכְשָׁו הוּא אַבְרֵךְ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָזַר לוֹ עִם יְלָדִים וְכוּ׳, וּבֶן כַּמָּה הוּא עַתָּה?! וְכַמָּה נוֹתָר לוֹ עֲדַיִן עַד הַשִּׁבְעִים שָׁנָה?! לָכֵן אֱלוּ״ל — רָאשֵׁי תֵּבוֹת: ״רְ׳נָתַתִּי אֶ׳ת לִ׳בִּי לִ׳דְרֹשׁ״, עָלֵינוּ לָתֵת אֶת הַלֵּב לִדְרֹשׁ מַה חוֹבָתֵנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם?! מֶה עָשִׂינוּ עַד כֹּה, וּמַה נַּעֲשֶׂה לְהַבָּא?! רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן י׳), שֶׁצְּרִיכִים זְכוּת מְאֹד גְּדוֹלָה לְיַשֵּׁב אֶת עַצְמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם — הֵיכָן הוּא נִמְצָא; כִּי לְדַאֲבוֹנֵנוּ הָרַב, יְכוֹלִים לַעֲבֹר לָנוּ יָמִים, שָׁבוּעוֹת, חֳדָשִׁים וְגַם שָׁנִים, וְאֵין לָנוּ יִשּׁוּב הַדַּעַת לַחֲשֹׁב מָה אָנוּ עוֹשִׂים?! וְזֶה הַדָּבָר הֲכִי קָשֶׁה לָאָדָם — לְיַשֵּׁב דַּעְתּוֹ, כִּי צְרִיכִים זְכוּת גְּדוֹלָה לְיַשֵּׁב עַצְמוֹ הֵיכָן הוּא בְּזֶה הָעוֹלָם?! מֶה עָשָׂה?! מֶה עָבַר עָלָיו?! וּבְדֶרֶךְ כְּלָל אָדָם שׁוֹכֵחַ אֶת עֲבָרוֹ וְכוּ׳. הֵן אֱמֶת, שֶׁתְּשׁוּבָה זֶה דָּבָר גָּדוֹל, וְאֵין עוֹד גָּדוֹל בַּחַיִּים מִתְּשׁוּבָה, וְכֵיוָן שֶׁאָדָם חוֹזֵר בִּתְשׁוּבָה, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־

הוּא מוֹחֵל לוֹ עַל כָּל עֲוֹונוֹתָיו, אֲבָל אַף אֶחָד מֵאִתָּנוּ אֵינוֹ יוֹדֵעַ אִם תְּשׁוּבָתוֹ נִתְקַבְּלָה בַּשָּׁמַיִם אוֹ לֹא, אָנוּ קוֹרְאִים עַצְמֵנוּ בַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה, חָזַרְנוּ בִּתְשׁוּבָה, אֲבָל מִי אוֹמֵר שֶׁאָנוּ בֶּאֱמֶת בַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה?! מִי אוֹמֵר שֶׁחָזַרְנוּ בִּתְשׁוּבָה?! וּמִי אוֹמֵר שֶׁנִּתְקַבְּלָה תְּשׁוּבָתֵנוּ בַּשָּׁמַיִם?! אוּלַי אָנוּ חַיִּים בְּדִמְיוֹן אֶחָד גָּדוֹל?! אֶלָּא יֵשׁ סִימָן אֶחָד לֵידַע אִם נִתְקַבְּלָה תְּשׁוּבָתֵנוּ בַּשָּׁמַיִם אִם לָאו — אִם יֵשׁ בֵּינֵינוּ אַהֲבָה. "וְיִשְׁאֲלוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ לְשָׁלוֹם" — רָאשֵׁי תֵּבוֹת אֱלוּ"ל; אִם אֶחָד שׁוֹאֵל בִּשְׁלוֹם חֲבֵרוֹ — סִימָן שֶׁנִּתְקַבְּלָה תְּשׁוּבָתוֹ בַּשָּׁמַיִם, שֶׁזֶּה סוֹד אֱלוּ"ל, שֶׁהוּא גַּם רָאשֵׁי תֵּבוֹת: "לָתֵת לָכֶם אַחֲרִית וְתִקְוָה", שֶׁעַל־יְדֵי הַשָּׁלוֹם וְהָאַחְדוּת, אֵין לָנוּ מַה לִּפְחֹד, וְנִתְקַיֵּם אֶצְלֵנוּ: "וְנָפְלוּ אֹיְבֵיכֶם לִפְנֵיכֶם לְחָרֶב" — רָאשֵׁי תֵּבוֹת: אֱלוּ"ל; כִּי הַכֹּל תָּלוּי כְּפִי שֶׁאָנוּ אוֹהֲבִים אֶת הַזּוּלַת.

תַּאֲמִין לִי, יְדִידִי הַיָּקָר! שֶׁכּוֹאֵב מְאֹד מְאֹד לְדַבֵּר עַכְשָׁו; אַחַר שֶׁאָנוּ רוֹאִים בְּמוֹ עֵינֵינוּ מַה שֹּׁנְאַת חִנָּם יְכוֹלָה לְהָבִיא, וְלֹא אִכְפַּת מִמִּי וּמִמַּה וְכוּ', אֲבָל עַד כְּדֵי כָּךְ וְכוּ'...

אֲנִי יוֹדֵעַ מִכְּבָר לְמַה שֹּׁנְאַת חִנָּם יְכוֹלָה לְהָבִיא. וְאֵינֶנִּי מְדַבֵּר פֹּה מֵאֲנָשֵׁי שׁוּק, אֲנָשִׁים עֲגֻלּוֹנִים, אִכָּרִים וְכַדּוֹמֶה, אֲנִי מְדַבֵּר פֹּה מֵאֲנָשִׁים שֶׁיּוֹשְׁבִים וְלוֹמְדִים וּמִתְפַּלְּלִים, וַאֲפִלּוּ קָמִים בַּחֲצוֹת, אֲבָל אִם הֵם מְסֻגָּלִים לִשְׂנֹא אֶת הַזּוּלַת, וְהַשִּׂנְאָה מַתִּירָה אֶת דַּם הַזּוּלַת — אוֹי לָהֶם וְאוֹי לְנַפְשָׁם! וְכָל מַעֲשֵׂיהֶם — הוֹלְכִים אֶל הַקְּלִפּוֹת.

קָשֶׁה לִי מְאֹד מְאֹד לִכְתֹּב לְךָ, כִּי הַכְּאֵב אֶצְלִי עָצוּם וָרַב, פָּצַע פָּתוּחַ. רַבֵּנוּ זַ"ל אוֹמֵר (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת פִּדְיוֹן שְׁבוּיִים, חֵלֶק ב', סִימָן ה'): כְּשֶׁאֶחָד מִבְּנֵי־יִשְׂרָאֵל נִתְפָּס בִּתְפִיסָה, עַל־יְדֵי־זֶה כְּפִי בְּחִינָתוֹ נִסְתַּמּוּ מַעְיְנוֹת הַחָכְמָה מֵחַכְמֵי הַדּוֹר, וּלְהֵפֶךְ כְּשֶׁיּוֹצֵא מֵהַתְּפִיסָה; הַיְנוּ שֶׁלֹּא יְכוֹלִים לְדַבֵּר, לֹא יְכוֹלִים לְחַדֵּשׁ חִדּוּשֵׁי תוֹרָה. יְהוּדִי שֶׁמָּסַר נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּר יְהוּדִים אֲחֵרִים, יְהוּדִי שֶׁמְּגַלֶּה וּמְפָרְסֵם אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּרֵישׁ גְּלֵי, בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, שֶׁיַּכְנִיסוּהוּ בְּבֵית־סֹהַר, וְעַל מַה וְלָמָּה?! רַק בִּשְׁבִיל לְשׁוֹן־הָרָע וְשִׂנְאַת חִנָּם, זֶה כּוֹאֵב מְאֹד, וְזֶה

צָרִיךְ לְהַדְלִיק אֶצְלֵנוּ אוֹר אָדֹם — תִּרְאוּ אֶל מַה יְכוֹלִים לָרֶדֶת וּלְהֵיכָן לִפֹּל!

וְזֹאת עָלֶיךָ לָדַעַת, שֶׁכָּל אֲשֶׁר קוֹרֶה בָּעוֹלָם, זֶה בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, עַד כְּדֵי כָּךְ, שֶׁחַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (חֻלִּין ז:): אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמַטָּה, אֶלָּא אִם־כֵּן מַכְרִיזִים עָלָיו מִלְמַעְלָה, וַאֲפִלּוּ צִפֹּרֶא קְלִילָא לָא מְתַצְדָא בִּלְעֲדֵי רְשׁוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן בַּר אִינִישׁ. כָּל הַסִּפּוּר הַזֶּה צָרִיךְ לְעוֹרְרֵנוּ בִּתְשׁוּבָה, לְאַהֲבַת הַזּוּלַת. לְתַקֵּן אֶת הָעוֹלָם — זֶה דָּבָר קָשֶׁה עַד מְאֹד, וְהַלְוַאי שֶׁנַּתְחִיל לְתַקֵּן אֶת עַצְמֵנוּ, אֶת הַד׳ אַמּוֹת שֶׁלָּנוּ, שֶׁזֶּה גַּם־כֵּן יִתְרֹם מְאֹד מְאֹד לַגְּאֻלָּה.

כָּל־כָּךְ כּוֹאֵב לִי, שֶׁהִשְׁקַעְתִּי שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּמָקוֹם אֶחָד, לִבְנוֹת קְהִלָּה. וּמִצַּד אֶחָד — אֲנִי מְאֹד מְאֹד שָׂמֵחַ, אַחַר יְגִיעָה וְטִרְחָה שֶׁל שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה שָׁנָה, רוֹאִים אֶת הַפֵּרוֹת, רוֹאִים קְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה, שֶׁאֵין רוֹאִים בְּשׁוּם מָקוֹם בָּעוֹלָם. וַאֲנִי חוֹזֵר וּמַדְגִּישׁ — לֹא נִמְצָא כָּזֹאת בְּשׁוּם מָקוֹם בָּעוֹלָם! שֶׁנִּזְכֶּה לְחַתֵּן אֶת הַיְלָדִים לִפְנֵי שֶׁיִּפְקְחוּ אֶת הָעֵינַיִם, לִפְנֵי שֶׁיִּתַּדְרְדְּרוּ. אִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ מַה קוֹרֶה הַיּוֹם בָּעוֹלָם הַחֲרֵדִי, הָיִיתָ מִזְדַּעְזֵעַ. וְחַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, זָכִיתִי לִרְאוֹת מַה שֶּׁצִּפִּיתִי. בְּוַדַּאי רָצִיתִי לִרְאוֹת אֶת זֶה כְּבָר אֲצֶל כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, לְהַחֲזִיר עֲטָרָה לְיָשָׁנָהּ, לְקַיֵּם מַה שֶּׁכָּתוּב בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, לְחַתֵּן אֶת הַיְלָדִים בְּגִיל צָעִיר, כְּדֵי לְשָׁמְרָם מֵעֲבֵרוֹת, וְאָב וָאֵם שֶׁאוֹהֲבִים אֶת הַבֵּן אוֹ הַבַּת שֶׁלָּהֶם, אֵין זֶה מִתְבַּטֵּא בְּקִנְיַת מַתָּנוֹת וְכוּ׳, אֲשֶׁר הַכֹּל הֶבֶל וּשְׁטוּת, אֶלָּא תַּכְלִית — שֶׁרוֹצִים לִרְאוֹת בְּהַצְלָחָתָם, בָּזֶה מִתְגַּלָּה אַהֲבַת הַהוֹרִים לַיְלָדִים, אִם רוֹצִים לְהַצִּילָם מֵחֲטָאִים וַעֲוֹנוֹת, זֶה נִקְרָא שֶׁאוֹהֲבִים אוֹתָם בֶּאֱמֶת, וְאִם לָאו — הַיְלָדִים מִדַּרְדְּרִים וְעוֹשִׂים מַעֲשִׂים מְגֻנִּים, רַחֲמָנָא לִצְלָן. וּבָרוּךְ הַשֵּׁם, פָּחוֹת אוֹ יוֹתֵר זָכִיתִי לִרְאוֹת אֶת זֹאת. וְלֹא אֹמַר לְךָ שֶׁזֶּה קַל, יֵשׁ עָלַי הִתְנַגְּדוּת גְּדוֹלָה עַל זֶה גַּם מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ. אֲבָל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שֵׂכֶל — רוֹאֶה אֶל מַה יָכוֹל לִזְכּוֹת — אִם יְצַיֵּת. אֲבָל מִצַּד שֵׁנִי — מְאֹד מְאֹד כּוֹאֵב לִי, שֶׁאָפְלוּ בְּד׳ אַמּוֹת שֶׁלָּנוּ תִּהְיֶה שִׂנְאָה וְקִנְאָה, אֲשֶׁר זֶה לֹא יָכוֹל לְהִמָּשֵׁךְ כָּךְ.

נָא וְנָא רְאֵה לְצַיֵּת אוֹתִי. רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נט), שֶׁהַצַּדִּיק בּוֹנֶה ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, וְעַל שֵׁם זֶה קָרָאתִי אֶת הַד׳ אֲמּוֹת שֶׁלָּנוּ ״מְתִיבְתָּא הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, כִּי אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: מְתִיבְתָּא דְּאַרְעָא כְּעֵין מְתִיבְתָּא דִּרְקִיעָא; כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ פֹּה מְתִיבְתָּא שֶׁזֶּהוּ הֵיכָל, כָּךְ יֵשׁ הֵיכָל בַּשָּׁמַיִם. וְלָכֵן לֹא בְּחִנָּם שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת צַדִּיק, סִימָן עד): הַמְקֻרָבִים שֶׁיֵּשׁ לַצַּדִּיק בְּחַיָּיו, הֵם יִהְיוּ מְקֻרָבִים בְּמוֹתָם; כָּל אֶחָד הַמְקֻרָב לְרַבֵּנוּ זַ״ל, יִבְדֹּק עַצְמוֹ הֵיטֵב, הַאִם אֵינוֹ מְשַׁטֶּה אֶת עַצְמוֹ, הַאִם בֶּאֱמֶת הִנּוֹ מְקֻרָב לְרַבֵּנוּ זַ״ל, אִם לָאו?! אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (שָׁם, אוֹת צַדִּיק, סִימָן צח): מַהוּת הָאָדָם נִבָּר עַל־יְדֵי הִתְקָרְבוּתוֹ, כְּשֶׁרוֹאִים לְמִי הוּא מְקֻרָב.

חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לֹא הוֹלַכְתִּי אוֹתְךָ וְאֶת חֲבֵרֶיךָ שׁוֹלָל! עָשִׂיתִי כָּל אֲשֶׁר בִּיכָלְתִּי לַעֲזֹר לִיַלְדֵיכֶם. וַעֲדַיִן אֲנִי מִשְׁתַּדֵּל, אַךְ מַה לַּעֲשׂוֹת?! הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם עוֹבֵד מִבַּחוּץ וּמִבִּפְנִים לְהָסִית וּלְהַדִּיחַ, לַעֲשׂוֹת מְרִיבוֹת וּפֻרוּדִים, אֲשֶׁר זֶה כָּל כֹּחוֹ — הַפְרֵד וּמְשֹׁל. בְּכָל פַּעַם נִתְעוֹרֶרֶת מַחֲלֹקֶת, נוֹלָדוֹת מְרִיבוֹת חֲדָשׁוֹת, שֶׁזֶּה אֲשֶׁר עוֹקֵר אוֹתָנוּ, זֶה אֲשֶׁר מַפִּיל אוֹתָנוּ, זֶה מַכְשִׁיל אוֹתָנוּ.

וְלָכֵן רָצִיתִי לְעוֹרֶרְךָ, הֱיוֹת שֶׁאָנוּ עוֹמְדִים בְּחֹדֶשׁ אֱלוּל, חֹדֶשׁ הָאַחֲרוֹן שֶׁל הַשָּׁנָה, חֹדֶשׁ שֶׁחוֹזְרִים בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, חֹדֶשׁ שֶׁאוֹמְרִים סְלִיחוֹת, חֹדֶשׁ שֶׁשּׁוֹמְעִים תְּקִיעַת שׁוֹפָר. מַהוּ שׁוֹפָר? אֲנִי חוֹזֵר עַל זֶה בְּכָל שָׁנָה: הָאַר״י הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר: שׁוֹפָ״ר רָאשֵׁי תֵּבוֹת: ״שׁ׳רֵשׁ פֵּ׳וֹרֶה ר׳אשׁ וְ׳לַעֲנָה״, שׁ׳רֵשׁ — אוֹמֵר רַשְׁ״י: מְגַדֵּל עֵשֶׂב מַר כְּגִידִים, כְּלוֹמַר מַפְרֶה וּמַרְבֶּה רֶשַׁע בְּקִרְבְּכֶם; הַשּׁוֹפָר בָּא לְנַקּוֹתֵנוּ מֵהָרְשָׁעוּת שֶׁיֵּשׁ בֵּינֵינוּ. יֶשְׁנָם אֲנָשִׁים שֶׁהֵם רְשָׁעִים בְּעַלְמָא, וְרִשְׁעוּתָם אֵינָהּ יוֹדַעַת גְּבוּל — הָעִקָּר לְהָצִיק לַשֵּׁנִי, הָעִקָּר לְדָקְרוֹ. לָמָּה לַעֲשׂוֹת כָּזֹאת?! לָמָּה לְהָצִיק וּלְצַעֵר אֶת הַשֵּׁנִי?! מָה אַתָּה חוֹשֵׁב, שֶׁטּוֹב יוֹתֵר לַשֵּׁנִי?! אַף אֶחָד לֹא הָיָה מַחֲלִיף עִם זוּלָתוֹ! זֶהוּ רַק דִּמְיוֹן גָּדוֹל, שֶׁלְּכָל אֶחָד נִדְמֶה, שֶׁלְּזוּלָתוֹ יוֹתֵר טוֹב. וְכַמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כה): הַדִּמְיוֹן בָּא לָאָדָם מֵחֲמַת חֲטָאִים וַעֲוֹנוֹת שֶׁלּוֹ, וְהוֹרֵס אוֹתוֹ לְגַמְרֵי. עַד שֶׁכָּל אֶחָד מִדַּמֶּה כְּאִלּוּ לַשֵּׁנִי יֵשׁ מַשֶּׁהוּ, וּכְאִלּוּ הוּא כְּבָר מַשֶּׁהוּ, וְהוֹלֵךְ

לְהַשְׁפִּילוֹ וּלְשָׁבְרוֹ וְכוּ׳. עַד כְּדֵי כָּךְ שֶׁתִּרְאוּ אֶל מַה זֶּה גָּרַם — לוֹקְחִים יְהוּדִי תָּמִים, צַדִּיק, שֶׁעָשָׂה חֶסֶד לְכָל־כָּךְ הַרְבֵּה אֲנָשִׁים, יְהוּדִי שֶׁמָּסַר נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּר הַצִּבּוּר, וְהִכְנִיסוּהוּ תַּחַת סוֹרֵג וּבָרִיחַ. וּמִי יוֹדֵעַ כַּמָּה זְמַן יִהְיֶה שָׁם?! הֲלֹא זֶה צָרִיךְ לְהַדְלִיק לָנוּ נוּרָה אֲדֻמָּה, אִם בִּכְלָלִיּוּת יָכוֹל לִהְיוֹת דָּבָר כָּזֶה, אֲזַי גַּם בִּפְרָטִיּוּת עָלוּל לִהְיוֹת כָּזֹאת. וּכְבָר שָׁמַעְנוּ דִּבּוּרִים נוֹרָאִיִּים, שֶׁאֶחָד אוֹמֵר לְזוּלָתוֹ: אִם תִּכָּנֵס לְבֵית־הַסֹּהַר — אֶרְקֹד וְאֶשְׂמַח. אֵילּוּ דִּבּוּרִים אֵלּוּ?! אֲשֶׁר מוֹרִים וּמְגַלִּים מַהוּת הָאָדָם — אִישׁ גַּס וּבְלִיַּעַל. עָלֵינוּ לַעֲקֹר מֵאִתָּנוּ אֶת הַשֹּׂרֶשׁ פּוֹרֶה רֹאשׁ וְלַעֲנָה, כִּי אִם לֹא נְשָׁרֵשׁ אֶת הַשִּׂנְאָה מִלִּבֵּנוּ, תִּרְאֶה לְמַה זֶּה יָבִיא, וְאַחַר־כָּךְ יֵשׁ טַעֲנָה, עַל שֶׁיְּלָדֵינוּ יוֹצְאִים לְתַרְבּוּת רָעָה, רַחֲמָנָא לִצְלָן, אוֹ מִתְמָרְדִים נֶגְדֵּנוּ?! הֲלֹא אִם אָנוּ הוֹלְכִים עִם רִשְׁעוּת זֶה עִם זֶה, מָה אָנוּ רוֹצִים אַחַר־כָּךְ מִילָדֵינוּ?! הַבֵּן וְהַבַּת מְחַקִּים אֶת הוֹרֵיהֶם. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל: רָצִיתִי לַעֲשׂוֹת מִכֶּם צַדִּיקִים כְּאֵלּוּ, שֶׁלֹּא הָיוּ צַדִּיקִים כְּאֵלּוּ, אֲבָל שָׁבְרוּ אֶתְכֶם כְּחֶרֶס הַנִּשְׁבָּר, כִּי הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם לָקַח עַצְמוֹ עָלַי. וּבְפֵרוּשׁ אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל: אֶת הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם מֻתָּר לָכֶם לִשְׁנֹא. כִּי בֶּאֱמֶת אָסוּר לִשְׂנֹא שׁוּם בַּר יִשְׂרָאֵל, וְעוֹבְרִים בָּזֶה עַל לָאו: ״לֹא תִשְׂנָא אֶת אָחִיךָ בִּלְבָבֶךָ״, אֲבָל אֶת הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם שֶׁשָּׁבַר אֶתְכֶם — מֻתָּר לִשְׂנֹא.

וְהִנֵּה מַה קּוֹרֶה לְפֶתַע? דָּבָר חָדָשׁ, מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֶשְׁבּוֹן פְּרָטִי עִם הַזּוּלַת, קוֹרֵא אוֹתוֹ: ס״מ. אוֹי לְעֵינַיִם שֶׁרוֹאוֹת דְּבָרִים כָּאֵלּוּ, וְאוֹי לְאָזְנַיִם שֶׁשּׁוֹמְעוֹת כָּךְ! אֵיךְ יִתָּכֵן שֶׁיְּהוּדִי יִקְרָא לִיהוּדִי שֶׁנִּי ס״מ?! מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ בֵּינוֹ לְבֵין זוּלָתוֹ אִי הֲבָנָה, צָרִיךְ לְכַנּוֹתוֹ כָּךְ?! עַל רַבֵּנוּ זַ״ל עָמַד סָמֶ״ךְ־מֵ״ם, וְכָל מַה שֶּׁרִבֵּנוּ זַ״ל רָצָה לַעֲשׂוֹת — הוּא עָמַד עַל הַדֶּרֶךְ וְלֹא נְתָנוֹ. וּמָה רָצָה רַבֵּנוּ זַ״ל? לְהַחֲזִיר אֶת כָּל עַם יִשְׂרָאֵל בִּתְשׁוּבָה, לְהַכְנִיס טָהֳרָה בְּעַם יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא יִהְיֶה פִּגַּם הַבְּרִית, לְהַחֲזִיר הַתְּמָדָה בַּתּוֹרָה, וּמִי שֶׁעוֹמֵד נֶגֶד זֶה — הוּא ס״מ, אֲבָל סְתָם לִקְרֹא לִיהוּדִי ס״מ?! וְאִם תִּשְׁאַל לָמָּה אָנוּ קוֹרְאִים בְּיִבְנְאֵל ס״מ? כִּי הוּא סָגַר אֶת הַמִּקְוֶה, וְגָרַם שֶׁלֹּא תִּהְיֶה טָהֳרַת הַמִּשְׁפָּחָה, מִי שֶׁעוֹשֶׂה כַּדָּבָר הַזֶּה — הוּא ס״מ! וְכֵן כְּשֶׁרָצִינוּ לִפְתֹּחַ גַּן, לֹא נָתַן בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, וְאָמַר: אַל תִּתְקוֹמְמוּ נֶגֶד הַחִילוֹנִים,

תִּשְׁלְחוּ יַלְדֵיכֶם לִלְמֹד בְּגַן מְעֹרָב, וְרָצָה לְהַכְרִיחֵנוּ לְהַכְנִיס יְלָדֵינוּ לְגַן מְעֹרָב בָּנִים וּבָנוֹת, שֹׁמוּ שָׁמַיִם! וְאָז הַחִילונוּ לְהִתְעוֹרֵר וְלַחֲשֹׁב: רֶגַע, מִי אַתָּה לְגַמְרֵי? זֶבֶל וְטִנּוּף! סוֹגֵר לָנוּ אֶת הַמִּקְוֶה וְכוּ׳, בְּכָל מִינֵי טְעָנוֹת וּדְחִיּוֹת קָשׁ: אֲנִי עוֹשֶׂה שִׁפּוּצִים וְכוּ׳, וּכְשֶׁהִלְחַצְתִּי אוֹתוֹ כְּבָר לְהַפְעִיל אֶת הַמִּקְוֶה, אֲזַי עָשָׂה גְּזֵרַת פַּרְעֹה — שֶׁצְּרִיכִים לִרְשֹׁם אֶת הַשֵּׁם בַּמִּקְוֶה; נוֹכֵל! אַתָּה צָרִיךְ לָדַעַת מִי הָלְכָה הַלַּיְלָה וְכוּ׳?! וְזֶה קָרָה — לֹא יֵאָמֵן! וּבִשְׁבִיל זֶה הוּא הוּא הַסָּמ״ךְ־מ״ם!!! הֵיכָן יֵשׁ עוֹד בָּעוֹלָם דָּבָר כָּזֶה, שֶׁאִשָּׁה צְרִיכָה לִרְשֹׁם אֶת שְׁמָהּ כְּשֶׁהוֹלֶכֶת לְטְבִילָה וְכוּ׳, הֵיכָן הַצְּנִיעוּת?! וְאֵינֶנִּי מְדַבֵּר, שֶׁאַחַר־כָּךְ נִתְגַּלָּה שֶׁבָּאוֹצָר לֹא הָיוּ מַיִם, אֲשֶׁר בִּכְלָל הָיָה זֶה טָמֵא מְטֻמָּא, שֶׁהִכְשִׁיל אֶת כֻּלָּם בְּאִסּוּר כְּרִיתוּת הֶחָמוּר... וְעָמַד בְּדַרְכֵּנוּ, שֶׁלֹּא יִהְיֶה לָנוּ חִנּוּךְ, וְהָיֵינוּ זְרוּקִים שָׁנִים עַל גַּבֵּי שָׁנִים, וְשָׂכָרְנוּ מִבְנִים רְעוּעִים וְלֹא רְאוּיִים, בְּלֹא עֶזְרַת אַף אֶחָד שֶׁרָצָה לִתְמֹךְ בָּנוּ. זֶה נִקְרָא ס״מ!!! וְכַמָּה מְסִירוּת מָסַר אוֹתָנוּ עַל הַתָּכְנִיּוֹת שֶׁל בֵּית־הַכְּנֶסֶת, יוֹתֵר מֵחֲמִשִּׁים אֶלֶף דּוֹלָר יָרְדוּ לְטִמְיוֹן בְּעֶטְיוֹ, עֵקֶב רִשְׁעוּת מְסִירוּתָיו, אֲשֶׁר אֵינָהּ יוֹדַעַת גְּבוּל! הַמְּהַנְדֵּס קִבֵּל הַתְקָפַת לֵב וְנִפְטַר מִכָּל הַצַּעַר וְהָעָגְמַת נֶפֶשׁ הַזּוֹ, כִּי לֹא רָצָה לְהַאֲמִין, שֶׁאָדָם שֶׁנִּקְרָא ׳רַב׳, יָכוֹל וּמְסֻגָּל לַעֲשׂוֹת דְּבָרִים כָּאֵלּוּ, וּמַמָּשׁ נִתְפּוֹצֵץ לִבּוֹ פְּשׁוּטוֹ כְּמַשְׁמָעוֹ! לָזֶה קוֹרְאִים ס״מ! אֲבָל סְתָם שֶׁאֶחָד יִקְרָא אֶת זוּלָתוֹ ס״מ, מַה זֶּה צָרִיךְ לִהְיוֹת?! הֵיכָן אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל שֶׁלָּנוּ?! הֵיכָן הָאַחְדוּת?! תִּרְאוּ לְאֵיזֶה פִּי שַׁחַת, פִּי תְּהוֹם, יְכוֹלִים לְהִתְגַּלְגֵּל עַל־יְדֵי שִׂנְאַת חִנָּם.

וְלָכֵן זֹאת אֹמַר לְךָ, לְאַחַר מַה שֶּׁקָּרָה הַשָּׁבוּעַ, נִדְלְקָה אֶצְלִי נוּרָה אֲדֻמָּה, וַאֲנִי רוֹאֶה אֶל מַה שִׂנְאָה וְקִנְאָה יְכוֹלוֹת לְהָבִיא. אָנוּ יוֹשְׁבִים פֹּה בַּחוּץ, בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת מְמֻזָּג, בְּחֶדֶר מְמֻזָּג, וְהִנֵּה מִסְכֵּן אָב לְתִשְׁעָה יְלָדִים, צָרִיךְ לִהְיוֹת תַּחַת סוֹרְגִים, וְעַל מָה וְלָמָּה?! וְלָקְחוּ מִמֶּנּוּ גַּם אֶת הַפְּרָטִיּוּת הַמִּינִימָלִית שֶׁמַּגִּיעָה לוֹ, וְהִכְנִיסוּהוּ בְּחֶדֶר אֶחָד עִם פּוֹשֵׁעַ, רוֹצֵחַ. וְהַיּוֹם שָׁמַעְתִּי שֶׁאִשְׁתּוֹ בָּאָה לְבַקְּרוֹ, וְלֹא הִכְנִיסוּהָ בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, תִּרְאוּ לָמָּה רִשְׁעוּת יְכוֹלָה לְהָבִיא! זֶה צָרִיךְ לְזַעְזֵעַ אוֹתָנוּ! תִּרְאוּ לְמַה בְּנֵי־אָדָם מְסֻגָּלִים! וְאֵינֶנּוּ נְקִיִּים מִזֶּה, וְאָנוּ

עֲלוּלִים לַעֲשׂוֹת כָּזֹאת לַזּוּלַת, אִם לֹא נִתְפֹּס עַצְמֵנוּ בַּיָּדַיִם תֵּכֶף־וּמִיָּד. תִּרְאוּ אֶל מַה שִּׁנְאָה עִוֶּרֶת יְכוֹלָה לְהָבִיא! לְמַה גִּזְעָנוּת יְכוֹלָה לְהָבִיא!

אֲבָל אֲנִי מַתְחִיל לִרְאוֹת, שֶׁחֲבָל לִי עַל כָּל הַדִּבּוּרִים, כִּי הִנֵּה אֲנִי מְדַבֵּר, וְאֵין מְצִיתִים. אֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן, וּמָה אֲנִי רוֹצֶה? שֶׁיְּפַרְנְסוּ אוֹתִי?! שֶׁיְּעַזְרוּ לִי?! מְאוּמָה! אֲנִי רוֹצֶה לַעֲזֹר לְכֻלָּם. בִּקַּשְׁתִּי סַךְ הַכֹּל אֶלֶף שְׁקָלִים בְּעֶשְׂרִים תַּשְׁלוּמִים — לְשַׁפֵּץ אֶת הָאוּלָם, שֶׁיִּהְיֶה הָאוּלָם הֲכִי יָפֶה. וּלְמִי אָנוּ צְרִיכִים אֶת הָאוּלָם, אִם לֹא לִילָדֵינוּ. יֵשׁ בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁהֻכְרְחוּ מֵאֵילּוּ טְעָמִים שֶׁהֵם לַעֲשׂוֹת חֲתֻנָּה בְּמֶרְכַּז הָאָרֶץ, וַעֲדַיִן הֵם בַּעֲלֵי חוֹבוֹת שֶׁל עֶשְׂרִים שְׁלֹשִׁים אֶלֶף שַׁ״ח, כְּשֶׁאֶצְלֵנוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת חֲתֻנָּה בִּפְרוּטוֹת מַמָּשׁ. אֲנִי רוֹאֶה שֶׁעֲדַיִן יִקַּח זְמַן, עַד שֶׁנִּבְנֶה אֶת הַבַּיִת־הַכְּנֶסֶת, כִּי הַס״מ אוֹרֵב עַל זֶה מְאֹד. בְּוַדַּאי אֲנִי רוֹאֶה אֶת מַפַּלְתּוֹ, וַאֲנִי רוֹאֶה בְּמוֹ עֵינַי אֵיךְ הַבִּנְיָן יַעֲמֹד עַל אַפָּם וַחֲמָתָם שֶׁל כָּל שׂוֹנְאֵינוּ, אֲבָל לְעֵת עַתָּה הַס״מ עוֹמֵד עַל זֶה. וְהִנֵּה נִכְנָס הַחֹרֶף, יוֹרֵד גֶּשֶׁם בְּתוֹךְ הָאוּלָם, וּצְרִיכִים לַעֲשׂוֹת שִׁכְבַת זֶפֶת, וְזֶה עוֹלֶה הוֹן רַב, וְהַהֶכְרֵחַ לַעֲשׂוֹת אֶת זֶה עַתָּה — לִפְנֵי הַחֹרֶף. וְכֵן אֲנִי רוֹצֶה לְהַתְקִין מַזְגָּנִים, אֲנִי רוֹצֶה לְסַיֵּם אֶת הַתְּפָאוֹרָה בַּקִּירוֹת, שֶׁיִּהְיֶה אוּלָם שְׁמָחוֹת מַרְהִיב, וְסַךְ הַכֹּל מַה מְּבַקְּשִׁים? אֶלֶף שְׁקָלִים לְעֶשְׂרִים תַּשְׁלוּמִים, שֶׁזֶּה מְגֻחָךְ מַמָּשׁ — חֲמִשִּׁים שְׁקָלִים לְחֹדֶשׁ, וְגַם אֶת זֹאת אֵינֶנִּי יָכוֹל לְפָעֳלָ?! אֲזַי אֲנִי רוֹאֶה, שֶׁאֵין לִי יִרְאַת שָׁמַיִם. כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים: כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ יִרְאַת שָׁמַיִם — דְּבָרָיו נִשְׁמָעִים (בְּרָכוֹת ו:), וְאִם דְּבָרַי אֵינָם נִשְׁמָעִים, לָמָּה לִי לְגַמְרֵי כָּל הַכְּאֵב־רֹאשׁ הַזֶּה?! כָּל־כָּךְ כּוֹאֵב הַסִּפּוּר הַזֶּה מֵהַשְׁבוּעַ, וְאֵינֶנִּי יָכוֹל לְהַסְבִּירְךָ, כִּי לְדַאֲבוֹנֵנוּ, זֶה נִמְצָא גַּם בָּנוּ וּבַאֲחֵרִים, וְתִרְאֶה אֶל מַה יְכוֹלִים לְהִתְדַּרְדֵּר!

אֲנִי מְנַסֶּה מְאֹד מְאֹד לַעֲצֹר בְּמִלִּים, כִּי אֲנִי חוֹשֵׁשׁ לְדַבֵּר פָּתוּחַ מַה שֶּׁיֵּשׁ לִי לְדַבֵּר. אַתֶּם יוֹדְעִים שֶׁאָנוּ נִמְצָאִים עַתָּה בְּמָקוֹם שֶׁמַּשְׁתִּיקִים וְכוּ׳, וְאִם לֹא בְּרָצוֹן, יִהְיֶה זֶה בְּכֹחַ, לְצַעֲרֵנוּ הָרַב, וְלָכֵן אֵינֶנִּי יָכוֹל לְדַבֵּר וְלָשִׂיחַ אֶת כְּאֵבִי. אֲבָל הַאִם בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֲנַחְנוּ כְּבָר בְּיַחַד?! לָמָּה לֹא יְכוֹלִים לָגוּר בְּאַהֲבָה וּבְאַחְדוּת?! מִי

שֶׁרַק רוֹצֶה לַעֲזֹר, מִי שֶׁרַק רוֹצֶה לְהַכְנִס בִּפְעִילוּת, לִבְנוֹת אֶת קְהִלָּתֵנוּ, לִבְנוֹת אֶת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, בּוֹ צְרִיכִים לְהַכְנִיס חִצִּים?! אוֹתוֹ צָרִיךְ לִדְקֹר וּלְהַשְׁפִּיל?! לָמָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת כָּךְ?! אֵיֶנֶּנִּי מֵבִין, וְאֵיֶנֶּנִּי מְסֻגָּל לְהָבִין! הָעִקָּר לְהַרְבּוֹת בְּאַחְדּוּת אַחַת גְּדוֹלָה, וְאִם לֹא נַעֲשֶׂה אֶת זֹאת, סִימָן שֶׁאָנוּ חוֹטְאִים וּפוֹשְׁעִים, וְלֹא בַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה, וְלֹא נִתְקַבְּלָה תְּשׁוּבָתֵנוּ בַּשָּׁמַיִם, וּבַל נַשְׁלֶה אֶת עַצְמֵנוּ. בָּזֶה שֶׁמִּתְלַבְּשִׁים עִם שְׁטְרַיימְל וְגַרְבִּים לְבָנוֹת וְעִם זָקָן וּפֵאוֹת וְכִפָּה לְבָנָה, זֶה עֲדַיִן לֹא עָשָׂה אוֹתָנוּ לְבַעֲלֵי תְּשׁוּבָה. אִם לֹא נְתַקֵּן אֶת מַעֲשֵׂינוּ — אָנוּ רְחוֹקִים מֵהַתְּשׁוּבָה.

וְלָכֵן אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ וְאֶת כָּל חֲבֵרֶיךָ, רְאוּ לְרַחֵם זֶה עַל זֶה, רְאוּ לַעֲזֹר זֶה לָזֶה, הָבָה נִבְנֶה קְהִלָּה שֶׁנּוּכַל לְהִתְפָּאֵר לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁבִּקְהִלָּה שֶׁלָּנוּ יֵשׁ אַהֲבָה וְאַחְדּוּת וְשָׁלוֹם, וְאֶחָד אֵינוֹ דּוֹקֵר אֶת זוּלָתוֹ. כִּי אִם נַתִּיר, חָלִילָה, אֶת דַּם הַזּוֹלַת, וְנִשְׁפֹּךְ דַּם רֵעֵינוּ, תִּרְאוּ עַד הֵיכָן יְכוֹלִים לְהִדָּרְדֵּר! יֵשׁ הַרְבֵּה דְּבָרִים שֶׁקָּשֶׁה לְדַבֵּר, אֲבָל זֶה צָרִיךְ לְהַוּוֹת בַּעֲבוּרֵנוּ סֵפֶר מוּסָר. הַכֹּל הִתְחִיל עִם קִנְאָה עַל אֵשׁ נְמוֹכָה, אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, הַאִי תִּגְרָא דְּמָיָא לְבִדְקָא דְּמַיָּא, נִדְמוֹת כְּנָהָר קָטָן, וּבְקִשֵּׁי זוֹרְמִים בּוֹ מַיִם, וְכֵיוָן דְּרָוַח — רָוַח, כֵּיוָן שֶׁהֵחֵל לְהִתְרַחֵב — נַעֲשֶׂה כְּבָר גָּדוֹל מְאֹד. הַשִּׂנְאָה נוֹבַעַת מֵאִינְטֶרֶסִים אִישִׁיִּים, ״לָמָּה לֹא הִכְנִיסוּ אוֹתוֹ לַמִּשְׁרָד וְכוּ׳, לָמָּה הִכְנִיסוּ אַחֵר״ וְכוּ׳, וְתִרְאוּ אֶת הַתּוֹצָאוֹת. וְדָבָר זֶה נַעֲשֶׂה בְּכָל מָקוֹם. אֲבָל לָנוּ לְכָל הַפָּחוֹת יֵשׁ רַבִּי כָּזֶה, שֶׁאֵין לָנוּ שׁוּם תַּכְלִית בְּזֶה הָעוֹלָם, רַק לְדַבֵּק עַצְמֵנוּ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, רַק לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, לִלְמֹד תּוֹרָה, לִגְמֹר בְּכָל שָׁבוּעַ שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם עִם פֵּרוּשׁ רַשִׁ״י, לִלְמֹד בְּכָל יוֹם פֶּרֶק אוֹ שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה וְכוּ׳ מִשְׁנָיוֹת, לִלְמֹד כַּמָּה דַּפִּים גְּמָרָא, כַּמָּה סִימָנִים שֻׁלְחָן עָרוּךְ, כַּמָּה דַּפֵּי זֹהַר וְתִקּוּנִים. זֶה הָרַבִּי שֶׁלָּנוּ! רַבִּי מֵהָעוֹלָם הַבָּא! מְזַכֶּה אוֹתָנוּ לִדְבָרִים טוֹבִים, שֶׁנַּרְבֶּה בִּצְדָקָה וָחֶסֶד, אָז אָנוּ צְרִיכִים לִהְיוֹת כַּאֲחֵרִים?! וְכִי זֶה בִּיזְנֶעס אֶצְלֵנוּ, שׁוּק, פּוֹלִיטִיקָה?! אָנוּ צְרִיכִים לִהְיוֹת הַרְבֵּה יוֹתֵר מִזֶּה, בְּוַדַּאי נֹאמַר, שֶׁזֶּה קָשֶׁה לָנוּ, אֲבָל אִם לֹא אֲנַחְנוּ, אָז מִי יַעֲזֹר לָנוּ?!

וְלָכֵן אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, וְתִרְאֶה לִמְסֹר לְכָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּכָל הָאָרֶץ — בְּאַשְׁדּוֹד, בִּבְנֵי־בְּרַק, בִּירוּשָׁלַיִם, בְּאַשְׁקְלוֹן, בִּבְאֵר שֶׁבַע, בִּצְפַת, רָצִיתִי שֶׁיִּהְיֶה לְכֻלָּם חֵלֶק בְּאוּלַם הַשִּׂמָחוֹת: זֶה כְּלִילַת הַיֹּפִי שֶׁלִּי, זוֹ פְּנִינַת הַיְקָרֶת שֶׁלִּי! אֲנִי רוֹצֶה לְחַתֵּן פֹּה אֶת הַנַּעַר שֶׁלָּנוּ. אֲנִי רוֹצֶה לְהַרְבּוֹת קְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה, וְלָמָּה לֹא יִהְיֶה לָנוּ אוּלָם מְפֹאָר וּמְכֻבָּד?! וְעַל זֶה, בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם, יְבָנֶה בֵּית־הַכְּנֶסֶת, וְלֹא יוֹעִיל שׁוּם דָּבָר! אֲנִי רוֹצֶה שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכְּלָל יִשְׁתַּתֵּף בָּזֶה! וְכַמִּים הַפָּנִים לַפָּנִים. וְלֹא בָּאתִי לַעֲשׂוֹת מַגְבִּית, אֶלָּא אֲנִי מְנַסֶּה לִבְדֹּק אֶת הַטֶּמְפֶּרָטוּרָה, אֵיךְ הַלֵּב עוֹבֵד, אֵיךְ חוֹשְׁבִים וּמַה חוֹשְׁבִים; כִּי הַיָּד מְגַלָּה אֶת הַלֵּב. וְאַל יֹאמַר אָדָם: אֵין לִי, כִּי לְכָל מִינֵי שְׁטֻיּוֹת יֵשׁ לוֹ. וְלָבוֹא אַחַר־כָּךְ בִּטְעָנוֹת — בָּזֶה אֵין לוֹ בְּעָיָה: "לָמָּה אֵיגְנוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת שִׂמְחָה בָּאוּלָם?! לָמָּה אֵין לָנוּ הַזְכוּת לַעֲשׂוֹת כָּאן שִׂמְחָה?!" כְּשֶׁבָּאתִי וְהִתְחַנַּנְתִּי שֶׁצְּרִיכִים לְשַׁלֵּם חוֹבוֹת, אָז הִתְעַלַּמְתֶּם, וּמָה אַתֶּם רוֹצִים עַתָּה?! בְּמִצְוַת צְדָקָה כָּתוּב (דְּבָרִים טו, י): "נָתוֹן תִּתֵּן לוֹ, וְלֹא יֵרַע לְבָבְךָ בְּתִתְּךָ לוֹ" וְגוֹ', מַה הַקֶּשֶׁר? אֶלָּא אָנוּ רוֹאִים כְּשֶׁחוֹלֶה בָּא אֶל הָרוֹפֵא, הָרוֹפֵא בּוֹדֵק אֶת הַדֹּפֶק בְּיָדוֹ, וְכָךְ יוֹדֵעַ כֵּיצַד הַלֵּב פּוֹעֵל וּמַצָּבוֹ, וּמַה הַקֶּשֶׁר בֵּין הַיָּד לַלֵּב? אֶלָּא רוֹפֵא מֻמְחֶה תּוֹפֵס אֶת הַיָּד, מְמַשֵּׁשׁ אֶת הַדֹּפֶק, וּבָזֶה יָכוֹל לְהָבִין אֶת הַלֵּב, כְּמוֹ־כֵן בָּזֶה שֶׁאָדָם עוֹזֵר בַּמֶּה שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ, הוּא מַרְאֶה מַה יֵּשׁ לוֹ בַּלֵּב, אֲבָל אִם מִתְעַלֵּם מִזֶּה, מוֹכִיחַ שֶׁיֵּשׁ לוֹ בַּלֵּב טִינָה וְשִׂנְאָה עָלַי.

אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁצָּרִיךְ לְהַדְלִיק לְכֻלָּם אוֹר אָדֹם, בְּעִנְיַן מַה שֶּׁקָּרָה לָאַחֲרוֹנָה עִם אֵלּוּ שֶׁבָּרְחוּ וְכוּ', עָלֶיךָ לָדַעַת, שֶׁאֵינֶנִּי מַחֲזִיק פֹּה בְּיַבְנְאֵל אֶת אַף אֶחָד בְּכֹחַ, מִי שֶׁרוֹצֶה לְרַחֵם עַל יְלָדָיו שֶׁלֹּא יְדַרְדְּרוּ, שֶׁיִּזְכּוּ לְהִתְחַתֵּן בְּגִיל צָעִיר — אַשְׁרֵי לוֹ וְאַשְׁרֵי חֶלְקוֹ! אֲבָל תִּרְאֶה מַה שֶּׁקָּרָה מִבַּחוּץ, אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁזֶּה צָרִיךְ לְהַדְלִיק אוֹר אָדֹם. אִם בּוֹרְחִים — תִּרְאוּ מַה יִּקְרֶה עִמָּכֶם. וּלְגַבֵּי מָה אֲנִי אוֹמֵר כָּזֹאת? אֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן: עִזְרוּ בְּעֶשְׂרִים תַּשְׁלוּמִים לְעֶשְׂרִים חֲדָשִׁים, חֲמִשִּׁים שְׁקָלִים לְחֹדֶשׁ אִי אֶפְשָׁר לָתֵת?! הֲלֹא זֶה בִּשְׁבִיל הַנְּשָׁמָה שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד! וְאִם אֵינֶנִּי פּוֹעֵל אֶת זֹאת, בְּוַדַּאי לֹא אֶפְעַל עוֹד דְּבָרִים.

וְאוּדוֹת מַה שֶּׁשָּׁאַלְתָּ, זֹאת תֵּדַע, אֲשֶׁר מִי שֶׁרַק עוֹסֵק בְּצָרְכֵי צִבּוּר, תִּהְיֶה עָלָיו בִּקֹּרֶת, וּבִקֹּרֶת לֹא מֻצְדֶּקֶת. וְלָכֵן אֲנִי מְבַקֵּשׁ תָּמִיד אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, לְפַשְׁפֵּשׁ בְּמַעֲשֵׂיהֶם, וְהָעִקָּר — בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, אֵיךְ מִתְנַהֲגִים עִם הַזּוּלַת, לֹא לְקַנֵּא בַּשֵּׁנִי וְכוּ', וְלֹא לַחֲשֹׁב כָּל הַזְּמַן מִכֶּסֶף וְכֶסֶף, הַאִם אֵינְךָ שָׂם עַל לֵב, שֶׁיָּבוֹא הַיּוֹם, וְתַעֲזֹב אֶת אִשְׁתְּךָ וִילָדֶיךָ, וְשָׂם לֹא יִהְיֶה לְךָ כְּלוּם! וְאֵיךְ כָּל הָרֹאשׁ שֶׁלְּךָ מֻנָּח בְּלִקַּנֵּא בַּשֵּׁנִי? אָנוּ מֵאַנְשֵׁי הַבַּעַל תְּפִלָּה, שֶׁכָּל עִנְיָנוֹ הָיָה תְּפִלָּה וְלֹא כֶּסֶף. וְאִם תִּשְׁאַל לָמָּה אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶת הָאֶלֶף שְׁקָלִים? אַךְ אֵינִי מְבַקֵּשׁ בִּשְׁבִילִי, אֶלָּא לְחַתֵּן אֶת יַלְדֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הָיוּ לָנוּ שָׁלֹשׁ חֲתֻנּוֹת בְּשָׁבוּעַ אֶחָד, וּשְׁנֵי זוּגוֹת הִתְחַתְּנוּ אֵלַי וּבִקְּשׁוּ מִמֶּנִּי וּבָכוּ שֶׁרוֹצִים לַעֲשׂוֹת אֶת הַשִּׂמְחָה בְּאוּלָם, וְהִנֵּה בָּאִים קְרוֹבִים מִבַּחוּץ, רוֹאִים אוּלָם שֶׁל אַרְבָּעָה קִירוֹת כְּמַחְסָן, הָיָה מַחֲנִיק שֶׁכְּמַעַט נֶחְנְקוּ, הֶחְלַטְתִּי אַחַת וּלְתָמִיד לָקַחַת אֶת הָעִנְיָנִים בַּיָּדַיִם, שֶׁיִּהְיֶה לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, לְיַלְדֵיכֶם, אוּלָם כְּכָל הָאוּלָמוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּבְכָל הָעוֹלָם, וְאֵין זֶה בִּשְׁבִילִי, אֵינִי צָרִיךְ כְּלוּם! תַּאֲמִין לִי, שֶׁאֲנִי יוֹתֵר לְמַעְלָה מֵאֲשֶׁר לְמַטָּה. אֲנִי טָעַמְתִּי עַל בְּשָׂרִי אֲשֶׁר אֵינְךָ יָכוֹל לְתָאֵר, וּבָרוּךְ הַשֵּׁם, שֶׁלְּבֵית־סַהַר לֹא הִגַּעְתִּי, אֲבָל אִם הָיוּ יְכוֹלִים — הָיוּ עוֹשִׂים אֶת זֹאת. אֵינְךָ יוֹדֵעַ מַהִי רִשְׁעוּת שֶׁל בְּנֵי־אָדָם, חוֹשְׁבִים שֶׁאֵין לִי דְּאָגוֹת אֲחֵרוֹת, רַק לַעֲשׂוֹת מִנְיָן נִפְרָד בְּאוּמַן, כִּי אֲנִי צָרִיךְ אֶת הַכָּבוֹד, אוֹי לַכָּבוֹד שֶׁלִּי, אִם זֶה נִקְרָא כָּבוֹד. אֲבָל אֲנִי רוֹאֶה עִם מִי יֵשׁ לִי עֵסֶק, וְאִם הָיוּ יְכוֹלִים לְהַכְנִיסֵנִי בַּכֶּלֶא, הָיוּ מַכְנִיסִים. אֲבָל בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲנִי יוֹתֵר חָכָם וּפִקֵּחַ מֵהֶם. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל: הַבּוֹרֵחַ מִן הַצָּרָה פִּקֵּחַ.

בָּרוּךְ הַשֵּׁם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִשְׁפָּחָה אַחַת, כָּל תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, כְּמוֹ שֶׁהֵם פֹּה לְמַטָּה, כָּךְ נִהְיֶה לְמַעְלָה, וְלָמָּה צָרִיךְ לְדַקְדֵּק זֶה אֶת זֶה?! אֲנִי רוֹצֶה שֶׁאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, יְסַיְּמוּ פַּעַם אַחַת לְכָל הַפָּחוֹת אֶת כָּל הַתַּנַ״ךְ, שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה, כָּל הַשַּׁ״ס, רַמְבַּ״ם, טוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ, זֹהַר וְתִקּוּנִים וְכָל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, זֶה נִקְרָא תַּלְמִיד רַבֵּנוּ זַ״ל, זֶה שֶׁמְּקָרֵב יְהוּדִים לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְגַלֶּה אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, שֶׁאֵינוֹ מִתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּד

שֶׁבָּעוֹלָם, וְאֵינוֹ מִתְבַּלְבֵּל מֵאַף אֶחָד, וּכְמוֹ שֶׁנִּהְיֶה פֹּה כָּךְ נִהְיֶה לְמַעְלָה בַּשָּׁמַיִם. וְעוֹד מְעַט נִהְיֶה שָׁם, וּנְסַפֵּר אֶת זֹאת בְּשִׂמְחָה, אֲבָל לְעֵת עַתָּה אָנוּ פֹּה, וְעָלֵינוּ לְחַנֵּךְ יְלָדֵינוּ וּלְגַדְּלָם כָּרָאוּי, לְהָקִים דּוֹרוֹת קְדוֹשִׁים, לִרְאוֹת נְכָדִים וְנִינִים, אָז הָבָה בְּאַהֲבָה וּבְיַחַד נִבְנֶה בְּצַוָּתָא, נַפְסִיק אֶת הַהֶסָּתוֹת הַפְּרוּעוֹת בֵּינֵינוּ, וְשׁוּב וְשׁוּב וְשׁוּב — תִּרְאוּ לְמָה רִשְׁעוּת יְכוֹלָה לְהָבִיא — לְהַכְנִיס יְהוּדִי בְּבֵית־הַסֹּהַר עַל לֹא עָוֶל בְּכַפּוֹ, זוֹ רִשְׁעוּת, אֲטִימוּת!

לָזֹאת אֲבַקֵּשׁ שׁוּב וְשׁוּב אוֹתְךָ וְאֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ חֲבֵרֶיךָ, חִזְרוּ בִּתְשׁוּבָה! וְ׳נָתַתִּי אֶ׳ת לִ׳בִּי לִ׳דְרֹשׁ, עַתָּה בְּחֹדֶשׁ אֱלוּ״ל. יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנַּחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְהַתְּשׁוּבָה הֲכִי גְּדוֹלָה — שֶׁנַּתְחִיל לֶאֱהֹב זֶה אֶת זֶה, וְנַעֲזֹר זֶה לָזֶה, וְלֹא נַחְתֹּר זֶה תַּחַת זֶה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַצִּילֵנוּ מִכָּל אוֹיְבֵינוּ וְשׂוֹנְאֵינוּ וּמִתְנַגְּדֵינוּ, וְנִזְכֶּה לַעֲלוֹת מַעְלָה מַעְלָה וּנְקַדֵּשׁ שֵׁם שָׁמַיִם בָּרַבִּים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקצ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, י״א אֱלוּל ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזָּרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ שֶׁתַּחֲזִיק מַעֲמָד, וְלֹא לְהִשָּׁבֵר מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אָב הָרַחֲמָן, וּמְצַפֶּה שֶׁנַּחֲזֹר אֵלָיו בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְלָכֵן אַל תֹּאבֶה וְאַל תִּשְׁמַע לְכָל אֵלּוּ הָרוֹצִים לְרַחֵק וּלְיָאֵשׁ אוֹתְךָ, רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן עח): אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל, אֵין דָּבָר כָּזֶה לְהִתְיָאֵשׁ; הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִמְצָא וְאֵין בִּלְעָדָיו נִמְצָא, וְדָוִד הַמֶּלֶךְ אָמַר (תְּהִלִּים קלט): ״אָנָּא אֵלֵךְ מֵרוּחֶךָ אִם אֶסַּק שָׁמַיִם שָׁם

אָתָּה, וְאַצִּיעָה שְׁאוֹל הִנָּךְ" וְגוֹ', וְלָכֵן מַה שַּׁיָּךְ לְהִתְחַבֵּא אוֹ לְהִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

כג תקצא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, י"ב אֱלוּל ה'תשנ"ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזָּרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּעִנְיַן וְכוּ', עַצָתִי אֱמוּנָה, שֶׁלֹּא תִּפְחַד כְּלָל, אַף אֶחָד אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת לְךָ רַע וְכוּ', בְּלִי רְשׁוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלָכֵן הַדְבֵּק עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְצַיֵּר בְּדַעְתְּךָ, אֵיךְ שֶׁכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ הוּא אוֹר הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְאַתָּה נִמְצָא בְּתוֹךְ הָאוֹר, תַּאֲמִין לִי, אִם תַּעֲשֶׂה זֹאת, כָּל הַחַיִּים שֶׁלְּךָ יֵלְכוּ כְּבָר בְּצוּרָה אַחֶרֶת, כִּי אֵינוֹ דּוֹמֶה מִי שֶׁחַי עִם אֱמוּנָה וּדְבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, לְמִי שֶׁתּוֹלֶה הַכֹּל בְּטֶבַע, מִקְרֶה וּמַזָּל וְכוּ', אַשְׁרֵי מִי שֶׁחָזָק בֶּאֱמוּנָה, וְאָז טוֹב לוֹ תָּמִיד, כִּי (מִשְׁלֵי כח, כ): "אִישׁ אֱמוּנוֹת רַב בְּרָכוֹת".

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

כג תקצב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא, ט"ו אֱלוּל ה'תשנ"ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב", תַּלְמִידֵי "הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ" דִּי בְּכָל אֲתַר וַאֲתַר, הַוָיָ"ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וּמִכָּל צוּקָה, מִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁאֲנַחְנוּ נִמְצָאִים כִּשְׁבוּעִים לִפְנֵי הַנְּסִיעָה לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְאָמַר מוֹהַרַנ״תְ זַ״ל פַּעַם: מַה שֶּׁאָנוּ מְדַבְּרִים בְּלֵיל רְבִיעִי אֶחָד, צַדִּיקִים בְּגַן־עֵדֶן לֹא יָבִינוּ וְיַשִּׁיגוּ, כִּי הַדִּבּוּרִים שֶׁמְּדַבְּרִים מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, הֵם דִּבּוּרִים אֲחֵרִים לְגַמְרֵי. וְלָכֵן קֹדֶם כֹּל אָנוּ צְרִיכִים לִשְׁמֹחַ מְאֹד מְאֹד, שֶׁאָנוּ מְקֻרָבִים לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וְאָנוּ יוֹדְעִים מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, וְאָנוּ מַאֲמִינִים בְּגְדֻלָּתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמִשְׁתּוֹקְקִים לִהְיוֹת אֵצֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, וּלְקַבֵּל אֶת הַתִּקּוּנִים שֶׁלּוֹ. וּמִלְּבַד זֹאת, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אָנוּ מֵאֵלּוּ שֶׁזּוֹכִים לְשַׁמֵּשׁ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁזּוֹ הַשִּׂמְחָה הֲכִי גְּדוֹלָה. כִּי סוֹף כָּל סוֹף כְּשֶׁאָדָם חוֹטֵא, בַּר מִינָן, הוּא בּוֹרֵא קְלִפּוֹת וּמַשְׁחִיתִים, וּלְבַל נִחְיֶה בְּאַשְׁלָיוֹת, אָדָם שֶׁחוֹטֵא וּבְפָרְט בְּפֶגַם הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לִצְלָן, הוּא בּוֹרֵא קְלִפּוֹת וְשֵׁדִים, וְהֵם הוֹלְכִים אַחֲרָיו, וּמְקַבֵּל עֶלְבּוֹנוֹת וּבְזָיוֹנוֹת רַק מֵהֶם, וְאֵינֶנּוּ יוֹדֵעַ מַה זֶּה. וְכָךְ אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קמא), שֶׁאִם אָדָם חוֹטֵא בְּפֶגַם הַבְּרִית, בּוֹרֵא קְלִפּוֹת וּמַשְׁחִיתִים, וְאֵלּוּ הַקְּלִפּוֹת מְלַוִּים אוֹתוֹ, וּבְפָרְט אַחַר הַהִסְתַּלְּקוּת שֶׁלּוֹ, שֶׁאָז יֵשׁ לוֹ בְּזָיוֹנוֹת וַחֲרָפוֹת; כִּי הִנֵּה מֻנָּחַת גּוּפָהּ וּמַסְפִּידִים אוֹתָהּ: אֵיזֶה צַדִּיק הָיָה, אֵיזֶה תַּלְמִיד חָכָם, וּפֹה מְסַבְּבִים אוֹתוֹ מִלְיוֹנִים שֵׁדִים וְרוּחִין, שֶׁבָּאוּ מֵעֲוֹנוֹתָיו, וְזֶה הַבְּזָיוֹן הֲכִי גָּדוֹל. וְלָכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁלֹּא מַסְפִּידִים אֶת הָאָדָם, כִּי אוֹמְרִים עָלָיו שְׁבָחִים שֶׁאֵין בּוֹ, וְהוּא מְאֹד מִתְבַּיֵּשׁ. וְזֶה לְאַחַר הַהִסְתַּלְּקוּת, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן בַּחַיִּים חַיּוּתוֹ, אָדָם הוֹלֵךְ וּמִסְתּוֹבֵב בְּזֶה הָעוֹלָם, אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: הַקְּלִפּוֹת כָּל־כָּךְ מְסַבְּבוֹת אֶת הָאָדָם, וְאִלְמָלֵא הָיוּ נוֹתְנִים לָעַיִן רְשׁוּת לִרְאוֹת, הָיָה רוֹאֶה שֶׁמְּסַבְּבִים אוֹתוֹ מִיָּמִין וּמִשְּׂמֹאל לַאֲלָפִים וְלִרְבָבוֹת, וְהֵם הַרְבֵּה יוֹתֵר מִמֶּנּוּ, וְעוֹמְדִים כְּמוֹ בַּשָּׂדֶה שׁוּרוֹת שׁוּרוֹת, אֲבָל הָעַיִן אֵינָהּ קוֹלֶטֶת אֶת זֹאת. לָכֵן מְגֻחָךְ לִשְׁמֹעַ שֶׁאֶחָד מִתְרַבְרֵב שֶׁהוּא כְּבָר בַּעַל מַדְרֵגָה וְהַשָּׂגָה, בְּשָׁעָה שֶׁהַקְּלִפּוֹת וְהַמַּשְׁחִיתִים עֲדַיִן רָצִים אַחֲרָיו. וְאֵיזֶה בְּזָיוֹן, אֵיזֶה עֶלְבּוֹן וּבוּשָׁה זוֹ!

וְלָכֵן אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! הֲלֹא אָנוּ מְקֻרָבִים לְרַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁאָמַר (שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן נא): אֶת זֶה תְּקַבְּלוּ מִמֶּנִּי, שֶׁלֹּא יַטְעֶה אֶתְכֶם הָעוֹלָם, כִּי הָעוֹלָם מַטְעֶה מְאֹד. יְכוֹלִים לִהְיוֹת בְּטָעוּת גְּדוֹלָה מְאֹד,

יְכוֹלִים לַחֲשֹׁב כְּאִלּוּ תִּקְּנוּ מַעֲשֵׂינוּ, וּכְאִלּוּ אָנוּ צַדִּיקִים, וּבֶאֱמֶת, רַחֲמָנָא לִצְלָן, יֵשׁ לָנוּ הַרְבֵּה הַרְבֵּה מַה לְתַקֵּן. וְלָכֵן אָנוּ נוֹסְעִים מִדֵּי פַּעַם בְּפַעַם לְצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבְפָרָט בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁמְּקַבְּלִים אָז תִּקּוּן מֵרַבֵּנוּ זַ״ל. וְלָכֵן אֲנִי מְעוֹרֵר שׁוּב אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ. יֵשׁ עוֹד הִזְדַּמְּנוּת אַחֲרוֹנָה, שֶׁבּוֹעֵ שָׁלֵם מִיּוֹם רְבִיעִי זֶה עַד יוֹם רְבִיעִי הַבָּא, לְהֵרָשֵׁם לִנְסֹעַ לְרַבֵּנוּ זַ״ל לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, מִי שֶׁיִּהְיֶה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַזֶּה — לֹא יִתְחָרֵט, וּמִי שֶׁלֹּא יִהְיֶה — יִתְחָרֵט. וְזֹאת צְרִיכִים לִזְכֹּר הֵיטֵב.

הַהֶכְרֵחַ לוֹמַר לָכֶם, הַרְבֵּה נָשִׁים שָׁאֲלוּ אוֹתִי, הֲיוֹת שֶׁהֵן גַּם־כֵּן רוֹצוֹת לִנְסֹעַ, אִם אֶפְשָׁרִי הַדָּבָר, אֲבָל הַמְּציאוּת מוֹכִיחָה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְאִשָּׁה לִהְיוֹת שָׁם לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי יֵשׁ יוֹתֵר מֵעֶשֶׂר אֲלָפִים אֲנָשִׁים, וְהַשָּׁנָה מִי יוֹדֵעַ אִם לֹא יִהְיֶה כָּפוּל. אָז לֹא שַׁיָּךְ לְגַמְרֵי שֶׁאִשָּׁה תִּהְיֶה סְמוּכָה אֲפִלּוּ רְחוֹב אוֹ שְׁנֵי רְחוֹבוֹת לַצִּיּוּן, וַחֲבָל שֶׁתִּסַּע לַשָּׁוְא. אֶלָּא כָּל בַּעַל יַבְטִיחַ לְאִשְׁתּוֹ, שֶׁיִּתְפַּלֵּל עָלֶיהָ, וְהוּא רֹאשׁ הַבַּיִת, וּבְוַדַּאי יִתְפַּלֵּל בַּעֲבוּרָהּ וּבַעֲבוּר הַיְלָדִים. רַבֵּנוּ זַ״ל הִבְטִיחַ שֶׁיֵּלֵד לִפְנֵי גִּיל שֶׁבַע, אִם יִהְיֶה אֵצֶל צִיּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ, יִכָּנֵס עִם כְּתֹנֶת נְקִיָּה לַחֲתֻנָּה, הַיְנוּ שֶׁלֹּא יִהְיֶה פָּגוּם. וְלָכֵן אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מְשְׁתַּדְּלִים לְהָבִיא אֶת הַבָּנִים קֹדֶם גִּיל שֶׁבַע. וְאַחַר־כָּךְ אֵין חוֹבָה לָקַחַת שׁוּב וְשׁוּב אֶת הַבָּנִים, כִּי זֶה עוֹלֶה הוֹן תּוֹעֲפוֹת, אֲבָל כְּשֶׁיֵּלֵד נַעֲשָׂה בַּר מִצְוָה, שֶׁאָז הוּא מְחֻיָּב בְּמִצְוֹת, וְהַזְּכֻיּוֹת וְהַחוֹבוֹת נִזְדַּקְּפוֹת לוֹ, אֲזַי אַחַר בַּר מִצְוָה, כָּל בָּחוּר גַּם־כֵּן מְחֻיָּב לִהְיוֹת אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְאִם הָאַבָּא רוֹצֶה לְעָזְרוֹ בְּתַשְׁלוּם הַכַּרְטִיס — שֶׁיַּעַזְרוֹ, וְאִם לָאו, זוֹ צְרִיכָה לִהְיוֹת דְּאָגַת הַבָּחוּר, שֶׁיִּדְאַג לְעַצְמוֹ לִהְיוֹת עַל הַצִּיּוּן הַקָּדוֹשׁ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה.

יַעַן שֶׁזָּכִינוּ מַמָּשׁ בִּזְכֻיּוֹת חִנָּם לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלֹא רַק שֶׁזָּכִינוּ לִהְיוֹת מְקֹרָבִים לְרַבֵּנוּ זַ״ל, אֶלָּא זָכִינוּ לִהְיוֹת שַׁמָּשִׁים לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וְאָנוּ זוֹכִים לְהָפִיץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל לַאֲחֵרִים, וְזוֹ צְרִיכָה לִהְיוֹת לָנוּ הַשִּׂמְחָה הֲכִי גְּדוֹלָה, וְלֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל אַף אֶחָד. בְּוַדַּאי אֵלּוּ הַחַיָּלִים הַקְּרֵבִיִּים שֶׁהוֹלְכִים בַּחֲזִית, הֵם נִפְצָעִים בָּרִאשׁוֹנָה, וְחַס וְשָׁלוֹם, עֲלוּלִים לְהֵהָרֵג וְכוּ׳. אֲבָל הֵם הַכּוֹבְשִׁים וְנוֹצְחִים בַּמִּלְחָמָה.

וְלָכֵן עָלֵינוּ לָתֵת תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאָנוּ תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, שֶׁזָּכִינוּ לִהְיוֹת הַחַיָּלִים הַמְסֻתָּעָרִים עַל הָאוֹיֵב, הַס״מ מְאֹד שׁוֹנֵא אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְרוֹצֶה לְהַעֲלִים וּלְהַסְתִּיר אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבָרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ, שֶׁזֶּה כְּמֵעַט אַרְבָּעִים שָׁנָה, שֶׁתַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ חוֹרְשִׁים אֶת הָאָרֶץ עִם סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל. אֵילוּ בְּזִיּוֹנוֹת וְעֶלְבּוֹנוֹת הָיוּ לִי כָּל הַשָּׁנִים, שֶׁאֵלּוּ הַזְּקֵנִים הַטִּפְּשִׁים הָיוּ אוֹמְרִים לִי: הֵיכָן אַלְפֵי חֲסִידִים שֶׁלְּךָ?! הֲלֹא אַתָּה מֵפִיץ אַלְפֵי סְפָרִים וְכוּ׳. הַזְּקֵנִים כְּבָר מֵתוּ, וְהִנֵּה תִּרְאוּ אֶת אַלְפֵי אֲלָפִים חֲסִידִים, תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ זָכוּ לַעֲשׂוֹת מַהְפֵּכָה בָּעוֹלָם, עַד כְּדֵי כָּךְ שֶׁדִּבֵּר רַבֵּנוּ זַ״ל מְפֻרְסָם בָּעוֹלָם רַק הוֹדוֹת לַסְּפָרִים. וְזוֹ רַק הַתְחָלָה, כִּי הַתָּכְנִית שֶׁלִּי לַהֲפֹךְ אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי, שֶׁכֻּלָּם יֵדְעוּ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, יֵדְעוּ שֶׁיֶּשְׁנָם לִמּוּדִים כָּאֵלּוּ. לָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, דִּי בְּכָל אֲתַר וַאֲתַר, תַּעֲשׂוּ כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לְהַמְשִׁיךְ וּלְהָפִיץ.

הִנֵּה נִכְנָס רֹאשׁ הַשָּׁנָה. עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַזֶּה יָבוֹאוּ אַלְפֵי אֲלָפִים אֲנָשִׁים מִכָּל קַצְוֵי תֵּבֵל, מִכָּל אַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה לְאָרְכָּהּ וּלְרָחְבָּהּ, מִכָּל חֶלְקֵי אַרְצוֹת הַבְּרִית, מִכָּל מְדִינוֹת אֵירוֹפָּה, וַאֲפִלּוּ מִדְּרוֹם אַפְרִיקָה עַד דְּרוֹם אֲמֵרִיקָה, וְעַד אוֹסְטְרַלְיָה הָרְחוֹקָה. וְלָכֵן עָלֵינוּ לִהְיוֹת מוּכָנִים לְהָפִיץ שָׁם.

לָזֹאת אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶת כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, זֶה בִּשְׁבִיל תִּקּוּן נַפְשׁוֹ, שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד מִתַּלְמִידֵי ״הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ״ הָרוֹצֶה לְרַחֵם עַל נַפְשׁוֹ, וְשֶׁיִּזְכֶּה שֶׁיִּהְיֶה לוֹ קְצָת יְשׁוּב הַדַּעַת, וְיוֹדֵעַ מַה זּוֹ הַפָּצָה, שֶׁיִּקַּח עִמּוֹ חֲבִילָה קְטַנָּה שֶׁל סְפָרִים, וִיבִיאֵהּ אֶצְלִי בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ. זֶה כָּל מַה שֶּׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ, וּמִכָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכְּלָל, כְּמוֹ שֶׁאַתֶּם מְבִיאִים הַכֹּל עִמָּכֶם, תָּבִיאוּ לִי קֻפְסָה אַחַת שֶׁל סְפָרִים, וְאַף אֶחָד שֶׁלֹּא יִתְחַמֵּק מִזֶּה. וּבָזֶה אַתֶּם זוֹכִים וּמְזַכִּים אֶת הָרַבִּים. וְאֵלּוּ שֶׁכֵּן יְכוֹלִים לְהָפִיץ — יִקְחוּ סְפָרִים וְיָפִיצוּ שָׁם. בָּרוּךְ הוּא אֲנִי רוֹצֶה שֶׁהַשָּׁנָה כָּל הַמְּפִיצִים יִתְמַקְּדוּ וְיָפִיצוּ בְּמֶרֶץ הֲכִי גָּדוֹל, אֵינְכֶם יְכוֹלִים לְתָאֵר מַה הַסְּפָרִים הַלָּלוּ עוֹשִׂים — מְחַיֵּי נְפָשׁוֹת פְּשׁוּטוֹ כְּמַשְׁמָעוֹ, מַצִּילִים נְפָשׁוֹת.

וְעַכְשָׁו אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ. אַתֶּם יוֹדְעִים שֶׁכָּל עִנְיַן הַהַדְפָּסָה זֶהוּ נֵס אֶחָד גָּדוֹל. הַסְּפָרִים נִדְפָּסִים עִם חוֹבוֹת, לֹא שַׁיִּשׁ לָנוּ הוֹן תּוֹעֲפוֹת בַּבַּנְקִים, וּמִפַּעַם לְפַעַם מוֹצִיאִים כְּסָפִים כְּדֵי לְהַדְפִּיס, אֶלָּא אָנוּ פָּשׁוּט לוֹוִים כְּסָפִים וּמַדְפִּיסִים. הִנֵּה קָפַצְתִּי עַכְשָׁו לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּחוֹב חָדָשׁ, אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף דּוֹלָרִים, וְהִדְפַּסְתִּי קָרוֹב לְרֶבַע מִלְיוֹן קוּנְטֶרְסִים, חֲמִשִּׁים אֶלֶף לוּחוֹת לִשְׁנַת תשנ״ו, וְנֶחֱטָף אֵצֶל כֻּלָּם, וְאֵיךְ אֲשַׁלֵּם אֶת זֹאת?! חַיָּבִים חוֹבוֹת, וּצְרִיכִים לְשַׁלְּמָם, וְאוֹי לְמִי שֶׁמִּתְחַמֵּק מִכָּךְ. לְצַעֲרֵנוּ הָרַב, יֶשְׁנָם הַמִּשְׁתַּמְּשִׁים בְּכַסְפֵּי חוֹבוֹת, שֶׁאֵלּוּ כַּסְפֵּי צְדָקָה שֶׁל הַדְפָּסָה, וְרַק אַחַר־כָּךְ נִזְכָּרִים לְשַׁלְּמָם, וּפוֹרְעִים הַחוֹב אַט אַט. וְהַהֶכְרֵחַ לוֹמַר, שֶׁזּוֹ גְּזֵלָה וּגְנֵבָה מֵרַבֵּנוּ זַ״ל! וְלָכֵן כָּל אֵלּוּ שֶׁהִפִּיצוּ לִפְנֵי שָׁנָה, וְלֹא שִׁלְּמוּ אֶת הַכֶּסֶף, אֵיךְ הֵם רוֹצִים לָבוֹא לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּלְבַקֵּשׁ סְלִיחָה, בְּשָׁעָה שֶׁיֵּשׁ בְּיָדָם כֶּסֶף גְּזֵלָה?! וְזֶה מְדֻבָּר בְּמִי שֶׁהִפִּיץ אֶת הַסְּפָרִים וְלֹא שִׁלֵּם אֶת הַכֶּסֶף לְ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״. וְאֵין תֵּרוּץ שֶׁלָּקַח אֶת הַכֶּסֶף, כְּדֵי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ לְכָל מִינֵי צְרָכִים!

לָזֹאת אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אַנ״ש, הֲלֹא אָנוּ חוֹשְׁבִים מֵהַתַּכְלִית הַנִּצְחִית, וְלָכֵן חִשְׁבוּ עַל כָּךְ, וְאָז תָּבוֹאוּ לִידֵי הַכָּרָה, שֶׁאָסוּר לָגַעַת בְּכֶסֶף צְדָקָה, כִּי זֶהוּ עָוֹן חָמוּר מְאֹד, לָגַעַת בְּכֶסֶף שֶׁל הַזּוּלַת, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן בְּכֶסֶף שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל. יָדוּעַ שֶׁר׳ שִׁמְעוֹן תַּלְמִיד רַבֵּנוּ זַ״ל, מָעַל בְּכַסְפֵּי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהֻצְרַךְ לֵילֵךְ בְּגָלוּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים, וְעָבְרוּ עָלָיו הַרְבֵּה צָרוֹת וְנִסְיוֹנוֹת, וּלְבַסּוֹף חָזַר. תִּתָּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, זֶה רַק מִפְּנֵי שֶׁמָּעַל בְּכַסְפֵּי צְדָקָה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל.

לָכֵן אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אִלּוּ שֶׁלָּקְחוּ כֶּסֶף לִפְנֵי שָׁנָה, כֶּסֶף שֶׁל הַפָּצָה, בְּתוֹר הַלְוָאָה, שֶׁיַּחֲזִירוּ אֶת זֹאת תֵּכֶף וּמִיָּד, אֲבָל אֵין זֶה צָרִיךְ לְמָנְעָם לֹא לֵילֵךְ הַשָּׁנָה לַהֲפָצָה. כִּי מִי יוֹדֵעַ כַּמָּה חֲטָאִים חָטָאנוּ, וּצְרִיכִים לְתַקָּנָם, וּמִי יוֹדֵעַ כַּמָּה טִפּוֹת לְבַטָּלָה פִּזַּרְנוּ, וְאִי אֶפְשָׁר לְתַקָּנָם רַק עַל־יְדֵי שֶׁמְּקָרְבִים רְחוֹקִים. כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל: אִם תּוֹצִיא יָקָר מִזּוֹלֵל — יָקָ״ר אוֹתִיּוֹת קֹ״ר. וְלָכֵן עִקַּר הַתִּקּוּן לְפֻגַּם הַבְּרִית זֶה הֲפָצַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל. וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶת

כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְהָבִיא קֻפְסַת סְפָרִים, וְאֵלּוּ שֵׁשׁ לָהֶם שֵׂכֶל, שֶׁיָּפִיצוּ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבִזְכוּת זֶה נִזְכֶּה לְקַבֵּל אֶת הַתִּקּוּן שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל. וְאַל תִּסְתַּכְּלוּ שֵׁשׁ שָׁם עֶשֶׂר אֶלֶף חַיָּלִים אוֹ עֶשְׂרִים אֶלֶף, כִּי אַתֶּם תִּהְיוּ הַחַיָּלִים בַּחֲזִית הַמִּסְתַּעֲרִים עַל הָאוֹיֵב, כִּי אַתֶּם הֵבֵאתֶם אֶת כָּל הָאֲנָשִׁים הַלָּלוּ, כִּי כָּל אֵלּוּ שֶׁבָּאוּ, הֵם בִּזְכוּת הַחוֹבְרוֹת וְהַקּוּנְטְרֵסִים, וְלֹא יוֹעִיל לְהַכְחִישׁ אֶת הַדָּבָר! זוֹ עֲבוֹדָה! וְלָכֵן הֵן אֱמֶת שֶׁאַתֶּם חַיָּבִים חוֹבוֹת, אֲבָל תַּמְשִׁיכוּ לְהָפִיץ.

יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּזְכֶּה לִהְיוֹת כֻּלָּנוּ אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וּלְהָפִיץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל שָׁם בְּגִלּוּי נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, שֶׁלֹּא הָיָה עַד כֹּה, וְלֹא נִפְחַד מֵאַף אֶחָד, וְנָפִיץ בְּרֵישׁ גְּלֵי.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, תַּלְמִידֵי ״הַיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, שֶׁיִּהְיֶה לוֹ שָׂנָה טוֹבָה וּמְתֻקָּה, וְיִהְיֶה לוֹ פִּדְיוֹן נֶפֶשׁ — לוֹ, לְאִשְׁתּוֹ וְלִילָדָיו, וְנִזְכֶּה לְחַיִּים טוֹבִים, חַיִּים בְּרִיאִים, חַיִּים שְׂמֵחִים, וּפַרְנָסָה בְּשֶׂפַע, וְנִזְכֶּה לִנְסֹעַ לְצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלִפְעֹל שָׁם אֶת כָּל הַתִּקּוּנִים — לָנוּ, לְנָשׁוֹתֵינוּ וְלִילָדֵינוּ, וְנַחֲזֹר לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקצג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא, ט״ז אֱלוּל ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַק חָזָק לָלֶכֶת תָּמִיד עִם פָּנִים שְׂמֵחוֹת, אַנְפִּין נְהוֹרִין, וְזֶה יָבִיא אוֹתְךָ אֶל שִׂמְחָה אֲמִתִּית, וְתִזְכֶּה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשְׁמֹר אוֹתְךָ מִכָּל רַע, כִּי כָּךְ אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קסט):

כְּשֶׁאָדָם שָׂמֵחַ, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ שׁוֹמֵר אוֹתוֹ שֶׁלֹּא יָבוֹא לִידֵי פְּגַם הַבְּרִית.

נָא וְנָא רְאֵה לוֹמַר בְּכָל יוֹם ח״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, וְכֵן ״יוֹם תְּהִלִּים״, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

כג תקצד.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא, י״ז אֱלוּל ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ בְּכָל יוֹם עַל הַחֶסֶד שֶׁבָּרָאנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עָשָׂנוּ גּוֹי כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת, אֲשֶׁר הַשֶּׁבַח הַזֶּה עוֹלֶה עַל כָּל הַשְּׁבָחִים, וְעָלֵינוּ לְהַבְדִּיל לְגַמְרֵי מִדַּרְכֵי הַגּוֹיִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (וַיִּקְרָא כ, כו): ״וָאַבְדִּיל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים״ וְגוֹ׳, וְלֹא בְּחִנָּם שֶׁמּוּבָא, שֶׁצְּרִיכִים לוֹמַר אֶת תְּפִלַּת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה אַחַר כָּל גְּמַר תְּפִלָּה, וְהִיא תְּפִלַּת ״עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ״, שֶׁבָּזֶה אָנוּ מַכְנִיעִים אֶת הַקְּלִפּוֹת לְגַמְרֵי, רַק לְקַשֵּׁר אֶת הַמַּחֲשָׁבָה אֶל הַדִּבּוּר, וּלְכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, זֶה כְּבָר דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד, וְאֶת זֶה צְרִיכִים לִחְיוֹת כָּל הַיּוֹם, מֵעִן דַּארְף דָּאס דָּער לֶעבִּין אַ גַאנְצִין טָאג, אַשְׁרֵי עַיִן רָאַתָה זֹאת.

מָה אֹמַר לְךָ! רָאוּי לְךָ עַכְשָׁו לִלְמֹד אֶת הַמַּאֲמָר בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן י׳, וְלוֹמַר עָלֶיהָ הַתְּפִלָּה מִלִּקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת, חֵלֶק ב׳, תְּפִלָּה י׳, הַמְדֻבֶּר שָׁם מִמַּעֲלַת הַשִּׂמְחָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִים לִישׁוּב הַדַּעַת.

הָעִקָּר לֹא לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ כְּלָל מִשּׁוּם דָּבָר, אַשְׁרֵינוּ שֶׁזָּכִינוּ

לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חִנָּם הַזֶּה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקצה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא לְאוּמַן, י״ט אֱלוּל ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כָּלְלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, תַּלְמִידֵי ״הַיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ דִּי בְּכָל אֲתַר וַאֲתַר, חֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וּמִכָּל צוּקָה, מִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

יָדוּעַ, שֶׁמּוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, תָּמִיד כְּשֶׁהִגִּיעָה פָּרָשַׁת כִּי תָבֹא, כְּבָר הִתְחִיל לְעוֹרֵר אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִכָּל הָעֲיָרוֹת, שֶׁיִּתְכּוֹנְנוּ לִנְסֹעַ אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל בְּאוּמַן, וְהָיָה כּוֹתֵב אֶת הַכּוֹתֶרֶת שֶׁל הַמִּכְתָּב: ״לְסֵדֶר כִּי תָבֹא לְאוּמַן״. כִּי עַל כָּל דָּבָר וְדָבָר צְרִיכִים הִתְחַזְּקוּת, מַה שֶּׁשַּׁיָּךְ לְרַבֵּנוּ זַ״ל, הַסָּמָ״ךְ־מֵ״ם בְּעַצְמוֹ מוֹנֵעַ לְאָרְכּוֹ וּלְרָחְבּוֹ, וּבִפְרָט לִזְכּוֹת לְהַגִּיעַ לְצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל לְאוּמַן, עַל זֶה הַסָּמָ״ךְ־מֵ״ם אוֹרֵב מְאֹד מְאֹד, וְיַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁמַּה שֶּׁפְּחוֹת אֲנָשִׁים יָבוֹאוּ, וּלְצַעֲרֵנוּ הָרַב, זֶה קוֹרֶה גַּם מִבִּפְנִים.

ר׳ וֶועלְוול בְּרִיסְקֶר, זֵכֶר צַדִּיק לִבְרָכָה, אָמַר פַּעַם: הָרַבֵּה פְּעָמִים הַסָּמָ״ךְ־מֵ״ם מְקַמֵּץ לִלְחֹם נֶגֶד הַקְּדֻשָּׁה עִם הַחַיָּלִים שֶׁלּוֹ, אָז הוּא לוֹקֵחַ חַיָּלִים מִבִּפְנִים. זוֹ הָיְתָה אִמְרָה שֶׁל תַּלְמִיד חָכָם גָּדוֹל, גְּאוֹן יִשְׂרָאֵל. וּלְצַעֲרֵנוּ הָרַב, אֲנַחְנוּ רוֹאִים אֶת זֶה גַּם אֵצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב. הֵם הָיוּ צְרִיכִים לִהְיוֹת הָרִאשׁוֹנִים לַעֲשׂוֹת מַהְפֵּכָה בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, שֶׁיָּבוֹאוּ אֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מְחֻיָּב לְהַרְעִישׁ אֶת כָּל הָעוֹלָם שֶׁיָּבוֹאוּ מַה שֶּׁיּוֹתֵר אֲנָשִׁים לְאוּמַן, לֹא רַק סוֹכְנֵי נְסִיעוֹת, שֶׁהֵם מַרְוִיחִים כֶּסֶף מִזֶּה, וְזוֹ

פַּרְנָסָתָם עַל כָּל הַשָּׁנָה, כִּי אִם בָּאִים עֶשֶׂר אֶלֶף אִישׁ, נִכְנָס שִׁפְעַ גָּדוֹל שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דֵּי פַּרְנָסָה עַל כָּל הַשָּׁנָה, וְעַל־כֵּן הֵם עוֹשִׂים עֲבוֹדָתָם בֶּאֱמָנוּת, לְפַרְסֵם אֶת הָעִנְיָן שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְכָל הַכָּבוֹד לָהֶם, כִּי הֵם רוֹצִים לִמְכֹּר מַה שֶּׁיּוֹתֵר כַּרְטִיסִים, אֲבָל אִם רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ (חַיֵּי־מוֹהַר״ן, סִימָן תג): הָרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁלִּי עוֹלֶה עַל הַכֹּל, וּפֶלֶא אֶצְלִי מֵאַחַר שֶׁהַמְקָרְבִים שֶׁלִּי מַאֲמִינִים בִּי, לָמָּה לֹא יַזְהִירוּ אֶת כָּל הָאֲנָשִׁים הַמְקָרְבִים אֵלַי, שֶׁיִּהְיוּ כֻּלָּם אֶצְלִי לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, אִישׁ בַּל יֶעְדַּר, כִּי כָּל הָעִנְיָן שֶׁלִּי הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְהַזְהִיר לַעֲשׂוֹת כְּרוּז, שֶׁכָּל מִי שֶׁשּׁוֹמֵעַ לוֹ וּמְקַבֵּל חִיּוּת מִמֶּנּוּ, יִהְיֶה אֶצְלוֹ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. וּמִי שֶׁזּוֹכֶה לִהְיוֹת אֶצְלוֹ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, רָאוּי לוֹ לִשְׁמֹחַ מְאֹד, ״אִכְלוּ מַעֲדַנִּים וּשְׁתוּ מַמְתַקִּים, כִּי חֶדְוַת ה׳ הִיא מָעֻזְּכֶם״. נִמְצָא, שֶׁרְצוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל הָיָה, שֶׁכָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכְּלָל, יַעֲשֶׂה תַּעֲמוּלָה עֲצוּמָה לָבוֹא אֵלָיו לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְהִנֵּה נִמְצָאִים רֵיקִים וּפוֹחֲזִים, וְאוֹמְרִים, שֶׁאֵין צְרִיכִים אֶת אֵלּוּ וָאֵלּוּ וְכוּ׳. הֲלֹא מִי אַתֶּם לְגַמְרֵי, שֶׁתֹּאמְרוּ כָּךְ? ! אֲנָשִׁים מְלֵאֵי חֲטָאִים וּפְשָׁעִים... עָלֵינוּ לִזְכֹּר, שֶׁצִּיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל אֵינֶנּוּ בְּבַעֲלוּת אַף אֶחָד, עַל דְּ׳ אֲמוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, אַף אֶחָד אֵינוֹ בַּעַל־בַּיִת, רַבֵּנוּ זַ״ל הוּא מַתָּנָה לְכָלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְעָלֵינוּ לְפַרְסֵם מַתָּנָה זוֹ לְכָלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְלֹא יוֹעִיל לְשׂוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם לַעֲצֹר אֶת הַזֶּרֶם הַזֶּה — לְגַלּוֹת וּלְפַרְסֵם לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל אֶת גְּדֻלַּת רַבֵּנוּ זַ״ל וּמַעֲלַת צִיּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ, שֶׁכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ תְּלוּיִים וְעוֹמְדִים בָּרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל.

וְלָכֵן כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מְחֻיָּב לְפַרְסֵם אֶת הָעִנְיָן שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל! וְכָל אֶחָד יַעֲשֶׂה תַּעֲמוּלָה, שֶׁיָּבוֹאוּ אֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְלֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל אַף אֶחָד בָּעוֹלָם. וְלָכֵן רוֹאִים בְּחוּשׁ, אֵיךְ הָאֱמֶרָה שֶׁל הַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ ר׳ וֶועלְוול בְּרִיסְקֶר זֵכֶר צַדִּיק לִבְרָכָה, כָּל־כָּךְ מַתְאִימָה לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁאָמַר: הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם מְקַמֵּץ מֵהַחַיָּלִים שֶׁלּוֹ, אֲזַי הוּא לוֹקֵחַ מֵהַחַיָּלִים שֶׁלָּנוּ, הַיְנוּ מִתּוֹךְ תּוֹכְנוּ דּוֹאֵג שֶׁיָּקוּמוּ אֲנָשִׁים, וְיִמְנְעוּ מִלְּנְסֹעַ לְצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל. וְזֶה נִמְצָא בְּכָל מָקוֹם, שֶׁמַּחֲלִישׁ וּמוֹנֵעַ בְּנֵי־אָדָם מִלִּהְיוֹת אֵצֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְלָכֵן אַל תִּתְפַּעֲלוּ מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם.

אֲבַקֵּשׁ אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, תַּלְמִידֵי "הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ" דִּי בְּכָל אֲתַר וַאֲתַר יִהְיוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ"ל, וּבִפְרָט בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַזֶּה, מִי שֶׁיִּהְיֶה — לֹא יִתְחָרֵט כָּל הַשָּׁנָה, וְיִפְעַל אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ"ל מַה שֶּׁלֹּא פָּעַל אַף פַּעַם, וְדַיְקָא בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַזֶּה. וּבְרוּךְ הַשֵּׁם, אֵינֶנִּי מֻחְזָק לְשַׁקְרָן וּלְבַעַל דְּמְיוֹן, חַס וְשָׁלוֹם, אֲנִי חַי הֵיטֵב הֵיטֵב אֶת הַמְּצִיאוּת. לְצַעֲרִי הָרַב, הַמְּצִיאוּת שֶׁקּוֹרֵית עַתָּה מָרָה מְאֹד, וַאֲנִי רוֹאֶה בְּמוֹ עֵינַי מַה קִּנְאָה וְשִׂנְאָה יְכוֹלוֹת לְהָבִיא, מַה זֶּה שִׂנְאַת חִנָּם, מַה זֶּה יְהוּדִים שֶׁיִּשְׂנְאוּ יְהוּדִים אֲחֵרִים, אֲנִי חַי אֶת הַמְּצִיאוּת הֵיטֵב, וַאֲנִי רוֹאֶה הַרְבֵּה דְּבָרִים מֵעַל וּמֵעֵבֶר וְכוּ', וַאֲנִי יוֹשֵׁב לִי מֵהַצַּד וְעוֹסֵק לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת רַבֵּנוּ זַ"ל בָּעוֹלָם — זֶה לִי כְּמַעַט אַרְבָּעִים שָׁנָה.

וְלָכֵן אֲנִי חוֹזֵר וְאוֹמֵר לְכָל תַּלְמִידֵי "הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ" לְהַגִּיעַ לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה לְצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ"ל, וְלֹא תִּתְחָרְטוּ! וּמִי שֶׁלֹּא יִהְיֶה — יִתְחָרֵט! וַאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ מְנִיעוֹת מֻחְמָת כֶּסֶף, דַּרְכּוֹן, הֶתֵּר יְצִיאָה וְכוּ' וְכוּ', וְיֵשׁ מְנִיעָה שֶׁאֶחָד בְּבֵית־סֹהַר, וְאֵינֶנּוּ יָכוֹל לָצֵאת, שֶׁזּוֹ מְנִיעָה שֶׁאֵינֶנָּה תְּלוּיָה בָּאָדָם.

יָדוּעַ, אֲשֶׁר אֶת מוֹהַרְנַ"תְּ זַ"ל עָצְרוּ בְּבֵית־סֹהַר, וּמִי? אֲנָשִׁים שֶׁקָּרְאוּ עַצְמָם חֲסִידִים, עִם זָקָן וּפֵאוֹת, וְהֻצְרַךְ בְּעֶטְיָם לֵישֵׁב בְּבֵית־סֹהַר, וּמָה עָשָׂה מוֹהַרְנַ"תְּ זַ"ל? גִּלָּה וּפִרְסֵם אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲשֶׁר רַק בִּשְׁבִיל זֶה יָשַׁב בְּבֵית־סֹהַר, אַף־עַל־פִּי־כֵן בָּא סָמוּךְ לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּבָכָה כָּל־כָּךְ לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֵיךְ יִתָּכֵן שֶׁאֲנִי לֹא אֶהְיֶה אֵצֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ"ל עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה?! וְכָל־כָּךְ בָּכָה וּבָכָה עַד שֶׁזָּכָה שֶׁאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ קִבְּלוּ בִּשְׁבִילוֹ הֶתֵּר לִהְיוֹת רַק עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה בַּצִּיּוּן הַקָּדוֹשׁ, וּמִשְׁטָרָה לִוְתָה אוֹתוֹ, וְהָיְתָה עִמּוֹ שָׁם מֶשֶׁךְ כָּל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּבְמוֹצָאֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה הֻצְרַךְ לַחֲזֹר לַכֶּלֶא. זֶה נִקְרָא מְנִיעוֹת! וְאָמַר אָז מוֹהַרְנַ"תְּ זַ"ל: אֲפִלּוּ אִם כָּל הַדֶּרֶךְ הָיְתָה עִם סַכִּינִים וַחֲרָבוֹת, הָיִיתִי מִתְגַּלְגֵּל עֲלֵיהֶם, כְּדֵי לָבוֹא אֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ"ל, כָּל־כָּךְ מִתְפַּשְׁטוֹת הַמְּנִיעוֹת לָבוֹא לְצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ"ל.

לָכֵן אֲבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, תַּלְמִידֵי "הֵיכַל־

הַקָּדֶשׁ״, אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁזֶּה קָשֶׁה לָכֶם לְהַגִּיעַ לְצִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל מֵאֵיזוֹ סִבָּה שֶׁלֹּא תִּהְיֶה, אֲבָל תַּעֲשׂוּ כָּל מִינֵי מַאֲמַצִּים בָּעוֹלָם לִהְיוֹת שָׁם, וְלֹא תַּפְסִידוּ. וְלָכֵן אֲנִי רוֹאֶה שֶׁהַשָּׁנָה יֵשׁ מְנִיעוֹת יוֹתֵר מִכָּל הַשָּׁנִים, אַף אֶחָד אֵינוֹ קוֹלֵט מַה קּוֹרֶה פֹּה, מִצַּד אֶחָד — עוֹשִׂים תַּעֲמוּלָה גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד, שֶׁלֹּא הָיָה כְּדֻגְמָתָהּ בְּכָל עֲרוּצֵי קֹדֶשׁ, מְדַבְּרִים מֵרַבֵּנוּ זַ״ל וּמֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה, אֲבָל מִצַּד שֵׁנִי יֵשׁ עִכּוּב גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, וְכַמּוּבָן אֵיֶנֶּנִּי יָכוֹל לְהַסְבִּיר אֶת זֹאת בָּרַבִּים, אֲבָל תֵּדְעוּ לָכֶם, שֶׁבַּחֲשַׁאי יֶשְׁנָהּ תַּעֲמוּלָה עֲצוּמָה לֹא לְהַגִּיעַ לְצִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהַתַּעֲמוּלָה הִיא מֵהַחַיָּלִים שֶׁלָּנוּ, וְאֶת זֹאת עָלֵינוּ לָדַעַת, שֶׁהַסָּמ״ךְ־מ״ם יַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לִמְנֹעַ וּלְעַכֵּב מִבִּפְנִים לֹא לָבוֹא לְצִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל.

וַאֲסַפֵּר לָכֶם סִפּוּר, אֲנִי דּוֹרֵשׁ בְּכָל סְעֻדָּה שְׁלִישִׁית, וְכֵן דָּרַשְׁתִּי הַשַּׁבָּת גַּם עַל מַעֲלַת הָעֹנֶג לָבוֹא לְצִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהִנֵּה קָם אֶחָד וְצָעַק בְּחֻצְפָּה גְּדוֹלָה וּבְטֵרוּף הַדַּעַת וְכוּ׳: מָה עִם פְּלוֹנִי — אֵין לוֹ כֶּסֶף לִנְסֹעַ, וְעִם אַלְמוֹנִי — אֵין לוֹ כֶּסֶף וְכוּ׳. אֲזַי נוֹכַחְתִּי, שֶׁאִם אֶצְלִי זֶה כָּךְ, בְּוַדַּאי בְּכָל הָעוֹלָם יֶשְׁנָן מְנִיעוֹת, כִּי הַסָּמ״ךְ־מ״ם לוֹקֵחַ חַיָּלִים מִבִּפְנִים, לִמְנֹעַ וּלְעַכֵּב.

לָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ דִּי בְכָל אֲתַר וַאֲתַר, תִּמְסְרוּ אֶת הַמֶּסֶר הַלְאָה, שֶׁכָּל מִי שֶׁמַּאֲמִין בְּרַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁיִּהְיֶה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אֵצֶל צִיּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּעִיר אוּמַן, וּמִי שֶׁיִּהְיֶה שָׁם — לֹא יַפְסִיד, וּמִי שֶׁלֹּא יִהְיֶה — יַפְסִיד הַרְבֵּה. הַשָּׁנָה זוֹ שָׁנָה גּוֹרָלִית לִהְיוֹת אֵצֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאַל תִּסְתַּכְּלוּ עַל כַּמָּה רֵיקִים שֶׁעוֹשִׂים בָּלָגָן, אֵיֶנֶּנּוּ מִתְפַּעֲלִים מֵאַף אֶחָד! בָּרוּךְ הַשֵּׁם עָבַרְנוּ הָרִים גְּבוֹהִים בַּחַיִּים, וְנַעֲבֹר גַּם אֶת זֶה. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה כֻּלָּם צְרִיכִים לָבוֹא בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכְּלָל! וְכַמָּה שֶׁיֵּשׁ לִי הַשְׁפָּעָה, אֲנִי מוֹצִיא אֶת הַשְׁפָּעָתִי, בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֶעֱשֶׂה הִתְעוֹרְרוּת אֵצֶל כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אֲבָל אֲנִי רוֹאֶה שֶׁהַשָּׁנָה הִיא שָׁנָה מְאֹד גּוֹרָלִית, וְהַסָּמ״ךְ־מ״ם בְּתַחְבּוּלוֹתָיו מְנַסֶּה לִמְנֹעַ אֲחֵרִים מִלְּנְסֹעַ לְצִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמִי שֶׁמּוֹנֵעַ אֶת אַחֵר לִנְסֹעַ לְצִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל, צְרִיכִים לֵידַע שֶׁהוּא הַסָּמ״ךְ־מ״ם וּשְׁלִיחַ הַסָּמ״ךְ־מ״ם, כִּי אִם אֵינְךָ יָכוֹל לִנְסֹעַ — אַל

תִּסַּע, אֲבָל אַל תַּחֲלִישׁ אֶת זוּלָתְךָ, אַף אֶחָד לֹא שָׁמְךָ לְאִישׁ, וְאִם יֵשׁ מִישֶׁהוּ שֶׁמַּחֲלִישׁ אֶת הַדַּעַת לֹא לִנְסַע וְכוּ׳, צְרִיכִים לְגָרְשׁוֹ וּלְסַלְּקוֹ, שֶׁלֹּא יַחֲזוֹר כְּלָל וּכְלָל.

וְזֹאת אֲנִי מְבַקֵּשׁ מִכָּל תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ שֶׁשּׁוֹמְעִים אוֹתִי עַתָּה בְּכָל אַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה לְאָרְכָּהּ וּלְרָחְבָּהּ: אַל תִּסְתַּכְּלוּ עַל אַף אֶחָד! תָּבוֹאוּ לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַזֶּה לְאוּמַן. וְזֶה הַדָּבָר הַבּוֹעֵר בְּיוֹתֵר עַתָּה!

אֲבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אַתֶּם יוֹדְעִים אֵילּוּ מְנִיעוֹת יֵשׁ לִנְסֹעַ אֶל הַצִּיּוּן הַקָּדוֹשׁ, וְכֵן בַּצִּיּוּן רוֹאִים כָּל מִינֵי טִפּוּסֵי אֲנָשִׁים, אַף אֵין צְרִיכִים לְהִסְתַּכֵּל עַל אַף אֶחָד, וְלֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מִשּׁוּם דָּבָר, הָעִקָּר נוֹסְעִים אֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלֹא אֶל שְׁמָרָל, אוֹ בֶּרֶל, מֶכֶל אוֹ מֹשֶׁה וְכוּ׳, נוֹסְעִים אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל! אָנוּ נוֹסְעִים רַק לְקַבֵּל אֶת הַתִּקּוּן מֵרַבֵּנוּ זַ״ל.

חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יֵשׁ לִי הַד׳ אַמּוֹת שֶׁלִּי, אֵינֶנִּי מְעֻנְיָן בְּאַף אֶחָד, יֵשׁ לָנוּ הַתַּלְמִידִים שֶׁלָּנוּ, אֲבָל אַתֶּם יוֹדְעִים שֶׁלְּצַעֲרִי הָרַב, זֶה עוֹלֶה הוֹצָאוֹת גְּדוֹלוֹת, וְהַשָּׁנָה יִהְיֶה קִבּוּץ גָּדוֹל מְאֹד, וְלָכֵן הֻצְרַכְנוּ לִנְקֹב כְּסָאוֹת לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁלֹּא יִהְיֶה כַּדָּבָר הַזֶּה, שֶׁבָּאִים תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, וְאֵינָם מוֹצְאִים מְקוֹמָם, כִּי בָּאִים אֲחֵרִים וְנוֹטְלִים מְקוֹמוֹתֵיהֶם, וְלָכֵן נָקַבְנוּ עֶשְׂרִים דוֹלָר לְמָקוֹם לִשְׁלֹשָׁה יָמִים: עֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּשְׁנֵי יְמֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְכָךְ לְכָל אֶחָד יֵשׁ אֶת מְקוֹמוֹ, וְיִהְיֶה גַּבַּאי שֶׁיַּעֲמִיד אֶת מִי שֶׁיּוֹשֵׁב עַל מְקוֹמוֹ, כִּי אִם אָנוּ מִתְקַבְּצִים יַחַד, אָז נִתְפַּלֵּל יַחַד, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּוַדַּאי יִשְׁמַע תְּפִלָּתֵנוּ.

וַאֲנִי חוֹזֵר וְאוֹמֵר: תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״! תִּשְׁתַּדְּלוּ לִהְיוֹת הַשָּׁנָה יוֹתֵר מִכָּל הַשָּׁנִים, וְלֹא תִּתְחָרְטוּ! אֲנִי יוֹדֵעַ אֶת אֲשֶׁר אֲנִי אוֹמֵר.

עַכְשָׁו אֲנִי פּוֹנֶה לְכָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ. הַהִתְקָרְבוּת אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, הִיא לְהַכְנִיס בָּאָדָם שִׁפְלוּת, כַּמּוּבָא בִּדְבָרָיו זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן עב), שֶׁאָדָם יַתְחִיל לְהַרְגִּישׁ מִי אֲנִי. כִּי עַד שֶׁאָדָם מִתְקָרֵב

אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, הוּא חוֹשֵׁב כְּאִלּוּ מִיהוּ וּמַהוּ וְכוּ׳ וְכוּ׳, כָּל אֶחָד עִם דְּמְיוֹנוֹתָיו, כִּי כְּשֶׁאָדָם חוֹטֵא נִכְנָסֶת בּוֹ גַּאֲוָה סְרוּחָה, שֶׁחוֹשֵׁב שֶׁהוּא מַשֶּׂהוּ, וְזֶה מוֹצִיאוֹ מִדַּעְתּוֹ. וְכָךְ אָמַר הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע: כָּל אֵלּוּ שֶׁמִּשְׁתַּגְּעִים, זֶה בָּא מִגַּאֲוָה סְרוּחָה, כִּי מִי שֶׁהוּא עָנָו, יוֹדֵעַ שֶׁהוּא חוֹטֵא, וְצָרִיךְ לְקַבֵּל תִּקּוּן מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, וְחָשׁ עַצְמוֹ הֲכִי שָׁפֵל, וְאֵינוֹ רוֹצֶה כְּלוּם! אֵיֶנּוּ מְעֻנְיָן רַק לִלְמֹד אֶת הַמִּשְׁנָיוֹת וְהַגְּמָרָא וְהַתְּהִלִּים וְהַזֹּהַר, וְגוֹרֵס בְּכָל יוֹם פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, דַּפִּים גְּמָרָא וְזֹהַר וּתְהִלִּים, וּמִתְבּוֹדֵד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהוֹלֵךְ לְהִתְפַּלֵּל עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרַיִם בְּמִנְיָן, מְחַזֵּק יְהוּדִים וְכוּ׳, אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן עב), אֵיךְ יוֹדְעִים אִם אָנוּ מְקֻרָבִים אֶל הַצַּדִּיק אִם לָאו — אִם נוֹפֶלֶת עָלֵינוּ שִׁפְלוּת, זֶה סִימָן שֶׁאָנוּ מְקֻרָבִים לַצַּדִּיק הָאֱמֶת. וְזֶה אָנוּ לוֹמְדִים בְּ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, שֶׁנּוֹדָע שֶׁאָנוּ פְּגוּמִים, נֵדַע אֶת הָאֱמֶת הַמָּרָה שֶׁחָטָאנוּ, וְאָנוּ צְרִיכִים תִּקּוּן. וְלָכֵן אָנוּ בָּאִים אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל. וְלָכֵן אָנוּ עוֹסְקִים לְהָפִיץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, פֶּן וְאוּלַי נִזְכֶּה לְתַקֵּן מַה שֶּׁפָּגַמְנוּ וְשִׁחַתְנוּ. הָבָה לֹא נִחְיֶה בְּאַשְׁלָיוֹת, שֶׁאָנוּ מִי יוֹדֵעַ מָה, אָנוּ יְהוּדִים מַאֲמִינִים בְּנֵי מַאֲמִינִים, וְרוֹצִים רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֵין לָנוּ שׁוּם כַּוָּנָה אַחֶרֶת, אָנוּ נוֹסְעִים אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל וְרַק אֵלָיו! לְקַבֵּל אֶת הַתִּקּוּן שֶׁלָּנוּ, שֶׁאָמַר: שֶׁמִּי שֶׁמַּאֲמִין בּוֹ, יָבוֹא אֶצְלוֹ לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה.

אֲזַי אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: בֹּאוּ מֵעַכְשָׁו פָּרָשַׁת כִּי תָבוֹא לְאוּמַן, לְהִשְׁתּוֹקֵק לְצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, וּלְנַצֵּל אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר שָׁם, וְלֹא נְסַתֵּכֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְנַעֲשֶׂה תַּעֲמוּלָה עֲצוּמָה אָז, וַאֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, תָּפִיצוּ מַה שֶּׁיּוֹתֵר סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, יֵשׁ הֲמוֹן סְפָרִים מְכֹרָכִים שֶׁמְּחַכִּים לְגוֹאֲלִים שֶׁיָּפִיצוּ אוֹתָם, וּתְהִלָּה לָאֵל יֵשׁ צְמָאוֹן גָּדוֹל לְעַם יִשְׂרָאֵל לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ זַ״ל, עוֹד לֹא הָיְתָה הִתְעוֹרְרוּת כָּזוֹ, מֵאָז הַהִסְתַּלְקוּת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, לְהִתְקָרֵב אֵלָיו, כְּמוֹ בְּשָׁבוּעַיִם אֵלּוּ. מִי הֶאֱמִין, שֶׁכֻּלָּם בְּיַחַד יִרְתְּמוּ עַצְמָם וִידַבְּרוּ בְּפִרְסוּם הֲכִי גָּדוֹל מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, בְּפִרְסוּם הֲכִי גָּדוֹל מִ׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳, בְּפִרְסוּם הֲכִי גָּדוֹל מֵהַצִּיּוּן הַקָּדוֹשׁ, וְלָכֵן הַסָּמ״ךְ־מ״ם מָצָא עֵצָה, שֶׁלּוֹקֵחַ חַיָּלִים מִשֶּׁלָּנוּ מִבִּפְנִים לִלְחֹם אֶת מִלְחַמְתּוֹ,

וְאַל תִּתְּנוּ לַחַיָּלִים הָאֵלּוּ לְהַצְלִיחַ, אַל תִּתְּנוּ לָהֶם דְּרִיסַת רֶגֶל, חַיָּלִים כָּאֵלּוּ צְרִיכִים לְגָרְשָׁם וּלְסַלְקָם לְהֵיכָן שֶׁבָּאוּ. כָּל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ לוֹ צָרוֹתָיו הוּא, וְאֵין אֶחָד שֶׁלֹּא יִסְבֹּל עֲנִיּוּת וְדַחֲקוּת, עֶגְמַת נֶפֶשׁ, חֲלִישׁוּת הַדַּעַת, זֶה — אֵין לוֹ שְׁלוֹם־בַּיִת, זֶה — אֵינוֹ מִסְתַּדֵּר עִם הַיְלָדִים, לָזֶה — יֵשׁ בְּעָיוֹת אֲחֵרוֹת, אֵין אָדָם שֶׁאֵין לוֹ בְּעָיוֹת, וְכִי אָנוּ צְרִיכִים שֶׁיַּחֲלִישׁוּ דַּעְתֵּנוּ?! לָכֵן אֲבַקְשְׁכֶם מְאֹד, בֹּאוּ נְבַטֵּל אֶת הַגַּאֲוָה הַסְּרוּחָה שֶׁיֵּשׁ בָּנוּ, וְנַכִּיר אֶת מְקוֹמֵנוּ, וְאֵיךְ? עַל־יְדֵי שֶׁנִּתְבּוֹדֵד בְּכָל יוֹם אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְנִבְרַח מִמַּחֲלֶקֶת, כְּמוֹ שֶׁבּוֹרְחִים מֵאֵשׁ שׁוֹרֶפֶת, כִּי בִּמְקוֹם מַחֲלֹקֶת, שָׁם נִמְצָא הַסָּמ״ךְ־מ״ם! לָמָּה אֲנִי מִתְפַּלֵּל בִּנְפָרָד? אֵיֶנְנִי רוֹצֶה לְהִתְפַּלֵּל בְּמָקוֹם שֶׁבְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה יֵשׁ שָׁם מַחֲלֹקֶת וּמְרִיבוֹת. מִי צָרִיךְ אֶת זֶה?! וְלָמָּה צָרִיךְ לְהִסְתַּכֵּל בְּפַרְצוּפָם?!

וּבָזֶה אֲנִי מְגַלֶּה דַּעְתִּי בָּרַבִּים, אֲנִי חוֹזֵר וּמַדְגִּישׁ לְכָל תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, בֹּאוּ נִתְפַּלֵּל בְּיַחַד בְּצַוָּתָא, וְעִזְרוּ לִי שֶׁנּוּכַל גַּם הַשָּׁנָה לְהִתְפַּלֵּל בְּיַחַד, וּבְוַדַּאי נִפְעַל דְּבָרִים עֶלְיוֹנִים מְאֹד. יֵשׁ הַרְבֵּה דְּבָרִים שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְגַלּוֹת, אֲבָל כְּמוֹ שֶׁאָמַרְתִּי: **בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁעָבַר — זֶה נִתְקַיֵּם, וַעֲתָּה מַה שֶּׁאֲנִי אוֹמֵר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַזֶּה, זִכְרוּ הֵיטֵב! מִי שֶׁיִּהְיֶה אֵצֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל — לֹא יִתְחָרֵט. וּמִי שֶׁלֹּא יִהְיֶה — יִתְחָרֵט מְאֹד!** וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת כָּל תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, תַּעֲשׂוּ תַּעֲמוּלָה הֲכִי גְּדוֹלָה, תֵּלְכוּ לַהֲפָצָה מְרֻכֶּזֶת בְּשֵׁנִי וַחֲמִישִׁי בִּמְקוֹמוֹת אֲחֵרִים לְגַמְרֵי, כָּל קְבוּצָה וּקְבוּצָה תֵּלֵךְ לְעִיר אַחֶרֶת בְּאֵזוֹר אַחֵר, כְּדֵי שֶׁנִּזְכֶּה לְעוֹרֵר מַה שֶּׁיּוֹתֵר יְהוּדִים שֶׁיָּבוֹאוּ אֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל. כִּי אָנוּ מֻכְרָחִים לַעֲשׂוֹת תַּעֲמוּלָה אֵצֶל כָּל עַם יִשְׂרָאֵל שֶׁיָּבוֹאוּ לְצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, הַצִּיּוּן הַקָּדוֹשׁ הוּא מַתָּנָה לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל, אַף אֶחָד אֵינוֹ יָכוֹל לוֹמַר שֶׁהוּא בַּעַל־הַבַּיִת אֵצֶל הַצִּיּוּן.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁנִּזְכֶּה לְשָׁנָה טוֹבָה וּמְתֻקָּה, וְנִתְאַחֵד יַחַד, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׂר בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

אֲבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כָּל אֵלּוּ שֶׁרוֹצִים לִקְנוֹת כִּסֵּא וּלְהִתְפַּלֵּל אֶצְלֵנוּ, שֶׁיִּפְנוּ אוֹ לִר׳ ... אוֹ לִר׳ ... הָעִקָּר שֶׁאָנוּ צְרִיכִים

לִרְאוֹת, שֶׁתִּהְיֶה בֵּינֵינוּ אַהֲבָה וְאַחְדוּת, שָׁוֶה הַיְסוֹד אֵצֶל דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל.

תֵּדְעוּ לָכֶם, שֶׁאֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל הָיָה הַיְסוֹד תְּמִימוּת, כָּל מִי שֶׁתָּמִים בְּיוֹתֵר — הוּא מְקֻבָּל יוֹתֵר מֵרַבֵּנוּ זַ״ל. וּמִי עוֹד תָּמִים כִּיהוּדִי סְפָרַדִי, שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ חָכְמוֹת, אֶצְלוֹ כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל — זֶהוּ זֶה! רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר לְהִתְבּוֹדֵד — מִתְבּוֹדְדִים! רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר לְשָׂמֵחַ — שְׂמֵחִים! רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר לִלְמֹד — לוֹמְדִים! וְלָכֵן שֶׁלֹּא יַחֲלִישׁוּ דַּעְתְּכֶם, שֶׁאֵין לָכֶם שַׂיָּכוּת לְרַבֵּנוּ זַ״ל. מִי שֶׁאָמַר אֶת זֹאת, הוּא הַסָּמ״ךְ־מ״ם בְּעַצְמוֹ. וּמִי שֶׁעוֹזֵר לוֹ — הֵם חַיָּלָיו, וְאֵינָנוּ מִתְפַּעֲלִים מִשּׁוּם בְּרִיָה. אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס דְּבָרִים אֵלּוּ בְּתוֹךְ לִבּוֹ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִתֵּן לְכֻלְּכֶם שָׁנָה טוֹבָה וּמְתֻקָּה, וְנִזְכֶּה לְהִתְקַבֵּץ יַחַד.

וְהֶכְפֵּל הַדָּבָר — אֲנִי חוֹזֵר וּמְבַקֵּשׁ אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, כָּל עִנְיָנֵינוּ רַק לְגַלּוֹת וּלְפַרְסֵם אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ הֲכִי גְּדוֹלָה, וְלֹא לְהִתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָה שֶׁבָּעוֹלָם, אֲנִי מְאֹד מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּזְכֶּה לִרְאוֹת בְּמוֹ עֵינֵינוּ בְּגִלּוּי שְׁכִינָה, וְזוֹ תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה הָעֲתִידָה.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תקצו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּלֶךְ בֵּין כֵּסֶה לֶעָשׂוֹר ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

תְּהִלָּה לָאֵל, אֶתְמוֹל חָזַרְנוּ מֵהַנְּסִיעָה הַקְּדוֹשָׁה בָּעִיר אוּמַן, וְהָיֵינוּ עַל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁלָּנוּ, חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר עַד כֹּה עֲזָרָנוּ, וְיֵשׁ עוֹד לְהַאֲרִיךְ בָּזֶה הָרְבֵּה, כִּי אִלּוּ כָּל אֵילֵי נְבָיוֹת וְכוּ׳,

וְכָל הַיָּמִים דְּיוֹ וְכוּ׳, אִי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר אֶת מַעֲלַת הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְאֵיךְ שֶׁרוֹאִים בְּחוּשׁ, שֶׁהָאֵשׁ הַקְּדוֹשָׁה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל מְאִירָה וּבוֹעֶרֶת וְכוּ׳.

אוֹדוֹת הַבַּיִת, תֵּדַע לְךָ, שֶׁיֵּשׁ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַמַּנְהִיג אֶת הָעוֹלָם, כִּי יֵשׁ בַּעַל־הַבַּיִת לַבַּיִת (מוֹעֵד קָטָן יח:): בַּיִת פְּלוֹנִי לְפְלוֹנִי, אִשָּׁה פְּלוֹנִית לְפְלוֹנִי, הַכֹּל מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, אַתָּה עֲשֵׂה אֵיזוֹ הִשְׁתַּדְּלוּת, וְתִרְאֶה אֵיךְ שֶׁהַשֵּׁאָר יָבוֹא מֵעַצְמוֹ, עַל־כָּל־פָּנִים אִם זֶה מִיָּעֵד בִּשְׁבִילְךָ לְהַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר, זֶה יִהְיֶה בִּשְׁבִילְךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ חֲתִימָה טוֹבָה...

כג תקצז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּלֶךְ, ה׳ תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה קִבַּלְתִּי דּוּ״חַ, שֶׁהַנְּשִׁים הָיוּ אֵצֶל ... אוּלַי כְּדַאי לָקַחַת אֶת עַצְתּוֹ, וְלָקַחַת בְּשָׂלָב רִאשׁוֹן מִבְנֶה אֶחָד שֶׁל ... כְּפִי שֶׁהוּא מַצִּיעַ, וּלְהַכְנֵס שָׁם, וַאֲנִי מְקַוֶּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יֶחֱלַשׁ כָּל כֹּחַם בְּמֶשֶׁךְ הַזְּמַן. וְאוּלַי כְּדַאי לְהִתְיַעֵץ עִם הָעוֹרֵךְ־דִּין מַה הוּא אוֹמֵר עַל זֶה, וּבִפְרָטִיּוּת שֶׁהַמְּמֻנֶּה עַל הַמָּחוֹז מַצִּיעַ כָּךְ, אֲבָל סָפֵק גָּדוֹל אִם ... יִרְצוּ לְהַפְרִישׁ בִּנְיָן, כִּי הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ, יָסִית אוֹתָם כְּאִלּוּ הֵם צְרִיכִים אֶת זֶה לְעַצְמָם, אִם יִהְיֶה לָנוּ אֲפִלּוּ רַק מִבְנֶה אֶחָד, זֶה דָּבָר גָּדוֹל, כִּי מֵאֶחָד יִהְיֶה נַעֲשֶׂה שְׁתַּיִם, וְכֵן הָלְאָה, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

אֲקַוֶּה לְדַבֵּר עִמְּךָ בְּיוֹם רִאשׁוֹן קֹדֶם אוֹר הַיּוֹם.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם.

כג תקצח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּלֶךְ, ה׳ תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁלְּבַעְלֵךְ תִּהְיֶה רְפוּאָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם. זֶה וִירוּס חָזָק, אוֹ שֶׁשָּׁתָה שָׁם מַיִם וְכוּ׳, אוֹ מֵהָאֲוִיר הַמְּעֻפָּשׁ בְּאֵיזֶה שֶׁהוּא מָקוֹם וְכוּ׳, וּבְוַדַּאי זֶה יַעֲזֹר, וְתִהְיֶה לוֹ רְפוּאַת הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוּף, וְאֵין מַה לִּדְאֹג.

אוֹדוֹת הַבֵּית־סֵפֶר שֶׁהָלְכוּ הַיּוֹם הַנָּשִׁים אֶל ... וְאָמַר, שֶׁנּוֹתֵן לָנוּ בִּנְיָן אֶחָד מֵ... אוּלַי זֶה רַעְיוֹן, שֶׁנִּכָּנֵס בִּרְשׁוּת ... רְאִי לְהִתְיַשֵּׁב בַּדָּבָר.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ עַל בַּעְלֵךְ, שֶׁיִּהְיֶה בָּרִיא וְשָׁלֵם, וְכִמְעַט כָּל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכְּלָל חָזַר עִם מְחוּשׁ, וְאוּלַי זֶה אֶחָד מֵהַתְּקוּנִים שֶׁמְּקַבְּלִים עַל הַצִּיּוּן הַקָּדוֹשׁ.

הַמְאַחֵל לָכֶם חֲתִימָה טוֹבָה...

כג תקצט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ, ז׳ תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוּ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתָךְ, שֶׁתֵּלְכִי עִם כָּל אֶחָד בְּמִדַּת הָרַחֲמָנוּת, וּבְפָרָט עִם אִשְׁתְּךָ וְעִם יְלָדֶיךָ, וּבְשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן אַל תַּכְנִיס אֵימָה יְתֵרָה בְּתוֹךְ בֵּיתֵךְ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא תַּכֶּה אֶת הַיְלָדִים

שֶׁלְּךָ, רַק שֶׁתֵּלֵךְ אִתָּם בְּמִדַּת הָרַחֲמָנוּת, וּבְשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן אַל תִּתְאַכְזֵר אֲלֵיהֶם, וּכְבָר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת בָּנִים, סִימָן צוֹ): מִי שֶׁאֵין לוֹ רַחֲמָנוּת עַל בָּנָיו, בְּיָדוּעַ שֶׁאֵין לוֹ חֵלֶק בְּשֵׂכֶל דִּקְדֻשָּׁה; וְכֵן אָמַר (שָׁם אוֹת רַחֲמָנוּת, סִימָן וֹ׳): מִי שֶׁאֵין לוֹ רַחֲמָנוּת נִשְׁתַּגֵּעַ. וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְרוּשַׁלְמִי בְּרָכוֹת, פֶּרֶק ה׳, הֲלָכָה ג׳): כַּמָּה דַּאֲנָא רַחֲמָן בַּשָּׁמַיִם, כָּךְ תֶּהֱוֵון רַחֲמָנִין בְּאַרְעָא, כְּמוֹ שֶׁאֲנִי רַחֲמָן בַּשָּׁמַיִם וּמְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת, כָּךְ אֲנִי רוֹצֶה שֶׁאַתֶּם גַּם־כֵּן תִּהְיוּ רַחֲמָנִים, כִּי אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב כְּשֶׁבַּר יִשְׂרָאֵל הוּא רַחֲמָן. וְאָמְרוּ (יְרוּשַׁלְמִי, בָּבָא קַמָּא, פֶּרֶק ח׳, הֲלָכָה ז׳): בִּזְמַן שֶׁאַתָּה רַחֲמָן, הַמָּקוֹם יְרַחֵם עָלֶיךָ. הַלְוַאי שֶׁתּוּכַל לְקַיֵּם אֶת כָּל זֶה, וְאָז יִהְיוּ לְךָ חַיִּים טוֹבִים וּנְעִימִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תר.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ, ז׳ תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תְּחִיֶּה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

וְהִנֵּה אֲנִי טָרוּד הַיּוֹם לָאֲרוּסִין שֶׁל בְּנִי ... גֵּרוֹ יָאִיר, וְלָכֵן אָבוֹא רַק בְּקִצָּרָה. רְאִי לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, אֲנַחְנוּ אוֹחֲזִים כְּבָר לִקְרַאת סוֹף הַמִּלְחָמָה, אֲנַחְנוּ נְקַבֵּל אוֹ מְבָנִים אוֹ קָרָוואנִים וְכוּ׳, אֲבָל שׁוּם דָּבָר לֹא הוֹלֵךְ לָרִיק, וְכָל הַמַּאֲמַצִּים עָשׂוּ פְּעֻלָּה גְּדוֹלָה, כִּי הַנָּחָשׁ ... מִשְׁתַּגֵּעַ מִזֶּה, וּבְתוֹךְ תּוֹכוֹ הוּא שָׁבוּר וְרָצוּץ, וְעַל־כֵּן הוּא מוֹצִיא אֶת הָרִשְׁעוּת שֶׁלּוֹ, וּבְקָרוֹב מְאֹד מְאֹד יִפֹּל מֵהַכִּסֵּא שֶׁלּוֹ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־

הוּא יְשַׁלֵּם לוֹ חֲזָרָה אֶת מַשְׂכֻּרְתּוֹ שְׁלֵמָה. וְעַל־כֵּן רַק חִזְקִי עִם הַכְּתָּה שֶׁלָּךְ, לֹא יִקַּח הַרְבֵּה זְמַן, וְהַכֹּל יִהְיֶה שָׁלָנוּ, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

הַמְאַחֵל לָךְ חֲתִימָה טוֹבָה...

כג תרא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ, ח׳ תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִיד נַפְשִׁי ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

וּמֵרֹב טִרְדוֹתַי לֹא הָיָה הַפְּנַאי לְהָשִׁיבְךָ, וּבְפָרָט שֶׁעָשִׂיתִי אֶתְמוֹל שִׁמְחַת אֵרוּסִין לִבְנִי, נֵרוֹ יָאִיר.

רְאֵה לִכְתֹּב מָתַי בָּא בִּנְךָ, כְּדֵי שֶׁנּוּכַל לְחַכּוֹת עָלָיו (בְּאֵיזֶה יוֹם וּבְאֵיזוֹ טִיסָה).

אוֹדוֹת הַשִּׁעוּר, תַּאֲמִין לִי, שֶׁגַּם אֲנִי עָיֵף וְיָגֵעַ מְאֹד מְאֹד עַכְשָׁו, וְעַל־כֵּן אִם אֶפְשָׁר לִדְחוֹת עַד אַחַר הֶחָג — מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים.

רְאֵה לְדַוֵּחַ מַה בְּקֶשֶׁר לַמַּזְגָּנִים, אִם הֵם עוֹבְדִים טוֹב.

הָעִקָּר צְרִיכִים לְהָכִין עַצְמוֹ עַל יוֹם הַדִּין הַנּוֹרָא, שֶׁבּוֹ חוֹתְמִים חַיִּים לְכָל חַי מֶה עָתִידוֹ, וְרָאוּי לִפְחֹד מֵאֵימַת הַדִּין הַנּוֹרָא.

הַמְאַחֵל לְךָ חֲתִימָה טוֹבָה...

כג תרב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי עֶרֶב יוֹם הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה לְהִתְחַזֵּק, וְשׁוּם דָּבָר לֹא יִשְׁבֹּר אוֹתְךָ. וְאוֹדוֹת הַמְשֻׁגָּעִים וְהַמְטוֹרָפִים, לְבַסּוֹף יִתְבַּטְלוּ לְגַמְרֵי רַק בִּזְכוּת הֲפָצַת הַקּוּנְטְרֵסִים, וְהַבּוּשָׁה צְרִיכָה לִהְיוֹת לְאֵלּוּ מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁחָלְקוּ עָלַי. וּתְהִלָּה לָאֵל רוֹאִים בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוּמַן אֶת הַהֶפְרֵשׁ בֵּין תַּלְמִידֵי "הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ" לְבֵין הַשְּׁאָר. צְרִיכִים רַק לְחַזֵּק אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁלֹּא יִשָּׁבְרוּ מִשּׁוּם דָּבָר.

אוֹדוֹת הַשָּׁעוּר, אַתָּה יָכוֹל לְפַרְסֵם, שֶׁבְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בְּיוֹם רְבִיעִי בְּשָׁעָה 9:00 בַּלַּיְלָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שִׁעוּר כְּלָלִי לְכָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְאָז יִהְיֶה יוֹם הַהִלּוּלָא שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל, וְשֶׁיִּתְחַבְּרוּ כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֶל קַוֵּי הַטֶּלֶפוֹן.

הַמְאַחֵל לְךָ חֲתִימָה טוֹבָה...

נָא לְדַוֵּחַ חֲדָשׁוֹת מִ...

כג תרג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ, מָחֳרַת יוֹם הַכִּפּוּרִים שֵׁם ה' (י) ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... שֶׁיִּחְיוּ.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מְקַוֶּה, שֶׁהִסְתַּדְּרָה כְּבָר אֶצְלְכֶם הַבְּעָיָה שֶׁל הַחוֹבוֹת, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּתְפַּטְרוּ מִזֶּה פַּעַם וּלְתָמִיד, וְתִהְיֶה לָכֶם שַׁלְוַת הַנֶּפֶשׁ וְשִׂמְחַת הַחַיִּים, וְשָׁלוֹם וְאַהֲבָה אֲמִתִּית, וְתָגוּרוּ בְּיַחַד בְּלִי שׁוּם לְחָצִים וּפְחָדִים.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתָךְ ... שֶׁתַּעֲצְרִי אֶת הָאִשָּׁה הַמְמֻרְמֶרֶת וְכוּ', שֶׁתָּמִיד זוֹרֶקֶת מִשְׁפָּטִים נֶגֶד יַבְנְאֵל, וּכְאִלּוּ מִי יוֹדֵעַ מַה יִּהְיֶה פֹּה ... אֲנִי מַבְטִיחַ לָךְ, שֶׁיִּהְיֶה רַק טוֹב, וְיִתְרַבּוּ הַתּוֹשָׁבִים הַחֲרֵדִים מֵאַנְשֵׁי

שְׁלוֹמֵנוּ, וְיָבוֹאוּ רַק מִשְׁפָּחוֹת מְסֻדָּרוֹת עִם שִׂמְחַת הַחַיִּים, וְלֹא מְמֻרְמָרוֹת וּמְלֵאוֹת טְעָנוֹת עַל כֻּלָּם, כְּדַאי לָךְ לְשַׁבֵּחַ אֶת הַמָּקוֹם לִפְנֵי כָּל נְשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּלְחַזְּקָן וּלְאַמְּצָן וּלְעוֹדְדָן, כִּי בְּוַדַּאי הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה.

הַמְאַחֵל לָכֶם חַג שָׂמֵחַ...

כג תרד.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסִדְרַ הַאֲזִינוּ, מַחֲרַת יוֹם הַכִּפּוּרִים, שֵׁם ה׳ (י) ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... שֶׁיִּחְיוּ נֶצַח.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר עַל הַחְלָטַתְכֶם לַעֲזֹב אֶת יַבְנְאֵל, וַאֲנִי מְאֹד מְקַוֶּה שֶׁזֶּה רַק זְמַנִּית, וְכֵן רַק זְמַן קָצָר מְאֹד, וְאַל תִּשְׁכְּחוּ אֶת הַטּוֹבוֹת שֶׁקִּבַּלְתֶּם פֹּה בְּיַבְנְאֵל מִמֶּנִּי, זְכִיתֶם לִילָדִים חֲמוּדִים וּלְדִירָה יָפָה מִשֶּׁלָּכֶם, שֶׁזֶּה בְּעַצְמוֹ הָיָה נֵס בְּתוֹךְ נֵס, וּבְפָרָטִיּוּת שֶׁגַּם הַהוֹרִים שֶׁלְּךָ ... רוֹצִים מְאֹד לָבוֹא לָגוּר כָּאן בְּיַבְנְאֵל, וְלָכֵן חָבָל לִי מְאֹד שֶׁאַתֶּם עוֹזְבִים אֶת הַמָּקוֹם הַנִּפְלָא הַזֶּה, וְאִם בִּשְׁבִיל פַּרְנָסָה, הֲרֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָזַר לְךָ שֶׁהִמְצֵאתִי לְךָ מִשְׂרָה טוֹבָה אֵצֶל הָרַב ... נָרוֹ יָאִיר, וּמִי שֶׁמֻּסָּת אוֹתְךָ, שֶׁאַתָּה יָכוֹל לִהְיוֹת שׁוֹחֵט, זֶה כְּמוֹ שֶׁיֻּסָּת אוֹתִי לִהְיוֹת קַצָּב ... וְלָכֵן אֲנִי מְאֹד מְאֹד מִצְטַעֵר עַל עָזְבְכֶם אֶת הַמָּקוֹם הַנִּפְלָא הַזֶּה, וַאֲנִי מְאֹד מְאֹד מְקַוֶּה שֶׁזֶּה יִהְיֶה רַק זְמַנִּית, וּמְבַחוּץ תְּוָכְחוּ אֶת גֹּדֶל הַטּוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ כָּאן בְּיַבְנְאֵל בְּגַשְׁמִיּוּת וּמִכָּל שֶׁכֵּן בְּרוּחָנִיּוּת.

הַמְאַחֵל לָכֶם חַג שָׂמֵחַ...

הַמְחַכֶּה מִכְתָּב מִכֶּם לִתְשׁוּבָה...

כג תרה.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ, מֻחֶרֶת יוֹם הַכִּפּוּרִים, שֵׁם ה׳ (י) ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת הָאֶתְרוֹגִים, וְהֵם יָפִים וּמְהֻדָּרִים עַד מְאֹד (מִלְבַד אֶחָד שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה סָפֵק), אֲבָל אֲנִי לֹא צָרִיךְ יוֹתֵר מִשִּׁשָּׁה אֶתְרוֹגִים, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ שָׁנָה יָפָה וּמְהֻדֶּרֶת, וְתִזְכּוּ לְהַדְפִּיס הַשָּׁנָה הַמּוֹן סְפָרִים חֲדָשִׁים, וּנְגַלֶּה אֶת אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בָּעוֹלָם.

רַק חִזְקוּ וְאִמְצוּ בְּסַבְלָנוּת, כִּי קְרוֹבָה יְשׁוּעַתְכֶם לָבוֹא, וּבְקָרוֹב תִּגָּמֵר הַדִּירָה וְתִהְיוּ עַצְמָאִיִּים, וְנוֹכַל לְהַדְפִּיס בְּיֶתֶר שְׁאֵת וּבְיֶתֶר עֹז בְּלִי מְנִיעוֹת.

הַמְאַחֵל לְךָ חַג שָׂמֵחַ...

תְּשַׁלֵּם עֲבוּר הָאֶתְרוֹגִים לְאָחִיךָ ... וַאֲנִי בָּא עַל שַׂבָּת נֹחַ, וְאָז אֲשַׁלֵּם לְךָ, כִּי כָּתוּב שֶׁאָסוּר לָצֵאת עִם אֶתְרוֹג שֶׁקָּנוּ בְּהַלָּוָאָה, וְעַל־כֵּן לָמָּה לְהַכְנֵס בְּסִפֵּקוֹת.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, אִם תּוּכַל עוֹד בַּבֹּקֶר לְבָדֹק כַּמָּה יֵשׁ לִי בְּחֶשְׁבּוֹן הַבַּנְק, כִּי אֲנִי חַיָּב סְכוּם גָּדוֹל עֲבוּר הַמַּזְגְּנִים, וַאֲנִי צָרִיךְ לָתֵת טְשֶׁעק.

כג תרו.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ, מֻחֶרֶת יוֹם הַכִּפּוּרִים שֵׁם ה׳ (י) ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָכֵן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמֵחֲמַת הַטָּרְדוֹת לֹא הָיָה הַפְּנַאי לַהֲשִׁיבְךָ. חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁזָּכִינוּ לִהְיוֹת אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, וּבָזֶה רָאוּי לָנוּ לִשְׂמֹחַ כָּל הַשָּׁנָה, וְשׁוּם דָּבָר לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתָנוּ, וּבִפְרָטִיּוּת שֶׁאֲנַחְנוּ נִכְנָסִים וּבָאִים אֶל תּוֹךְ חַג הָאֱמוּנָה צָלָא דִּמְהֵמְנוּתָא, סֻכָּה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁאָנוּ נִסְתָּרִים בְּצִלּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אִלְמָלֵא הָיִינוּ מַשִּׂיגִים חֵלֶק אֶחָד מִנִּי אֶלֶף אֶת גְּדֶל הַסּוֹדוֹת וְהַשְּׂמָחוֹת, הַנֹּעַם וְהָעֲרֵבוּת בִּישִׁיבַת סֻכָּה, הָיִינוּ רוֹקְדִים בְּכָל יוֹם עַל נֹעַם חֶלְקֵנוּ, שֶׁזָּכִינוּ לְהִבָּרְאוֹת מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, וְאָנוּ מַאֲמִינִים בְּנֵי מַאֲמִינִים, וּבְוַדַּאי נִתְכַּפֵּר לָנוּ הַכֹּל, כִּי עִצּוּמוֹ שֶׁל יוֹם מְכַפֵּר, אַשְׁרֵינוּ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תרז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ, מָחֳרַת יוֹם הַכִּפּוּרִים שֵׁם ה׳ (י) ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

לָכֵן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם בִּרְכַּת הַשָּׁנָה, יַעֲזֹר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּתְבָּרְכִי מִפִּי עֶלְיוֹן, וְכָל הַמְבָרֵךְ מִתְבָּרֵךְ, וְתִזְכִּי לְחֵן בְּעֵינֵי כָּל רוֹאַיִךְ, וְתִהְיֶה יְרֵאַת שָׁמַיִם חוֹפֶפֶת עַל פָּנַיִךְ תָּמִיד, וְתַתְמִידִי הַרְבֵּה בְּסֵפֶר־הַמִּדּוֹת, שֶׁהוּא סֵפֶר נִפְלָא עַד מְאֹד, וְהַמִּדּוֹת הֵן יְסוֹד הָאָדָם, וְרַבֵּנוּ זַ״ל מְאֹד מְאֹד בִּקֵּשׁ אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיִּהְיוּ בְּקִיאִים בְּסֵפֶר־הַמִּדּוֹת, כִּי סֵפֶר זֶה עָשָׂה אוֹתוֹ לִיהוּדִי כָּשֵׁר.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ בַּעֲדֵךְ תָּמִיד, וְתַצְלִיחִי בְּחַיֵּיךְ, וְתַעֲלִי מַעְלָה מַעְלָה בְּיִרְאַת שָׁמַיִם שְׁלֵמָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תרח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ, מֻחֶרֶת יוֹם הַכִּפּוּרִים, שֵׁם ה׳ (י) ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... תִּחְיֶה.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם הַבְּרָכוֹת לְכִבּוּד הַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה, יַעֲזֹר לָךְ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיְּקַיֵּם ׳כָּל הַמְּבָרֵךְ — מִתְבָּרֵךְ מִפִּי עֶלְיוֹן׳, וְיִהְיֶה לָךְ חֵן בְּעֵינֵי כָּל רוֹאַיִךְ, וְתַצְלִיחִי בַּלִּמּוּדִים, וְתִהְיִי לְאוֹת וּלְמוֹפֵת לְכָל בְּנוֹת ׳בֵּית פֵּיגֶא׳, וּמַה גַּם תַּחְזְרִי הַרְבֵּה עַל ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״, כִּי הַמִּדּוֹת הֵן יְסוֹד בַּר יִשְׂרָאֵל.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל תָּמִיד בַּעֲדֵךְ, וְתַצְלִיחִי בְּכָל דַּרְכֵּךְ.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תרט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ, מֻחֶרֶת יוֹם הַכִּפּוּרִים שֵׁם ה׳ (י) ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! רָאוּי לָנוּ לִשְׂמֹחַ עַל נֹעַם חֶלְקֵנוּ, אֲשֶׁר בַּנַּחַל שָׁם חֶלְקֵנוּ וְגוֹרָלֵנוּ, וְאָנוּ יוֹדְעִים מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, וּמָה הָיִינוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְזוֹ נֶחָמָתֵנוּ, וְזוֹ שִׂמְחָתֵנוּ, וּבָזֶה רָאוּי לָנוּ לְהַחֲיוֹת עַצְמֵנוּ כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ. וְיָדוּעַ אֲשֶׁר מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל הָיָה רָגִיל לוֹמַר: יוֹם כִּפּוּר אֵיז מַיין יוֹם טוֹב, כִּי יוֹם כִּפּוּר הוּא יוֹם סְלִיחָה וּמְחִילָה. וְזֶה הָיָה כָּל עִנְיָנוֹ שֶׁל מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל — לְהַמְשִׁיךְ

סְלִיחָה, מְחִילָה וְכַפָּרָה לְכָל בַּר יִשְׂרָאֵל, שֶׁזֶּה סוֹד סָמ״ךְ — הָעִגּוּל שֶׁבְּתוֹךְ הָרִבּוּעַ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נט); וְלָכֵן אָנוּ מוֹצְאִים, שֶׁבְּעֵת הִסְתַּלְּקוּתוֹ לְעֵילָא, יָצְאָה נִשְׁמָתוֹ בְּמִלִּים אֵלּוּ: ״חַנּוּן הַמַּרְבֶּה לִסְלֹחַ״, כִּי אֵלּוּ הָיוּ הַדִּבּוּרִים הָאַחֲרוֹנִים שֶׁלּוֹ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָנוּ לְשַׁמֵּשׁ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

רְאוּ לְעוֹרֵר אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיֵּלְכוּ לְבַקֵּר אֶת ... גֵּרוֹ יָאִיר.

כג תרי.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ, מָחֳרַת יוֹם הַכִּפּוּרִים שֵׁם ה׳ ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַיָּקָר ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם הַכֶּסֶף לְפִדְיוֹן נֶפֶשׁ, סַךְ חֲמִשִּׁים שְׁקָלִים. יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיְּמַתְּקוּ מִמְּךָ כָּל הַדִּינִים עַל־יְדֵי פֶּלֶא עֶלְיוֹן, וְתִתְבָּרֵךְ מִפִּי עֶלְיוֹן.

הָעִקָּר רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ בְּמִדַּת הַשִּׂמְחָה, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה. וְרַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ בְּפֵרוּשׁ, אֲשֶׁר מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁרוֹצֶה לִהְיוֹת אִישׁ כָּשֵׁר, עַבְרָה גְּדוֹלָה כְּשֶׁהוּא בְּעַצְבוּת. וְעַל־כֵּן צְרִיכִים מְסִירוּת נֶפֶשׁ בְּפֹעַל מַמָּשׁ עַל מִצְוַת הַשִּׂמְחָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ וְטוֹבָתְךָ כָּל הַיָּמִים...

כג תריא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ, מָחֳרַת יוֹם הַכִּפּוּרִים, שֵׁם ה׳ ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוּ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ וְאֶת הַחִדּוּשִׁים שֶׁלְּךָ וְכוּ׳.

לְדַעְתִּי, צְרִיכִים לְהַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ רַק אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלַחְשֹׁב תָּמִיד רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֵיךְ שֶׁהוּא מְחַיֶּה וּמְקַיֵּם וּמְהַוֶּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה, דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, וְלֹא צְרִיכִים בִּכְלָל לַחְשֹׁב מִי הוּא מָשִׁיחַ... וּמָתַי יָבוֹא... וְאֵיךְ יָבוֹא... עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי כָּל עִנְיַן מָשִׁיחַ יִהְיֶה רַק לְגַלּוֹת אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבֹא יָבוֹא בְּרַחֲמֵי, אַךְ זֶה תָּלוּי רַק בִּידֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְאִם הָאָדָם דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵינוֹ צָרִיךְ כְּלוּם, רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, שֶׁרַק הוּא יִגְאָלֵנוּ בִּגְאֻלַּת עוֹלָם, וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁחוֹשֵׁב רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאֵינוֹ מְבַלְבֵּל עַצְמוֹ עִם שְׁטֻיּוֹת וּדְבָרִים שֶׁל מַה בְּכָךְ.

הַמְאַחֵל לְךָ צְדָקָה וָחֶסֶד שֶׁתַּעֲשֶׂה עִם נִשְׁמָתְךָ...

כג תרבי.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ, מָחֳרַת יוֹם הַכִּפּוּרִים, שֵׁם ה׳ ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה ... גֵּרוּ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם בִּרְכַּת הַשָּׁנָה, וְכָל הַמְבָרֵךְ יִתְבָּרַךְ מִפִּי עֶלְיוֹן.

אוֹדוֹת שְׁאֵלָתְךָ, שֶׁאַתָּה רוֹצֶה לִלְמֹד שְׁחִיטָה, מִילָה וּסְתָ״ם, לְדַעְתִּי, זֶה רִבּוּי אוֹר.

לֹא פֵּרַטְתָּ בְּמִכְתָּבְךָ הַאִם יֵשׁ לְךָ מַסְפִּיק פַּרְנָסָה בַּכּוֹלֵל, וְאִם כֵּן לָמָּה לְךָ לְהִכָּנֵס בִּבְלְבּוּלִים, כִּי מַה שֶּׁאָדָם זוֹכֶה לִלְמֹד בְּשָׁנָה אוֹ שְׁנָתַיִם בַּכּוֹלֵל, לֹא יְכִילֵהוּ הָרַעְיוֹן, וּבִפְרָטִיּוּת כְּשֶׁלּוֹמְדִים כְּסִדְרָן, אָז יָכוֹל לִזְכּוֹת לְסַיֵּם כַּמָּה מַסֶּכְתּוֹת, וְכֵן חֵלֶק גָּדוֹל בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ. וְאִם

אַתָּה רוֹצֶה לִלְמֹד אֱמֻנוּת, תִּלְמַד אוֹ שְׁחִיטָה אוֹ סְתָ״ם, אֲבָל לְבַלְבֵּל עַצְמוֹ מֵהַשְׁלֹשָׁה דְּבָרִים בְּיַחַד, אֲשֶׁר אָז מְאוּמָה לֹא יִהְיֶה בְּיָדוֹ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מִתְפַּלֵּל בַּעֲדְךָ, שֶׁיִּהְיֶה לְךָ רַק טוֹב כָּל הַיָּמִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תריג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ, מָחֳרַת יוֹם הַכִּפּוּרִים, שֵׁם ה׳ (ה) ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֲקַוֶּה שֶׁקִּבַּלְתָּ אֶת הַמּוֹדָעָה, וּרְאֵה תֵּכֶף־וּמִיָּד בְּיוֹם רִאשׁוֹן עַל הַבֹּקֶר מֵקֶדֶם, שֶׁתֵּצֵא לְכָל הַתּוֹשָׁבִים, כִּי צָרִיךְ לְהַגִּיעַ עוֹד קֹדֶם הֶחָג, וּנְלַמֵּד אֶת הָרָשָׁע לֶקַח. יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנְּפַטֵּר כְּבָר מֵהָרָשָׁע מְרֻשָּׁע הַזֶּה. וְהַיּוֹם דִּוְּחָה לִי הַמְנַהֶלֶת ... דָּבָר מְעַנְיֵן מְאֹד, כִּי הִיא דִּבְּרָה בְּעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר עִם הַמְנַהֵל שֶׁל רֶשֶׁת ... הָאַרְצִי, שֶׁיִּתֵּן לָנוּ לְכָל הַפָּחוֹת שְׁנֵי מִבְנִים לְהַכְנֵס בָּהֶם, אֲפִלּוּ בְּדֶרֶךְ הַשְׁאָלָה וְהַלְוָאָה, עַד שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ מָקוֹם, וְהוּא עָנָה לָהּ בְּזִלְזוּל וּבְחֻצְפָּה כָּזוֹ, שֶׁלֹּא יַאֲמִן כִּי יְסַפֵּר, וְתֵכֶף כְּשֶׁנִּתֵּק אֶת הַטֶּלֶפוֹן, קִבֵּל הַתְקָפַת לֵב, וְהָלַךְ לְעוֹלָמוֹ.

מִי יִתֵּן שֶׁהַסָּמ״ךְ־מֵ״ם הָרָשָׁע יִתְבַּטֵּל, וְאָז תִּהְיֶה יְשׁוּעָה גְּדוֹלָה בְּיַבְנְאֵל, כִּי כֻּלָּם יַחְזְרוּ בִּתְשׁוּבָה. וְלָכֵן רְאֵה לִשְׁלֹחַ אֶת הַמִּכְתָּבִים תֵּכֶף־וּמִיָּד בְּיוֹם רִאשׁוֹן בַּבֹּקֶר.

הַמְקַוֶּה שֶׁתַּעֲשֶׂה כִּרְצוֹנִי.

הַמְחַכֶּה לִתְשׁוּבָה...

כג תריד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ, מָחֳרַת יוֹם הַכִּפּוּרִים, שֵׁם ה׳ (י׳) ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אַקָּוֶה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאַתָּה מַרְגִּישׁ כְּבָר יוֹתֵר טוֹב. הָעִקָּר רְאֵה לְהִתְחַזֵּק. וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל פַּעַם אַחַת, שֶׁהַחוֹלֶה בְּעַצְמוֹ מְחַזֵּק עַצְמוֹ, וְאוֹמֵר: עֶס וֶועט זַיין גִּיט (יִהְיֶה יוֹתֵר טוֹב); וּבְמִלִּים אֵלּוּ יֵשׁ לוֹ רְפוּאָה שְׁלֵמָה. וְאָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן כד), שֶׁחַכְמֵי הָרוֹפְאִים אָמְרוּ, שֶׁהַשִּׂמְחָה הִיא רְפוּאָה לַכֹּל; וְעַל־כֵּן בְּתַקֵּף חֶלְשָׁתְךָ, תִּשְׁתַּדֵּל לִשְׂמֹחַ, וְזֶה יַעֲזֹר לְךָ לְהִתְרַפֵּא. וְכֵן אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה נג, סִימָן יד): יָפָה תְּפִלַּת הַחוֹלֶה לְעַצְמוֹ; וְעַל־כֵּן זְרֹק כַּמָּה דִּבּוּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר הוּא הַצָּלָחָה נִצְחִית, הַצָּלָחָה כָּזוֹ, שֶׁאֵין לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל. וּבְוַדַּאי כָּל מַה שֶּׁקָּרָה עִמְּךָ אַחַר הַצִּיּוּן הַקָּדוֹשׁ, זֶה תִּקּוּנִים מִתִּקּוּנֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר כָּל אֶחָד בְּלִי יוֹצֵא מֵהַכְּלָל עָבַר מַה שֶּׁעָבַר וְכוּ׳, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי עִנְיָנוֹ וְשֹׁרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ.

מָה אֹמַר לְךָ! רָאוּי לָנוּ לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד עַל נֹעַם חֶלְקֵנוּ, עַל אֲשֶׁר בַּנַּחַל שָׁם חֶלְקֵנוּ וְגוֹרָלֵנוּ, אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁכְּבָר תַּחֲזֹר אֶל הַכֹּחוֹת, וְתַחֲזֹר לַעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ, וְתִהְיֶה חָזָק לְבַסֵּס אֶת הַמְּנָיָן שֶׁל שָׁעָה שֶׁבַע בַּבֹּקֶר. וּכְדַאי זְכוּת הַמִּצְוָה הַזּוֹ שֶׁתָּגֵן בַּעַדְךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ חַג שָׂמֵחַ...

כג תרטו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ, מָחֳרַת יוֹם הַכִּפּוּרִים שֵׁם ה׳ (י׳) ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת הָאֶתְרוֹגִים, וְהֵם יָפִים וּמְהֻדָּרִים, תְּהִלָּה לָאֵל.

יַעֲזֹר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּזְכוּת זֶה, שֶׁתִּהְיֶה לָכֶם בְּרִיאוּת הַשְׁלֵמָה — אַתָּה וְאִשְׁתְּךָ וְכָל יְלָדֶיךָ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַמְשִׁיךְ לָכֶם פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע וַנַחַת מִכָּל יוֹצְאֵי חֲלַצֵיכֶם, וְתִרְווּ רֹב נַחַת דִּקְדֻשָּׁה מֵהֶם.

נָא לְהוֹדִיעַ לִי מִשְׁלוֹם בִּתְּכֶם תִּחְיֶה, שֶׁאֵינִי מַפְסִיק לְהִתְפַּלֵּל בַּעֲדָהּ לִרְפוּאָה שְׁלֵמָה, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי.

הַמְאַחֵל לָכֶם חַג שָׂמֵחַ...

כג תרטז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ, מָחֳרַת יוֹם הַכִּפּוּרִים שֵׁם ה׳ (י) ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... שֶׁיִּחְיוּ.

חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הַרְבֵּה הִתְפַּלַּלְתִּי לְהַצְלָחַתְכֶם הַשָּׁנָה, שֶׁתִּהְיֶה לָכֶם שָׁנָה טוֹבָה וּמְתוּקָה וּפַרְנָסָה בְּשֶׁפַע, וְשֶׁיִּהְיֶה בֵּינֵיכֶם אַהֲבָה וַהֲבָנָה הֲדָדִית.

נָא וְנָא ... תִּחְיֶה, רְאִי לְכַבֵּד אֶת בַּעְלֵךְ וְלַעֲזֹר לוֹ, וְאַל תִּהְיִי עַצְבָנִית, רַק כָּל דָּבָר שֶׁאַתְּ צְרִיכָה, תְּבַקְּשִׁי רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְתִרְאִי נִסִּים נִגְלִים, שֶׁיַּעֲשֶׂה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עִמָּכֶם. תַּעֲשׂוּ כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לֹא לִהְיוֹת מֻשְׁפָּעִים מֵאַף אֶחָד שֶׁמְּדַבֵּר נֶגֶד יַבְנְאֵל, כִּי דַּיְקָא בִּזְכוּת הַמָּקוֹם הַנִּפְלָא הַזֶּה זְכִיתֶם לְהִתְחַתֵּן וְלָגוּר בְּאַהֲבָה, כִּי אִם הֱיִיתֶם סְמוּכִים לְהַהוֹרִים, מִזְּמַן כְּבָר הָיוּ, חַס וְשָׁלוֹם, בְּעָיוֹת. וְעַל־כֵּן לְבַל יָסִיתוּ אֶתְכֶם נֶגֶד יַבְנְאֵל.

הַמְאַחֵל לָכֶם חַג שָׂמֵחַ...

כג תריז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן עֶרֶב חַג הַסֻּכּוֹת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי ... גֵּרוֹ יָאִיר.

פֹּה תְּקַבֵּל מִכְתָּב כְּלָלִי לְתְלוֹת בִּשְׁנֵי מְקוֹמוֹת בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ, כִּי מְאֹד מְאֹד רָצִיתִי, שֶׁתִּהְיֶה בְּכָל לַיְלָה שִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה, וְתִשְׁמְחוּ יַחַד, וּתְהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ לָנוּ בַּמֶּה לִשְׂמֹחַ, שֶׁאָנוּ זוֹכִים לְיַדַּע מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, וּתְהִלָּה לָאֵל, הָיִינוּ אֶצְלוֹ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁבְּוַדַּאי פָּעַלְנוּ אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל מַה שֶּׁהָיִינוּ צְרִיכִים לִפְעֹל.

רְאֵה לְדַוֵּחַ אִם יֵשׁ אֵילּוּ חֲדָשׁוֹת בַּקְּהִלָּה, וַאֲנִי מְקַוֶּה לִשְׁלֹחַ לְכֻלָּם מִכְתָּב הִתְחַזְּקוּת, כִּי כְּפִי שֶׁשָּׁמַעְתִּי יֵשׁ אֶחָד אוֹ שְׁנַיִם מָרֵי נֶפֶשׁ, וְאֵין לָהֶם שְׁלוֹם־בַּיִת, וְהֵם אֲשֶׁר מַחֲלִישִׁים אֶת דַּעַת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

הַמְאַחֵל לְךָ חַג שָׂמֵחַ...

כג תריח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן עֶרֶב סֻכּוֹת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר, ר׳ ... גֵּרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה בְּמוֹצָאֵי תִּשְׁעָה בְּאָב נִכְנַסְתָּ אֵלַי, וְדִבַּרְתָּ אוֹדוֹת ... וְכוּ׳, וַאֲנִי רוֹאֶה שֶׁהָיִיתָ צוֹדֵק, שֶׁהוּא מְקֹרָר אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְכֵן מַכְנִיס בָּהֶם סְפֵקוֹת וְלֵיצָנוּת וְכוּ׳, וְהוּא הָיָה הַגּוֹרֵם לַעֲזִיבַת ... וְעַל־כֵּן רְאֵה לְהַעֲמִידוֹ עַל הַמָּקוֹם, וְאַל תִּפְחַד מִמֶּנּוּ, כִּי חָבָל שֶׁקְּהִלָּתֵנוּ, שֶׁהִיא

קְהִלָּה כָּל־כָּךְ יָפָה, תִּתְפּוֹרֵר בִּשְׁבִיל טִפֵּשׁ וְשׁוֹטֶה כָּזֶה, שֶׁחוֹשֵׁב שֶׁהוּא חָכָם. וַאֲנִי מְקַוֶּה שֶׁתֵּדַע אֵיךְ לְהַשְׁתִּיקוֹ.

הַמְאַחֵל לְךָ חַג שָׂמֵחַ...

טוֹב שֶׁכָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יִתְאַחֲדוּ בְּכָל לַיְלָה אֵצֶל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְשֶׁתִּהְיֶה שִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה עִם כְּלֵי זֶמֶר.

כג תריט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן עֶרֶב סֻכּוֹת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר לִשְׁמֹעַ מִכַּמָּה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁנִּדְבְּקָה בְּךָ קְלִפַּת הַלֵּיצָנוּת, שֶׁהִיא קְלִפָּה חֲזָקָה וַאֲבִי אֲבוֹת הַטֻּמְאָה. וְזוֹ מַחֲלָה מְדַבֶּקֶת, רַחֲמָנָא לִצְלָן. וְעַל־כֵּן אִם אַתָּה רוֹצֶה לַעֲזֹב אֶת הַדִּבּוּק הַזֶּה שֶׁל לֵיצָנוּת, יֵשׁ לְךָ מָקוֹם אֶצְלֵנוּ וְכוּ׳, וְהַהִפּוּךְ מוּבָן מֵמֵילָא וְכוּ׳. תְּהִלָּה לָאֵל, אֲנַחְנוּ קְהִלָּה יָפָה וַחֲסוּדָה, וְדַיְקָא מִכָּאן תִּצְמַח הַגְּאֻלָּה עַל אַפָּם וְעַל חֲמָתָם שֶׁל כָּל הַלֵּיצָנִים.

הָעִקָּר רְאֵה שֶׁיִּהְיֶה חָרוּת עַל לִבְּךָ: ״אֵין עוֹד מִלְבַדּוֹ״, וְלֹא עַל בְּגָדֶיךָ, שֶׁזֶּה בְּעַצְמוֹ סְתָם לֵיצָנוּת.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁאֶזְכֶּה לִשְׁמֹעַ בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

הַמְאַחֵל לְךָ חַג שָׂמֵחַ...

כג תרכ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן עֶרֶב סֻכּוֹת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ! בִּנְךָ ... גֵּרוֹ יָאִיר, מַצְלִיחַ כָּאן מְאֹד, הַיּוֹם הָלַךְ וְקָנָה לְעַצְמוֹ אַרְבָּעָה מִינִים כְּמוֹ אַבְרֵךְ ...

חַסְדֵי ה׳ הַבֵּית־חַרְשֶׁת מוֹצִיא סְחוֹרָה טוֹבָה, וּתְהִלָּה לָאֵל, הַבַּחוּרִים עוֹשִׂים חַיִל, רַק צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ "הוֹשַׁעְנָא כֶּרֶם מִתּוֹלַעַת", שֶׁלֹּא יִכָּנְסוּ תּוֹלָעִים בְּתוֹךְ הַכֶּרֶם הַיָּפֶה שֶׁלָּנוּ, וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לַעֲמֹד עַל הַמִּשְׁמָר, שֶׁלֹּא יְקַלְקְלוּ אֶת הַקְּהִלָּה שֶׁלָּנוּ, עַל־יְדֵי לֵץ וּפוֹחֵז, שַׁק מָלֵא רוּחַ. וְלָכֵן טוֹב מְאֹד לְדַבֵּר הַרְבֵּה מֵאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ וּמֵאֱמוּנַת חֲכָמִים, שֶׁתִּלְווּיוֹת זוֹ בָּזוֹ.

הַמְאַחֵל לְךָ חַג שָׂמֵחַ...

כג תרכא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן דְּחֹל הַמּוֹעֵד סֻכּוֹת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי מְקַוֶּה, שֶׁשְּׁמַעְתֶּם הֵיטֵב הַשִּׁעוּר, רָצִיתִי לִרְאוֹת כְּבָר קְהִלָּה מְסֻדֶּרֶת. חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁעַד עַכְשָׁו הַכֹּל נִפְלָא עַד מְאֹד, רַק צְרִיכִים לְהוֹצִיא אֶת הַקּוֹצִים וְהַחוֹחִים הַסּוֹבְבִים אֶת הַשּׁוֹשַׁנָּה.

אִם יֵשׁ אֵילּוּ חֲדָשׁוֹת בַּקְּהִלָּה, נָא לְהוֹדִיעֵנִי, כִּי לִבִּי וּמֹחִי שָׁם כָּל הַיָּמִים. יְזַכֵּנִי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כְּבָר לָבוֹא וּלְהִשְׁתַּקֵּעַ שָׁם יְשִׁיבַת קֶבַע, וּלְהַמְשִׁיךְ עָלַי קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

הַמְחַכֶּה לִתְשׁוּבָה...

כג תרכב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי ב׳ דְּחֹל הַמּוֹעֵד סֻכּוֹת, הִלּוּלָא שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... שֶׁיִּחְיוּ.

אַף שֶׁאֲנִי כּוֹתֵב רַק מַה שֶּׁמֻּכְרָח בְּחֹל הַמּוֹעֵד, וְזֶה אֶצְלִי בִּכְלַל דָּבָר הָאָבֵד, אֲבָל הֱיוֹת שֶׁהַיּוֹם הוּא יוֹם הַהִלּוּלָא שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, יוֹם שִׂמְחָה בַּשָּׁמַיִם, צַדִּיק שֶׁשַּׁיָּךְ לַדּוֹר הַזֶּה הַיָּקָא, וּמֵעַכְשָׁו עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת וְכוּ׳, צַדִּיק שֶׁהִבְטִיחַ לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהוּא יַחֲזִיר אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְיַעֲשֶׂה מֵהֶם צַדִּיקִים גְּמוּרִים, וֶהֱיוֹת שֶׁזָּכִינוּ בִּזְכֻיּוֹת חִנָּם לִהְיוֹת שַׁמָּשִׁים אֶצְלוֹ, וְדָחֲקָנוּ עַצְמֵנוּ בִּפְנִים, וְעוֹזְרִים לְגַלּוֹת אֶת הַצַּדִּיק הַפֶּלֶא שֶׁל כָּל הַדּוֹרוֹת, לָזֹאת אָמַרְתִּי לָרוּץ בְּשׁוּרוֹתַיִם אֵלּוּ אֲלֵיכֶם בַּיּוֹם הַזֶּה הַיָּקָא, הֱיוֹת שֶׁאַתֶּם מוֹסְרִים אֶת נַפְשְׁכֶם וְרוּחֲכֶם הַיָּמִים וְהַלֵּילוֹת מַמָּשׁ רַק בִּשְׁבִיל זֶה, וְלָכֵן עָלַי לוֹמַר לָכֶם רַק מִלִּים אֵלּוּ: ״חִזְקוּ וְאִמְצוּ מְאֹד מְאֹד, וְיַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּהְיוּ לָכֶם כֹּחוֹת הַנֶּפֶשׁ בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת לְהַמְשִׁיךְ כָּךְ כָּל יְמֵי חַיֵּיכֶם עַד הַנְּשִׁימָה אַחֲרוֹנָה בְּזֶה הָעוֹלָם לְהַדְפִּיס אֶת כָּל הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים, וּבִפְרָט הַשָּׁנָה תִּהְיֶינָה הַפְתָּעוֹת גְּדוֹלוֹת, וַאֲקַוֶּה שֶׁתַּעֲזְרוּ לְהַדְפִּיס סְפָרִים נִפְלָאִים שֶׁאֲנִי מֻכִּין עַכְשָׁו לְדָפוּס״.

הַמְאַחֵל לָכֶם חַג שָׂמֵחַ...

כג תרכג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבָּת־קֹדֶשׁ חֹל הַמּוֹעֵד סֻכּוֹת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ וּמַמָּשׁ הֶחֱיִיתָנִי בָּזֶה שֶׁהָלַכְתָּ לְהָפִיץ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּתְהִלָּה לָאֵל מָכַרְתָּ סִפְרֵי ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״ וְכוּ׳, וּמוֹהַרַנ״תְ זַ״ל כְּשֶׁהָיָה בְּמִצְרַיִם בְּדַרְכּוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הֵפִיץ שָׁם שְׁנֵי ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״ וּשְׁנֵי ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״ וְכוּ׳, וְכָל־כָּךְ הָיְתָה עַצְמוֹ בָּזֶה, וְאָמַר: מִי יוֹדֵעַ אִם לֹא הָיִיתִי צָרִיךְ לָרֶדֶת לְמִצְרַיִם רַק בִּשְׁבִיל לְהַשְׁאִיר שָׁם סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְכֵן מוֹהַרַנ״תְ זַ״ל מָכַר לִיהוּדִי שֶׁהָיָה גָּר בְּלֶעמְבֶּרְג ״לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״, וְהָיָה עַצְמוֹ מְאֹד אֵיךְ שֶׁמָּכַר סֵפֶר לְאֶחָד שֶׁגָּר בְּרִחוּק מָקוֹם מִמֶּנּוּ. הַכְּלָל, כִּי צְרִיכִים לְהַחֲיוֹת עַצְמוֹ עִם כָּל סֵפֶר וְסֵפֶר שֶׁזּוֹכִים לִמְכֹּר, כִּי כָּל הַמְּקֻיָּם נֶפֶשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל, כְּאִלּוּ קִיֵּם עוֹלָם מָלֵא. וְתַאֲמִין לִי, שֶׁאֵין עוֹד תִּקּוּן לְנֶפֶשׁ הָאָדָם, כְּמוֹ הַפָּצַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי לִזְכּוֹת לְתִקּוּן עַל הֶעָבָר, זֶה רַק כְּפִי שֶׁמַּחֲזִירִים אֲחֵרִים בִּתְשׁוּבָה. וְרָאוּי לְךָ לֵידַע, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם וּמוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה...

כג תרכד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, ג׳ דְּחֹל הַמּוֹעֵד סֻכּוֹת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... גֵּרוֹ יָאִיר.

נִסִּיתִי לְהִתְקַשֵּׁר אֵלֶיךָ, וְכַנִּרְאֶה שֶׁלֹּא הָיָה קֶשֶׁר.

אֵיךְ שֶׁהוּא, רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ מְאֹד, כִּי הִתְקַשְּׁרוּ אֵלַי כַּמָּה מְפִיצִים, וְסִפְּרוּ לִי אֵיךְ שֶׁאַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל חוֹטְפִים אֶת הַקּוּנְטְרֵסִים, וְאֵיךְ שֶׁמְּחַיִּים עַצְמָם עִמָּהֶם, וְזֶה לָהֶם כְּמַיִם קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֲיֵפָה, וּמַמָּשׁ נִתְמַלֵּאתִי שִׂמְחָה, כִּי בְּכָל פַּעַם נִדְמֶה לִי, כְּאִלּוּ עֲדַיִן לֹא הִתְחַלְתִּי, וְלָזֹאת אָמַרְתִּי לְהִתְחַלֵּק עִמְּךָ בְּשִׂמְחָה הַזֹּאת, כִּי אִם אַתָּה לֹא הָיִיתָ מַדְפִּיס, מִי הָיָה מַדְפִּיס, וּבִפְרָטְיוּת הַקּוּנְטְרֵסִים. יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַשָּׁנָה נִזְכֶּה לְחַבֵּר לְכָל הַפָּחוֹת שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת קוּנְטְרֵסִים — קוּנְטְרֵס לְיוֹם, כִּי עַם יִשְׂרָאֵל צְמֵאִים לִדְבַר ה׳, וְאַשְׁרֵי

מִי שֶׁמַּשְׁקֶה אוֹתָם, וְזוֹ הָיְתָה צַוָּאַת הֶחָכָם (סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה ג׳): ״לְהַשְׁקוֹת אִילָנוֹת״, כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה (דְּבָרִים כ, יט); וְזוֹ צְרִיכָה לִהְיוֹת עֲבוֹדָתֵנוּ — רַק לְהַשְׁקוֹת אִילָנוֹת כָּל יָמֵינוּ.

הַמְאַחֵל לְךָ חַג שָׂמֵחַ וְשַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תרכה.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, ג׳ דְּחֹל הַמּוֹעֵד סֻכּוֹת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם אֵל ... שֶׁיִּחְיוּ.

הִנֵּה שָׁמַעְתִּי מַה שֶּׁעָבַר עָלֶיךָ, וְנֶחֱלַשׁ לִבְּךָ וְכוּ׳, וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר לִשְׁמֹעַ אֶת הַבְּשׂוֹרָה הַלֹּא טוֹבָה.

לָזֹאת אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, עַכְשָׁו הִיא שְׁעַת הַכֹּשֶׁר לְךָ, תֵּדַע, בִּשְׁבִיל שֶׁאָדָם יִחְיֶה, צָרִיךְ זְכוּת בַּשָּׁמַיִם. אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים בְּצָרָה גְּדוֹלָה, יוֹתֵר מִשְּׁמוֹנִים בָּנוֹת, אֵין לָהֶן קוֹרַת גָּג הֵיכָן לִלְמֹד, תַּעֲשֶׂה בִּשְׁבִיל הַיְלָדִים הָאֵלּוּ, וּבִזְכוּת זֶה יָקִים אוֹתְךָ אֱלֹקִים מֵחָלְיְךָ וְתִהְיֶה בָּרִיא. בַּשָּׁמַיִם מְאֹד מְאֹד מְזַדַּקְּקִים לְמִי שֶׁעוֹשֶׂה חֶסֶד לְזוּלָתוֹ, אוּלַי תִּהְיֶה אַתָּה הַשָּׁלִיחַ הַטּוֹב דֶּרֶךְ ... וְכוּ׳, וְתִתְאַמֵּץ כְּכָל יְכָלְתְּךָ לְטוֹבַת הַיְלָדִים, וּבִזְכוּת זֶה תָּקוּם חֲזָרָה בָּרִיא וְשָׁלֵם.

שְׁמַע בְּקוֹלִי ... בַּשָּׁמַיִם מְחַכִּים עַל הַזְּכוּת הַזּוֹ, וְיַחֲזִירוּ לְךָ אֶת הַכֹּחוֹת, וְתִהְיֶה בָּרִיא.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרִיאוּת הַשְּׁלֵמָה...

כג תרכו.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם ד׳ דְּחֹל הַמּוֹעֵד סֻכּוֹת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה בִּדְבַר שֶׁאַתָּה רוֹצֶה כַּמָּה דְּבוּרֵי חִזּוּק, אַף שֶׁכְּבָר הִרְבֵּיתִי

לְדַבֵּר עִמְּךָ, לְדַעְתִּי, אִם הָיָה לְךָ שֵׂכֶל, וְתַדְפִּיס כַּמָּה כְּרָכִים "אֲשֶׁר בַּנַּחַל" (אֲשֶׁר זֶה לֹא עוֹלֶה הַרְבֵּה יַחַסִית), וְהֵם מִכְתָּבִים הַמְחַיִּים נֶפֶשׁ כָּל חַי, הָיִיתָ רוֹאֶה יְשׁוּעָה וְנִסִּים נִגְלִים, כִּי בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, יֵשׁ נְשָׁמוֹת עֲרֵמוֹת וְכוּ' הַמְצַפִּים לְתִקּוּן, וּבַעַל הַשָּׂדֶה מַכְנִיס גַּם אוֹתָן בִּפְנִים, וּמַלְבִּישׁ אוֹתָן בִּלְבוּשִׁים וְכוּ'. וְלָכֵן מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, אִם יִהְיֶה לְךָ חֵלֶק בְּמִצְוָה זוֹ, עַכְשָׁו מַדְפִּיסִים אֶת כָּל חֶלְקֵי "אֲשֶׁר בַּנַּחַל" בְּקָטָן, וְזֶה יוֹצֵא מְאֹד מְאֹד יָפֶה, וּמִי יִתֵּן, שֶׁיִּהְיֶה לְךָ חֵלֶק בָּזֶה, כִּי הַסְּפָרִים הָאֵלּוּ מְחַיִּים וּמְחַזְּקִים נֶפֶשׁ כָּל חַי.

הָעִקָּר תִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה, שֶׁזָּכִיתָ לִהְיוֹת אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ"ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוּמַן, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, בָּזֶה בְּעַצְמוֹ רָאוּי לְךָ לִהְיוֹת עַצְמְךָ.

רְאֵה לַעֲשׂוֹת הַלַּיְלָה סְעֻדָּה לִכְבוֹד רַבֵּנוּ זַ"ל, וּתְדַבֵּר דִּבּוּרָיו.

הַמְאַחֵל לְךָ חַג שָׂמֵחַ...

כג תרכז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם ד' דְּחֹל הַמּוֹעֵד סֻכּוֹת ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

בָּאתִי לְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ אִם תּוּכַל לְהַלְווֹת כֶּסֶף לִ... בִּשְׁבִיל תַּשְׁלוּם הַמַּזְגָּן, אֲנִי בָּא בַּשָּׁבוּעַ שֶׁל פָּרָשַׁת נֹחַ, וְאָז אֲשַׁלֵּם לְךָ, וְכֵן אֲנִי קוֹנֶה כַּרְטִיס לְבִנְךָ ... כִּי הוּא בָּא עִמִּי, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנּוּכַל לַעֲשׂוֹת אֵרוּסִין לְבִנְךָ.

רָצִיתִי לְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ טוֹבָה פְּרָטִית, אִם אֵין אַתָּה יָכוֹל לְהַעֲמִיד עַל הַמָּקוֹם אֶת ... הוּא חוֹשֵׁב שֶׁהוּא חָכָם, וּמִסְכֵּן אֵינוֹ אֶלָּא טִפֵּשׁ, סְתָם מַחֲלִישׁ דַּעַת אֲנָשִׁים תְּמִימִים, רְצוֹנוֹ לְהִשְׁתַּלֵּט עַל הַבֵּית־כְּנֶסֶת שֶׁלָּנוּ, צָרִיךְ לוֹמַר לוֹ חַד מַשְׁמָעִית, אִם לֹא נִרְאֶה לְךָ, לֵךְ לְחַיִּים

וּלְשָׁלוֹם מֵהֵיכָן שֶׁבָּאתָ, אִם יֵשׁ לוֹ מְרִירוּת וְכוּ׳, שֶׁיּוֹצִיא אֶת הָעֲצַבִּים שֶׁלּוֹ עַל הָעֲרָבִים, וְלֹא עֲלֵיכֶם.

הַמְאַחֵל לְךָ חַג שָׂמֵחַ...

כג תרכח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם ד׳ דְּחֹל הַמּוֹעֵד סֻכּוֹת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

הָיָה בְּדַעְתִּי לְדַבֵּר אִתְּךָ, אֲבָל אָמַרְתִּי דְּבָרַי בִּכְתָב, אַתֶּם צְרִיכִים לְטַכֵּס עֵצָה כְּדַת מַה לַּעֲשׂוֹת עִם ... זֶה אָדָם שׁוֹטֶה שֶׁמַּחֲזִיק עַצְמוֹ לְחָכָם, אֲבָל הוּא תּוֹלַעַת מְסֻכֶּנֶת, שֶׁלֹּא יְקַלְקֵל אֶת הַפֵּרוֹת, וְעַל זֶה אֲנַחְנוּ מִתְפַּלְּלִים: ״הוֹשַׁעְנָא תּוֹלַעַת מִכֶּרֶם״, כִּי כְּבָר כַּמָּה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִתְלוֹנְנִים עַל פִּיו הַמְגֻנֶּה, שֶׁמְּסִית וּמַדִּיחַ וְכוּ׳.

חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, וְתֹאמַר לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁהַיּוֹם בָּעֶרֶב בְּשָׁעָה 9:00 יִהְיֶה שִׁעוּר בַּהֲלוּלָא דְּרַבֵּנוּ זַ״ל.

הַמְאַחֵל לְךָ חַג שָׂמֵחַ...

כג תרכט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם ד׳ דְּחֹל הַמּוֹעֵד סֻכּוֹת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר ... נֵרוֹ יָאִיר.

אַף שֶׁהִבַּרְתִּי עִמְּךָ, עִם כָּל זֹאת מִפְּנֵי נְחִיצוּת הַדָּבָר, אָמַרְתִּי לָרוּץ עוֹד פַּעַם שׁוּרוֹתַיִם אֵלּוּ לְפָנֶיךָ. רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר: לִפְעָמִים אָדָם הוּא כְּבָר עוֹמֵד בַּפֶּתַח, וְדַיְקָא מִשָּׁם הוּא בּוֹרֵחַ, כִּי שָׂכַח אֶת הַקּוֹל וְכוּ׳ וְכוּ׳. מָה אֹמַר לְךָ! עֶצֶם הָעֲבֵדָה שֶׁקִּבֵּל כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה מַכּוֹת פַּרְעֹה וְהָמָן וְכוּ׳, הוּא נֶחְלָשׁ, וְיֵשׁ לוֹ יוֹתֵר חֲלִישׁוּת מִמַּה שֶּׁאַתָּה חוֹשֵׁב, וְתַאֲמִין לִי שֶׁלָּאְכָרִים שׁוֹרֵף וּבוֹעֵר, שֶׁבָּאוּ חֲרָדִים, וְתוֹפְסִים

אוֹתָם בַּגָּרוֹן וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן אַל יֵחָלֵשׁ לִבְּךָ וְדַעְתְּךָ מַמָּשׁ בְּסוֹף הַמִּלְחָמָה, רַק תָּכִין מִכְתָּבִים לְמִשְׁרַד הַפְּנִים וּלְעוֹד מְקוֹמוֹת, וְתִרְאֶה אֵיךְ שֶׁזֶּה יַעֲזֹר, וְיִפֹּל נְפִילָה אַחַר נְפִילָה. אַתָּה רַק אַל תִּכָּנַע, וְתִרְאֶה אֶת הַנִּסִּים שֶׁיִּהְיוּ לָנוּ כָּאן.

הַמְאַחֵל לְךָ חַג שָׂמֵחַ...

כג תרל.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבָּת חֹל הַמּוֹעֵד סֻכּוֹת ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם רַב לְכָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, שֶׁיִּחְיוּ נֶצַח.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, לִשְׁמֹחַ מְאֹד בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה, וּלְהִשָּׁמֵר מְאֹד מֵהוֹלְלוּת וְכוּ׳, שֶׁהִקְפִּיד עַל זֶה מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל מְאֹד, וְאָמַר: בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה צְרִיכִים לִשְׂמֹחַ רַק עִם הַתּוֹרָה, וְזָר לֹא יִתְעָרֵב בְּשִׂמְחָתֵנוּ. וְלָכֵן צְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד לֹא לַעֲשׂוֹת שׁוּם מַעֲשֶׂה קַנְדָּס וְכוּ׳, אֲשֶׁר דָּבָר זֶה בָּא מִבַּחוּץ, וְלֹא אֵצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

וּבְיוֹתֵר תִּשְׂמְחוּ בַּהַקָּפוֹת שְׁנִיּוֹת עִם כְּלֵי זֶמֶר דַּיְקָא, וְתִתְאַסְּפוּ בַּחֲצַר בֵּית־הַמִּדְרָשׁ כָּל הַמִּשְׁפָּחָה — אֲנָשִׁים, נָשִׁים וָטַף, לְמַעַן שֶׁתִּהְיֶה הַשִּׂמְחָה בִּשְׁלֵמוּת.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָנוּ עִם פִּתְקָא טָבָא, וְנִרְאֶה הַשָּׁנָה נִסִּים נִגְלִים, שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְכָל שׁוֹנְאֵינוּ וּמִתְנַגְּדֵינוּ יִפְּלוּ תַּחְתֵּנוּ, וְהָרָשָׁע יֵדַח מִמִּשְׁרָתוֹ וְכוּ׳, וְלָנוּ תִּהְיֶה תְּשׁוּעָה גְּדוֹלָה, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

נָא וְנָא רְאוּ לַעֲזֹר אִישׁ לְרֵעֵהוּ בְּכָל מַה שֶּׁתּוּכְלוּ, כִּי אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ חָבִיב הַחֶסֶד שֶׁאַתֶּם גּוֹמְלִים זֶה עִם זֶה, וּמִדַּת הַחֶסֶד הִיא הַכְּלִי לְקַבֵּל בּוֹ כָּל הַהַשְׁפָּעוֹת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ.

הַמְאַחֵל לְכֻלְּכֶם פִּתְקָא טָבָא...

כג תרלא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן הוֹשַׁעְנָא רַבָּא ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

וּמְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, וּבִפְרָט בָּזֶה שֶׁנִּסְכָּם, שֶׁתֵּכֶף־וּמִיָּד אִם תִּשְׁמְעוּ רַק מֵאַחַת מֵהַשָּׁלֹשׁ כִּתּוֹת עֲבָדִים שֶׁהִנִּיחַ הַמֶּלֶךְ הָאַכְזָר, שֶׁמְּקַלְקְלִים הַטַּעַם וְהַמַּרְאֶה וְהָרֵיחַ תְּגָרְשׁוּ אוֹתָם וְכוּ׳ (עַיֵּן סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה יג, יוֹם ב׳), זֶה מְאֹד מְאֹד נִרְאֶה לִי, כִּי אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִשְׁמֹר אֶת הַד׳ אַמּוֹת שֶׁלָּנוּ מִכָּל מִינֵי פְּגָעִים רָעִים וְכוּ׳, בְּוַדַּאי צְרִיכִים יְשׁוּב הַדַּעַת, וְלֹא לְקַפֵּץ תֵּכֶף־וּמִיָּד עַל כָּל אֶחָד וְכוּ׳, כִּי לְגָרֵשׁ וְלִשְׁבֹּר קְהִלָּה, זוֹ לֹא חָכְמָה, חָכְמָה הִיא אֵיךְ לְהַחֲזִיק קְהִלָּה, לְאַחֵד וּלְיַחֵד נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּיַחַד.

אֲנִי מְקַוֶּה שֶׁהַסָּמָ״ךְ־מֵ״ם אֵינוֹ מִשְׁתּוֹלֵל, כִּי בָּרֶגַע שֶׁרַק יַעֲשֶׂה מַשֶּׁהוּ, הוּא יִפֹּל בַּפַּח שֶׁהֵכִין לַאֲחֵרִים.

הַמְאַחֵל לְךָ פְּתָקָא טָבָא...

כג תרלב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן הוֹשַׁעְנָא רַבָּא ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

זֶה כַּמָּה יָמִים שֶׁאֲנִי מְנַסֶּה לִשְׁלֹחַ לְךָ מִכְתָּב, וְכַנִּרְאֶה שֶׁהַפַּקְס אֵינוֹ מְחֻבָּר.

אוֹדוֹת שֶׁגִּיסְךָ מְשַׁלֵּם רָעָה תַּחַת טוֹבָה וְכוּ׳, זֶה דָּבָר פָּשׁוּט, וְכָךְ

זֶה קוֹרֶה תָּמִיד: "כָּל מִי שֶׁעוֹשֶׂה טוֹבָה לַחֲבֵרוֹ, מְקַבֵּל חֲזָרָה רָעָה", וְאַף־עַל־פִּי־כֵן אָסוּר לְהִתְפַּעֵל, אֶלָּא לְהַמְשִׁיךְ לַעֲשׂוֹת טוֹבוֹת לְזוּלָתוֹ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְשַׁלֵּם חֲזָרָה כֶּפֶל כְּפָלַיִם, וְנוֹתֵן לוֹ שֵׂכֶל גָּדוֹל בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

הַמְאַחֵל לְךָ פִּתְקָא טָבָא...

כג תרלג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר בְּרֵאשִׁית ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַמּוֹרוֹת שֶׁל בֵּית־הַסֵּפֶר "בֵּית פֵּיגֶא", הֲוָיָ"ה יִשְׁמֹר וְיַצְלִיחַ אֶת דַּרְכְּכֶם, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנוּ תַּשְׂכִּילוּ.

הִנֵּה הַיּוֹם מְקִימִים סֻכָּה וְצֵל לְפְנֵי הַמּוֹעֵצָה, וְהַהֶכְרֵחַ עוֹד כַּמָּה יָמִים לִהְיוֹת שָׁם, וַאֲנִי מְקַוֶּה אֲשֶׁר בָּזֶה תִּגָּמֵר הַבְּעָיָה שֶׁלָּנוּ, וְנִזְכֶּה כְּבָר לְהִכָּנֵס לַמִּבְנֶה שֶׁלָּנוּ.

רַק תִּהְיֶינָה חֲזָקוֹת מְאֹד, וּתְעוֹרְרָנָה אֶת הַבָּנוֹת לְהִתְפַּלֵּל אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ, כִּי אֵין לָנוּ עֵצָה אַחֶרֶת רַק תְּפִלָּה, וְטוֹב שֶׁתֹּאמַרְנָה עַל הַנָּחָשׁ וְהַסַּמ"ךְ־מֵ"ם הָרוֹכֵב עָלָיו אֶת מִזְמוֹר ק"ט, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתָנוּ, וּכְבָר נִזְכֶּה לִרְאוֹת בְּמַפֶּלֶת הָרְשָׁעִים, וְהִתְרוֹמְמוּת קֶרֶן הַצַּדִּיקִים.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תרלד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר בְּרֵאשִׁית ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ, וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר מַה יִּהְיֶה

הָלְאָה, אֲבָל הַכֹּל כְּמוֹ שֶׁחָתַמְתָּ אֶת הַמִּכְתָּב: "עֶזְרָתִי מֵעִם ה' עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ", כִּי רַק הוּא יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר לָנוּ, וְרַק בְּיָדוֹ תְּלוּיָה יְשׁוּעָתֵנוּ.

... הִצִּיעַ, שֶׁהַיּוֹם הוּא בּוֹנֶה סֻכָּה עִם צֵל לִפְנֵי הַמּוֹעֲצָה, וְשֶׁיִּלְמְדוּ שָׁם, וּלְדַעְתִּי, אֵין לָנוּ כְּבָר מַה לְהַפְסִיד.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁכְּבָר בְּקָרוֹב מְאֹד נִכָּנֵס לְתוֹךְ הַמִּבְנֶה שֶׁלָּנוּ, וְיִהְיֶה לָנוּ בֵּית־סֵפֶר מְסֻדָּר.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַצְלִיחַ אֶת דַּרְכֵּךְ.

נָא לְדַוֵּחַ אֵיךְ עָבַר הַיּוֹם, פֹּה תְּקַבְּלִי מִכְתָּב לַמּוֹרוֹת.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תרלה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר בְּרֵאשִׁית ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוּ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתִּשָּׁמֵר מֵחוֹבוֹת וְכוּ', וְאַל תִּכָּנֵס בְּעֵסֶק בִּישׁ שֶׁל תְּמוּנוֹת וְכוּ', וְתִשְׁקַע בְּחוֹבוֹת עִם צַלָּמִים, וַאֲנַשֵּׁי שְׁלוֹמֵנוּ מְסַפְּרִים לִי, שֶׁאַתָּה מְבַלְבֵּל אוֹתָם עִם תְּמוּנוֹת וְכוּ'.

לְדַעְתִּי, אֶצְלֵנוּ אֵין מָקוֹם לִפְלַג גּוּף, כִּי רַבֵּנוּ זַ"ל הִקְפִּיד עַל זֶה בְּיוֹתֵר, וּמִי שֶׁאֵין לוֹ שְׁלוֹם־בַּיִת נִפְגָּם בַּבְּרִית, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְעַל־כֵּן אִם אֵין אַתָּה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת שָׁלוֹם עִם אִשְׁתְּךָ, אֵין לְךָ מָקוֹם אֶצְלֵנוּ, כִּי אֲנִי מְאֹד מְאֹד מַקְפִּיד עַל שְׁלוֹם־בַּיִת.

וַאֲנִי מְאֹד מְאֹד מִצְטַעֵר לִכְתֹּב לְךָ דָּבָר זֶה, אַךְ זוֹ הַמְּצִיאוּת הַמָּרָה, בְּלִי אִשָּׁה לֹא כְּדַאי לְךָ לְהִשָּׁאֵר בֵּינֵינוּ. "יַבְנְאֵל הִיא לֹא מֵעָרֵי מִקְלָט".

הַמְאַחֵל לְךָ הַצְלָחָה בְּכָל מָקוֹם שֶׁתִּהְיֶה...

כג תרלו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר בְּרֵאשִׁית ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

חִכִּיתִי לִשְׁמֹעַ דִּוּוּחַ אֵיךְ עָבַר הֶחָג, וּבֵין כָּךְ דִּבַּרְתִּי כְּבָר עִם ... וְסִפֵּר לִי קְצָת, וְאִם יֵשׁ עוֹד מַה לְהוֹסִיף — מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, כְּפִי הַנִּרְאֶה אֲנִי בָּא בְּשָׁבוּעַ הַבָּא בְּיוֹם רְבִיעִי עִם אִשְׁתִּי, אִם אַתָּה יָכוֹל לְבַקֵּשׁ אֶת ... וְכוּ׳ לְסַדֵּר לִי אֶת הַדִּירָה.

מַה טּוֹב שֶׁתַּעֲזוֹר לְ... עִם הַסֵּפָה לִפְנֵי הַמּוֹעֵצָה, אֲנִי מְקַוֶּה שֶׁהַכֶּלֶב הַזֶּה יִשָּׁבֵר לְגַמְרֵי.

נָא לְדַוֵּחַ אֵיךְ עָבְרוּ הַהַקְפוֹת שְׁנִיּוֹת.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ...

נָא לִמְסֹר אֶת הַמִּכְתָּבִים עוֹד עַכְשָׁו בַּבֹּקֶר.

כג תרלז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר בְּרֵאשִׁית ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, אִם תּוּכַל לַעֲזוֹר לְ... לְסַדֵּר אֶת הַסֵּפָה לִפְנֵי הַמּוֹעֵצָה, כִּי אֵין לָנוּ עֵצָה אַחֶרֶת, רַק שֶׁיִּשְׁבֹּר הַנָּחָשׁ הָרִשְׁעוּת שֶׁלּוֹ.

מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר מַה שֵּׁ... עוֹשֶׂה בַּלַּגָּן וְכוּ׳, וְנַעֲשָׂה הַשּׁוֹטֵר שֶׁלִּי וְכוּ׳, קֹדֶם שֶׁיְּשַׁלֵּם אֶת כָּל הַחוֹבוֹת שֶׁלּוֹ, וְלֹא יִגַּע בְּכֶסֶף שֶׁל אֲחֵרִים

כְּלָל, כִּי אֲנִי מַקְפִּיד מְאֹד עַל דְּבָרִים כָּאֵלּוּ, "אָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת נִקִי כַּפַּיִם לִפְנֵי שֶׁהוֹלֵךְ לוֹמַר מוּסָר לְזוּלָתוֹ".

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְנַקֶּה אֶת כַּרְמֵנוּ מִכָּל מִינֵי קוֹצִים וְדַרְדָּרִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תרלח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר בְּרֵאשִׁית, כ"ה תִּשְׁרֵי ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוּ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אַתָּה צָרִיךְ מְאֹד מְאֹד לִשְׁמֹחַ, שֶׁזָּכִיתָ לִהְיוֹת אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ"ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְזֶה צָרִיךְ לְהַחֲיוֹת אוֹתְךָ עַל כָּל הַשָּׁנָה, כְּמוֹ שֶׁגִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל (חַיֵּי־מוֹהַר"ן, סִימָן תג): הָרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁלִּי עוֹלֶה עַל הַכֹּל, וְהָיָה פֶּלֶא אֶצְלִי מֵאַחַר שֶׁהַמְקֻרָבִים שֶׁלִּי מַאֲמִינִים לִי, וְלָמָּה לֹא יִזְדַּהֲרוּ כָּל הָאֲנָשִׁים הַמְקֻרָבִים אֵלַי, שֶׁיִּהְיוּ כֻּלָּם עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אִישׁ בַּל יֶעְדֹּר, כִּי כָּל עִנְיַן שֶׁלִּי הוּא רַק רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְהַזְּהִיר לַעֲשׂוֹת כָּרוּז שֶׁכָּל מִי שֶׁסָּר אֶל מִשְׁמַעְתּוֹ וּמְקֻרָב אֵלָיו, יִהְיֶה עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה אֶצְלוֹ, לֹא יֶחְסַר אִישׁ. וּמִי שֶׁזּוֹכֶה לִהְיוֹת עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, רָאוּי לוֹ לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (נְחֶמְיָה ח, י): "אִכְלוּ מַעֲדַנִּים וּשְׁתוּ מַמְתַּקִים, כִּי חֶדְוַת הַוְיָ"ה הִיא מָעֻזְּכֶם"; וְזֶה נֶאֱמַר עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה; וְלָכֵן מֵאַחַר שֶׁהָיִיתָ אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ"ל עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, תִּרְאֶה לִשְׂמֹחַ כָּל הַשָּׁנָה.

תַּאֲמִין לִי, שֶׁאֵין טוֹב כְּמוֹ לִלְמֹד בְּכָל יוֹם חֲמָשׁ וְרַשִׁ"י עִם הַתַּרְגּוּם מִפָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ, וּבִפְרָט שֶׁעַכְשָׁו מַתְחִילָה פָּרָשַׁת בְּרֵאשִׁית, תְּקַבֵּל עַל עַצְמְךָ לֹא לְהַחְסִיר יוֹם אֶחָד מִבְּלִי לְמוֹד חֲמָשׁ וְרַשִׁ"י עִם הַתַּרְגּוּם, וְכֵן לִגְרֹס עַל־כָּל־פָּנִים פֶּרֶק אֶחָד מִשְׁנָיוֹת, וְתִהְיֶה חָזָק

בְּלִמּוּד דַּף גְּמָרָא בְּסִדְרַת הַדַּף הַיּוֹמִי, הַדַּף הַיּוֹמִי שֶׁל הַיּוֹם עֲבוּדָה זָרָה ט׳, אֲשֶׁר זֶה חִיּוּת וּמָזוֹן לְהַנֶּפֶשׁ, וְלָכֵן חֻטַּף וֶאֱכֹל כָּל יוֹם אֶת הַמָּזוֹן הַזֶּה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדָךְ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תרלט.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר בְּרֵאשִׁית, כ״ה תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אָל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְתַכְרִיחַ אֶת עַצְמְךָ רַק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא רְפוּאָה בֵּין בְּגַשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי, וּכְשֶׁאָדָם שָׂמֵחַ — מִתְרַחֶבֶת דַּעְתּוֹ, וְיָכוֹל לְהַחְדִּיר בְּעַצְמוֹ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבְרֵגַע שֶׁחָזָק בֶּאֱמוּנָה, שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, עַל־יְדֵי־זֶה נִפְתָּח פִּיו לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, אֲשֶׁר זֶה הַתַּעֲנוּג הַכִּי גָּדוֹל, וְטוֹעֵם טַעַם עוֹלָם הַבָּא בָּעוֹלָם הַזֶּה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (וַיִּקְרָא כו, יב): ״וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם, וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹקִים, וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי לְעָם״, וּפֵרֵשׁ רַשׁ״י: אֲטַיֵּל עִמָּכֶם בְּגַן־עֵדֶן כְּאַחַד מִכֶּם, וְלֹא תִּהְיוּ מִזְדַּעְזְעִים מִמֶּנִּי״ וְכוּ׳, אֵיזֶה תַּעֲנוּג אָדָם מַרְגִּישׁ, שֶׁמְּלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהוּא נִמְצָא וְאֵין בִּלְעָדָיו נִמְצָא, וְהוּא יָכוֹל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ פָּנִים אֶל פָּנִים. וְאֶל מַדְרֵגָה זוֹ רַבֵּנוּ זַ״ל רוֹצֶה לְהָבִיא אוֹתָנוּ. וְזֶה זוֹכִים עַל־יְדֵי תִּקֶּף הַשִּׂמְחָה, וְלָכֵן תִּמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה.

זְכֹר וְגַם זְכֹר מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת ו׃): כָּל הָרָגִיל לָבוֹא לְבֵית־הַכְּנֶסֶת וְלֹא בָּא יוֹם אֶחָד, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַשְׁאִיל

בוֹ; הַיְנוּ בָּזֶה שֶׁאָדָם רָגִיל לָבוֹא לְהִתְפַּלֵּל אֶת הַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ הַשְׂגָּחָתוֹ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַשְׁגִּיחַ עָלָיו, וְאִם יוֹם אֶחָד הוּא לֹא בָּא, כְּבָר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מִתְעַנְיֵן, כִּבְיָכוֹל, לָמָּה הוּא לֹא בָּא? וּמַשְׁלִים לוֹ אֶת חֶסְרוֹנוֹ וְכוּ', הֲרֵי שֶׁמִּשְׁתַּלֵּם לְהִתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ הַשְׂגָּחָה עֶלְיוֹנָה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תרמ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בְּרֵאשִׁית, כ״ו תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנְחוּמָא פִּנְחָס): בָּרוּךְ חֲכַם הָרָזִים, כְּשֵׁם שֶׁאֵין פַּרְצוּפֵיהֶם שָׁוִין זֶה לָזֶה, כָּךְ אֵין דַּעְתָּם שָׁוָה זוֹ לָזוֹ, אֶלָּא כָּל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ לוֹ דַּעַת בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וְכֵן אוֹמֵר (אִיּוֹב כח): ״לַעֲשׂוֹת לְרוּחַ מִשְׁקָל וּמַיִם תִּכֵּן בְּמִדָּה״; כָּל בְּרִיָּה וּבְרִיָּה יֵשׁ לָהּ דַּעַת בִּפְנֵי עַצְמָהּ, תֵּדַע לְךָ, שֶׁהוּא כֵּן, מֹשֶׁה מְבַקֵּשׁ מִן הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּשָׁעַת מִיתָתוֹ, וְאוֹמֵר לְפָנָיו: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ דַּעְתָּם שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְאֵין בְּשֶׁל בָּנֶיךָ דּוֹמֶה זֶה לָזֶה, כְּשֶׁאֲנִי מִסְתַּלֵּק מֵהֶן בְּבַקָּשָׁה מִמְּךָ, אִם בְּקַשְׁתָּ לְמַנּוֹת עֲלֵיהֶם מַנְהִיג, מַנֵּה עֲלֵיהֶם אָדָם, שֶׁיִּהֵא סוֹבֵל לְכָל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי דַּעְתּוֹ, מִנַּיִן? מִמַּה שֶׁקָּרָאוּ בְּעִנְיַן שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר כז, טו): ״יִפְקֹד ה׳ אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת לְכָל בָּשָׂר״ וְגוֹ', וְלָכֵן אַתָּה צָרִיךְ לָדוּן אֶת כָּל אֶחָד לְכַף זְכוּת, וְזוֹ הַמַּעֲלָה שֶׁל הִתְקָרְבוּת אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־

מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רפב), שֶׁהוּא הַחַזָּן שֶׁמִּתְפַּלֵּל עִם כָּל הַטּוֹב שֶׁל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, כִּי הוּא יוֹדֵעַ לַהֲלֹךְ נֶגֶד רוּחוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְהוּא דָּן אֶת כָּל אֶחָד לְכַף זְכוּת. וְלָכֵן רָאוּי לָנוּ לִשְׁמֹחַ מְאֹד, שֶׁאֲנַחְנוּ מְקֹרָבִים אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר בְּפֵרוּשׁ אָמַר לָנוּ (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן קעז), שֶׁרָאוּי לָכֶם לִשְׂמֹחַ בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְאַף־עַל־פִּי שֶׁאֵין אַתֶּם יוֹדְעִים מִגְּדֻלַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, רָאוּי לָכֶם לִסְמֹךְ עָלַי, כִּי אֲנִי יוֹדֵעַ מִגְּדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְהִזְכִּיר אָז הַפָּסוּק (תְּהִלִּים קלה, ה): ״כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל הַוָ״ה״ וְגוֹ׳, גַּם רָאוּי לָכֶם לִשְׂמֹחַ בִּי, מַה שֶּׁזְּכִיתֶם שֶׁיִּהְיֶה לָכֶם רַבִּי כָּזֶה. גַּם חִזֵּק אֶת אֶחָד שֶׁיִּשַּׂמַּח אֶת עַצְמוֹ אֲפִלּוּ בְּעִסְקֵי חֹל. וְאָמַר לוֹ, בְּוַדַּאי כֵּן הוּא, שֶׁבַּתְּחִלָּה צְרִיכִין לְשַׂמֵּחַ עַצְמוֹ בְּמִלֵּי דְּעָלְמָא בְּכָל מַה שֶּׁיְּכוֹלִין, וְאַחַר־כָּךְ בָּאִין לְשִׂמְחָה אֲמִתִּית.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תרמא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בְּרֵאשִׁית, כ״ו תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתִּשְׁמֹר עַל עַצְמְךָ מְאֹד מְאֹד לֹא לַעֲבֹר אֶת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ וְכוּ׳, וְאַל תַּחְשֹׁב שֶׁאַף אֶחָד אֵינוֹ רוֹאֶה אוֹתְךָ וְכוּ׳, כִּי כְּבָר אָמַר הַנָּבִיא (יִרְמְיָה כג, כד): ״אִם יִסָּתֵר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים וַאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם הַוָ״ה, הֲלוֹא אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֲנִי מָלֵא נְאֻם הַוָ״ה״. וְלָכֵן צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְהַחֵד תָּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּזְכֹר גַּם זְכֹר מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (כְּתֻבּוֹת ל.): תָּנֵי רַבִּי חִיָּא, מִיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, אַף־עַל־פִּי שֶׁבָּטְלוּ סַנְהֶדְרִין, אַרְבַּע מִיתוֹת לֹא

בָּטְלוּ וְכוּ׳, אֶלָּא דִּין אַרְבַּע מִיתוֹת לֹא בָּטְלוּ, מִי שֶׁנִּתְחַיֵּב סְקִילָה — אוֹ נוֹפֵל מִן הַגָּג, אוֹ חַיָּה דּוֹרְסָתוֹ, וּמִי שֶׁנִּתְחַיֵּב שְׂרֵפָה — אוֹ נוֹפֵל בְּדְלֵקָה אוֹ נָחָשׁ מַכִּישׁוֹ, וּמִי שֶׁנִּתְחַיֵּב הֲרִיגָה — אוֹ נִמְסָר לַמַּלְכוּת אוֹ לִיסְטִים בָּאִין עָלָיו, וּמִי שֶׁנִּתְחַיֵּב חֶנֶק — אוֹ טוֹבֵעַ בַּנָּהָר, אוֹ מֵת בְּסִרּוֹנְכִי.

הָעִקָּר רְאֵה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ, שֶׁהַלְּמוּדִים הָאֵלּוּ הֵם כְּנֶגֶד הָאַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת: אֲצִילוּת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָּה, וּמִי שֶׁלּוֹמֵד בְּכָל יוֹם אֶת הָאַרְבָּעָה לְמוּדִים הָאֵלּוּ, מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ הֱאָרָה גְּדוֹלָה וְנִפְלָאָה מְאֹד, מִקְרָא הִיא בַּעֲשִׂיָּה, מִשְׁנָה הִיא בִּיצִירָה, גְּמָרָא הִיא בַּבְּרִיאָה, מִדְרָשׁ וְזֹהַר הִיא בָּאֲצִילוּת, אַשְׁרֵי מִי שֶׁלּוֹמֵד בְּכָל יוֹם אֶת הָאַרְבָּעָה לְמוּדִים הָאֵלּוּ לְכָל הַפָּחוֹת, וַחֲבָל שֶׁתַּחְסִיר יוֹם אֶחָד מִלְּמוּד הָאַרְבָּעָה לְמוּדִים הָאֵלּוּ, כִּי סוֹף כָּל סוֹף רַק זֶה מַה שֶּׁיִּשָּׁאֵר מֵאִתָּנוּ, וַאֲפִלּוּ שֶׁתִּלְמַד מִכָּל שְׁעוּר קְצָת, זֶה גַּם־כֵּן דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֵךְ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תרמב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בְּרֵאשִׁית, כ״ה תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לָדַעַת, כִּי הַיּוֹם הַזֶּה הוּא יוֹם גָּדוֹל

בְּיַבְנְאֵל, כִּי בְּדִיּוּק לִפְנֵי תִּשְׁעִים וְשָׁלֹשׁ שָׁנִים נוֹסְדָה מוֹשֶׁבֶת יַבְנְאֵל בְּכ״ה תִּשְׁרֵי תרס״ב.

יוֹם זֶה מְסַמֵּל אֶצְלֵנוּ סֵמֶל גָּדוֹל מְאֹד, כִּי בְּיוֹם זֶה הוּא יוֹמָא דְּהִלּוּלָא שֶׁל רַבֵּנוּ אִישׁ הָאֱלֹקִים הַחַת״ם־סוֹפֵר זי״ע, וְגַם יוֹם הַהִלּוּלָא שֶׁל רַבֵּנוּ אִישׁ הָאֱלֹקִים בַּעַל הַקְּדֻשַּׁת לֵוִי זי״ע, וַעֲלֵיכֶם לָדַעַת, שֶׁשְּׁנֵי הַצַּדִּיקִים הָאֵלּוּ סָלְלוּ דֶּרֶךְ נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּבְדַרְכָּם עָלֵינוּ לֵילֵךְ, וּבִפְרָט כָּאן בְּיַבְנְאֵל, דַּרְכּוֹ שֶׁל הַחַת״ם סוֹפֵר הַקָּדוֹשׁ הָיְתָה לֹא לָזוּז כְּהוּא זֶה מֵהֲלָכָה, וִידוּעָה אִמְרָתוֹ הַמְפֻרְסֶמֶת: ״חָדָשׁ אָסוּר מִן הַתּוֹרָה״, כִּי הוּא לִמֵּד אוֹתָנוּ, שֶׁאָסוּר לָזוּז כְּהוּא זֶה מֵהַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וּצְרִיכִים לְהַפְרִיד הַפְּרָדָה מֻחְלֶטֶת בְּמִפְירֵי הַתּוֹרָה לִמְקַיְּמֵי הַתּוֹרָה, כִּי זֶה לֹא הוֹלֵךְ יַחַד כְּלָל, וְכָךְ אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִחְיוֹת עַל דֶּרֶךְ הַסְּלוּלָה הַזּוֹ, לֹא לְהִכָּנַע אֶל אַף אֶחָד, בָּרֶגַע שֶׁהוּא מִמְּפִירֵי הַתּוֹרָה, אֵין לָנוּ שׁוּם עֵסֶק אִתְּךָ, וְזֶה לֹא יִהְיֶה לְךָ שׁוּם דָּבָר, כִּי עַם יִשְׂרָאֵל הֵם רַק עַם בִּזְכוּת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וּבָרֶגַע שֶׁנִּפְרָדִים מֵהַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, חַס וְשָׁלוֹם, אֵין אָנוּ נִקְרָאִים עַם, וְאַף שֶׁיֵּשׁ ׳רַע־בָּנִים׳ שֶׁמִּטִּיפִים אַחֶרֶת, אֵין לָנוּ עֵסֶק אִתָּם כְּלָל, כִּי לָנוּ אֵין רַק הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה הַסְּלוּלָה מִדּוֹר דּוֹר עַד קַבָּלַת הַתּוֹרָה עַל־יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בְּהַר סִינַי, וְזוֹ דַּרְכּוֹ שֶׁל הַחַת״ם־סוֹפֵר הַקָּדוֹשׁ, וּלְהִפּוּךְ — דַּרְכּוֹ שֶׁל בַּעַל הַקְּדֻשַּׁת לֵוִי הַקָּדוֹשׁ הוּא לִהְיוֹת סַנֵּגוֹרָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְלִמְצֹא אֶת הַטּוֹב אֵצֶל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, וַאֲפִלּוּ רָשָׁע גָּמוּר צְרִיכִים לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ בּוֹ אֶת הַטּוֹב, וּכְמַאֲמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רפב), שֶׁצְּרִיכִים לָדוּן אֶת הַכֹּל לְכַף זְכוּת, וְלִמְצֹא בְּכֻלָּם נְקֻדָּה טוֹבָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה מַחֲזִירִים אוֹתוֹ בִּתְשׁוּבָה.

נִמְצָא, שֶׁשְּׁנֵי הַצַּדִּיקִים הָאֵלּוּ סָלְלוּ שְׁתֵּי דְּרָכִים שֶׁנִּרְאוֹת כִּשְׁנֵי הֲפָכִים, אֲבָל הַכֹּל בְּנוֹשֵׂא אֶחָד, כִּי כָּל כַּוָּנָתָם הִיא רַק לְהַחְדִּיר אֱמוּנָה טְהוֹרָה בְּעַם יִשְׂרָאֵל.

וְעַל דֶּרֶךְ זוֹ אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לָלֶכֶת בְּיַבְנְאֵל, שֶׁבְּאוֹתוֹ יוֹם נוֹסְדָה, מִצַּד אֶחָד אֵין לָנוּ לְהִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וַאֲפִלּוּ

שֶׁהַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם מְסִית וּמַדִּיחַ אֶת תּוֹשָׁבֵי הַמָּקוֹם נֶגְדֵּנוּ, וְהוּא הָיָה צָרִיךְ לִהְיוֹת הַמַּנְהִיג רוּחָנִי, וּלְבַסּוֹף, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, שֶׁמַּכְשִׁיל אֶת כֻּלָּם בַּמֶּה שֶׁמַּכְשִׁיל, עָלֵינוּ לְהִפָּרֵד מִמֶּנּוּ מֵחֲבִרוּתוֹ לְגַמְרֵי, וְלִזְכֹּר אֶת אִמְרָתוֹ שֶׁל הַחַת״ם סוֹפֵר הַקָּדוֹשׁ, ״חָדָשׁ אָסוּר מִן הַתּוֹרָה״; אֲבָל מִצַּד שֵׁנִי עָלֵינוּ לָלֶכֶת בְּדַרְכּוֹ שֶׁל בַּעַל קְדֻשַּׁת לֵוִי הַקָּדוֹשׁ, לָדוּן אֶת כֻּלָּם לְכַף זְכוּת, וְלִמְצֹא אֶת הַנְּקֻדָּה טוֹבָה אֵצֶל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, וּצְרִיכִים לֵידַע, אֲשֶׁר לוּלֵא הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם הָרָשָׁע וְגֶנְדָּא דִּלֵּיהּ הָיוּ כֻּלָּם מְזֻמָּן חוֹזְרִים בִּתְשׁוּבָה, כִּי כֻּלָּם אֲנָשִׁים טוֹבִים, וְיֵשׁ לָהֶם מְסוּרָה מֵאֲבוֹתֵיהֶם וּמֵאֲבוֹת אֲבוֹתֵיהֶם, וְעַל־כֵּן עָלֵינוּ לְהִסְתַּכֵּל רַק עַל הַטּוֹב אֵצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְלָדוּנוּ לְכַף זְכוּת, וּלְקַבֵּל אֶת פָּנָיו בְּסֵבֶר פָּנִים יָפוֹת.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! זִכְרוּ הֵיטֵב שֶׁזֶּה לְמוּדֵינוּ, וְאַל תְּשַׁנּוּ כְּלָל, מִצַּד אֶחָד לֹא לְהַכָּנַע נֶגֶד רוּחַ הַזְּמַן, שֶׁהוֹלֶכֶת נֶגֶד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה בְּיָזְמָתוֹ שֶׁל הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם הָרָשָׁע, וּמִצַּד שֵׁנִי לְקָרֵב אֶת תּוֹשָׁבֵי הַמָּקוֹם וּלְקַבְּלָם בְּסֵבֶר פָּנִים יָפוֹת, וְלָדוּנָם לְכַף זְכוּת. וְאִם גַּלְךְ בְּדֶרֶךְ זוֹ — נַצְלִיחַ כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ, וְכָךְ אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְחַנֵּךְ אֶת יְלָדֵינוּ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ לְהִתְפַּתֵּחַ לְקִהְלָה נָאָה וְיָפָה בְּיִשְׂרָאֵל.

הַמְאַחֵל לָכֶם שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תרמג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בְּרֵאשִׁית, כ״ו תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... שֶׁיִּחְיוּ נֶצַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתַּבְכֶם.

אוֹדוֹת הַבֵּן, זוֹ בְּעָיָה רְצִינִית מְאֹד מְאֹד, וְאָסוּר לָכֶם לְהַפְעִיל עָלָיו לַחַץ, אַדְרַבָּה, לָתֵת תְּשׁוּמֶת לֵב, וְלוֹמַר לוֹ תָּמִיד דִּבּוּרִים יָפִים

וּמַחְמָאוֹת, אֵיךְ שֶׁהוּא יֶלֶד מֻצְלָח וְכוּ׳, וּכְדַאי לְדַבֵּר עִם הָרַבִּי, שֶׁלֹּא יַפְעִיל עָלָיו לַחַץ כְּלָל.

אוֹדוֹת הַדִּירָה, אַל תִּדְחוּ כְּלָל, רַק שֶׁהַקּוֹנֶה יְשַׁלֵּם בַּזְּמַן, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזוֹר, שֶׁתּוּכְלוּ לְהַעֲבִיר אֶת כָּל הַחֲפָצִים כְּבָר לַדִּירָה הַחֲדָשָׁה, אֲפִלּוּ שֶׁעֲדַיִן לֹא תּוּכְלוּ לָגוּר שָׁם (מַקְסִימוּם לְהַכְנִיס בְּבֵית־הַחֲרֹשֶׁת לְחֹדֶשׁ). אֲנִי מְקַוֶּה שֶׁלֹּא תִּהְיֶה בְּלַחַץ כְּלָל, וּבַחֲנָכָה תַּדְלִיק כְּבָר אֶת נֵרוֹת חֲנֻכָּה בַּדִּירָה הַחֲדָשָׁה, וְעַל־כָּל־פָּנִים נֵר רִאשׁוֹן כְּדַאי לְכַוֵּן בְּבִרְכַּת ׳שֶׁהֶחֱיָנוּ׳ עַל הַנֵּס שֶׁעָשָׂה עִמָּכֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

אוֹדוֹת הַמִּשְׁלוֹחַ, תִּשְׁלַח מַה שֶּׁאַתָּה רַק יָכוֹל, וּבִפְרָט מַה שֶּׁלֹּא מוּפָץ אֶצְלְכֶם, אֶצְלֵנוּ הַכֹּל הוֹלֵךְ.

אֲנִי בָּא בְּיוֹם רְבִיעִי הַבָּא, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֶשְׁבּוֹת שַׁבָּת נֹחַ וְשַׁבָּת לֵךְ־לְךָ.

הַמְאַחֵל לָכֶם שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תרמד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בְּרֵאשִׁית, כ״ו תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה לַאֲהוּבִי יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

רְאֵה לְהַכְנִיס בְּמִשְׁלוֹחַ עֲשָׂרֶת אֲלָפִים קוּנְטְרֵסִים ״מְצִיאַת־הַזִּוּוּג״ וַעֲשָׂרֶת אֲלָפִים ״כִּבּוּד הַבַּעַל״ ו״כִּבּוּד הָאִשָּׁה״, וְכֵן אִם יֵשׁ קוּנְטְרֵס ״לָמָּה לְהִתְגָּרֵשׁ״, כִּי כָּאן יֵשׁ מַגֵּפָה שֶׁל גִּטִּין, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וּצְרִיכִים לַעֲשׂוֹת מַשֶּׁהוּ עַל זֶה. וְכֻלָּם מְבַקְּשִׁים וּמִתְחַנְּנִים לְהַשִּׂיג אֶת הַקּוּנְטְרֵסִים הָאֵלּוּ, וְכֵן תּוּכַל לִשְׁלֹחַ הַרְבֵּה ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, כָּל הַחֲלָקִים, וּבִפְרָטִיּוּת הַקְּטַנִּים לִבְנֵי הַנְּעוּרִים, וְכֵן מַה שֶּׁאַתֶּם לֹא יְכוֹלִים לְהָפִיץ, תִּשְׁלַח לְכָאן, וַאֲנַחְנוּ נָפִיץ אֶת הַכֹּל.

בְּנִךְ ... נֵרוֹ יָאִיר, מַצְלִיחַ פֹּה מְאֹד מְאֹד, וְלוֹמֵד בְּהַתְמָדָה רַבָּה, הוֹלֵךְ בִּלְבוּשׁ חֲסִידִי וּפְאוֹת אֲרֻכּוֹת, רְאֵה לִשְׁלֹחַ גַּם אֶת הַבֵּן הַשֵּׁנִי.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תרמה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בְּרֵאשִׁית, כ״ו תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת הַטִּשְׁעק לְפִדְיוֹן, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁיִּמְתְּקוּ מִמְּךָ כָּל הַדִּינִים עַל־יְדֵי פֶּלֶא עֶלְיוֹן, וְתַמְשֵׁךְ עָלֶיךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

וְהִנֵּה בְּפָרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ כָּתוּב: ״וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל ה׳ אֱלֹקִים מִתְהַלֵּךְ בַּגָּן לְרוּחַ הַיּוֹם״ וְגוֹ׳, וְיֵשׁ לוֹמַר מַה זֶּה ׳לְרוּחַ הַיּוֹם׳? אֶלָּא מוּבָא בַּסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁעַל־יְדֵי הַחֵטְא שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן, הִפְרִיד בֵּין י״ה לְבֵין ו״ה, כִּי זְעֵיר וְנוּקְבָא נָפְלוּ בִּגְלָלוֹ, וְנִשְׁאָר רַק י״ה, וְנֶחְסַר ו״ה, וְכֵן נַעֲשָׂה אִלֵּם, כִּי הִתְחַבֵּא וְהִתְבַּיֵּשׁ מִפְּנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְנֶחְסַר י״ה מִשֵּׁם אֱלֹקִים, כִּי חֵטְא הָעֵגֶל נִמְשָׁךְ מֵחֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, שֶׁאָמְרוּ ״אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ״, וְלָכֵן מִשֵּׁם הַוָּי״ה נֶחְסַר ו״ה, וּמִשֵּׁם אֱלֹקִים נֶחְסַר י״ם, וּמִזֶּה נַעֲשָׂה תֵּבַת הַיּוֹ״ם, וּמִשָּׁם בָּאָה כָּל הַקְּלָלָה, שֶׁאָדָם אֵינוֹ מוֹצֵא אֶת הַיּוֹ״ם שֶׁלּוֹ, וְדוֹחֶה תָּמִיד לְיוֹם הַמָּחָרָת, וְחוֹשֵׁב שֶׁהַיּוֹם הַזֶּה אֵינוֹ יוֹם. וְהַתִּקּוּן — עַל־יְדֵי מָשִׁיחַ, שֶׁשְּׁאָלוֹ אֵלָיָהוּ מָתַי תָּבוֹא, וְאָמַר: הַיּוֹ״ם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַזַ״ל. וְזֶה הַסּוֹד הַמּוּבָא בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ער״ב, עַל־פִּי הַיּוֹ״ם אִם בְּקֹלוֹ תִּשְׁמָעוּ; כִּי הָעִקָּר לְתַקֵּן אֶת הַיּוֹ״ם הַזֶּה דַּיְקָא, שֶׁמִּשָּׁם נַעֲשָׂה תִּקּוּן לְחֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן. וְעַל־כֵּן בָּא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְרוּחַ הַיּוֹ״ם דַּיְקָא, כְּדֵי לְתַקֵּן אֶת שְׁמוֹת הַוָּי״ה אֱלֹקִים, וְלָזֶה בִּימֵי אֵלְיָהוּ הָיָה גִּלּוּי נִפְלָא, שֶׁכֻּלָּם צָעֲקוּ ״הַוָּי״ה הוּא אֱלֹקִים״, כִּי אָז הָיָה הַגִּלּוּי הַנִּפְלָא הַזֶּה, וְאָבְדוּ כָּל עוֹבְדֵי הַבַּעַל, כֵּן יַעֲזֹר לָנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְמַלֵּא עַכְשָׁו אֶת כָּל אַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה עִם סִפְרֵי

רַבֵּנוּ זַ״ל, וּלְגַלּוֹת לָהֶם אֶת דַּעַת הָאֱמֶת, ״וּמָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה לָדַעַת אֶת ה׳״.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תרמו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בְּרֵאשִׁית, כ״ו תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת בִּנְךָ, אִם הָיָה כְּבָר בַּר מִצְוָה, הָיִיתִי לוֹקֵחַ אוֹתוֹ אֶצְלִי, כִּי תְּהִלָּה לָאֵל, הַבַּחוּרִים מַצְלִיחִים אֶצְלִי מְאֹד מְאֹד, אֲפִלּוּ הַבָּחוּר הֲכִי קָשֶׁה, יֵשׁ לִי שָׁפָה עִמּוֹ.

אוֹדוֹת מַה שֶּׁכָּתַבְתָּ, תֵּדַע, כִּי כָּל הָעִנְיָן שֶׁל מִשְׁמֶרֶת הַצְּנִיעוּת, לֹא הֵם אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת זֶה, אֶלָּא אֲנִי כִּי בְּרֹאשׁ־הַשָּׁנָה שֶׁעָבַר בָּאוּ אֵלַי אַבְרֵכִים וּבַחוּרִים, וְהִתְוַדּוּ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, רַחֲמָנָא לִצְלָן, מַה שֶּׁעָבַר שָׁם, וְלָכֵן תֵּכֶף־וּמִיָּד כָּתַבְתִּי מִכְתָּבִים אֲרֻכִּים לְ... וְסִפַּרְתִּי לָהֶם בִּפְרָטִיּוּת מַה שֶּׁאֲנִי יוֹדֵעַ וְכָתַבְתִּי לָהֶם מְאֹד מְאֹד חָרִיף, שֶׁאִם לֹא יְטַפְּלוּ בָּהֶם, הֶעָוֹן עַל רֹאשָׁם, כִּי הֵם הַבַּחוּרִים וְהָאַבְרֵכִים שֶׁלָּהֶם וְכוּ׳, וּכְפִי הַנִּרְאֶה הַדְּבָרִים עָשׂוּ רֹשֶׁם... אֲבָל זֶה לֹא קָשׁוּר לַוַּעַד, כִּי הַוַּעַד וְהַהֲוָתִיקוּת לְחַי הָעוֹלָמִים...

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תרמז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בְּרֵאשִׁית, כ״ו תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד שָׂמַחְתִּי לִקְרַאת הַבְּשׂוֹרָה

טוֹבָה, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתֵּצֵא לָנוּ טוֹבָה גְּדוֹלָה, וּקְרוֹבָה יְשׁוּעָתֵנוּ לָבוֹא.

דִּבַּרְתִּי עִם ... וְהוּא אָמַר, שֶׁיּוֹתֵר טוֹב לַעֲשׂוֹת עִם הָעוֹרֵךְ־דִּין פְּגִישָׁה פָּנִים אֶל פָּנִים מֵאֲשֶׁר לִשְׁלֹחַ דֶּרֶךְ פַּקְס, עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּזְכֶּה לִרְאוֹת יְשׁוּעָה, וְיִהְיֶה לָנוּ בֵּית־סֵפֶר, כִּי גַּם ... הִבְטִיחַ לְ... לְהַפְעִיל לַחַץ, שֶׁנְּקַבֵּל בֵּית־סֵפֶר, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁכֵּן יִהְיֶה.

דִּבְּרָה עִמִּי הַגְּבֶרֶת ... וּמְאֹד מְאֹד בָּכְתָה, שֶׁמְּצִיקִים לָהּ בַּמָּעוֹן וְכוּ׳, וְהִיא מָסְרָה כָּל הַשָּׁנִים אֶת נַפְשָׁהּ, שֶׁיִּהְיֶה פְּעוּטוֹן וּמָעוֹן, וְעַכְשָׁו זוֹרְקִים אוֹתָהּ וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן אִם אֶפְשָׁר לְהַכְנִיס עַצְמֵךְ בַּדָּבָר, וּלְבָרֵר מַה קּוֹרֶה שָׁמָּה, כִּי חָבָל לְצַעַר אִשָּׁה עִם מִשְׁפָּחָה גְּדוֹלָה בְּלִי עַיִן הָרָע.

אֲנִי מְקַוֶּה שֶׁתִּכָּנְסִי לְתוֹךְ הָעִנְיָנִים וְתַצְלִיחִי.

הַמְאַחֵל לָךְ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תרמח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בְּרֵאשִׁית, כ״ו תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן שָׁמַעְתִּי אוֹתְךָ, וְכֵן שָׁמַעְתִּי אֶת יֶתֶר אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אַתָּה צָרִיךְ לְהָבִין, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד מַשְׁבְּרִים וְגַלִּים וְכוּ׳, עֲנִיּוּת וְדַחֲקוּת, שֶׁמַּעֲבִירִים אֶת הָאָדָם מִדַּעְתּוֹ וּמִדַּעַת קוֹנוֹ וּמְשַׁגְּעִים אוֹתוֹ וְכוּ׳, וְלָכֵן כָּל אֶחָד רָגִישׁ וְכוּ׳, וְכָל אֶחָד מְחַפֵּשׂ אֵיזֶה קָרְבָּן לְהוֹצִיא עָלָיו אֶת הָעֲצַבִּים, לָזֹאת הִזְהַרְתִּי אוֹתְךָ בְּמִכְתָּבִי הַקּוֹדֵם, שֶׁתִּשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד לֹא לָלֶכֶת רֹאשׁ בְּרֹאשׁ עִם אַף אֶחָד וְכוּ׳, וּבְפָרָט בְּשָׁעָה שֶׁזֶּה נוֹגֵעַ אֵלַי, שָׁם אַתָּה צָרִיךְ לְהִזָּהֵר מְאֹד מְאֹד, כִּי הַרְבֵּה פְּעָמִים אַתָּה רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת לְמַעַן כְּבוֹדִי, וְאַחַר־כָּךְ יוֹצֵא מִזֶּה קִלְקוּל,

וְעַל־כֵּן שְׁמוֹר מְאֹד מְאֹד. וַאֲקַוֶּה שֶׁתָּבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר, וְהַכֹּל יָבוֹא עַל מְקוֹמוֹ בְּשָׁלוֹם.

רְאֵה לְסַדֵּר לִי אֶת הַיְצִיאָה מִשַּׁעַר הַזָּהָב, אֲנִי בָּא עִם אִשְׁתִּי עִם טִיסַת אֶל־עַל שֶׁמַּגִּיעָה בְּיוֹם רְבִיעִי.

הַמְצַפֶּה לִרְאוֹתְךָ עִם חִיּוּךְ עַל הַפָּנִים, וְשֶׁתִּהְיֶה רָגוּעַ.
שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תרמט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בְּרֵאשִׁית, כ״ו תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

תַּאֲמִינִי לִי, שֶׁאֵין מִכְתָּב קוֹלֵעַ אֶל הַשַּׁעֲרָה כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתְּ לִי, וַאֲנִי מַכִּיר אוֹתוֹ הֵיטֵב, וְעוֹשֶׂה לִי כָּל מִינֵי בְּעָיוֹת הוּא וַחֲבֵרוֹ, שֶׁהוּא בְּדוֹמֶה לוֹ גּוֹרְמִים לִי צַעַר וְעָגְמַת נֶפֶשׁ גְּדוֹלָה, וּבְכָל פַּעַם שֶׁאֲנִי בָּא, הוּא מְקַבֵּל מִמֶּנִּי מָנָה אַחַת אַפַּיִם, אֲבָל זֶה מוֹעִיל כְּמוֹ שֶׁמְּדַבְּרִים לַמְּנוֹרָה... תִּשְׁאֲלִי אֶת ... כַּמָּה צַעַר וְעָגְמַת נֶפֶשׁ הוּא כְּבָר גָּרַם לִי, אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁעַכְשָׁו הֶעֱמִיד אוֹתוֹ עַל הַמָּקוֹם שֶׁלּוֹ, אִם לֹא יִשְׁתַּנֶּה, אֵינִי צָרִיךְ אֶת הַהַסָּעוֹת שֶׁלּוֹ, לֹא חָסֵר לִי עִם מִי לִנְסֹעַ, אֶצְלִי גְּנֵבָה וּגְזֵלָה זֶה הֲכִי גָּרוּעַ, כִּי תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם מַתִּיר אֶת כַּסְפֵּי זוּלָתוֹ, הוּא כְּבָר מוּכָן לְכָל הָעֲבֵרוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, רַחֲמָנָא לִצְלָן.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָנוּ לְנַקּוֹת קְהִלָּתֵנוּ מִכָּל הַטִּפּוּסִים מוּזָרִים, וְשֶׁתִּהְיֶה לָנוּ קְהִלָּה יָפָה.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תרנ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדְרָה בְּרֵאשִׁית, כ״ו תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

תְּשׁוּאוֹת חֵן לְךָ עַל חֶלְקַת הַמִּשְׁלוֹחַ יֵין דָּגִים וְחַלּוֹת, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתָּמִיד תִּהְיֶה לִי לְעֵזֶר בְּדָבָר זֶה, כִּי תַּאֲמִין לִי, שֶׁכָּל זֶה זְכוּת קִיּוּמִי בָּעוֹלָם הַזֶּה, וּצְדָקָה תַּצִּיל מִמָּוֶת, וּמוֹרִידָה מֵהָאָדָם כָּל מִינֵי גְּזֵרוֹת רָעוֹת, וּמִי יִתֵּן, שֶׁאֶזְכֶּה לְחַלֵּק לְכָל נִצְרָךְ עַל שַׁבַּת־קֹדֶשׁ.

פֹּה תְּקַבֵּל כַּמָּה מִכְתָּבִים לִמְסֹר לִיעוּדָם, וּבִפְרָטִיּוּת לְ... שֶׁיֵּלֵךְ אֶל ... וְזֶה מְאֹד מְאֹד נִצְרָךְ, שֶׁיֵּלֵךְ עוֹד בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת אֵלָיו, וְאַחַר־כָּךְ תִּשְׁלַח לִי פַּקְס, וּלְהוֹדִיעַ לִי מַה קָּרָה.

וְכֵן תִּמְסֹר אֶת יֶתֶר הַמִּכְתָּבִים וְכוּ׳, מַה לַּעֲשׂוֹת, כָּךְ צְרִיכִים לְהַנְהִיג קְהִלָּה, לוֹמַר לְכָל אֶחָד מַה שֶּׁהוּא רוֹצֶה לִשְׁמֹעַ, וְכָל אֶחָד צָרִיךְ לִהְיוֹת צוֹדֵק...

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תרנא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדְרָה בְּרֵאשִׁית, כ״ו תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ר׳ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתֵּלֵךְ אֶל ... וְתִקְרָא לְפָנָיו אֶת דְּבָרַי אֵלּוּ.

... הַיָּקָר! אָחַזְתִּי מִמְּךָ כָּל הַשָּׁנִים לִידִיד נֶפֶשׁ, עַד שֶׁחָתַמְתָּ נֶגֶד

בֵּית־הַמִּדְרָשׁ לְלֹא שׁוּם הַצְדָקָה מִמְּךָ, אֲשֶׁר אֵינִי יָכוֹל לְעַכֵּל אֶת זֶה עַד עַכְשָׁו, וְעַכְשָׁו אַתָּה הוֹלֵךְ עִם הָרָשָׁע ... שֶׁהוּא נוֹכֵל וְרַמַּאי וְצָבוּעַ, הָרוֹצֶה לְקַבֵּר אוֹתְךָ וְאֶת אָבִיךָ וְכוּ' יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר רוֹצֶה לְקַבֵּר אוֹתָנוּ, וְיַעַן שֶׁבְּקָרוֹב מְאֹד יִפֹּל מֵהַכִּסֵּא שֶׁלּוֹ, לָמָּה תִּהְיֶה בְּדִיּוּק אַתָּה הַבּוֹגֵד, וְתֵלֵךְ עִמּוֹ, שֶׁזֶּה פֵּרוּשׁוֹ שֶׁל דָּבָר, שֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ עַכְשָׁו פָּתוּחַ נֶגְדֵּנוּ, לָמָּה תַּעֲשֶׂה דָּבָר כָּזֶה?! מַה רַע עָשִׂינוּ לְךָ?! אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, חֲזֹר בְּךָ, וְאַל תִּלָּחֵם בִּילָדֵינוּ, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, וְזָכוֹר תִּזְכֹּר, שֶׁאַתָּה צָרִיךְ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל עֵת וָרֶגַע.

וְאִם לֹא תַּחֲזֹר בְּךָ, תֵּדַע, כִּי יֵשׁ דִּין וְיֵשׁ דַּיָּן, וּבְוַדַּאי לֹא תִּרְצֶה לְקַבֵּל מַה שֶׁמְּקַבְּלִים לְבַסּוֹף אֵלּוּ הָרוֹדְפִים אֶת הַצַּדִּיק. לָזֹאת רְאֵה לַחֲזֹר בְּךָ, וְנַעֲבֹד בְּיַחַד, וְהַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה. אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְקַוֶּה, שֶׁתְּקַבֵּל אֶת דְּבָרַי אֵלּוּ אֲשֶׁר אֲנִי מְדַבֵּר מִפְּנִימִיּוּת לִבִּי.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תרנב.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדְרַ בְּרֵאשִׁית, כ״ו תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתֵּלֵךְ בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת אֶל ... וְתִקְרָא לְפָנָיו אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ שֶׁאֲנִי כּוֹתֵב בַּעֲבוּרוֹ. וְדַעַת לְנָבוֹן, שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר אֶצְלוֹ הַמִּכְתָּב, כִּי הוּא יָכוֹל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּזֶה נֶגְדִּי, וְכֵן אַתָּה תְּדַבֵּר עִמּוֹ בְּתַקִּיפוּת גְּדוֹלָה, כִּי מִמְּךָ הוּא מִתְיָרֵא, וּבְוַדַּאי סְפֹר לְךָ ... אֵיזֶה תַּרְגִּיל מְלֻכְלָךְ הוּא הוֹלֵךְ לַעֲשׂוֹת לָנוּ, לֹא דַּי שֶׁהִפִּיל אֶת תָּכְנִית בֵּית־הַמִּדְרָשׁ (וְאַחַר־כָּךְ הוּא מְבַקֵּשׁ סְלִיחָה...) לְאַחַר שֶׁהִשְׁקַעְתִּי שָׁם לְמַעְלָה מֵחֲמִשִּׁים אֶלֶף דּוֹלָר מְזֻמָּן, עוֹד זֹאת הוּא הוֹלֵךְ לְקַלְקֵל אֶת כָּל הַבַּג״ץ, עַל־יְדֵי שֶׁהוֹלֵךְ לְאַשֵּׁר לְ... אֶת הַתַּקְצִיב, וּבָזֶה יוֹרֵד עוֹד

כֶּסֶף לְטִמְיוֹן. וְלָכֵן תְּדַבֵּר עִמּוֹ בַּחֲרִיפוּת חַד מַשְׁמָעִית, אִם אַתָּה הוֹלֵךְ לְאַשֵּׁר לְ... הָרָשָׁע אֶת הַתַּקְצִיב, אָז אֵין לוֹ מַה לְמְצֹא אֶצְלְךָ.

וְזֶה הַמִּכְתָּב שֶׁתִּקְרָא לְפָנָיו בִּשְׁמִי, אֲנִי כּוֹתֵב בְּדַף נִפְרָד.

הַמְקַוֶּה שֶׁתַּעֲשֶׂה אֶת רְצוֹנִי, כִּי כָּל בֵּית־הַסֵּפֶר תָּלוּי בָּזֶה.

לְדַעְתִּי, אַחֲרֵי מִכְתָּב כָּזֶה שֶׁתַּקְרִיא לְפָנָיו, וְתִלְחֹץ אוֹתוֹ אֶל הַקִּיר, שֶׁיַּחֲזֹר מִלְּהַצְבִּיעַ עִם ... הַנָּחָשׁ, וְלֹא יְאַשֵּׁר לוֹ אֶת הַתַּקְצִיב, כִּי הִנֵּה ... שֶׁהוּא צָרִיךְ לִהְיוֹת מִטַּעַם הַסָּמֶ"ךְ־מֵ"ם, וְכֵן ... שְׁנֵיהֶם חֲזָקִים מְאֹד לְבַטֵּל אֶת ... הָרָשָׁע, וּבְדִיּוּק ... קוֹפֵץ עַכְשָׁו לְצִדּוֹ, וְעַל־כֵּן תְּדַבֵּר עִמּוֹ בְּתַקִּיפוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, וְאַל תִּירָא מִמֶּנּוּ כְּלָל.

תּוֹדִיעַ לִי דַּרְכְּךָ ... אִם דִּבַּרְתָּ עִמּוֹ, וְהוּא יְדַוַּח לִי תֵּכֶף־וּמִיָּד בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת.

שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כג תרנג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסִדֶּר נֹחַ, כ"ח תִּשְׁרֵי ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַבֵּנוּ זַ"ל אָמַר (חַיֵּי־מוֹהַר"ן, סִימָן תקלט), שֶׁטּוֹב מְאֹד לִתֵּן בְּכָל עֵת עַל פִּדְיוֹנוֹת לַצַּדִּיקִים, אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא בְּעֵת צָרָה, חַס וְשָׁלוֹם. וְסִפֵּר מִכַּמָּה אֲנָשִׁים מִמְּדִינַת קִיר"ה, שֶׁרְגִילִים מְאֹד לְהַרְבּוֹת בִּנְתִינַת פִּדְיוֹנוֹת תָּמִיד. וְאָמַר שֶׁאִלּוּ הָיָה לוֹ אִישׁ צַדִּיק, שֶׁיִּהְיֶה רָאוּי לַעֲשׂוֹת לוֹ פִּדְיוֹן, הָיָה נוֹתֵן לוֹ עַל פִּדְיוֹן בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת. וְדִבֵּר מִזֶּה הַרְבֵּה, כִּי פִּדְיוֹנוֹת הֵם דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּקַיֵּם אֶת זֶה בְּתָמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּדוֹלָה.

הָעִקָּר וְהַיְסוֹד אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ"ל זֶה רַק שִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, לְדַבֵּר

הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וּכְמוֹ שֶׁגִּלָּה לָנוּ בְּפֵרוּשׁ (שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן קנד), שֶׁעִקַּר מַה שֶּׁהִגִּיעַ לְמַדְרֵגָתוֹ, הוּא רַק עַל־יְדֵי עִנְיַן פְּרָאסְטִיק (פְּשִׁיטוּת), שֶׁהָיָה מְדַבֵּר הַרְבֵּה, וּמֵשִׂיחַ הַרְבֵּה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, וְאָמַר תְּהִלִּים הַרְבֵּה בִּפְשִׁיטוּת, וְעַל־יְדֵי־זֶה זָכָה הִגִּיעַ לְמַה שֶּׁהִגִּיעַ, וְאָמַר: אִם הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲשֶׂה מִמֶּנִּי מַה שֶּׁאֲנִי עַתָּה, דְּהַיְנוּ חִדּוּשׁ כָּזֶה, הָיִיתִי עוֹשֶׂה בְּיוֹם אֶחָד מַה שֶּׁעָשִׂיתִי בְּשָׁנָה כֻּלָּהּ (כְּלוֹמַר שֶׁהָיָה מְזַדְּרֵז כָּל־כָּךְ בַּעֲבוֹדָתוֹ, עַד שֶׁמַּה שֶּׁהָיָה עוֹשֶׂה וְעוֹבֵד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּשָׁנָה כֻּלָּהּ, הָיָה עוֹשֶׂה בְּיוֹם אֶחָד), וְהָיָה מִתְגַּעְגֵּעַ מְאֹד אַחַר מַעֲלַת הָעֲבוֹדָה שֶׁל פְּרָאסְטִיק (פְּשִׁיטוּת) בֶּאֱמֶת, וְאָמַר: אַי אַי פְּרָאסְטִיק. גַּם אָמַר, שֶׁדִּבֵּר עִם כַּמָּה צַדִּיקִים גְּדוֹלִים, וְאָמְרוּ גַּם־כֵּן, שֶׁלֹּא הִגִּיעוּ לְמַדְרֵגָתָם, כִּי אִם עַל־יְדֵי עִנְיַן פְּרָאסְטִיק, שֶׁעָסְקוּ בַּעֲבוֹדָתָם עֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה בְּהִתְבּוֹדְדוּת וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ וְכוּ׳. וְעַל־יְדֵי־זֶה זָכָה הִגִּיעוּ לְמַה שֶּׁהִגִּיעוּ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תרנד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר נֹחַ, כ״ח תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

עָלֶיךָ מְאֹד מְאֹד לְהִזָּהֵר לִבְרֹחַ מִלֵּצִים, שֶׁזּוֹ הַמִּדָּה הֲכִי מְגֻנָּה שֶׁרַק יְכוֹלָה לִהְיוֹת, וְאַף שֶׁיֵּשׁ עוֹד מִדּוֹת רָעוֹת וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת מִדַּת הַלֵּיצָנוּת זוֹ הַמִּדָּה הֲכִי מְגֻנָּה שֶׁרַק יְכוֹלָה לִהְיוֹת, כִּי כָּל מַה שֶּׁתַּגִּיד לוֹ, וּתְדַבֵּר עִמּוֹ דִּבּוּרֵי יִרְאַת שָׁמַיִם, דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה, הוּא יַעֲשֶׂה

צְחוֹק מִמְּךָ. וְזֶה הַדָּבָר הֲכִי גָּרוּעַ, כִּי עִם לֵיצָנוּת יְכוֹלִים לְהַכְחִישׁ אֶת הַכֹּל, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן.

מוּבָא מֵהָאֲרִיזַ״ל (שַׁעַר מַאֲמְרֵי רַז״ל — מַסֶּכֶת סוֹטָה): דַּע, כִּי בְּעוֹלָם הָאֲצִילוּת יֵשׁ חֲמִשָּׁה פַּרְצוּפִים, וְהֵם אָרִיךְ אַנְפִּין, וְאַבָּא וְאִמָּא, וּזְעֵיר וְנוּקְבָא, וְהִנֵּה כַּת לֵצִים פּוֹגֵם בַּאֲרִיךְ אַנְפִּין, וְכַת חֲנֻפִּים בְּאַבָּא, וְכַת מְשַׁקְּרִים בְּאִמָּא, וְכַת מְסַפְּרֵי לָשׁוֹן־הָרָע בִּזְעֵיר וְנוּקְבָא, וְלָכֵן כָּל כַּת מֵאֵלּוּ ד׳ כְּתוֹת הַפּוֹגְמוֹת בְּד׳ פַּרְצוּפִין הַנִּזְכָּרִים, אֵינָהּ רוֹאָה פְּנֵי שְׁכִינָה, שֶׁהִיא הַפַּרְצוּף הַחֲמִישִׁי נוּקְבָא דְּזְעֵיר אַנְפִּין, כִּי הֵם עַל־יְדֵי חֶטְאָם פָּגְמוּ בְּאֵלּוּ הָאַרְבָּעָה פַּרְצוּפִין עֶלְיוֹנִים, וְלֹא נִמְשָׁךְ אֵלֶיהָ שֶׁפַע הַצָּרִיךְ לָהּ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; נִמְצָא, שֶׁכַּת לֵיצָנִים הֵם הַכַּת הֲכִי גְּרוּעָה, שֶׁמַּעֲלִימִים וּמַסְתִּירִים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, עֶצֶם אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ הַמֵּאִיר בְּהַכֶּתֶר, סוֹד אֲרִיךְ אַנְפִּין, כִּי עִם לֵיצָנוּת יְכוֹלִים לְהַפִּיל אֶת הָאָדָם עַד נוּקְבָא דִּתְהוֹמָא רַבָּה, וְכַמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קלג), שֶׁיְּכוֹלִים לְהַרְאוֹת לָאָדָם עֶצֶם אֱלֹקוּת, אֲבָל עִם יָד הַקְּטַנָּה מַעֲלִימִים וּמַסְתִּירִים אֶת הַכֹּל, וְהַפְּרוּשׁ הוּא עִם לֵיצָנוּת אַחַת שֶׁעוֹשֶׂה עִם הַיָּד הַקְּטַנָּה שֶׁלּוֹ וְכוּ׳, יָכוֹל לְהַעֲלִים אֶת הַכֹּל, וְלָכֵן צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לִשְׁמֹר מִקְּלִפַּת הַלֵּיצָנוּת, שֶׁאָמַר מוֹהַרַנ״תְ זַ״ל, שֶׁהִיא אַבִּי אֲבוֹת הַטֻּמְאָה, וּמוּבָא בְּסִפְרֵי מוּסָר: ״לֵיצָנוּת אַחַת דּוֹחָה מֵאָה תּוֹכָחוֹת״, וְלָכֵן צָרִיךְ מְאֹד מְאֹד לִשְׁמֹר מִלֵּצִים וּמִלֵּיצָנוּת.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תרנה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר נֹחַ, כ״ח תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה רָצִיתִי שֶׁתּוֹדִיעַ לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּאַשְׁדּוֹד, שֶׁבְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּיוֹם ג׳ בְּשָׁבוּעַ הַבָּא בָּעֶרֶב אֲנִי עוֹשֶׂה סְעֻדַּת הִלּוּלָא לְאִמִּי, עָלֶיהָ הַשָּׁלוֹם, אוֹר לְח׳ חֶשְׁוָן בְּאוֹתוֹ אוּלָם בִּירוּשָׁלַיִם, וְשֶׁכֻּלָּם יָבוֹאוּ. וְכֵן תּוֹדִיעַ לְ... תִּחְיֶה, שֶׁתָּבִיא אֶת כָּל הַנָּשִׁים עִמָּהּ, כִּי זֶה כְּבוֹדָהּ שֶׁל אִמִּי, עָלֶיהָ הַשָּׁלוֹם, שֶׁכָּל הַתַּלְמִידוֹת שֶׁלָּהּ שֶׁלּוֹמְדוֹת אֶצְלָהּ בַּמּוֹסָד, שֶׁנִּקְרָאוֹת עַל שֵׁם אִמִּי, עָלֶיהָ הַשָּׁלוֹם, שֶׁיָּבוֹאוּ עִמָּהּ, כֵּן תִּמְסֹר בִּשְׁמִי. וְאִם אַתָּה יָכוֹל לְהַקְרִיא לָהּ אֶת תֹּכֶן הַמִּכְתָּב.

אִם אֶפְשָׁר לִקְנוֹת סָעט תַּנַ״ךְ, כִּי אֵין לִי בְּיַבְנְאֵל, וּמְאֹד מְאֹד נִצְרָךְ לִי, וְכֵן הִדְפִּיסוּ עַכְשָׁו חֲמָשׁ וְרַשׁ״י, וּסְבִיבוֹ עֶרֶךְ שֶׁל עֲשָׂרָה פְּרוּשִׁים עַל רַשׁ״י הַקָּדוֹשׁ, אִם אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיגוֹ, וְכֵן סֵפֶר ׳חֶסֶד לְאַבְרָהָם׳ לְהַקָּדוֹשׁ רַבִּי אַבְרָהָם הַמַּלְאָךְ זי״ע, וְכֵן אִם אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג לִי לִקּוּטֵי־תּוֹרָה מֵהַמַּגִּיד רַבִּי מָרְדְּכַי מִטְשֶׁעֶרְנוֹבֶל זי״ע.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תרנו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר נֹחַ, כ״ח תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַיָּקָר ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

וְהִנֵּה מָה אֹמַר לְךָ! אֵין עוֹד דָּבָר גָּדוֹל מִזֶּה מִלְּמֹד בְּכָל יוֹם אֶת הַדַּף הַיּוֹמִי, שֶׁהוּא עִנְיָן נִפְלָא מְאֹד מְאֹד, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁמִּצְטָרֵף לְשִׁעוּר יוֹמִי בַּדַּף הַיּוֹמִי, שֶׁנִּלְמַד בָּרַבִּים, כִּי דַּף גְּמָרָא לְיוֹם — זוֹ הַצְלָחָה גְּדוֹלָה וּסְגֻלָּה לָנֶפֶשׁ לְהַצִּילָהּ וּלְנַקּוֹתָהּ מִכָּל מִינֵי חֲלָדָה.

וּבְעִנְיָן שֶׁאַתָּה רוֹצֶה לָדַעַת עַל רֶגֶל אַחַת מַה זּוֹ חֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב. מָה אֹמַר לְךָ! כָּל אֵילֵי נְבִיוֹת וְכוּ׳ לֹא יַסְפִּיקוּ לִרְשֹׁם עַל פְּנֵי הַכְּתָב אֶת הַלִּמּוּד הֶעָמֹק שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלָכֵן טוֹב שֶׁתִּקְבַּע לְעַצְמְךָ שִׁעוּר בַּסֵּפֶר הַנִּפְלָא ״אֶרֶץ אַפַּיִם״, שֶׁשָּׁם מְדַבֵּר מִמִּדַּת הַסַּבְלָנוּת וְהַשִּׂמְחָה,

שֶׁכָּל בַּר יִשְׂרָאֵל צָרִיךְ, וְכֵן תִּקְבַּע לְעַצְמְךָ שִׁעוּר בַּסֵּפֶר "אוֹצַר הַקוּנְטְרֵסִים".

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תרנז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר נֹחַ, כ"ח תִּשְׁרֵי ה'תשנ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ, שֶׁאַתָּה עוֹסֵק בַּהֲפָצַת מַעְיְנוֹת הַחָכְמָה חוּצָה, וְזֶה כָּל־כָּךְ נָחוּץ בַּדּוֹר הַזֶּה, שֶׁמִּתְרַבָּה הַכְּפִירוּת וְהָאֶפִּיקוֹרְסוּת מֵהָעֵרֶב־רַב, וְהַנְּאוּף שֶׁהֵם מַכְנִיסִים בְּאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וְאִי אֶפְשָׁר לְגָרְשָׁם וּלְבַטְּלָם, אֶלָּא עַל־יְדֵי גִּלּוּי אוֹר הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא עֲצוּת רַבֵּנוּ זַ"ל. וְעַל־כֵּן אַשְׁרֶיךָ וְאַשְׁרֵי חֶלְקְךָ, שֶׁאַתָּה זוֹכֶה וּמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים, וְלֹא עוֹד אֶלָּא אַתָּה מְעוֹרֵר גַּם אֲחֵרִים, שֶׁיַּעַסְקוּ בָּעֵסֶק הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה, אֲשֶׁר אֵין עוֹד דָּבָר גָּדוֹל יוֹתֵר מִזֶּה.

מָה אֹמַר לְךָ! רָאוּי לָנוּ לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד עַל נֹעַם חֶלְקֵנוּ, שֶׁזָּכִינוּ לִהְיוֹת בְּחֶלְקוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל.

בְּיוֹם שְׁלִישִׁי בְּשָׁבוּעַ הַבָּא בָּעֶרֶב, תִּהְיֶה סְעֻדַּת הִלּוּלָא שֶׁל אִמִּי, עָלֶיהָ הַשָּׁלוֹם, בִּירוּשָׁלַיִם בְּאוֹתוֹ אוּלָם שֶׁהָיָה לִפְנֵי שָׁנָה, וּרְאֵה לְעוֹרֵר אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיָּבוֹאוּ כֻּלָּם, וְאָז נְדַבֵּר יַחַד מִדִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל.

אוֹדוֹת הַשִּׁעוּר בַּיְשִׁיבָה בִּבְנֵי בְּרַק, זֶה יָכוֹל לִהְיוֹת רַק בְּיוֹם רְבִיעִי הַבָּא בְּיוֹם הַיָּארְצַייט לְעֵת עֶרֶב, כִּי אַחֶרֶת אֵינִי רוֹאֶה שֶׁיִּהְיֶה לִי זְמַן.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

אוֹדוֹת הָאוֹרְחִים, אַדְרַבָּה, שֶׁיָּבוֹאוּ וְיִבַּשְּׁלוּ וְיֹאכְלוּ לְמַעְלָה, וְגַם נְסַדֵּר לָהֶם מְקוֹם שֵׁנָה.

כג תרנח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר נֹחַ, כ״ח תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... שֶׁיִּחְיוּ.

אוֹדוֹת שֶׁשָּׁאַלְתָּ בְּעִנְיַן בִּנְכֶם ... גֵּרוֹ יָאִיר, לְדַעְתִּי, תְּחַכּוּ עַד שֶׁאֲנִי בָּא, וּבְעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּשַׁבַּת־קֹדֶשׁ אֲדַבֵּר עִמּוֹ, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַכֹּל יַעֲבֹר, וְהוּא יִגְדַּל תַּלְמִיד חָכָם גָּדוֹל, וְיִלְמַד אֶצְלֵנוּ, וְיַעֲלֶה מַעְלָה בְּהַצְלָחָה מֻפְלֶגֶת, בִּזְכוּת שֶׁאַתֶּם עוֹסְקִים בְּהַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל וּמוֹהַרַנ״תְ זַ״ל וּסְפָרֵינוּ, שֶׁזּוֹ זְכוּת גְּדוֹלָה וְנוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד.

נָא וְנָא לֹא לְהִתְפַּחֵד כְּלָל, כִּי הַכֹּל יַעֲבֹר, רַק לִהְיוֹת בְּסַבְלָנוּת גְּדוֹלָה.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כג תרנט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר נֹחַ, כ״ח תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֲקַוֶּה שֶׁקִּבַּלְתָּ אֶת מִכְתָּבִי.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁאֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, וּתְחַדֵּשׁ חִדּוּשִׁין דְּאוֹרַיְתָא, שֶׁהוּא תִּקּוּן גָּדוֹל לְמַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת וְהָרְהוּרִים רָעִים (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן קה); וְהִנֵּה כְּלָלִיּוּת הַחֲטָאִים הוּא פְּגַם־הַבְּרִית, שֶׁבָּא מִמִּדָּה הַמְגֻנָּה כַּעַס, וְעַל־כֵּן אָמַר

רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי הָאַף יְכוֹלִים לְהַכִּיר אֶת הַנּוֹאֵף, רַחֲמָנָא לִצְלָן. וּפֵרַשְׁנוּ, כִּי כַּעַס זֶה אַף (חָרוֹן־אַף), וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (קִדּוּשִׁין ל:): בָּרָאתִי יֵצֶר הָרַע, בָּרָאתִי תּוֹרָה תַּבְלִין כְּנֶגְדּוֹ, וְזֶה ׳אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט׳ (תְּהִלִּים צג, א), כִּי הָעִקָּר לְתַקֵּן אֶת מִדַּת הַכַּעַס, וְאָז יִהְיֶה קִיּוּם לְהָעוֹלָם. וְהַנָּחָשׁ הָיָה מַפְרִיד אַלּוּף שֶׁמַּפְרִיד מֵאַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, בִּבְחִינַת (מִשְׁלֵי טז, כח) ׳וְנִרְגָּן מַפְרִיד אַלּוּף׳, וְעַל־כֵּן פָּתַח וְאָמַר (בְּרֵאשִׁית ג, א): ׳אַף כִּי אָמַר אֱלֹקִים׳, וְיֵשׁ תִּקּוּן לְאַף — לְהַכְנִיס בְּעַצְמוֹ תּוֹרָה, וְזֶה לָמֶ״ד — לְשׁוֹן לִמּוּד, וְעַל־כֵּן כְּשֶׁמַּכְנִיס ל׳ בְּתוֹךְ אַף, נַעֲשֶׂה אָלֶף — אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְנִתְבַּטֵּל הַנָּחָשׁ לְגַמְרֵי; כִּי מִי שֶׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, אֵין לַיֵּצֶר הָרַע שֶׁהוּא הַנַּחַשׁ, שְׁלִיטָה עָלָיו. וְלָכֵן אָמְרוּ: ׳מַה חָרִי הָאַף הַגָּדוֹל הַזֶּה׳, וְאָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ אֶת ה׳, דְּהַיְנוּ תּוֹרָה. וְלָכֵן הַלָּמֵד שֶׁל ׳וַיַּשְׁלִיכֵם׳ גְּדוֹלָה — לְרַמֵּז שֶׁהִשְׁלִיכוּ אֶת הַלִּמּוּד, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִשְׂאָר אַף, וְזֶה גָּרַם הַחֻרְבָּן, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וּבִשְׁבִיל זֶה הִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל כָּל־כָּךְ עַל לִמּוּד תּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהוּא תִּקּוּן הַבְּרִית, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה מַכְנִיעִים אֶת הָאַף, וְנַעֲשֶׂה אָלֶף — אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי הַכַּעַס הוֹרֵס אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי, וּצְרִיכִים לְהַרְגִּיל עַצְמוֹ בְּמִדַּת הַסַּבְלָנוּת, שֶׁזֶּה אֲרִיכַת אַפַּיִם. וְעַל־כֵּן מִדַּת אֶרֶךְ אַפַּיִם הִיא הַמִּדָּה הֲכִי גְּדוֹלָה וַהֲכִי קָשָׁה, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ אֵלֶיהָ, כִּי אִם עַל־יְדֵי אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, לְהַאֲמִין שֶׁאַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם נִמְצָא בְּכָל מָקוֹם, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ כְּלָל, וּכְפִי שֶׁמַּכְנִיסִים בְּעַצְמוֹ יְדִיעוֹת אֵלּוּ, כֵּן מַצְלִיחִים בַּחַיִּים, שֶׁהֵם מְלֵאִים נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמָרִים עַד מְאֹד. וְלָכֵן הִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל בְּיוֹתֵר עַל מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאָמַר, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִים לִהְיוֹת מַאֲרִיךְ אַף (עֵין לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קנה); וּכְמוֹ־כֵן אִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לֶאֱמוּנָה, אֶלָּא עַל־יְדֵי תִּקּוּן הַבְּרִית, בְּסוֹד: ״וּבְרִיתִי נֶאֱמֶנֶת״ (עֵין לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לא) ״וּבְרִית חֻקּוֹת שָׁמַיִם לֹא שַׂמְתִּי״; וְלָכֵן בְּרִית תּוֹרָה וֶאֱמוּנָה תְּלוּיוֹת

זוֹ בָּזוֹ, שֶׁזּוֹ זְכוּת אָ׳ב׳ת׳ שֶׁיֵּשׁ לָנוּ, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁזּוֹכֶה לָזֶה, אָז יֵשׁ לוֹ בְּטָחוֹן גָּמוּר, וְאֵינוֹ בּוֹטֵחַ בְּשׁוּם בְּרִיָּה ׳אַל תִּבְטְחוּ בִּנְדִיבִים׳.

כג תרס.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר נֹחַ, כ״ט תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

עֲצָתִי אֱמוּנָה, שֶׁמֵּהַיּוֹם וָהָלְאָה תִּשְׁתֹּק, וְאַל תַּעֲנֶה לְמָחֳרְפֵי נַפְשְׁךָ דָּבָר, כִּי בְּפֵרוּשׁ גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ו׳), שֶׁעִקַּר הַתְּשׁוּבָה — לִשְׁמֹעַ בְּזִיּוֹנוֹ וְיִדֹּם וְיִשְׁתֹּק, וְזֶה מַכְנִיעַ אֶת הַדָּמִים שֶׁבּוֹעֲרִים בּוֹ בְּכָל הַתַּאֲווֹת וְכוּ׳, וְתַאֲמִין לִי, שֶׁעָדִיף לִשְׁתֹּק נֶגֶד מְחָרְפֵי נַפְשׁוֹ, מֵאֲשֶׁר לָצוּם צוֹמוֹת שֶׁמַּחֲלִישִׁים אֶת עֲצַבָּיו וְאֶת כֹּחוֹתָיו וְכוּ׳.

מָה אֹמַר לְךָ! הֶחָכָם מִכָּל הָאָדָם אוֹמֵר (מִשְׁלֵי ד, י): ״שְׁמַע בְּנִי וְקַח אֲמָרַי, וְיִרְבּוּ לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים״; מִי שֶׁזּוֹכֶה לִשְׁמֹר עַל דִּבּוּרוֹ, אֲזַי זוֹכֶה לְהַאֲרִיךְ אֶת יָמָיו, הַיְנוּ שֶׁכָּל יוֹם וָיוֹם מִתְאָרֵךְ אֶצְלוֹ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים לד, יג): ״מִי הָאִישׁ הֶחָפֵץ חַיִּים אוֹהֵב יָמִים לִרְאוֹת טוֹב, נְצֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרָע, וּשְׂפָתֶיךָ מִדַּבֵּר מִרְמָה״.

רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן מה): שֶׁכָּל עִנְיַן הַמַּבּוּל זֶה לְשׁוֹן בִּלְבּוּל, הַיְנוּ גַּם הַיּוֹם יֵשׁ עִנְיַן מַבּוּל, שֶׁנִּתְבַּלְבֵּל דַּעַת הָאָדָם, וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי דְּבָרִים בְּטֵלִים וּלְשׁוֹן־הָרָע וּרְכִילוּת וְלֵיצָנוּת וְכוּ׳, וְתֵבַת נֹחַ הָיְתָה כְּמִסְפָּר לָ׳שׁ׳ן׳ — שָׁלֹשׁ מֵאוֹת אַמָּה אָרְךְ הַתֵּבָה, חֲמִשִּׁים אַמָּה רָחְבָּהּ, שְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתָהּ (שֶׁזֶּה מִסְפַּר לָ׳שׁ׳ן׳), הַיְנוּ כְּשֶׁבַּר יִשְׂרָאֵל שׁוֹמֵר עַל דִּבּוּרָיו, אֲזַי מִתְחַבֵּא בְּתֵבָה, וְאֵינוֹ יָרֵא מֵהַמַּבּוּל, שֶׁהֵם הַבִּלְבּוּלִים שֶׁמְּסַבְּבִים אֶת הָאָדָם שֶׁמַּפְקִיר אֶת דִּבּוּרוֹ. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לח), שֶׁכָּל הַצָּרוֹת בָּאוֹת רַק מֵחֲמַת רִבּוּי הַדִּבּוּר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קמח, ח):

״רוּחַ סְעָרָה עֹשָׂה דְּבָרוֹ״. מִי גּוֹרֵם הָרוּחַ סְעָרָה בְּמֹחַ מַחֲשַׁבְתּוֹ, זֶה הַדִּבּוּר שֶׁמַּפְקִיר לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלֶה עַל רוּחוֹ, וּמִזֶּה סוֹבֵל אַחַר־כָּךְ הָאָדָם. וְלָכֵן שְׁמַע בְּקוֹלִי, שְׁתֹק וְאַל תַּעֲנֶה לִמְחָרְפֶי וְלִמְבַזֵּי נַפְשְׁךָ שׁוּם דָּבָר, וְאָז לֹא יוּכַל לְךָ שׁוּם אָדָם. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סִפְרֵי־הַמִּדּוֹת, אוֹת מְרִיבָה, סִימָן לה): מִי שֶׁעָצוּר בְּמִלִּין, לֹא יוּכַל אוֹתוֹ שׁוּם אָדָם. אַקָוֶה שֶׁתִּצַּיֵּת אוֹתִי.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

כג תרסא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר נֹחַ, כ״ט תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזָּרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ שֶׁתַּחֲזִיק מַעֲמָד, וְלֹא תִּשָּׁבֵר מִשּׁוּם דָּבָר, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ.

תְּהִלָּה לָאֵל, הִדְפַּסְתִּי עַכְשָׁו עוֹד פַּעַם מֵחָדָשׁ אֶת ה״לִּקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״ חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים עֻתָּקִים, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁאָזְכֶּה לַהַפִּיצָם, וּלְקַיֵּם בָּזֶה אֶת רְצוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל שֶׁאָמַר, שֶׁהַסֵּפֶר שֶׁלּוֹ יַחֲזֹר וְיֵדָפֵס, וְהוּא יַעֲמֹד מֵהַצַּד וְיִסְתַּכֵּל.

אַשְׁרֵינוּ וְאַשְׁרֵי חֶלְקֵנוּ, וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תרסב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר נֹחַ, א׳ דְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוּ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתַּעֲשֶׂה לְעַצְמְךָ שִׁעוּר בְּסִפְרוֹ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל ״לִקּוּטֵי מוֹהַר״ן״, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל רָצָה מְאֹד מְאֹד שֶׁנִּלְמַד אֶת סִפְרוֹ הַקָּדוֹשׁ ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, עַד שֶׁיִּהְיֶה שָׁגוּר עַל פִּיו, וּכְבָר נִשְׁמַע מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ, שֶׁאָמַר (חַיֵּי־מוֹהַר״ן, סִימָן שמו), שֶׁהַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ שֶׁלּוֹ ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״ שֶׁיָּצָא בָּעוֹלָם, הוּא אַתְחַלְתָּא דִּגְאֻלָּה, וְאָמַר: מֵאַחַר שֶׁיָּצָא בָּעוֹלָם, אֲנִי חָפֵץ מְאֹד שֶׁיִּלְמְדוּ אוֹתוֹ, כִּי צְרִיכִים לִלְמֹד אוֹתוֹ הַרְבֵּה, עַד שֶׁיִּהְיֶה שָׁגוּר בְּעַל פֶּה, כִּי הוּא מָלֵא מוּסָר וְהִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה מְאֹד לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין עֵרֶךְ אֵלָיו, אַחַר־כָּךְ אָמַר בְּפֵרוּשׁ, שֶׁהַלִּמּוּד בְּחִבּוּרָיו הַקְּדוֹשִׁים, הוּא אַתְחַלְתָּא דִּגְאֻלָּה, וְאָמַר, שֶׁטּוֹב לְקַבֵּעַ לְעַצְמוֹ שְׁנֵי שִׁעוּרִים לִלְמֹד סְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים: שִׁעוּר אֶחָד פָּשׁוּט, לִלְמֹד בִּמְהִירוּת הַרְבֵּה מְאֹד, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה שָׁגוּר בְּעַל־פֶּה, וְשִׁעוּר אֶחָד לִלְמֹד בְּעִיּוּן גָּדוֹל, כִּי יֵשׁ עֲמָקוּת גְּדוֹלָה וְנִפְלָאָה בִּסְפָרָיו. וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁלּוֹמֵד הַרְבֵּה אֶת הַ״לִּקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה שָׁגוּר עַל פִּיו, וְזוֹכֶה לְסַיֵּם כָּל חֹדֶשׁ אֶת כָּל הַ״לִּקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, וּמִלְּבַד זֹאת לוֹמֵד שִׁעוּר אֶחָד בְּעִיּוּן גָּדוֹל מְאֹד, וְיַחַדֵּשׁ בּוֹ חִדּוּשִׁים כְּפִי מֹחוֹ וְהַשָּׂגָתוֹ, וְאִם אֵינְךָ בַּר הָכִי לְחַדֵּשׁ חִדּוּשִׁים, אֲזַי תִּלְמַד אֶת כָּל תּוֹרָה עִם הַפֵּרוּשׁ ״שִׂפַת הַנַּחַל״, וְתִרְאֶה נִפְלָאוֹת.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תרסג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר נֹחַ, א׳ דְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַק חָזָק וֶאֱמַץ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְצַיֵּר בְּדַעְתְּךָ, אֵיךְ שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְדָבָר גָּדוֹל דָּבָר קָטָן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ, אֶלָּא בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן. וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁבִּידִיעָה זוֹ תִּכָּנֵס בְּךָ שִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי אֵין עוֹד שִׂמְחָה כְּשִׂמְחַת הָאֱמוּנָה. וּכְשֶׁיִּתְבָּרֵר לְךָ בְּבֵרוּר גָּמוּר, שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, אָז בְּקַלּוּת תּוּכַל לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֲפִלּוּ כַּמָּה דִּבּוּרִים, וְזֶה מְאֹד מְאֹד יָקָר בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ.

חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה צג, סִימָן י׳): אוֹי לָנוּ מִיּוֹם הַדִּין, אוֹי לָנוּ מִיּוֹם הַתּוֹכֵחָה וְכוּ׳, לְכְשֶׁיָּבוֹא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְיוֹכִיחַ כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי מַה שֶּׁהוּא, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים נ׳): ״אוֹכִיחֲךָ וְאֶעֶרְכָה לְעֵינֶיךָ״, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה, וְלָכֵן צְרִיכִים לְפַשְׁפֵּשׁ בְּמַעֲשֵׂינוּ תָּמִיד, אֵיפֹה אֲנַחְנוּ אוֹחֲזִים בְּזֶה הָעוֹלָם, וְלֹא לְהַטְעוֹת אֶת עַצְמֵנוּ, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (שִׂיחוֹת־הַר״ן, סִימָן נא): אֶת זֶה תְּקַבְּלוּ מִמֶּנִּי, שֶׁלֹּא יַטְעֶה אֶתְכֶם הָעוֹלָם, כִּי הָעוֹלָם מַטְעֶה מְאֹד. וְלָכֵן צְרִיכִים לְהִתְבּוֹדֵד בְּכָל יוֹם עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִשְׁפּוֹט אֶת עַצְמוֹ עַל כָּל דָּבָר, וְעַל־יְדֵי־זֶה נָכוֹן יִהְיֶה לִבּוֹ בָּטוּחַ, שֶׁיֵּלֵךְ עַל הַדֶּרֶךְ הַנְּכוֹנָה, וְלֹא יַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תרסד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר נֹחַ, ב׳ דְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתִּמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְאַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ, שֶׁזּוֹ הֲעֲבוֹדָה הַכִּי קָשָׁה לָאָדָם, כִּי אֵין עֲבוֹדָה שֶׁבָּאָה קָשֶׁה לָאָדָם כְּמוֹ שִׂמְחָה, כִּי טֶבַע שֶׁל אָדָם שֶׁנִּמְשָׁךְ אַחַר הָעֲבֵרוֹת וְהַגַּשְׁמִיּוּת, וְכָל־כָּךְ חָבָל, כִּי הַנְּשָׁמָה מוֹשֶׁכֶת רַק לְרוּחָנִיּוּת, שֶׁשָּׁם מְקוֹר הַשִּׂמְחָה, וְהַגּוּף סוֹחֵב וּמוֹשֵׁךְ רַק לְגַשְׁמִיּוּת, שֶׁשָּׁם מְקוֹר הָעֲצָבוּת וְהַמְּרִירוּת וְהַדְּכָאוֹן, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קפט): עִקַּר נְשִׁיכַת הַנָּחָשׁ הוּא עֲצָבוּת וְעַצְלוּת; וְלָכֵן אַשְׁרֵי אָדָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ שֵׂכֶל, וְקוֹלֵט תֵּכֶף־וּמִיָּד, שֶׁבּוֹ בָּרֶגַע שֶׁנִּמְשָׁךְ עָלָיו עֲצָבוּת וּמְרִירוּת וְדִכָּאוֹן וְכוּ׳, זֶה בָּא מִצַּד הַטֻּמְאָה, וּלְהֶפֶךְ — כְּשֶׁיַּמְשִׁיךְ אֶת עַצְמוֹ אֶל הַשִּׂמְחָה, וְלִפְקֹחַ אֶת דַּעְתּוֹ, זֶה בָּא מֵהַקְּדֻשָּׁה. וְלָכֵן תִּרְאֶה מַה לְּפָנֶיךָ, תִּמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ רַק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הָעִקָּר רְאֵה לִמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ לְהִתְפַּלֵּל אֶת הַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת: שַׁחֲרִית, מִנְחָה, עַרְבִית בְּמִנְיָן דַּיְקָא, כִּי כָּךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת ח.): מַאי דִּכְתִיב (תְּהִלִּים סט, יד): ״וַאֲנִי תְּפִלָּתִי לְךָ ה׳״ עֵת רָצוֹן״, אֵימָתַי עֵת רָצוֹן? בְּשָׁעָה שֶׁהַצִּבּוּר מִתְפַּלְּלִין; וְלָכֵן תַּעֲשֶׂה לְעַצְמְךָ הֶרְגֵּל לָבוֹא לְבֵית־הַכְּנֶסֶת, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

תַּקְפִּיד מְאֹד מְאֹד לָלֶכֶת בְּשַׁבָּת עִם בְּגָדִים לְבָנִים דַּיְקָא, כִּי מִי שֶׁהוֹלֵךְ עִם בְּגָדִים לְבָנִים בְּשַׁבָּת, מוֹחֲלִים לוֹ עַל כָּל עֲוֹונוֹתָיו; וְאָמַר הַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ רַבִּי יִצְחָק מִדְּרָאבִיטְשׁ זי״ע, שֶׁאִם הָיוּ כֻּלָּם הוֹלְכִים עִם בְּגָדִים לְבָנִים בְּשַׁבָּת, וּבִפְרָט בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הָיוּ מְבִיאִים אֶת הַגְּאֻלָּה, וְלָכֵן אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁגַּם אַתָּה תֵּלֵךְ עִם בְּגָדִים

לְבָנִים בְּשַׁבָּת, כְּמוֹ שֶׁהִנְהַגְתִּי בִּיבְנְאֵל, שֶׁכָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הוֹלְכִים בְּשַׁבָּת עִם בְּגָדִים לְבָנִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תרסה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר נֹחַ, ב׳ דְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתִּמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ לִהְיוֹת רַק בְּשִׂמְחָה, כִּי עִם עַצְבוּת לֹא פּוֹעֲלִים שׁוּם דָּבָר, רַק מִסְתַּבְּכִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְאַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ, שֶׁמֻּרְכָּב צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְרִירוּת שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, קָשֶׁה לְךָ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, עִם כָּל זֹאת אַתָּה מֻכְרָח לְהַכְרִיחַ אֶת עַצְמְךָ עִם כָּל הַכֹּחוֹת רַק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי כְּשֶׁאָדָם שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ, שׁוּם קְלִפָּה וְסִטְרָא אַחֲרָא לֹא יוּכְלוּ לָגֶשֶׁת אֵלֶיךָ, כִּי הַשִּׂמְאָה זֶה רַק עַצְבוּת, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הַקְּדֻשָּׁה זֶה רַק שִׂמְחָה, וּבָזֶה אָדָם יָכוֹל לְמַדֵּד אֶת עַצְמוֹ אִם הוּא בְּהַקְּדֻשָּׁה וְכוּ׳, אוֹ אִם הוּא בַּשִּׂמְאָה וְכוּ׳, שֶׁיִּסְתַּכֵּל אֵיךְ שֶׁהוּא מְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה מַדְבִּיקָה אֶת הָאָדָם אֶל הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא.

אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ שֶׁתַּעֲשֶׂה כָּל מַה שֶּׁבִּיכָלְתְּךָ לַחֲטֹף בְּכָל יוֹם אֶת הַדַּף הַיּוֹמִי אֲפִלּוּ בְּגִירְסָא, שֶׁאֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (עֲבוֹדָה זָרָה יט.): לְעוֹלָם לִיגְרִיס אִינִישׁ וְאַף עַל גַּב דִּמְשַׁכַּח, וְאַף עַל גַּב דְּלֹא יָדַע מַאי קָאָמַר, כִּי דַּף גְּמָרָא יִשְׁמֹר אוֹתְךָ מִכָּל רַע, וְיַמְשִׁיךְ עָלֶיךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ, הַדַּף הַיּוֹמִי שֶׁל הַיּוֹם: עֲבוֹדָה זָרָה ט״ו, וְלָכֵן רְאֵה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם אֶת הַדַּף הַיּוֹמִי.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כג תרסו.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר נֹחַ, ב׳ חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אַתָּה צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז, וְתָמִיד תִּזְכֹּר שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אָב הָרַחֲמָן, הַמְרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתָיו, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים יח, ב): ״אֶרְחָמְךָ ה׳ חִזְקִי״, דָּוִד הַמֶּלֶךְ אוֹמֵר, שֶׁבָּזֶה שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאַתָּה רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אָב הָרַחֲמָן, זוֹ כָּל הַהִתְחַזְּקוּת שֶׁלִּי, וְלָכֵן גַּם אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז עִם מִדַּת הָרַחֲמָנוּת שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּכְבָר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן מט): לְפִי גְּדֻלַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְעִצָּם רוֹמְמוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּתִנּוּעָה קַלָּה בְּעָלְמָא וּבְהִסְתַּכְּלוּת בְּעָלְמָא, שֶׁאֵינוֹ כָּרָאוּי לְפִי כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, הָיָה רָאוּי לָבוֹא עַל הָאָדָם מַה שֶּׁרָאוּי, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, אַךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מָלֵא רַחֲמִים, וְכָל הָעוֹלָם מָלֵא רַחֲמָנוּת, וְהוּא רוֹצֶה מְאֹד בְּהָעוֹלָם. עַל־כֵּן צָרִיךְ לְחַזֵּק עַצְמוֹ מְאֹד בַּעֲבוֹדָתוֹ בְּכָל מַה שֶּׁיּוּכַל, אַף אִם הוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא. וְיִסְמֹךְ עַל רַחֲמָיו הַמְרֻבִּים מְאֹד בְּלִי שִׁעוּר, כִּי בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתוֹ, אַף אִם עָבַר מַה שֶּׁעָבַר. הֶעָבָר אַיִן, וְהָעִקָּר מִכָּאן וּלְהַבָּא לֹא יַעֲשֶׂה עוֹד, וְיִהְיֶה שֵׁב וְאַל תַּעֲשֶׂה עַל כָּל פָּנִים, הֵן בְּמַחֲשָׁבָה וְהֵן בְּמַעֲשֶׂה, כִּי גַּם הַמַּחֲשָׁבָה שֶׁל אֲנָשִׁים כְּאֵלּוּ הִיא גַּם־כֵּן עֲשִׂיָּה, כִּי גַּם בְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה יֵשׁ מַחֲשָׁבָה, וְצָרִיךְ לִהְיוֹת שֵׁב וְאַל תַּעֲשֶׂה בְּמַעֲשֶׂה וּבְמַחֲשָׁבָה, וּמַה שֶּׁנַּעֲשָׂה עִמּוֹ מִמֵּילָא, אַל יָחוּשׁ וְאַל יִסְתַּכֵּל עַל זֶה כְּלָל.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

בָּרִיךְ רַחֲמָנָא, שֶׁזִּכָּנוּ לְסַיֵּם אֶת כָּל הַחִבּוּר הַנִּפְלָא הַזֶּה, וְהוּא כֶּרֶךְ ק״ב יְזַכֵּנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְסַדֵּר עַכְשָׁו לְדְפוּס אֶת כֶּרֶךְ ק״ג לְהַגְדִּיל תּוֹרָה וּלְהַאְדִּירָהּ.

אָנָּא ה׳ הוֹשִׁיעָה נָא, אָנָּא ה׳ הַצְלִיחָה נָא.

❖ ❖ ❖

תֹּכֶן הָעִנְיָנִים
חֵלֶק ק״ב

פְּתַח דָּבָר ..... ג

הַקְדָּמָה ..... ה

כג תיח ..... **יא**

יַזְהִיר לְהוֹצִיא מֵהַבַּיִת אֶת הַסְּפָרִים הַחִיצוֹנִים הַמְּטַמְּאִים נֶפֶשׁ כָּל חַי.

כג תיט ..... **יב**

יְעוֹרֵר לְגָרֵשׁ מִמַּחֲנֵנוּ אַבְרֵךְ הַמִּתְנַהֵג בְּדֶרֶךְ זָרָה, וּלְהַעֲבִירוֹ מִמְּקוֹמֵנוּ בְּדֶרֶךְ כָּבוֹד.

כג תכ ..... **יב**

יְחַזֵּק אֶת הָאַבְרֵךְ אֵיךְ יוֹצִיא סִפְרֵי מִינוּת מִבֵּיתוֹ מִבְּלִי לְעוֹרֵר מַחֲלֹקֶת, וְיחַזֵּק וְיאַמֵּץ כְּנֶגֶד הַנִּסְיוֹנוֹת הַקָּשִׁים וְהַמָּרִים.

כג תכא ..... **יג**

יְדַבֵּר מֵעִנְיַן בְּשׂוֹרָה שֶׁל שִׁחְרוּר אֶחָד מִבֵּית הָאֲסוּרִים, וְיוֹכִיחַ אֶת בַּעֲלֵי הַמַּחֲלֹקֶת שֶׁבֵּינֵינוּ, שֶׁבְּעֵת צָרָתֵנוּ יִתְעַסְּקוּ בְּחִיּוּבִי, וְלֹא בַּחֲתִירָה תַּחַת הַמְּמֻנִּים עַל הַמּוֹסְדוֹת לְלֹא הֶרֶף.

כג תכב ..... **טו**

יְגַנֶּה אֶת אֵלּוּ אֲשֶׁר חֲדָשִׁים מִקָּרוֹב הִגִּיעוּ, וְגוֹרְמִים שָׁם רַע לַחֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב.

כג תכג ..... **יז**

יְדַבֵּר מֵעִנְיַן סִיּוּם הַשַּׁ״ס שֶׁזָּכָה הַנִּמְעָן לְסַיֵּם, וְיחַזֵּק בְּסַבְלָנוּת וּמְצָוַת כִּבּוּד אָב וָאֵם.

כג תכד ..... **יז**

יְבַשֵּׂר עַל תְּפִלָּתוֹ בַּעֲבוּר הַנִּמְעָן, וְיחַזֵּק עַל עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן הַחְדָּרַת אֱמוּנָה בְּנַעֲרֵי יִשְׂרָאֵל.

כג תכה ..... **יח**

יְדַבֵּר מֵעִנְיַן סַבְלָנוּת, וְעִנְיַן אִיבֶּער גֶּעשְׁפִּרִינְגֶען.

כג תכו ..... יט
יְחַזֵּק בַּעֲלַת הַמָּעוֹן שֶׁלֹּא תִּתְיָאֵשׁ, וְשֶׁלֹּא תִּסְתַּכֵּל עַל הֶעָבָר שֶׁלָּהּ.

כג תכז ..... כ
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן יְצוּגוֹ מוּל הָרָשׁוּיוֹת וְהַשְׁטָחִים לְבֵית־הַכְּנֶסֶת.

כג תכח ..... כא
יְחַזֵּק עַל סִיּוּם הַשַּׁ״ס שֶׁזָּכָה לוֹ הַנִּמְעָן.

כג תכט ..... כא
יְסַפֵּר אֵיךְ צָרִיכָה לִהְיוֹת הַהַנְהָגָה בַּבַּיִת, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה שֶׁכָּל הַבַּיִת יִהְיֶה שָׂמֵחַ.

כג תל ..... כב
יְדַבֵּר מִקְּבִיעַת עִתִּים לַתּוֹרָה בְּכָל מִקְצוֹעוֹתֶיהָ.

כג תלא ..... כג
יְדַבֵּר מֵהוֹצָאַת חוֹבֶרֶת לְסִיּוּם סוֹף שָׁנָה ״כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים״, וִידַבֵּר מֵחֲרוּת הַמּוֹחִין בְּהַדְפָּסָה, וּמֵעִנְיַן מְגוּרִים בִּירוּשָׁלַיִם.

כג תלב ..... כד
יוֹרֶה הִתְיַחֲסוּת לְאֵיזֶה רַב שֶׁבָּא לָגוּר בְּיִבְנְאֵל.

כג תלג ..... כד
יְחַזֵּק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה.

כג תלד ..... כה
נִחוּם אֲבֵלִים בִּקְצָרָה.

כג תלה ..... כה
יְגַנֶּה הַפֵּרוּדִים שֶׁעוֹשֶׂה הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וִידַבֵּר מִסַּבָּלָנוּת בְּעִנְיַן קְהִלָּתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וּמֵעִנְיַן כְּתִיבַת סֵפֶר תּוֹרָה.

כג תלו ..... כו
יְדַבֵּר מִסַּבָּלָנוּת בְּעִנְיַן קְהִלָּתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וּמִכְּתִיבַת סֵפֶר תּוֹרָה.

כג תלז ..... כז
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן אֵיזֶה שִׁדּוּךְ לִבְנוֹ.

כג תלח ..... כז
יְדַבֵּר מִתְּפִלַּת הָאִשָּׁה בְּעֵת הַדְלָקַת נֵרוֹת.

כג תלט . . . . . כח
יְעוֹרֵר בְּנֵי זוּג שֶׁלֹּא יָרִיבוּ זֶה עִם זֶה, וְיוֹרֶה לַבַּעַל לֵילֵךְ לְהִתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן.

כג תמ . . . . . כט
יְתַיֵּחֵס לְדוּ״חַ שֶׁל הַנִּמְעָן עַל נְסִיעָתָם לְצִיּוּנֵי הַצַּדִּיקִים, וְיַדַּבֵּר מֵהַשָּׂבַח שֶׁהָיָה בְּאוּמַן בַּתְּקוּפָה הַקְּדוּמָה בְּדִיּוּק בְּאֵלּוּ הַיָּמִים, וְיַבִּיעַ שִׂמְחָתוֹ עַל הַחֲבוּרָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁאוֹחֲזִים עַצְמָם כְּמִשְׁפָּחָה אַחַת, וְיֹאחֵל וְיַחֲזֵק.

כג תמא . . . . . כט
מִכְתָּב כְּלָלִי לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, בּוֹ יְחַזְּקֵם עַל מִדַּת הַשִּׂמְחָה וְהַחֶדְוָה.

כג תמב . . . . . לא
יְחַזֵּק אֶחָד שֶׁשָּׁלַח לוֹ אֶת סִפְרוֹ ״לִקּוּטֵי־יוֹסֵף״, וּמְבַקֵּשׁ חַוַּת דַּעְתּוֹ, וְיִשַּׁבַּח חִדּוּשָׁיו, וְיִגַּלֶּה לוֹ שֶׁרַק אַחַר סִיּוּם כָּל הַתּוֹרָה אֲפִלּוּ רַק פַּעַם אַחַת, אֶפְשָׁר לְהַדְפִּיס הַחִדּוּשִׁים, וְיֵעָתֵר לְבַקָּשָׁתוֹ לִכְתֹּב דִּבּוּרִים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים עַל־פִּי הַתּוֹרָה ל״ו, עַיֵּן בִּפְנִים.

כג תמג . . . . . לג
יַבִּיעַ שִׂמְחָתוֹ לִקְרַאת הַטּוֹב שֶׁשּׁוֹמֵעַ מֵהַנִּמְעָן, וְיעוֹרֵר לְהַתְמִיד בְּלִמּוּד מִשְׁנָיוֹת וּלְהִתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן.

כג תמד . . . . . לד
יְחַזֵּק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וִידַבֵּר מִשְּׂבַח הַמַּדְפִּיס הַזּוֹכֶה לְהַדְפִּיס סְפָרִים כָּאֵלּוּ.

כג תמה . . . . . לד
יְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ וְעַל כְּבוֹד הָאִשָּׁה.

כג תמו . . . . . לה
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן שְׁמִכִּין כְּלֵי קֹדֶשׁ בֵּין הָאַבְרֵכִים אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ תּוֹשָׁבֵי יַבְנְאֵל, וְיחַזֵּק כְּנֶגֶד כָּל הַנִּסְיוֹנוֹת שֶׁל עוֹלָם הַזֶּה, וְיַדַּבֵּר מֵעִנְיַן הַשִּׁירִים שֶׁכָּתַב הַנִּמְעָן לְקָרֵב נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

כג תמז . . . . . לו
יְדַבֵּר מֵהַקְּשָׁיִים שֶׁעָבַר בִּימֵי בַּחֲרוּתוֹ, וְיוֹרֶה לְלִמֹּד מֵהֶם, וּלְהוֹצִיא עֵצוֹת לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם.

כג תמח . . . . . לז
יְגַלֶּה אֶת מַה שֶּׁקּוֹרֶה בַּעֲיָרוֹת גְּדוֹלוֹת, וְלָזֶה צְרִיכִים אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לֵידַע מִמַּה הִצִּיל אוֹתָם.

כג תמט . . . . . לז
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַקּוּנְטְרֵסִים הַמְּתֻרְגָּמִים לְגֶרוּזִינִית, וּשְׁאִיפָתוֹ לְתַרְגֵּם לְכָל הַשָּׂפוֹת, וּמַעֲלַת עִנְיָן זֶה, וְיֹאחֵל לַמַּדְפִּיס יְשׁוּעָה גְּדוֹלָה בְּעִנְיַן כֶּסֶף, שֶׁיּוּכַל לְהַדְפִּיס כָּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל וְכוּ׳.

כג תנ . . . . . לח
יְדַבֵּר מִכַּמָּה עִנְיָנִים פְּרָטִיִּים הַמְצַעֲרִים אוֹתוֹ בְּעִנְיַן הַקְּהִלָּה.

כג תנא . . . . . לט
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן מִשְׁלוֹחַ מִכְתָּבִים, וּמֵחִזּוּק אֵלּוּ שֶׁעוֹבְרִים עֲלֵיהֶם בִּזְיוֹנוֹת.

כג תנב . . . . . לט
מִכְתָּב כְּלָלִי לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, בּוֹ יְדַבֵּר מֵעִנְיַן חֶסֶד וְאַהֲבָה וְשָׁלוֹם זֶה עִם זֶה.

כג תנג . . . . . מ
יְחַזֵּק וְיאַמֵּץ בִּמְאֹד מְאֹד אֶת שְׁלִיחֵי הַצִּבּוּר הָעוֹסְקִים בְּצָרְכֵי צִבּוּר בֶּאֱמוּנָה, וְסוֹבְלִים בֵּינְתַיִם דַּחְקוּת וַעֲנִיּוּת, וִיבָרְכֵם בִּבְרָכוֹת מַאֲלִיפוֹת בְּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן עֲתִידָה שֶׁל יַבְנְאֵל, שֶׁעֲתִידָה לִהְיוֹת עִיר — יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לִבֵּנוּ.

כג תנד . . . . . מא
יְחַזֵּק אִישׁ צִבּוּר עַל גֹּדֶל הָאַחֲרָיוּת שֶׁלּוֹ, וִיבָאֲרוֹ כִּי קְרוֹבָה יְשׁוּעָתוֹ לָבוֹא.

כג תנה . . . . . מג
יְסַכֵּם אַרְבַּע תַּקָּנוֹת חֲשׁוּבוֹת עַל הַבָּאִים אֶל טְבִילַת מִקְוֶה, שֶׁיִּזָּהֲרוּ בָּהֶן מְאֹד, כְּדֵי לִמְנֹעַ סַכָּנָה רוּחָנִית וְגַשְׁמִית.

כג תנו . . . . . מג
מִכְתָּב כְּלָלִי אָרֹךְ וְנִפְלָא, וּבוֹ יְחַזֵּק עַל הִתְחַדְּשׁוּת, וִיבָאֵר עִנְיַן חִדּוּשׁ כְּמוֹנִי שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל, וְעַל עִנְיַן אֱמוּנַת חֲכָמִים, וִידַבֵּר בַּאֲרִיכוּת מֵהָאֲבוֹת הַקְּדוֹשִׁים וּמֵעֲדַת קֹרַח שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר, וְעִנְיַן בְּעוּר הַשִּׂנְאָה וְהַגִּזְעָנוּת שֶׁבֵּין עֲדוֹת וּקְבוּצוֹת, שֶׁנַּתְחִיל קֹדֶם לְהַרְאוֹת זֹאת אֶצְלֵנוּ בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, שֶׁמִּכְרָחָה לִהְיוֹת אַהֲבָה גְּדוֹלָה, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן נְדָרִים וּנְדָבוֹת שֶׁנּוֹדְרִים בַּעֲלִיָּה לַתּוֹרָה, וִיסַפֵּר סִפּוּר אִישִׁי בְּעִנְיַן זֶה

מִגְדָּל הַזְּהִירוּת הַנִּדְרֶשֶׁת, וַעֲתִידָה שֶׁל יַבְנְאֵל שֶׁתִּשְׁתַּלֵּם גַּם כַּלְכָּלִית לְכָל הָרוֹכְשִׁים בָּהּ דִּירוֹת, וִיחַזֵּק וְיַאֲמֵץ מְאֹד.

כג תנז . . . . . סא
יְגַלֶּה מַעֲלַת הַזּוֹכֶה לְפַרְסֵם אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן הַשִּׂמְחָה בּוֹ זַ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁהוּא נִתְגַּלָּה, זוֹכִים לְהִסְתַּכֵּל עַל עַצְמוֹ וְכוּ׳, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן אִמְרָתוֹ שֶׁל רַבִּי אַהֲרֹן קַארְלִינֶר עַל רַשְׁבַּ״י, שֶׁנִּתְּנָה לְאָמְרָהּ עַל רַבֵּנוּ זַ״ל.

כג תנח . . . . . סב
יְחַזֵּק שֶׁלֹּא לִהְיוֹת בְּכַעַס עַל עוֹלָם שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן הַזְּכָרוֹן עַל הַתַּכְלִית הַנִּצְחִית.

כג תנט . . . . . סג
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת שְׁמִירַת הַדִּבּוּר, וִיחַזֵּק מְאֹד שֶׁלֹּא לַעֲנוֹת.

כג תס . . . . . סג
יְחַזֵּק וְיַאֲמֵץ אֶת מִי שֶׁפָּגַם בִּבְרִיתוֹ, וְיִתֵּן לוֹ דֶּרֶךְ נְעִימָה וְקַלָּה אֵיךְ יוּכַל לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וִידַבֵּר מִלִּמּוּד הַתּוֹרָה, וַיַּעֲתִיק קֶטַע נִשְׁגָּב עַל זֶה מֵהַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ צִדְקַת הַצַּדִּיק, וִיחַזֵּק מְאֹד.

כג תסא . . . . . סו
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן קְדֻשַּׁת הַדִּבּוּר וּדְמִימָה לַמְבַזִּים וְלַמְחָרְפִים.

כג תסב . . . . . סז
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת מִלַּמֵּד בַּדּוֹר הַזֶּה, שֶׁהוּא מְמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים, וְיַאֲרִיךְ לְגַלּוֹת נִפְלָאוֹת הָאֱמָנוּת הַזֹּאת, וְכַמָּה תְּנָאִים הַצְּרִיכִים לְמִלַּמֵּד.

כג תסג . . . . . סח
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת לִמּוּד דַּף הַיּוֹמִי, וְיַגֶּלֶה לָמָּה זָכָה רַבִּי מֵאִיר שַׁפִּירָא זי״ע לְגַלּוֹת דָּבָר נִפְלָא כָּזֶה, וּמַעֲלַת לִמּוּד דַּף גְּמָרָא לְיוֹם.

כג תסד . . . . . ע
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת הַצְּדָקָה לְהַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל.

כג תסה . . . . . עא
יְחַזֵּק עַל אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית.

כג תסו . . . . . עא
יְתַנֶּה צַעֲרוֹ עַל שֶׁפְּלוֹנִי הֵחֵל לְעַשֵּׁן וְכוּ׳.

כג תסז . . . . . עב
יְבַקֵּשׁ לְחַזֵּק אֶת פְּלוֹנִי עַל נְקֻדַּת יַהֲדוּתוֹ וְכוּ׳.

כג תסח . . . . . עג
יוֹרֶה לַנִּמְעָן לְעוֹדֵד וּלְחַזֵּק אֶת פְּלוֹנִי, שֶׁלֹּא יִפֹּל בְּרוּחוֹ מֵהַמַּשְׁבֵּר שֶׁעָבַר עָלָיו.

כג תסט . . . . . עד
יְתַנֶּה צַעֲרוֹ עַל תַּחְבּוּלוֹתָיו שֶׁל הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם לְהַרְבּוֹת שִׂנְאָה וְקִנְאָה.

כג תע . . . . . עד
יוֹדֶה לַנִּמְעָן עַל עֻזְרָתוֹ הָרַבָּה, וִיחַזְּקוֹ שֶׁבְּוַדַּאי עוֹד יִרְאֶה נִסִּים שֶׁיֵּעָשֶׂה עִמּוֹ הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

כג תעא . . . . . עה
יְחַזֵּק עַל אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְלָדוּן לְכַף זְכוּת אֶת הַזּוּלַת.

כג תעב . . . . . עז
יְבַקֵּשׁ לְתַקְּתֵּק הַשִּׁעוּר שֶׁיֹּאמַר, וּלְהִתְחַזֵּק בְּכָל הָעוֹבֵר.

כג תעג . . . . . עז
יָשִׁיב מִלְחָמָה נֶגֶד הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם, שֶׁמּוֹנֵעַ כָּל דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה.

כג תעד . . . . . עח
יִתֵּן עֵצָה בְּעִנְיַן מַעֲבַר דִּירָה, וְיֹאחֵל וְיָבָרֵךְ.

כג תעה . . . . . עט
מִכְתָּב כְּלָלִי לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, בּוֹ יְחַזְּקֵם עַל אַהֲבָה וְשָׁלוֹם, וְלָדוּן לְכַף זְכוּת, וּלְהַרְבּוֹת מְאֹד בְּמִדַּת הַחֶסֶד, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה הֵימֶנָּה.

כג תעו . . . . . פא
יוֹרֶה לִשְׁלֹחַ הָעֲמוּדִים בַּדֹּאַר בִּמְהִירוּת הָאֶפְשָׁרִית.

כג תעז . . . . . פא
יְבָאֵר, שֶׁכְּנֶגֶד הַסָּתוֹת הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם אֵין בְּרֵרָה אַחֶרֶת, אֶלָּא לְהָשִׁיב לוֹ מִלְחָמָה.

כג תעח . . . . . פב
יְאַחֵל עַל שִׁדּוּךְ הַבֵּן בְּקָרוֹב, וְרֹב נַחַת מִכָּל הַיְלָדִים.

כג תעט . . . . . פב
יְתַנֶּה מְאֹד רָעַת הַמַּצָּב, שֶׁבְּיִשּׂוּב צְפוֹנִי יוֹשֵׁב הַסָּמֶ"ךְ־מֵ"ם, וּמַכְשִׁיל אֶת הָרַבִּים.

כג תפ . . . . . פג
יְאַחֵל רְפוּאָה שְׁלֵמָה עַל בְּצוּעַ נִתּוּחַ.

כג תפא . . . . . פד
מִכְתָּב כְּלָלִי לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, בּוֹ יְחַזְּקֵם עַל שָׁלוֹם וְאַהֲבָה וְשִׂמְחָה, וּלְהִתְרַחֵק מִשִּׂנְאַת חִנָּם, אֲשֶׁר בְּעֶטְיָהּ כָּל הַחֻרְבָּן.

כג תפב . . . . . פו
מִכְתָּב אָרֹךְ וְנִפְלָא עַד מְאֹד לִכְלָלוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּ"יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב", וְיַחֵזֵק מְאֹד מְאֹד בְּעִנְיַן הַהִתְקָרְבוּת לְרַבֵּנוּ זַ"ל, וּמֵעִנְיַן הַתַּכְלִית הַנִּצְחִית וְזִכָּרוֹן יוֹם הַמָּוֶת, וֶאֱמֶת בְּלִי פּוֹלִיטִיקָה, וּפִרְסוּם דַּעְתּוֹ הַקְּדוֹשָׁה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל בָּעוֹלָם, וְעִנְיַן תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ זַ"ל הַקְּדוֹשִׁים וּגְדֻלָּתוֹ שֶׁל מוֹהֲרַנ"תְ זַ"ל, וְאוּלַם הַשְּׁמָחוֹת שֶׁמְּקִים וְעִנְיָנוֹ הַפְּנִימִי, וּמַעֲלַת הַמְחַזֵּק אֶת בָּנָיו וּבְנוֹתָיו בְּצַעֲירוּתָם, וְהַמְּנַדֵּב לָאוּלָם הַנַּ"ל, וּמַעֲלַת הַנִּלְחָם עִם טֻמְאַת הַמִּסְיוֹן, עַל־יְדֵי הַפָּצַת קוּנְטְרֵסִים הַמְּאִירִים אֶת הָאֱמוּנָה בָּעוֹלָם.

כג תפג . . . . . צט
יְדַבֵּר מִשְּׁתֵּי הַתּוֹרוֹת שֶׁל הִתְחַזְּקוּת — "בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לִי" וַ"אֲזַמְּרָה לֵאלֹקַי בְּעוֹדִי", וְיָבֵאר מַה הַפְּשָׁט בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל: רוֹמִי רַבָּתִי וְרוֹמְמִי זְעִירְתָּא.

כג תפד . . . . . ק
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן אַבְרֵךְ שֶׁיֵּשׁ לוֹ קַטְנוּת הַמֹּחִין, וּמַכְנִיס אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְמַחֲלֹקֶת, וְיִתְעַנְיֵן בְּעִנְיַן הִתְפַּתְּחוּת מוֹסְדוֹתֵינוּ, וְיַבְטִיחַ עַל הֶמְשֵׁךְ הַשִּׂגְשׂוּג וְכוּ'.

כג תפה . . . . . קב
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַדִּוּוּחִים הַמֻּכְרָחִים לוֹ, וַעֲמִידָה עַל הַמִּשְׁמָר שֶׁלֹּא יִהְיוּ פְּרוּדִים, וְיַחֵזֵק בְּעִנְיַן הַהֶכְשֵׁרִים הֲלֹא טוֹבִים וְכוּ'.

כג תפו . . . . . קג
יְחַזֵּק אַחַת מִנְּשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָעוֹסֶקֶת בְּצָרְכֵי צִבּוּר, וְיִגְלֶה לָהּ שֶׁעִם תּוֹשְׁבֵי הַמָּקוֹם צְרִיכִים לָלֶכֶת הֵן בַּעֲדִינוּת וְהֵן בְּעַזּוּת דְּקְדֻשָּׁה.

כג תפז . . . . . קד
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַרְחָבָה, וְיעוֹרֵר לְהַרְגִּיל עַצְמוֹ לְדַבֵּר הַרְבֵּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

כג תפח . . . . . קד
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן יְלָדִים בְּעָיָתִיִּים לְהַעֲבִיר אוֹתָם לְמָקוֹם שֶׁשָּׁם יִהְיֶה טוֹב לָהֶם.

כג תפט . . . . . קה
יַזְהִיר שֶׁאָסוּר לְהַשְׁאִיר אֶת הַיְלָדִים לְבַד, וְיגַלֶּה שֶׁכָּל תְּפִלָּה חֲשׁוּבָה בַּשָּׁמַיִם.

כג תצ . . . . . קו
יְחַזֵּק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְחִזּוּק הַדָּדִי בֵּין בְּנֵי זוּג, וְעִנְיַן שְׁעוּרִים כְּסִדְרָן בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה.

כג תצא . . . . . קז
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן מַעֲלַת סַבָּא שֶׁיֵּשׁ לוֹ יוֹרְשִׁים רוּחָנִיִּים, וְכַמָּה כְּדַאי לוֹ לְהַשְׁקִיעַ בָּהֶם, וִידַבֵּר מִבָּחוּר צָעִיר שֶׁנִּמְשַׁךְ אַחֲרֵי אֱמָנוּת הַשְּׁחִיטָה.

כג תצב . . . . . קז
יְחַזֵּק בְּעִנְיַן שֶׁלִּפְנֵי כָּל בְּנִיָּה יֵשׁ חֻרְבָּן, וְיוֹרֶה דֶּרֶךְ אֵיךְ לָגוּר בֵּינְתַיִם, עַד שֶׁדִּירַת הַנִּמְעָנִים תִּהְיֶה גְּמוּרָה.

כג תצג . . . . . קט
יְדַבֵּר מִכַּמָּה עִנְיָנִים הַשַּׁיָּכִים לַמּוֹסָדוֹת וְלַקְּיָטָנָה.

כג תצד . . . . . קי
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה, וְלִזְכֹּר אֶת הַחֲסָדִים שֶׁעוֹשֶׂה עִמָּנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְיעוֹרֵר לְהַחֲזִיק מַעֲמָד.

כג תצה . . . . . קיא
יְחַזֵּק לִבְרֹחַ מֵעַצְלוּת וַעֲצָבוּת, וְיַזְהִיר עַל כְּבוֹד הָאִשָּׁה, וּלְהַכְנִיס עַצְמוֹ בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְלִלְמֹד כְּסִדְרָן, וְיַרְגִּיל לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁלָּזֶה זוֹכִים עַל־יְדֵי שִׂמְחָה.

כג תצו . . . . . קיב
יְעוֹרֵר עַל שְׁלוֹם־בַּיִת וְיחַזֵּק מְאֹד.

כג תצז . . . . . קיב
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַמַּעֲלָה שֶׁל יַבְנְאֵל עַל פְּנֵי עָרִים גְּדוֹלוֹת אֲחֵרוֹת, וּמֵעִנְיַן הַצְּדָקָה הֲכִי גְּדוֹלָה לְעוֹרֵר אֲחֵרִים בְּהִתְחַזְּקוּת, וְיחַזֵּק הַנִּמְעָן שֶׁלֹּא

לְהִשָּׁבֵר רַק לִרְאוֹת אֶת הַנְּפָשִׁים הַגְּדוֹלִים שֶׁעוֹשֶׂה עִמּוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

כג תצח . . . . . קיג
יְחַזֵּק מְחַנָּכֶת לִנְעָרוֹת צְעִירוֹת, וְיַגָּלֶה מַעֲלַת הַדִּבּוּר בְּיִרְאַת שָׁמַיִם וּבְפָרָט לְתַלְמִידוֹת צְעִירוֹת.

כג תצט . . . . . קיד
יְגַלֶּה מֵעִנְיַן הַצְּלָחָה בְּחַיֵּי הַנִּשּׂוּאִין, וּמֵהִתְנַהֲגוּת עִם הָאִשָּׁה בְּעֵת הֵרָיוֹן, וּשְׁתִיקָה עַל עֶלְבּוֹנוֹת, וְיַפְלִיג בְּמַעֲלַת הַפָּצָה.

כג תק . . . . . קטו
יְחַזֵּק אַחַת שֶׁאֵינָהּ מַרְגִּישָׁה טוֹב, וְיִתֵּן לָהּ הַדְרָכָה וְדִבְרֵי חִזּוּק.

כג תקא . . . . . קטו
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַדְפָּסַת הַכֶּרֶךְ הָרִאשׁוֹן שֶׁל "לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת" שֶׁבְּהוֹצָאָתֵנוּ, וְיַגָּלֶה מַעֲלַת הָעִנְיָן הַנִּשְׂגָּב שֶׁל הַדְפָּסַת סִפְרֵי "לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת" הַקְּדוֹשִׁים, וּמַעֲלַת הַהֲפָצָה וּבַעֲנִיּוּת וְדַחְקוּת כָּזֹאת, שֶׁזֶּה פֶּלֶא עָצוּם.

כג תקב . . . . . קטז
יְשַׁבַּח אֶת הָעוֹסֵק בְּקִנְיַן סְפָרִים לְבֵית מִדְרָשֵׁנוּ, וִידַבֵּר מִשְּׁלֹשָׁה מִנְיָנִים רְצוּיִים אֲצָלֵנוּ בִּשְׁלֹשָׁה זְמַנִּים, וְאֵיךְ זוֹכִים לַעֲמֹד עַל הַמִּשְׁמָר בָּזֶה.

כג תקג . . . . . קיז
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן חוֹבֶרֶת שֶׁהוֹצִיאוּ לַמּוֹסָדוֹת, וּמֵעִנְיַן בֵּית־הַסֵּפֶר נַפְתָּלִי שֶׁבְּיִבְנְאֵל, וְהִתְהַפְּכוּת יַבְנְאֵל לְעִיר עֲתִידִית וְחִזּוּק הַנָּשִׁים בֶּאֱמוּנָה.

כג תקד . . . . . קיח
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן תָּכְנִיּוֹת לִשְׁנַת הַלִּמּוּדִים, וּמֵהִתְעוֹרְרוּת תְּפִלּוֹת שֶׁל תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן, וְיחַזֵּק מְאֹד בְּעַקְשָׁנוּת דִּקְדֻשָּׁה.

כג תקה . . . . . קיט
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן שִׂמְחָה וְטֶבַע הָאָדָם שֶׁנִּמְשָׁךְ אַחַר הַמְּרִירוּת, וְיחַזֵּק וְיאַמֵּץ מְאֹד.

כג תקו . . . . . קכ
יְדַבֵּר מֵהַשְׁמוּעָה שֶׁרוֹצִים לַהֲפֹךְ אֶת יַבְנְאֵל לְעִיר, וְיַבִּיעַ שִׂמְחָתוֹ הַגְּדוֹלָה עַל זֶה.

כג תקז . . . . . קכ
יְחַזֵּק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וּלְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

כג תקח . . . . . קכא
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן גַּרְעִין שֶׁל יְהוּדִים חֲרֵדִים בַּמֶּרְכָּז, וּמֵעִנְיַן עִיר בְּרֶסְלֶב שֶׁתִּהְיֶה בָּסִיס לְגִלּוּי אֱמוּנָה בְּכָל הָעוֹלָם, וְיַחֲזֵק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וּלְדַבֵּר הַרְבֵּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

כג תקט . . . . . קכב
יְחַזֵּק לִהְיוֹת עָסוּק, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן הֲפָצָה וּשְׁלוֹם־בַּיִת, וּלְבַקֵּשׁ כָּל מַה שֶּׁצְּרִיכִים מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ.

כג תקי . . . . . קכב
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַבָּנָה וְאַהֲבָה הֲדָדִית שֶׁמַּמְשִׁיכָה נִסִּים, וְעִנְיַן הֲפָצַת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל.

כג תקיא . . . . . קכג
יְחַזֵּק לִלְמֹד תּוֹרָה וּלְחַזֵּק אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְלִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְשֶׁלֹּא יִהְיוּ וִכּוּחִים בֵּין בְּנֵי זוּג.

כג תקיב . . . . . קכד
יְחַזֵּק בְּעִנְיַן הַמְקַבֵּל עָלָיו עֹל תּוֹרָה, שֶׁמַּעֲבִירִים מִמֶּנּוּ עֹל מַלְכוּת, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן בְּנָיָה בִּיבְנְאֵל.

כג תקיג . . . . . קכד
מִכְתָּב כְּלָלִי לִכְלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בִּיבְנְאֵל, בּוֹ יְחַזֵּק עַל עִנְיַן הַהִתְקָרְבוּת לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וְעַל הֲפָצַת סְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים, וִישַׁבַּח מוֹסְדוֹתֵינוּ שֶׁמְּלַמְּדִים אֱמוּנָה לִילָדִים קְטַנִּים, וּמַעֲלַת הָאָב שֶׁמְּשַׁלֵּם דְּמֵי לִמּוּד, שֶׁיִּזְכֶּה לְנַחַת מִהַיְלָדִים וְכֵן תַּשְׁלוּמֵי מִקְוֶה וְכוּ׳, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְעוֹד בַּמָּה עֲבוֹדוֹת שִׂיחוֹת וְסִפּוּרִים מֵהִתְקָרְבוּת לְרַבֵּנוּ זַ״ל וּמֵהַתַּכְלִית הַנִּצְחִית, וַהֲפָצַת אוֹר דַּעְתּוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמַעֲלַת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ שֶׁרוֹצֶה לְהָקִים, וְאוּלָם הַשְּׂמָחוֹת וְכוּ׳.

כג תקיד . . . . . קלד
יְעוֹרֵר לַחֲטֹף כַּמָּה דְּבוּרִים לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ.

כג תקטו . . . . . קלה
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן זְמַן הַשָּׁעוּר שֶׁלּוֹ, וְיַחֲזֵק מְאֹד.

כג תקטז . . . . . קלה
יְדַבֵּר מִגֹּדֶל צַעֲרוֹ הֶעָצוּם, וְשׁוֹמְעֵי דְּרָשׁוֹתָיו אֵינָם חוֹלְמִים בְּאֵיזוֹ עֲגָמַת נֶפֶשׁ הוּא נָתוּן.

כג תקיז . . . . . קלו
יְחַזֵּק אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם וּלְהַחֲזִיק מַעֲמָד, וִידַבֵּר מֵהַבְּזָיוֹנוֹת שֶׁעָבְרוּ הַצַּדִּיקִים, וְיַרְחִיק מִמַּחֲלֹקֶת.

כג תקיח . . . . . קלח
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן שִׁדּוּךְ, וּמַעֲלַת תְּפִלַּת הַנָּשִׁים בְּקֶבֶר רַבִּי מֵאִיר בְּטְבֶרְיָה, וּגְנוּת רָשָׁע הַמֵּסִית אֶת הַתּוֹשָׁבִים.

כג תקיט . . . . . קלט
יְעוֹרֵר לְשַׂמֵּחַ וּלְחַזֵּק אֶת נְשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וִיבַקֵּשׁ אֶת תְּפִלָּתָן.

כג תקכ . . . . . קמ
מִכְתָּב כְּלָלִי לִכְלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, בּוֹ יְדַבֵּר מֵהָרִבּוּי פְּרָטִים מֵהַיְסוֹדוֹת שֶׁל הַהִתְקָרְבוּת לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וּמֵעִנְיַן קְהִלָּתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה בְּיַבְנְאֵל וּמוֹסְדוֹתֶיהָ, וְיַאֲרִיךְ בְּעִנְיַן הָאַהֲבָה בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, תּוֹכוֹ רָצוּף סִפּוּרִים וְעֲבָדוֹת מִתַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ זַ״ל וּמִשְּׁאָר תַּלְמִידֵי הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זִי״ע.

כג תקכא . . . . . קנד
יַאֲרִיךְ בְּעִנְיַן בְּנֵי הַתּוֹשָׁבִים בְּיַבְנְאֵל הַלּוֹמְדִים אֶצְלוֹ, וְאֶת גֹּדֶל שְׁקִידָתָם וּבְקִיאוּתָם בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיעוֹרֵר לִלְמֹד סְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן חִנּוּךְ הַיְלָדִים וּמַעֲלַת מְלַמֵּד, שֶׁאֵין זוֹ סְתָם פַּרְנָסָה, כִּי אִם עֲבוֹדַת קֹדֶשׁ אַחֲרָאִית מְאֹד.

כג תקכב . . . . . קנו
יְחַזֵּק אֶת הַמּוֹצִיא לָאוֹר שֶׁל הַגִּלָּיוֹן הַשָּׁבוּעִי ״אוֹר יַבְנְאֵל״, וְיגַלֶּה נִפְלָאוֹת מִמַּה שֶּׁזֶּה פּוֹעֵל, וְכֵן בְּעִנְיַן הַדְּפָסַת סִדְרַת סִפְרֵי דְּרָשׁוֹתָיו.

כג תקכג . . . . . קנז
יְדַבֵּר מִשְּׁמְחָתוֹ מֵהִתְפַּתְּחוּת חֲדָשָׁה בְּעִנְיַן הַמַּעֲרָכָה בְּיַבְנְאֵל.

כג תקכד . . . . . קנח
יְדַבֵּר מֵהַכֹּחַ שֶׁנָּתְנוּ לַסִּטְרָא אַחֲרָא, רַחֲמָנָא לִצְלָן.

כג תקכה . . . . . קנט
יְדַבֵּר מֵעִנְיְנֵי הַדְּפָסַת קוּנְטְרֵסִים וַהֲפָצָתָם.

כג תקכו . . . . . קנט
יְחַזֵּק אִשָּׁה אַחַת מֵהַתּוֹשָׁבוֹת הַוָּתִיקוֹת בְּיַבְנְאֵל מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְיַרְאֶה לָהּ אֶת הַצַּד הַיָּפֶה שֶׁבְּחַיֶּיהָ.

כג תקכז . . . . . קסא
יִתֵּן עֵצָה לְאֶחָד שֶׁיַּעֲשֶׂה סֵדֶר בְּסִדְרַת "אוֹצַר־הַקוֹנְטְרֵסִים", וְיחַזֵּק מְאֹד שֶׁלֹּא לִפְנוֹת אֶל שׁוּם יְעוּץ אַחֵר, וְלֹא לִשְׁמֹעַ הַחֲסְרוֹנוֹת שֶׁל זֶה הָעוֹלָם.

כג תקכח . . . . . קסב
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן אִשָּׁה הָרוֹצָה לֵילֵךְ אֶל פְּסִיכוֹלוֹג, וִיבַקֵּשׁ מִמֶּנָּה לִדְחוֹת אֶת הַהַתְחָלָה לְאַחַר תִּשְׁעָה בְּאָב.

כג תקכט . . . . . קסג
יְדַבֵּר בַּאֲרִיכוּת לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּיַבְנְאֵל מֵעִנְיַן הַהִתְקָרְבוּת לְרַבֵּנוּ זַ"ל, וּמֵעִנְיַן מַה שֶּׁסִּפֵּר רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁיֵּשׁ שְׁנֵי מִינֵי פַּלָּטִין, וְרַק עַל־יְדֵי פִּדְיוֹן שְׁבוּיִים נִתָּן לְגַלּוֹת מִי בְּשֶׁקֶר וּמִי בֶּאֱמֶת, וְיחַזֵּק מְאֹד שֶׁהַפַּלָּטִין שֶׁלָּנוּ עוֹסֵק בְּפִדְיוֹן שְׁבוּיִים לְגַלּוֹת אֶת רַבֵּנוּ זַ"ל, וְיַאֲרִיךְ בְּכַמָּה דְּרוּשִׁים וְחִזּוּקִים וּמוּסָרִים וְשִׂיחוֹת וְסִפּוּרִים, וִיסַפֵּר מַה שֶּׁעָבַר עָלָיו בַּשָּׁנִים הַקְּדוּמוֹת, וּמַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו כָּעֵת, וְיחַזֵּק וְיאַמֵּץ אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לִהְיוֹת בְּעֶזְרָתוֹ, בְּעֵת הַקָּמַת הַמּוֹסָדוֹת, וְלָצֵאת מֵהַחוֹבוֹת.

כג תקל . . . . . קעח
יַפְלִיג מְאֹד בְּמַעֲלַת תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, שֶׁזֶּה הַמַּפְתֵּחַ בַּחֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב.

כג תקלא . . . . . קפ
מִכְתָּב חִזּוּק וְעִדּוּד לְתַלְמִיד.

כג תקלב . . . . . קפ
יְדַבֵּר מִכַּמָּה קוּנְטְרֵסִים חֲדָשִׁים שֶׁמְּחַבֵּר עַל עִנְיַן רֹאשׁ הַשָּׁנָה.

כג תקלג . . . . . קפא
יוֹרֶה לְנַהֵג בְּחָכְמָה בְּאֵיזֶה עִנְיָן.

כג תקלד . . . . . קפא
יְעוֹרֵר לוֹמַר תְּהִלִּים, וִיגַלֶּה מַעֲלַת אֲמִירַת תְּהִלִּים.

כג תקלה . . . . . קפב
יוֹרֶה לִשְׁתּוֹק לַעֲלִילוֹת דָּם וְלִמְבַזֵּי נַפְשׁוֹ.

כג תקלו . . . . . קפד
יְחַזֵּק עַל מִדַּת הַשִּׂמְחָה, וְהִתְחַזְּקוּת בִּכְלָל.

כג תקלז . . . . . קפד
יְדַבֵּר מֵאֵיזֶה בֵּן שֶׁאֵין לוֹ חֵשֶׁק לִלְמֹד, שֶׁיְּלַמְּדוּ אוֹתוֹ אֱמָנוּת.

כג תקלח . . . . . קפה
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן לִמּוּד דַּף הַיּוֹמִי בְּכָל יוֹם, וּמַעֲלַת לִמּוּד דַּף גְּמָרָא בְּיוֹם.

כג תקלט . . . . . קפו
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַבְּחִירָה שֶׁהִיא בִּפְשִׁיטוּת, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמֵעִנְיַן שֶׁכָּל אֶחָד יָכוֹל לְשַׁנּוֹת אֶת הַבְּחִירָה שֶׁלּוֹ.

כג תקמ . . . . . קפז
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הָרָעוֹת רַבּוֹת שֶׁסּוֹבְלִים בְּיַבְנְאֵל, וּמֵהַשְׁחִיתוּת הַנּוֹרָאָה שֶׁעָשׂוּ אָז.

כג תקמא . . . . . קפט
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַשִּׂמְחָה, וְיעוֹרֵר לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה.

כג תקמב . . . . . קפט
יְעוֹרֵר שֶׁלֹּא לְדַבֵּר דִּבּוּרִים בְּטֵלִים קֹדֶם הַתְּפִלָּה.

כג תקמג . . . . . קצ
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן לִמּוּד שֻׁלְחָן עָרוּךְ, שֶׁמְּשַׁבֵּר אֶת כָּל הַכְּפִירוֹת, וְיחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה, וּלְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

כג תקמד . . . . . קצא
יְעוֹרֵר לִלְמֹד תּוֹרָה, וְיגַלֶּה שֶׁהוּא תִּקּוּן עַוְונוֹתָיו שֶׁל הָאָדָם.

כג תקמה . . . . . קצב
יְגַלֶּה מַעֲלַת הַמַּפְיִץ אֶת הַסְּפָרִים, שֶׁמַּצִּיל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מֵעָוֹן.

כג תקמו . . . . . קצג
יוֹרֶה לָדַעַת אֶת הָרָעָה חוֹלָה בִּנְטִילַת חָמָרִים מְמַכְּרִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן.

כג תקמז . . . . . קצד
יַחֲזֹר עַל דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּעִנְיַן ׳נִכְסַפְתִּי לְהַמְשִׁיךְ הָעוֹלָם אֶל עַשִׂיָּה׳.

כג תקמח . . . . . קצה
הַדְרָכָה קְצָרָה לְזוּג שֶׁזֶּה עַתָּה נִשָּׂא, אֵיךְ יִחְיוּ חַיֵּיהֶם בְּטוּב וּבַנְּעִימִים.

כג תקמט . . . . . קצו
יְחַזֵּק לֵילֵךְ בִּתְמִימוּת, וְלִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְיגַלֶּה גֹּדֶל הַטַּעַם הֶעָרֵב שֶׁל מִי שֶׁמְּחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה.

כג תקנ . . . . . קצז
יְגַלֶּה מַעֲלַת הַלִּמּוּד בְּ"לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן", וְיעוֹרֵר מְאֹד לְהַתְמִיד בְּסֵפֶר זֶה בְּכָל יוֹם וָיוֹם.

כג תקנא . . . . . קצח
יְגַלֶּה חֹמֶר גְּנוּת עַוֹן הַלָּיצָנוּת עַל־פִּי חָזַ"ל וְעַל־פִּי קַבָּלָה וְעַל־פִּי הַסְּבָרָא, וְיעוֹרֵר מְאֹד לִבְרֹחַ מִכָּל מִינֵי לֵצִים, אֶלָּא לַעֲסֹק בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה וּבַתַּכְלִית הַנִּצְחִית.

כג תקנב . . . . . קצט
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת הַהִתְבּוֹדְדוּת וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ כְּפִי שֶׁעוֹרֵר אוֹתָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל, וְיעוֹרֵר לְהִתְחַבֵּא בְּסֵתֶר צֵל כְּנָפָיו יִתְבָּרַךְ, וְלַעֲסֹק בָּזֶה בְּהַתְמָדָה.

כג תקנג . . . . . ר
יְעוֹרֵר עַל שְׁמִירַת הַזְּמַן, וְלִלְמֹד חַ"י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת בְּכָל יוֹם.

כג תקנד . . . . . רב
מִכְתָּב כְּלָלִי אָרֹךְ בּוֹ יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַמַּעֲשֶׂה שֶׁסִּפֵּר רַבֵּנוּ זַ"ל מִזְּבוּב וְעַכָּבִישׁ, וְיוֹצִיא מִזֶּה רְמָזִי רְמָזִים שֶׁל הִתְחַזְּקוּת וְהִתְעוֹרְרוּת, וּמֵעִנְיַן מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁיַּעֲשֶׂה מֵאִתָּנוּ כִּתּוֹת כִּתּוֹת, וּמֵעִנְיַן הַכְּתָּה שֶׁמְּדַבֶּרֶת מִכָּל הָעִנְיָנִים יַחַד, כְּמוֹ שֶׁהִתְנַהֵג מוֹהַרַנ"תְ זַ"ל, וְיחַזֵּק עַל פְּרָטִים הַשַּׁיָּכִים לַיַּהֲדוּת וְלַחֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב וּלְעִנְיַן "הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ".

כג תקנה . . . . . ריד
יְדַבֵּר מִכַּמָּה פְּרָטִים הַשַּׁיָּכִים לַקְּהִלָּה, וּמֵעִנְיַן הַהִתְקָרְבוּת לְרַבֵּנוּ זַ"ל.

כג תקנו . . . . . רטו
יְדַבֵּר מִמְּאֹרָע שֶׁאֵרַע בְּשַׁבָּת, וִידַבֵּר עִם הַגַּבַּאי שֶׁיְּנַהֵל אֶת בֵּית־הַכְּנֶסֶת בְּרָמָה שֶׁלֹּא יוּכַל כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לְהִתְפָּרֵץ וְכוּ', וְיחַזֵּק מְאֹד עַל הִתְרַחֲבוּת הַקְּהִלָּה.

כג תקנז . . . . . רטז
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַנְהָלַת הַמּוֹסָדוֹת שֶׁלָּנוּ, וְעוֹד כַּמָּה פְּרָטִים הַשַּׁיָּכִים לָזֶה.

כג תקנח . . . . . ריז
יוֹכִיחַ מְאֹד אֶחָד שֶׁנּוֹהֵג בְּעַזּוּת וּבְהִתְפָּרְצוּת, וְיוֹרֶה לוֹ בְּאַהֲבָה לַחְדֹּל לְגַמְרֵי מִדַּרְכּוֹ זוֹ.

כג תקנט . . . . . ריח
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן בְּנִיַּת אֵיזֶה כְּבִישׁ בְּיַבְנְאֵל לְמִנַּע אֲסוֹנוֹת שֶׁכְּבָר אֵרְעוּ.

כג תקס . . . . . **ריט**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַכְּבִישׁ הַנַּ״ל אַחַר הַתְּאֵנָה שֶׁקָּרְתָה.

כג תקסא . . . . . **ריט**
יְדַבֵּר מִיּוֹם כִּפּוּר קָטָן בְּעֶרֶב רֹאשׁ חֹדֶשׁ אֱלוּל, וּמֵעִנְיַן הָרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל.

כג תקסב . . . . . **רכ**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הָ׳רַע־בָּנִים׳ שְׁלוּחֵי הַסָּמ״ךְ־מ״ם, וּמֵחֲלֻקַּת מִצְרָכִים לִכְבוֹד שַׁבַּת־קֹדֶשׁ.

כג תקסג . . . . . **רכ**
יָזִים שְׁמוּעָה כְּאִלּוּ דִּבֵּר עַל הַנִּמְצָן, וְיִמְחֶה שֶׁאֵין זֶה נָכוֹן, וְאָסוּר לְקַבֵּל לְשׁוֹן הָרַע מִזֶּה עַל זֶה, רַחֲמָנָא לִצְלָן.

כג תקסד . . . . . **רכא**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן סִיּוּם שִׁדּוּךְ לְטוֹבָה וּמִדַּת הַוַּתְּרָנוּת.

כג תקסה . . . . . **רכא**
יַפְלִיג בְּמַעֲלַת הַקּוּנְטְרֵסִים לַמְּחַנְּכִים, וְהַ״לִּקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״ חֵלֶק שֵׁנִי שֶׁנִּכְנַס לְדָפוּס.

כג תקסו . . . . . **רכב**
יְאַחֵל הַצְלָחָה בְּגִדּוּל הַיְלָדִים עִם כַּמָּה מִלּוֹת הַדְּרָכָה בַּעֲבוּרָם.

כג תקסז . . . . . **רכג**
יְאַחֵל זֶרַע שֶׁל קַיָּמָא לְמִי שֶׁאַרְגֵּן נְסִיעוֹת לְאוּמָן, וְעָשָׂה מַעֲשִׂים טוֹבִים.

כג תקסח . . . . . **רכג**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן חֲלֻקַּת דָּגִים בִּשְׁלִיחוּתוֹ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד לִכְבוֹד שַׁבָּת.

כג תקסט . . . . . **רכד**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַשִּׂמְחָה וְהַרְחָקַת הָעַצְבוּת, וּמֵעִנְיַן דֶּרֶךְ הַצַּדִּיקִים לְהַמְתִּיק הַדִּינִים, עַל־יְדֵי שֶׁכָּל אֶחָד מִבְּנֵי הָעִיר יַעֲשֶׂה אֵיזֶה תִּקּוּן בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ.

כג תקע . . . . . **רכה**
מִכְתָּב אָרֹךְ וְנִפְלָא עַד מְאֹד מֵעִנְיַן רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְשֶׁאָדָם דָּן אֶת עַצְמוֹ, וְשֶׁצָּרִיךְ לִשְׁמֹר עַל הַדִּבּוּר, וּלְחַזֵּק זֶה אֶת זֶה, וְלִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְיַאֲרִיךְ בְּכָל פְּרָט וּפְרָט, וְיִרְאֶה הַדֶּרֶךְ הַנְּעִימָה בַּחַיִּים אֵיךְ חַיִּים חַיֵּי אֱמוּנָה וּדְבֵקוּת, לָדַעַת שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאָדָם יָכוֹל לַעֲשׂוֹת הַרְבֵּה, וּמְרַמְּזִים

לוֹ מִן הַשָּׁמַיִם כָּל מִינֵי רְמָזִים, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן מַחֲלוֹת וְרוֹפְאִים, שֶׁכָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ מַשֶּׁהוּ אַחֵר, וְיִחַזֵּק וְיַאֲמֵץ מְאֹד.

כג תקעא . . . . . **רמא**
מִכְתָּב אֲרֹךְ בּוֹ יְחַזֵּק עַל אֱמוּנַת חֲכָמִים וְעַל אֱמוּנַת הַבּוֹרֵא הַקְּשׁוּרִים זֶה בָּזֶה, וַיַּאֲרִיךְ לְעוֹרֵר וּלְחַזֵּק עַל זֶה בְּכַמָּה מִינֵי דִּבּוּרִים, תּוֹכוֹ רָצוּף אַהֲבָה וְהִתְגַּלּוּת אֶלְקוּת בְּאֹפֶן נִפְלָא, וְיִמְשֹׁךְ הַלֵּב לָדַעַת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא לְהִשָּׁבֵר מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם.

כג תקעב . . . . . **רנא**
מִכְתָּב כְּלָלִי אֶל כָּל הַמּוֹרוֹת שֶׁל מוֹסְדוֹת הַחִנּוּךְ, וּבוֹ יַתְוֶה אֶת הַדֶּרֶךְ הָאֲמִתִּית שֶׁיֵּשׁ בָּהּ עֶקְרוֹנוֹת לְלֹא שׁוּם הִתְפַּשְׁרוּת.

כג תקעג . . . . . **רנב**
יְחַזֵּק אֶת אַחַת הַמּוֹרוֹת, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן תָּכְנִית לְמוּדִים הַמְשַׁלֶּבֶת לְמוּד פְּרוּשׁוֹ עַל סֵפֶר מִשְׁלֵי.

כג תקעד . . . . . **רנג**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן עֲזוּת דְּקְדֻשָּׁה, וְלֹא לְהִתְפַּעֵל מֵרְשָׁעִים.

כג תקעה . . . . . **רנג**
יְחַזֵּק כְּנֶגֶד פְּחָדִים, וִידַבֵּר מִנְּסִים שֶׁעוֹשֶׂה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

כג תקעו . . . . . **רנד**
הִתְחַזְּקוּת בְּלִמּוּד תַּלְמִידוֹת עַל טָהֳרַת הַקֹּדֶשׁ.

כג תקעז . . . . . **רנד**
יְחַזֵּק שֶׁלֹּא לִפְחֹד, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְכוּ׳.

כג תקעח . . . . . **רנד**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַחִנּוּךְ לְאוֹר הָרְדִיפוֹת, וְיַאֲמֵץ לְלַמֵּד לְלֹא שׁוּם פַּחַד.

כג תקעט . . . . . **רנה**
יְבָאֵר שֶׁכָּל הָעוֹבֵר עַל הָאָדָם, הַכֹּל לְטוֹבָה, וְהָעִקָּר לְהִתְחַזֵּק.

כג תקפ . . . . . **רנה**
יְחַזֵּק לְהִתְאַזֵּר בְּאֹמֶץ מוּל הָרְשָׁעִים, וְלִלְמֹד עִם הַבָּנוֹת בְּלִי שׁוּם פַּחַד.

כג תקפא . . . . . **רנו**
יְחַזֵּק אֶת הָעוֹסֵק בְּצָרְכֵי צִבּוּר, שֶׁמִּטְבַּע הַדְּבָרִים הוּא נַעֲשֶׂה כְּמַטָּרָה לַחֵץ, וְעָלָיו לְהִתְאַזֵּר בְּכֹחַ לַעֲמֹד עַל עָמְדוֹ.

כג תקפב . . . . . **רנז**
יְדַבֵּר מִמִּכְתָּבִים כְּלָלִיִּים, וּמִנְּהוּל הַמַּעֲרָכָה עַל יְסוֹדוֹת הַדַּת.

כג תקפג . . . . . **רנז**
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת הַזּוֹכֶה לִנְסֹעַ לְאוּמַן עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְיִחַזֵּק וְיאַמֵּץ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה.

כג תקפד . . . . . **רנח**
יְעוֹרֵר אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, שֶׁלֹּא יִדָּקְרוּ אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ בִּלְשׁוֹנָם, אֶלָּא נִהְיֶה בְּאַחְדּוּת גְּמוּרָה, וְיִחַזֵּק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עַל שֶׁאָנוּ נוֹסְעִים לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן זְהִירוּת מִסּוֹכְנֵי נְסִיעוֹת וְכוּ׳.

כג תקפה . . . . . **רנט**
יְדַבֵּר מִפֵּרוּשׁוֹ הַמִּתְחַדֵּשׁ אָז — ״חַסְדֵי אָבוֹת״ עַל מַסֶּכֶת אָבוֹת, וְיִחַזֵּק וְיאַמֵּץ עַל מִדַּת הַסַּבְלָנוּת.

כג תקפו . . . . . **רס**
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת מִדַּת הַשְׁתִּיקָה, וּלְמָה זּוֹכִים עַל־יְדֵי־זֶה.

כג תקפז . . . . . **רס**
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת מִדַּת הַסַּבְלָנוּת וּמִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַנָּצֵל מִכַּעַס, וִיבַקֵּשׁ עֶזְרָה עַל הַהוֹצָאָה לָאוֹר שֶׁל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל.

כג תקפח . . . . . **רסא**
יְחַזֵּק שֶׁלֹּא לְהִתְפַּעֵל מִקְּלָלַת חִנָּם שֶׁתָּבוֹא עַל הַמְקַלֵּל דַּוְקָא.

כג תקפט . . . . . **רסב**
יְחַזֵּק בַּאֲרִיכוּת נִפְלָאָה אוֹדוֹת יְמֵי אֱלוּל הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁהוּא עַל סִימָן שֶׁל ״וְנָתַתִּי אֶל לִבִּי לִדְרֹשׁ״, וְיוֹרֶה לָקַחַת לֶקַח מִמַּה שֶּׁרוֹאִים לְמַה מְּבִיאָה הַשָּׁנָה, וְיעוֹרֵר בְּכַמָּה פְּרָטִים עַל אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל בְּלִי אַפְלָיוֹת וְכוּ׳, וִידַבֵּר עוֹד כַּמָּה דִּבּוּרִים נְחוּצִים בַּאֲרִיכוּת.

כג תקצ . . . . . **ערב**
יְחַזֵּק שֶׁלֹּא לְהִשָּׁבֵר מֵאַף דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם.

כג תקצא . . . . . **רעג**
יְגַלֶּה שֶׁלֹּא לִפְחֹד כְּלָל, רַק לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

כג תקצב . . . . . **רעג**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן פְּגַם הַבְּרִית שֶׁבָּא סְבִיבוֹ מַשְׁחִיתִים וְכוּ׳, וְיִחַזֵּק מְאֹד עַל

עִנְיַן הַקְּדֻשָּׁה וְעַל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן הַלְוָאָה מֵהַהַדְפָּסָה, שֶׁזֶּה חָמוּר מְאֹד.

כג תקצג . . . . . רעח
יְגַלֶּה וְיָבֹאר אֵיךְ יִזְכֶּה לְהִנָּצֵל מִפְּגַם הַבְּרִית.

כג תקצד . . . . . רעט
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת תְּפִלַּת ׳עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ׳, וְיִחַזֵּק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה כָּל הַיּוֹם.

כג תקצה . . . . . רפ
יְדַבֵּר בַּאֲרִיכוּת מֵעִנְיַן הַחוֹבָה לִהְיוֹת אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוּמַן בְּמִלִּים נֶחְרָצוֹת וְהִתְעוֹרְרוּת עֲצוּמָה.

כג תקצו . . . . . רפז
יְדַבֵּר נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת מִמַּעֲלַת הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁלָּנוּ, וּמֵעִנְיַן שָׂדֶה פְּלוֹנִית לִפְלוֹנִי.

כג תקצז . . . . . רפח
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן מִבְנִים כְּדֵי שֶׁיְּאַכְלְסוּ אֶת תַּלְמִידוֹתֵינוּ, וּמֵהַקְּשָׁיִים לְהַשִּׂיג דָּבָר כָּזֶה.

כג תקצח . . . . . רפט
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַמְּחוּשִׁים שֶׁחָשׁוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים בְּשַׁהוּתָם בְּאוּמַן, וְיַגֶּלֶה שֶׁזֶּה חֵלֶק מֵהַתִּקּוּנִים שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל.

כג תקצט . . . . . רפט
יוֹרֶה לֵילֵךְ בְּמִדַּת הָרַחֲמָנוּת עִם הָאִשָּׁה וְהַיְלָדִים, וְאָז יִנָּהֲגוּ עִמּוֹ גַּם מִן הַשָּׁמַיִם בְּרַחֲמִים.

כג תר . . . . . רצ
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַמִּבְנִים כַּנַּ״ל.

כג תרא . . . . . רצא
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן שִׁמְחַת הָאֵרוּסִין שֶׁעָשָׂה לִבְנוֹ, וּמִדְּחִיַּת הַשִּׁעוּר וּבֵרוּר עַל מַזָּנִים, וְאִזְכּוּר אוֹדוֹת אֵימַת הַדִּין הַגָּדוֹל.

כג תרב . . . . . רצא
יְגַלֶּה הַהֶפְרֵשׁ בֵּין תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ לְבֵין מְשֻׁגָּעִים וּמְטֹרָפִים שֶׁמִּתְקָרְאִים עַל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבְאוּמַן רָאוּ אֶת הַהֶפְרֵשׁ.

כג תרג . . . . . רצב
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן תַּשְׁלוּם חוֹבוֹת, וְיִדְרֹשׁ לְהִסְתַּכֵּל עַל הַטּוֹב שֶׁבְּיִבְנְאֵל שֶׁרַק

יִגְדַּל, וְלֹא לִזְרֹק מִשְׁפָּטִים מְמֻרְמָרִים נֶגֶד, שֶׁרַק מַעֲכִירִים אֶת הָאֲוִירָה.

כג תרד . . . . . רצג
יַבִּיעַ אֶת צַעֲרוֹ עַל מִשְׁפָּחָה שֶׁעוֹזֶבֶת אֶת יַבְנְאֵל, וְתִקְוָתוֹ שֶׁזֶּה רַק זְמַנִּית, וְרַק מִבַּחוּץ יִוָּכְחוּ לָדַעַת אֶת טוֹבַת יַבְנְאֵל.

כג תרה . . . . . רצד
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן אֶתְרוֹגִים שֶׁקָּנוּ בַּעֲבוּרוֹ, וְיֹאחֵל תְּמוּרַת זֹאת, וּרְצוֹנוֹ לְשַׁלֵּם בַּעֲבוּרָם כַּדִּין, וְיַפְלִיג בְּמַעֲלַת הַסַּבְלָנוּת.

כג תרו . . . . . רצד
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן קְדֻשַּׁת הַמּוֹעֲדִים שֶׁל תִּשְׁרֵי, רֹאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹם הַכִּפּוּרִים וִימֵי סֻכּוֹת הַקְּדוֹשִׁים, וִידַבֵּר בְּגַעְגּוּעִים עֲלֵיהֶם.

כג תרז . . . . . רצה
יְדַבֵּר לְבַת יִשְׂרָאֵל אוֹדוֹת לִמּוּד "סֵפֶר־הַמִּדּוֹת" וּמַעֲלָתוֹ.

כג תרח . . . . . רצו
יְאַחֵל בְּרָכוֹת לִכְבוֹד הַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה, וִיבַקֵּשׁ לִלְמֹד אֶת "סֵפֶר־הַמִּדּוֹת".

כג תרט . . . . . רצו
יְגַלֶּה שִׂמְחָתוֹ בְּעִנְיַן הַהִתְקָרְבוּת לְרַבֵּנוּ זַ"ל, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן יוֹם הַכִּפּוּר, שֶׁכָּל עִנְיָנוֹ שֶׁל מוֹהַרְנַ"תְ זַ"ל הָיָה יוֹם הַכִּפּוּרִים.

כג תרי . . . . . רצז
יְגַלֶּה שֶׁצָּרִיךְ מְסִירוּת נֶפֶשׁ עַל מִצְוַת הַשִּׂמְחָה.

כג תריא . . . . . רצז
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן בְּשׂוֹרַת הַגְּאֻלָּה, עַל־יְדֵי מָשִׁיחַ, וִיגַלֶּה שֶׁהַגְּאֻלָּה בְּעַצְמָהּ תְּלוּיָה בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיַחֲזֵק מְאֹד לֹא לַעֲסֹק בִּשְׁטְיוֹת וַהֲבָלִים.

כג תריב . . . . . רצח
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן רְצוֹנוֹ שֶׁל הַנִּמְעָן לִלְמֹד שָׁלֹשׁ אֱמֻנָיוֹת בְּפַעַם אַחַת: שְׁחִיטָה, כְּתִיבָה, וּמִילָה, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן לִמּוּד מְסֻדָּר בַּכּוֹלֵל, וְיַזְהִירֵנוּ מֵרִבּוּי אוֹר.

כג תריג . . . . . רצט
יְסַפֵּר סִפּוּר נוֹרָא אֵיךְ שָׁבַק לָן חַיִּים מִי שֶׁדִּבֵּר בְּחֻצְפָּה נֶגֶד מוֹסְדוֹת הַתּוֹרָה שֶׁלָּנוּ בְּסֵרוּב גָּמוּר לְסַיֵּעַ, וְתֵכֶף קִבֵּל עָנְשׁוֹ מִן הַשָּׁמַיִם, וְהָיָה קִדּוּשׁ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ.

כג תריד . . . . . ש
יְחַזֵּק אֶת הַחוֹלֶה שֶׁיְּדַבֵּר לְעַצְמוֹ דִּבְרֵי הִתְחַזְּקוּת, שֶׁזֶּה מוֹעִיל בְּיוֹתֵר, וִיחַזֵּק מְאֹד לְהִתְפַּלֵּל.

כג תרטו . . . . . ש
יְאַשֵּׁר אֶת קַבָּלַת הָאֶתְרוֹגִים, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן בְּרִיאוּת וּתְפִלָּתוֹ בְּעַד בְּתָּם.

כג תרטז . . . . . שא
יְאַחֵל וַיְבָרֵךְ בְּרָכָה עַל שָׁנָה טוֹבָה וּמְתוּקָה, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן כְּבוֹד הַבַּעַל, וּשְׁמִירָה מֵהַהֶסָּתוֹת נֶגֶד יַבְנְאֵל.

כג תריז . . . . . שב
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן שִׁמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה בְּיַבְנְאֵל וְשִׂמְחַת הֱיוֹתֵנוּ אֶצְלוֹ ז״ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּמֵעִנְיַן הִתְחַזְּקוּת לִשְׁלֹחַ לִבְנֵי הַקְּהִלָּה, שֶׁלֹּא יֶחְשְׁפוּ מִמָּרֵי הַנֶּפֶשׁ הַמַּעֲכִירִים אֶת הָאֲוִירָה.

כג תריח . . . . . שב
יְעוֹרֵר לְהַשְׁתִּיק אֶת אֶחָד שֶׁזּוֹרֵעַ מָרָךְ וּמְרִירוּת בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

כג תריט . . . . . שג
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן שְׁמִירָה מִלֵּיצָנוּת, שֶׁאֵין לָהּ מָקוֹם אֶצְלֵנוּ, וְלַחֲרֹט ׳אֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ׳ עַל הַלֵּב וְלֹא עַל הַבְּגָדִים.

כג תרכ . . . . . שג
דְּרִישַׁת שָׁלוֹם מֵהַבֵּן שֶׁעוֹשֶׂה חַיִל בַּלְּמוּדִים, וִיחַזֵּק מְאֹד.

כג תרכא . . . . . דש
יְדַבֵּר מִשְּׁאִיפָתוֹ לַקְּהִלָּה שֶׁלָּנוּ.

כג תרכב . . . . . שה
יְחַזֵּק בְּעִצּוּמוֹ שֶׁל יוֹם הַהִלּוּלָא שֶׁל רַבֵּנוּ ז״ל אֶת הַמַּדְפִּיסִים אֶת סְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים.

כג תרכג . . . . . שה
יְגַלֶּה מֵחִיּוּתוֹ שֶׁל מוֹהַרְנַ״תְ ז״ל כַּאֲשֶׁר זָכָה לִמְכֹּר אֵיזֶה סֵפֶר מִסִּפְרֵי רַבֵּנוּ ז״ל בְּמָקוֹם רָחוֹק.

כג תרכד . . . . . שו
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת הַקּוּנְטְרֵסִים, וּמִשְּׁאִיפָתוֹ לְחַבֵּר אֶחָד לְיוֹם, וִיחַזֵּק לְהַשְׁקוֹת אִילָנוֹת.

כג תרכה . . . . . **שז**
יְחַזֵּק אֶחָד שֶׁנֶּחְלַשׁ, וּבְזְכוּת עֶזְרָתוֹ לָעִנְיָן שֶׁלָּנוּ יִזְכֶּה לְחַיִּים.

כג תרכו . . . . . **שז**
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת הַזּוֹכֶה לְהַדְפִּיס אֶת "אֲשֶׁר בַּנַּחַל" הַקְּטַנִּים, שֶׁבִּזְכוּת זוֹ יִזְכֶּה לִישׁוּעָה.

כג תרכז . . . . . **שח**
יַזְהִיר אֶחָד שֶׁהוּא חָכָם בְּעֵינֵי עַצְמוֹ וְיַעֲמִידוֹ בִּמְקוֹמוֹ, שֶׁלֹּא יִרְצֶה לְהִשְׁתַּלֵּט וְכוּ'.

כג תרכח . . . . . **שט**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן 'הוֹשַׁעְנָא כֻּרֵּם מִתּוֹלַעַת' שֶׁנִּמְצָא אָז בֵּינֵינוּ, וִידַבֵּר מִשְּׁעַת הַשִּׁעוּר לִכְבוֹד הִלּוּלָא דְּרַבֵּנוּ זַ"ל.

כג תרכט . . . . . **שט**
יְדַבֵּר מֵאֵיזֶה עִנְיָן נָחוּץ הַשַּׁיָּךְ לַמַּעֲרָכָה עַל יַבְנְאֵל, וְלִפְעָמִים אָדָם עוֹמֵד עַל הַפֶּתַח, וְשׁוֹכֵחַ אֶת הַקּוֹל וְכוּ'.

כג תרל . . . . . **שי**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן שִׂמְחָה בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה וּפִתְקָא טָבָא בְּהוֹשַׁעְנָא רַבָּה, וּמַעֲלַת מִדַּת הַחֶסֶד.

כג תרלא . . . . . **שיא**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן שְׁמִירַת הַקְּהִלָּה שֶׁלָּנוּ, שֶׁצָּרִיךְ לָזֶה הַרְבֵּה כֹּחַ הִתְאַפְּקוּת וְסַבְלָנוּת, שֶׁלֹּא לִקְפֹּץ תֵּכֶף־וּמִיָּד, רַק לְהִתְנַהֵג עִם כָּל אֶחָד בְּחָכְמָה עֲצוּמָה.

כג תרלב . . . . . **שיא**
יְחַזֵּק שֶׁלֹּא לְהִתְפַּעֵל מִכָּךְ שֶׁבְּכָל פַּעַם שֶׁעוֹשִׂים טוֹבָה לְזוּלָתוֹ, מְקַבְּלִים אַחַר־כָּךְ רָעָה בַּחֲזָרָה.

כג תרלג . . . . . **שיב**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן מַפָּלֶת הָרְשָׁעִים שֶׁבִּיבְנְאֵל עַל שֶׁמּוֹנְעִים אֶת הַתַּלְמִידִים לִלְמֹד בַּמִּבְנֶה הָרָאוּי לָהֶם.

כג תרלד . . . . . **שיב**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן עֶזְרָה וִישׁוּעָה, שֶׁהַכֹּל תָּלוּי רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ.

כג תרלה . . . . . שיג
יוֹכִיחַ אֶחָד שֶׁעוֹשֶׂה מַעֲשָׂיו בְּלִי יִשּׁוּב הַדַּעַת, וְיִמְחֶה אוֹדוֹת הֱיוֹתוֹ פָּרוּד וְכוּ', שֶׁאֵין מָקוֹם בֵּינֵינוּ לְאֶחָד לְלֹא אִשָּׁה וּשְׁלוֹם־בַּיִת.

כג תרלו . . . . . שיד
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן פְּרָטֵי הַשַּׁיָּךְ לַמְּצִיאוּת בְּיַבְנְאֵל.

כג תרלז . . . . . שיד
יוֹכִיחַ אֶחָד שֶׁעוֹשֶׂה עֲוָלוֹת בְּכִסָּפִים, וְעוֹד נַעֲשֶׂה אוֹמֵר מוּסָר לַאֲחֵרִים.

כג תרלח . . . . . שטו
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן שִׂמְחָה, שֶׁזָּכִינוּ לִהְיוֹת אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְיַחֲזֵק עַל לְמוּד חֲמֵשׁ תַּרְגּוּם וְרַשִׁ״י כָּל הַשָּׁנָה.

כג תרלט . . . . . שטז
יְדַבֵּר מִשִּׂמְחָה וּמֵאֱמוּנָה שֶׁקְּשׁוּרוֹת זוֹ בָּזוֹ, וּמִמַּעֲלַת הַזּוֹכֶה לְהִתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן, וְיַחֲזֵק עַל זֶה מְאֹד.

כג תרמ . . . . . שיז
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן שֶׁאֵין פַּרְצוּפֵיהֶם שֶׁל אֲנָשִׁים דּוֹמִים זֶה לָזֶה, וְלָכֵן צָרִיךְ לַהֲלֹךְ כְּנֶגֶד רוּחוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וִידַבֵּר מֵחוֹבַת שִׂמְחָתֵנוּ בְּרַבֵּנוּ זַ״ל.

כג תרמא . . . . . שיח
יַזְהִיר שֶׁלֹּא לַעֲבֹר עַל רְצוֹנוֹ שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הָרוֹאֶה אֶת כָּל מַעֲשֵׂי בְּנֵי־אָדָם בְּכָל רֶגַע, וְיעוֹרֵר עַל זֶה, וְיַזְהֵז לִלְמֹד בְּכָל יוֹם אַרְבַּעַת הַלִּמּוּדִים בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר הֵם כְּנֶגֶד אַרְבַּעַת הָעוֹלָמוֹת.

כג תרמב . . . . . שיט
יְדַבֵּר מִיּוֹם הִוָּסְדָה שֶׁל יַבְנְאֵל, שֶׁהוּא כ״ה בְּתִשְׁרֵי, וְיַגֶּלֶה שֶׁזֶּה יוֹמָא דְּהִלּוּלָא שֶׁל שְׁנֵי צַדִּיקִים, שֶׁהֵם מַתְוִים לָנוּ דֶּרֶךְ אֵיךְ לְהִתְנַהֵל בְּדֶרֶךְ הַיַּהֲדוּת בְּיַבְנְאֵל, שֶׁהֵם כְּמַשְׁלִימִים זֶה אֶת זֶה רַבֵּנוּ הַקְּדֵשַׁת לֵוִי, וְרַבֵּנוּ הַחַת״ם־סוֹפֵר זי״ע.

כג תרמג . . . . . שכא
יְגַלֶּה סֵדֶר הַהַנְהָגָה בַּבֵּן בַּעֲדִינוּת, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן כְּנִיסָה לְדִירָה חֲדָשָׁה.

כג תרמד . . . . . שכב
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן מִשְׁלוֹחַ סְפָרִים מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֵלָיו, כְּדֵי שֶׁשְּׁלוּחָיו שָׁם יְפִיצוּם, וִידַבֵּר בִּפְרָטִיּוּת אֵילּוּ סְפָרִים רוֹצֶה וְלָמָּה, וְיִשְׁלַח דְּרִישַׁת שָׁלוֹם מִבֶּן הַנִּמְעָן שֶׁלּוֹמֵד אֶצְלוֹ.

כג תרמה . . . . . **שכג**
יְדַבֵּר נִפְלָאוֹת מֵעִנְיַן חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, עַל־פִּי בֵּאוּר נִפְלָא עַל פָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ פָּרָשַׁת בְּרֵאשִׁית.

כג תרמו . . . . . **שכד**
יְדַבֵּר מִיכְלְתּוֹ לִסְלֹל מְסִלָּה לְלֵב נַעַר קָשֶׁה, וּמֵעִנְיַן מִשְׁמֶרֶת הַצְּנִיעוּת בְּאוּמָן, שֶׁיֵּשׁ לוֹ יָד בָּזֶה.

כג תרמז . . . . . **שכד**
יְדַבֵּר מִכַּמָּה עִנְיָנִים הַשַּׁיָּכִים לַקְּהִלָּה בְּיַבְנְאֵל, וּמֵעִנְיַן עֲוֹלָה שֶׁעוֹשִׂים לִמְקִימָהּ שֶׁל הַמָּעוֹן, וּדְרִישַׁת טִפּוּל בָּזֶה.

כג תרמח . . . . . **שכה**
יְדַבֵּר מֵישָׁרִים שֶׁבְּעִנְיַן הַכְּלָל צָרִיךְ לָלֶכֶת רַכּוֹת וְלֹא בְּיַד תַּקִּיפָה.

כג תרמט . . . . . **שכו**
יְדַבֵּר בִּגְנוּת מִי שֶׁחַיָּב חוֹבוֹת שֶׁל כְּסָפִים לַאֲחֵרִים וּמִתְעַלֵּם מִזֶּה.

כג תרנ . . . . . **שכז**
יְדַבֵּר מִמִּשְׁלוֹחַ מִצְרָכִים לִצְדָקָה, שֶׁזּוֹ זְכוּת קִיּוּמוֹ בָּעוֹלָם, וּמֵעִנְיַן הַנְהָגַת קְהִלָּה.

כג תרנא . . . . . **שכז**
יוֹכִיחַ אֶחָד שֶׁחָתַם כְּנֶגֶד הַבֵּית־מִדְרָשׁ, וְיַרְאֶה לוֹ הָרָעָה חוֹלָה שֶׁעוֹשֶׂה בָּזֶה שֶׁמִּתְחַבֵּר עִם הַבּוֹגְדִים וְהַמְּצָרִים לְדַת יִשְׂרָאֵל חָלִילָה.

כג תרנב . . . . . **שכח**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן פְּרָטִים הַנּוֹגְעִים לַמַּעֲרָכָה אוֹדוֹת יַבְנְאֵל וּבֵית־הַמִּדְרָשׁ וְכוּ׳.

כג תרנג . . . . . **שכט**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן נְתִינַת פִּדְיוֹנוֹת, וּמֵעִנְיַן שִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, וַאֲמִירַת תְּהִלִּים בִּפְשִׁיטוּת.

כג תרנד . . . . . **של**
יְדַבֵּר מִגְּנוּת מִדַּת הַלֵּיצָנוּת, וְיָבֹאר לָמָּה הִיא הַגְּרוּעָה בְּיוֹתֵר מִכָּל הַמִּדּוֹת הָרָעוֹת.

כג תרנה . . . . . **שלא**
יְדַבֵּר מֵהַהִלּוּלָא שֶׁעוֹשֶׂה לִכְבוֹד אִמּוֹ בִּירוּשָׁלַיִם, וִיבַקֵּשׁ כַּמָּה סְפָרִים שֶׁרוֹצֶה שֶׁיִּהְיוּ לוֹ בְּיַבְנְאֵל.

כג תרנו . . . . . שלב
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת וְחוֹבַת לִמּוּד דַּף הַיּוֹמִי, וּמֵעְנְיַן חֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב.

כג תרנז . . . . . שלג
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת הֲפָצַת וְגִלּוּי אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בַּדּוֹר הַזֶּה, וּמֵעְנְיַן הַהִלּוּלָא שֶׁל אִמּוֹ, וּמִשְׁעוּר בִּישִׁיבָה בְּבְנֵי־בְּרַק.

כג תרנח . . . . . שלד
יְדַבֵּר מֵעְנְיַן בֵּן הַנִּמְצָן, שֶׁהַכֹּל יִסְתַּדֵּר בִּזְכוּת הַהַדְפָּסָה.

כג תרנט . . . . . שלד
יְחַזֵּק וְיאַמֵּץ עַל לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁזֶּה תִּקּוּן גָּדוֹל, וִידַבֵּר מִתִּקּוּן מִדַּת הַכַּעַס, וְיַגֶּלֶה כַּמָּה חִדּוּשִׁים נִפְלָאִים בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה.

כג תרס . . . . . שלו
יְחַזֵּק לִשְׁתֹּק לְכָל מְבַזֵּי וּמְחָרְפֵי נַפְשׁוֹ, וִידַבֵּר מִקְּדֻשַּׁת הַדִּבּוּר.

כג תרסא . . . . . שלז
יְדַבֵּר מֵעְנְיַן הַדְפָּסַת הַ״לִּקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״ הַקָּדוֹשׁ שֶׁזָּכָה אָז לְהַדְפִּיס.

כג תרסב . . . . . שלז
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת הַלִּמּוּד בְּסִפְרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״ הַקָּדוֹשׁ.

כג תרסג . . . . . שלט
יְדַבֵּר נִפְלָאוֹת מִמַּעֲלַת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁמְּבִיאָה שִׂמְחָה לָאָדָם, וְיעוֹרֵר לְפַשְׁפֵּשׁ בְּמַעֲשָׂיו תָּמִיד, וְלֹא לְהַטְעוֹת אֶת עַצְמוֹ לְעוֹלָם.

כג תרסד . . . . . שמ
יְדַבֵּר מִמִּדַּת הַשִּׂמְחָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הָאָדָם נִמְשָׁךְ לְרוּחָנִיּוּת, וְיעוֹרֵר עַל תְּפִלָּה בְּמִנְיָן וְעַל לְבִישַׁת בְּגָדִים לְבָנִים בְּשַׁבָּת.

כג תרסה . . . . . שמא
יְגַלֶּה שֶׁעִקַּר הַקְּדֻשָּׁה הוּא רַק שִׂמְחָה, שֶׁהִיא הַסִּימָן שֶׁל קְדֻשָּׁה, וְיעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד לִלְמֹד אֶת הַדַּף הַיּוֹמִי.

כג תרסו . . . . . שמב
יְגַלֶּה דִּבּוּרֵי הִתְחַזְּקוּת נוֹרָאִים עַל־פִּי הַפָּסוּק: ״אֶרְחָמְךָ ה׳ חִזְקִי״, זוֹ הַהִתְחַזְּקוּת בְּמִדַּת רַחְמָנוּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הספר הקדוש הזה נדפס לרפואת

יוכבד לאה בת חיה רות,

בזכות הבטחת הצדיק שתזכה בקרוב
להחלמה מהירה מתוך שמחה ושתזכה
לראות בקרוב ניסים ממש

הספר הקדוש הזה הודפס לזכות

עדיאל אליהו בן אסתר מיכל

ולאשתו ספיר בת רות רחל

וילדם-אריאל חיים בן ספיר

להצלחה בחינוך הילדים, לפרנסה טובה,
ברווח ובנקל, גידול הילדים מתוך קדושה,
רפואת הנפש והגוף. ולמציאת דירה
שתתאים לכל צרכיהם ולכל הישועות
והברכות.

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

אבי בן קלודין

בזכות זה יזכהו לשפע פרנסה במתנת
חינם, וזרע בר קיימא בנים ובנות בריאים
שלום בית אמיתי הצלחה בחיים ובעבודה
ושיזכו לבית משלהם בלי חובות.

הספר הקדוש הזה הודפס
לעילוי נשמתם הטהורה של:
רבינו הקדוש רבי נחמן בן פייגא זי"ע, ותלמידו רבי נתן, זי"ע
ולאור העולם מוהרא"ש הקדוש, זי"ע
וכן לכבוד אשתי היקרה מכל מרת
אורית בת בתי ביאה, ולילדיי **ינון בן אורית , ואליה בת אורית**, להצלחה ברוחניות ובגשמיות,
ולרפואת **אדל בת אפרת**,
להצלחת **הרב ישראל דוד באך** ואשתו **אסתר הדסה וכל בני משפחתו** וכל
יוצאי חלציו, שיזכה להקים את " היכל קודש" בבני ברק.
ולהצלחת "היכל הקודש" הרצליה
לכל הרבנים ולכל התלמידים.
וכן להצלחת הרב **שלמה ברוך בלוי ולהצלחת בני ביתו ברוחניות ובגשמיות.**
ולהצלחת הקמת בית הדפוס "ניצני הקודש" ביבנאל
ולהצלחת כל בני ביתו ולכל אלו שמסייעים בעבודת הקודש
שיזכה להאיר את כל העולם עם כל ספריו,
להצלחת **הרב משה בן זהבה** ולאשתו מרת **אפרת ובתם אדל בת אפרת**
בכל מכל כל.
וכן לרפואת האישה החשובה **ליאת בת יסמין**
ולהצלחת בעלה **אסף בן יהודית**, ולכל בני המשפחה ברוחניות ובגשמיות,
ולהצלחתו ולזיווגו הראוי מן השמיים של **דוד בן פלורה ולכל משפחתו** ,
לעילוי נשמת **ציון בן נאג'יה וניסים בן אהרון ורוזה ז"ל**

הספר הקדוש הזה נדפס לע"נ

שמואל בן עישא ושלום

שנפטר י"ז תמוז תשע"ח ת.נ.צ.ב.ה

הספר הקדוש הזה נדפס לרפואת

אופיר בן אסתר

שבזכות זיכוי הרבים יזכה לרפואה
בכל איבריו וטיפי דמיו מתוך
בריאות איתנה ואורך ימים בטוב
ובנעימים.

ולרפואת

איילת בת קולט

רפואת הנפש והגוף.

הספר הקדוש הזה הודפס לרפואת

אופיר רפאל בן גאולה

הספר הקדוש הזה נדפס לע"נ

דינה בת הניה

ולהצלחת

אורה דיינה בת אלינה

זיווג הגון ורפואה שלימה

וחנה בת מרים

לרפואה שלמה.

הספר הקדוש הזה הודפס לרפואתו
לאלתר של

גדעון ספורטה
בן שרה (אולגה)

ולהצלחתו בכל.

ולזכות

בת חן בת קוקה-רפואה שלימה פרנסה טובה והצלחה, **אורטל בת יפה ואיתמר בן גאולה** וילדיהם: **אליעזר שלמה, יוסף חיים, שרה מלכה, אדל, פייגא, ונחמן נתן**, רפואה והצלחה בכל מעשה ידיהם, שיזכו לבית משלהם בלי חובות ונחת מהילדים.

שירן בת בת חן ושי בן רוזה וילדיהם-**תהל והלל** פרנסה טובה שלום בית הצלחה ונחת שיזכו לבית משלהם.

עדי בת בת חן וילדיה,שי-לי, אגם שרה, הודיה, וענהאל, פרנסה טובה והצלחה בכל מעשה ידיה, נחת.

אבי בן בת חן-זיווג הגון במהרה, פרנסה, הצלחה בעסק, שמחה.

בן חי בן בת חן- רפואה שלימה, שמחה והצלחה.

הספר הקדוש הזה הודפס לזכות
החפצה בעילום שמה ללידה קלה לבריאות
איתנה בריאות הגוף והנפש,
ולכל המשפחה ועמ"י בשורות טובות וישועות
גדולות.

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות
אורן אהרון בן רחל
ואשתו אביגיל בת מרים

וילדיהם:
דניאל, אבישג, דוד-יוסף, בת שבע
בני אביגיל.
לרפואת הנפש לרפואת הגוף שלום בית ונחת
דקדושא מהילדים, יראת שמים ופרנסה בשפע.

וכן מור אבי **רחמים בן גוהר,**
ואימי מורתי **רחל בת עליזה**
וכל יוצאיחלציהם.
וכן את חמי וחמותי **אלי בן רבקה גו'נגון**
ומרים בת מלכה בהג'ט
וכל יוצאי חלציהם.
לבריאות הנפש והגוף.

וכן לעילוי נשמת מורנו ורבינו עטרת
ראשנו **רבי אליעזר שלמה בן מלכה זצ"ל.**

זכות הדפסת הספר הקדוש יהיה לזכות
נשמת אדמו"ר כ"ק
רבי אליעזר שלמה
בן הגה"צ רבי מנחם זאב זצוק"ל,
ולהצלחת משפחת תשובה
ולעילוי נשמת
טוני בת ג'מילה

זכות הדפסת הספר הקדוש יהיה
לרפואת וישועת הילד
אלישיב אברהם בן אורנית
וכן אפרת בת אורנית, איילה בת אורנית,
ואלעזר בן אורנית
שהקב"ה ישמור אותם מעין רעה ופגע
רע ושההורים יזכו לראות מהם נחת
דקדושה ובריאות איתנה.
וכן להצלחת
אורנית בת אילנה ויעקב בן סמדר
שיזכו לבנות את ביתם בנחת ובשקט,
שלווה ופרנסה טובה ברווח.

הספר הקדוש הזה הודפס

להצלחת אייל אליהו בן רחל - פתיחת המזל העליון ושערי פרנסה
אשתו וילדיו :
כנרת אסתר בת זקלין - הריון תקין ולידה קלה.
ילדיו: **יאיר משה , שירה חנה שילה שמעון יגל ישראל בני כנרת אסתר** -הצלחה ושמירה.
לרפואה : **זקלין בת אודט , רחל בת חנינה , יוסף בן רחל , נירן בן עינב , אסתר בת סוליקה**

לעילוי נשמת קרובי:

רפאל בן סוליקה ז"ל משה בן חוה ז"ל מזל בת חוה ז"ל מרים בת סוליקה ז"ל סוליקה בת אסתר ז"ל סולטנה בת חוה ז"ל עמרם בן סוליקה ז"ל אוריאל בן חוה ז"ל

חנניה בן מסעודה ז"ל דוד בן מסעודה ז"ל אליהו בן חוה ז"ל מסעודה בת סולטנה ז"ל שלמה בן מסעודה ז"ל שמעון בן תמר ז"ל שולמית בת סוליקה ז"ל חיים בן חווה ז"ל אסתר בת חוה ז"ל פרח בת חוה ז"ל מאיר בן חוה ז"ל ברוך בן אסתר ז"ל חנה בת אסתר ז"ל בלה בת חוה ז"ל יצחק בן חוה ז"ל , אפרים בן יצחק ז"ל , יצחק בן רחל ז"ל , מסעודה בת רחל ז"ל , רחל בת חוה ז"ל , חנינה בת אסתר ז"ל , אסתר בת חנינה ז"ל, מכלוף בן שרה ז"ל , דוד בן אסתר ז"ל , יעקב בן אסתר ז"ל , יוסף בן אסתר ז"ל, אליהו בן אסתר ז"ל , ניסים בן חנינה ז"ל, שמעון בן חנינה ז"ל אברהם בן תמר ז"ל ,רחל בת תמר ז"ל ,חנן בן בת שבע ז"ל, ארמונד עמרם בן חנה ז"ל ,שלמה בן חנה ז"ל, חנה בת חווה ז"ל , מאיר אביטן בן חוה ז"ל , שמעון אביטן בן חוה ז"ל , רות בת אדיבה ז"ל , זהבה בת חוה ז"ל , צחי בן יפית ז"ל ,אסתר בת חפציבה ז"ל ,עמוס בן סוליקה ז"ל , חביב שמעון בן מזל ז"ל, אבי בן ניקול ז"ל, אבי בן רחל ז"ל , בן יצחק בן שרית ז"ל , עישה בת חוה ז"ל , אסתר בת עישה ז"ל, אודט בת אסתר ז"ל , יהודה בן נוארה ז"ל , שמעון בן אודט ז"ל, חיים בן אנט ז"ל, רוזה בן אנט ז"ל , פלורה בת אנט ז"ל, שלמה בן טאוס ז"ל , שרה בת האנוס ז"ל , אסתר בת שרה ז"ל, שושנה בת קלרה ז"ל , מיכאל בן קלרה ז"ל, פנחס בן חוה ז"ל , קלרה בת חוה ז"ל , בבא עזר בן פרחה ז"ל , פרחה בת חוה ז"ל, הדס בת חוה ז"ל ,תומר בן חוה ז"ל, אברהם בן בתיה ז"ל, פני בת רחל ז"ל , יוסף בן רחל ז"ל , רבקה בת פני ז"ל, דוד בן עליה ז"ל , דוד בן איידה ז"ל, גי בן מוניק ז"ל , משה בן מלכה ז"ל , און בן מרים ז"ל ,בועז בן חוה ז"ל, שגיא בן רחל ז"ל, ניר בן חוה ז"ל , אגם בת חוה ז"ל , אנט בת סול ז"ל, זקלין רבקה בת מרים ז"ל , דידי בן חוה ז"ל , מאור מרדכי בן מרינה ז"ל, עירית בת אילנה ז"ל, דוד בן אייוט ז"ל, פארנונד בן חוה ז"ל , יוסף בן זהבה ז"ל , יוסף בן פורטונה ז"ל , דוד בן רבקה ז"ל , אוהד בן אביבה ז"ל ,אסתר בת חוה ז"ל , ישראלה בת פרלה ז"ל אסתר בת חוה ז"ל , אליהו בן איבון ז"ל

לעילוי נשמת 6 מיליון היהודים שנספו בשואה.

לעילוי נשמת כל חללי מערכות ישראל ופעולות האיבה מקום המדינה ועד היום
לעילוי נשמת כל עמך ישראל מהאדם הראשון ועד היום הזקוקים לישועות בעולם האמת.

לזיווג בקרוב: **איילה בת קלודין , אופיר בן עליזה , אורלי בת אסתר , דוד בן פני**

זכות הדפסת הספר הקדוש יהיה לרפואת וישועת
רומיה בת מרים, הילה בת איילת, נח בן שושנה,
ולהצלחה מופלגת בבניית הבית
לאיילת בת רומיה, ופרנסה בשפע.
לע"נ
שלום בן שלום משולם ומרים בת רשידה, נתן בן לאה, הרב יורם אברגל זי"ע ,צביה בת חוה, לאה בת סעידה,
ת.נ.צ.ב.ה

זכות הדפסת הספר הקדוש יהיה
לרפואת וישועת
נפתלי חיים בן אסתר
שיזכה לראות ניסים גלויים אכ"ר.

הספר הקדוש הזה נדפס
לזרע קודש בר קיימא

ליעל חנה לידיה בת אסתר
ומיכאל שלום בן רחל

הספר הקדוש הזה נדפס לרפואת

אליהו בטונשוילי בן תמרה

שהקב"ה ירפא אותו לאלתר בכל רמ"ח אבריו
ושס"ה גידיו ובכל טיפי דמיו ובכל עצמותיו
ובנפשו ורוחו ונשמתו ושהקב"ה יתמיד
בריאותו לצמיתות אכי"ר.

הספר הקדוש הזה הודפס לזכות
ולרפואת הילד
רפאל בניה בן אורית אודליה- שיזכה
לחוש ניסים עצומים ויצא מהמצב
הקשה שנמצא בו, ושהקב"ה ימשיך
עליו רחמים מרובים, רפואת הנפש
ורפואת הגוף, בלי שום מכאובים, ואלה
יבואו על הברכה, התורמים שנדבו
מכספם לכרך זה של אשר בנחל:
**אורי בן שושנה, אלי נועם בן שושנה, דוד
בן מרים נעמי, לירון בן טלי, אליהו מתניה
בן מזל, יסמין בת רחל**
שיזכו לכל הברכות, בריאות והצלחה
פרנסה טובה ואורך חיים.

הספר הקדוש הזה הודפס לע"נ
יוליק בן טובה, שורה רוחלה (רעיה)
בת גולדה ע"ה,
וכן ת.נ.צ.ב.ה :
גולדה בת חוה ע"ה, הניה בת חוה ע"ה,
ריטה בת זינה ע"ה, זינה בת חוה ע"ה,
חיים בן חוה ז"ל, מיכאל בן חווה ז"ל,
מיכאל קמחי בן מזאני ע"ה, פורטנה
בת קמחי מסעודה ע"ה , וזלמן טור
שפט בן חווה, אברהם בן חווה, יפה בת
מסעודה אילנה בת חווה,

ולהבדיל לזיווג הגון
לאליק ברל בן שורה רוחלה (רעיה)נ"י
ולהצלחת ולרפואתה השלימה
אביבה תח' בת שורה רוחלה (רעיה)
וגלאור בת אביבה תח"י .

הספר הקדוש הזה הודפס
לעילוי נשמתו הזכה והטהורה של מאור
עיננו
רבי אליעזר שלמה בן מלכה
זכר צדיק וקדוש לברכה, זכותו תגן בעד
כל קהילתנו הקדושה ושזכותו תגן בעד
כל התורמים והמסייעים להדפסת הספר
הקדוש הזה ושזכות הספר הקדוש הזה תגן
בעד תלמידי הצדיק
הרב יצחק שמואל אהרון בן רעיכל והרב
מיכאל דניאל בן יהודית
שיזכו להוציא מן הכח אל הפועל את
רצונותיו הקדושים של מחמד עיננו רבי
אליעזר שלמה בן מלכה לאחד ולקבץ את
כל קהילתנו הקדושה שיתרבה האהבה
והאחדות בקהילתנו הקדושה שתיתגבש
ותתאחד יותר ויותר, שיתרבה האהבה בין
איש לרעהו ויתרבה השלום בין כל קהילתנו
הקדושה ושיזכה מאור עיננו מחמד ליבנו
רבי אליעזר שלמה בן מלכה לרוות רוב נחת
דקדושה מכל קהילתנו הקדושה שניתקבץ
ונתאחד כולנו יחד לקבל פני משיח צדקינו
במהרה בימינו אמן ואמן.